Ч. 40. Чернівці, неділя дня 2. (15.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Бібліотека Наукового товариства імени Шевченка

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Із шкільної дебати в галицкім соймі.

Понизше подаємо промову галицко-руского посла дра Т. Окуневского, виголошену на днях в галицкім соймі в часї шкільної дебати. Із сеї промови будуть могли наші читачі виробити собі понятє, як страшно кривдженний є руский народ рідними братами-Поляками.

Бесїдник спитавши президента краєвої ради шкільної і референта шкільного, яким правом вони могли на се позволити, що недавно тому, приватне польске педагогічне товариство порозсилало своїх візитаторів по руских школах в деяких повітах задля провіренє публичних наук *полскої історії* — і запротестувавши супротив такого топтаня цїсарских законів — продовжав свою бесїду ось як:

Кожда народність в краю має чей право домагати ся, щоби статистика шкільна давала їй певний перегляд бодай що до питаня: кілько при даній системі едукацийній зобовязаних до школи дїтий дїйстно ходить до школи. Однак п. президент сказав в послїднім роцї, що він не бажає собі тої статистики! (Бобжиньский: co ja powiedziałem?) Зараз, пане, скажу! Коли я жадав, щоби в наших виказах була осібна рубрика виказуюча, кілько дїтий польских а кілько руских з поміж обовязаних до науки шкільної дїйстно ходить до школи, п. президент сказав, що єму сего не потреба, що він „tej ciekawości nie zaspokoi". Я вірю, пане президенте, що нам сего не потреба, бо нам догіднїйше так в мутній водї рибу ловити — з незаписаної нїгде офіцийно і публично рускої школи зробити польску: рускій суспільности не показати, як ви своєю системою всї сили, всї гроші на захід даєте, а нам тілько решти оставляєте і для себе, для польских шкіл тисячі кляс отираєте, а нас лише рубрикою „zorganizowanych ale nieczynnych szkół" наших морочите. Я вірю, що нам сеї рубрики, виказуючої процентово, кілько дїтям руским ви своєю системою сьвітло науки закрили, але майте бодай стілько совісти і справедливости — увзглядніти, що Нїмцї з Русинами от недавно в Чернівцях дїтий польским признали!

Там на Буковинї провадили ся в урядовій шкільній статистицї чотири рубрики, і то що-до кождої громади! — одна рубрика дїтий нїмецких, друга румуньских, третя руских, а четверта „всїх иньших народностий". А от недавно, як кажу, Нїмцї і Русини признали Полякам в Чернівцях пяту рубрику, де має бути подававо, кілько дїтий польских є обовязаних до шкільної науки і кілько ходить до школи. Менї здає ся, що польскі дневники, навіть галицкі мали чим тїшити ся, що удалось буковиньским їх братям здобути собі в черновецкій окружній радї шкільній. То може признаєте, панове, що чей-же те саме і нам тут належить ся! (Голоси: Так єсть!)

І руский нарід повинен знати, єсли вже не в кождій громадї, то бодай в кождім окрузї шкільнім сумарично: кілько є дїтий руских обовязаних до школи і кілько дїйстно ходить? Длячого-ж п. президент ради шкільної так боронить ся від того, щоби була така рубрика в нашій статистицї? Коли цїла австрия се робить, коли ческа краєва рада шкільна не боїть ся того, коли в Моравї, Шлеску, Буковинї, Стириї, Каринтиї, всюди, де лиш є мішані школи, всї ради шкільні придержують ся того і нїхто тих цифр не боїть ся, — то чому ви, пане президенте, так якось боїте ся виказати: кілько то дїтий наших, руских, з поміж обовязаних до шкільної науки дїйстно ходить до школи?

Запитую пана президента, як він витолкує тую свою нехіть, тим більше, що прецінь після закона з 1867 р. він обовязаний знати, де є школа що-до народности чисто польска, де чисто руска, а де мішана, і найвиразнїйше закон каже, що лиш там, де є мішана школа, має учити ся другого краєвого язика. Як п. президент буде знати, чи школа мішана чи нї, коли нїгде нема виказу, до якої народности належать дїти даної школи? Се-ж пане президенте, каже закон, котрого чей маєте держати ся! Витолкуйто пане президенте, сю дивну позицию!

— А то, бачите пане президенте, ми, недовірчиві Малороси, все будемо думати, що ви тому не хочете вести тої статистики, аби нам не виказати нашого безправства, що ви нас противзаконно силуєте учити ся польского язика хоть часто у наших школах нема і одної польскої дитини, але до себе того примусу примінити не хочете і своїх дїтий не хочете вчити рускої мови, хоч ті польскі школи більше може суть мішані, як у нас на Руси, приміром в косівскім, богородчаньскім або турчаньскім повітї. Скажіть та розясніть нам се, пане президенте! Скажіть, для чого ви наказали в тих нових метриках шкільних пропускати народність дїтий, а навіть обряд?!

Іду дальше.

Ми зі статистики краєвої ради шкільної не можемо навіть знати, кілько з наших шкіл є більшеклясових, бо і тої рубрики нема. Сказано лише, що 1888 чинних шкіл руских (а 1953 польских), але аби хто не знати кілько глядав у шкільній статистицї, не довідає ся з неї, кілько то ті бідні Русини мають більше-клясових шкіл? Чи рускому послови може бігати від місточка до місточка, аби ми звали, кілько є руских більшеклясових шкіл? кілько є учителїв в тих школах занятих?

Приватно з мого виборчого округа, з Коломиї, знаю приміром, що в Коломиї є 4-клясова руска школа. Істнує там, як відомо вам панове, цїла вже гімназия руска. Отже для тої гімназиї в Коломиї має підготовляти молодїж в першім рядї тая 4-клясова руска школа. Але коли хто спитає, кілько там учителїв в тій 4-клясовій школї рускій, то слухайте панове! — скажуть вам, що півтора! Як то? — спитаєте — півтора? От як: Один учитель Рибак, а другий субституат інспектора Корженевич, більше занятий в канцеляриї ніж в школї. То значить півтора учителя і они мають підготовляти учеників до цїлої гімназиї в Коломиї, в місті, де є трицять і кілька тисяч людности і куда мусить ще більше молодїжи доганяти до народної школи, бо-ж із сїльскої школи до

---

10)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Ні, ось менї ще випунів...

— Ви, як я баму, зробились лїнивою, лишнею, через яку визивають ся тюремні жалїння, — усьміхаючись промовив адвокат. — Багато, мовляв, уже не одозїєте.

— Ні, се страшно пригноблююча справа, — відповів Нехлюдов і розказав коротко зміст справи, яка полягала в тому, що на селї один письменний мужик став читати Евангелиє і розтолковувати своїм сусїдам. Духовеньство взяло се за злочин. Зроблено донос. Слїдчий судия допитував ся, заступник прокуратора уложив акт обжалованя... і суд признав людину вчинуватою...

— Се щось страшного, — довічний князь. — Хиба-ж се може бути правдою?

— Щож? Вас се так дивує?

— Якто? Добре; я розумію урядника, якому з гори наказали, але заступник прокуратора, що укладав акт?... Так се образований чоловік.

— В тім власне й блуд, що ми привикли до гадки, що прокураторі, загалом судовика — се щось нїби якісь новійші, лїберальні люди. Вони були такими колись, але тепер бачимо нїком щось противне. Се урядники, котрих уми заняті лиш 20-м параґрафом. Він хістає жалїнє, чи йому більше треба? От і на тім обмежають ся усї його прямїнки. Він вам кого схочете, буде обжаловувати, судити, засуджувати.

— Хиба-ж є такі закони, після яких можна засилати на поселенє чоловіка лиш за се, що він з другими читає Евангелиє.

— Не лиш на поселенє, а навіть на каторжні роботи, як лиш доказано, що, читаючи Евангелиє, він позволив собі розтолковувати його не так, як з гори наказують, і тому осуджував церковні поновленя. Захуда на православну віру серед народа — по ст. 196 — засланє на поселенє.

— То не може бути.

— А я вас запевняю, що так єсть. Я завсїгди говорю судовикам, що не можу без вдячности на них глядїти. А то тому, що коли я або ви, або загалом хто небудь із нас не в тюрмі, то лиш треба закличувати їх доброті. Бо звести нас на таких, що позбавлені прав, або післати нас на поселенє — се дуже легка річ.

— Коли так, і всьо залежить від химерів прокуратора, або осіб, що можуть примінювати або не примінювати права, то на що суду?

Адвокат радісно зареготав ся.

— Ось які ви собі задаєте питаня! Я вижу, добродїю, ви фільозоф. Щож, можна і над тим застановляти ся. Приїдьте в суботу. У мене будуть учені, лїтератн, художники. Тодї і поговорим про загальні питаня, — сказав він іронїчно, вимавляючи слова „загальні питаня". — З жінкою знаєтесь? Приїдьте.

— Буду старатись, — відповів Нехлюдов, спочуваючи, що винне ся з правдою, і наколи буде о що старати ся, то лиш о те, щоби не бути в вечер у адвоката серед зібраних у нього учених, лїтератів та художників. Регіт, яким адвокат дав одвіт на замітку Нехлюдова, що суд не має значіня, наколи судовики після своїх химерів можуть примінювати закон або нї, і інтонация слів: „фільозоф" і „загальні питаня", вказали князеви, яка ріжниця в поглядах його з адвоката, а правдоподібно і товаришами адвоката, і запримітив, що не хиличись на своє теперішнє віддаленє від своїх давних приятелїв, приміром від Шенбока, він, Нехлюдов, далеко лїпше спочуває себе від адвоката і його товаришів.

XII.

До тюрми було далеко. Вже було пізно, тому Нехлюдов поїхав туди фіякром. На одній із улиць фіякер, чоловік середних лїт, з розумним і добродушним лицем, звернув ся до Нехлюдова і вказав на величезний дім, що плаче його станули.

— Гей, гей, о то дім. Се не є щобудь, — прикнув він, немов був почасти мотором тої будови і гордував ся тим.

І дїйсно, будова виказувала не величезний гмах, збудований в якімсь сканзїнованім, незвичайнім стилю. Сильні, високі стовпи з великих соснових колодів, посчіплювані желїзними ганами, окружали зростаючу будівлю і відділяли її від вулиці дощовою огородою. На рештованих увпирали ся, неначе муравлї, побризкані вапном робітники: одні складали, другі тесали цегли трегі зносили в гору пемні і на долину пусті, пемні і цебрики. Товстий і чудово одїтий панисько правдоподібно архитект, стоячи на долинї, показував на гору і розтолковував щось, з поважанєм слухаючому володимирцеви-контрагентови. З воріт, мимо архитекта і контрагента, виїжджали пусті, і в'їжджали наладовані вози.

„І як вони всї переконані, і ті, що працюють, і ті, що їх заставляють до роботи, що воно так і має бути, що в той час, як дома їх нагітні жінки роблять домашну роботу, а їх дїти, в сорочечках, усьміхають ся перед голодовою, скоропостижною смертию старечим усьміхом, перебираючи ніжками, вони мають будувати отсю глупу, непотрібну каменицю для якогось там глупого непотрібя, для одного з тих людий, які їх нищать, які їх граблять" — думав Нехлюдов, споглядаючи на будівлю. — Ет, йолопський дім, — голосно висказав він свою гадку.

— Якто йолопський? — з образою крикнув фіякер, — спасибі, що люди мають до заробити. Та десь йолопський.

— Але ся робота не потрібна.

— Видко потрібна, коли будують; народ заробляє.

Нехлюдов замовк тим більше, що

ґімназиї не впустять. Очевидно, із статистики краєвої ради шкільної нічого довідати ся не можна. Питаю ся, до чого така статистика?

(Конець буде).

До питаня про галицку літературу.

(З причини статї проф. Т. Д. Фльориньского.)

ВІДПОВІДЬ проф. Володимира Антоновича.

(Дальше).

В осуді галицкої літератури проф. Фльориньский держить ся не одного погляду в оцінці поліїв. Висвиняючи, що ся література є лише пусте змаганє маленької купки літератів, він силкує ся навіть зложити статистику її членів, але цифри его вельми ріжнородні: в однім місци сказано, що цїлий сей гурт складає ся з 8—10 людий, на иньшім знов подає цифру 10—15, в третім означує цифрою 74. При такій хиткости цифр, ми маємо право думати, що всї они самовільні і не основані на певнім вичисленю: сї сумніви потверджують деякі дані, наведені самим проф. Фльориньским: так він вказує, що змаганє до „областної“ літератури було перенесене в Галичину лише 30 літ назад, але зразу пустило тут доволї міцне коріне; підтак автор подає, що на небажаніи ним язиці в Галичині „печатають ся учебники для низших і середних шкіл, виходять часописи і журнали, появляють ся книжки не лише бедитристичного але й наукового змісту“, що одно Товариство ім. Шевченка видало 80 томів наукового змісту (протягом 7 літ). Нам здаєть ся, що такі прояви неможливі при істнованю лише купки людий в числї 8—10, але хочби навіть 74, наколи-б їх дїяльність не находила пособлюваня в місцевій суспільности і її житєвих потребах; книжок мабуть не можна виданати, як нема анї видавців анї покупу: очивидно одно і друге є в Галичині, наколи видавнича дїяльність не лише не ослабає, але постійно збільшає ся.

Одна з найбільших клопотів проф. Фльориньского є той, щоби галицка література не вплинула, як небажана пропаганда, на „наших українофілів“; в тім згляді зустрічаємо у него деякі суперечности. З одного боку автор впевнює, що число наших „українофілів“ вельми незначне, складає ся лише з кількох десяток осіб, що змаганя галицких літератів находять вельми слабий відгомін і прихильність в границях Росиї, що „маса осьвіченої суспільности на Україні, не згадуючи вже про простолюде, є байдужна для Галицкого сепаратистичного руху, тому, що „видання Товариства ім. Шевченка не мають доступу в Росию і відомі вельми немногим; з другого боку проф. Фльориньский вказує, що Товариство ім. Шевченка користує ся більше або меньше значними підмогами з Росиї; він навіть зібрав поіменні відомости про деякі більші підмоги і впевнює, що они були достаточні для заснованя друкарнї: — одну з тих підмог він обчислює на 45.000. Очевидно, що в інформациях автора є дежий дисонанс що-до оцїнки статистичних цифр прихильности або неприхильности України для галицкої літератури: осно з двох: або її прихильні лише кілька десяток людий, а в такім случаю се полна така маловажна, що ледво чи варто звертати на неї бачність, або та цифра наведена самовільно, а тодї лише зрозумілі ті значні підмоги, про які говорить автор. Тай не дивниця, що дані проф. Фльориньского в тих відносинах не точні і нещирі; в одній із своїх статий заявляє він, що за час свого побуту в Київі він виминав зносини з „українофілами“. Зовсїм зрозуміло, що в такім случаю замість певних даних він розпоряджує лише гіпотечними, довільними цифрами, основаними на пересудах; ледви чи можна судити про більшу або меньшу прихильність до якогось виданя лише задля того, що видане се не має доступу до осіб, які бажають его читати. Але коли проф. Фльориньский не помиляє ся в своїх поміченях, то для нас незрозуміла его боязь перед „пропаґандою“: чиж варто її вести або боятися її впливу задля кільки десяток людий?

(Дальше буде.)

Дальші еміґрацийні „зделки“ кацапского диякона Ґеорґія Савчука.

В тій справі доносять нам із Старої Жучки:

Минувшого року продав тутейший господар Николай Мірюка, дуже честний і порядний чоловік, все своє майно за безцїн, а то: 2½ фальчі огорода, дім з господарскими будинками, 2 фальчі поля, поля, 2 корові і знаряди господарсі, усе те за 2800 зр. і висміґрував з своїми семерома дїтьми і жінкою до Арґентини. Учувши о намірі еміґрованя сего чоловіка до Канади, запросив я его до себе, та старав ся его вразумити, але він таки обставав при своїм. По часї довідав ся я, що сей чоловік не еміґрує до Канади, лиш до Арґентини. Се мені було підозрілим, чому як раз до Арґентини? Будучи у него, я найшов там панни, т. є. мапу цїлої подорожи до полудневої Америки. Дїти сего господаря, крім одного 5-лїтного хлопця, були всї дорослі. Всї они радували ся, що поїдуть до Арґентини. Я похитав головою, та почав відраджувати від сеї подорожи всїма силами, покликуючись на описи газет о Арґентинї і Бразилїї. Дальше представив я їм незносне підсоне та докучливість насїкомих і цїлу нужду, в якій там люди живуть. Я думав, що прецїнь вони схаменуть ся і покинуть еміґрацию. Та ні! Аґітация мамаївского опришка Савчука дїлала сильнїйше на сих нещасливих людий. Никола Мірюка виїхав з цїлою родиною до Арґентини. А треба знати, що сей мужицкий вампір „ісправляв“ свої „зделки“ ночию і дуже хитро. Ніхто не міг довідати ся, хто намовляє наших людий до еміґрациї за море. Аж ось виїздо шило з мішка і все стало ясно перед нами. Минувшої недїлї повернув назад до Жучки наш еміґрант Николай Мірюка і то лиш з жінкою і малим хлопчиком. Страшно було на него дивити ся: голий, босий і простоволосий. Всї здивовались, побачивши того, ще перед 10 місяцями заможного господаря, нинї круглим жебраком. На разї не можемо подрібно довідати ся, що і як там сталось, тільки оповідає, що дїти зістались в Арґентинї. Хлопці пішли наймитами, Бог зна куди, а 2 дївчині 15- і 18-лїтні зістались у торговельника живим товаром. Отсе овочі „зделки“ кацапского бандити Ґеорґія Савчука, котрий нарештї, слава Богу, не буде вже більше міг робити людий нещасливими. З прибутєм сеї Савчукової жертви, дістала п. п. прокураторія і суд доброго сьвідка. Люди-ж задумуючі еміґрувати за море, нехай добре возьмуть під розвагу нещасте родини Николая Мірюка.

Стара Жучка 11. квітня 1900.

Д. П.

Лист з Америки.

(Конець.)

Як приїде ся перший рік, то рубає ся в уредовім лїсї даром дерево на будівлю, лиш дає ся за то 25 центів, за то що вібирає ся землю на будівлю. Але вже за тих 25 центів вози і цїлий рік, то нїчо нїхто не скаже. А десять центів то значить, як австриацких півтора... Іван Ахтїмчук поклав собі хату з смерекового дерева на ту моду, що в нас подвійні... Має коні, що називают ся арабскі, коштуют 152 дол., то такі великі коні та грубі, що наші господарі, якби виділи, тоби ся зачудували з такої величі. Такі коні находе ся в Гамбурґу і в Канадї, але тут їх мало, найбільше тут такі як у нас лиш, що кожані коні. А воли має Іван Ахт. також теньгі, дав за них в зимі 80 долярів, а тепер би мав 200. І корову має добру на молоко, бо в трацах пінасая. Дедя купив худобу також, але зимою, бо тепер ще худоба дорога. В Івана посїяне є жито, пшениця, овес, ячмінь; файна сїянина лиш що град трохи побив. Барабуля дуже файна і бураки. Городнина є, лиш огирків не мають. Лен також файний. Лиш треба орати не зеблю, то що посїй продиг ся. Яків і Василь видїли в тих фармарів, що вчесни посїяно жито, пшеницу, овес, барабулю, колоний, лен, всю городнину, що стій та диви ся на ту красу. А за садовину треба тимчесом вібачати, поки собі викохаємо. Тут є малини в лїсах такі, як в нас і аґрест є, лиш не на кождій формі, такий само киселий і зелений, лиш дрібнїйший. Ягоди такі як у нас і вишні є гарні, а в середині нема кістки, лиш такі зеренця як в аґрестї лиш солодкі і добре їх їсти; а є їх досить. Печериці, червінки, козарі і буріки такі як в нас, лиш иньші цьвіти є по фармах. Тут що добре, а що нї. Так тут дуже допучеют комарі через лїто. Млинів водних нема, а млин паровий далеко, то треба муку купувати, а як богато є пшениці то мінє ся за муку, але щем не візнав добре, як то є. А жнива пізнїйше тут як у нас, бо холоднїйше лїто. І так є тут, коли в Галїциї день великий, а ніч маленька, то тут день ще більший, але кілько години то не знаєм, бо наші ґаґарки попсували ся, а тут є иньші. То так, що день більший, як в Галїциї, а ніч ще менша, бо як сонце зайде, то заря ще не потухла а при всходї знов заря; так то ми заїхали на ту ширину, а то все сьвіт Божий! Так ми вірахували, що в Канадї о дві годині борше сонце сходит, але то добре ще не вже знати, колис напишем. Тут таке житє худобі, що не прясилина, як в Галїциї лиш пасе ся через день, а як хоч то і в ночи пасе; і вси мають вільність так як в Галїциї. І людям тим добре, що прийшли з грішми, то купит собі коні, корову, віз, плуг і всьо наріддє, то вже такому добре. Правда, що і в Галїциї такому з грішми добре, але віддают на всякі відатки, а в Канадї свобода — нема нїяких податків, нїякої драчі і параґрафів.

Я вам вісною всїм, який хто може мати заробок. Хтоби мав би їти куда до Канади, то аби ся не вагав іти, поки не напише до мене лист, а я єму відпишу, чого брати, а чого не треба і який в дорозї застосунок. Ви приносували до Івана листи, аби післати колоси збіжа; то ся пішле, але тепер ще зелене, бо на цїлий!... Тут є Анґлїяни вже тому 20 і 18 років на фармах, то пповідают цим фармарам, котрі вже повчували ся по анґельскій говорити, що тому 18, 20 років така була тут остра та

тяжко було говорити серед того загального тарахкотаня. Недалеко тюрми фінкер з'їхав з мурованки на шосу так, що легко було говорити. Іванова обернув ся він до князя сего року.

— І що того народа звалилось до міста — страх — заговорив знова, поправляючись на козлї і вказуючи князеви на артель сїльских робітників з вилками, сокирами, кожушками та мішками на плечи. Люди ішли напроти них.

— Менше більше, як тамтих років?

— Тай не казати. Сього року так збили ся до міста, що хоч гинь. Панство помітає народом, як соломою. Усюди повно.

— Чомуж се так?

— Розмножились. Нїкуди подїти ся.

— Ну то що, що розмножились? Чомуж не лишають ся на селї.

— Та що будуть робити на селї, як землї нї клаптика.

Нехлюдов дізнавав такого почутя не спочуваєм на ударенім місцї. Здаєть ся, що немов нагнесено хапати ся за болюче місце. А се забуть лиш іза того, що удари лиш на болючих місцях замітні.

„Нежеж всюди така сама історія“, подумав він і став розпитувати фінкера про се, скілько у їх селї землї, скілько у нього самого, і по що вінцерепе ся до города.

— Землї у нас, панонько, десятина на душу. У нас три душі. — Батько, брат і ще один в салдатах. Тай якось живуть. А жити нема з чого. Ось і брат хотїв утїкати до Москви.

— А не можна би панати землю?

— Де нинї найнеш? Пани, які мали, прошвидкювали свою. Всю вірителї забрали. А в них не відступиш, бо самі роблять. У нас управителем якийсь Француз. Купив собі у панського пана поле, і на нікого не спускає ся при роботї. От таке то у нас.

— Що за Француз?

— Дюфар його імя. Може коли чули про нього. Він по великих театрах приправляв перуки акторам. Звісно се заробкове дїло. Тай доробив ся. У нашої панї купив цїлий маєток. Так тепер він наш міщик. Що хоче, робить із нами. Ще спасибіг, що він сам трохи людяний. Але жінка у нього, таки панна, Московка, то така собака, що не приведи Господи. Душу з народа виссала би. Біда, але щож робити? Але, ось і тюрма. Ви куди, до середини? Здаєть ся, не пускають.

XIII.

З острахом і замираючим серцем на згадку, в якому станї найде тепер Маслову, і на спомин про ту тайну, в якій повисали вони обоє, і в якій губили ся тисячі оттих у тюрмі зачинених людий — сильно шарпнув Нехлюдов за дзвінок у головному входї арешту. На голос дзвінка вийшов дозорець.

Князь спитав про Маслову. Дозорець випростував ся і звістив, що ся „каторжна“ у шпиталї. Князь подав ся до шпиталя. Добродушний, старий шпитальний сторож зараз пустив його до середини, а довідавшись, кого бажає бачити, справив князя до дитинячого відділу.

Молодий, увесь карболем пересякний доктор, вийшов проти Нехлюдова і строгим тоном спитав, чого йому потрібно. Сей лїкар приносив богато полекші арештантам і тому жив у вічних сварах з начальством тюрми а навіть зі старшим товаришем по фаху вічно сперечав ся. Боячи ся, щоби Нехлюдов не потрібував від нього чого небудь противаконного, і бажаючи доказати, що він не знає вимкнів, настроїв ся в дуже поважну поставу.

— Тут нема нїяких женщин. Се дитинячий відділ — крикнув.

— Я знаю, але сюди переведено одну для обслуги хорих.

— Дві їх переведено. Чого вам потрібно?

— Я стою в близьких зносинах із одною з них, Масловою її зовуть. Я хотїв би її зараз бачити, бо їду до Петербурга, щоби подати її засуд до касациї. При тім хотїв би я їй віддати отсю дурничку. Се її фотоґрафія.

(Дальше буде.)

студена земля, що лиш дебла пшениця родила си тай то вімерзала. А від коли люди суда зачели іти на фарми і орати землю, то си зробило теплїйше, що вже родит си жито, пшениця, овес, коноплї, лен, барабуля така завелика, як в нас бураки; кукурудзи видїв Яків і Василь у фармаря, що вже преди, але ци вони ще дійдут то ми ще не знаємо, але родит си вся городина навіть тїтун. Лиш садовини нема, але родилаби си, лиш коби вікохати, коби зерника або дички! Ахкемій мав з дому дичок і посадив і файно приймили си. А Кифа привіз свої бжоли і файно заробили, бо є досить всякого цвіту, а більше бжолів не видко в сїй пустини, лиш видко двоні бандеки такі, як в Галичинї. — А домова птаха є всяка так, як дома, а з диких є гуси, журавлї, (бо тут є великі стави), і ворони є чорні такі, як в нас, а синих нема. І нема сорік, перепилиць і жайворонків, лиш є чорненькі ластівки на ту моду, що сороки і є инші птахи. Видмедників нема, а жаби є на ту моду, що в нас, лиш менші і по так кріпкот, лиш чуркоте, так нам дуже дивно, що не так, як у нас. Бузьків також нема. Худоба є файна, лиш нема добрих карків, хоть має добрі кривжі. Грива є такята а найбільше є червоної. Воли тягнут в хамутах. Хамутами так спирают в возї, як конї дишель... На кінци дишля причіплює си орчик, а на его кінцях є кудка і до них причіплює ся хамути напильниками. То є дуже добре. Вози великі і мощні, дишлів нема, колеса закручуют си шрубами; а на колесах нема ані одного цвеха, щоби раєи були сковані, лиш так мощно натегнені. А плуги також такі мощні, що корчі з дугоними перевертають, бо всьо залїзне, колїсниці то лиш маленьке колїсце. А як орут 3 або 4 коні, то не одні наперед других як у нас, але в шараг (ряд). Вінцї такі самі, як в Тидоровича, більше білих, як чорних, але вікхані тонкі, бо в трапах вінсають си. Косимо сїно в лїсї, бо по фармах нема такого великого, а по лїсах трава рівна з чоловіком, лиш помішана з пирєм. Тими лїсами богато грибів всїляких як у нас, а першу Богородицю такі си підпеньки кинули, що си не хоче від них іти... Люди мое письмо най читают і слухают, як хто буде це читати, то хоч ідїт, хоч нї, аби не було відтак нарікання, бо ми вам правду пишемо так, як Бога кохаємо — як тут виглядає... З нами є ще люди буковинські і іза Днїстра, поміж їх фарми є ще до брання і до купна, одна фарма коштує 450 долярів... Пошта від нас дуже далеко, тому одні другим передают, післанців нема. Бо не лиш основа людий, а то була тут відай пустиня ще від сотворіня сьвіта. Хоть видко зарослі стежки і є кости з худоби, і голови з рогами, видно що тельїя гуле. Вповідают, що як Анґлїяни тримали давно війну з Індиянами, дикими людьми — то Анґлїяни палили лїси, бо вільком їхали то видїли спалені лїси, аж земля повігарала. То і худоба тому погинула з тої пожежи. І тепер пахолї си Індияни, лиш близко попри міста так, як давно в нас цигани шітрові і подібні они до циганів, такі чорні і під пельтами сиде під подотиом, а на зиму в ямах під пельтами. Вони є богаті в худобу рогової череди і коний. З диких тих людий вже нема страху, бо мало їх, але стали вже смирні, навіть давали пити молока замість води. Мова у Індиян инча а у Анґлїків також инча. Індияни не мають землї, лиш що вінсают худобу. Як фарму близко дикунїя напалити, то вони забирают си з того місця геть; з них страху нема ніякого. З наших людий дужче є страх, бо коло Вінніпеґу обїли люди з дурного Іванова. Два чоловіки вбили чоловіка і четверо дїтий, ми тогди були в еміґрацийнім домі, в Вінніпеґу, як їх тратили... Ми з ласки Пана Бога здорові, котрого здоровля і Вам жичимо і хотїлибисмо си довідати о Вашім здоровлю, бо вже не знаєм хто у вас здоров, а хто поумерав. І просимо прислати нам зернят з садовини, чим єї кохав... Цих трьох паперів абис не боронив читати... Пізнїще напишу, який тут заробок буде і відат з хліба і як завелики роги поваже нема.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 14-го квітня 1900.

Проф. др. Стоцкий повертає до Чернівців в недїлю, 15. с. м. поспішним потягом, що приходить до Чернівців о ½9. год. вечером.

Бук. сойм збере ся знов аж по великодни й радити ме до 5. н. ст. мая.

Епільоґ москвофільского процесу в Чернівцях. Із справоздання, яке ми подали свого часу про москвофільский праєвний процес, що відбув ся в листопадї тамтого року в Чернівцях, як і з повисшень до него, котрі появились в нашій ґазетї під заголовком „Від пасти — не пропасти“, наші читателї зможуть собі пригадати, що бувший ученик ґімназияльний Йосиф Бачиньский перед ґімназ. слїдчою комісиєю зізнав на ученика Алексея Геровского, що тойже перед 3 роками обортав в клясї образ Найсвятїйшого Моварха до стїни і т. п. За се бятьку А. Геровского запізвав Бачиньского до суду, а судия на розправі, яка відбулась в лютім с. р., засудив обвиненого за обиду чести на кару 70 корон, взглядно на 7 днів арешту. Такий засуд очевидно був „видою на мали кацапский. „Галичанинъ“, „Правосл. Буковина“ і инші кацапскі ґазети зараз дали цїлому сьвітови знати, як то невинно мусить терпіти кацапина від злобних неправдивих доносів та клевет „Українцъ“, бо-ж прецїнь показало ся в суді, що все то, що зізнав Бачиньский підповита брехня, до котрої намовив его хиба сам проф. Шпойнаровский, так що властиво не Бачиньского, а проф. Шпойнаровского, котрий поза ним прис ся, випадало би укарати! Ми про се все, хоч і були пересьвідчені о несправедливім засуді Бачиньского, не писали нїчого, бо Бачиньский вніс рекурс против того засуду й ми вижидали аж кінця цїлої справи. Отже та розправа в другій інстанциї відбулась 11. с. м. перед судовим трибуналом, зложеним із совітника Крієтаа яко предсїдателя, з совітника Цейдлера, совітника Лупула й секретаря Ваит яко вотантів. Справу обвинявчого заступав адв. др. Перак, а обвиненого боронив адв. др. Стшельбіцкий, котрий на підставі самих слїдчих актів доказав ясно „як на долонї“, що Бачиньский, зізнавши по правдї лише то, що чув і бачив, не противив ся супроти Геровского. Отже трибунал не мав тут що богато розправляти, тож по короткій нарадї зніс засуд 1. інстанциї, увільнивши Бачиньского від вини й кари, а засудивши Геровского на зворот судових коштів. Таким спільоґом закінчилась справа москвофільского процесу: над кацапским вухилим крутарством і підлою брехнею відносила така побіду — правда. Сей вирок фахових судиїв є заразом засудом увільненого судом присяжних редактора „Буд. Відомостей“ О. Крушиньского і всего кацапства, що стоїть за ним.

Припадок чи самобийство? 12. с. м. найдено в Чернівцях на гробі знаного протоєрея о. Сидора Мартиновича его вдовицю неживу в колї цеї картку, в котрій жадає, щоби єї тїло зложено в трупарнї а похоронено побіч покойного. Стало ся се в сам день смерти покойного протоєрея. Вдовиця мала 58 лїт і находила ся в добрих материяльних стосунках, проте мабуть розпука за покойним споводувала серцевий удар чи насильну єї смерть, хоч від смерти єї пок. чоловіка минуло вже власне два роки.

Самостійна руска ґімназия в Коломиї. Міністер віроісповідань і просьвіти рескриптом з дня 9. марта 1900 до ч. 34.055 зарядив, щоби істнуючі при ц. к. ґімназиї в Коломиї рівнорадні класи рускі були відділені з початком року шкільного 1900/1 від головного заведеня і щоби утворено з них самостійну ц. к. ґімназию з руским язиком викладовим.

Месть силача. Сими днями їхав трамваєм у Відни один з тамошних силачів, що показують там за гроші свою силу, з своєю молодою і хорошою жінкою. Віз був повен людий і годї було де помістити ся; ледви що жінка силача могла знайти місце у возї, а сам силач станув собі на перонї. Аж видить крізь вікно воза, як якийсь поставший вже панок зачинає на добре залицяти ся до его жінки. Жінка відвернула ся і глипнула на чоловіка, як би просила его, щоби він прийшов їй на поміч, але чоловік лиш усьміхнув ся і моргнув на жінку; она зрозуміла і усьміхнула ся також. Поставному панкови у возї аж веселїйше стало опісля, бо дама побіч него, очевидно була рада з его залицяньки і непротивилась єму. Так доїхав він щасливий і урадований, що познакомив ся з хорошою дамою, аж до місця, де мусїв висїдати. Тут ще подав дамі руку і шепнув їй до уха адресу poste restante. Коли хотїв злазити з воза, зробило ся єму трохи маркотно, коли якийсь величезний паниско заступив єму дорогу і весело усьміхнений наставив єму руку та сказав, що і він рад би устиснути руку дуже добре знакомого своєї жінки. Панок рад нерад подав руку з силачем так єї стиснув, що бідному залицайкови аж сльози станули в очах і він став верещати на ціле горло, на посьміховище всїх, що були сьвідками сеї сцени і знали о що розходить ся.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Викъ“ (Вік), збірник руско-українських поезий печатає ся в Київі і вийде вже в короткім часї не пізнїйше як сего місяця. В той збірник увійдуть твори около 50 авторів, що писали в XIX. столїтю, почавши від Ів. Котляревского аж доси. Перед творами кождого автора містить ся коротка житєпись з українській мові, а кромі того в текстї буде 25 портретів. Видане буде роскішне. Цїна книжки (звиж 400 сторін) 2 рублї, на велїновім папери 3 руб., на слоневім папери 4 руб.; (в дорозї передплати: 1 руб. 70 коп., 2 руб. 25 коп. і 3 руб.) без пересилки. Передплату приймає книгарня „Кіевской Старины“ (ул. Безаковская 14).

Публична ліцитация движимостий як: образів, диванів, пьютів і т. д. — належачих до полишеного маєтку по померлій Йосифі Ваґнер, відбуде ся 17. с. м. о 9. год. рано в домі при ул. Франца ч. 2 і продавати буде ся ті річи також по цїнї оцінованя.

В Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

прибуло в місяци лютім с. р. 4.822 важних полїс на суму 5,513,502 корон обезпеченої вартости з премією 45.853 корон 20 сот.; Разом в 1. кварталї с. р. видано 12,031 важних полїс на суму 14,851,543 корон з премією 117,318 корон 19 сотик; попередного року за той сам час було 9,975 важних полїс на суму 12,699,526 корон з премією 99,436 корон 64 сотик.

Шкід в марті с. р. було 34 случаїв, разом отже від 1. сїчня до кінця марта с. р. було 74 шкід, з котрих 68 вже виплачено, 2 шкоди находять ся в лїквідациї, а виплату 4 відкладено. (в сумі 1,137 корон 84 сотик) на разї з причин правних здержано.

Сума всїх шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 30.272 кор. 40 сот., а по потрученю части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 17,380 кор. 78 сотик. Минувшого року по конець марта виносила сума шкід 49.092 корон 86 сотик, а по відтрученю части реасекурованої лишилось на власний рахунок 24,642 корон 78 сотик.

Фонд резервовий з днем 31. марта 1900 р. виносить 252,277 кор. 42 сот.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові,

стоваришеня зареєстрованого з обмеж. порукою за місяць марець 1900.

I. Стан довжний:		Кор. сот.
1. Удїли членські		68648·91
2. Фонд резервовий		5477·04
3. Специяльна резерва		453·32
4. Вкладки:		
a) Стан на початку марця 1900	689,659 к. 70 с.	
б) вложено в марцю	22,576 „ 81 „	
разом	712,236 к. 51 с.	
в) винято в марцю	18,161 „ 53 „	
Стан з кінцем марця 694,074 к. 98 с.		694,074·98
5. Сальдо прол. (побраних)		18,440·—
6. Нерозділ. еще зиск з р. 1899		5.988·16
7. Непіднята дивід. за 1897 і 1898		1.370·63
8. Кошти спору		156·67
9. Рахунок Товар. вз. обезп. „Днїстер“		11.000·—
10. Рахунок рікних сторін		157·50
	Сума	805.767·21

II. Стан чинний:		Кор. сот.
1. Позички удїлені:		
a) стан на початку місяця	680.952 к. 51 с.	
б) удїлено в марцю	34.350 „ — „	
разом	715.302 к. 51 с.	
в) сплачено в марцю	21.129 „ 23 „	
Стан з 31. марця 694.173 к. 28 с.		694.173·28
2. Готівка в касї з 31/3 1900		1.785·—
3. Цінні папери фонд. рез.		5.163·68
4. Цінні папери і инші		86.400·—
5. В щадн. почт. обор. чек.		1.600.89
6. В инших товариствах і банках		13.556·74
7. Сальдо коштів адміністр.		3.082·62
	Сума	805.767·21

Членів прибуло 50, убуло 28, оставало з кінцем марця 1900, 1801 членів з 1866 деклярованими удїлами в сумі 93.900 корон.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. — процент від позичок удїлюваних з провізиєю на кошти адміністрациї 6½ проц.

Львів, дня 31. марця 1900.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришеня зар. обмеженою порукою.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі, для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки, ротунди, порохівники

з шонку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина. Ольги Кобилянської	40 кр.
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50 „
Твори. Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залїсє, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омеляна Поповича	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф I. Омеляна Поповича	10 „
Образки з природи, Івана Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки „ „	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв „ „	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лит	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит „ „	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях.

Інформациї і порадничого відділу до найкористнїйших комбінацих.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ специяльна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емиритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставає своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за оплатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і вкладки, пред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на вош. ал.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

по скінчених промислових курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує шановний П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуви для мужчин, женщин і дїтий а то після найновійших взорів зі черевики ґаздві, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложенем приряди до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Подвиновані черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втирке: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR

(flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten verzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champager etc.) vermittelst einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Bukowina **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Droguerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 41. Чернівцї, середа дня 5. (18.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платять в Чернівцях.

Із шкільної дебати в галицкім соймі.

(Конець.)

Питав ся я — говорив дальше п. Окуневский — тамтого року п. президента і сегодня повторяю, бо він не був ласкав менї відповісти: на якій підставі рада шкільна неволить, против закона з 1867 року, у всїх народних школах, де нема і одної польскої дитини, учити польского язика? Най ми се раз знаємо!

Дальше — на якій підставі ви наказали у всхідній Галичинї, в гуцульских селах, де нема нї одної польскої дитини, сьвяткувати польскі сьвята?

Дальше — ви сказали, пане президенте, на здивоване всїх нас, що до кождої місцевої ради шкільної належать не лиш учитель, місцевий душпастир, репрезентант двора, ради повітової і делегати громади, але ще із сусїдного місточка польский ксьондз, котрого парохія розтягає ся на дане село. Але, коли ви, пане президенте, так інтерпретуєте законний припис о „місцевім душпастирі“, то длячогож і рабін не належить до того? Рівне право для всїх! Скажіть, пане президенте, най би знали всї люди, чи кликати також рабіна з сусїдного місточка до кождої місцевої сїльскої ради шкільної!

П. президент сказав, що для того не хоче в урядовій статистицї містити рубрик, о котрих я тут говорю, бо не хотїв би вносити „wasni narodowej niezgody“ до школи. — Як ви думаєте пане президенте, чи всї ради шкільні міщаних що-до народности країв коронних вносять своєю статистикою „wasń narodową“? Чей-же ви того сьвідоцтва всїм радам шкільним цїлої майже Австриї видати не посьмієте! Та й ви самі в те не вірите, бо прецїнь така-ж статистика що до народности молодежи веде ся і у нас в гімназиях, веде ся в учительских семинариях. А через те чейже ви самі не зробите собі закиду, що вносите „wasń narodową“ до гімназий і до учительских семинарий! Отже на всї боки бачите неправду, — скажіть же нам раз істину правду!

Виказав я тамтого року вам, пане президенте, на цифрах, як то краєва рада шкільна опікує ся польским шкільництвом, а як нашим, і виказав при тім, як коштом всхідної, рускої части краю ви поотворили тисячі польских клас, замикаючи за те перед тисячами руских дїтий сьвітло науки. Тодї то ви, пане президенте, боронячи своєї системи, поясняли тут публично, що ви мусїли творити більше шкіл на заходї, бо там була маса громад, хоч маленьких, а кожда хотїла мати свою школу; за те рускі громади — великі — на будуче будуть потребувати і будуть діставати більше клас, аніж шкіл, бо рускі громади великі, а польскі малі. Отже ви на будуче запоміли творити більше число клас в істнуючих вже руских школах. А якже ви супротив того витолкуєте слїдуючий факт: В Лишках мурованих подала ся дочка тамешного сьвященика на другу учительску силу до місцевої школи. Она скінчила зі знаменитим успіхом перемиску 8-клясову видїлову школу, а не могла допусти ся до перемиской учительскої семинариї (там numerus clausus допускає лише самі майже місцеві Полька). Коли отже та дївчина зголосила ся о принятє на другу учительску силу в згаданім селї, то сказано їй, що в тім селї, де її отець сьвященником, она не може бути учителькою, і пораджено їй подавати ся на иньше місце в иньшім повітї. Молода дївчина не могла покинути вітцївского дому, отже друга посада лишила ся необсаджена. Ба, що більше! По якімсь часї забирають з того села і першу силу, учителя — отже не лишає ся в школї нїхто! Так то виглядає в практицї творенє на Руси більше-клясових шкіл! Великі, як бачите, обіцянки, а з того всего касує ся навіть істнуючу вже руску школу.

З якимсь дивним упередженим трактує п. президент наші домаганя жіночої семинариї. З одної сторони запевняє він, що учительки добре надають ся на другі помічні учительскі сили при управителю мужчинї, рівнож запевняє, що іменно на заходї краю треба таких сил, бо треба більше клас, а коли ми поставимо внесок о заведенє в руській части краю рускої учительскої семинариї жіночої, то він відповідає нам: „Teraz kolej na zachodnią Galicyę... teraz kolej na Białą“, а для нас Русинів, будуть — Урсулянки. От яка ласка!

Та й що то за номенклятура виробила ся в краєвій радї шкільній: ściśle utrakwistyczna і nieściśle utrakwistyczna семинариї? Мужеска семинария має бути „ściśle utrakwistyczna“, а жіноча „nieściśle“! Будьте ласкаві, поясніть, що се таке і де се в законї написано?

Недавно приїхала сюда депутация з Коломиї і то, не дай Боже, з яких там радикалів зложена... Де там! Сам презес повіту, князь Пузина, і делегат видїлу повітового др. Кульчицкий. Они приїхали до п. президента Бобжиньского і вказують єму на позамикані довкруги школи, вказують на жертвенність повіта і громади Коломиї в просьвітних справах, вказують, що на просторони 2-міліонового населеня нема нї одної жіночої учительскої семинариї. А що сказав п. президент тій депутациї? — „Teraz kolej na zachód?“ Із тим депутация відїхала. Ну, на щастє не тілько сьвітла, що в нашім вікнї — знайдемо ми чей доступ до міністерства і без вас! А про вас знаємо вже документно, що нема гіршого противника руского шкільництва, більшого ворога образованя рускої женщини, як ви. Що поможе семинария в Залїщиках, на котру ви заєдно покликуєтесь, коли 200 хлопцїв зголошує ся до неї, а ви приймаєте ледви 40?

Шкільна рада краєва — то недбала опікунка руского шкільництва, то злюща мачоха — і тому ми не перестанемо домагати ся утвореня в краєвій радї шкільній другої секциї, котра нашими школами займала би ся більше, нїж п. президент Бобжиньский!

З початком сеї сесиї соймової я відозвав ся в дневниках до рускої суспільности, аби менї надсилано материяли о шкільництві і о шкільній радї — і от, дивіть ся, поприходили стоси! Не хочу вас, панове, мучити всїми тими цитата-

---

11)

ВІДРОДЖЕНЄ.

повість

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Щож, се можливе.

Лїкарь видко зник. Обернувшись звелїв зараз одній бабі, щоби закликала служницю, арештантку Маслову.

— Може би ви присїли або перейшли до хати для гостий.

Нехлюдов подивував і видячи зміну настрою лїкаря взглядом него, спитав, як справує ся Маслова в шпиталю.

— Нїчого дївна. Працьовита і то навіть дуже, коли зважимо, яке вона житє досї вела. Зрештою довідаєте ся від неї самої. Ось і вона.

З одних із бічних дверий показала ся баба а за нею висунула ся стать Маслової. На мій видїла ся біля запасова, що ясно відріжнила ся від цїлого її пасованого одїня. Голову вкривала хустина. Побачивши князя, змішала ся, і станула немов вкопана. Потім нахмурилась, і спустивши очи, скорим кроком направила ся до Нехлюдова. Підійшовши, довго вагала ся, чи подати йому руку. Порішивши вкінци подати і зробивши се, страшно почервонїла.

Нехлюдов не бачив її від послїдньої розмови, в якій вона зкинула ся за свою горячість, і сподївав ся знайти її в тім самім станї, як тодї. Але в сїй хвили вона була зовсїм иньшою людиною. З лица било щось нового, щось скриваного, замкненого, і, як видалось Нехлюдову, незичливого для нього. Він оповістив їй свою подорож до Петербурга і передав кувертку з фотографічною знимкою із Панова.

— Се я надибав у Панові. Давна якась фотографія. Вас може вона втїшить. Візьміть собі.

Катюша, піднявши чорні брови, здивовано глянула на нього своїми сліпими очима, немов питала його: „по що сего?“ — Мовчки взяла фотографію і сховала її за запасну.

— Я бачив ся там з вашою тїткою, — сказав Нехлюдов.

— Бачились? — спитала вона рівнодушно.

— Добре вам тут дїє ся?

— Нїчого, добре.

— Чи не за тижно часом?

— Нї, не тижно. Але я іще не привикла.

— Я вами дуже вдоволений. Завсїгди лїпше тут, чим там.

— Нїж де там? — спитала.

— Там у тюрмі.

— Чому лїпше?

— Я гадаю, що люди тут лїпші. Нема таких, як там.

— І там богато добрих...

— Про Меньшових я подбав трохи і сподїю ся, що їх увільнить.

— Ото коби Бог дав, така чудова бабуся, — сказала Маслова повторюючи свій епітет для старої і з легенька усьміхнула ся.

— Я сьогодні їду до Петербурга. Вашу справу порішать раз-два, і я надію ся, що засуд скасують.

— Скасують, чи не скасують, менї всьо одно: — сказала вона.

— Чому? Навіть тепер всьо одно?

— Так, — потвердила вона і з необачки, питаючо глянула йому в очи.

Нехлюдов зрозумів сей погляд і се слово так, що вона хоче знати, чи сильне його порішенє, чи він приняв до відомости її відмову і чи він дїйстно витревав в своїм, чи понехав усьо.

— Не знаю, чому вам всьо одно, — виповів князь. — Що до мене, то дїйстно менї всьо одно: чи оправдають чи нї. Я все готовий виповнити те, що говорив — сказав він рішучо.

Катюша підняла голову, і чорними сліпими очима впила ся в його лице. На лиці її вона малювала ся радість. Але вона промовила нїжком що иньше, нїж що говорило її лице.

— Се ви на пусто говорите.

— Я говорю, щоби ви знали.

— Про те всьо я чула, на що се повтаряти? — вимовила вона з трудом понадержуючи усьміх.

Зі середини почув ся дитинячий плач, а опісля якийсь гамір.

— Се бачить ся, мене кличуть, — сказала Маслова, несповійно оглядаючись.

— Як так, то прощайте, — обізвав ся князь.

Катюша удала, що не дослїдила виразу свій епітет для старої і з легенька усьміхнула ся.

— Я сьогодні їду до Петербурга. Вашу справу порішать раз-два, і я надію ся, що засуд скасують.

— Скасують, чи не скасують, менї всьо одно: — сказала вона.

— Чому? Навіть тепер всьо одно?

— Так, — потвердила вона і з необачки, питаючо глянула йому в очи.

Нехлюдов зрозумів сей погляд і се слово так, що вона хоче знати, чи сильне його порішенє, чи він приняв до відомости її відмову і чи він дїйстно витревав в своїм, чи понехав усьо.

— Не знаю, чому вам всьо одно, — виповів князь. — Що до мене, то дїйстно менї всьо одно: чи оправдають чи нї. Я все готовий виповнити те, що говорив — сказав він рішучо.

Катюша підняла голову, і чорними сліпими очима впила ся в його лице. На лиці її вона малювала ся радість. Але вона промовила нїжком що иньше, нїж що говорило її лице.

— Се ви на пусто говорите.

— Я говорю, щоби ви знали.

— Про те всьо я чула, на що се повтаряти? — вимовила вона з трудом понадержуючи усьміх.

Зі середини почув ся дитинячий плач, а опісля якийсь гамір.

— Се бачить ся, мене кличуть, — сказала Маслова, несповійно оглядаючись.

— Як так, то прощайте, — обізвав ся князь.

Катюша удала, що не дослїдила виразу тривогої до неї руки, і не стиснувши її, обернулась і щезла раз-два за дверима. Хотїла видко сховати свій торжественний настрій.

„Що з нею дїєть ся? Як вона гадає? Як вона спочуває? Хиба хоче мене взяти на пробу? Або дїйстно не може менї простити? Чи не може виявити всїх своїх думок і почувань, чи не хоче? Чи змінила чи іще лютїйшою стала? Ось які питаня гнобили Нехлюдова і то тим більше, що не було у него на них відповіди. Одно він знав — себ-то, що вона змінила ся, що в ній зайшла значна переміна на користь душі, і ся переміна вязала його не лише з нею, але і з тим, на підставі чого заходила та переміна. І ся звязь збудила в ньому дуже веселий, хвилїдний стан.

Вернувшись до вімнати, в якій стояло вісїм дитинячих ліжочок, Маслова зачала з повелїня сестри, перестелювати постїль і за далеко нагнувшись над одиничком поховнула ся і мало що не впала. Приходячий до здоровля, з перевязаною шиєю хлопчик, на вид тої нездачі, засьміяв ся. Маслова не могла вже довше здержати ся. Присївши на ліжечку, зайшла ся таким голосним і заразливим реготом, що декілька дїтий пішли за її приміром. Озлоблена сестра сердито кинула на неї:

— Чого сушиш зуби? Гадаєш, що ти там, десь була. Шуруй за хдою.

Катюші як би нараз хто рота завязав. Взявши мовчки начинє, пішла там, де її посилали. Але перейшовши

ми, бо они майже на один лад. От приміри:

В Березові з Тарнавкою (повіту старосамбірского) перед 12 роками спонукала окружна рада шкільна заснованє народної школи. Громадяне змогли ся на прелїмінар 1.100 зр., з того зложили 400 зр., дїдич-жид дав ґрунт, громада позвозила камінє і все було в порядку. Тимчасом п. Бадені переніс дбалого старосту до Львова, в старостві завіяло иньшим духом — шовіністична полїтика пійшла горою — і тепер, по 12 роках, анї школи, анї гроший, анї ґрунту, анї каміня. Ґрунт відобрав жид і заорав. З иньших листів: В Терлї шляхотскім школу гриб з'їв. В Росохах школу гриб з'їв. В Устеріках (косівского повіту) до школи спровадили ся постерунок жандармериї. Із снятиньского повіту дістав я лист від священика, в котрім таке пише: „В школах, як всюди, але хто знає, чи не найгірша мізерия таки в Снятинщинї. Польонїзация прибирає найширші розміри. За те інспектор має ананнувати до Коломиї. Дїти по руски слабо читають, навіть по польски акцентують, пр. замість „хлопчика“ читають „хлопчéка“. І иже виходить на те, що кажуть „тверді“, що „тут нема виходу, що лекше гинути та топитись в глибокім мори, ніж в калюжи...“ Отсе інстинкти, котрі будять ся через вашу систему, пане президенте! Яким правом, питаю ще раз, неволити чисто руску школу учити ся польскої мови? Яким правом ви неволите управителя рускої школи переписувати ся з шкільними класами по польски? — Ви покликуєте ся на „urzędowy język“ і на розпорядженє міністерске з 1869 р. Але-ж сей закон говорить о цїсарских урядниках, з народна школа ще не є цїсарскою! Яким отже правом ви неволите противзаконно того учителя відносити ся до шкільної власти виключно в польскім язицї, з візитуючим інспектором говорити офіцияльно тілько по польски? Правда, окружна власть шкільна є цїсарско-королївска, але шкільництво у споді не є „ц. к.;“ оно від голови до самого споду руске і до него розпорядженє з 1869 р. і наш „снзик уржендови“ не має нї найменьшого примінени! Як ви оправдаєте то понижене рускої мови перед рускими дїтьми, коли пан інспектор тую мову уважає недостойною, щоби з нею розмавляти з учителем перед дїтьми?!

Доносили дневники, що в Перемишлянах перенесено інспектора-Русина на Мазури, хоч учительске тїло вставляло ся за ним, щоби на місци лишив ся. Чи то знов давнїйша тактика перенощеня Русинів на Мазури?

В промисловій школї львівскій є до 30 хлопців рускої народности, а не мають они свого катихита, але мусять слухати польскої релїґії. Що більше, не ведуть їх навіть в недїлї до церкви, а до вірменьского костела. Чи руска церков має бути гірша?

Тих кілька уваг а радше питань позваляю собі тут повторити і рішучої відповіди від вас, пане президенте, і від князя референта домагати ся. А в самій річи поновлюю торічне моє внесенє, аби визвати краєву раду шкільну, щоби в своїх висказах статистичних, як всї австрийскі ради шкільні, де є мішані школи, завела осібні рубрики після народностий, з яких би ясно виходило: 1) кілько з поміж дїтий обовязаних до школи кождої народности дїйстно ходить до школи? 2) кілько є більше клясових шкіл кождої народности? 3) кілько учителїв є занятих в тих школах? [Очевидно, внесенє Окуневского упало.]

зором з маленьким хлопцем, якому лїкар наказав сьміти ся, вона зареготала ся.

Кілька разів на день, як іно її лишали самою, виймала з коверти фотоґрафію і любувала ся нею. Аж вечером, після дежуретва, оставшись сама у кімнатї, де спала разом з бабою, Маслова виймила цїлком з коверти свій портрет і довго, нерухомо вислїджуючи очима менші дрібниці на лицях і одїнях, і стенних бальвона, і на корчах, на тай яких вирисували лиця всїх осіб, любувала ся видом тої ножевкої фотоґрафії, і не могла налюбувати ся передовсїм собою, своїм молодим, гарненьким личком і чудовим кучерявим волосєм. Так затопила ся цїла в тій картинцї, що не запримітила своєї товаришки, як увійшла до кімнати.

— Що се? Се від него? — спитала ся груба, добродушна баба, нагинаючись над фотоґрафією. — Хиба се не ти осьде?

— Я, — сьміючись відказала Катюша.

— А се хто? Він? А се його мати?

— Нї, тїтка. Правда, що не пізнала-бись.

— Але де там? Анї трохи не подібні лиця. Певно десять лїт від того?

— Не десять лїт, а цїле житє, — відповіла Маслова і нараз лице її споважнїло, а навіть посумнїло. Між бровами появило ся кілька зрадів-морщків.

— Тобі що? Так там було легко жити.

— Ах, легко! — повторила Маслова, закривши очи і киваючи головою. — Гірше каторги!

— Та як се так?

— Бо так? Гарує від 8. вечером до 4. рано. І так день за днем.

— Так чомуж було вже не кинути такого житя?

— Може були-б покинула, та се було не можливе. Зрештою що ту говорити, — провела Маслова, скочила, шпурнула фотоґрафію до столика і ніжку здержуючи злобні сльози, встала на порідор, гримнувши дверми. Дивлячи ся на фотоґрафію, вона спочувала себе такою, якою була тодї, підчас фотоґрафованя і мріла про тодїшнє щастє. А могла би з ним іще тепер бути такою щасливою. Слова товаришки нагадали їй теперішність і се, що вона була там — примусили її кинути згадкою на цїлий той мерзенний період житя, на цїлу ту погань, яку вона тодї відчувала з обридженєм, але якої не дозволяла собі спізнавати.

Тепер як раз згадала скоро всї ті плюгаві ночи а передовсїм одну на пущенє, коли то очікувала одного студента, що обіцяв ся викупити її. Згадала, як вона в прозорій, облитій вином, гарній, шовковій сукнї, з гарно в гору піднесеним волосєм, змучена, ослаблена, опилла, відпроваджуючи гостий, о другій годинї по опівночи, прийшла в часї танцїв до худої, кістистої, оприщеної акомпаниторки, скрипкаря і стала жалувати ся перед нею на своє тяжке житє, і як отта акомпаниторка говорила, що і їй житє тяжко, що і вона хоче змінити своє житє, і як відійшла до них Клара, і як вони всї три нараз порішили кинути такий спосіб житя. Вони гадали, що та ніч скінчилась і хотїли розходити ся, як нараз завертїли ся в передній салї цїлі гостї. Скрипкар заграв рітурнель, акомпаниторка забубнила на піяні, акомпаніямент розвеселяючої російської пісні для першої фіґури кадрилї. Тодї маленький, цвиний, вонючий вином, гнилий чоловік в білій краватцї і фраку, який він скинув при другій фіґурі, кинув ся до неї, а другий, товстий, бородатий також в фраку, (вони приїхали з якогось балю), до Клари, і так вони довго крутили ся, гулали, кричали, пили...

(Дальше буде.)

До питаня про галицку лїтературу.

(З причини статї проф. Т. Д. Фльориньского.)

ВІДПОВІДЬ
проф. Володимира Антоновича.

(Дальше).

Наколи лишимо на боцї цифрові дані, то на всякий случай, перед нами є певний факт, що є якась ґрупа інтелїґентних людий, більш або меньш численна ad libitum, як в Галичинї, так і в Росиї, що не поділяє поглядів проф. Фльориньского. Позаяк в тій ґрупі є люди інтелїґентні: письменники, белетристи, професори*) і т. д., то належало би означити причини, чому они помиляють ся? Але на се питанє не дає автор конкретної відповіди; він звертає ся або гордовито до своїх противників, припускаючи якусь питому їм innatam malitiam або заявляє, що они роблять під впливом „фанатизму і незнаня“. Певно, що нїчого нема лекшого, як приложити своїм противникам немилий епітет; але як вглянути в справу, то сї епітети не лише сумнївні, але навіть насуває ся питанє, якій з двох спорячих сторін приложити їх. Що таке фанатизм? Се уроєне переконанє, що дана людина в данім питаню руководить ся абсолютною, неперечною правдою, що всї незгідні з сею щіби то абсолютною правдою роблять лише з намови злого духа або з крайної невіжі; що розправляти з ними нема що, але треба ужити до них лише фактичних способів і можливих при данім культурнім розвитку суспільности: колись — стоси, тепер адмістрацийні перепони і нагінки. В данім писаню ледви чи фанатизмом можна докорати противникім погляду проф. Фльориньского, котрі, виявляючи свої переконаня, нїколи не видають їх за абсолютну правду і бажають лише свобідної наукової полеміки і прилюдного розбору справи. Що-до знаня або незнаня, се очевидно відкрите питанє, але в усякім случаю з попереднього виходить, що автор розслїджував в меньшім ступнї українську мову, єго етноґрафічні памятники і давну лїтературу, як єго противники.

Говорячи про галицких лїтератів-народовців, проф. Фльориньский прикладає до них постійно епітет „сепаратисти“. До значіня сего терміну у деяких російских публїцистів ми вслухали ся давно і привикли в нїм бачити свого рода „caveant consules“; але ми переконані, не надає єму того значіня і бажає означити лише лїтературний, на єго думку, небажаний розлад. На всякий случай, навіть в останнім значіню, нам здає ся, що епітет ужитий автором неправильно: сепаратизм є виділенє з загальної цїлости певної єго части, яка змагає до самостійного житя. Але про такий лїтературний сепаратизм галицкої лїтератури не може бути і мови з тої простої причини, що „общерусска“ лїтература нїколи не розтягала ся на Галицку Русь. „Общерусскій литературный языкъ“ став витворювати ся доперва з часів Петра В. на початку XVIII ст., але в тім часї Галицка Русь була під впливом польского панованя, не приймала участи в твореню сего язика і не користувала ся ним; відтак в 1772 р. стала она провінциєю Австриї, піддягала всяким способам ґерманїзациї, але нїколи не користувала ся „общерусскою“ лїтературою; проби деяких галицких дїячів защіпити її в половинї XIX ст. показали ся марними задля того, позаяк самі дїячі вельми слабо володїли „общерусскимъ“ язиком і мали доволї слабі розуміня про російске письменьство. Тимчасом ґерманїзация а відтак польщенє щораз більше наставало; одиноким спасенєм своєї національности народна партия вважала лїтературний розвиток своєї мови і щиро взяла ся до того; притім не було потреби відділювати себе від чого-б то нї було, позаяк о б щ о г о в Галицкій Руси не було, виникла прямо самостійна, а не сепаратистична дїяльність. Може бути, що она не йде згідно з деякими кабінетними теориями можливого обединеня, але на всякий случай сепаратизмом назвати її годї, позаяк її не було від чого відділювати ся. Проф. Фльориньский висловлює при тім думку, що „общерусска“ лїтература могла би приняти ся в Галицкій Руси, наколи-б усунено перепони, з котрих найголовнїйшою є дїяльність народної партиї, себ то иньшими словами: все би було гарно, наколи-б лише не було людий незгідних з моєю думкою. Ми не беремо ся судити, що стало-б ся, коли-б не було відомих житєвих фактів; на всякий случай они істнують, отже арґумент автора показує ся обосічним. Галицкі народовцї так само можуть сказати, що розвиток їх лїтератури пішов би далеко успішнїйше, як би часть галицкої суспільности не змагала до защепленя лїтератури, яка не приймає ся на услівях їх краю. Але нарікання того рода видають ся неважними: перед нами очевидний факт, що в Галичинї істнують дві ґрупи, які бажають дати лїтературі відмінний напрям. Спір між ними рішить само житє, — та партия, яка лїпше зрозуміла потреби свого народу, неперечно побідить, позаяк покаже ся она заздроєною більше животворною мислию і неминучо приєднає собі прихильність свого народу і покористує ся єго помочию.

(Дальше буде.)

*) Ом. і Ол. Огоновскі, Смаль-Стоцкий, Грушевский, Пулюй, Колесса, Студиньский.

Буковиньский сойм краєвий.

На послїднім, передсьвяточнім засїданю з дня 11. с. м. посол Стефанович і тов. поставили внесенє, щоби для звеличаня 70-лїтного ювилею уродин нашого Найяснїйшого Монарха з краєвих фондів установлено чотири стипендиї для бук. молодїжи, що вчить ся штук: різьбарства, малярства або музики. Далї внесли ті самі посли, щоби Сойм висказав свою згоду з програмою міністерства Кербера, котре поставило собі за цїль привернення національного мира і економічне піднесенє цїлої держави. Описав п. Николай Василько в нагім внесеню жадав установленя посади конципітового ад'юнкта і трех краєвих комісарів при видїлї кр., а то так, щоби при обсадженю тих посад дістала ся по одній Русинам, Нїмцям і Волохам; дальше внїс п. Василько трошені запомоги для радника Захара і секретаря Симиґиновича, а для сего послї

дного ще й признане титулу радника краєвого.

При справозданю про замкнене пропінаційного фонду за р. 1898 заповів п. Николай Василько, що він в сїй справі ще скаже своє слово. Відчитано ще петициї, між иньшими петицию „Руского Народного Дому“ о одноразову запомогу на закінчене будови і Василь Родича і тов. з Раранча о запобіженю рухови еміґрацийному. На тім перервано засїдане.

Пополудни інтерпелював п. Николай Василько правительство в справі вмішуваня ся правительственних урядників-Волохів в родинні справи дїдича Фльондора з Гаинниї. Опісля відповідав капітан краєвий Лунуд на інтерпеляцию п. Николая Василька в справі уньовання краєвих гроший. П. Николай Василько узасаднив своє внесене з ранїшного засїданя. Удїлено субвенциї тов. „Руска Школа“ 400 кор., тов. „Руска Бесїда“ 600 кор. При петициї тов. „Sentinela“ в Дорнаватрі о запомогу вивязала ся дискусия, в котрій брали участь п. Пігулик, Калїнескул і Николай Василько.

О год. 8. вечером закінчено наради; слїдуюче засїдане відбуде ся по руских сьвятах.

Оповістка

в справі XIII. міжнародного лїкарского конґресу, котрий відбуде ся в Парижи підчас всесьвітної вистави від 2. до 9. серпня 1900.

Підписаний зарад руско-українського національного комітету має честь повідомити охочих до участи в слїдуючих близших умовах:

I.

Участниками з'їзду можуть бути: 1) лїкарі, 2) учені иньших фахів предложені національним комітетом.

II.

Кождий зголошений ся мусить: а) зложити 25 корон; б) виповнити картку зголошеня і долучити до неї візитовий білет (карти зголошеня дістали усім Русинам-лїкарам розіслані). Хто би через похибку не дістав — ті особи, котрі хочуть брати участь в з'їздї (тут числять і судова медицина), звають зголосити ся до підписаного секретаря; в) кождий участник мусить подати, до якої приступає секциї.

Секциї в слїдуючі: 1) анатомія; 2) гістольоґія, ембріольоґія і тератольоґія; 3) фізіольоґія, біольоґічна фізика і хемія; 4) антрепольоґія; 5) загальна патольоґія; 6) бактеріольоґія; 7) патольоґічна анатомія; 8) специяльна патольоґія; 9) гіґієна і педіятрия; 10) терапія і фармакольоґія; 11) недуги нервів; 12) психіятрия; 13) дерматольоґія і венеріяльне; 14) загальна хірурґія; 15) дїточа хірурґія; 16) хірурґія мочевих проводів; 17) окулїстика; 18) недуги горла і носа; 19) недуги устної вмини; 20) положництво; 21) ґінекольоґія; 22) судова медицина; 23) воєнна хірурґія і кольоніяльна (корабельна) медицина.

III.

Кождий участник мусить мати карту приналежности, котру зараз по зголошеню дістане. Ту карту мусить мати все коло себе, коли хоче уживати ріжних полекш в дорозї і на місци.

IV.

Полекші. А) *Зелїзниці*: Усї французькі зелїзниці обнижили цїну їзди о 50%, але в той спосіб, що кождий участник з'їзду мусить купити цїлий білет їзди від границї до Парижа; лише має право вертати тою самою дорогою назад. При тій нагоді треба показати карту приналежности. — Управи зелїзниць иньших країн не дали до тепер ще рішучої відповіди. — Члени родини лїкарів не мають ніяких полекш на зелїзницях.

Б) *Помешкане*: 1) Центральний комітет в Парижи зарезервував 800 місць громадного уміщеня по цїнї 3 франків 50 сант. денно; за се дістане ся ліжко, услугу і перше снїдане.

2) Хто прибуває з родиною або хотїв би замешкати сам для себе осібну комнату, може користати з слїдуючих оферт:

а) Аґенция Voyages Modernes, rue de l'Echele 1. відступає за цїну від особи 6 фр. денно: комнату, сьвітло і услугу, а за цїну 15 фр. денно те саме з харчем. Жадає за те конечно найменьше 8 днїв пробуваня і заплати за той час з гори.

б) Société française des „Voyages Duchemin“, Rue de Grammont 20, жадає 2-місячного зголошеня наперед і дає: за 20—26 фр. денно помешкане з пенсіоном, а за 16—18 фр. денно само помешкане.

в) Аґенция Lubin, 36, Boulevard Haussmann відступає комнати з двома ліжками за 20 фр. денно (первородний пункт в Парижи).

г) Аґенция Denoches, Rue de Faubourg Montmartre 21, жадає з припозом за двірця зелїзний за перший день 20 фр., слїдуючі дні по 10 франків, послїдний день 15 фр. За те дає комнату, услугу, сьвітло, перше снїдане. Зголосити ся треба 8 днїв наперед.

д) Voyages Pratiques, 9 Rue de Rome жадає 6 фр. 50 сант. денно від особи за громадне уміщене членів з'їзду, крім того для більших ґруп по 500 людий дає ще більші знижки.

Усяке посередництво і близші інформациї уділить на осібне запитане підписаний секретар національного комітету.

Від руско-українського національного комітету для XIII. міжнародного з'їзду в Парижи.

Проф. др. Іван Горбачевский,
голова.

Др. Евген Озаркевич,
секретар.

Львів, Корнактів ч. 1.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 17-го квітня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

Весна сегорічна якось не дуже дописувала, принаймеиьше як доси. Минали днї за днями і годї було дочекати ся теплих лучів сонїчка, все зимно і зимно, дощ, сьніговиця, а небо нічно затягнене темно-шарими хмарами, насуплене, так, що мало ся пражіне, не половини квітня, а радше надслиєть. Та нарешті голубе небо скинуло із себе брудну зимову шату, весняне сонїчко осьвічує его так любо... земленька теж убирає ся у свій чудовий зелений стрій — словом, від пару днїв панує вже справдїшна розкішна весна, а доказом сего може послужити факт, що сьогодї чути було десь в полудневих сторонах Чернівцїв, громи. По довгій скучній зимі і ті громи видались приємними.

Др. Смаль-Стоцкий разом із своєю женою повернув сеї недїлї, слава Богу, здоров і веселий до Чернівцїв. На зелїзничім двірци витала дорогого земляка і великого патріота цїла черновецка Русь: і панї і панове і молодїж і дїти, була теж і наше патріотичне духовенство. Панї проф. Стоцкій вручено кілька прегарних китиць цьвітів. Гостий витали депутациї усїх черновецких руских товариств, дальше знад. руске товариство „Союз“ і осібна депутация руської молодїжи середних шкіл. Коли паньство Стоцкі увійшли до почекальнї, принято їх тут гімном: славно! а відтак зложений à la minut хор відсьпівав з ентузиазмом: многая лїта і Нищиньского: „Де срібнолентий Син“. Пп. Стоцкі зворушені майже до сліз дякували депутациям за привіт. Руска молодїж потягнула вкінци на вулицю Краєвої шкали перед мешканє дра Стоцкого, і там урядила єму серенаду відсьпіванєм знаної пісньи ся: „Як бим була я зазула“. П. Стоцкий вітворивши вікна прислухував ся з родинови пісни, а коли скінчила ся, він зворушений, як може ще нїколи, промовив лише тілько: „дякую, дякую Вам іще раз панове з цїлого серця, я-ж собі нїяк на те не заслужив“. По оплесках: славно! розійшли ся усї домів. Шкода, шкода велика, що сему святови не приглядали ся вороги нашого народу і вітчини, а були-б мали знов нагоду переконатись, що тої любови і вдячности, яку Русь-Україна оказує своїм борцям і відродителям тої міри що др. Стоцкий — не заступить абсолютно нїчо на сьвітї.

Дневникарске розбишацтво при кінци XIX столїтя страшенно розвиває ся. Нинї жеда шмайґелес, платний шпіон, жеда простий калакунь, аби лише вмів пером обчорнити невинного чоловіка — бере ся зараз до ґазети і стає „журналїстом“. Таких револьверових ґазеток і опришків-„журналїстів“ мають усї народи і краї, чомужби Буковина мала бути від тим взглядом виїмкою? Так приміром гутешна „Rundschau“ надрукувала оногдї просту брехню, що суд із Застанної жадав від буков. сойму видачі нашого посла п. Пігулика. Сесю брехню ин стій ухопила „Пароплавка“ і перебрехавши її у своїх „драгоцїнних столбцях“ добрі-хує ще й від себе, будьто „сему панови (значить ся п. Пігуликови!) ежеходно случается что то подобное! Се простий розбій на гладній дорозї, бо анї Застанський суд не жадав видачі п. Пігуликa, анї п. Пігуликови „что то подобное“ нїколи не лучає ся, а лучають ся хиба розбишацкі напади ріжнородних лансерлїмів та „маститих“ калакунів, котрі тільки з того і жиють, що гавкають і розбивають. Що-ж до наших доморослих „краєвих“ або скажім: „руских“ Папакостів, то нехай тямлять, що кождий бучок має звичайно два кінцї, а всякий напастований а розумний чоловік просто має обовязок держати за — тонший конець. Sapienti sat, або по простому сказавши: наймудрійшому напастови — досить доббнею в рило.

Цирк Горвата (Circus-Variette) розпочав вже мин. недїлї свої продукциї. На перших двох представленях був такий здиких народа, що публика від каси вертала домів очевидно без білетів.

Аґент еміґрацийний Нодарі, котрий збаламутив уже тисячі нашого народу і загнав его за море, закинув нові сїти на легковірних наших селян. Тепер з весною розіслав по громадах своє „посланіє“, а то листи (з польским текстом), в котрих рожевими барвами малює провінцию Полудневої Америки Арґентину. Кождий кольоніст — пише Нодарі в листї — дістане на кільометр довгу а на чверть кільометра широку полосу землї за 45 зр. на виплат. В додатку кольоніст дістає ще пару коний, дві корові, пару волів і всяку господарску снасть та насїнє, а дальше прожиток до першого жнива. Збіже родить ся там всяке, а ще і тютюн та бавовна; жнива відбувають ся двічи до року. — На другій стороні сего „небесного листу“ містить ся картина з заголовком: „Недїльний відпочинок на рільничій оселї Apostoles“. На картинї селяне одїті модно, курять файки і бавлять ся з жінками і дїтми в парку серед всяких екзотичних дерев. — Чи можна дивувати ся, що наш селянин вірить таким баламутам і пускає ся на непевну долю?

Ґр. Стефанія Льоняй — писателькою. Велике враженє викликала у Відни книжка, що появила ся в послїдних днях. Заголовок єї звучить: „Aus der Geschichte einer Frauenseele“. (З історії жіночої душі.) Показало ся, що авторкою сеї книжки, укриваючої ся під псевдонімом: С. Ліен, є ґр. Стефанія Льоняй.

Стан здоровля митрополита Куїловского — після вістий наспівших зі Львова — постійно поліпшає ся. Небезпека вже майже минула. Опухлина уступила з середної части тїла і одної ноги. Хорий веселїйший і радо розмавляє з окруженем.

З Перемишля доносять: Руского социялїста п. Сим. Вітика, увязненого недавно під закидом кількох злочинів, яких мав допустити ся при похоронї социялїсти Томи Гембалика в Перемишли, випущено мин. воводїлка на вільну стопу по зложеню 1.000 корон кавциї. Прочі увязнені (лиш десять) ще сидять у вязници слїдчій, але висший суд краєвий у Львові рішив випустити їх на вільну стопу за кавциєю по 800 корон від кождого. Хотяй в справі того похорону перемиска прокуратория доручила вже арт обжалованя, розширено ще слїдство на кількох иньших робітників, отже слїдство потреває ще мабуть довший час.

На острові св. Елени пороблено вже приготовани до принятя бурских полонників, котрих помістить ся на долинї Дудвуд. Ся рівнина лежить на північ від місцевости Лянґвуд, що єї замешкував в своїм часї Наполеон I. Ґенерала Кронїого помістять в тім самім домі, в якім мешкав Вудсон Льове, завзятий цербер великого цїсаря Французів. Всїх бурских вождїв і офіцирів відділять ся від простих вояків, щоби не могло бути між ними нї найменьших зносин. Не улягає сумнївови, що коли Анґлїя вивезе бурских полонників на остров св. Елени, то і Бури примінять до анґлїйских полонників острійші кари. Здаєсь, що їх заставлять Бури до роботи в законах золота нїх Йоганнесберґом, офіцири станут з молотом в руках побіч простих вояків.

Страшна пригода. В Армитон в Іспанії заняла ся пілляга в мешканю як-раз тодї, коли сьвященик удїляв послїдної почїхи умираючому чоловікови. Свояки та приятелї умираючого, що заповняли кімнату, провалили ся всї враз у пропасть. Крім умираючого і сьвященика, стратили житє ще чотири особи; решта обійшла ся лекшими та сильнїйшими потовченями і ранами.

Переписка редакциї.

Вп. **Е. Н. в Р.** Ваша праця п. з. „Моя сповідь“ з багатьох взглядів не надає ся абсолютно до друку. Вона не здала тому, що властиво не є сповідею, анї новелею, анї хочби яким нарисом, або сатирою, котра могла-б принести читаючій публицї якийсь моральний пожиток. Є се натомість простий і крайно злобний напад на якусь нелюблену Вами одиницю, на котрій Ви хотїли-б в той спосіб помстити ся, бо-ж годї повірити, аби Ви самі про себе такі річи писали! Тамтеж ж будь ласка, що не лише ми, але кожда чесна і ідейна ґазета нїколи не публикує справ чисто особистих. Пишіть щось путнього.

Телеґрами „Буковини“.

Тарнів, 16. квітня. Лат. епископ кс. Лобор помер вчера вечером. Похорони відбудуть ся в середу.

Відень, 16. квітня. Дневники оспорюють вість, будьто цїсаря проведе до Берлина архикнязь Франц Фердинанд. Рада державна має бути скликана межи 5—8 мая. В часї засїдань делеґаций, що зберуть ся в Пештї 12. мая, будуть працювати комісиї посольскої палати.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созаньский, одвічальний редактор нашої ґазети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки почтової лише 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созаньского, Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Не забувайте
на докінчене будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопцїв і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до лопів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кобилянської	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Залїсє, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омеляна Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки „ „	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українцїв „ „	15	„
Синя книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит „ „	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя i Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в ґерпі і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емеритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, престаняє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Інформациї і посередництво обезпечень житєвих в найкористнїйших комбінациях.

Пошкоди для членів Тов. внаслїдок обезп. і взаїм. пред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що єдиний промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважуєсь кажати шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуви для мужчин, женщин і дїтий а то цїли найновійших фасонів як: черевики гладкі, та з вазї остроносчастім з ортопедичним апаратом і з облїсними приладом до вигідного порушуваня.

Черевъ пошене моїх черевиків зникають сейчас мозолї та всякі нарости на ногах. Добрею і солїдною працею, такою обсугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанєм

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних лиїр.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загальне признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по ц. 40 кр., 70 кр. і 1 зр. і можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим ліоном у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbsterstellung aller Arten vorzüglicher Kohlensäurehaltiger, Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champager etc.) vermittelst einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Bukowina **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Drogerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сенерского.

Ч. 42. Чернівці, пятниця дня 7. (20.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Із шкільної дебати в галицкім соймі.

(Конець.)

На подану нами в послїдних числах „Буковини“ промову посла Т. Окуневского, відповів президент ради шкільної краєвої, а властиво, мовляв, викрутив ся сїном. Тож подаємо іще і реплїку п. Окуневского на крутарства Бобжиньского, котра вповнї стоїть того, аби і з нею наші читачі познакомились. Ось як відповів п. Окуневский віцепрезидентови краєв. ради шк. Бобжиньскому, тому „агсукарłаn-ови“ польскої „гакати“:

Може ви панове не зрозуміли мого внесеня і думаєте, що оно так страшне, таких радикальних домагає ся змін, що перевернуло би шкільництво до гори ногами, тож позвольте ще раз пригадати собі, що я домагаю ся лиш того, що польска суспільність уже здобула собі в Чернівцях, хоч она там не автохтонна, — я домагаю ся лиш того, чого домагають ся Поляки на Шлеску, а Нїмцї їм заборонюють. Нїчого другого не домагаю ся, як скромної рубрики в офіциальній статистицї, показуючи після народности в краю відношенє дїтий обовязаних до шкільної науки, а дїйстно ходячих до школи.

Князь референт (Чарторийский) сказав уже тамтого року, що він про свою особу не має нїчого против заведеня такої рубрики, а лиш не знає: що має бути критериєм пізнаня, до котрої народности дитина належить; чи має тут рішати зална родичів, чи релїгія, т. зн. обряд, чи може язик, котрим говорить дитина дома. Отже я відповідаю: Супротив факту, що тут розходить ся о малолїтні дїти, не може тут рішати нїчо иньше, як лиш зална родичів, і я великої трудности під сим наглядом тут не бачу. Не бачу тут також нїякого впливу агітацийного, про котрий тут говорив п. президент (віцепрезидент Бобжиньский). Прецїнь то само хіє ся в школах середних.

Тепер ще кілька слів до промови п. президента ради шкільної.

П. президент мовить, що жаден закон не велить єму в школах вести сиє руских і польких дїтий. Отже я кажу рішучо, що п. президент минає ся з правдою, бо закон з 1867 року приписує найширше управі шкільній знати, де є мішані школи, т. є. де є в школї польскі дїти разом з рускими. А як же-ж буде управа шкільна знати се, коли не будемо мати статистики дїтий шкільних після народности? Отже панове, не будьте так сторонничі, щоби відказувати нам все то, чого самі деинде домагаєте ся, що ясне як сонце, справедливе, як правда сьвята. Панове! Таку статистику вже навіть завела була сама краєва рада шкільна у себе, — о скілько собі пригадую в 1885 роцї, — та коли показало ся, що процент дїтий побираючих науку в відношеню до обовязаних до науки є далеко не рівномірні, тодї сьвітла рада шкільна стала на тім пунктї мовчаливою... Панове! увійдїть в своє положенє безсторонного, бодай трохи справедливого законодавця, та не допускайте, щоби управа шкільна ложию своїх грїхи прикривала. Панове! не замикайте уст своїм братам в тих краях, де они в меньшости. Прецїнь кожда народність повинна знати, як стоїть єї шкільництво, і ми, посли, чей-же покликані до того, аби знати, як запобігти упадаючій фреквенциї наших дїтий в школах. Панове! не душіть правди, бо се гірко на вас самих відобє ся!

А коли я вже при слові, то позвольте, що я дещо иньше сконстатую по промові пана президента Бобжиньского, іменно те: чого він знов не сказав, що він знов замовчав, хоч я вже по раз другий публично взиваю его з сего місця, щоби вичини правду!

І так констатую по раз другий, що п. президент не хоче сказати: на якій підставі він неволить против основного закона учити дїтий руских в чисто руских школах польского язика — яко обовязкового, не яко викладового! Що громада рішає о науцї викладовім, о тім ми знаємо! — се тут мішати для замилеваня очий чей-же не випадало пану президентови... Отже констатую по раз другий, що п. президент тут змовчав!

Констатую дальше, що п. президент змовчав на моє питанє: яким правом він казав усюди на Руси сьвяткувати польскі сьвята, хоч в школї нема анї одної польскої дитини!

Констатую по раз другий, що п. віцепрезидент не відповів, отже знов умисно змовчав: длячого метрики шкільні, котрі він сьвіжо запровадив, не мають показувати навіть обряду дїтий!

Констатую по раз другий, що краєва рада шкільна в нечуваний а несправедливий спосіб форитує польского сьвященика перед руским, позваляє бути польскому сьвященикови членом усїх рад шкільних в мішаних сусїдних селах, хоч місцевим парохом там кесьондз польский не єсть; а коли я пана президента запитав: чи таке право він признає і за рабіном жидівским, він змовчав!

При такім станї річий чей признаєте, панове, можливим ось такий факт протекциї польского духовеньства перед руским: В Хоцемири, городеньского повіта, умер 1890 р. руский сьвященик Квочиньский. Зараз по смерти того руского сьвященика обнимає урядованє місцевої ради шкільної польский кесьондз Зембович. Той же. Зембович власновільно переводить заміну огорода шкільного з двірским, шафує самовільно без місцевої ради шкільної грішми шкільними і в 1895 р. умирає. Показує ся в касї шкільній манко щось до 200 зр., на котрого забезпеченє делеґат від староства мусить брати асекурацийну полїсу небіщика кс. Зембовича. Щож дїє ся далї? Хоч заступником предсїдателя місцевої ради шкільної був руский сьвященик о. Котів, делеґат староства не передає актів тої ради рускому сьвященикови, але іде аж до місточка Обертина і там передає акти иньшому польскому кесьондзови, Дренґеничови. У кс. Дренґенича спочивають акти так довго, аж прийшов до Хоцемира новий польский кесьондз, Лїбревский; аж тодї розписує староство вибір предсїдателя місцевої ради шкільної і, натурально, вибирає нового польского кесьондза, Лїбревского, аби тілько, борони Боже, не дістав сеї посади руский сьвященик! Та кесьондз

---

12)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

Так пройшов один рік, два, три. Ах, коби то перемінитись! А причиною того всього був він! І в нїй нараз обновилось давне озлобленє против нього. Захотїлось лаяти, попрікати його. Їй було жаль, що стратила сьогодні нагоду виповісти йому іще раз те саме, себ-то що вона знає його думки і не піддасть ся йому, не дозволить йому використати її душевно, як він її тїло використував, не позволить йому зробити її предметом своєї великодушности. І щоби як небудь загладити сей злютий жаль до себе і даремний довір задля нього, їй захотїло ся горілки. Вона і не додержала би слова, напила би ся горілки, як би була в тюрмі. Тут дістати її можна було лише у фельдшера, але фельдшера вона боялась ся, бо він приєднав ся до неї. Зрештою остогидли їй зносини з мужчинами. Посидївши на лавочцї на коридорі, вона вернула до кімнати і, не відповідаючи товаришцї, довго ридала над своїм занапащеним житєм.

XIV.

В Петербурзї мав Нехлюдов залагодити три дїла: постаратись о касацию засуду Маслової, в сенатї внести подане Федосї Бірюкової до комісиї протень і після приперученя Віри Богодуховської, випросити випущенє з арешту Шустової і вибзагати побаченя матери з сином у тюрмі. Сї два дїла входили в рубрику третього дїла. Четверте було дїло сектантів, що їх мали заслати на Кавказ за се лише, що вони читали і толкували Евангелиє. Князь приобіцяв не стілько їм скілько собі, зробити для роз'ясненя сеї справи всьо, що лише буде можливе.

Від послїдних відвідин Масленнікова, найпаче від поїздки на село, Нехлюдов не то що рішив, але цїлим єством почув відразу до тої атмосфери, в якій він жив доселї, а серед якої так старанно укривано страдання, зношені мілїонами людий задля обезсмерти химер і приємности невеличкого гурту, до люди з тої кліки не бачать і не можуть бачити тих терпінь а тимчасом жостокого і злочинного свого житя. Нехлюдов не міг уже тепер обертати ся в кругах таких людий, щоби не почути себе нїяково і не робити собі докорів. А між тим, до тої кліки тягли його навички минулого житя, казали його з нею родинні і дружні зносини, а головна річ, що іза того, щоби виповнити те, що його саме занимало себ-то помочи і Масловій і всїм тим терпячим, яким він хотїв принести полекшу, він повинен просити помочи і услуги у людий з того круга, яких він не то що не поважав, але звичайно нехтував і помітав ними.

Приїхавши до Петербурга і закватирувавшись у своєї тїтки по матери, графинї Чарської, жінки бувшого міністра, Нехлюдов відразу попав у сам центрум аристократичного товариства, яке йому стало тепер дуже далеким і чужим. Для него було се дуже немилою річию, але трудно було зробити инакше. Закватирувати ся не в тїтки, а приміром в готелю, значило образити її. А тимчасом тїтка мала багато знакомостий і могла дуже придати ся в заведеню до доброго успіха тих справ, які були у Нехлюдова на голові.

— А, що я чула про тебе? — Які то чудні оповідають страх, — говорила до нього графиня Катерина Івановна, змушуючи його до пити чаю зараз після приїзду. — Vous posez pour un Howard.[1]) Помагаєш злочинцям. Їдиш по тюрмах. Поправляєш.

— Та нї, я й не гадаю.

— Щож, се гарно. Лиш тут пишеш якусь романтичну історию. Правда се? Ану, оповідж.

Нехлюдов оповів про всї свої зносини з Масловою, — якими вони в дїйсности були.

— Тимко, тимко, невдячна Ельен говорила менї, що тодї, як ти жив у тих старих панни, то вони тебе, — я так чула, — хотїли оженити зі своєю вихованкою (графиня Катерина завсїгди з зогноваженєм виражала ся про тїтки Нехлюдова по батьнови...) — Се та сама? Elle est encor jolie?[1])

Тїтка Катерина Івановна мала 60 лїт а все іще виглядала здорова, все іще була весела, енерґічна, балакуча жінка. Ростом була висока і дуже груба, на верхній губі виднїлись чорні вуси. Князь любив її і з дитинства іще привик заражувати ся її енерґією і веселостию.

— Нї, ma tante, я сам по ічена справа. Я бажав би лишень помочи їй, бо її засудили невинно, а я тому винен. Я винен її долї.

— А щож менї розповідали, що ти хочеш женити ся з нею?

— Я хотїв, але вона не хоче.

Катерина Івановна, наставивши в перед чоло і опустивши пінсер, здивовано і мовчки поглянула на родича. Нараз лице її змінило ся. На нїм проявляли ся слїди здоволеня.

— Ну, вона мудрійша від тебе. Ах, який ти дурень! І ти би женив ся з нею.

— Безпечно.

— По тім, чим вона була?

— Тим більше, бо всього винною — я!

(Дальше буде.)

---

[1]) Ви подобаєте на Говарда.

[1]) Чи вона іще гарна?

Лїбревский не довго держав ся Хоцемира, пійшов на иньшу парафію — і знов окружна рада шкільна хитрить з вибором предсїдателя місцевої ради шкільної, поки не прийде иньший кесьонда польский. Тепер, щоби не допустити до урядованя руского сьвященика навіть яко заступника, окружна рада шкільна іменує, кажу: exoffo іменує завідателем місцевої ради шкільної обшарника пана Сїкорского і сей веде дїла тої ради! Довідую ся перед кількома днями, що пан інспектор шкільний, хотячи упозорувати якоюсь нїби леґальностию сесю вопіючу кривду руского сьвященика, списує в Хоцемирі якісь протоколи, з котрих має виходити, що руский сьвященик нїби-то зрік ся уряду заступника предсїдателя місцевої ради шкільної. І так лож їде на ложи і ложию поганить, прикриваючись іще позорною леґальностию!

Та й впрочім як тут спорити з властями шкільними, коли сам п. віцепрезидент Бобжиньский хапає ся в полеміцї таких міцерних викрутів! Я говорю, що на чотирокласову коломийску школу за мало півтора сили учительскої, бо пан Корженевич мусить половину свого часу жертвувати канцеляриї окружного інспектора, а пан президент обертає кота хвостом і каже, що сам пан Корженевич варта у него не пів, але півтора сили, бо „on obdarzony zaufaniem władzy szkolnej". Але-ж не о „зауфанє" тут ходить, лиш о час, котрий п. Корженевич зуживає поза школою, длятого в школї нема учителя, длятого школа упадає, длятого мала фреквенция! Та п. президент знов обертає справу горі ногами і каже, що він більше учителїв до Коломиї не дасть, бо там мала фреквенция. Чи чув хто таку софістерию? Просто гидко слухати! Найперше обсадить чотиро-клясову школу так слабо, що дїти нїчого навчити ся не в силї. Річ природна, що родичі до такої школи дїтий своїх давати не хотять, а тут пан Бобжиньский і каже: „Позаяк в школї лише 92 учеників, то я більше сил учительских і на будуче не дам".

От вам опікун руского шкільництва!

До питаня про галицку лїтературу.

(З причини статї проф. Т. Д. Флориньского.)

ВІДПОВІДЬ проф. Володимира Антоновича.

(Дальше).

Обговорюючи лїтературну дїяльність галицких народовцїв і „наших украйнофілів", проф. Флориньский приписує їм богато разів, на нашу думку зовсїм несправедливо, почування якоїсь особливої ненависти і ворогованя „до російскої держави", „неприязні і згірдні відносини і ворожі почування до російскої лїтератури" і т. и. Він настілько перенятий сим пересудом, що закінчує свою розвідку і неначе робить загальний вивід з неї от сею тирадою: відомі заграничні земляки, що криють в собі під покривкою науки незрозумілу фанатичну ненависть до Росиї, російского язика і російскої осьвіти". Ми впевняємо, що сей висказ автора зовсїм субективний і довільний. Наколи галицкі письменники встоюють за правом на істнованє наукової лїтератури на своїй мові, то з сего зовсїм не виходить, щоб они ворожо відносили ся до російскої лїтератури; наопаки з відомостий наводжених самим автором ми добачаємо, що люди відмінного з ним погляду в данім питаню доволї богато потрудили ся в користь „общерускої" лїтератури; що се Товариство ім. Шевченка, якого дїяльність видає ся єму вельми шкідною, в своїх „Записках" присьвячує значну а при тім лїпшу часть свого виданя оглядам і передачі змісту наукових творів і видань в російскій мові; що видавана у Львові „Історична Бібліотека" вся складає ся з перекладів істориків з російскої мови: Костомарова, Іловайского, Дашкевича і ин. Додаємо, що ми зустрічали в галицкій лїтературі переклади найлїпших російских белетристів: Турґенева, Пушкина, Достоевского, ґр. Толстого, Чехова, Гл. Успеньского і ин. Чиж бажанє познакомлювати свою публику з творами російскої лїтератури і науки сьвідчить про ненависть до тої культури?

Нам здає ся, що проф. Флориньский просто помиляє ся, звязуючи свій особистий погляд на данє питанє з інтересами російскої культури і, тим більше, російскої держави взагалї. Ми держимо ся троха иньшого погляду на відносини Росиї до Славяньщини, як Вп. автор. Супроти могучости Росиї як держави і як осередка великих культурних сил, ми все глядїли на неї, як на природну опікунку славяньских народностий, що борють ся за збереженє своєї народної самостійности з чужоземним гнобленем: ґерманьским, мадярским, турецким і т. д. Потвердженє нашого погляду ми находимо в многих подїях полїтичної та культурної історії ріжних славяньских земель.

Піддержуючи своїм впливом і помочию національні змаганя Славян, Росия має перед собою вдоволенє своєї високої місиї. Але не думаємо, щоби сповненє її було злучене з бажанєм приписати культурну дорогу кождому народови, управильняти подрібности єго розвитку і ставити шамбльонні рамцї славяньскому поступови; припускаємо, що така дрібничість не гідна високого становища Росиї і що недостача сеї дрібничности викликує ту вдяку і братню симпатию, якою перенятї деякі славяньскі народи до Росиї. Сю гармонїю можуть в деякій мірі нарушити лише ті намаганя деяких кружків російскої інтелїґенциї, які бажали би a priori приписати дорогу розвитку сїй або иньшій групі Славян; і в тім у відносинах до Галичан грає, як нам здасть ся, неґативну ролю та група російских учених, яка бажала би приписати Галичанам a priori сю або иньшу дорогу розвитку, не лишаючи права вибору природній течії місцевого житя.

Наколи проф. Флориньский замітив у деяких галицких письменників тон роздратованя або невдоволеня, то сей тон відносив ся виключно до указаної групи російскої інтелїґенциї, але зовсїм не до всеї Росиї; наопаки ми могли би навести відзиви вдяки на адресу Імперат. Московского Общества і тих органів російскої преси, які не вважали потрібним накладати приписів на розвиток галицкого житя. На нашу думку, сї органи російскої культури представляють дїйсні, більше широкі і толерантні відносини російскої інтелїґентної суспільности до Славяньщини і більше відповідають плодотворній ролї Росиї в данім питаню.

(Дальше буде.)

Війна в Африцї.

Борба під Венепером тревае ще доси. Так бури як і Анґлїйцї висилають туди відділ за відділом, аби скріпити свої сили під Венепером. Анґлїйцї старають ся забігати дорогу відділам бурів, бури знов перебігають дорогу Анґлїйцям. Результат борби буде очевидно записїти від того, котра з обох сторін скорше згромадить свої сили під обсадженим містом. Після анґлїйских депеш, гарнїзон в Венепері має 4.000 а найбільше 5.000 людий і є добре заосмотрений в живність. Місценість має бути сильно укріплена. Послїдні урядові вісти не згадують нїчого про розголошену приватними кореспондентами побіду гарнїзону над бурами, при чім Анґлїйцї мали одну велику армату забрати, кілька здемонтувати, і убити кількох командантів бурів. З Блемфонтена доносять, що з півночи вимашерував в сторону Венепера великий відділ бурів з 60 возами. Відділ сей знаходить ся вже під Деветсдорфом на північний захід від Венепера. Анґлїйска армія в Блемфонтенї мусить бути дуже безсильна, коли не забігла відділови дороги і не забрала єго. Надїють ся, що сими днями прийде до рішаючої битви. З Брандфорту доносять під датою 13. квітня, що команданти Петрус і Девет розпочали битву з анґлїйскими військами, котрі вислано на скріпленє гарнїзону в Венепері. Під датою 14. с. м. доносять, що борба під Венепером не устає. Бури здобули дуже богато призначеної на заріз худоби, дуже богато коний і мулів. Командант Фронеман побив анґлїйский відділ, котрий утїк в сторону Вольсверпорта. Після урядових донесень в 4-дневній борбі під Венепером упало по стороні Анґлїйцїв 18 людий а 131 є ранених.

Що дїє ся в Наталю, нема нїяких докладнїйших вістий. Краєві шпигуни мали довести, що бури цофнули ся з під Еляндсляґте за Біґасберґ. Відділ бурів з під Вашбанку знищив динамітом три копальнї угля коло Васельнека на північ від Ледісмету. Під Блемфонтеном бури переловили патролю ірляндского полку королївскої ґвардиї, котра була під командою льорда Рослїна. Льорда відіслано до Кронштаду. Роберте вислав до Кріґера застереженє против способу трактованя полонених бурами офіцирів і вояків, котрі походять з кольонїй Каплянду. Свого часу іменно Кріґер був заявив, що если Анґлїйцї не будуть з полоненими повстанцями (Голендрами в кольонїях Каплянду) поступати так само, як поступає ся з полоненим в битві ворогом узнаним за воюючу сторону, він буде мстити ся на полонених анґлїйских вояках голендерского походженя. Поступованє бурів з тою катеґориєю полонених, мало дїйсно бути не таке дуже до пересади ввічливе, як з полоненими вояками анґлїйского походженя.

З Варентону доносять, що бури полонили властителя копалень диямантів Сміта, в хвили, коли той виїздив з Барклївесту, місцевости положеної на північний захід від Кімберлею. До „Таймса" доносять з Блемфонтену, що Кріґер був короткий час в таборі бурів під Брандфортом.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 19-го квітня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім" і при кождій нагодї збирайте складки.

„Славянскій Вѣкъ" — отсе новий журнал, який небавом зачне виходити у Відни під редакциєю бувшого виховника львівского „Народного Дому," кореспондента петербурґского „Нового Времени," господина Димитрія Николаєвича Вергуна. „Слав. Вѣкъ" — після присланого нам проспекту — має бути „всеславянским органом" і виходити не „дважди в місяц," цїна — 10 корон, 12 франків, 5 рублїв, або 8 марок. „Славянскій Вѣкъ" буде містити статї „по вопросам дипломатическим, касающимся дїл европейскаго юго-востока," дальше „по вопросам культурной борби западнаго славянства с притязаніями панґерманизма," статї „касающїї ся славянофильскаго ученія, славянская лїтопись, наука, литература і искуство," фейлетон, очевидно „на русском языке" і то навіть „с ударенїями на словах" і т. д. і т. д. і т. д. По нашій думцї, буде се орґан петербурґского „благотворительного общества", стоячий під „покровом і омофором" російскої амбасади у Відни і буде мати на цїли туманенє людий і „поощреніє" від часу до часу наших галицких та буковиньских панславів до борби з Українцями. „Сл. Вѣкъ" безусловно не є і не буде „всеславяньским" орґаном: добродїй Дмитрій Николаєвич вже в проспектї здорово собі збрехав, думаючи певно, що хтось повірить єго кацапским „горланям". Що хвиля читаємо: „всеславянскій орґан" всеславяньскій орґан і „фурт і фурт і фурт" „всеславяньскій орґан" а між тим на першій стороні проспекту „дипломатический" хитруш, госп. Дмитрій Николаєвич Вѣоргуц подав назву свого орґану в ріжнородних язиках як: російскім (се головне!) французскім, німецкім, польскім, чеснім, словіньсчім, словацкім, сербскім, болгарскім — а в українськім — певно забув дати. Ой, господине Дмитріє Николаєвичу, з Вас бо справді „настоящий дипломат!" Але ми, знаючи, що Ви походите зі школи Марковых, Мончаловских, Купчанків і т. д., прощаємо Вам сесю „похибку" і жичимо Вам щїлим серцем як найсвершого „дорібку", очевидно в „дипломатическом смысле" і слави своїх „сотоварищей": Грицка Купчанка і Юрка Савчука („скуже днесь на осібнім місци память творим!")

Ученість Георгія Никифоровича. Ми вже давнїйше приобіцяли занати ся „мудрім" сидячого нинї „во тьмі кромішній" раба божого мамаївского ученого господина Савчука, не і додержуємо слово. Нераз лежить перед нами початок (перший аркуш!) страшенного ученого „сочиненія", єму же імярек: „Ненаенскій и нѣмецко-русскій Учебникъ. Подручникъ для подорожующихъ въ полудневую Америку составив Георгій Н. Савчукъ (тут відбитий образок предстановляючий „округочну дамшиву!") Новий Мамаєвцї, 1900 г. Накладомъ автора" і т. д. і т. д. Брак такого „учебника" давав ся дуже відчувати, особливо славному аґітатови еміґр. Міслерови і самому тати авторови, тож наш „глибокоумний" Юрко, „поощрений" мабуть тою п. капітановою корабля, котра що „дуже любила" (мусїв тї повно зо два рази води принести!), а не так капітановою,

як прусними „наличниками“ (зн. грішми!) і виходячи із засади, що: „по сьвяті горшки лїплять“ — взяв ся до „ізданія“ справдї епохального архитвору: „испанско- и нѣмецко-русского учебника“. Ми чуємо ся за мало ученими до критики тої міри твору; подаємо лише кілька примірів „учености“ мамаївского авгстола. І так між иньшими читаємо там ось що: der Sturm вежа, die Finger палець, der Husten кашлять, das Halstuch-Krawatte хустка на шию, Glühende Kohlen палити угаї, ein Teller, ein Schüssel талѣръ положи, la privada, el lugor, comun, das Privet нужникъ, с.рн.къ (а в наведеню таки просто з моста написав: с..чъ, дальше іншои. Schinken печена, der Käse *masło*, Eis Gefrorenes лїд замерзлий, Marzipan дасонца, das Gefängnis вязниця і т. д. Ну і скажіть же тепер добрі люди, чи не шкода такої голови до землї? чи то не розпука терпи, що такого ученого просьвітителя зачинили до ями, (чи там властиво до „Gefängnis-у), замість пустити его на волю, аби дальше завертав людам в мозках мозки? Чи варто робити иньї кому добре, чи варто й учити ся і до шкіл ходити?... Нї! Алеж се іронїя, такий простий калапуць, звичайнїсенький мамаївский сватох, колись Юрко, а нинї — нехай буде слава і честь Козаркевичам, Андрейчукам, а також і рублям — Георгій Никифорович завстидав — усїх справдї учених!... Бр-р-р-р!... таки вже правди на сьвітї мабуть нїхто не віднитає.

Проф. Юл. Романчук виїхав — як доносить „Дѣло“ — на довший час задля курациї до Арко в полудневім Тиролю. В Народній Радї і в Народнім Комітетї заступати его буде п. Ал. Борковский (ул. Кохановского 3.)

„Доказ житя“. „Дѣло“ пише: „Сегорічна сесия соймова відзначує ся великою безжизностию і як би не дві „бомби“ з двох противних таборів: внесок п. Гупки о хлопских майоратах і внесок п. Романовича о зміні виборчої ординациї, то достойні заступники народу хиба позасипали би. Кілька разів потвано в дневниках щічас сесиї, що „гвантономія дрімає“. Посли не являли ся на засїданях, самі засїданя були монотонні, ухвали западали стеоритипнов формуванє проголошуванє маршалком гр. Баденім: „Kto się zgadza z przyjęciem ustawy en bloc“ або „z wnioskiem komisyi? — przyjęto!“ Посипались докори в дневниках на бездїльність і лисоню послів, а се зневолило „консерву“ до „успішнїйшої“ роботи. Іменно ухвалила она задокументувати перед сьвітом житє „великої ради повітової“ в сей спосіб, що консерватисти при кождій справі будуть забирати все слово, а одного бесїдника призначать до довшої промови. Се має послужити нарікаючим за доказ, що галицка „гвантономія“ не занепадає. Виходить оно щось на нашу народну пословицю: „як ти Іване кепско гуляєш!“ А Іван на се: „Але довго!“

В маю зачне ся у Відни друк банкнотів 20-коронівок, а 10-коронівки появлять ся значно пізнїйше тому, щоби анальфабети вперед познакомили ся з 20-коронівками.

Тернопільскі жиди ще ждуть на мессию. До Тернополя прибув з Берлина місіонар, пастор Шмайсер, і оголосив афішами, що буде говорити о будучности жидів. Се стягнуло много сіонїстів, котрі думали, що пастор належить до їх приклонників. Завід почав скоро, і показав ся в дуже бурливий спосіб. Пастор почав розводити ся: чи мессия, обіцяний в старім завітї, вже прийшов ся, чи ще не прийшов ся і чи взагалї коли прийде? Вкінци розсудив сю важну квестию згідно з біблією. Але ледви тілько заявив своїм слухачам, що дармо чекають на мессию, в сали понеслись крики, свист, пискане і жиди зачали сьпівати сіонїску пісню. Перестрашений пастор утїк, а тернопільскі жиди рішили чекати на мессию.

Продаж дитини на вагу. Добрий інтерес зробили родичі 3-лїтного хлопчика, в Шаехатї під Віднем, продавши его на вагу одному бездїтному супружию. Судьба не жалувала тій родинї потїхи: мали аж осмеро дїтий, а годувати та одягати не було чим. Отже згодили ся зробити торг. Завели хлопчика до рідника, зважили его і продали за 80 кор. і 76 сот. по звичайній цїнї 4 корони за кільограм. Справдї рідкий торг!

Виборчі мальверзациї в Кутах. „Дѣло“ пише: Дня 17. с. м. відбуло ся в Коломиї перед звичайним трибуналом суду окружного головна розправа карна против Юл'яна Козаркевича, почтмайстра, і двох жидів Премінґера і Танненцапфа о крадїж голосів при виборах до ради мійскої в Кутах, що відбули ся в зимни 1899 р. — Акт обжалованя, внесений ц. к. прокураторию державною в Коломиї, описує факт виборчої „мальверзациї“ коротко: По скінченім голосованю відвернув ся бурмістр Сорочиньский до публики, оголошуючи конець голосованя і зачиняючи двері в цїли переведеня скрутинії: в тій самій хвили відвернув ся ц. к. комісар косівского староства Станиславский до вікна, приглядаючи ся улици: почтмайстер Козаркевич, що стояв коло стола з урною, заслонив ся ґазетою, вчитуючи ся в ню пильно, а рівночасно один з обжалованих жидів вийняв з кишенї готові картки партиї староствиньскої і при помочи другого жида мали зробити в урнї маленьке „генуе покус“. По переведеній скрутинії показав ся неожиданий результат, що партия староствиньска побідила партию мійску, величезним числом голосів. До розправи покликано кільканайцять сьвідків і внесено відчитати більше як его протоколів, в котрих переслухані в слїдстві виборцї заявляють під готовостию присяги, що віддали картки з лїстою партиї мійскої, котрих відтак в урнї виборчій не найдено. — Процес сей ще длятого цїкавий, що минної „мальверзациї“ мали допустити ся комісарі виборчі в користь партиї правительственної і scilicet староствиньскої і що прокуратория державна обжалувала лише трох членів комісиї, хотяй з акту обжалованя не можна вичитати, длячого ц. к. комісар Станиславский і бурмістр Сорочиньский мали би бути меньше винні від обжалованих, если вже вину крадежи голосів приписує ся виборчій комісиї.

Смерть сьвященика під колесами зелїзничого поїзду. Із Холмщини доносять, що на станиї Іванґород погиб під колесами зелїзничого сьвященик Корнило Ференцевич родом з Сандеччини в Галичинї. Покійний вертав з Варшави і висїв на хвилю на станиї Іванґород. Коли поїзд мав вже рушити з місця, своїм ходом прибіг Ференцевич до дверий вагона, щоби дістати ся до середини. На нещастє двері були зачинені; Ференцевич пітхнув ся і упав під колеса. Само в тій хвилї рушив поїзд і переїхав нещасну жертву власної неосторожности. Поїзд вправдї здержано, але Ференцевич витерпів так тяжкі рани, що по пів години страшних мук помер.

Втрати Англичан. До 31. марця втратили Англичани в полудневій Африцї 19.226 людий і 1.253 офіцирів. По 31. марця втрати сягають до 4.000. В подробности представляє ся рахунок так: убитих офіцирів 247, людий 2.386; померло офіцирів 47, людий 1.349; ранено офіцирів 620, людий 8.888; заполонених або загублених офіцирів 143, людий 3.323; хорі вернули до Англії: офіцирів 29, людий 1.828; вернуло до Англії без причини: офіцирів 167, людий 1.457 (здає ся неохотних до бою). Крім сего лежить в шпиталях в Капландї недужих 17.000 людий. Виходить з того, що о 37.000 людий зменьшені иньї сили Робертса. Армія его числить проте до 120.000 способних до бою людий.

Золота Американка. Один з найоригінальнїйших предметів на париский виставі буде безперечно „золота Американка“, котру в послїдних днях щасливо виляно із золота. Є то статуя, висока на 6 стіп, з чистого золота 712 фунтів ваги, котру зробила різьбарка з Нью-Йорку Бесеї Поттер, як найточнїйше після моделю красної авторки Мод Адамс. Виготовленє статуї є оригінальне. Красна Мод є представлена в поединчій лїтній тоалетї обшитій на цїпї і на грудях мереженом. Волосє має гарно зачесане в зад, руки звисають свобідно і легко в долину, а цїла поза представляє красавицю поступаючу з грацією наперед. Вартість золота тої статуї виносить 187.000 дол. (935.000 кор.), а кошти транспорту і обезпеченя около 12.000 долярів (60.000 кор.). Статуу має трех людий привезти до Парижа.

Поліция на париский виставі. Сподїваний з'їзд чужинцї на сегорічну виставу в Парижи приневолив француске правительство, що оно значно побільшило міску поліцию. Часть еї має відбувати сторожу на самій виставі, а решта в місті. Цїлий простор вистави подїлено на чотири округи, а кождим завідує один поліцийний комісар і его помічник. Кождому з них придїлено відповідне число поліцаїв і аґентів. Самих аґентів має бути до 600, а в разї приїзду якого чужого монарха буде повнити поліцийну службу подвоєне число аґентів.

Міліярд мінут від початку християньскої еры минає з днем 30. квітня о годинї 10, мінут 40 перед полуднем в 1901 роцї.

Край Гориция буде сего року обходити 400-лїтнє своє сполученє з наслїдственними краями Габсбурґів. Торжество се відбуде ся рівночасно з обходом 70-их родин цїсаря, отже 18. серпня. Сойм горицкий, в котрім сего року вже явились словінські посли враз з своїм кардиналом Міссією, ухвалив вислати депутацию до цїсаря з просьбою, щоби цїсар зволив лично взяти участь в тім торжестві.

З Варшави надходять знов вісти про численні арештованя серед молодежи та робітників обоїх полів під закидом социлїзму. В самій Варшаві увязнено 200 робітників, між ними 60 жидів підозрілих о ширенє социлїзму. Кромі сего заряджено численні увязненя в губерниях пйотрковскій і варшавскій.

Дрібні вісти. Княгиня Мария Елисавета Віртенберска померла в Мерані. — В Будапештї на оподїшнім засїданю краєвого конґресу социальних демократів прийшло до бійки між інтернаціоналистами а опозициєю. Поліция помирила противників. — З Парижа доносять, що якісь невислїджені злочинцї обікрали костел в Оборвіліє, а опісля підпалили в кількох місцях. Підчас гашеня пожежи відніс тяжкі попарення один з огневих сторожів. — Бюро Райтера доносить, що коло Періи розбив ся вітрильний корабель австрийский „Тальна“, причім ціла залога з виїмкою трех осіб пожила смерти. Від смерти спасли ся гр. Фестетіч і два мешканцї, котрих забрав анґлїйский пароход і відвіз до Судану.

На бурсу жертвували: Вп. Володимир Михальский 4 кор., Омелян Попович, Сротей Пігуляк, Володимир Ясеницкий, Сергій Шпойнаровский, Сидір Воробкевич, Евгеній Семака по 2 кор., Антін Клим, Юліян Кобилянский по 1 кор., разом **20 корон**. — Сердечна подяка. *(Дальше буде).*

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Горнець.

— Кілько нас тут є іршених, то абисте були сьвідомі: Через онес варінник я на старця зійшов. Як мої умирали, то я не помнів-ся, то забув-ся як заорав. А Самарка каже менї вчера, що то все горнец. „І жінку втратив-ес і сам пропав-ес, каже. Аби не горнец, то ти до сегодни ґадав“. А я на ліу не вистраний, храмів не роблю, людий не скликаю, бо не бірую, усї знают. Як за покійнички поклало ся на полицю, то чекав до сегоднїшного дня.

— Ти бадіку, не шуй собі праку, але дивися за другов жінков. Тобі треба такої ґаздині, аби тобі на голові горшки бив. За кождий раз, як прийдеш з горшки, то один горнец. Або ти на чіїдину, або чіїдина на тебе верже.

— Як верже, то буду знати, що є за що, що моя ґаздиня мнї файно чістує. Але нос варінник піде зара' на черіпки. Ай у тоту обіч го шнурею у торне, най ся розсипає, най ми в хатї не робит оханнє.

— Мой, та то ще мудрий варінничок, на що розмітаєш жіночу арнарію?

— Винеся, каже Самарка, тот горнец тай розбий при людях, тай тогди тобі пофолосит-ся, як руков відверне. А менї жінка через біду вмерла! Таже ви тамите ґади: Як покійничка лежала, то прийшла до мено якас ленка, що сезом ходила. Тобі жінка подужіє, каже, але звари еї курку. А я став у гадках, що тут робити? Різати, чи не різати? Як Гуцул возме ся куретину їсти, гадаю собі, то нам Біг відбере кулешку. Але послухав-еми публїки, тай крадьки, аби мир не знав, зварив-еми в оцїм варінику курку, а жінка на другий день очі замкнула.

— То нема що, бадіку, на зайду складати, ти чій не дитина, то знав-ес, що з нашом Богом не траба гиршкати-ся. Що не годит-ся, то нї; за курку нам Біг Гуцула карає. Зайдї нїчьо ся не стане; підслухав сьпіванки у селї тай повітрив ся далї, а ти приймай кару.

— Хто знає, може і зайда вже минув-ся, бо він, брачіки, втеребив усю курку; покійничка лиш дьзмки покушіла.

— Ей де! Єму ся гріх не пише, бо то ленка, усякої молитви знає.

— То най го холера зітне, що мнї так збаник, на смерть збаник. Люди! таже я був ґадда, а сегодни голак.

Знав-еми зайди послухати, знав-еми жінку засипати, а не знав-еми горшок з хати віймути. Тіму-еми зайдак, пенюга остатний. Але ви, ґадди, будьте перебашні, що я таке ротом мелю. Може мнї попустит-ся біда, щехла-би, може устаткую-ся. Адї, совотїт-ся, бадічки, най шпурею. Го-е-ех! На черіпки пішов, чуєте?

Слухайте, слухайте, як черіпе почев-ся, аби так біда підпочувала-ся. Бігме що так: най Гуцул не бере-ся до курітини, най не гнївит Бога! Будьте сьвідомі, ґадди!

Марко Черемшина.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 18. квітня. Дневники доносять, що мінїстерство внутрішних справ зарядило, аби при обчисленю населеня, котре має відбути ся з кінцем сего року, збирано також дати що-до осіб, що не мають занятя, і відносини під взглядом мешкань.

Льондон, 18. квітня. З Блемфонтену доносять, що відділ бурів підійшов до міста на яких 8 миль (анґлїйских). Одної ночи бури вдерли ся навіть до міста і засипувши інформацій відійшли не спостережені. Команди бурів, що облягали Вепенер, находять ся в повнім відворотї. Дневники доносять, що їх відділи відійшли на полудне. Цїль сего маршу не звістна.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созаньский, одиначальний редактор нашої ґазети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. е. нашою русо-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки почтової лише 35 кр. Замовлени надсилати просто до Івана Созаньского, Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Не забувайте
на докінчене будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватованї),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїнських робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хвацкі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до довів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кобилянської	40 кр.
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залїсє, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омеляна Поповича	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф I. Омеляна Поповича	10 „
Образки з природи, Івана Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаника лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і єдиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, збот, господарскі знаряди, збіже в верстї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ специяльна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емеритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, преставне своїми фондами найбільшу ґваранцию і нидде полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабулацию або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%**. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. пром. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кор. зам.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив прежиславний курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує ся звернути шановний П. Т. Публицї, що виготовляє всякого рода обуви для мужчин, женщин і дїтий а то після найновійших взорів. Ноги черевики гладкі, та в нїй остримічастім і ортопедичним апаратом і в обложенем прирядом до вигідного порушуваня.

Через моїм черевикім зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах. Доброю і солїдною працею, такою обсудтою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних споживачів.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з ґвараничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усиплюючий лїк на втирані; по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних склянках з нашим охоронним знаком „котвиця“ в аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише склянки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим левом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champagner etc.) vermittelst einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Bok. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Drogerie,

Czernowitz, Nr. 8 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сенерского.

Ч. 43. Чернівці, неділя дня 9. (22.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї воспечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Христос воскресе!

„Христос воскресе із мертвих!“ — отсю пісню сьпіває нині кождий на сьвіті з незвичайною радостию в серцю і торжеством. І не знаємо, чи є на сьвіті народ, чи є на сьвіті навіть людина, котра-б в тім дню, в дню найбільшої радости, найбільшого сьвята в християньскім сьвіті — теж не стрінала із себе цілорічної дрімоти, смутку та горя і не веселила ся тим справдїшним тріумфом християньства тріумфом правди над облудою. Сей найдорожша памятка Воскресеня Того, що давши себе замучити понїс смерть на хресті, але третого дня „воскрес із мертвих“ аби переконати людский род, що всяка правда, хочби її як мучили, хочби її як обертали і придушували — не вмре на віки, а прийде час, що воскресне і розілле ся по усім сьвіті блаженною струєю, ущасливлюючи людский род.

„Воскреснет Бог і разсыпуть ся врази его“. Коли воскресне правда і запанує всесильно на сьвіті — настане любов, супокій, вороги згинуть „от лица земли“ і запанує щастє. . . . .

Христос воскресе!

А гадки кождого щирого Русина мимоволї підривають ся у тім торжественнім дню від звичайної буденьщини. Бо ми, Русини, яко народ, що вже цїлі віки стогне в армі неволї, пошарпаний на кусні — тим більше і тим глубше відчуваємо се сьвято і тїшимо ся Христовим Воскресенєм, бо тим більше і тим глубше відчуваємо теж наповане неправди, кривди, облуди, бо сильнїйше відчуваємо на власній шкірі невольничі найдани...

Христос воскресе!

Під впливом природи, що огріта теплими лучами сонїчка воскресає, встає сонна іще до нового житя — будить ся і у нас. Русинів ота надїя на будуче житє народне... І, як Христос в день Свого Воскресеня каже „і ненавидящим нас простити вся согрішенія“ — так і ми, так і наша закована у варварскі кайдани Вітчина, з днем свого воскресеня простить своїм катам-гнобителям „вся согрішенія“, пригорне їх до себе, обнимє як братів і тим виповнить Христовий заповіт.

Воскресне правда — воскресне і Україна!...

І з тою надією на будуче — витаємо наших читачів, приклонників і усїх вірних синів нашої, мученої нинї ворогами сьвітла і правди України-Руси, отим нїколи не старіючим ся привітом:

Христос воскресе!...

До питаня про галицку лїтературу.

(З причини статї проф. Т. Д. Фльориньского.)

ВІДПОВІДЬ проф. Володимира Антоновича.

(Дальше).

Остає ся нам ще сказати кілька слів pro domo sua з причини питаня про XI археольогічний з'їзд, задля котрого розгорів ся спір. На засїданях московского приготовляючого комітету ухвалено на внесенє проф. Фльориньского постанову, що на з'їздї будуть допускати реферати в російскій мові, а також в південних і західно-славяньских мовах; але в правилах з'їзду не було сказано, чи має доступ на з'їзд українська мова. Товариство ім. Шевченка і деякі галицкі учені, діставши запросини на з'їзд і екземпляри правил з'їзду, звернені до них проф. Фльориньским, мали сумнїви що-до мови своїх рефератів і попросили роз'яснення у київского відділу приготовляючого комітету. Замітивши пристрастні відносини з обох боків що до сего питаня, я вніс, щоби сю справу передати до розсуду центрального московского комітету, меньше пристрастного до областних спорів і тому обєктивнїйшого що до сего питаня і стоячого передовсім на становищи користи російскої науки і культурного впливу на Славян.

Московский комітет признав можливим допустити читанє рефератів на галицко-рускій мові, але дальші перипетиї спірного питаня вийшли із сфери науковоі оцїнки і перейшли в обсяг адміністративних відносин, які розказані в статї проф. Фльориньского. З причини перебігу сеї справи, автор помістив кілька докорів, як думаю, зовсїм несправедливих на адресу так мою, як предсїдателя київского відділу приготовляючого комітету з'їзду, так і гр. Уварової, як предсїдателя московского приготовляючого комітету і цїлого з'їзду.

Проф. Фльориньский вносить, що запитанє до приготовляючого комітету з'їзду було вислано Товариством ім. Шевченка тому, що оно „числило на дїльну поміч предсїдателя київского приготовляючого комітету, а через него і на поміч предсїдателя „московского археольогічного товариства.“ На якій дїйсній основі оперте се запевнюванє автора, я не знаю, — менї здаєть ся, що оно відносить ся до знавства серця. Дїйсно я можу лише отсе виявити на певно: про запитанє Товариства ім. Шевченка я так само нїчого не знав не лише тодї, коли его укладали у Львові, але навіть тодї, як оно наспіло до Київа. Дивним ходом обставин, наспівшого запитаня Товариства ім. Шевченка не показали менї, як предсїдателю приготовляючого комітету і без моєї відомости відіслано его до безпосередного начальства, — я про него дізнав ся зовсїм принагідно, зайшовши в товариство, де его читали при участи осіб, які не входили в склад комітету, і насьмівали ся з него та докоряли.

Очевидно факт сей лишив мене спроможности ужити залежні від мене змагання до того, щоби випередити або змягчити приватними зносинами грозячу з'їздови немилу пригоду. Я дуже добре розумію, що по сїй подїї менї належало зложити урад предсїдателя київского відділу приготовляючого комітету, але я сего не зробив лише задля того, позаяк ся пригода лучила ся підчас найбільшого розгару приготовлень до з'їзду і уступленє викликало би конечність нових виборів, зносин з тої причини з Московским приготовляючим комітетом, передачу новому чоловікови зачатих робіт і нанязаних зносин і спиненє всїх приготовань на 1—2 мі-

---

12)

ВІДРОДЖЕНЄ.

повість

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає **Василь Сімович.**

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Нї, ти таки по просту оболтус — сказала тїтка, здержуючи усьміхку. — Страшний оболтус, але за се я власне люблю тебе, що з тебе такий страшний оболтус, — повторяла вона, — видно, що се слово припало їй до вподоби. Воно передавало в її очах умовний і моральний стан її родича. — Ти знаєш, як то на руку, — продовжала вона. — У Aline дивне Маґдалїне притулок. Я була раз там. Они дуже менї противні: по тім цїлий час я мусїла мити ся. Але Aline corp et âme[1]) заняла ся тим. От ми її, твою, віддамо туди. Вже хто як хто, але Aline певне її направить.

— Алеж вона засуджена на каторжні роботи. Я й приїхав сюди, щоби виблагати переміну того рішеня. Се перша річ о яку я вас прошу.

— Де-ж ти маєш удати ся?

— До сенату.

— До сенату? Ага, мій милий Cousin Левушка в сенатї. Але впрочім він в департаментї геральдиї. А ні справжнїх урядників я не знаю нїкого. То всьо, Бог знає якісь нїмцї: бе, ве, — De — Tout l'alphabet[1]), ото ріжні Іванови, Семенови, Нікітини, або Іваненки, Симененки Мишкінки pour vanier. Des gens de l'autre monde.[2]) Але все таки я скажу чоловікови. Він з ними знакомий. Кого він зрештою не знає? Я йому скажу. Але мусиш ти йому цїлу річ як на долонї роз'яснити, бо мене він нїколи не розуміє. Що би я не говорила, він усе говорить, що нїчого не второпає. C'est un parti pris[3]). Всї мене розуміють, лише він не може зрозуміти.

В той час з'явив ся на порозї льокай в високих панчохах, несучи на срібній тацї листи.

— Ні раз від Aline. Ось і Кізеветтера почуєш.

— Хто се — той Кізеветтер?

— Кізеветтер? Прийди, то й дізнаєш ся, що він за один. Він так проповідає, що найбільше загорілі грішники падають на колїна, плачуть і кають ся.

Ґрафиня Катерина Івановна (хоч як се було дивно і як мало підходило до її характеру,) була горячою приклонницею тої науки, котра проповідала, що суть християньства заключила ся в вірі в спасенє. Вона їздила на збори, де проповідувано такі річи, що уважали ся модною наукою і згромаджували богато вірних. Без огляду на се, що на підставі тої науки відкидувано не лиш всї обряди, образи, але і тайни, у ґрафинї Катерини Івановни стїни усїх кімнат були удекоровані образами, а навіть над її ліжком видїли ся ікони, і вона виповнювала всякі жадання церкви, не добачуючи в тім нїякого противорічия.

— Ось би твоя Маґдасіна послухала його науки: вона би певно навернула ся — виповіла ґрафиня. Але ти затям собі, щобись був в вечер дома. Почуєш його. Се дивна людина.

— Се мене не дуже інтересує, та таніє.

— А я тобі кажу, що запїшаний ся. Певно будь. Ну, говори іще, що тобі іще потрібно. Videz votre sac[1]).

— Іще маю дїло до кріпости.

— До кріпости? Туди можу тобі дати записку до барона Кріґемута. C'est un très brave homme.[2]) Зрештою ти сам його знаєш. Він товариш твойого батька. Il donne dans le spiritisme.[3]) Ну але се нїчого не валить. Се добра людина. Чого тобі потрібно?

— Маю просити, щоби позволено бачити ся матери з сином, що там сидить. Але менї казали, що се всьо залежить не від Кріґемута, а від Червяньского.

— Червяньского я не люблю, але се чоловік Mariette. Можна і його попросити. Вона се зробить для мене. Elle est très gentille.[4])

— Іще маю просити о одну женщину. Вона сидить кілька місяців, і нїхто не знає за що.

— Се нїчого — вона певно сама найлучче про се знає. О, вони дуже добре самі знають. О їм, тим стриженим, усе кривда дїєть ся.

— Не знаю, чи кривда чи нї. Але вони терплять. Ви — християнка і віритє в Евангелиє, а такі-єсте безгадні.

— Се нїчого не перешкаджає. Евангелиє — евангелием, а що нїчого не варта — то такій нїчого. Ґірше буде як буду удавати що люблю нїгілїстів, а головно стриженних нїгілїстов, як я їх не можу знести.

— За щось ви їх не можете знести?

— По 1-ім марті питаєш ся: за що?

— Таж не всї предцїнь участницї першого марта.

— Всьо одно: по що їм мішати ся не в свої дїла. Не женщини се дїло.

— А ось ви оправдуєте Mariette що занимає ся не своїми дїлами.

— Mariette? Mariette — Mariette. А се Бог знає хто якась Халтюшіна, хоче всїх розуму провчити.

— Не розуму провчити, а просто хотять народови помочи.

— І без них знають, кому треба помагати, а кому нї.

— Але-ж народ нидїє. Я ось недавно ервнув зі села. Хіба так можна, щоби мужики працювали з останних сил і голодували — а ми вередували в роскошах — говорив Нехлюдов, мимоволї тягнений розмовою з тїткою за язик, щоби висказати всьо, що в нього було на думцї.

---

[1]) Тїлом і душею.

[1]) цїла азбука

[2]) на переміну. Се люди иньшого сьвіта.

[3]) Се упередженє.

[1]) позбудеш ся своїх мрій.

[2]) Се дуже чесна людина.

[3]) Віддає ся спірітізмови.

[4]) Вона дуже приманчива.

сяцї, що не перечно заподїяло би шкоду будучому з'їздови.

Наслїдком того, дорожачи інтересами російскої науки а волїв перетерпіти особисту обиду. Тепер показує ся, що в статї проф. Фльориньского на мене звалює ся одиначальність за факт, що став ся без моєї відомости і в тонї для мене обидлинім. Нехай менї вибачить автор цитат на немилій єму мовї, — я мігби означити свою ролю в сїй пригодї лише українською приповідкою: „за моє жито мене-ж побито“.

Дивно, що проф. Фльориньский, жалуючи ся на невічливе поведенє товариства ім. Шевченка і на неабереженє ним належної на єго думку етикети ігнорує зовсїм недостачу коректности людий єго напряму.

Автор впевняє, що Товариство ім. Шевченка сподївало ся через мене вплинути на гр. Уварову, — ее знов обеиг нї на чім неосновних здогадів. Всї люди, хоч троха знакомі з суспільною науковою дїяльностию гр. Уварової, не можуть заперечити питомих їй прикмет: великої енергії духа, інїциятиви і повної самостійности погляду, — про який небудь вплив і думки не може бути. Наколи я мав підставу, виложену висше (справедливу або нї — се питанє) не згоджувати ся з поглядом проф. Фльориньского, то чомуж він не може допустити, що такі-ж підстави, а може бути й иньші, далеко ширші не могли зложити ся в переконаню гр. Уварової?

На останку показує ся сумнїв, якою дорогою я міг мати вплив на гр. Уварову: — певно письмами або приватними розмовами; але проф. Фльориньский не читав моєї переписки і не був при розмовах приватних — отже змісту їх він не знає. Таким способом, єго запевнюванє не має дїйсної підстави і є особистим підозрінєм; висловлюпати-ж печатно немилі для иньших людий голословні припущени, на нашу думку, не є конкретним способом полемики.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівцї, 21-го квітня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Христос воскресе! З радістним сьвитом Христового Воскресеня переслає наша редакция передплатникам „Буковини“ щирі і сердечні бажаня щастя здоровля і купу гроший, а велику, яку хто схоче.

Витяг з протоколів засїдань консисторских. Консисторія вставила ся о надане запомоги на обновленє церкви дочерної в Острї. О системизованє парохий в Ворони і Тишівцях. Висказала признанє парохови В. Юркови в Костинї за пастороване експозитури в Климівцях. Іменувала презитера А. Андроника другим сотрудником в Молодії. Вставила ся о призволенє на особистого сотрудника для пароха з Каменки, Льва Ферлевича. Іменувала Тита Георгіївна сотрудником ad personam в Комаринцях. Потвердила вибір пароха в Берквинцях, Михайла Єремієвича на лоистента протопрезитерского. Іменувала сотрудника зі Спаса, К. Андрійчука сотрудником ad personam в Новій-Жучцї. Надала 6-місячну відпустку проф. сьвіну Сидорови Воробкевичеви і предложила на єго суплента, канд. проф. Юрия Мандичевского. Призволила на уживанє мантий попикам Н. Вольчиньскому і Сраклеви Никифоровичеви з монастиря Путни. Виточила слїдство дисциплїнарно против одного півня церковного. Рішила виписати конкурс на обсадженє парохий в Іванківцях. Задекретувала Юрия Мигуцу на сталого півня церковного в Скеї, так само Льва Малчиньского в Загарівцях і Юрия Герасима в Мардиєсї. Рішила просити о заснованє одної парохиї гр. пр. волоскої в Відни. Іменувала Дионізия Уреулика і Івана Аврама на помічних дияконів в церкві катедральній. Іменувала презитера Андрія Фуменка експозитом в Бурдеях, а Дра О. Малчиньского в Слободзий-Комаринцях. Вставила ся о системизованє Конверзурів в Балачанї і Митоєй-Драгомірнї, а експозитурів в Гатнї і Білій. Задекретувала Івана Гавриша на пароха в Кузівцях.

Цирк *(Variété)* при площи Єлисавети тїшить ся добрим повідоменєм. Гостий що дня повнїсенько. Програм богатий і ріжнородний.

Огонь. Сеї пятний вечером при вул. Вуженій (Schlangengasse) в домі столяра К. Радецкого, счинив ся рантовний огонь. Пожарова сторожа прибула швидко на місце катастрофи і остаточно огонь зльокалїзувала. Характеристичне при тім, що сеся сторожа мусїла чекати на воду нї більше нї меньше, лише годину; надїйно ся мабуть, що т. зв. *Wasserleitung* пустить сейчас воду і на місце катастрофи прутхано з порожними бочками. Огонь повстав з неосторожности, запали ся тріски у варетатї. Шкода значна.

Ремісниче тов. „Gwiazda“ устроює в недїлю дня 22. с. м. в сали Czytelni Polsk-ої аматорске представленє: „Trójka hultajska“, водевіль в 3 актах а 5 відділах А. Нестроя. Крісло 1 зор., партер 60 сот. Початок о пів до 8-ої.

На злодїєви шапка горить. Дістаємо слїдуючу нотатку: Сего місяця сповідав славний румунїзатор парох Давих Мунтян жінку Семена Пшонака з Меґи в той спосіб, що питав єї про справи цїлком не належачі до круга єго дїяльности. Примірем питав її ось про що: „Ти там — каже — мешкаєш близько коло школи, то певно знаєш, що там говорить ся на сьвященника?“ Жінка дуже здивувала ся і обсмеяла хитрого Румуна, що учитель з Меґи дуже порядний чоловік і на свого ворога нїчого не говорив. — Панотченьку Мунтяне! То ви вже справдї так низько упали, що із сповідальний робите бюро денунциациї? Ну, коли так, то з нашим румунїзаторами вже дуже зле, а такі Мунтяни далеко не зайдуть.

Товариство „Днїстер“ у Львові потребує кореспондента спосібного до кореспонденциї в рускім, польскім і нїмецкім язиці. Вимагана кваліфікация єсть: що найменьше укінчена школа середна (гімназия, школа реальна, або гандлева); платня привязана до тої посади єсть 1200 корон річно; принятє наступить на-разі провізорично з застереженєм часу проби. Подання лиш на письмі враз зі свідоцтвами і curriculum vitae належить вносити до пізна квітня на руки Дирекциї Товариства, Львів, ринок 10.

Із Станиславова пишуть: Всї верстви рускої суспільности в Станиславові мали сего року пар душевний, коли їм зладив своїми духовними конференциями достойний архипастир Шептецкий. День-в-день проповідав то з проповідниці катедральної церкви, то з катедри шкільної, а яко муж науки і знавець сердець людских потрафив усе стати на степени духової интелїґенциї своїх слухачів, а тим самим потрафив своїми проповідями, так з огляду на форму, як і на зміст, увійти в души вірних і силою свого слова дїлати на їх серце, розум і волю. Для руської молодїжи ґімназияльної Епископ сам через три дни, рано і пополудни, в будинку ґімназияльнім управляв реколекциями ученикам, промовляючи всим і прилюдно приятельским способом просто до їх сердець, а опісля, четвертого дня, сам запричащав всїх учеників Русинів ґімназиї. Труд Преосьвященного умів оцінити і тїло учительске, в імени котрого директор п. Терликовский по остатній сходї реколекцийній довшою промовою сердечно подякував Архипастиреви, і сама молодїж, котра грімким „многая лїта“ в церкві по причастию, а опісля подякою через своїх делеґатів в палатї епископскій дала вираз своїх чувств для свого Владики.

Катастрофа в Клапаю. Громада Клапай в рудницкім повітї в Чехії недалеко Праги стоїть, як видко, на такім місци, де — як то кажуть — горб ходить. Такий ходячий горб має бути, як кажуть в Галичинї, в Олеську а недавно тому валила ся гора в Жабю. Але в Клапаю гора не ходить а хиба таки бігає, земля суне ся і суне ся, та здає ся, що катастрофі, хоч она тепер трохи притихла, не буде кінця, аж цїла гора з нею і громада завалить ся. Село Клапай стоїть на досить плоскій горі Газельберґ, посеред котрої піднимає ся єї базальтовий вершок. Цїла площа гори єсть вкрита чорною землею перемішаною з великим базальтовим камінєм а під сподом єсть знов глей, котрий не перепускає води. По послїдних дощах прибирала ся вода на тім глею і верхна часть гори ніби плавала на нїй та суне ся в ту сторону, куди єсть більший нахил. Подібна катастрофа як сегорічна була і в 1898 р. але тогди завалило ся було і завалило ся в землю 28 домів. Сими днями же завалило ся вже аж 52 мурованих будинків. З трох улиць, що ішли одна побіч другої стоїть тепер лиш румовище. А як страшно було, коли гора задила ся. Зі страшним як громи гуркотом валив ся мур на мур, хата на хату, а за ними сунула ся земля і все до чиста зарівнувала. Богато людий остало ся не лиш без хаїв і без хати, але таки й без ґрунту, бо там де був колись їх ґрунт, не можна навіть і ногою ставути, ба годї хоч би лиш трохи близше приступити. Тепер сперла ся земля об мури запаленого обійстя якогось господаря і зробив ся вал з землї на яких 6 до 7 метрів високий; поза тим валом зробила ся ніби дожжевна добра так довга майже як цїле село а повнеше неї видко як гора полукала та готова кождої хвилї обривати ся. Шкоду, якої наробила катастрофа, обчисляють що найменьше на два рази так велику як була в 1898 р., отже на яких 220,000 зр.

Розкопи старого Вавилону. Недавно тому викопали в Вавилонї палату короля Набукаднезара; тепер знов розпочали східну часть якогось будинку, а котрого розвалини зробив ся був горб, званий нинї під назвою „Кзар“ (т. є. замок). В тім будинку відкрито сьвятиню богинї Нінмах. Під верхними плитами помоста найдено виналені з глини таблички, на котрих суть виписані імена робітників, що робили при будові і їх платня. Крім того знайдено глиняну таблицю, на котрій виписана якась пісня в сумерскій мові. (Сумери, то були жителї Вавилону, заким ще в місті запанувало семітске населенє.) Межи стрічками тої пісні находить ся вавилоньский єї переклад, разом около 180 рядів. Дальше найшов ся валок короля Сардаканала, в котрім той подає до відомости, що то він відбудував на ново сьвятиню богинї Нінмах. В румовищу з кріпостних мурів найдено написи Набукаднезара, якого імя в найдених доси написах того короля. Але найцїкавіша річ, що найдено красно виробленої грамоту установлена єрея божка Небо в Борсиппі, походячу ще з осьмого столїтя перед Хр., а котрій тепер буде близько 2700 лїт. Напись та, котра очевидно мусїла бути прибита в сьвятини, кінчить ся таким прастарим проклятєм: „Хто би сю камінну таблицю розбив каменем, спалив в огню, запорпав в порості, кинув у воду, заніс до темної хати, де би єї не було видко, або хто би виписане їм витер, а своє вписав, того потомнїй нехай боги бють, кілько їх на сїй таблицї находить ся“. (А на таблицї є богато дуже гарно і делїкатно вироблених всїляких божків). Таблицю сю уміщено тепер в берлиньскім музею, отже в ясній хатї, де єї буде видно і здає ся, що вавилоньскі боги не покарають тих, що єї з над Ефрату аж над Спрею завезли.

Гончі листи за дипльоматом. Болгарский князь має „пех“ з своїми дипльоматами. Свого часу „надув“ єго в 1889 р. віденьский фальшивий „дипльомат“ приснопамятний господин Кучаєко, спріч званий „Григорием № 1.“ (Григорий № 2. сидить як вже звістно в „Івановій хатї“ на „кіблих“), на 5.000 франків, а тепер „натягнув“ єго другий але таки вже правдивий дипльомат, не „Григорий Іванович“, але бо Пфаненштіль і то на шість тисяч франків. Як видимо межи обома „дипльоматами“ болгарского князя невелика ріжниця; правдивий від фальшивого висший лиш о 1000 франків і з тим додатком, що фальшивий як сидїв так сидить у Відни, а правдивий втїк і за ним єго князь пустив гончі листи. Евген фон Пфаненштіль (се імя, що значить „держав від сковороди“ або „ручка від нательнї“ характеристичне для карієри сего дипльомата) при помочи своєї мужеской краси і якоїсь спіднички на баварскім дворі, або скажім виразнїйше, якоїсь баварскої княгинї, споріднеої з кн. Фердинандом болгарским війшов на дипльомата, котрому, як опісля показало ся годї було відмовити і деякої кручности. Князь зробив єго своїм аташе при болгарскім посолстві в Мюнхові, а фон Пфаненштіль став незадовго любимцем князя, котрий яко найбільший єго вірник їздив нераз у важних справах до Відня і так увійшов в зносини не лиш з баварско-королївским домом але й з віденьским двором. Одного дня приїхав він до Відня і зайшов там до болгарского посольства і казав виплатити собі 6000 франків, сказавши, що потребує їх до „полїтичних“ цїлий. (Кучаєко взяв також на „полїтичні“ цїли). В посольстві дали єму охотно, знаючи, що фон Пфаненштіль єсть любимцем князя. Тимчасом, як опісля показало ся, річ була та-

---

— А ти що? Хочеш, щоби я робила і нїчого не їла?

— Нї, я не хочу, щоб ви не їли — сьміючись з легка, відповів князь, — я лиш хочу, щоби ми всї робили і всї їли.

Тїтки, похиливши голови і скинувши квіти, цїкаво поглянули на нього.

— Mon cher, vous finirez mal [1]), — вимовили вкінцї.

— А то чому?

В той час увійшов до кімнати висший, широкоплечий ґенерал. Се був тїтчин чоловік, відставний міністер, Чарський.

— А, Дмитро, здоров був, — сказав він, підставляючи йому що іно оголену щоку. — Коли приїхав?

Опісля мовчки поцїлував жінку в чоло.

— Non, il est impayable [2]), — обернулась граєня Катерина Івановна до чоловіка. Він менї каже іти на річку нимати прати, їсти лишень бараболю. Він страшне дурний сьмішний але все таки ти зроби для него те, о що він тебе просити ме. Страшний обохтус — поправила ся з епітетом. — А ти чув, Каменська, мовляв, в такій розпуцї, що побоюють ся о її житє, говорила дальше до чоловіка — ти-би поїхав до неї.

— Ах ее страшна річ, — обізвав ся чоловік.

— Ну ідїть розмавляйтесь, я маю листи писати.

Тілько що Нехлюдов пішов до другої кімнати, як почув за собою голос тїтки:

— То написати до Mariette?

— Будьте ласкаві, ma tante.

— То я ту лишу трохи вільного місця, щоби дописати щось про стрижену. Вона накаже свому чоловікови, щоби всьо зробив. І він мусить зробити. Ти не думай, що я лиха. Они менї всї дуже остогидли твої protegées, але — je ne leur veux pas de mal [3]). Бог з ними, ну ну йди. Але вечером напевно будь дома, — почуєш Кізеветтера. І ми помолимо ся. І наколи лише не противити мени ся, ca vous fera beaucoup de vien [3]). Я знаю і Ельок, і ви всї дуже зійшли на бездорожє... Одже до побаченя.

(Дальше буде.)

---

[1]) Ти зле скінчиш.

[2]) Нї, він не до описаня.

[3]) я їм нїчого злого не бажаю.

[3]) се принесе тобі богато добра.

ка що дипльомат знайшов собі компанію „золотої молодожи“ і гуляв по Відни аж остаточно залюбив ся в якійсь красній Анґлійці, котра до якогось заведеня для забави була анґажована між иншими також до представляння пластичних поз. Отже для тої Анґлійки винаймив дипльомат красно уряджене помешкане, возив єї та бавив ся з нею, доки аж не запалив послідної пятки фінкрови, що їх привіз домів. Тогди то прийшла єму гадка взяти „політику“ до помочи і роздобути згаданих 6000 франків, що єму й дійстно удало ся, та піти на урльоп. Від сеї хвилї пропав і слїд за дипльоматом. Аж коли єго урльоп скінчив ся і він не вертав на свою посаду, стали за ним слїдити і тогди справа вийшла на верх, а князь казав за своїм давним любимцем розписати гончі листи. Де Шфанценштіль подів ся, нїхто не знає; суть лиш слабі слїди, що він з забраними грішми і з своєю любкою поїхав до Америки.

Пророцтво про війну в Трансвали. Спіритистичний париский дневник „L'Echo de l'au delà et d' ici-bas“ так ворожить про згадану війну на острові реєсаючий добре поінформованого духа: Анґлія втратить невдовзї шість богатих кольоній, між ними Кандзяд і Наталь. По численних невдачах буде Анґлія просити о рой'єм і використає сей час на згромадженє нових сил на боєвищи. Відтак прийде до кровавого бою, в котрім полягнуть Роберте і Кічнер. Анґличани будуть на прах побиті. Анґлія буде змушена просити о мир, а обом американьским републикам признають повну незалежність.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

ЧІЧКА.

Образок з гуцульского житя.

Лежить розпростерта на толчиї підгірського сена і випручує свої грудками грузи обтяжені ноги. Кудли нарушений, необтяженої шерсти мокрісенькі від ногу. На задних стегнах і на боках запалого черева зависають здохлими селедцями жмути гною. На хребтї втрать ся рана, а мухи сеуть з неї „матерію“. Хвіст судорожно тріпаєть ся, але не розгонить ані мух, ані нарп. Чорна грива розкудлалась віськами по обох боках напруженої тонкої шиї. Закаравілі очи накрились повіками, із проміж закушених, неакритих зубів тече піна. Дуже мучить ся...

Над нею скулив ся гей приземкувата, дуплава кривули-верба, Гуцул і обганяє присатим капелюхом кровожадні мухи.

Недалїчко на боцї стоїть вивка нових, смерекових коновок, кошіль з лижками і бесажки з ґелетою кукурудзяного зерна тай сокуганє сїдло з попругами.

— То ти мої, Чічко лишеш, самого серед Бойків лишеш? — заводить Гуцул знеможеним, розжаленим голосом.

Із єго глибоко впитих очий покотились дві великі сльози і скинулись через пару на хребет шкапи.

— То такими-сми тї отвами віддумував, то так-сми тї, Чічко, віддохав? — То абис знала, єкому-е ґазді петнаїть рік ґарувала, абис темнала. Не кривдуй ся на мнї, моя Чічко, не кривдуй, — то ти упала ся в пусті руни, у лепший рід!

Шкапа простягнула ся як дріт й трутила аґонїчним рухом дляментуючого властителя. Очі єї відімкнулись і стали дубом. Вже більше не кивають ся...

Гуцул підвів ся із землї і вхопив болячий погляд у трупа товаришки:

— За тото, що-е ми дожінку нагодувала, то я тї псенюв на тот сьвіт виріжею, то так ти у торбеїв заробила ся! Аді єка опока на тобі, аді єк шкіра ти потріскала. Але стебла чужого не рушала-е, але не пасла тї нїхто в сьвітї, то най ся текне від такої муки. Ти ріг собі у ногах виходила, хребет-ес собі поломила. Однако-сми заробили ся, душко, однако!

З єго руп випав канелюх, а лице скривило ся до плачу.

— Гей люди добрі, за шьо мнї так біг позарав! — плеснув долонями і став викати собі чупер. — Скорчей ся, душко Чічко, скорчей ся, аді терхівочька хребет тї виїла, аді мушки тї сеє, аді вся кров з тебе випарувала! Самого мнї д' хатї виріжеш, самого? — голосив, як мала дитина.

* * *

— Мой хло, Гуцулїйо, а ти здурів, що так ревеш над кобилою? — гукнув натороном підгірський, тогосїльский мужик, що справив ся у ліс через толїчку.

— Аді озміт довбню та вгатїт ми в голову, най ся не дивлю.

Гуцул прийняв із шкапі і обмотав єї напружену шию спиноженими руками.

Підгірянець приглянув ся близше і засоромив ся своєї бесїди.

— Мой Пе', Ниня', Фе', а йдїт-же суди! — крикнув він у ту сторону, як іде ся із сїльским хатам.

Гуцул бовтає лицем по шиьскій гриві і приповідає:

— То такими-еми тї отвами віддував, то...

Надбігли прикладані мужики.

— Шо упала? упала? пустїт кров, ратуйжо! Ратуйжо християнка! Ножа!

— Однакнеь наполехані клиці.

— Нема куди шьо робити — то вже по всему — сперечив раньший очевидець.

— Минула-еи?

— Ого! — Всї ратівники звернули тепер свою увагу на Гуцула. Взяли ся відривати єго від кіньского трупа.

— Беріть мнї люди та добивайте та най буде прах на цілий сьвіт — кричав він несамовито і пофилював ся із шкапі.

— Май розум, бадіку, тото вже пропало, мерця не підведеш, — утихомирювали люди, підвівши єго силоміць на бік.

— Не траба мнї тепер на сьвітї, бігає не траба: аді кинїте ми грани межи очі!

Гурт лагодив єго бесїдою:

— То причка, бадіку, та най ся на цім текне, не відходи від розуму.

— Я нїкому межі не винав, нїхто псенки нїкому не взяв, то за шьо мнї так біг позарав? — жалував ся бадіка і торгав ся з рук, що єго нїжно держали.

— Тоску Ниня' — радить один з ратівників — ану ведїт чоловіка д' хатї, тай заберім терхівку до нас, бо то нема коли грати ся.

— Аек, аек, берім чоловіка д' хатї, най ся втемит — притакнули другі.

Стали брати Гуцула тай терхівку із Никифорової хатї. Він торгав ся і рвав ся із шкапі і завірював очима.

— Гей люди добрі, зробіт ми тут амінь тай перекажіт моїй, най веде дїти з торбами.

Повели...

За часок прийшли два леґінї з рискалями і взялись завопувати Гуцулову Чічку, аби єї богацкі собаки не рознесли і не виладжувались до маржини.

— Це, хло', сам хамут, не кошина — каже один.

— Та видко си, що хамут; не з'угарно було ходити тай кренчуло — каже другий.

— Аді черева нї раз не видно!

— Відки буде черево, коли тот торбей старецкий стебла нашї не має? Я ще був приємком, ни-еми го затемив.

— То водно ходит з коновками такий, єк сегодни, днями не їшши. Аді кашцуя з тютюном то більший, єк у неї черево.

— Віді й він довго не потягне!

— А! єго таке, що лиш го дее на дорозї найдуть, тото тїнь чоловіка. Але ще ми сегодни сьмішно, єк собі нагадаю, єк він передтогід на Бриндзейчиним весїлю вмінєк був усї коновки, тай дали єму начінки й порцию горілки, а він завів гуцулскої:

„З тої гори два явори межи ними чічка
Бодай-жеж мнї смака ятела, шо-е така
мацїцька“.

— Ой кажу, що мацїцька!

Взяли єї віднїмати, щоб кинути у викопану яму.

— Нема ваги!

— Бо зморене сарачетко.

— Ов! то мой хло' скрізь бідує мир божий!

Скрізь на сьвітї біда! Аек біда, ще єка біда!

Завопали Чічку із шкірою, із гривою тай з усїм; не лишили, бо шкіра дуже потріскалась, то на постоли пуста.

* * *

Перший раз в житю вертає коновкар до домівки сам самісенький. На плечах бесожки з кукурузами а під пахою чіччина узда. Осїнний вітер жене прудко крізь густі бори і дує коновкареви у розпімкану пазуху на груди.

Йде з лїсів шум, такий глухий, жалібний, пронибаючий.

— То файно я віданечко несу у домівку, то хата від зайкін лусне — обвівають холодні думки серце коновкареви.

Мертволицкий місяць вибалушив свої сонні очі з поза набрескілої хмари і стелить єго горбату тїнь назад него.

Коновкар обертаєть ся назад себе, хоче поглядити свою Чічку, запитатись єї, чи дуже змучилась, чи терхівка глїбоко вїлась у хребет, — хоче потїшити єї, що вже не далїчко хата.

Та замість Чічки видить він свою тїнь із терхівкою. Єму робить ся студено коло єго розмаєнного серця; воно терпне.

— Осиротилає мнї Чічко, тай жінку тай дїти, то тепер нам нїм крепір буде!

І тисне узду під пахою і кориє ноги до дальшого ходу.

Що візьме ся йти борше, то зараз спирають єго тоді як пять мужицьких пальців дїти, спирає жінка.

— Шо я їм тепер скажу? Печінки розедут ся їм тай менї!

Страшно боїть ся своєї бесїди, котрою повістувати же домівці про Чічку.

Вітер дужше скомлить по яругам і резнеченим жиґалом вертить в ушах коновкареви: нема Чічки, нема нашої мамки!

Він поспотикуєть ся об камінь на дорозї викрішує з нього вогню, бо єго серце розпалюєсь, заходить кипчою смолячкою.

На момент відтерпає.

Він знов обертаєть ся назад, хоче сказати Чічцї, аби сокотилась і не ударилась об той там камінь, але Чічки нема, лишень єго горбата тїнь стоїть назад него.

А в долинї тот потічок, що в ньому він на попаєї Чічку напоював і сам з нього пригорщами воду пив, без вшиву допитуєсь єго своїм плаксивим журботом: де Чічка?

А тот темний, понурий ліс дивить ся на него своїми великими очима й допитуєсь усїма ротами: де Чічка?

А тота придорожна громадська травина, що шлу нїч умиваєсь слїзьми від навісного пороху і тремтить голїсінька від студени, нїворить дрожачим голосом: де Чічка?

Коновкареви виривають ся із запечених грудий тяжкий струнїшілий стогін. Він ще дужше тисне узду під пахою і відводить задеревілі ноги.

— То сарачетко доброго серця було. Сегодни люди гадє, а вона петнаїть рік вірно робила. Аді вкусити не було шо, а ми усїх Бойків переходили. Хоть голодні а хоть босі, завше ходили. До яка є коновка у Бойка, то все моя Чічка переносила, а я лиш дзерно носив тай коцелики з лижками.

* * *

Анї місяць анї зорі не хотїли дивитись, як коновкар витатись ме із своєю челядною. Геть поховались за хмари мраки, що розстелились по горах і давить їх своїми важними краями гей розтоплене олово, гей мужицькі сльози.

Коновкар увійшов у хату, скинув з плечей бесаги і споглянув задубілими очима на жінку й на дїти, що схопились із землї від потахлої ватри і кинулись питати дядю.

Коновкариха борзенько вибігла—щоб розсїдлати Чічку, накрити верітою і дати єї лїки на „золи“. Дїтвора вцелеснулась до дядї:

— Дядику! ми устарали Чічцї сїнця, три вязцї устарали!

Коновкар не відзиває ся.

Улїтає до хати назад коновкариха і з перепудженим поглядом питаєсь розпуку прочуваючим голосом:

— А Чічка де? Ти сам?

— Дядику, ви де лишили Чічку? — запіяла дїтвора.

Коновкар береть ся відповісти, але єго уста не можуть відірвати ся. Він вхопив у руки узду і показав єї у відповіді жінцї-дїтям і весь затремтїв, а очи попіснїли.

— То ти сам прийшов? — зойкнула жінка вдруге.

— Нема Чічки дядику? — завели дїти.

— Нема! жбухнуло жасне, тяжке слово із коновкаревих грудий. Так жбухає кипяча кров із серця, що єго тяжкий камінь роздавлює, розтріскує...

* * *

Таке темне зробило ся на дворі небо гей сажа, що вихоплюєсь з диму фамілїйної ватри і присїдає гуцульскі стїни, столи, лиця, очі і затикає гуцульскі горла.

Із Коновкаревої хати опадками вибігають на зігнилий дах придушені стогни і вкосичують єго собою:

— Чічка! Чічка! Золота наша Чічка!

— — — — — — — — —

Мирко Черемшина.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созаньский, одвічальний редактор нашої ґазети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки почтової лише 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созаньского, Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Телеґрами „Буковини“.

Гаґа, 20. квітня. Королева Вільгельміна і єї мати принимали вчера на авдиенциї буреску депутацию. Члени полудневo-африканьских републик дуже вдоволені із своєї місиї.

Вешінґтон, 20. квітня. Американьский консуль в Преториї завідомив своє правительство, що члени амбулянсу (військове товариство „Червоного Хреста“) вхопили за оружиє і борють ся в рядах бурів. Урядники американьского сенату відповіли, що на се не можуть нїчого порадити.

Преториа, 20. квітня. Комендант Фронемаи на чолї 400 бурів звів завзяту борбу з Анґличанами, заполонив їх багато, забрав вози з живностию і збурив міст коло Бетулїє.

Не забувайте
на докінчене будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надіеланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

від „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні найновійші

плащі жіночі,

для дівчат і дітий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і моґару

з перших віденьских і берлиньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дітий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до зонів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40 кр.
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.— „
Залїсє, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омеляна Поповича	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф І. Омеляна Поповича	10 „
Образки з природи, Івана Синяка І. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки „ „	75 „
З села, Богдана Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв „ „	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаника лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит „ „	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житєвих і найкористнїйших комбінациях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарені знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огнових.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціальна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емеритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставляє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за оплатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабулицією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%.** Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Повечини для членів Тов. взаїмних обезп. і пожичок, прес. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кошт адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує ся вважати шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуви для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших взорів як: черевики гладкі, та в кождї остроякістю з ортопедичним апаратом і з обложенєм природним до хвилевого порушуваня.

Через кошенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі карости на ногах. Доброю і солїдною працею, такою обєлутою буду старати ся злобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усиляючий лїк на втиранє; по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ в аптиках Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим левом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champager etc.) vermittelst einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodarkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinvertrieb für Bukowina **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Drogerie,

Czernowitz, Nr. 3. Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлес

оператор нагнїтон

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сикерского.

Ч. 44. Чернівцї. пятниця дня 14. (27.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 10 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

В справі русчини на зелїзницях державних.

Посол др. Окуневский вийс був два днї перед відроченєм ради державної інтерпеляцию в справі зневаги рускої мови дирекциєю зелїзниць державних в Станиславові.

Др. Окуневский опер ся на дїйстних фактах, отже навів цїлий ряд стаций зелїзничих з Галичини і Буковини, де написи рускі перекручені як-би на сьміх. Зазначив, що в розкладї їзди повно похибок в назвах стаций, а в „Ілюстрованім провідникy“ помиено зовсїм руский язик, та лиш як би на глум поміщено там портрет якоїсь готентотскої машкари і підписано, що се Гуцулка. Також підніс, що дирекция, видаючи всякі оголошеня, дуже часто опускає переклад руский, тому виходять они лише в мовах нїмецкій і польскій. Наколи-ж дасть руский переклад, то він повний язикових і правописних похибок. На доказ того др. Окуневский долучив до інтерпеляциї оголошенє про отворенє перестанку зелїзничого в Мамаївцях на Буковинї, в котрім то оголошеню було аж 26 похибок, отже більше похибок, нїж слів! До своєї інтерпеляциї долучив др. Окуневский ті числа „Дѣла“ і „Буковини“, в котрих були піднесені всї ті вадужитя.

Інтерпеляцию підписали рускі посли з Галичини і Буковини (отже і нововибраний посол Василько) та посли Словінцї.

Інтерпелянт підніс також, що за попередного станиславівского директора зелїзниць (Ф. Вербицкого) було повне пошановане рускої мови, а такі неправильности настали доперва, від коли став директором п. Фестенбург, мазур, котрий о русчинї поняти не має.

Отже в сїй справі одержує „Дѣло“ вість з Відня, що тою інтерпеляциєю заінтересував ся мінїстер і переслав дирекциї зелїзниць в Станиславові приказ, щоби она сейчас відобрала перекладане оголошень на руску мову Мазурови, що підоймив ся перекладати, а рускої мови не знає. Також переслав мінїстер дирекциї згадане оголошенє за перестанок в Мамаївцях і зажадав, щоби дирекция вияснила, яким способом могла пустити в сьвіт таке оголошенє, де є аж 26 похибок. Рівно-ж переслав мінїстер дирекциї долучені до інтерпеляциї числа „Дѣла“ і „Буковини“, щоби дирекция прочитала собі дотичні статї, виготовила переклад їх на нїмецкий язик і разом з прилогами звернула назад мінїстрови.

За сею інтерпеляцию належить ся послови д-рови Окуневскому щира подяка.

До питаня про галицку лїтературу.

(З причини статї проф. Т. Д. Фльориньского.)

ВІДПОВІДЬ проф. Володимира Антоновича.

(Конець.)

Нема нїчого меньше бажаного в науковій полемицї, як зводити річ на особисті справи; з великим жалем і лише примушений поміщеними в статї проф. Фльориньского вказівками, я вважав конечним дати висше виложені поясненя. Ще більше різку виходку в обсяг особистих відносин зробив автор з причини дїяльности проф. Грушевского. Тут подав він коротко єго біоґрафію, відтак відомости про єго енерґію, предприємчивість, велику наукову продуктивність, і всї ті прикмети почитає єму як вину, тому лише, що єго погляди на розвиток галицкої лїтератури не згідні з поглядами проф. Фльориньского. Автор уперто впевнює, що позаяк проф. Грушевский, російский підданий, маґістер і бувший стипендист київского університету, отже повинен був читати лекциї і писати наукові розвідки „общерусским языком“, а коли він сего не робить, то виною того „якісь невідомі і темні сили“. На нашу думку все те обжаловане против проф. Грушевского є дїйсно „невідомим і темним“. Бувши стипендистом і маґістрантом київского університету, д. Грушевский виправдав довіре факультету, видавши дві обемисті працї в російскій мові: „Очеркъ исторіи кіевской земли“ і „Барское староство“ і більш десятки дрібних історичних розвідок; відтак виїхавши до Львова, він повинен був викладати в тій мові, в якій після місцевих законів виклади мають відбувати ся, колиж в своїй науковій і лїтературній дїяльности він став на сторону народовцїв, то се стало ся на нашу думку не з мутного жерела „темних сил“ а з тверезого погляду на потреби і змагання місцевого житя. Тому нам видає ся злишним жалкованє проф. Фльориньского на то, що він як член історично-фільольоґічного видїлу університету сьв. Володимира, „дізнав чувства душевного горя і обиди“ від характеру дїяльности проф. Грушевского.

Позволю собі замітити, що я не меньше проф. Фльориньского дорожу честию і університету сьв. Володимира і єго історично-фільольоґічного видїлу, з якими я звязаний і вихованєм і трийцятилїтною службовою дїяльностию і тим не меньше розходжу ся з ним диаметрально в поглядах на дїяльність проф. Грушевского.

Одним з мотивів гордости нашого факультету я вважаю ті подїї, що єго вихованцї несуть сьвітло науки в славяньскі землї, як н. пр.: д. П. Стретякович в Білгородї і д. Третяк в Кракові. Коли-ж таке становище у Львові заняв д. Грушевский і виявляє на своїй посадї потрібну енерґію і працьовитість, то в такім случаю приготовний єго факультет може лише радувати ся, а не жалкувати задля специяльних фільольоґічних взглядів.

Наколи лишимо на боцї дрібниці і особисті відносини і глянемо на загальне поставленє питаня про допущенє галицко-руского язика на археольоґічнім зїздї, то для нас стає незрозумілою арґументация проф. Фльориньского: він щиро переконаний про абсолютну правду свого погляду, о чім ми не сумніваємо ся, але нам здаєть ся, що всяке щире переконанє змагає до можливо широкого явного обговореня своїх тез, а не до позбавленя права голосу своїх противників.

---

14)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладав Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

XV.

Ґраф Іван Михайлович, відставний мінїстер, був від давна чоловіком дуже сильних переконань. В молодечому віцї полягали вони в тім, що як птиця має живити ся хробаками, має бути одїта пірєм і пухом і лїтати по воздусї, так і він має заїдати дорогі страви, приготовані знаменитими куховарами, одїватись в елеґанту і дорогу одежу, їздити на чудових саме та баских конях і що, іза того, се все має стояти для нього на приготованю. Крім того, ґраф Іван Михайлович уважав, що чим більше получати ме всякого рода гроший із каси, чим більше мати ме ордерів, чим частїйше сходити ся ме і говорити з високопоставленими особами обох полів, тим буде лучче. Всьо-ж проче, в порівнаню з тими основними догмами, ґраф уважав вікчемним і глупим. Всьо проче могло так бути здїлане, — або і не так. В тій вірі жив і поступав Іван Михайлович в Петербурзї 40 лїт. По 40. лїтах служби його зроблено мінїстром.

То головні обставини, що довели ґрафа на той високий урад, були ті, що він, по перше, умів розуміти суть написаних писем і прав і, хоча несладно, але все таки, яко тако, умів складати зрозумілі письма і писати їх без ортоґрафічних ошибок; по друге, мав дуже гарну поставу, і де тільки було треба, міг представити вид не лиш гордости, але і неприступности та величавости, а де потрібно міг знизити ся до пристрасти та підлости; по трете лежали вони в браку всяких загальних принципів або поглядів, так особисто моральних, як державних і в тім, що він міг зі всїми згоджуватись, як сього треба було, а коли треба було, міг зі всїми незгоджуватись. В такім поступованю старав ся ґраф перед усім о задержанє такту і, щоби не було яркого противорічия самому собі; до сего-ж, чи його поступи самі по собі моральні, чи нї, чи вийде з них яка користь, або шкода для російського царства взглядно для цїлого сьвіта, — відносив ся зовсїм рівнодушно.

Коли осягнув степень мінїстра, не тільки всї зависимі від нього, (а зависїло від нього дуже багато людий і знакомих), — але і всї посторонні люди і він сам були пересьвідчені, що він дуже розумна державна людина. Але коли минув назначений час і він нїчого не зробив, нїчого не показав, і коли, після права боротьби о бит, такі самі як він, що навчили ся писати і розуміти письма, поважні та безідейні чиновники видерли йому урад з рук і він мусїв іти на відставку, то всїм провесило ся, що він не лиш не був нїяким особливим чоловіком, але таки цїлком ограниченим, і мало образованим, хоча він про себе думав багато. Пізнали, що він в своїх поглядах ледви що досягав уровени передових статий консервативних часописей. Показало ся, що в ньому не було нїчого такого, що би його відріжнювало від других мало образованих, самолюбних чиновників, які підносили його значінє, і він сам зрозумів се, але се ні раз не захитало його пересьвідченє, в тім напрямку, що він має рік в рік побирати більшу скількість касових гроший і нові прирасти для свого парадного убраня. Се переконанє було так сильне, що нїхто не відважив ся спротивити ся ґрафови в нїм, і він діставав рік-річно, в видї частної пенсиї, частної нагороди за членьство у висшому царському заведеню і за головство в ріжних комісиях, комітетах деньльга десяток тисяч рублїв а крім того одержував високо цїнені ним кождого року сьвіжі права на прикиде нових ґальонів до блюзи або сподень і на задоблене підшевки фрака новими ленточками і сваленими зьвіздочками. В наслїдок того у ґрафа Івана Михайловича було багато знакомств.

Іван Михайлович вислухав Нехлюдова так, як бувало вислухував справоздання справоздавця, і вислухавши, обіцяв дати дві записки: одну до сенатора Вольфа, — до касацийного департаменту. „Про нього розповідають ріжні річи але dans les cas c' est un homme très comme il faut[2]), — сказав він. — „І він менї з'обовязаний зробить, що зможе.“ Друга записка відносилась до якоїсь вплиновної особи в комісиї прошень. Справа Федосї Бірюковоі, яку розказав Нехлюдов, дуже занята ґрафа. Коли князь виразив, що хотїв писати лист до цариці, ґраф заявив, що дїйсно се дуже трогаюча історія, і можна-би її там при нагодї розповісти. Але обіцювати не міг. Нехай прошенє піде, як належить. А коли буде нагода, — подумав він, — коли запросять на petit comite[1]) в четвер, він, здаєть ся, скаже.

Одержавши дві записки від ґрафа і записку від тїтки до Marlerte, Нехлюдов зараз таки подав ся там, де його вели ті карточки.

Наперед навідав ся до Mariette. Він знав її ще дївчиною-підлїстком дочкою небогатої аристократичної родини, знав, що вийшла за карієровича, за чоловіка, про якого він чував богато не добрих річий; тож тяжко йому було, страшно тяжко, як завсїгди, коли прийшло ся звертати ся з просьбою до чоловіка, якого він не поважав. При таких нагодах почував внутрішний розлад, невдоволенє зі себе і нерішучість що до свого: просити чи не просити. Але завсїгди рішив, що належить просити. Крім сего, що чув фальш в положеню просителя серед людий, котрих уже не причислював до своїх, але котрі його причислили до

---

[1]) в кождім разї се чоловік дуже на місци.

[2]) маленьке товариство

Наколи автор дійсно глибоко переконаний о своїх тезах, то на нашу думку він повинен би змагати до допущеня галицко-руского на его думку, штучного і ефемеричного язика до явної розправи і засоромити его змаганя науковими доказами і арґументами; тоді і непорозуміне було би рішене скорше і правда була би привернена торжественнійше. Всї же способи звернені до позбавленя голосу своїх противників, неперечно лишають в суспільности враженє сумніву в силу арґументів заперечаючої сторони. Дармо, припускаємо, покликує ся проф. Фльориньский на небезпечність пропаґанди, на важне нїби то значінє санкциї і офіцияльного признаня росийским ученим сьвітом небажаного для него язика. Мабуть пропаґанда публично доказаної нестійности нїкого не приманить, а санкция або признанє не могуть спасти очевидно штучного напряму зовсїм так само, як недопущенє і перепони не можуть задержати дїйсного житєвого розвитку.

Раз зійшовши з поля наукового оцїнюваня спірного питаня на ховзку дорогу адміністративних розпорядків, допустивши в своїй статї епітети, які читаюча публика привикла подибати в значіню ненауковім (пропаґанди, сепаратисти, темні сили), проф. Фльориньский немину чо мусїв викликати ті немилі на его адресу епітети, на які він жалує ся в своїй статї. Замітимо від себе, що люди, які знають проф. Фльориньского, мусять признати сї епітети не лише пересадними, але й несправедливими. Ми з свого боку могли би зробити докор авторови лише з непотрібної пристрасти в оцїнюваню наукового питаня, яка часом спонукувала его держати ся не дуже точно границь науковоі полєміки і робити виходки в обсяг чужої науки.

Лист з провінциї.

Дістаємо слїдуючу доповнь:

„Рятуйте, рятуйте Єго!“ — кричали жиди. Їх бажанє сповнилось, але заразом й наступило ще гірше роз'ареня, коли Ісус Христос воскрес із гроба. За ту безсмертну провину розсипались жиди по всїх закутках. Правда, що се є Божа кара, бо вони не творять на цїлім сьвітї своєї власної громади.

Щоб одная не щезнути „із лиця землї“, то беруть ся до всякого ґешефту а особливо до шинкарства, та банкерства, бо там они не потребують працювати, лиш як ті павуки ссуть нашу готову кров християньску. Та всему на сьвітї Божім є початок і конець. Наш темний, за всїх упосліджений руский нарід почав віджнвати. Просьвітителї народні пробили шкаралупу, в котрій він був замкнений. Тепер появляють ся то ту, то там в громадах стоваришеня, котрі як раз є орудием до поборення всяких противностий нашого істнованя.

Першим, що стоїть на чолї темної маси й виборює занедбані права, то є нашй народний учитель. Він ступає в слїди своїх народних германичів, й стремить непохитно з ними до одної цїли. Правда, се тяжка задачи. Тут много треба терпіти, а нераз за правду й пожертвуватись. Але Ісус Христос більші муки терпів, а за правду і на хрест дав ся розпяти. Ісус воскрес, і засияла правда на цїлий сьвіт, що ось то жиди, фарисеї й книжники не в силї її стратити.

Але жиди й нинї нападають ся на учителя народного, котрий стає в обороні за свій нарід. Послухайте один факт:

В дуже біднім селї Кичері отворила ся каса пожичкова і щадничa. Старшина сего стоваришеня ухвалила на засїданю в своїм часї, щоби лиш тверезим ґаздам визичати гроші із каси. На то пристають люди дуже радо, бо вже около 20 ґаздів зарікли ся пити горілку. Ся обставина обурила нашого пропінатора до крайности. Він вніс до адміністрациї фонду пропінацийного жалобу, щоб єму відпущено в арендї 300 зр., бо інакше він збанкротує. Аренда нашої пропінациї йде річно 600 зр., винайнятє корчми (помешканє арендаря) 200 зр., отже разом 800 зр. Він мусить при тім заробити, щоб жити і дїти отримати в школах в Чернівцях, на що також треба що найменьше 800 зр.

В нашім сїм маленькім, біднім селї жиє около 160 ґаздів-хлїбопашків.

Ми мусимо покрити за рік жидови аренду 600 зр., поміщикови річне 200 зр., отримане цїлої жидівскої родини, котра, як звістно, множить ся мов ті кріслики — других 800 зр. Таким чином дамо спроможність жидови (за то, що нас морально і матеріяльно руйнує), виховувати із его дїтий докторів, адвокатів і инших махерів, котрі опісля останну нашу краплю крови висосуть. Чи-ж не є се ясний образ чому наш темний нарід з кождим днем упадає і врешті зрікає ся всего і йде в сьвіт за очи?

В страстний тиждень мали ми здавати строге справоздане перед комісиєю жандармів, котра прибула до нас на місце переконатись о пропінаторских фальшивих доносах.

Жаль нам тілько, що міродайні круги так запопадливо обстоюють за справу пропінатора, а про сотки людий, що на души і тїлї упадають й тілько власними силами борять ся із своїми опрацями — анось прилабувають.

Громадяни.

Фішель Розенраух

присилає нам спростованє, котре — викинувши хиба те, що до спростовани не належить — друкуємо таким, яким написане, т. є. навіть з блудами:

Світна Редакциьо „Буковини“.

Покликуючись на § 19 печ. права, прошу о приняте слїдуючого спростованя, що до моєї особи в Артикулї з дня 18 (30) Марта під заголовком „Правдо где ти“.

1) Се неправда, що я мався вдавати коли я грошеві інтереси з мужиками або іншими сельскими жителями а був рогатинкарем або лучше сказавши митарем (біблїйний „Митар“ мав „велію копицу“ гріхів на совісти! Пр. складача) і навіть не мавем часу до таких інтересів з селянами.

2) Василя Андрюка я навіть не знав, мимо того, що его цїлий світ і всї суди дуже добре знали і знають яко знаменитого процесївника, коли то одного дня прийшов менї декрет з суду краєвого із Черновець, котрим то декретом наставлено мене секвестором над маєтком Андрюка. Я перепровадив секвестрацію цїлком після припису і щадивем довжника як лиш було в моєй силї, а відтак зложивем сїх в суді з всякими рахунками і залучниками.

Тут наступив для мене „судний день“. Андрюк скаржив мене, рекурсував, знов скаржив і знов рекурсував, ссав він мене і мусив цїлими тижнями і місяцями аж в кінци програв він по всїх інстанциях судових і его засуджено платити менї кошт за мій труд і мою муку. (Ой то-то ви бідаку намучили ся! Пр. Скл.) однако не присудив менї суд зовсїм нічого, а я стратив через сего славного „процесївника“ не лише в моїх інтересах але ще до того більше як 100 зр. готових грошей, але мимо того тїшило мене то дуже щом ся вже его позбув.

При теперішній секвестрациї на наше щастє не було ані одного жида, а секвестром зістав заіменований християнин, і той що секвестрацію провадив також християнин, ба і сей що все закупив чистий християнин і цїла ся справа поточилась без жидів.

Що до слів наведених в покликах „свідками“, то я можу переконати, і всї жителї Банилова потвердят, що сими „свідками“ були п. п. Жанд. Вахмайстер, п. п. жанд. постенфірер і самі селяне банилівскі, котрі спевностію не булиб менї спріяли.

На закінченє мушу ще згадати, що тих кілька кірців кукурудзи і 20 сотнарів барабулї, котрі єму ся лишило, а описали нїби знов забрало, то се єсть також неправда! (Конець спростованя п. Фішля пропускаємо, бо воно виходить поза границї приличности. Ред. „Бук.“) Я зі своєї сторони буду дуже вдячний за поміщенє тих кілька стрічок в вашій часописи.

Кредеюсь з поважанєм

Фішель Розенраух.

себе, спочуван в тім крузї, що кидав ся в давний привичний вир і мимоволї уділав тому легкодушному і неморальному тонови, який панував в тій атмосфері. Там спочувана опладїли нам уже в тїтки Катерини Івановни. Вже того дня рано в розмові з нею про поважні саме річи, виклав в жартівливий тон.

Загалом Петербург, в якому він давно уже не був, робив на нього своє звичайно фізично-підбадьорюче і морально-пригноблююче враженє.

Всьо так добре, так як потрібно устроєно, головнож люди морально так мало вимагаючі, що житє здає ся дуже легким.

Гарний, чистий, уптиний фіякер повіз його мимо гарних, уптивих, чистих поліцаїв, по гарній, чистій мурованій мимо гарних, чистих камениць до дому, в якому жила Mariette.

Біля брами стояла пара анґлїйских коний в шорах; похожий на анґличанина візник з бакенбардами до половини щок, в лїбериї, з батогом і гордим видом сидїв на возї.

Швайцар в незвичайно чистому мундирі отворив двері до сїний де стояв в іще чистїйшій лїбериї з ґальонами виїздний льокай з великолїпно розчесаними бакенбардами і дежурний оповістник в новому, сьвіжому одїню.

— Ґенерал не приймають. І ґенеральша нї. Вони обоє зараз зволять виїхати.

Нехлюдов вручив льокайови до передання лист ґрафинї Катерини Івановни і, дїставши білет, підійшов до столика, на якому лежала книга для записуваня гостий, і став писати, що йому прикро, що не застав, коли я тім льокай звернув ся від сходів, швайцар вийшов до брами, крикнувши: „заїжджай, а оповістник, витягнувшись, тримаючи руки по швам, майже заумер стрічаючи і провожаючи очима скорою, невідповідною для її поваги, охотою сходячу зі сходів невисоку, тоненьку панї.

Mariette була в невеличкім капелюсї з пером і в чорній сукнї, чорній накидцї і в нових чорних рукавичках. Лице її закривав вельон.

Побачивши Нехлюдова, підвесла вельон, відкриваючи ясне личко з блестячими очима і питаючо поглянула на нього.

— А, князь Димитрій Іванович, — веселим, милим голосом заговорила вона.

— Я би не спізнила...

— Ні? А ось памятаєте, як мене звуть?

— Чому-ж мала би забути. Ми зі сестрою навіть були в вас залюблені, — промовила по французьки: — але як ви змінили ся, не до пізнаня. Ах яка то шкода, що я від'їзджаю. Вирочім, вернімо ся, — додала, остаючи в нерішаню.

Поглянула на стїнний годинник.

— Ні, таки не можу. Я їду на панахиду до Каменської. Вона страшно пригноблена.

— Що то за Каменська?

— Хиба ви не чули: так її син вбито в дуелї. Били ся із Позеном. Один як!... Страшно: Мати так прибита...

— Ага, я чув про се.

— Ні, таки лучше я поїду, а ви приходїть завтра або сьогодні вечером, — завела вона і скорим, легким кроком звернула ся до брами.

— Сьогодні вечером не можу, — відповів князь, виходячи разом з нею на рундук. — Але я маю дїло до вас, — додав він, глядячи на пару тїлних, що під'їзджали до рундука.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

Чернівцї, 26-го квітня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Іменованя. Нотарияльний кандидат п. Лев Єх іменований правительственним концепієнтом, а п. Олександер Кадмуцкий практикантом зелїзничим на стациї в Гатнї.

З „Бук. Бояна“. Отсим подає ся до відомости Вп. пань і панів членів хору, що дальші проби сьпіву зачнуть ся в понедїлок дня 30. квітня о годинї $7^1/_2$ вечером в сали „Нар. Дому“. Постійну управу хору в нашім товаристві перебрав проф. музики п. Коллер. Сего лїта мусимо дати поза Чернівцями два концерти і відіграти одну оперету — се необходима конечність — тож просимо умильно усїх без виїмки членів хору — так пань, як і панів — аби зволили усі зійти ся на першу пробу 30. квітня, а то задля уложеня порядку сьпівів і проб, як також задля обговореня програми. Сим разом повздержуємо ся від проговорюваня до патріотизму руских сердець і до почутя народних обовязків, маючи повну надію, що голос наш не остане голосом „вопіючого во пустини“. — За виділ: *О. Монастирский.*

Руска міщаньска Читальня устроює дня 29 н. ст. квітня 1900 р. в сали товариства Ґімнастичного ул. Йосифа „Вечерок з танцями“. Вечерок сей попередить незвичайно інтересний виклад з царини астрономії получений з демонстрацією сьвітляних образів при помочи сьвіптикона, котрий держати меш. Роман Стефанович зі Львова. В виду сего може надїятись, що простора сала ґімнаст. тов. при ул. Йосифа виповнить ся цїлковито. Вступ на салю 1 кор. Родинний білет на 3 особи 2 кор. 40 сотиків. Початок точно о 8-ій год. вечером.

Аматорске представленє (Нестроя „Trójka hultajska“), яке урядило чернівецке польске тов. рем. „Gwiazda“, випало так знаменито, як до сеї пори ще жадне з попередних представлень. Швець, кравець і столяр (Захарко, Шиан і Тоянович) грали з таким гумором, що публика через цїлий час не могла задержати ся від сьміху. Також Нехцай добре грав майстра Гобельмана. З жіночих ріль найлїпше виписали ся як звичайно панни: Феллинн, Голубович, Ноґа, Патевич Е. і Уайт А. Взагалї цїлість випала так гарно, що відносило ся враженє гри справдїшних авторів.

На дикість 14. палку гузарів стоячого в Новій Жучцї жалують ся нам безнастанно тамошні мешканцї; хоробрі „сини Марса“ просто жартують собі з людского житя. На разї факти промовчуємо, очевидно в тій лише надїї, що військова власть покарозить бучу горячих маджярских героїв.

Загальні збори філії товариства „Руска Школа“ в Вижници відбули ся дня 7. квітня 1900 р. зі слїдуючим дневним порядком: 1. Справоздане уступаючого виділу; 2. вибір нового виділу; 3. вільні внесеня і запитана. Збори привитав голова філії п. Рубіш а в імени центрального виділу делеґат п. Маковей. Із дїяльности уступаючого виділу здавав справу секретар п. Буйницкий а про стан маєтковий філії говорив п. Годованьский. Дотично касового справоздання ухвалено на внесенє п. А. Синюка виключити того з числа членів товариства, що до року не вплатить членьску вкладку. На его-ж внесенє уділено уступаючому виділови абсолюторию. Потім обговорював п. Маковей історию руско-українскої літератури за послїдних сто лїт. На внесенє п. Лучиньского вибрано слїдуючий виділ: Антона Синюка, Василя Завадюка, Сидора Годованьского, Николая Буйницкого, Карла Шоршн а заступниками: п. Николая Бендака і п. Івана Брату. Щічас зборів наспіла привітна телеграма від „Путилїнского Кружка“ підписана пп. Лупулом, Балешескулом, Гуньою і Кошкою. П. Шорш станїть таке внесенє: Щоби розширити просьвіту між народом, підвести повагу народної школи і учительства а головно

скріпити і послубити набуті в народній школї відомости і тим самим спинити шкідливий народній просьвітї вплив противників школи і учительства вижницка філїя тов. „Р. Ш.“ ухвалює, щоби в кождім селї, де находить ся народна школа, відбували ся що року від 1. листопада до кінця марта 6—8 відчитів популярно-наукових заходом і за піжмогою центрального товариства „Руска Школа“. Внесене принято одноголосно і з очевидним одушевленєм і ухвалено віднести ся до центрального видїлу з дотичною просьбою. Збори закрив голова товариства короткою промовою і трикратним многолїтєтєм на цїсаря.

За видїла вижницкої філїї товариства „Руска Школа“:

Николай Будзїцкий,
т. ч. секретар.

Стан здоровля вс. архиєпископа Моравского поліпшив ся вчерашного дня. Притомність вернула і сили зростають.

Руский еміграцийний дім в Ню-Йорку. Американьска „Свобода“ пише: Наших людий приїзджає тепер більше з краю, варто би, щоб ті, що кажуть, що нам не треба еміграцийного дому і не хотять нїчого нату цїл дати, пішли подивити ся на той ялич, який може бачити коло „касель гарди“. На дих найшов я там, дивлячись, стоїть кількоро людий заплаканих і говорить по руски. Я запитав їх, чого плачуть. „Та бо — каже и лїтах чоловік — не хотять випустити моїх двох синів, бо я не маю тілько гроший, щоби з ними дальше поїхати“. Там виду стоїть чоловік з карткою в руцї, що єго викликано з офісу. Картка ся була телеґрама від єго крепного, що до него телеґрафовав, щоби прийшов до него до „касель-ґарди“. Чоловік знакомий менї, тож питаю єго за що єго викликали. Або я знаю — каже — вчера був єм, казали днесь прийшовєм, то ма викликали і не знаю, що робити, біда, бо післав єм знакомому шифкарту, то як вернуть, то менї все пропаде“. Обом я їм порадив, щоби пішли до пільского аґента і просили, щоб, коли будуть кликати їх знакомих, забрав їх. Бо в „касель-ґарді“ що дня кличуть всїх, хто має гроші, адрес і добре перед комісиєю справить ся, то їде дальше, а хто не має гроший, не має адрес, той зістає, а як аґент скаже, що єго бере і буде відповідати за се, що сей чоловік дійде там, де хоче, то єго пускають, а нї, то назад до краю. Но до тепер ще було ако-тако, бо „касель-ґарда“ стоїть на березї моря, то скорше хтось міг дати раду. Але від мая, коли всї еміґранти будуть виходити на острів до нової „касель-ґарди“, де крім аґента, нїхто не буде міг приїхати, то доля еміґрантів буде о много гірша, длятого тепер, коли і ми стараємо ся о свого аґента і о дім для еміґрантів, повинньмо всї по можности підтримувати зачато вже дїло.

Вісти з Америки. Дівоче братство сп. Ольги в Новім Йорку досить добре розвиває ся. Богато розумних дївчат тепер приступило до братства. Всї повинні там належати! — Тутешні хлопцї належачі до товариства ім. Ів. Наумовича, задумують заложити тут руску банду. — Ті хлопцї, що тут недавно поприїзджали, учать ся робити шкіри. Деякі вже добре заробляють. — В Бруклинї все тихо. Дівоче братство починає поступати разом, мужеске розвиває ся. — Юнкерсї ладить ся на великий празник-пермеш на день 30 мая, коли то відбуде ся посьвячене їх церкви.

(В. Г.)

На днї моря. Гостї, що думають навістити париску виставу, не забудуть певно віддати ся прикмітї, де міг би мати потонувший в океанї, наколи би на днї моря міг ожити. Париска виставa постарала ся о тяку ілюзию. Дно моря уміщене в просторій зервальній сали з шиллиною стелею, над котрою в водї плавають всякого рода великанирыби, раки і вся морска сволоч. В зерцалах відбивають ся ті всї животини так численно, що зрітелеви годї їх дочисатись. Сали, здає ся, не має кінця. На днї ростуть коралї, по скалах повачіплані всякі мушлї, а з боку уставлений в природній величинї розбитий і потонувший корабель. В сали панують підводні сумерки. Зерцала закриті зеленими тюлями. По сали роздає ся навіть вона соленої води морскої. Все рухає ся, вганяє за собою, а від часу перелетають в дали морскі женщини, чудної краси і отаї, залицяють ся до зрітеля і надять єго до себе. Треба лише трохи фантазиї, а зрітель може пересьвідчити себе, що він случайно потонув в морі і находить ся в не конче немилім товаристві.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созаньский, одвічальний редактор нашої ґазети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки почтової лише 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созаньского, Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Писателї-Русини на Буковинї.

(Читано 9. грудня 1899 р. в „Лїтературно-артистичному Товаристві“ в Київі).

На сей раз подаєть ся на увагу шан. Збору бесїда про трьох прелетавників лїтератури одної невеликої галузї українського народу. Річ про писателїв належних до тих австрийських Українцїв, або, як вони сами себе називають, Русинів, що живуть в австрийській провінциї Буковинї.[1]) Ся провінция ще більш відокремлена від решти Австриї, нїж навіть Галичина, се замкнений, мало приступний сторонним видиван сьвіт. В ньому йде певнина глуха боротьба національна межи окремими, оселеними в ньому племенами: Русинами, Румунами, та Нїмцями. В нашї часи вже істнують певні постійні звязки та культурні взаємини межи Русинами буковинськими і галицькими і, по части Українцями, але в той час, коли вродив ся перший буковинський[2]) писатель, себто в 30-тих роках, взаємин сих єдиле не було і так воно ся аж до 60-х років, коли український лїтературний рух значно поширив ся і захопив навіть ізольовану до того часу Буковину. Отже початок буковинської лїтератури був зовсїм вільний від впливу тогочасних галицьких та українських авторітетів і єдиними взірцями для народнього буковинського писателя були тілько — буковинська природа та народня поезия.

Юрій Осип Федькович вродив ся 1834 р. на Буковинї, серед Гуцулів, в Сторонець-Путилові, що належить до найбільш мальовничих околиць в Карпатах. Родина Федьковичів належала до дрібно-маєтних, а такі родини тілько тим одрізнялись від селянських, що давали своїм дїтям певне шкільне виховання, як се було і в родинї Федьковичів. Сам Федькович завжди уважав буковинське селянство рідним собі. Старший брат Федьковича брав участь в депутациї, що ходила до нового парляменту і подавала цїсареві петицию о правах буковинського селянства. 1848 р. Федьковичеві трапилось на якийсь час замешкати в Молдавї, де один нїмецький малер запріятелив ся з ним і познайомив його з нїмецькою та італїйською мовою і лїтературою; під впливом сього приятеля Федькович і сам почав пробувати сили в лїтературі, але спочатку писав тілько по нїмецьки, бо йому не спадало на думку, аби його рідна мова придатна була до лїтератури кр[illegible]ної. Національне почутя озвалось у ньому вперше тоді, коли він 1852 р. вступив до війська і брав участь в італїйській війнї. Там то, в Італїї написав він свою першу руску поезию „Ночлїг“, але не придав тоді нїякого значіня сьому початкові. Пізнїйше, по виходї з війська, Федькович пізнав у Чернівцях Русина-патріота П. Кебилянського і той вмовив поета, що натуральнїйше Русинови писати по руски. Коли перші рускі поезиї Федьковича, видані в дуже невеликому числї примірників, дістались до Галичини, то відразу звернули там на себе увагу всїх, кому дороге було рідне слово. Дїдицький, перший видавець Федьковича у Львові, забув свої старосьвітські традициї і, горяче вітаючи нового поета, висловив надію що Федькович, стане Шевченком австрийської Руси. Надії сїї не судило ся справдитись, поетичний талан Федьковича не розвив ся далї, його перші поезиї лишились назавжди найкращими. Надто гарні з них ті, що відносять ся до спогадів про бідування поета в Італїї[1]). Поетичного хисту Федьковича ставало для виразу простих вражінь в простій, не штучній формі, стиль народних пісень найкраще виходив у нього, як тілько-ж він вдавав ся до абстрактних тем, широких сюжетів, пробував форми сонета та намагав ся писати книжним стилем, то виходили твори неживі, мало чим кращі від творів иньших тогочасних австро-руських поетів, що не здоймались понад „золоту середину.“ Се залежало може й від того, що тодї наша лїтературна мова була ще зовсїм невироблена і гарно писати нею не міг би навіть ґеній. Сонети Ф. нагадують дихі наслїдування Міцкевича, а в поемах знати вплив другорядних нїмецьких романтиків. Що-ж до абстрактних тем та широких сюжетів, то для них потрібно було більшої освіти, нїж мав Ф., що замолоду не мав змоги набути великої науки, а потім, у войську, був у непорисних для самоосвіти обставинах.

Не вірші створили Федьк. славу (хоч в австр. Руси вони і доси дуже популярні), а його проза. Прозаїчні твори Ф. спочатку писав теж по нїмецки, а далї, заохочений добрим успіхом віршів, почав писати по українськи і містити свої оповідання в галицьких народовських виданнях; при тій нагодї Ф. познайомив ся з галицькими народовцями тай сам пристав до народовського напряму, що був тодї найпоступовійшим у Галичинї. Розвитєві його народовських ідей сприяло і те, що, залишивши 1873 войськову службу, Ф. довго жив у селї, служачи своїй громадї в різних урядах. В ті роки Ф. написав свої найкращі оповідання, що зробили славу його імени а розбудила цїкавість до його рідного краю у сторонних людий. В сих оповіданнях Ф. подає, в високоартистичній формі, спогади з молодих лїт, враження з походів, усні вражаючі події, і все то перейняте теплим почуттєм та любовью до описаних людей і буковинської природи. Оповідання сї гарним народним стилем і щирістю почутя нагадують українські оповідання М. Вовчка. Можна сказати, що кращого і взагалї твори Ф. можна поставити поряд з найкращими взірцями народовської української лїтератури, тай нетілько української. Крім лекко, а нераз і досить щільне марево ідеалїзациї, вирізняють ся яскраві, живі картини, вдатно, по мистецьки начеркнуті сільути, на всьому одбиваєть ся живо життя[1])...

Федькович не вільний від хиб властивих взагалї народовській лїтературі, нераз впадає він в сентіментальність та етнографічність, крім того на ньому відбив ся вплив романтизму (надто нїмецького); замилування до декоративного елементу народнього життя, до виключних фактів і надзвичайних натур не давало Федьковичеві спинитись над глибокими, основними з'явищами народнього життя. У Ф., не вважаючи на сумні сюжети, Буковина змальована в сьвяточному уборі, герої його страждають більше від кохання, нїж від тяжких економічних та социяльних умов. Як в поезиї, так і в прозї, широкі теми не вдавались Ф-ві, для них він замало був розвитий, для розвитку, відповідного його природному таланові, потрібний був такий культурний ґрунт, якого не було тодї нї в Буковинї, нї в Галичинї, куди в 1872 Ф. переселив ся, аби працювати в „Просьвітї“. Се товариство видало скілька популярних брошюрок Ф-ча, пройнятих таким клерикально-буржуазним духом, який хоч й пробивав ся часами в беллетристицї нашого письмовця, то хиба в дуже малих дозах. Тодїшна львівська інтелїґенция народовська, сама пройнята дрібно-буржуазним філїстерством нїчого не придала Ф-чеві, а скорїш мала лихий вплив на його лїтературний смак. Сам Ф. писав, що він у Львові „14 чорних місяців пробув, щоб, розчарований до краю, під рідну свою стріху вернути“. А вернувши під рідну стріху, сей письмовець, що відкрив Буковину для культурного сьвіта, жив до кінця життя самотно і мало не в цїлковитому роздратї з своїми інтелїґентними земляками. 1876 р. Драгоманов видав у Київі оповідання Ф-ча, що були перекладані на різні славянські мови і по нїмецьки, а на Буковинї почали 1896 р. видавати збірник його творів (повний).

(Дальше буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛЇТЕРАТУРА.

Учитель, ч. 8. з 20. квітня с. р. Зміст: Ант. Павенцкий: Початок і розвій шкільництва на Руси. — В. Ратальский: Про фізичне виховане. — Дарья III.: Про вплив образків на дїтий. — Вісти з руского товариства педаґоґічного. — Весняні цьвіти. — Оповіщеня. — Всячина.

Дзвінок, ч. 8. з дня 20. квітня с. р. Зміст: Л. Глїбів: На Великдень. — Приймак, із оповідань старого стрільця. — Писанки (повіре народне). — Пасха. — Ол. Катренко: Таткін подарунок. — Г. С. К.: Дві вірні собаки. — Загадки.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 25. квітня. Правительство не має ще офіцийльних підстав, щоби не вірити в успіх мирової конференциї. На віденьскім ґрунтї повів на Чехів імовірно иньший воздух, тим більше, що Нїмцї дуже невдоволені з факту, що правительство внесло до парляменту проект язикового закона. Нїмцї раді би проволїкати справу як найдовше в мировій конференциї. Они вдоволені з теперішного язикового vacium. Чехи ідуть їм на руку, відкидаючи з гори полагодженє язикового питаня в парляментї.

Відень, 25. квітня. Шеф секциї в мінїстерстві просьвіти Штадлер в товаристві радника двору Пергера і мінїстеріяльного секретара Феретера виїхали на інспекцию артистичних і промислових шкіл в Галичинї, на Шлеску і Мораві.

Льондон, 25. квітня. Ґенерал Уорен, котрий завинив погром Анґлїйцїв під Спіонскопом, відкликаний. Говорять, що він має бути іменований цивіль ним ґубернатором Оранїї. Після иньшої вісти, Уорен іменований адмінїстратором краю Бечуанів. В Преториї мало повести ся специялїстам урядити фабрику армат, в котрій будуть вироблювати ся також армати великого калїбру.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

---

[1]) Тут було дадано де-що про мову Русинів-Буковинцїв.

[2]) Уживаю скрізь просто „буковинський“, замість „буковинсько-руський“, просто для скороченя.

[1]) Тут була прочитана поезия „Товариші.“

[1]) Тут було прочитане оповідання „Сафат Зінич“.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

від „Золотої грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопцїв і дїтий,

загортки, шльафроки, футра міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кобилянської	40 кр.
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залїсє, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки „ „	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв „ „	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит „ „	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Інформації і пересилає до заключеня обезпечень житових і найкористнїйших комбінацих.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.		
Резерва премій	148.480 „	— „		
„ спеціальна	1.624 „	80 „		486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний	72.000 „	— „		
„ емиритальний	18.166 „	60 „		

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, преставає своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% і 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабулацию або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%**. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. Ґенерал. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Підважуєсь заняти шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуте для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та з вадї встрокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложенним приладом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, тиною обслугою буду старати ся здобути собі здоровлени цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усиплюючий лїк на втиранє: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champager etc.) vermittelst einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Bukowina: Marcel v. Axentowicz

Rothkreuz-Drogerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 8.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 45. Чернівцї, недїля дня 16. (29.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї незапечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

В четвер, 26. с. м. відбуло ся 4. засїданє сегорічної сесиї.

Перед усїм відчитано кількадесять петиций ріжних товариств і осіб о запомоги.

Відтак поставив пос. Цуркан запитанє до президента краю, коли буде отворена волоска прав. дївоча школа в Чернівцях.

Далї мотивував пос. Калїнеску внесенє, щоби з нагоди 70 уродин нашого Монарха засновано 4 стипендиї по 600 корон для Буковинцїв, що хотять учити ся різьбарства, малярства або музики, взглядно для учеників політехники.

Опісля мотивував пос. Стефанович внесенє, щоби сойм висказав своє вдоволенє з програми президента міністрів дра Кербера і надію на полагодженє національних спорів в Австриї та на виконанє важних економічних задач в радї державній.

Оба внесеня підписані всїми послами передано серед живих оплесків адміністрацийній комісиї до обради.

Потім реферує пос. Ник. Василько про внесеня, щоби 1) настановити при краєвім видїлї трох комісарів, а то одного Русина, одного Волоха, а одного Нїмця з Буковини; 2) дати краєвому радникови Захарови одноразову винагороду 2.000 корон, а секретареви др. Е. Сімігіновичови нагороду 1000 кор. і річний додаток 1000 корон і титул краєвого радника, а інжинерови Кунцови 5000 корон.

Посол Ончул противить ся установленю сих місць, бо вони не згідні з краєвим регуляміном виробленим 1897 року, а пос. Волчиньский не голить ся на те, щоби брати взглядъ на народність компетентів на сї місця.

Їм відповідає пос. др. Снедль, що згода зависить від увзглядненя всїх народностий, а пос. Пігуляк каже, що Волохи противні внесеню, бо хотїли би, як доси, панувати самі у краєвім видїлї.

При поіменнім голосованю принято внесеня 16 голосами проти 10 голосів волоских.

Відтак реферує пос. Пігуляк про шкільний прелїмінар на рік 1900, котрий виказує 1,135.066 корон видаткїв, а 642.294 корон приходів, недобір має покрити 40% додаток шкільний, отже такий самий, як минувшого року помимо більших видаткїв. Комісия зажадала ще, щоби будинки шкільні не були надто дорогі і відповідали плянам, щоби правительство виготовило плани на взірцї для громад, щоби будови передавати громадам або знатокам, щоби підприємцї складали кавциї і ручили ними, що будинки будуть виконані після плану і солїдно, бо доси бували вони звичайно за дорогі, не відповідали плянам, особливо мешканя для учителїв, а що найгірше, гриб їх нищив.

В дебатї забирає слово один тілько голова волоского клюбу пос. Калїнеску і заявляє, що вони приймають прелїмінар не з довіря до управи шкільної, а тому, що він конечний і ізза їх „прихильности для шкільництва“, свої „узасаднені жалї“ піднесуть вони при справоздаю краєвого видїлу о шкільництві.

По сїй заявї принято прелїмінар шкільний без зміни.

На остаток запитує посол Ник. Василько, чи президент і капітан краю вставлять ся у міністра зелїзниць, щоби будову другої части зелїзницї з Кімполюнгу до Дорної віддано тутраєвому підприємцеви Тавберони, а не італїяньскій фірмі, що жадає о 150.000 зр. меньше, бо гадає спровадити своїх робітників на шкоду наших.

По сїм замикає капітан засїданє і назначує слїдуюче на сегодня, на котрім радити муть над рахунками і прелїмінарем краєвого шпиталю, та над санїтарними справами, а вкінци над петициями.

Буджетова комісия галицкого сойму

ухвалила на рускі цїли і потреби вставити до буджету на рік 1900 отсї позициї:

На просьвітні цїли:

	Корон
на рускі шкільні книжки	12.000
„ часопись педаг. „Учитель“	1.000
для товариства „Просьвіта“ (петицию на підмогу на вандрівних учителїв передано краєвому видїлови до полагодженя).	6.000
на часопись „Посланник“ і „Місячні книжки“	800

Для Наукового Товариства ім. Шевченка:

на Руску Історичну Бібліотеку	1.000 кор.
для археогр. комісиї	3.000 кор.
на наук. видання	4.000 „ (з увзглядненем петициї правничої комісиї о субвенцию . . . 1.000 „)
для етнографічної комісиї . . .	1.000 „ на видання,
на наукову експедицию . .	1.000 „
разом . .	10.000
на часопись „Дзвінок“ . .	400
для педагогічного товариства на укр.-руску бібліотеку	600
ОО. Василиянам на видане релїг.-моральн. змісту . .	400
для „Руско-народного театру“ (петицию артист. комісиї о 40.000, взглядно 32.000 корон переказано кр. видїлови до розслїдженя).	14.500
для „Львівского Бояна“ . .	600
для женьскої школи СС. Василиянок в Яворові . .	1.600
для інститута СС Василиянок у Львові	1.000
для дївочого інститута в Перемишли	
підмога звичайна . .	400
„ надзвичайна . .	2.000
для рускої школи видїлової у Львові	3.200
для товариства „Сельский Господар“ в Олеську . .	300

Добродїйні підмоги:

для товариства дяків Перемиской дієцезиї	200
Станиславівскої .	200
Львівскої	200
для товариства сьв. Апостола Павла у Львові . .	400
на новіциат СС. Служебниць в Жужели	200
в Кристинополи .	1.000

---

15)

ВІДРОДЖЕНЄ.

повість

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладав Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Що таке?

— А ось про се записка в листї від тїтки, звіхтам про всьо дізнаєте ся.

— Я знаю, граєння Катерина Іванова думає, що я маю вплив на чоловіка в справах. Вона в блудї. Я не можу нїчого зробити і не хочу до нїчого мішати ся. Але, розуміє ся, для граєнї і вже я готова відступити від свого права. Так в чім річ? — говорила вона, надурно шукаючи маленькою в чорній рукавичцї рукою кишенї.

— В прівости сидить одна панинка. Вона ведужа а до того нїчого не винна.

— А яке її прізвище?

— Шустова. Лїдия Шустова. На записцї стоїть записано.

— Добре, добре, — я постараю ся зробити, — сказала Mariette і легко увійшла до мягко капітанованого повоза, що блищав ся на сонцї полиною своїх крисів, і отворила свою парасольку. Льокай сїв на возел і дав знак візникови, щоби їхав. Повіз рушив, але в ту саму мить пана доторкнулась парасолькою плечий візника і тонконогі красавицї, енґлїзировані кобили, підносячи оповиті вуздечками гарні голови, станули, перебираючи тонкими ногами.

— А ви приходіть, но, прошу, напевно, — сказала вона і усьміхнула усьміхнов, силу якої вона добре знала і, немов скінчивши представленє спустила занавісу, себто вельон. — Отже поїдем.

І знов торкнула парасольковою візника. Нехлюдов здіймив на прощанє капелюх. А гнїді, чистокровні кобили, пофоркуючи, ударили по мощеній підковами, і екіпаж скоро покотив ся, лиш де-не де підскакуючи задля нерівної дороги.

XVI.

Згадуючи усьмішку, якою перемінив ся з Mariette, Нехлюдов понизав головою собі на довір:

„Не оглянеш ся, як пан попадеш в таке житє“, подумав, почуваючи то роздвоєнє і сумнїви, які в ньому визивала потреба запобіганя ласки у людий, яких він нї трохи не поважав, змірку ваючи, де має уперед, де опісля їхати, щоби не вертати ся, Нехлюдов переду всїм справив ся до сенату: його заведено до канцеляриї, де він у величавому поміщеню побачив велику скількість незвичайно учтивих і чистих чиновників.

— Засїданє сенату відбудеть ся на сїм тиждні, — справа Маслової ледви чи попаде на се засїданє. Наколи-ж князь попросить, то можна надїяти ся, що возьмуть і на сей тиждень під дебату, примірою в середу, — говорив один.

Після дожидана було чути в канцеляриї знова розмову про дуель і детайльне оповіданє про се, як убито молодого Каменського. Тут у перве пізнав князь подрібности тої історії, що займала цїлий Петербург. Річ зачала ся з того, що офіцири їли в гостинниї остриги і, як завсїгди, багато пили. Один сказав щось не дуже похлїбне на поли, в якому служив Каменський. Каменський назвав його брехуном. Сей ударив Каменського. На другий день били ся: Каменський дістав кулю в живіт і через дві годинї помер. Убийника і секундантів, арештовано, але, як кажуть, хоча їх посаджено на каванурню, випустять їх за дві недїлї.

З сенатської канцеляриї поїхав князь до комісиї прошенє, до впливового чиновника, барона Воробєва, що мав величаве поміщенє в скарбовім домі. Швайцар і льокай обавили строго Нехлюдову, що з бароном не можна бачити ся мимо милої погоди, бо він сьогодні у царя а завтра знов має ріжні справоздання. Князь передав лист і поїхав до сенатора Вольфа.

Вольф що іно посїдав і, по звичаю, закусуючи снїданок пиґаром і проводом по покою, принав Нехлюдова. Володимір Василевич Вольф був дійстно, un homme très comme il faut, і сю свою прикмету ставив понад всьо, з вершини її дивив ся на всїх иньших людий. І не міг не цїнити високо тої прикмети хоч би ізза того, що завдяки їй він зробив знамениту карієру, таку, якої він бажав собі себто за посередництвом жінки зискав становище, що йому приносило 18 тисячів доходу, і своїми заходами взнїс ся до ранґи сенатора. Він уважав себе не лиш un homme très comme il faut, але іще чоловіком лицарської чесноти. Під чеснотою-ж він розумів то, щоби не брати тайно від приватних людий хабарів, випрошувати-ж зі скарбу собі гроший на всякого рода стайнї на коні, на додатки на аренди, но невольниньки виповнюючи за се всьо, чого би не захотїв від нього урад, він не уважав нечесним дїлом. Погубити, понищити, бути причиною переселеня і заслана сотки неповинних людий, задля їх привязани до свого народа і батьківської релїґії, як се він зробив в той час, як був губернатором в однїй із ґуберній польського королївства, не лиш не уважав нечесною річию, але уважав се подвигом шляхотности, мужества, патріотизму. Не уважав рівнож нечесним, що він скривдив залюблену в нїм жінку і родичку. Противно, уважав се розумним устроєм свого родинного житя. Родинне житє Володимира Василевича становила його безлична жінка, родичка, якої удержанє загарбав чоловік в свої руки, продавши її маєток а гроші записавши на своє імя, і плоха застрашена, негарна дочка, що одинока тягла з трудом отче житє, а що в послїдних часах звернула ся до евангелизму, бувши на зборах у Ahne і граєнї Катерини Іванови. А син Володимира Василевича, добродушний чоловік,

Консерваторскі підмоги:

на гр.-кат. катедру в Станиславові III. рата . . . 40.000
на реставрацию церкви Пр. Богородиці в Рогатині 4.000 кор. в двох річних ратах — з того I. рата . . . 2.000

Петицию тов. „Руский Сокіл“ відослано до гуртівного на гімнаст. товариства 3.400 кор., петициї руских бурс до гуртівного на бурси 10.000 кор., петициї „Академ. Громади“ і товариства „Руслан“ до гуртівного на академ. товариства 2.800 кор., петициї шкільних помочий в Станиславові, Коломиї, Львові, Самборі і тов. сьв. Кирила в Перемишли до гуртівного 1.200 кор., петицию інститута сьв. Миколая у Львові до гуртівного інтернатів 12.000 кор., петицию ремісн. тов. „Зора“ в Дрогобичі кр. Видїлови до залагодженя, так само петициї руских артистів і сьпіваків.

Війна в Африцї.

Бури облогою Венепера осягнули великий стратеґічний успіх, бо не лиш здержали похід Робертса на Кронштад, але замість на північ, присилували єго звернути ся на полудне. Більше як місяць держав Робертса в Блемфонтеї брак коний, теплого одїня і провянтів. Тепер коли телеґрами донесли, що анґлїйска армія в Блемфонтеї вже готова до воєнних операций і незабаром зачне ся похід Робертса на Преторию. Бури обійшли Блемфонтен і з двох боків, з полудня і всходу стали єго напаступати, оперуючи безкарно на віддалене 1.500 кільометрів від єго табору. Робертс знов мусїв відложити заповіджений на Преторию похід аби перер тим упільнити Венепер і очистити полудну Оранїю з небезпечних для него партизантских віддїлів. В тій цїли Робертс ихнув в сторону Венепера аж пять колюми, котрі разом числять не меньше, як 38.000 війска. Плян уложено так, аби бурів, котрі бомбардують Венепер і віддїли, котрі знаходять ся в полудневій Оранїї, відтяти від головної їх армії під Кронштадом.

Передвчерашні телеґрами донесли, що по довгих маневрах повело ся вігнати бурів з горбів, що опановують водопроводи і посунути ся під Венепер о стілько, що мож було з єго гарнїзоном розмовити ся при помочи телеґрафа. Бури мали утечи на північ і полудне. На другий день бури знов вернули і заатакували анґлїйскі позициї, так що похід Анґлїйцїв спинено. Бомбардованє Венепера розпочало ся на ново з великою силою. Завзята борба кипіла коло Девєтедорпу, де бури спинили похід одної анґлїйскої колюми. Девєтедорп лежить по середній дороги між Венепером а Лядібрандом. Пізнїйша депеша Робертса доносить, що кіннота перейшла ріку Модер, аби відтяти бурам відворот на північ. Однак бури налякані приходом Френча покинули свої становиска під Девєтедорпом, де Анґлїйцї сейчас усадовили ся. Кінні стрільцї вігнали бурів з всїх горбів коло водопроводів. Під Девєртедорпом погиб один офіцир, двох офіцирів і 2 вояків ранено. Дальша депеша доносить, що бури вже почнули ся з під Венепера в ночи і від раном утїкли в північно всхіднім напрямі здовж дороги до Лидібранду. Було їх 4 до 5.000. Бюро Райтера доносить, що Олївер орґанїзує півторатисячний віддїл, аби з заду заатакувати війска ґенерала Гарта.

Справозданє з дїяльности „Краєвого союза кредитового“ у Львові.

Дирекция товариства союза кредитового видала по мисли §§. 20—22 статутів справозданє з дїяльности товариства, з котрого виймаємо слїдуючі дати, могучі заінтересувати і ширшу публику, позаяк з них видко як і о скілько поступає у нас розвій на поли господарки фінансової.

Рахунок оборотовий показує в приходах 346.734 К. 31 с. в розходах 345.697 К. 17 с. Загальний оборот 692.431 К. 50 с. — Рахунок зисків і страт: 2.272 К. 86 с. — Рахунок білянсу 204.528 К. 71 с.

Дирекцию товариства складали: Др. Льонгін Озаркевич; др. Кость Лозинский; Григорий Врецьона; о. Іван Чапельский; Кость Паньківский. — Комісия контрольна: Юл. Сєнїньский, Іван Коворуда, Сидір Британ.

Членів мало товариство 258, а між тими: 80 сьвященників, 49 урядників, 27 професорів і учителїв, 28 товариств, купців і промисловців, адвокатів 11, лїкарів 10, женщин 9, братств церковних 8, властителїв реальностий 6, селян 5, нотарів 4, міщан 3, громад 1, редактор 1.

1. Удїли членьскі представляють ся: з кінцем I чвертьроку 1899: 13.922 К., з кінцем II чвертьроку 1899: 16.495 К., з кінцем III чвертьроку 1899: 17.238 К., з кінцем IV чвертьроку 1899: 18.361 К. Відношенє удїлів заплачених до заявлених представляє ся користно, бо сума заявлених удїлів з кінцем р. 1899 виносить: 19.250 К. а дійсно заплачених 18.360 К.

2. Вкладки щадничі: з кінцем I чвертьроку 1899: 63.317·75 К., з кінцем II чвертьроку 1899: 112.367·54 К., з кінцем III $^1/_4$-року 1899: 130.646·90 К., з кінцем IV $^1/_4$-року 1899: 181.001·91 Корон.

3. Удїлені позички: З кінцем I $^1/_4$-року 1898: 29.880 К., з кінцем II $^1/_4$-року 1899: 70·042 К., з кінцем III $^1/_4$-року 1899: 112·967 К., з кінцем IV $^1/_4$-року 1899: 154.283·78 К., в капіталї без відсоток проволоки, понеже через цїлий рік адмінїстрацийний не було нїяких залеглостий

Від позичок удїлених поодиноким особам побирано 6 прц. до 7 прц. а від кредиту товариств $5^1/_2$ прц. виїмково 5 прц.

Кредит товариств означувано на підставі люстраций, в мірі власного маєтку товариства і правильного дїловодства та удїлювано на акцепти товариства, згадано (при товариствах нереєстрованих) за дальшою порукою або записом вацийним на гіпотецї. Кредити поодиноким особам удїлювано на певні акцепти векслеві або на гіпотеку за обеспекою пупілярною. З огляду на потреби руских товариств кредитових здержано з кінцем року адмінїстрацийного удїлюванє приватних позичок довгоречинцевих.

В тім першім роцї адмінїстрацийнім удїлено 78 позичок векслевих поодиноким особам, котрих загальний стан з кінцем року адмінїстрацийного виносить: 61.973·78 К., як також 11 позичок гіпотечних, котрих загальний стан з кінцем року виносить: 52·720 К. Найнизший кредит поодиноких осіб виносив квоту: 500 К., найвисший 10.000

4. Зиск. По покритю всїх коштів заснованя, коштів книг і власних друків як також 10% інвентаря вказано з рахунку страт і зисків квоту: 968·68 К.

З чого представляє ся: на 5% дивіденди від удїлів членьских: 683·08 К., на 10% до резервового фонду: 96·86 К., на 10% до осібної резерви страт 96·86 К., а проче: 91·88 К. до переносу на рік 1900. Розділенє дивіденди мало би доконати ся так, що цїлу дивіденду отримають члени, котрих повний удїл через цїлий рік був в товаристві; $^3/_4$ дивіденди ті, котрих повний удїл був зложений в першім чверть роцї; $^2/_4$ дивіденди ті, котрих повний удїл був зложений в другім чверть роцї а $^1/_4$ дивіденди ті, котрих повний удїл був зложений в третім чверть роцї. Від прочих удїлів не буде виплачувати ся нїякої дивіденди за рік 1899.

5. Товариства кредитові. До „Краєвого Союза кредитового“ приступило шіснайцять руских товариств кредитових зареєстрованих: „Поміч“ в Теребовли, „Дністер“ у Львові, „Банк заставний“ в Станиславові, „Поміч“ в Городку коло Львова, „Віра“ в Перемишли, „Руска Каса“ в Чернівцях, „Каса задаткова“ в Стрию, „Надїя“ в Бережанах, „Защита землї“ у Львові, „Спілка ощадности і позичок“ в Острові, „Повітове Товариство кредитове“ в Тернополи, „Згода“ в Копичинцях, „Добробит“ в Самборі, „Хлопский Банк“ в Калуши, — всї з обмеженою порукою і нїякою „Спілка ощадности і позичок“ в Острові (коло Радимна), що є з необмеженою порукою.

(*Конець буде.*)

НОВИНКИ.

Чернівцї, 28-го квітня 1900.

Запрошує ся всїх членів руских товариств на виклад астрономії, получений з демонстрациями сьвітляних образів при помочи скіоптикону. Початок завтра в недїлю о год. 8. вечером в сали „Народного Дому“. Річ дуже цїкава.

З „Бук. Бояна“. Отсим подає ся до відомости Вп. пань і панів членів хору, що дальші проби сьпіву зачнуть ся в понедїлок дня 30. квітня о годинї $7^1/_2$. вечером в сали „Нар. Дому“. Постійну управу хору в нашім товаристві перебрав проф. музики о. Коллер. Сего лїта мусимо дати поза Чернівцями два концерти і відіграти одну оперету — се необходима конечність — тож просимо умильно усїх без виїмки членів хору — так пань, як і панів — аби зволили усї зійти ся на першу пробу 30. квітня, а то задля уложеня порядку сьпівів і проб, як також задля обговореня проґрами. Сим разом повздержуємо ся від проговорюваня до патріотизму руских сердець і до почутя народних обовязків, маючи певну надію, що голос наш не остане голосом „вопіючого во пустини“. — За видїла: *О. Монастирский.*

Пригадуєм, що сегодня дня 97. квітня відбудуть ся о годинї 5-ій пополудни Загальні збори товар. „Руска Каса“. *Сторонна.*

Соймова комісия шкільна ухвалила між иньшим візвати правительство, щоби оно построїло новий будинок для рускої ґімназиї у Львові.

50-тїтний ювілей заснованя читальнї семинарскої, обходили питомцї рускої духовної семинариї у Львові дня 12. с. м. Того-ж дня рано відправлено Службу Божу з парастасом за померших членів читальнїв, а вечером відбув ся концерт з такою проґрамою: 1. Кантата, слова Марка Мурави, муз. Ост. Людкевича. 2. Відчит т. Ів. Кусеня. 3. „Гей не дивуйтесь добрі люде“ муз. Ост. Людкевича. 4. Леонид Цар: „Народні пісни“, чотири цитри, тт. Т. Цар, М. Туркевич, М. Кишакевич, Ю. Пристяш. 5. Концерт Бортнянського: „Блажен муж“. 6. Марко Мурава: „У 50-лїтний ювілей заложеня читальнї в русько-кат. дух. сем. у Львові“ декл. т. С. Мохнацкий. 7. Шевченко-Лисенко: „Буває іноді старий“, сольо баріт. в супроводї фортеп. т. О. Мартинович. 8. Нижанковский: „Имни славянські“. Надпроґрамово було дві продукциї музики. Всї точки випали зовсїм добре, а з повним признанням треба підвести декламацию т. Мохнацкого, що перевив і пірнав зібраних прегарним стихом М. Мурави. На концертї були всї оо. настоятелї семинаря і питомцї Русини. На се сьвято наспіло кільканайцять телеґрам від бувших членів читальнї і від рускої молодїжи, а дві було від словіньских богословів. Концерт закінчив ся відспіванєм „многая лїта“ митрополитови і ректорови семинариї.

Руский народний театр в Кракові. Краківскі дневники доносять, що наш театр приїздить до Кракова на 12 представлень народних штук в зїмнім театрі краківского парку. Перше представленє відбуде ся вже в недїлю, дня 29. квітня, а відограють драму Старицкого зі сьпівами і танцями: „Не ходи Грицю на вечерницю“. На дальший репертуар заповіджено: „Запорожець за Дунаєм“, оперета Артемовского в 3. актах і „Вечерниці“, музичний твір Нїцинського; „За хлїбом“, драма в 5. актах Б. Лепкого; „Нещасне кохане“, драма в 5. актах Манька; „Циганка Аза“, драма зі сьпівами з повісти Крашевского „Хата за селом“; „Кляте серце“ (Безталанна), драма зі сьпівами Тобилевича; „Чумаки“, комедия в 4. актах Карпенка Карого; „Торговля жемчугами“, комедия Цеглиньского.

Сензацийна справа. Перед чотирма місяцями злодїї украли з огнетревалої каси львівского фабриканта столяра Вчелка 11.500 зр. банкнотами. По довгім

що від 15 лїт заріс бородою, і з того часу став пити і пускати ся на безпутте, (що й продовжав робити до 20 лїт), вигнаний був з дому за се, що нїгде не міг скінчити нїякої школи і, обертаючись в лихих товариствах і роблячи довги, компромітував батька. Сей раз заплатив за сина 230 рублїв довгу, заплатив і другий раз 600, але обвинив йому заразом, що се останнїй раз, що як не поправить ся, то він його нажене з дому і зірве з ним зносини. Син не лиш що не поправив ся, але зробив іще чисеч рублїв довгу і позволив собі сказати батькови в очи, що йому і так дома мука. І тодї Володимир Василевич оповістив синови, що він може собі йти, куди хоче, що він не син йому. З тої пори Володимир Василевич робив враженє, що у нього не має сина, і з домашних нїхто не посмів йому вимовити імени сина. Так Володимир Василевич був вповні переслїдчений, що він як найлїпше устроїв собі родинне житє.

Вольф з засмаженою і трохи глумливою усмішкою, (се був його звичай, мимовільний вираз спізнаня своєї комільфотної висшости над більшостю людий), остановившись у свойому ходї по кімнатцї, привитав ся із князем і прочитав записку.

— Сїдайте, прошу. А мене звинїть. Я ходити-му, як позволите, — сказав він заложивши руки в кишенї своєї куртки і ступаючи легкими, нїжними кроками по диґоналї дебільшого, строгого стилю покою. — Дуже менї мило пізнати вас, і само собою розуміє ся, прислужити ся ґрафови Іванови Михайловичеви, — говорив він, випускаючи із уст клуби сивого диму і осторожно відіймаючи від уст цигарку, щоби не стратити попелу.

— Я мав би до вас просьбу о стілько, щоби справу порушено скорше, бо, наколи засудженій прийдеть ся їхати на Сибір, то най би їхала скорше, — сказав князь.

— Так, так з першими пароходами з Нижнього, знаю, — промовив Вольф усміхаючись глумливо. Він знав наперед усьо, що іно зачинали говорити. — Яке прізвище засудженої?

— Маслова...

Вольф підійшов до стола і поганяв на папір, що лежав на картонї з иньшими річами.

— Так, так. Маслова. Добре я прощати-му товаришів. В середу перейдем до тої справи.

— А міг би я зателеграфувати до адвоката?

— А у вас адвокат? По що сього? Зрештою як хочете.

— Можуть бути недостаточні касацийні причини, — відвітив Нехлюдов, — але після ходу річий, я гадаю, видко, що обвинене зайшло задля непорозуміня.

— Може і се бути. Але сенат не може розслїджувати дїла що до його істоти, — виповів Володимир Василевич строго, поглядаючи на попіл. — Сенат стежить лишень за правильностию приміненя закона і толкованя його.

(*Дальше буде.*)

слїдстві підозріне звернуло ся на Павла Подруцкого, а при ревізиї у него найдено 1.400 корон. Запитаний, з відки має ті гроші, сказав, що дістав їх від ігумені одного лат. клиштора львівского на образоване в сьніві. З разу не вірено тому, але опісля показало ся, що се правда і счинив ся скандал. Павло Подруцкий, челядник столярский, гарний молодець, дістав торік якусь столярску роботу в клиштори Бенедиктинок, а ігуменя Колюмба так занял ся ним, що давала єму гроші на науку сьніву, а дня 20. грудня дала єму аж 4.000 кор. на образоване за границею. Він виїхав до Відня, а коли посуджено єго о крадіж, він виєрив тайну монастиря. Потім ігуменя Колюмба спакувала свої річи і перебравшись по сьвітски, виїхала до Риму...

Поліцаянти злодіями. В Тернополи увязнив комісар п. Сітка трех місских поліцаянтів: Миха, Останчука і Андрущака. Ся трійка замісць сторожити чуже майно, сама допускала ся в ночи крадежий з вломанем.

Новий сензацийний процес о — рахункові неточности відбуде ся небавом у Львові. В поінформованих банкових кругах львівских говорять, що в минулу пятницю увійшло до львівскої прокураториї донесене з домаганем о доходжене в справі лїквідациї б. галицкого кредитового банку. Донесене се вийшло від акціонерів галицкого банку для торговлї і промислу і акціонерів б. кредитового, котрі виступили з замітами против способу, в який переведено лїквідацию кредитового банку. Es stinkt wieder im Hause Dinemark.

Олїмпійскі ігрища з тою самою програмою як в Атенах, в 1896 роцї відбудуть ся сего року в Парижи між 15. а 26. липня. Подібно як у старинних Греків, так само і в Парижи головну увагу звернуть ся на спорібігачів. Першою нагородою буде титул „сьвітового майстра“ і 1500 франків. Крім сего будуть і низші нагороди. Програма обіймає також бігане з перепонами, скакане в гору та на віддалене, кидане кружком та инші продукциї тїлесної сили і зручности.

Лїчене вовка. З Відня доносять: На межинароднім з'їздї лїкарскім в Парижи в серпни с. р. представить віденьский професор Едвард Ланґ висліди свого хірурґічного способу лїченя вовка (lupus) за помочию трансплянтациї здорової шкіри на місце хорої. Головні моменти того лїченя поясьнить проф. Ланґ демонстрациями, а також представить членам з'їзду вилїчених тим способом хорих. На демонстрациях проф. Ланґа у Відни дня 25. с. м. був президент міністрів др. Кербер і міністер скарбу Бем-Баверк.

Вісти з Америки. Американьска „Свобода“ пише: По всїй Руси-Україні відбувають ся тепер вечерки в память 39. роковини смерти нашого великого пророка Тараса Шевченка. Русини американьскі теж не лишать ся по заду, а хоч малесеньку цьвітку кинуть на могилу мученика за свій нарід. Товариство ім. Т. Шевченка з Шамокін, Па. задумало ся в маю устроїти вечерок і тим способом перший раз на американьскій земли помянути публично батька Тараса. Програма і день вечерка оголосить ся пізнїйше. Поки-що звісно лиш те, що вечерок враз з народним вічем відбуде ся в місяцю маю. — В Мт. Кармель-Па завязалось руске драматичне товариство, котрого цїлию буде давати представленя театральні. На перший початок учить ся вже „Американьского шляхтича“, а виставлять єго на сценї по Великодних сьвятах. Завязалось ту також друге товариство руске з самих молодих хлопців, що хотять оснувати банду. Охочі хлопці збирають вже гроші на потрібні інструменти, а з заінтересованя ся справою видко, що начате дїло не упаде, а чим скорше здїйснить ся. Головна річ витревалість і сильна воля — а все удасть ся.

Проби тучевого стрілянє. Коло Бруку над Мурою коло Стириї відбували ся почавши під 5. с. м. без перерви через пять днів проби тучевого стрілянє, при котрих були також і репрезентанти сьвіта наукового, такі поважні як проф. др. Пертнер, директор метеорольоґічного інститута у Відни, проф. др. Ган з Ґрацу, проф. др. Чермак з Інсбрука і другі. Проби сі показали, що стрілянєм можна розганяти тучові хмари і не допустити н. пр. градові тучі. Проби, о скілько знати доси, випали дуже добре і учені мабуть прийшли до переконаня, що стрілянєм дїйсно можна не допустити градових туч. Додати тут мусимо, що тучеве стрілянє відбуває ся при помочи уміснено до того зробленого сильного моздїра. Над моздїром є височа лїйка, котра ширша в гору. Коли пострілять з моздїра, то воздух потрясе ся дуже сильно в лїйцї, а сила потрясеня переходить щораз висше і висше аж до хмар і там може викликати таку зміну, котра остаточно може недопустити градової тучи. Чи то робить само потрясене воздуха, чи зміна електричности в наслїдок потрясеня — се мають показати дальші розслїди наукові.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Писателї-Русини на Буковинї.

(Читано 9. грудня 1899 р. в „Лїтературно-артистичному Товаристві“ в Київі).

(Дальше).

По смерти Федьковича довго не було на Буковинї рівного йому писателя, аж поки в 90. роках виступили на лїтературне поле молоді сили: Ольга Кобилянська і Василь Стефаник.

Панна Ольга Кобилянська — найближча землячка Федьковича, бо зросла також в буковинських горах. Початкову осьвіту отримала в нїмецькій школї, а потім доповнила її читанням книжок головно в нїмецькій мові, якою з початку писала свої твори, та пише часом і тепер, бо знає сю мову дуже добре і має лїтературні звязки в нїмецькій Австриї та в Нїмеччинї, то ті твори здобули собі велику пошану на рівнї з кращими творами нїмецкої модерни. Сеї „нїмечини“ не можуть простити д. Кобилянській її земляки, бо нїмецький вплив справдї досї знати на її стилю, адже як що нїмецька мова і справдї була пригодна для стилю писательки, то за те вона була їй дуже користна для загального розвитку і вратувала її думку від сну в мало-міщанському та дрібно-урядницькому околї малого міста, де єдиним осередком культури була нїмецька бібліотека. Отже „нїмечина“ відкрила писательцї нашій сьвіт ідей, познайомила її з сьвітовою лїтературою і навчила любити і розуміти хист. Справдї, ідейний та естетичний розвиток у д. Кобилянської далеко вищий, ніж у тих австро-руських письменників, що розвивались під впливом тілько рідної та польської лїтератури. Нїмці показали д. К-ій і шлях до лїтератури і додали їй сили поборости перші перешкоди, а від своїх земляків вона мала з початку більше прикростів, ніж моральної помочи і либонь не раз спадало їй на думку покинути на завжди українське письменство тай піти знову до своєї привітної, немов рідної „нїмечини“; одна добре, що вона сього не вчинила, бо в нїмецькому письменстві вона тілько гість, хоч і милий, а в українському вона дома і може розмаїтїйше виявити свій талан. До тогож від 1895 р. вона стала признаним членом родини в українській лїтературі і тепер їй не бракує пошани від редакторів, критиків, а надто читачів.

В творах своїх д. Кобилянська зачіпає найрозмаїтші теми. Найбільше пробленний у неї тип інтелїґентної жінки, що береть ся за свою індивідуальність против нівеляцийного, загнїтливого впливу австрийської буржуазиї, затопленої в безнадійному філїстерстві. Сїй темі присьвячене перше оповіданє д. К-ї „Людина“ і чималий психольоґічний роман „Царіна“, що при деяких хибах форми та семінїстичній тенденциї, підкреслений більше, ніж би слїд для гармонїчного враженя, всеж лишають ся одним з найкращих романів такого розбору. В той час, коли творив ся сей роман, д. К-а була дуже захоплена ідеєю жіночого руху, бувши дуже під впливом семінїстки писательки д. Кобрінської, але пізнїйше її трохи збайдужила ся справа, може тим, що стала ся для неї вже „перебутим моментом“, а сам принцип жіночої самостійности злив ся з ясним і без довгих теоретичних доказів.

Після „Людини“ і „Царіни“ написала чимало дрібних оповідань: з них деякі можна назвати лїричними поезиями в прозї. Сей деяче найкраще вдаєть ся д. К-ій, бо її натурі дуже властивий лїризм та музикальні настрої. До найреальнїйших картин вона додає лїричні покраси, що нераз нагадують симфониї, де враженя красвидів і почування душі зливають ся в неподїльну гармонїю. В збірнику оповідань д. К-ї („Покора“), що вийшов 1899 р. у Львові, більшість належить до такого „симфонїчного“ деячу. Одно таке оповіданє, під заг. „Битва“ малює нам картину погибелї величезного праліса в кімподунайських горах, що впав під сокирами промисловців „культуртреґерів“, напастників зелеї Буковини. З простого факту знищення заповідного лїса через відому ґандльову фірму писательна вміла створити справдї траґічний і високо-артистичний образ[1]). Лїс і гори — се рідна стихія д. К-ї, там вона дає вільний розмах прилам своєї фантазиї і порвзає за собою читача. За сї розмахи нераз дістаєть ся д. К-й навіть від прихильників, її дорікають тим, ніби вона, як мисьльні модерністи, залїтає надто високо в надхмарні сьвіта, багато вище, ніж сягають верхівля буковинських гір, і через те не бачить і не хоче бачити, що робить ся по долинах, де страждає буковинський народ. Сї дорікання мають певну основу в тому, що д. К-а, перебувши чималий вплив фільозофії Нітше, поривать ся часами до „надлюдського“ („übermenschliches“) ідеалу і се заводить її нераз у мгливі, абстрактні мрії, але за те парадоксальний дух того фільозофа розвив у молодої буковинської писательки далеко більшу відвагу думки і фантазиї, ніж ми звикли стрічати у більшости австро-руських письменників. Протест особи против окладу, що конечне викликає за собою порываня ins Blau hinein, становить помічний момент в історії лїтератури кожного народу, такий момент, здаєть ся, тілько тепер вповні настав для української лїтератури, що найменьше для тієї, що розвиває ся в австрийських обставинах. Подібний лїтературно-громадський рух викликав свого часу в инших народів надзвичайний розвиток артистичної творчости, маємо певну надію, що сей настрій не мине даремне і для нашої лїтератури. — Найкраще з оповідань д. К-ї, навіяних сим настроєм, се музично-лірична поема в прозї „Valse mélancholique“[2]).

Ті, що дорікають д. К-у за надхмарні мрії, можуть потїшитись, бо се писательна, — що: правда, не належить до народовської школи, а ближча до нїмецької „модерни“, — не завжді цурає ся долин. Доказом сьому є високо-артистичне оповіданє „Некультурна“, де під чисто-сімфонїчний акомпаньямент розказана дуже реальна історія простої гуцулки, емаципованої не по теориї, а по інстинкту.[3]) В сьому оповіданні, хвилево створеному з поезиї і прози, власне дві героїнї: гуцулка і буковинська природа. Нарешті нарис „Банк руст-кальний“ дає нам просто з життя вихоплену картину горя селянина, пригнїченого темною для нього рахубою рустикального банку а розуміючого тілько одно: що він був господарем, а тепер став жебраком. Сей нарис написаний цїлком иньшою манерою, ніж всї инші твори д. К-ї.

Зрештою, властива сфера сеї писательки се — побит інтелїґентний, вона його краще знає і через те, описуючи його, більше має нагоди розмаїтнїйше виявити свій талан.

Д. Василь Стефаник з більшою рацією, ніж д. Кобилянська, може вважати ся наступником Федьковича, він так само, коли ще й не більше, близький до селян, до їх мови і сьвітогляду. Він син селянина, родом з Покутя, з с. Русова, що відділене від Буковини тілько річкою Прутом і етноґрафічно належить до Буковини, а не до Галичини. З біоґрафії д. Стефаника відомо тілько, що він студент медицини, що почав свою лїтературну дїяльність на Буковинї і що з перших кроків був дуже прихильно принятий критикою і публикою. Йому не прийшлось шукати кажманя дороги, як Федьковичеві, ні боротись за своє лїтературне істнуваня, як д. Кобилянській. Чи то вправність таланту, чи приступність сюжетів зробили його одразу популярним, трудно зважити; звісно і те і друге. У всякім разї ледви три роки минуло, відколи він виступив у письменстві, а вже він широко звісний у своїй країні. Лїтературні приятелї д. Стефаника навіть непокоять ся, коли-б така швидка слава не зашкодила розвитку його таланту. Але, як чутно, д. Стефаник не звертає надмірної уваги на хвалу критики та прихильників. Треба сподїватись, що приклад Федьковича не минув даремне для його лїтературних наслїдків, що вони не зупинять ся, як він, на половині дороги, а зуміють до мальовничої, колоритної форми, до теплого почутя додати глибоку і широку думку, якої брак відбив ся так фатально на дїяльности Федьковича.

Д. Стефаник, хоч і подібний до Ф-ча лїтературною технїкою, але дуже неподібний настроєм і враженостю. Коли Ф-ч малював народне життя у його святечному строї, то Стефаник малює його в буденній одежі. Властиве сї два письменники беруть свої сюжети з ріжних станів селянської маси. Ф-ч описував заможне селянство, що бідує тілько від рекрутчини та від загально-людських лих, д. Стефаник малює сїльский пролетарат або стан близький до повної пролетаризациї, що найбільше, як видно, займає молодого письменника, траґізмом свого становища.

(Конець буде).

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 27. квітня. Президент міністрів др. Кербер був нинї на осібній авдиенциї у цїсаря.

Любляна, 27. квітня. Slovenec дуже енерґічно апелює до Чехів, щоби залишили обструкцию.

Маґдебурґ, 27. квітня. Magdeburger Ztg. подає вість з Петербурга, що при кінци вересня с. р. має відбути ся з'їзд царя Миколи, з цїсарями австрийским і нїмецким.

Брукселя, 27. квітня. З Де-Вест-Дорп доносять бури, що щасливо відперли напад Англичан при страті 3 убитих і 12 ранених. Страти Англичан невідомі.

Телеґрама з Варрентон з 24-го с. м. доносить, що бурів відперто з їх становищ та нанесено їм значні страти.

Остров св. Елени, 27. квітня. Другий відділ заполонених Англичанами бурів прибув ту вчера рано. В шпитали лежить 20 недужих осіб; кілька осіб померло вже на тиф і запаленє легких. Похоронено їх з військовими почестями.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созаньский, одинчальний редактор нашої ґазети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки почтової лише 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созаньского, Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

[1]) Тут була наведена чимала цїтата з „Битви“.

[2]) Тут була подана тема сього твору.

[3]) Тут був росказаний зміст „Некультурної“.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопцїв і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отої видання:

Людина. Ольги Кибиляньскої	40 кр.
Царівна. „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50 „
Твори. Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залїсє, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омеляи Попович	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки „ „	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв „ „	15 „
Синя книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит „ „	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житєвих і найкористнїйших комбінацих.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, збот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ специяльна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емпритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Поліси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий при пожичках** гіпотечих.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставає своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає поліси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%.** Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. пред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

специяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що спішних промислений курс в ц. к. технольоґічним промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважуєсь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуви для мужин, женщин і дїтий а то цїни найнизших вагонів як: черевики гладкі, та з видї остренькчастїи з ортопедичним апаратом і з обложенєм приладом до вигідного порушуваня.

Через моїхнє моїх черевиків зникають сейчас негнїтки та всякі нарости на ногах. Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Подошвенї черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в праї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише з оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Праї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champager etc.) vermittelst einer **immer verwendbaren Specialflasche.** Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Bukowina **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Drogerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сенерского.

Ч. 46. Чернівцї, середа дня 19. квітня (2. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петрикича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць . . .	1 „	70 „

Поєдинке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Пекуча справа.

Заходом товариства „Клюбу Русинок“ заснувало ся у Львові нове руске продукцийно торговельне товариство „Труд“, котре подано вже торговельному судови до зареєстрованя.

„Цїль і значінє того товариства — пишуть з сеї нагоди до „Дѣла“ — великі, а коли-б оно в найблизшій будучности хоч в малій части сповнило задачі статутом зачеркнені, то мало би вже величезну заслугу для нашого народного поступу і розвою. Бо прошу тілько подумати, кілько то руского, тяжко запрацьованого гроша йде рік-річно в чужі, порожі нам жидівскі руки, слїпко т. зв. блаватних чужих фірм торгує від Русинок і Русинів, скілько всїляких Цибаків і иньших жидів на нас заробляє, а наші Русинки, бідні сироти і вдови, видїють без зарібку, без способу до житя та в крайній нераз нуждї коротають свій вік! Чужі на нас заробляють, щепами з нас товстїють і живуть в розкошах та всяких вигодах, а наші не мають де таки у своїх заробити хоть би на найскромнїйше удержанє. Бо де-ж знайде нині у нас Русинка кусень хлїба? При звістній, послом Окуневским в соймі полєпшеній системі, при недостачи руского жіночого учительского семинара, тілько дуже незначне число Русинок може бути учительками, зникаюче супротив числа рускої людности і руских шкіл, дуже мало Русинок при почтї і телеграфі, кільканайцять посад касиерок при „Народній Торговли“, кілька бухальтерок при руских задаткових касах — от майже все, де може добитись Русинка! А скілько наших дорогих сестер за найскромнїйшу плату щиро і сонїстно хотять працювати, та не мають де? Прочитайте часто поміщувані в „Дѣлѣ“ анонси; вони бувають кровію писані! Скілько там надїй, жалю, розпуки?

Видерти торговлю блаватних товарів з рук жидівских, сотворити нове поле до працї і заробкованя для Русинок, піднести наш промисл через заложенє школи шитя і крою — се висока і прегарна цїль нового товариства „Труд“. Правда, треба тут много труду, посьвященя, дбалости і заходів, але се дуже вдячне поле для „Клюбу Русинок“, і хотяй оно доси лежало цїлком облогом, то при помочи таких досьвідних і фахових мужів, як Василь Нагірний, при витревалій працї дирекциї і управляючої ради „Труда“, дасть ся всї перепони усунути. Ми мусимо переконати себе, що в своїм „Трудї“ буде можна лучше і дешевше купити, ніж у жидів, як се кождий честний Русин досьвідчив і переконав ся на „Народній Торговли“ та й на иньших руских торговлях і крамницях. Як приятно буде прийти до рускої блаватної торговлї „Труд“, купувати у своєї питомої фірми і мати то переконанє, що не опукають нас, як нераз жиди, що беруть 2 і 3 корони на 1 метрі більше, ніж би належало!

Розуміє ся само собою, що „Труд“ повинен в першій лїнії рефлектувати на наші, рускі сїльскі і маломіскі крамниці, держати для них у Львові гуртовний склад ліктевих материй і всякої так званої крамщини. Доси не маємо рускої купецкої фірми, де би ми могли такі товари купувати, то з конечности беремо у жидів, отже єсьмо пластично жидівскими субєктами. А через заложенє гуртовного складу сїльскої крамщини, „Труд“ піднесе високо руске крамарство і буде мати великий та певний підбут.

Все то було би добре, але де взяти гроша? При добрій воли і щирій охотї знайдуть ся і гроші, як знайшло ся на гарантийний основний фонд таки між нами 50.000 зр. при основаню „Днїстра“ і на много иньших подібних цїлей як „Народні Доми“, „Підгірска Спілка“ самбірска „Ризниця“ і ин. ин., тілько треба агітациї, себ-то по нашому припуки.

Длятого предкладаю, щоби вже тепер заняв ся тим дїлом видїл „Клюбу Русинок“ і розіслав письма до всїх визначнїйших Русинок і Русинів по повітах, щоб на кождий політичний повіт всхідної Галичини завязали ся повітові комітети в цїли агітациї і збираня вписового і удїлів для „Труда“. На бідноту нема потреби нарікати, бо на 24 корони і найбіднїйшого якось конечно стати, тим більше на так високу і прегарну цїль! В той спосіб, а іменно через рухливі агітацийні повітові комітети можна-б в кождім повітї дуже легко 50 членів для товариства приєднати і з тим грошем можна би зачати.

Лев Ос. Г-р-ч.

Війна в Африцї.

Результат цїлого походу 40-тисячного корпусу Робертса против 4 до 7.000 бурів під Венепером такий, що Роберте не осягнув своєї цїли, бо не відтяв і не полонив бурів. До льондоньских дневників доносять, що Френч обсадив в середу Дженестдорп а в четвер перейшли его патролї на дорогу до Ледібранду в хвили, коли на оннї щезали задні сторожи бурів. Не діставши в свої руки ворога, Роберте мстив ся на фармерах і поарештував всїх тих, котрі зломили зложену Анґлїйцям присягу. Окрім того Роберте сконфіскував в околици всю худобу. Відділ бурів, котрий уступив з під Венепера пофас ся на Вінбурґ, де Бота концентрує всї свої сили.

З Льоренцо-Маркіз доносять, що бури хотїли висадити в воздух міст під Коматі на портуґальскій териториї, а на зелїзници, що веде від заливу Далягоа до Преториї. Однак кафри спостерегли се, заалярмували портуґальску сторожу і ударемнили сей намір. Бури скріпили тепер свої сили на границї.

До Кімберлею надійшли вже перші віддїли бриґади ґенерала Гунтера. Ґенерал Уорен іменований ґубернатором краю Ґріка (околиця Кімберлея). В Клїпдамі бури скріплені 800 повстанцями забрали Анґлїйцям 200 возів муки і полонили кількох Анґлїйцїв.

Про похід анґлїйских войск против бурів доносять до нїмецких часописий: Цїла вага того походу

---

16)

ВІДРОДЖЕНЄ.

повість

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладав Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Се, менї здаєть ся, виїмковий случай.

— Знаю, знаю. Всї случаї виїмкові. Ми зробимо, що повинно ся робити. Ось і всьо. — Попіл все іще тримав ся, але уже перегнув ся і був в небезпеченьстві. — Ви рідко буваєте в Петербурзї? — спитав Вольф, тримаючи цигаро так, щоби не впав попіл. Але він таки сильно захитав ся в своїй підставі, і Вольф осторожно поніс його до попільнички.

— Ах така страшна подїя із Каменським, — говорив далї. — Гарний парубок. Одинак. Найпаче положенє матери, — додав іще понтаряючи слово в слово всьо то, що на той час було предметом оповіданя по Петербурзї. Поговоривши іще про ґрафиню Катерину Івановну і її нахил до нових релїґійних течий, яких Володимир Василевич не осуджував але і не оправдував, але які при його комільфотности, очевидно, були для нього злишні, задивовив.

Нехлюдов став прощати ся.

— Наволи не маєте нїчого проти сього, то приходїть обідати, — закінчив Вольф, подаючи руку на прощанє, — хоч би і в середу. — Я тодї дам вам позитивну відповідь.

Було вже пізно, і Нехлюдов поїхав до дому, себ-то до тїтки.

XVII.

У ґрафинї Катерини Івановни обідано пів до осьмої, а обід подавано новим ладом, іще Нехлюдову незнаним. Страви кладено на стіл, і льокаї зараз таки втїкали, так, що гостї самі розбирали собі їх. Панове не позваляли паним трудити себе злишними рушанями, і не сильний пол, звалювали на себе цїлу роботу накладаня собі і паним страв і наливаня напоїв. Коли ж одну потраву з'їджено, ґрафиня потискала в столї гузик електричного дзвінка, на котрого голос являли ся постати льокаїв, що скоро прятали, міняли тарелї і приносили другі річи. Обід був дорогий, не меньше дорогі були вина. В великій, сьвітлій кухни працював французький шеф з двома білими помічниками. Обідало шість осіб: ґраф, ґрафиня, їх син, повурий ґвардейський офіцир, що розпер ся лїктями на столї, Нехлюдов, электрожна-француженка і прибулий зі села головний управитель ґрафських дібр.

І ту поточила ся розмова про дуель. Ішли гадки про се, як відніс ся до того всього цар. Було звістне, що цар як і всї люди був дуже огірчений долею матери. Але що було знане, що цар, хоча співчує недоли Каменської, не окаже ся строгим зглядом убийника, що боронив чести мундїра, то і всї були настроєні охотою помилуваня убийника, що боронив чести мундїра. Лише Катерина Іванова зі своїм вольнодумством, осудила дїло убийника.

— Будуть нищити та убивати порядних молодих людий, — нї за що не простила би, — сказала вона.

— Ось сего я й не розумію, — обізвав ся ґраф.

— Я знаю, що ти нїколи не розумієш того, що я кажу, — заговорила ґрафиня, звертаючись до Нехлюдова. — Всї розуміють, тілько мій чоловік нї. Я кажу, що менї матери жаль, і я не хочу, щоби він убив і згнив ся дуже своїм дїлом.

Тодї мовчаливий доселї син, заступив ся за убийника і накинув ся мокрим рядном на свою маму, досить в грубиньский спосіб, доказуючи їй, що офіцир інакше не міг поступити, що в противнім разї судом офіцирів прогнали би його з полку. Нехлюдов слухав, не мішаючи ся до розмови, і як волинний офіцир розумів, хоча не признавав, доказів молодого Чарського. Але рівночасно постання мимоволї з офіцером-убийником того арештанта, чепурного парубка, якого він бачив у тюрмі, а якого засудили на катергу за убийство в суперечцї. Оба стали убийниками з пиньства. Той мужик забув в хвилї роздражненя, і його розлучено з жінкою, зі сім'єю, з родичами, заковано в кайдани, і він з оголеною головою іде на Сибір, а сей сидить у чудовій кімнатї на валькурнї, їсть добрий обід, пє гарне вино, читає книжки а нинї-завтра його випустить. І він жити ме далїй по прежньому, здїлавшись більше інтересним.

Він висказав свій погляд на ту річ. Ґрафиня зразу згодила ся з родичем, але опісля замовкла.

Всї, а навіть сам Нехлюдов спочували, що тим опорівненем він зробив якесь замішанє в родинї, щось в роді неприличности.

Вечером, неволї по обідї в великім сальонї, де стояло багато рядів крісел, пенов у школї, стіл з карафою води і крісло перед ним, стали збирати ся на збори, на яких мав проповідати Кізеветтер, всїлякого рода люди.

При його брами стояли богатіє кінажи. В сальонї сидїли панї, вистроїні в богаті, шовкові сукнї, атласи, і иньші дорогі материї. Поміж паними видїти можна було войськових і цивільних панів, двох двірників, кучера, візника і льокая.

Кізеветтер, кріпкий, сивавий чоловік говорив по анґлїйськи, а молода, худа панночка в пінсе-нез гарно і скоро перекладала його слова на російську мову.

Він говорив, що гріхи наші так великі, кара за них така страшна і неминуча, що жити в ожиданю такої кари — не можна.

— Подумаймо лише, дорогі сестри і брати, про себе, про своє житє, про се, що ми робимо, як живемо, як гнїваємо любовнисдрого Бога, як змушуєм страдати Христа, а зрозуміємо, що нема для нас прощеня, нема для нас виходу,

лежить в тім, чи Робертсови участь ся обійти відділ Девета. Для бурів може бути небезпечною хиба бриґада кінноти Френча. Френч перейшов ріку Моддер і станув під Вальбанком о 20 миль від точки, де можна заступити Деветови дорогу. В тій самій хвили бури стояли від тої точки о 15 миль. Розходить ся отже о те, хто кого випередить. Колиб Френчеви удало ся своїми помученими кіньми станути скорше на шляху відвороту, Анґлійці відтяли би бурів, колиж ні, то Девет мусить бути вже в безпечнім місци. Головною цїлию Робертса було відділити бурів, що воювали на полудни Оранії, від ядра їх армії і повторити то, що стало ся з відділом Кронїого. Коли єму то не поведе ся, то цїлий той великий рух єго войск не принесе єму великих користий, бо він і так мусить знов звернути ся на північ і на ново ладити ся до походу в сторону Кронштадту. Крім відділів, що тепер витягнули Робертса з єго леговища в Блемфонтенї, на полудне від того міста має знаходити ся ще кілька сильних відділів бурів. І так на пр. ґенерал Рондль доніс геліоґрафом, що 30 миль на полудне від Блемфонтену стоїть сильний 7-тисячний відділ бурів.

Справоздане з дїяльности „Краєвого союза кредитового“ у Львові.

(Конець.)

Дальше приступили в члени „Краєвого Союза кредитового“: „Каса задаткова“, „Надія“ в Куликові, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, та три товариства позичкові нереєстровані: „Поміч“ в Стриганцях, Читальня „Просьвіти“ в Скалї і читальня „Просьвіти“ в Скнилові коло Львова, як також два стоваришеня продукцийно-торговельні: „Рилиця“ (товариство для виробу і торговлї риз церковних) в Самборі і „Народна Торговля“ у Львові.

Кредитові відносини означено на підставі § 57 реґуляміну в той спосіб, що стоваришеня, товариства і спілки кредитові, що хотять користати з кредиту, мають:

а) Вступити в члени „Краєвого Союза кредитового“ з таким числом удїлів часьвих, щоби один удїл припадав на 1000 корон жаданого кредиту.

б) Предкладати місячні рахунки касові, виказуючі стійність справ товариства, як також річний білянс і замкнени рахунків по принятю тих-же через загальні збори.

в) Піддати ся контроли через дирекцию, згадано делеґата „Краєвого Союза кредитового“.

г) Зі свого річного чистого зиску виплачувати 1% на кошти контролї „Краєвому Союзови кредитовому“.

„Краєвий Союз кредитовий“ буде признавати кредит товариствам кредитовим:

а) Через зложене певної суми на вкладку щадничу в дотичнім товаристві.

б) Через удїлене позички на векслї або скрипти довжні.

в) Через есконтоване векслїв дотичного товариства.

г) Через отвиране тим-же товариствам рахунку біжучого (conto corrente), як також введане кредиту в инших інституциях.

Дирекция „Краєвого Союза кредитового“ видала нарисний статут для повітових товариств кредитових і розсилає основателям та удїляє вказані інформациї.

На підставі того статута приступлено в р. 1899 до заснованя повітових товариств кредитових в Копичинцях, Тернополи, Золочеві, Немирові і Львові (на львівский повіт).

Також приступила дирекция до виданя накладу друків для товариств кредитових: книги довжників, місячного замкненя рахункового, інвентаря позичок, інвентаря вкладок і інвентаря удїлів.

З огляду на дїловодство руских товариств кредитових внесено просьбу до п. к. Міністерства скарбу о приволене „Краєвому Союзови кредитовому“, як також всїм стоваришеням заробковим і господарским, що належать до „Краєвого Союза кредитового“, оплачувати податок рентовий піврічно замість чвертьрічно, як також відозвою до руских товариств видано поясненє в справі податків і належитостий, які мають оплачувати по мисли обовязуючих приписів правних.

Вкінци звернув ся „Краєвий Союз кредитовий“ до всїх руских товариств кредитових з зазивом, аби поки що не підвисшували стопи процентової від позичок, та з предложенєм, аби з чистого зиску призначували певний процент на цїли орґанїзациї нових руских товариств кредитових.

6. Люстрациї товариств кредитових. В часї року адміністрацийного перевів „Краєвий Союз кредитовий“ контролю отсих товариств: „Дністра“ у Львові, „Надії“ в Бережанах, „Каси задаткової“ в Стрию, „Самопомочи“ в Бродах, „Любови“ в Ляхівцях, Товариства для виробу і торговлї риз церковних („Ризниця“) в Самборі, „Банку звязкового“ в Станиславові, „Рускої каси“ в Чернівцях і „Віри“ в Перемишли. Дотичні контролї перевів заступник начального директора др. Льонґін Озаркевич, з виїмкою тов. „Любов“ в Ляхівцях до висланого відпоручника з „Банку звязкового“ в Станиславові п. Івана Лєсковацкого, також тов. для виробу риз церковних в Самборі, де був на люстрациї п. Васил. Угрин кореспондент „Народної Торговлї“. Вислїд переведеної контролї був взагалї користний.

Окрім того вислано дра Льонґіна Озаркевича в цїли заложеня книг для повітового тов. кредитового „Згода“ в Копичинцях, як також до Городенки в справі заложеня повітового тов. кредитового на повіт городенський.

Допись.

З Жидачівского.

Як звісно посол на сойм галицкий д' Абанкур, вибраний з повіту жидачівского баґнетами, перекупством і ріжними специяльно галицкими виборчими звичаями — крім ся недавно свого мандату „страха рада ходейска.“ Боян ся сварно, щоби при верифікациї єго вибору не вийшло таке, що мовлян „був-був богутом, та став ся кацлуном.“ Іще на опорожнений мандат з повіту жидачівского на місце д' Абанкура не розписані нові вибори — а вже рийка кацапска починає „працювати“. — Контр кандидатом Абанкура при славних виборах з р. 1896., був адвокат стрийский др. Е. Олесницкий — тож після всяких прав єму належить ся тепер мандат посольский, а то тим більше, що ніби не баґнети не арешти, не всякі можливі і не можливі пресиї — він був би вибраний послом. Але на що кацапа? Тоті самі, котрі з великою ревностию розпиналисъ і аґітували за Олесницким в рр. 1896 і 1897, тоті самі, котрі підписували на акті виборчий протест против безправного вибору Абанкура, тоті самі, що по селах збирали протести і відсилали їх до сойму, тоті самі пиніци, що за Олесницкого сидїли по арештах — висувають тепер против д-ра Олесницкого кандидатуру одного звістного загорідного кацапа. Се є нїчо иньшого, хиба своєч консолїдациї і доказ кацапскої перфідиї. На нещастє галицкі Русини привикли числити ся з кацапами як з силою, з партиєю, щось подібного може бути лиш в Галичинї, бо „in Galizien ist alles möglich“ — тож там навіть зґраю, череду підлих репеґатів уважають партиєю. Шандал буде крайний і ганьба для Русинів жидачівского повіту, если би они не попрацювали на стілько, аби Олесницкий вийшов послом, если би они не попрацювали на стілько, аби гидрі кацапскій відтяти раз голову і показати їй, що замість для рублїв вирвати в Галичинї — лїпше відразу виемігрувати за кордон „гдї нї болї зни, нї печали нї здихання — но нагайка безконечная!“ *Н. Л.*

НОВИНКИ.

Чернівцї, 1-го мая 1900.

Популярний виклад о астрономії який держав сеї недїлї в сали „Народного Дому“ руский академик зі Львова п. Раман Стефанович, згромадив доволї численний гурток слухачів і старших і молодших, котрі, по скінченю відчиту, віддячились прелеґентови оплесками.

Стан здоровля гр.-кат. митрополита Куїловского погіршив ся. Живчик бє приспішено, доходить до 102 разів на мінуту. Загальне ослаблене. Недужий не позваляє відвідувати себе навіть найблизшим своякам, звиняючи ся потребою найбільшого спокою.

В Кіцмани — як доходять нас приватні вісти — окрадено повітову касу, забрано около 40 тисяч корон. Одного з виновників власти вже здаєсь приходили, а за прочими слїдить жандармерия.

Почтові трафіки. Міністерство торговлї намірає построїти по селах, в яких для браку условин не може находити ся почтовий урад, але заходить конечна потреба правильної почтової комунїкациї, трафіки почтові. До обсягу їх дїяльности буде належити: продавати почтові значки, приймати та видавати листи, доручувати авіза на вартісні посилки, нахо-

---

нема спасе ня — ми всї підемо на загибіль. Страшна загибіль, вічні муки нас ждуть — говорив він дріжучим, плаксивим голосом. — Як спасти ся, брати, як спасти ся, сестри, від тої страшної пожежі? Вона огорнула уже дім... Нема виходу!

Він замови і щирі сльози покотили ся по його лиці. Вже вісїм літ, за кожним разом без ошибки, як іно доходив до того місця своєї бесїди, що його зворушувала самого, спочував в горлї спазму, щипане в носї — і вслїд за тим котили ся сльози із очий.

А сї сльози іще більше розревнювали його. В кімнатї почулисъ ридання. Ґрафиня Катерина Івановна сидїла похилена при мозаїковому столї підперши голову обома руками. Товсті її плечі рухали ся. Візитя здивовано і боязко дивив ся на німця, немов він наїжджав на нього дишлем, а він не втїкав з дороги. Більшість сидїла в таких позах, як ґрафиня Катерина Івановна. Донька Больєва, подібна до него, в модній сукнї, стояла на шкоїшках, закривши лице руками.

Речник нараз відкрив лице і щиро усьміхнув ся подібною на щиру усьмішку, якою актори виражають радість і солодким, ніжним голосом став говорити:

— А спасение есть. Ось воно, легке, веселе. Се спасения — пролита за нас кров єдинородного божого сина, що віддав себе за нас на муку. Його муку, його кров спасе нас. Брати! сестри, — опять зі сльозами в голосї заговорив він, — подякуймо Богови, що віддав свого Єдинородного сина на спасение чоловічого рода. Сьвята кров Його...

Нехлюдову стало так страшенно гидко, що довше годї було тут сидїти. Потихенько встав і мірщачись і здержуючи вибухуючий сором, вийшов на пальцях і чкурнув до своєї хати.

XVIII.

Другого дня, що іно Нехлюдов убрав ся і забирав ся зійти на долину, як льокай приніс йому білет московского адвоката. Адвокат приїхав за своїми дїлами а рівночасно тому, щоби бути присутним при розборі справи Масловоі в сенатї, наколи її скоро порушать. Телеґрама вислана Нехлюдовом, розминула ся з ним. Довідавшись від Нехлюдова коли сенат займе ся справою Масловоі, і що за одні сенатори при тому засїдатимуть, він усьміхнув ся.

— Якраз всї три сенаторскі типи, — сказав він: — Больє — се петербурґский чаюкник, Скворонніков — се учений юрист, і Бе — се практичний юрист, а тому й більше варта. На нїм наша цїла надія. Ну, а щож в комісиї прошень.

Аж нинї пойду до барона Воробева, бо вчера не міг добити ся авдиенциї.

— А знаєте, звідки то пішло, що він барон отсей Воробев? — сказав адвокат відповідаючи на комічну трохи інтонацию, з котрої Нехлюдов вимовив той чужинний титул в полученю з таким чисто російським прізвищем. — То Павло за щось-там нагородив його дїда — здаєть ся, камер-юнкер, — отсим титулом. А син дуже догодив йому. Зробити його бароном, не противило ся його ласкі. Звідси й пішли — барон Воробев. І він дуже пишаєть ся ним. А славний пройдисьвіт.

— Так а ось їду до него, — сказав Нехлюдов.

— Як так, то гарно, пойдемо разом. Я завезу вас.

Заки іще поїхав, дістав від Mariette ось ну записку:

„Pour vous faire plaisir, jai agi tout à fait contre mes principes, et jai intercédé auprès de mon mari pour vostre protegée. Il se trouve que cette personne peut être relachée immédiatement. Mon mari a écrit au commandant. Venez donc sanchement Ie vous attends [1]. M.“

— Як се так? — сказав Нехлюдов до адвоката.

— Се страшна річ. Женщина, яку вони тримають 7 місяців в самітнім гарештї, оказує ся нї в чому неповинною і, щоби її випустити, вистарчить сказати лише одно слово.

— То все так. Але по крайній мірі ви осягли те, чогосьте бажали.

— Се правда. Але той успіх мене огірчує. Значить ся, щож там робить ся? По що-ж вони її держали.

— От, все лїпше чути ся безпечним. Одже я вас завезу, — сказав адвокат, коли вони вийшли на рундук і чудова фіяверска карета, взята адвокатом, підїхала до них.

— Ви до барона Воробева?

Адвокат сказав візникови, куди їхати, добрі коні швидко завезли Нехлюдова до дому, де мешкав барон. Нинї він був дома. В першій кімнатї був молодий чиновник в мундурі віцеґубернатора з звичайно довгою шиєю і випуклою горлянкою, а дуже легким ходом, і дві панї.

— Ваше прізвище? — спитав молодий чиновник з горлянкою, незвичайно легко і ґраціозно переходячи від пан до князя.

Нехлюдов подав своє прізвище.

— Барон згадував про вас. Зараз!...

Ад'ютант перейшов до запертих дверий і вивів відси заплакану паню в жалобі. Панї спускала кістлявими пальцями заплетаний вельон, щоби скрити сльози.

— Прошу, — звернув ся молодий чиновник до Нехлюдова, підходячи легким кроком до дверий покою, відтворяючи їх і ставувши в них.

Увійшовши до покою, знайшов ся князь перед коренастим, середного зросту, коротко обстриженим чоловіком, який сидїв на кріслї біля невеличкого бюрка і веселим оком споглядав перед себе. Найпаче замітне своїм гарненьким румянцем, серед білих вусів і бороди, добродушне лице сказало ся на вид Нехлюдова ввічливої усьмішки.

— Дуже менї мило бачити ся з вами. Ми були старі знакомі і приятелї з вашою мамою. Видав вас хлопчиною, а опісля офіцером. Сїдайте, розкажіть, чим можу служити. Ага, ага, — дебелїв він киваючи обстриженою сивою головою, як Нехлюдов розказував історию Федосї. — Кажіть, кажіть, я всьо розумію, ага, ага, се в самій річи трогаюча істория. Що-ж, подалисьте прошене?

(Дальше буде.)

[1]) Щоби вам зробити приятність, то я поступила проти своїх поглядів і вставилась у свого чоловіка за вашою протеґованою. Показує ся, що сю особу можна увільнити безпроволочно. Мій чоловік пише до команданта. Приходіть напевно. Я жду на вас. М.

дачі ся в властивім уряді почтовім, вкінци посередничити при надаваню картісних посилок. Такі травіши будуть держати особи заслугуючі на довіре, також за винагородою.

Угорскі Славяне — пише „Руслан" — можуть бути горді на себе. Славу їх тривкости розніс на днях сесийний радник угорского міністерства внутрішних справ, п. Бексіч (здає ся оригінальний мадар-ембер). Сей пан чи панич видав іменно на днях брошуру, в котрій подає бар. Сельови великі способи до змадаризованя угорских Славян. Андраші, Тіса, Веверле та Банфі дурними в очах Бексіча, що при всяких можливих репресаліях не були в спроможности знищити се погане племя в мадярскім кльобі. Аж Бексічови повелось винайти средство на затрату Славян, а средством сим є — закупно через скарб карпатских лісів, тереблене їх, відтак парцеляция тих просторів і витворене на сих грунтах мадярских селяньских майоратів. Бексіч каже, що на знищене Славян треба ужити сих самих средств, яких уживали колись Англичани проти американьских Індийців, се значить ся: Славянам треба забрати всю землю і єї відтак скольонізувати ненаприсованими Мадярами. Чи п. Бексіч случайно не маньяк? — сего не знаємо. Але він мабуть перестиг прусских гакатистів, не в розумі, але в звірячій нетерпимости. Тілько — vana sine viribus ira.

Нотар засуджений. Карна розправа против нотаря Роґальского з Кракова за се, що заставляв лихварскі сїти на широкі круги селяньства, висесав їх мов павук и допускався ще ріжних обманьств а сьвідків намовляв до фалшивих зізнань, покінчила ся засудом того панка на рік арешту, завостреного одноразовим постом що місяця і на 3.000 корон кари грошевої або 150 днів арешту та на 6000 корон відшкодованя покривдженим.

В горах коло Микуличина — як доносять із Станиславова — упали великі сніги. Такий то у нас сегорічний конець цвітня! Табо у Львові мали ми. четверга около 11 години перед полуднем маленький сніжок. Холод усе не пускає: зимового бурнуса годі скидати, ранним ранком не завадить вдягнути зимові рукавиці. Через той холод дерева стоять все ще без листя...

Іменоване Русинів в Боснії. З наших земляків, що находять ся в правительственній службі в Боснії, аванзували в остатнім часї отсї: Северин Медведский на радника висшого суду; Мирон Заришний на правительственного радника; радників Миколу Яворского, Володимир Струтиньского і дра Миколу Крижановского приділено до висшого суду: Василь Вусович на заступника прокуратора; Михайло Тимчишин і Винкентий Яворский на судових секретарів.

З угорскої Руси. Мукачівский епископ Юлїян Фірцак — як доносить пештеньска „Неділя" — розіслав духовеньству своєї епархії пістне окружне письмо, а в нїм приручає сьвященикам, щоби основували братства тверезости. Як пишуть „Неділї" з земплиньскої Верховини, в малім селї Кленовій оснував уже таке братство тамошний душпастир Іриней Легеза і оно числить 120 членів. Клекова було давнїйше село дуже занущене, люде валяли ся в корчмах, задовжувались, збідніли, поле позабували, часть еміґрувала до Америки. З часом завдяки праці о. Легези стало інакше: люде довги повиплачували, поля повідбирали, рогата худоба там найкрасша на цїлу Верховину. Тепер завело ся там і братство тверезости, а надїятись, що невдовзї стане і читальня. Ревний сьвященик богато доброго може зробити в громадї.

Смерть в огни. В селї Кусна, коло Яструбів лучило ся велике нещасте. На горбку коло села стояла мала хатина Єдлицкого. Дня 22. с. м., коли саме вертали з церкви, побачили хату Єдлицкого в полуміни. Про яку небудь поміч не було і бесїди. Вода була далеко, а огонь обхопив був вже цїлу стріху. Заким прибігли сусїди, огонь знищив вже стодолу і хату. При сїм однім нещастю не обійшло ся без другого, ще більшого. Межи згарищами найдено два трупи. — Причиною пожежи була неосторожність. Малий 6-лїтний хлопець бавив ся в стодолї сїрниками і підпалив солому. Огонь обняв стодолу і сейчас перекіс ся на хату. Перша спостерегла огонь жена Єдлицкого, Мария. Она кинула ся в поломіть і винесла 2 місячну дитину з колискою, а опісля вернула, щоби виратувати 4-лїтну донечку. Одная заморочена димом упала при постели, на якій лежала дитина, і вже більше не піднесла ся. Єї найдено цїлком спалену при постели, як витягнула руки, щоби забрати дорогу дитину.

Бацилъ рака. З Берлина телеграфують, що професорови тамошного університету др. Максови Шіллерови (Schiller) повезло ся відкрити бацилъ хороби званої раком.

Виключенє жидів з лави судиїв присяжних в Будапештї. При нагоді розправи перед присяжними против жидівці, обжалованій о обійство дитини, державний прокуратор виключив з лави усїх жидів. Мимо рекримінаций оборони, прокуратор обстаював при своїм внесеню, подаючи за причину, що в послїдних днях лава увільнила дві жидівки, обжаловані о такий самий злочин.

Огні. В Зборові на передмістю Кукавиці згоріло дня 18. с. м. 18 господарств, — В Угерщах коло Городка згоріло в наслїдок неосторожности 14 селяньских домів. Шкода виносить около 115 тисяч корон.

Новий винахід. В Данії винайшов один електротехнік прилад, при помочи котрого буде можна пересилати рівночасно кілька телефонатів на однім дротї. Прилад сей названо телефоноґраф, а проби з ним відбудуть ся небавом в Берлинї.

Чи се люди? Про нечувану жостокість европейских кольоністів в Конґо доносить антверпский „Petit Bleu." Кореспондент сего дневника пише: Коли мурини приносять ґуму на продаж, сейчас окружають їх вояки. Мурини приносять ґуму в кошах, в яких має бути по 4 кг. ґуми; вояки переводять важене принесеної ґуми. Наколи в кошу є 5 кг. ґуми, то властитель єї одержує місто належної заплати кусень сушки, або якої иньшої матерії. Але горе тому, в чиїм кошу найде ся лишень 4 кг. ґуми; не тілько нїякої заплати най не сподїє ся, але одержить ще за кару 100 київ. Лучали ся часом такі випадки, що цїлі мурицькі села пішли з димом за то тільки, що не кождий его житель приніс кіш ґуми. Раз принесли 50 муринів по кошеви ґуми, а село числило 100 домів. Всїх 50 забрали плянтатори в неволю, село їх спалили до тла, а иньших муринів поубивали. Заполонених висилають кольоністи до бою проти других муринів, а в нагороду за віднесену побіду позваляють їм з'їдати побіджених. Неменьшу сензацию викликало поступованє аґента Ванцикена. Він поїхав до Конґо яко душпастир. В Конґо був настоятелем місиї, пізнїйше викладав на університетів в Лювен, де виступав проти торгівлї невільниками, а тепер є аґентом торговельного товариства антверпского. Ванцикен допускав ся в Конґо нечуваних злочинів на мурнвах. Він сам убивав женщини і дїти, а опісля казав їх голови вбивати на палї. Кореспондент „Petit Bleu" доносить також о зізнаню тістьох вояків, котрі заявили, що Ванцикен казав одному мурнвови вбити в чоло кіл так, що другий конець кола вийшов противною стороною голови. Опісля велїв Ванцикен стріляти до сего мурина, а вкінци его голову застромити на паль. Подібних історий наводить „Petit Bleu" більше, але вже сї можуть дати ясний погляд, як поступає ся в Конґо з автохтонним населенем.

На „Народний Дім" жертвували дальше: Вп. Осип Лучиньский на книжочку зібрав 40 кор., о. Стефан Малайчук на книжочку 18 кор. 70 сот., Григорий Борковский з Нових Мамаївців 4 кор., Юрій Манкіш на книжочку 5 кор., Данило Проконець 50 сот., зі сходин уряджених тов. „Союз" 6 кор. 80 сот., Василь Ницук з Зеленеча на книжочку 24 кр. 65 сот. Василь Ницук жертвував самий 2 кор. 45 сот. На желїзници дня 15. квітня 1900 зібрано 2 кор. 40 сот., **разом 161 кор. 84 сат.** Членські вкладки зложили: Вп. Петро Тимкович 10 кор., В. Чаховский 9 кор., Онисим Попович 10 кор., Іван Брага 2 кор., Николай Кушнїрюк 40 кор., Федїр Чарвецкий 10 кр., Т. К. 10 кор., Михайло Іванцюк 20 кор., Іван Синюк 2 кор., разом **336 кор.** Сердечна подяка.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Писателї-Русини на Буковинї.

(Читано 9. грудня 1899 р. в „Літературно-артистичному Товаристві" в Київі).

(Конець).

Маленькі образки д. Стефаника чорним кольоритом, виразністю і якуні недбалістю письма нагадують малюнки пером. Д. Стефаник не любить лїричних акордів та поетичних покрас, він зовсїм ховає свою авторську особу. Він уміє віддавати настрій в розмовах і ситуациях, а до того, малюючи свої переважні в дуже неприкрашеному видї, вміє будити у читача симпатию до них, нїгде не вдаючись до „характеристики від автора"[1]). В таких коротких нарисах д. Стефаник дає нам цїлу колекцию сілуетів; се не фотоґрафії, а власне малюнки, немов ескізи для будучої картини. Читаючи їх, менї спало на думку, що колиб їх звязати одною спільною фабулою, то вийшов би роман юрби. Всї герої д. Стефаника мають однакову психольоґію, міняють ся тілько обставини, що впливають на неї; головні риси сеї психольоґії — пасивність поруч із стихійним рухом по інерциї. Нї один з лїчів д. Стефаника не здїймасть ся вище загального рівня маси, але всї нариси перейняті таким творчим духом симпатиї автора до описаних людий, а самі ті пасивні або інержні люди перейняті таким живим, пражаючим стражданням, що перед ними читач не може застановити ся спокійним.

Д. Стефаник не належить до народовської літературної школи, його „народ" не заховує в собі нїяких „сьвятощів" та цнот, невідомих „гнилій інтелїґенциї", алеж власне брак отих сьвятощів та цнот, показаний дотепною, злобливою рукою, робить на змислених та чуттєвих читатів міцнїйше, глибше і — користнїйше враженя, анїж всї, перейняті, запевне, найкращими замірами, панеґіріки ідеалїзованому народові в народовській літературі.

Д. Стефаникові докоряють часом за односторонність, навіть однотонність його малюнків. Справдї темні барви у нього переважають, а при тому в сюжетах його нема нїчого надзвичайного романтичного. Він малює буденне життя сїрого люду, але не тілько зверхні факти сього життя, а самий зміст його; двома, трьома раптовними рисами він малює нам надзвичайно яскраво цїлу драму, і власне через те, що всї нариси мають один тон, вони дають нам один спільний образ життя народнього, показують нам колектівну душу маси.

Яскравий, оригінальний талан д. Стефаника привернув до нього симпатиї не тілько земляків. Переклади його творів починають з'являтись у польських та німецьких виданнях. Недавно берлиньска часопись „Gesellschaft" умістила переклад одного оповіданя д. Стефаника („Арештанський лист") з дуже прихильною примітною від редакциї. Тимчасом нїмці не дуже щедрі на хвалу писателям з молодих літератур і тілько значні таланти можуть звернути на себе увагу нїмецкої громади а ми бачили, що всї три головні буковинські письменні з'єднали собі її симпатиї, вже один сей факт показує, що молода література малої галузї українського народу має зовсїм не малу артистичну вартість, а крім того вона має ще й громадське значіння. Три головні дїячі буковинської літератури, взаємно доповнюючи один одного, дають нам дуже цїкаву картину життя всїх станів своєї країни. Мимоволї насуває ся думка: коли невелике населення дрібної провінциї, поставленої в дуже некористні умови для розвитку літератури, могло дати за коротний час після свого національного відродженя три таких міцних таланти і звернути на себе увагу зовсїм сторонних людий, то якою творчою силою пройнятий той народ, до якого належить се мале племено і як заграла та би сила серед нормальнїйших умов!

На сьому кінчаю свою бесїду, дополю собі тілько додати, що хоч би як хто відносив ся до етноґрафічних та історичних теорий про українську національність, але як що йому цїкаво бачити життя усеї української нациї в широкому змалюванні і розмаїтому освітленню, то він повинен бажати сьому народови чи племені, „языку" чи „нарѣчію" — багатої і нормально розвитої літератури!

Леся Українка.

[1]) Тут був прочитаний нарис „Синя книжечка".

Телеґрами „Буковини".

Відень, 30. квітня. З огляду на се, що теперішна сесия соймів скінчить ся дня 5. мая, рада державна буде скликана на день 8. мая. Цїсарске письмо скликуюче парлямент появить ся в понедїлок в Wiener Ztng.

Градець, 30. квітня. При громадских виборах в Цилеї вибрано одноголосно самих Нїмцїв, бо Словінцї здержали ся від голосованя. Словінцї аґітують, аби словінські громади в своїх зносинах з иньшими властями, специяльно з Градцом не послугували ся урядовим нїмецким язиком, лише виключно словіньским.

Філїпополь. 28. квітня. В Царгородї арештовано знов кількапацять осіб головно урядників, з причини молодотурецких аґітаций.

Мадрид, 29. квітня. Рух карлїстів знов зачинає давати знаки житя в Іспанії. В Пардінеляє під Барцельоною жандармерия сконфіскувала 500 карабінів приготованих для карлїстівских повстанців.

Гаґа, 29. квітня. Члени делеґациї бурів відбули донину конференцию з міністром заграничних справ.

Берлїн, 29. квітня. Буджетова комісия нїмецкого парляменту приняла вчера 20 голосами против 8 внесене центра, який признає правительству в цїлости жадане побільшене воєнної фльоти, а натомісць вичеркнула видаток на помноженє заграничної фльоти і зредукувала побільшене материялів. На покрите сих всїх видатків мають між иньшим завести ся нові податки.

Льондон, 29. квітня. Направа Блємфонтеньских водопроводів поки що неможлива, бо бури знищили машини.

Льондон, 28. квітня. Daily Telegraph доносить з Кімберлей: Віддїли дивізиї генерала Гутнера прибувають щоденно до Наталю. Ґенерал Метуен находить ся ще в Болгоф.

Еляндляґте, 28. квітня. Бури послїдної ночи уставили ще одну армату, так що тепер три армати звернені на фронт анґлїйских військ.

Оттана, 28. квітня. Згоріло майже цїле місто. Шкода виносить 12 міліонів долярів. Около 10.000 осіб остало без хлїба, 7 осіб погибло.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина. Ольги Кибалиньскої	40	кр.
Царіцна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя. Анна Сторожінна	50	„
Твори. Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Зялїсє, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи. Іван Синюк І. і II. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села. Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українцїв	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаника лиш	70	„
Прикалки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

Інформациї і посередництво до заключки обезпечень житних в найпристійших товариствах.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52 сот.	486.143 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	„	— „	
„ спеціяльна	1.624	„	80 „	
Фонд основний	72.000	„	— „	
„ емеритальний	18.166	„	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Поліси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, преставає своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає поліси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за оплатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабулицею або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%**. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. (кредит), пред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовляє всякого рода обуває для мужчин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладні, та з вилї встромічастїм з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до нагідного порушуваня.

Через пошанє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах. Добром і солїдною працею, тяжкою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З пошанованєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усилюючий лїк на втиранє: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише з оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ в аптиці Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим лвом у Празї.

SODOR (Flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champager etc.) vermittelst einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Bukowina **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Drogerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сенерского.

Ч. 47. Чернівцї, пятниця дня 21. квітня (4. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

V. засїданє з 28. квітня с. р.

Посол Шгуляк здає справу про замкненє рахунків і прелїмінар краєвого шпиталю, що принято без дебати.

Посол Кінер реферує про санїтарні справи і ставить внесеня:

1. висказати примариєви др. Филиповичеви і єго помічникам д-рам.: Квятковскому, Пйонткевичеви та Ісопескулови подяку за вірнеє веденє хірургічного відділу помимо несприяючих обставин.

2. отворити при краєвім шпитали окулїстичний відділ і окулїстичну амбулятории.

3. отворити осібний відділ для туберкулїчних.

4. наказати краєвому видїлови, щоби обсадив безпроволочно місця директорів шпиталю, загального і для божевільних.

5. віднести ся до правительства о субвенцию на школу для повитух і отворити в домі поліжниці ґінекольоґічний відділ для женских хороб разом з амбуляториєм.

6. щоби краєвий видїл на випадок, коли-б заіменовано примарем Цуриєва директором, обсадив сейчас місце по нїм.

7. отворити при краєвім шпитали просектуру разом з хемічною, бактеріольоґічною, мікроскопічною і гістольоґічною лябораториєм, коли будова не винесе понад 50.000 корон а річне удержанє не перевисшить суми 12.000 корон і наколи держава причинить ся річним датком до удержаня.

8. уділити др. Казимирови Папоши в Сучаві яко найстаршому секундариєви ремунерацию в сумі 600 корон.

9. призволити на позичку 25 тисяч за порукою краю на будову шпиталю в Радівцях.

10. заняти ся основанєм шпиталю в Серетї і Вижници.

11. дати на будову курацийного дому в Солїї 8.000 корон.

12. постарати ся, щоби в купелевих місцях оголошено приписи дотично курацийї, помешкань і фіакрів.

13. заняти ся поліпшенєм положеня громадских лїкарів.

14. призначити краєвому правительству дальших 1.000 корон на знищенє псів, що не мають пристановища.

15. старати ся о заснованє осібного товариства для заобезпеченя проти нещасть на Буковинї.

16. приняти санїтарне справозданє до відомости.

Всї внесеня принято з додатком посла дра Стефановича, щоби призволити з краєвого фонду 1.000 корон на памятник для заслуженого около краєвого шпиталю директора бл. п. дра Волина, який задумали лїкарі поставити в парку шпиталїєм.

Відтак відчитано запитанє пос. Василька і тов. до президента, в котрім жадає ся, щоби є давати чужинцям концесиї на нерухомости робітників за границю.

На остаток уділено кілька запомог.

VI. засїданє з 1. мая с. р.

По прочитаню кількох петиций ставляє пос. Ник. Василько запитанє до президента краю, чи схоче постаратись, аби черновецкий трамвай їхав поволїйше. Сей сам посол і пос. ставляють наглячє внесенє, щоби краєві фонди уміщувати в тім банку, що дасть найбільший процент.

Відтак відповідає президент краю на інтерпеляциї і каже:

1) що зі всїх сил старає ся о заснованє нових старости, але доси на дармо із фінансових причин, мимо того домагає ся далї нового староства в Ставнїцях, котре би мало увійти в житє з р. 1901, а відтак подїл старости: черновецкого, кімполюнґского і кіцманьского;

2) що справу двох урядників, котрі хотїли виманити у дїлича Фельондора запис на колоску бурсу, передано компетентним властям до розслїдку;

3) що правительство краєве старає ся зі всїх сил, аби будову другої части зелїзницї Кімполюнґ-Дорна віддано тукраєвим підприємцям;

4) що заснованє православної жіночої школи в Чернівцях вже призволене міністерством і вже с. р. буде отворена перша клясa а відтак що року одна дальша.

Маршалок краю відповідає і з свого боку, що старав і старає ся, аби будову другої половини зелїзницї Кімполюнґ-Дорна віддано буд. фірмі.

Посол Ник. Василько мотивує відтак своє внесенє о відписуванє ґрунтового податку ізза елементарних шкід.

Посол Стефанович реферує про внесенє, що бук. сойм годить ся на програму міністерства Кербера, котре її принято одноголосно.

Пос. Стефанович реферує о продовженю увільненя нових промислових підприємств від всяких додатків до податків. (Принято.)

Пос. де Лож реферує про підвисшенє платн для господарн рільничої школи в Чернівцях Йосифа Маєра. (Принято).

Відтак реферує пос. Скедль про справозданє краєвого видїлу о ерарияльних гостинцях, вносячи між иньшим, щоби пов. дороги перетворити на краєві.

Роспочинає ся ширша дебата, що тревае її пополудни аж до пізного вечера.

Вчера було 7. засїданє, завтра буде 8. а в суботу послїдне.

Війна в Африцї.

Неудачу Робертса, котрому не повело ся зленити нї одного відділу бурів, Анґлїйцї старають ся прикрасити приватними депешами, в котрих ситуацию бурів представляють яко що раз більше некористну і безвихідну. Одна депеша доносить, що команданта Оливера, котрий тілько напсував Анґлїйцям крови, ранено під Венепером. До Блемфонтену мали прийти урядові вказки трансвальского правительства, після котрих бури мали мати в грудни минуцкого року 54.000 вояків. До дня 13. марта с. р. сили бурів змалїли до числа 26.000 людий. Їх страти виносять 8.000 убитих,

ВІДРОДЖЕНЄ.

повість

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладе Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Я приготовив прошенє. — відвітив князь, дістаючи з кишенї аркуш паперу, — але я хотїв просити вас, надїяв ся, що на сю справу звернуть особлившу увагу.

— І зовсїм добре зробили. Я безпечно сам доложу — говорив барон, показуючи на своїм веселім лици вираз дуже мало похожий на співчутє для Федосї. — Дуже трогаюча річ. Очевидно, вона була іще дитиною, чоловік грубо обійшов ся з нею, вона сим обрушила ся, покинула його; але потім прийшов час, вони повохали ся... Добре, добре я доложу і від себе де-нещо.

— Ґраф Іван Михайлович казав, що він хотїв просити...

Не успів князь докінчити тих слів, як лице барона нараз змінило ся.

— Впрочім ви подайте прошенє до канцеляриї, а я зі своєї сторони зроблю, що буду міг, — сказав він Нехлюдову.

В той час увійшов до кімнати молодий чиновник, що очевидно дорожив своїм ходом...

— Ся пані просить іще на пару слів.

— Простіть. Ах, цей сьог, кілько ту сліз пред твоїми очима злїти ся! Болїв їх лише можна втерти. Робіть, що можете.

Увійшла пані.

— Я забула просити о се, щоби не допустити до того, аби він віддав доньку, вивезше він на все...

— Як сказав, що зроблю.

— Бароне, для Бога, ви спасете маму. — Вона вхопила його руку і стала горячо цїлувати.

— Всьо зробить ся.

Коли пані вийшла, Нехлюдов також став прощати ся.

— Зробимо, що буде в нашій силї. Відносемо ся до міністерства справедливости. Вони дадуть нам якусь відповідь, а тодї ми знати-мемо, як поступати дальше.

Нехлюдов вийшов і звідси подав ся до канцеляриї. Опять, як в сенатї, найшов у величаснім поміщеню великолїпних чиновників, чистих, учтивих, корректних від убрани до розмови, достойних та строгих.

„Як їх богато, як їх страшенно богато, які вони годовані, які на них чисті сорочки, руки, як гарно вичищені у них черевики, а хто всьо се робить?... І як їм всїм добре в порівнаню не лиш з тюремними а з сїльськими людьми", — мимоволї знов думав Нехлюдов.

XIX.

Чоловік, від котрого залежала полекша долї замкнених по тюрмах в Петербурзї, був удекорований орденами (яких він не носив, крім одного хреста в дїрці для ґузика) заслужений, але перейшовший на дитячий розум, як говорили про него, старий ґенерал родом з нїмецьких баронів. Він служив на Кавказї, де получив найбільше схвалюючий йому хрест за те, що під його командою російські мужики, остриженї, одїті в мундири, уоружені в зброю, убили більше тисяча людий, що боронили своєї свободи, своїх хат, своїх сїм'їв. Опісля служив в Польщі, де рівнож заставляв російських хлїборобів до різних злочинів а за се дістав також ордер і нові прикраси на мундір. Побув іще в якійсь околиці, а тепер, як старець-зробок дістав се місце, яке давало йому гарне удержанє, поважанє і поважанє, а на якому застаємо його в теперішній хвилї. Він строго виповняв накази свыше і дуже дорожив ся тим виповнюванєм. Приписуючи тим наказам свыше особливше значінє, він прийшов до переконаня, що всьо на сьвітї можна змінити, лиш наказів свыше нї. Обовязком його було тримати по казнях, по самітних тюрмах політичних злочинців і злочинниць і то тримати тих людий так, що половина їх в протягу 10 лїт щезали з лиця землї, по части з божевілля, по части задля сухотів, а по части через самоубийство, хто голодом, хто шкалом протинаючи жили, хто повісивши, хто спаливши ся.

Старий ґенерал знав всьо те, бож всьо дїало ся в його очах, але всї такі случаї не порушували його совісти так, як не порушували його совісти нещастя (яких він не носив, крім одного хреста в дїрці для ґузика) заслужений, але перейшовший на дитячий розум, як говорили про него, старий ґенерал родом з нїмецьких баронів. Він служив на Кавказї, де получив найбільше схвалюючий йому хрест за те, що під його командою російські мужики, остриженї, одїті в мундири, уоружені в зброю, убили більше тисяча людий, що боронили своєї свободи, своїх хат, своїх сїм'їв. Опісля служив в Польщі, де рівнож заставляв російських хлїборобів до різних злочинів а за се дістав також ордер і нові прикраси на мундір. Побув іще в якійсь околиці, а тепер, як старець-зробок дістав се місце, яке давало йому гарне удержанє, поважанє і поважанє, а на якому застаємо його в теперішній хвилї. Він строго виповняв накази свыше і дуже дорожив ся тим виповнюванєм. Приписуючи тим наказам свыше особливше значінє, він прийшов до переконаня, що всьо на сьвітї можна змінити, лиш наказів свыше нї. Обовязком його було тримати по казнях, по самітних тюрмах політичних злочинців і злочинниць і то тримати тих людий так, що половина їх в протягу 10 лїт щезали з лиця землї, по части з божевілля, по части задля сухотів, а по части через самоубийство, хто голодом, хто шкалом протинаючи жили, хто повісивши, хто спаливши ся.

Случаї сї дїяли ся в наслїдок виповнюваня наказів свыше, іменем царя. Накази ті мусїли бути виповнені без ніяких оправдань, і тому на нїщо не прилало би ся думати про наслїдки таких наказів. Старий ґенерал і не позволяв собі думати про такі речі, уважаючи своєю патріотичною солдатською повинностию не думати про се тому, щоби не ослабла ревність у виповнюваню тих обовязків дуже важних по його думцї. Раз в недїлю з обовязку служби обходив всї казенні покої і випитував арештантів, чи не мають яких просьб. Арештанти подавали деякі бажаня. Ґенерал вислухав їх уважно, мовчки, спокійно, але нїколи нїчого не виповняв тому, що всї бажаня противились ореченим закону.

В той час, як Нехлюдов зближав ся до помешканя старого ґенерала, курантний годинник на башті заграв тонкими дзвіночками „Ян славний нам Господь в Сіонї", а опісля вибив другу годину. Слухаючи тої мельодиї, Нехлюдов згадав те, про що читав у записках декабристів, як то відзиває ся та по всї часи повтарана, солодка музика в душі на віки замкнених...

(*Дальше буде.*)

6.500 полонених, а до 14.000 людий не знати де находить ся. Здогадують ся, що они вернули до своїх фарм.

Бюро Райтера доносить, що відділи бурів, котрі вирушили в сторону Рабанегу по дорозї що раз більше малїють, бо одни по другім вертає до дому. Они твердять, що їх присилувано до борби мимо того, що присягли піддати ся Анґлії. Френч вислав дві бриґади кінноти на зрекогносконане горбів розложених на всхід від Табанечу. Стверджено, що бури горби ті дуже сильно обсадили. Анґлїйцї узнаючи стратеґічну вагу сеї місцевости, лишать там сталий ґарнїзон, аби в будучности бури не могли туди робити нїяких екскурсий.

Приватні телеґрами доносять, що на північ від Блемфонтену розпочала ся дня 29. квітня битва, котрої результат ще незвістний. З Кімберлею має вирушити на північ сильна колюмна ґенерала Гунтера, аби увільнити Мефкінґ від облоги. Сли Метуен потрафить здержати 6.000 бурів під Фуртеншитремом, Гунтер міг би перейти ріку Валь і з відтам дуже легко дістати ся під Мефкінґ

Технїки вислані трансвальским правительством для розслїдженя причин катастрофи в йоганесбурґскім арсеналї, прийшли до переконаня, що експльозия була виконана з намислом і то при помочи динаміту або нїтроґліцерини. Відкрито підземний хідник, котрий провадив з пустої хати аж до фабрики. Рух зелїзничий в сторонї залину Делаґоа перервано, аби підозрілі о злочин не могли утечи. Між иньшими арештовано шефа анґлїйскої фірми Бегбі

Загальні збори тов. „Руска Каса".

Пяті загальні збори тов. „Руска Каса для ощадности і позичок" в Чернівцях відбулись в недїлю дня 29. квітня о год. 5. по полудни. Загальні збори отворив заступник голови п. Ат. Руснак. По прочитаню і справдженю протоколів з попередних загальних зборів приступлено до другої точки, справозданя касового. Справоздавець др. Стефан Смаль-Стоцкий підносить, що порівнавши оборот касовий за рік 1898 і 1899 каса наша розвиваєсь чим раз лїпше і красше. Коби тільки більше гроша, а каса стояла би ще красше. На внесене сов. Жеснницкого увільнено справозданця від прочитаня справозданя, бо кождий має в руках видруковане.

Сьвітлі збори!

На початку 1899 р. числило товариство 246 членів, в роцї 1899 прибуло нових 116, виступило в 1899 р. 35, з кінцем 1899 числить товариство 327, а то:

Селян 229, професорів і учителів 37, адвокатів, нотарів, лїкарів і урядників 25, міщан, ремісників, купців і промисловців 15, сьвященників 7, капіталїстів, або не маючих означеного занятя 11, інституций 3. Разом 327 членів.

Ті 327 членів мали в р. 1899 декларованих удїлів 625 на суму 25.000 к. а дїйстно вплачених удїлів було на суму 19.849 к. 18 с. Фонду резервового в р. 1899 було 1.134 к. 30 с. а то: а) товариства 674 к. 68 с. б) загального 459 к. 62 с., з того в листах заставних 400 к. На книжочцї щад. в Щадници буковиньскій 720 к. 30 с. а рента ще в касї товариства 14 к.

Вкладок щадничих на початку 1899 було 18.693 к. 62 с., в р. 1899 прибуло 51.844 к. 26 с., в р. 1899 убуло 29.544 к. 72 с. Остає отже з кінцем 1899 року 40.993 к. 16 с.

Кредит банковий:

У тов. взаїм. обез. „Днїстер" було на початку 1899 р. 2.000 к. в р. 1899 удїляло тов. „краєвий Союз кредитовий" у Львові кредиту 6.000 к. Разом з кінцем 1899 було чужого капіталу 8.000 к.

Позичок на скрипта удїляло тов. в протягу 1899 р. 90 позичок на суму 34.907 к. 26 с. З р. 1898 остало 135 позичок на суму 29.685 к. 18 с. Було разом 225 позичок на суму 64.592 к. 44 с. З того сплачено в р. 1899 в цїлости 40 позичок на суму 18.930 к. 90 с. лишаєсь отже з кінцем 1899, 185 позичок на суму 45.661 к. 54 с. З того інтабульованих 61 позичок на суму 21.313 к. 52 с.

Позичок на векслї удїляло товариство в р. 1899 23.720 к. 20 с., з р. 1898 лишилось позичок на суму 7.706 к. 64 с. Разом 31.426 к. 84 с. В р. 1899 сплачено позичок на суму 9.881 к. 22 с., остає з кінцем 1899 р. позичок невиплачених на суму 21.545 к. 62 с. На початку 1899 р. було в екзекуциї 4 позички на суму 1.200 к., в р. 1899 віддано до екзекуциї 7 позичок на суму 1.268 к. 76 с. Разом 2.468 к. 76 с. З того сплатили р. 1899 3 позички на суму 408 к. 76 с. Остає з кінцем р. 1899 в екзекуциї 8 позичок на суму 2.060 к. В роцї 1899 видано коштів процесових на суму 175 к. 38 с. В р. 1899 звернено коштів 98 к. 24 с. Остає до жаданя 77 к. 14 с.

Льокациї.

Товариство має книжочку удїлову „Союза кредитового" у Львові на суму 300 к., на листах гіпотечних банку гін. $4^1/_2$% 400 к., книжочку щадничу „Щадницї буковиньскої" 720 к. 30 с. Разом 1.420 к. 30 с.

Роздїл чистого зиску з 1898 р.

2% на загальний фонд резервовий 24 к. 82 с., 30% на фонд резервовий товариства 372 к. 42 с., 20% на тантієму для касиєра 248 к. 28 с., 3% на бурсу „Нар. Дому" 37 к. 24 с., 5% на дивіденду від удїлів 549 к. 52 с., лишаєсь решта 9 к. 16 с. Разом 1.241 к. 44 с.

Капітал оборотовий на початку 1899 представляв суму 41.334 к. 14 с. а з кінцем 1899 р. 192.886 к. 98 с., збільшив ся отже в р. 1899 о суму 151.552 к. 84 с. Загальний оборот касовий був в р. 1899 287.048 к. 42 с.

Чистий зиск з р. 1899 виносить 2.656 к. 18 с. а до сего роздїлу и едставить старшина управляюча відповідні внесеня.

Чернівцї, 31. грудня 1899.

Замкненє рахунків і білянс за р. 1899.

Рахунок оборотів за р. 1899.

Приходи	кор.	с.
1. На фонд резерв. загальний	158	60
2. „ „ „ товариства	376	92
3. Паїв вплачено	4.103	66
4. Вложено вкладок щадничих	51.844	26
5. Звери. позичок на скрипта	18.930	90
6. „ „ „ векслї .	9.881	22
7. Побрано відсотків . . .	4.480	14
8. Побрано коштів спору .	98	24
9. Кредиту банк. затягнено .	6.000	—
10. На адміністрацию побрано	909	—
	96.782	94
11. Готівка з року 1898 . .	2.670	80
Разом .	99.453	74

Розходи	кор.	с.
1. Уложено фонд резервовий загальний в Щадници буковиньскій	144	60
2. „ „ товариства	376	92
3. Виплачено паїв	2.520	40
4. „ вкладок щадничих	29.544	72
5. Дано позичок на скрипта	34.907	26
6. „ „ „ векслї .	23.720	20
7. Виплачено відсотків . .	1.956	26
8. Кредиту банк. у Союзї пр.	250	—
9. Виплачено коштів спору .	175	38
10. „ „ адміністр.	521	86
11. „ „ основани	714	60
12. „ видїл скарбових	30	40
13. Роздїл чистого зиску (за рік 1898)	1.241	44
	96.104	04
14. Готівка (Сальдо на р. 1900)	3.349	70
Разом .	99.453	74

Рахунок страт і зисків.

Страти	кор.	с.	Зиски	кор.	с.
			1. Готівка з білянсу за рік 1898 (з) .	2.670	14
			2. Позичок на а) скрипта . . .	2.380	06
			„ б) векслї . . .	2.24	
			3. Належні кошти адміністрациї (с)	375	
			4. „ „ відсотки (залоги)	32	3. 3
			4. З рах. основаних і недвижимостий (в)		
			Сальдо (чистий зиск)	2.656	18
	108	96			
	2.656	18			
	2.765	14		2.765	14

Рахунок білянсу за рік 1899.

Активи	кор.	с.
1. Готівка	3.349	70
2. Позичок на а) скрипта . . .	45.661	54
„ б) векслї . . .	21.545	62
3. Належні кошти адміністрациї	130	—
4. „ „ відсотки (залоги)	250	62
5. „ „	66	72
6. Відсотки капітал заставні .	300	—
7. Леонацкий (Союз пред.) . . .		
8. Оплати капітал. основні, кошта заснованя і інвентар. . . .	980	98
9. Фонду резерв. (Цінні папери)	1.134	30
10. Належних коштів процесових	77	14
	73.496	32

Пасива	кор.	с.
1. Каса вин. конт. фонд. резерв.	2.656	18
2. Фонд резервовий	849	20
3. Вкладки щадничі	8.000	—
4. Удїли	19.849	18
5. Долг банковий	40.993	16
6. Відсотків капітал побраних	1.134	30
7. Чистий зиск	14	—
	73.496	32

Чернівцї, 31. грудня 1899.

Старшина:

Єр. Пігулик, голова. *А. Руснак,* член Старшини.

На внесене др. Стоцкого принято справоздане до відомости і роздїлено чистий зиск ось як:

30% на фонд резервовий товариства	796 к.	84 с.
2% на загальний фонд резервовий	53 „	13 „
20% на тантієми . . .	531 „	22 „
39% на 6%-ву дивіденду від удїлів членьских .	990 „	90 „
решта з тих 39% 44 к. 98 с. на бурсу „Народного Дому"	44 „	98 „
8% на бурсу „Народного Дому"	212 „	53 „
1% на кошти контролї „Краєвому союзу кредитовому" у Львові . .	26 „	58 „
Разом . .	2656 к.	18 с.

До новопибраної старшини касової на дальші 3 роки увійшли: Вп. посол Єротей Пігулик, пр. Атанасій Руснак, пр. Антон Клим, п. Михайло Юхневич і п. Лев Ех. На заступників вибрано пп. Івана Соляньского і Василя Черского.

До комітету надзорчого вибрано: проф. др. Стефана Смаль-Стоцкого, пр. Івана Савицкого і о. Тодора Матейкова, а на заступника пр. Юстина Пігулика.

До ради званкової увійшли: пп. сов. Володимир Ясеницкий, пр. Григорий Ганкевич, пр. Сергій Шпойнаровский, нотар Евгеній Стрийский, інж. Омелян Попович. На заступників вибрано: проф. Юліяна Кобилянського і Дениса Сремійчука.

Дальше раджено над зміною статутів і письмом від „Краєвого союза кредитового" у Львові. Відповідну тому письму переняла на себе „Руска Каса" удїлене пожичок касам райфайзенським під условієм, що сї касы будуть давати якийсь процент чистого зиску на кошта контролї. На тім закінчено загальні збори.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 3-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім" і при кождій нагоді збирайте складки.

Писемна матура в бук. середних школах починає ся с. р. 7. мая.

Краєва шкільна рада в Чернівцях іменувала на засїданю з дня 25. квітня с. р. надучителями: Вільгельма Декера в Якобенах, Василя Поповичука в Боянах, Емануїла Томоруґа в Брідку і Василя Кочу в Руській-Молдовицї; учителями загально учительками: Вільгельма Бреца, Авґуста Месснера, Амалію Декер і Леопольдину Гайне в Якобенах і Николая Глїбку в Серґіях, Семеновича в Костинцях, Василя Арійчука в Шипинцях, Осипа Мартинюка в Василовівцях, Володислава Бачиньского та Іларія Бекула в Кучурові великім і Ілю Храпка в Іспасї; підучителями: Леопольда Ілї в Вижницї а Николая Гаврищука в Старій-Жучцї, а підучительками: Розу Дайч в Кіцмани, Цїлї Тугнавер в Якобенах, Песю Гамел в Молодії, а Єлену Тимко в Боянах.

День І. мая — як усюди, так і в Чернівцях, обходили робітники торжественно. В міскім парку відбуло ся робітниче зґромадженє, а відтак людова забава. Промови власти заборонили. День був прегарний. Супокою нїгде не заколочено.

В ґоґолиньскій школї запровадила краєва шкільна рада руску викладову мову, усунувши водоску, що панувала тут зовсїм безправно кільканайцять лїт.

Село Борівцї в кіцманьскім повітї, доси посїлість Волоха Зоти, купив жид Калман Шлезінґер за 225.000 корон.

Із Заставної пишуть нам: „Подаєсь отсим до відомости, що учительский драматичний кружок устроює 6. дат. мая с. р. в салї шкільного будинку в Заставнї аматорске представлене „Наталка Полтавка". Музика міска залїщецка. Цїни місць: 2 кор., 1 кор. 50 с. і 80 с. Наддатки приймуть ся з подякою і будуть оголошені. Початок о 7. годинї вечер. Чистий дохід призначений на докінчене будови „Народного Дому" в Чернівцях. Просимо проте щиророуских патріотів, а особливо Вп. панів товаришів, наше представлене своєю присутностию поперти і звеличати, а тим і причинитись до осягненя так благородної цїли. В разї неможности прибутя, просимо — сли ласка — о надсилане датків на руки підписаного. — За аматорский кружок: *Андрій Зуєвич*, надуч.

Концерт в память XXXIX роковини смерти нашого генія устроює міщаньска читальня в Снятинї дня 6. мая с. р. Початок о годинї $7^1/_2$ вечером. За комітет *Матеїм*, правник.

Перша „Січ" у Галичинї. Дістаємо отсе письмо: Перша „Січ" в Галичинї завязуєсь в селї Завалю снятиньского повіта. Село наше є козацкою осадою і лежить в кутї між Черемошом а Прутом, тож і не диво, що ми забагли у нїм заложити новий козацкий „кіш". Наше товариство має на цїли плеканє тїлесних вправ а передовсїм оборону від огню.

Перша „Чорна Рада“ (збори) відбуде ся дня 6. мая с. р. о 2 годині по полудни і запрошуємо на неї всїх селян і прихильників хлопської справи так з галицької як і буковиньскої сторони. Спішіть отже милі брати, а особливо ви молодшіженїні, щоби причинити ся до звеличаня нашого товариства. Маємо надію, що побачивши нашу охоту і наші вправи під нашою рідною командою наберете, і ви охоти до закладаня нових вошів. Здорові були! *Никола Неделко*, тимчасовий „кошовий.“ *Михайло Одинський*, тимчасовий „осавула“.

Унормоване платнї народних учителїв у Львові. На засїданю міскої ради порішено в першій інстанциї справу унормованя платнї учителїв у Львові. Оно представляє ся так: Учителїв шкіл народних (XI. і X. ранґа, III. катеґория), одна четвертина учителїв одержить 800 + 80 зр., друга четвертина 900 + 180 зр., трета 1000 + 180 зр., а четверта часть 1100 + 180 зр. Директори шкіл народ. (X. ранґа, III. катеґория) 1100 + 300 і 100 зр. за директуру. Половина учителїв шкіл видїлених (X. ранґа, III і II, катеґория) буде побирати річно 1200 + 180 зр., а директори шкіл видїлених (X. ранґа, II. катеґория) 1200 + 360 і 200 зр., за директуру. Тимчасові учителї 500 + 100 зр., а практиканти 300 зр. Проєкт сей принято більшостию голосів, а дня 23. квітня с. р. порішено се унормоване в V. сесциї шкільній.

Згуба, чи крадїж на почтї в Перемишли. При відбиранню грошевих посилок з почтового амбулянсу, згубив ся в суботу мішок з грішми, де містило ся 1960 кор. в паперах і сріблї. Всякі глядани за тими грішми лишили ся без успіху. При вибиранню одної з почтових скринок, яку відставлено до головного уряду почтового, найдено там підшивені векслї і нїмецкі марки, які находили ся в згубленім мішку на 1060 кор. Решту 900 корон в сріблї задержав для себе злодїй чи нахідник.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Русини в Туреччинї.

П. М. Ганько, що побував вже раз в Анатолїї, шукаючи там давних українських козацких осад, і писав в нашій „Буковинї“ про Майоских козаків, їздив і сеї зими у Туреччину. За півтора року, що минули з його прежнього побуту там, застав дещо нового. Маленьке село козацке Гамідіє виросло трохи не в осьмеро, бо в йому весною 1899-го р. оселилось 200 родин слобожан із Румунїї, із села Сари-кіой (в Добруджі), котрі не могли стерпіти страшних утисків румунського уряду. Про сих то слобожан і їх побут в Добруджі пише нам п. М. Ганько ось що:

Романія лібера.

На південь від своїх гірл Дунай розливає ся широким плесом — се так званий синїй лиман. Над сим лиманом, ще з пільця прошлого віку, на пискому піщаному горбові повстало село Сари-кіой.[1]) Се був давнїй притулок утїкачів з Московщини, котрих чи то навела неволя, чи то репрутчина, чи то замиловане до двох перетів, заганяли шукати захисту за Дунаєм. Добре жилось утїкачам під султаном — просторі лани доброї землї з заду села, ще просторіщі рибольовні води спереду, з правого боку лїс. Кара Урман по над горним морем, а з лївого лози і очерета на плавних за плесом: нїщо не заборонене, все вільне до ужитку. Дві війни (1828 і 1854 р.) промайнули над селом, не зачепивши його.

Мешканцї Сариюю позаводили гарні сади, побудували добрі хати і оборни. Після 1861 р. утїкачів поменшило, але все таки иноди приходили люди, бо в Сариюю згуртовались староміри так званного біґлопопівського толку і він став немов протиґуючим центром для сього толку і для всїх виникаючих із його раціоналїстичних сект.

Без горя пережили Сариюйцї і війну 1877 р., але після війни Добруджа, а з нею і всї села понад Дунаєм і московські і українські (руськцькі) перейшли під Румуни.

Враз побачили Сариюйцї, що сталось щось нещасне і частина їх підняла ся, щоб перейти знов далї на землї, що не лишились султанови і султан віддав їм просторий шматок землї над Майноським плесом, де вони жили здавен ті славні Козаки Майноські. Але не подобались Дунакам дикі степи пандерманські, чудними і кумедними здавались їм суворі Козаки Майноські і їх чудернацька мова, затужили вони за батьківськими садками у Сариюю і вернулись знов до Дунаю. Тільки трийцять хат лишилось над старим Майносом. Ті трийцять хат за 18 років добре піджились у Туреччинї і стали богатьші навіть під стародавних Майносьців, маючих великі простори найкращої землї, та тільки до того і великих легкоробів. Але не так поведось Сариюйцям під румунською короною під управою славної „Романія лібера“. Із разу над Дунаєм стали иньші порядки.

Замісць десятини хлїба довелось платити за землю грішми. Всї ті очерети, лози і лїси, де Козаки звикли добувати собі пяливо і деревню, були записані як державна власність і дістати що небудь звідтіль можна було, тільки добре заплативши.

На риболовів був наложений великий податок від кожного човна. Навіть ниви і ґрунти Сариюйцїв не були признані їх повною властостью, а тільки були записані за їми на чиньшовому праві.

Ті економічні утиски ведені протягом 20 лїт підтяли по троха добробит Козаків, та на сїм тільки дїло не стало: за економічними утисками пішли ще тяжші релїґійні і полїтичні.

Наперед усього румунський уряд узяв ся за „реформу“ православної церкви, підупавшої, можна, під турецькою управою. Сею реформою повикидали по троха із болгарських і руских сел давнїх попів, що служили по славяньски і на зміну їм понаставляли попів-румунів. Доконавши сього узались і за староміри на тій підставі, що румунська церква не узнає їх якимись єретиками, а признає їх православними, а через те вони всї і мусять підлягати тим законам, що і православні. Староміри австрийського толку пішли на компроміси і за помочию підкупів забезпечили сяк-так істнованє власних попів.

Сариюйцї-ж як раціоналїсти не маючі нїяких попів, а тільки церкви, де по наказу румунського уряду мусїв служити румунський піп, і до того люди несговітні і уперті у своїх пересьвідченях не піддались нїяким утискам. Розуміє ся, що служенє румунського (православного) попа у своїй церкві вони рівнали з осквернением сьвятинї.

Ще шкодливіщою здалась Дунакам заборона мати власні школи. На се найдужче жалїють, ся вони (а разом на загальний дух роспусти і зневіри румунського уряду). Вони кажуть, що як яка дитина побувала в румунській школї, то вже вона на віки пропаща, бо завжди стане розпутною і загубить віру в Бога. Можна легко зрозуміти, яке враженє мав зробити на таких релїґійних людий, як Козаки, атеїзм, так звичайний у всїх людий маючих себе за просьвічених, та ще висловлений у формі, узятій з Макса Нордаю, що в Бога вірує тільки, або боженїльний або темний. А в Румунїї такі афоризми мають велику силу. Так само дуже нежило вражало староміри легковажене шлюбних відносин. Вони кажуть, що для румуна (урядника) нема нїякого сорому у розпустї, а се навіть така річ, котрою можна вихвалятись. Розуміє ся, що при зустрічі двох так суперечних сьвітоглядів не можна було обійтись без крайного напруженя відносин.

За невиповнене приписів на Сариюйцїв накладали великі грошені кари, а як вони не хотїли їх платити, то нїнували їх худобу. Коли нїхто не хотїв купувати, бо всї сусїдні мешканцї співчували Сариюйцям, то худобу забирав уряд. Так помалу пограбували у них всю худобу, при чім не раз дїло доходило до того, що в Сариюй становили військо.

На всї жалї і нарікання Козаків румунські урядники їм відповідали (приводю дословно слова дунаків):

„От Вам Болгарія, от вам Туркія, от вам Росія — гайда куди знаєте“. Але коли змучені і знищені всїми сими насильствами дунаки підняли вже справдї тїкати, то Румуни не схотїли видавати їм паспортів. Та справдї було чого лякатись і Румунам, бо багато вже народу втїкло з Добруджі, Болгари у Болгарщину, Русини в Росию (в Басарабію), Татаре в Туреччину і доходи румунського уряду значно поменьшались. Так, що тільки по великім клопотї за помочию чужосторонних консулїв повелось козакам дістати паспорти. Добре-ж тому було тїкати, в кого були зажиті ще в старі роки гроші, але у більшої частини грошей прихованих не було, а худобу всю пограбував уряд; коли-ж у кого і зісталась якась калїчка, то страшний недорід 1898 і 1899 років заставляв продавати за безцїнь. Нї хат-же, нї ґрунтів і полевої землї уряд румунський не дозволив продавати, вважучи, що се не повна власність мешканьцїв. З тяжкою бідою дістались козаки у Туреччину, але там вже зрозуміли вартість землї, та й тїснїйше стало у Анатолїї на тю, то вже султан і не дарував їм, як раньше, землї. Під обори відвели їм місто на своїй землї раннїні поселенцї Дунаки, але полевої землї не схотїли дати, тай не змогли-б, бо й самим було мало. (Коли 18 років назад Дунаки вернулись з Туреччини знов на Дунай, то турецький уряд відобрав назад подаровану їм землю, лишивши тільки, скільки припадало на ті 30 хат, що залишились на містї). Тодї слобожани купили у одного турецького без недалеко свого села 500 гектарів землї за 1000 лїр турецьких (турецька лїра — $21^1/_2$ франкам). Землю сю подїлили вони на 200 пайків, так, що на сїмю приходить ся по $2^1/_2$ гектара. Се по турецькім просторі і геть то мало. Та що-ж мають робити, коли і на те в їх не стало гроший. Так що купивши землю по весні, вони щоб віддати решту гроший, мусїли сеї осени закладати ся у банок. Ще Туреччина й добрий край для таких нещасників, як сї бідолахи, бо не маючи залишку і не маючи сей рік присїпку, вони, заробляючи щоденно рибною ловлею і годують так свої сїмї.

* * *

З весною 1900 — так казали нові слобожани п. Ганькови — має прийти ще більше слобожан із Румунїї і між ними мають прийти і „Русини“, бо і тих багато просило порічних слобожан розшукувати їм землї. Вони теж казали, що Русини зажиточнїйші від Сариюйцїв і купили собі відразу більше землї.

Куда то не ходить руский нарід?!

Посмертні оповістки.

† **О. Володимир Каратницкій**, парох в Григорові (коло Манастириск), декана та бучацкого, упокоїв ся в Страстний четвер с. р. в 38 роцї житя а в 14-ім священьства, а похорон відбув ся на сам Великдень. О покійнику пишуть до „Дїла“: „Полишив вдову з шестеро дїтьми, з котрих найстарша має 12 лїт. Парохіяне оплакували покійника яко ревного душпастиря і щирого приятеля. Похоронному обрядови проводив бучацкий декан о. Олесницкий з оо. сов. Підляшецким з Манастириск і Соневицким з Велеснева. Кромі них взяло участь в похоронї девять священиків з околиці, між ними один латинський з Колївки“. Покійник був також членом усїх чернівецких українсько-руских товариств. Вічная єму память.

† **Антім Березовский**, довголїтний півець церковний при руско-унїтскій церкві в Чернівцях, ревний руский патріот і славнозвістний управитель нотного сьпіву, помер дня 2. лат. мая. Похорони в пятницю. Земля єму пером.

† **Польский архиєпископ Северин Моравский** умер у Львові дня 1. мая межи 2 а 3 годиною в ночи по кількох недїлях недуги на запаленє легких. Похорони в суботу.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 1. мая. Найблизше засїданє палати панів відбуде ся дня 8. мая по полудни. — Нинї приїде до Відня угорский мінїстер Сель, аби здати цїсареви перед єго відїздом до Берлїна справу з внутрішного положеня в краю.

Прага, 1. мая. До буджетової комісиї сойму відіслано внесенє з жаданєм зміни закона о безпосередних податках в тім напрямі, аби вільно було до особисто-доходового податку накладати краєві додатки. В дискусиї виказано, що через увільненє сего податку від краєвих додатків, краєвий фонд Чехії тратить річно майже мілїон зр.

Берлїн. 1. мая. Австрийский цїсар приїздить сюди дня 4. мая о годинї 10 рано.

Варшава, 1. мая. Вже опогди зачав ся робітничий рух в фабричних дїльницях. На дротах вивішено червону хоругов з написию: „Польскі робітники, вісїм годин працї“. Вечером тонна урядила похід. Полїция з козаками загородила дорогу і зачала демонстрантів розганяти. Комісар Сайферт ранений. В ночи арештовано 2.000 осіб.

Відень, 2. мая. Дневник військових розпоряджень оголошує обіжник, після якого контрольні збори не можуть відбувати ся в сьвята і в недїлї.

Льондон, 2. мая. Бюро Райтера доносить з Босгоф під датою 29. квітня: Вчера заатакував відділ зложений з 400 бурів передні сторожи анґлїйскі на схід від Босгофу. Бурів відперто.

Льондон, 2. мая. Емір Афґанїстану подав до відомости тамошного анґлїйского населеня, що анґлїйске правительство збуває єго словами замість дїлами. Супротив російского напору, він звернув ся до Анґлїї за обороною, але Анґлїя тягом дає вимиваючі відповіди. Однак тепер прийшла вже хвиля до дїланя.

Льондон, 2. мая. Льорд Роберте доносить з Блємфонтен дня 1. мая: Ґенерал Гамільтон перемашерував з відділом кінних стрільцїв з Табавху на північ і стрітив ся коло Гонтнек зі значним відділом бурів під командою Боти. Я вислав єму в ночи підмогу. Максвель обсадив вчера багато горбів коло Вакеутер, не стрітивши нїякого важнїйшого опору.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

[1]) Сари-кіой — піщаний колодо — піщане село.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

від „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Крамских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шонку і моґару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до лежа і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кобилянської	40 кр.
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „ „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Сестра Юлїя, Анна Сторожинка	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залїсє, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омеляна Поповича	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф I. Омеляна Поповича	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки „ „	75 „
З сеня, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв „ „	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаника лиш	70 „
Приказки, книжочка для всесвіх людий, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит „ „	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

Поживки для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на конц. адм.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, збіж, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціальна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емеритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставає своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адміністрацийні* заінтабулянцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%.** Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпеченний в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що кінчив провізорий курс в ц. к. технолоґічнім провізорію *мужеї у Відни*

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує занятя шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуве для мужчин, женщин і дїтий а то після найновійших взорців як: черевики ґладкі, та в силї остроносчастім а ортопедичним аппаратом і з обложенням прирядом до легкого порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків знікають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах. Доброю і солїдною працею, тією обслугою буду старати ся здобути собі здоровлене цїнних замовлень.

З поважанєм

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втирани: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера! Для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champager etc.) vermittelst einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Bukowina **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Drogerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северского.

Ч. 48. Чернівці, неділя дня 23. квітня (6. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция; улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє настоятельне. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

VI. засїдане з 1. мая с. р.

(*Конець*).

Пос. Кінер скаржить ся на деякі повітові дороги в радовецкім повітї.

Пос. Юрій Василько закидує справозданцеви пос. Скедльови, що він збуває ухвали більшости комісиї кількома словами, за те розводить широко свої власні думки і жадає про те, щоби сю часть не брати до протоколу.

Пос. Скедль заявляє ся тим, що хотїв дати вираз обом гадкам, але на остаток годить ся на жадане пос. Василька.

Пос. Ник. Василько виступає против інжинерія повітових доріг, називаючи їх „скрахованими екзистенциями“.

Радник Фекете каже, що правительство розслїдить, о скілько закиди, які піднесено против дорогових комітетів сходять на старостів і зарядить, що буде треба. Відтак признає, що декотрі дороги, як з Вижниці до Шпоєної або через Лужну добре би було зробити краєвими, але против перетворення всїх повітових гостинців на краєві підносить деякі сумнїви, а то: великі кошти і недобори на декотрих гостинцях, далї те, що декотрі гостинцї не мають значіня для цїлого краю а тільки для повіту, ба, навіть лише для поодиноких громад. Через те занедбано-б такі дороги. Тому лїпше може було-б настановити відповідних інжинерів для надзору над такими повітовими дорогами.

Пос. Вольчиньский полемізує з пос. Ник. Васильком і стає в обороні краєвого видїлу і дорогових геометрів, позаяк і в висших сферах є „скрахованї екзистенциї“.

Пос. Ник. Василько відповідає і каже, що є й „скраховані політики“ (натяк на волоских радикалів, що мусїли замовкнути, бо другі їх покинули).

Відтак мотивує пос. Ник. Василько своє внесене на лїпше опроцентованє краєвих фондів.

Далї реферує пос. Скедль про зелїзницї і вносить:

1) сплатити краєвий даток на зелїзницю Кімполюнг-Дорна 640.000 корон в 13 ратах,

2) умовити ся в тім дїлї з товариством льокальних зелїзниць,

3) постарати ся о вибудоване зелїзницї з Серету до Сапіциї на границї румуньскій,

4) причинити ся до сеї будови сумою 40.000 корон,

5) причинити ся сумою 300.000 корон до будови зелїзницї з Бродини через Селетин до Ізвора,

6) постарати ся, щоби до сеї будови причинив ся і рейх. фінс.

7) напирати на будову зелїзницї Чудин-Чарен-Кошуя.

8) Край обовязує ся платити 960 зр. річно на поміщене бюра розширеної управи руху зелїзничого на Буковинї і готов до дальшого підвисшеня на випадок дальшого розширеня сего уряду.

9) Край жадає заснованя осібної дирекциї зелїзниць в Чернівцях а що найменше дальшого розширеня прав теперішної управи.

10) Сойм протестує против установленя аґентів при льокальних зелїзницях, що було-б великою шкодою для краю.

11) Краєвий видїл має постарати ся о усуненє недостаточно укваліфікованих низших урядників на стациях льокальних зелїзниць.

12) Постаратись о зниженє тарифи для дерева на зелїзницях і

13) так само для цукрових буряків, вапна і вугля.

14) Просити, щоби розширено дворець не в Жучцї а в Чернівцях при цїсарскім огородї.

Пос. Лянґенган ставить по докладнім узасадненю принятім оплесками такі резолюциї, котрі й принято:

1) розширити й перебудувати після новійшого устрою дворець в Чернівцях,

2) обнизити тарифи для цементу, цегли і вугля,

3) запровадити межи Чернівцями з Новоселицею третий потяг що найменше три рази на тиждень,

4) призволити краєвому видїлови 3.000 корон на студиї дотично запровадженя вузких зелїзниць на Буковинї.

Пос. Кінер вносить резолюцию, щоби при кінцї в Горішнім Вікові отворити стацию. (Принято).

Пос. Пігуляк ставляє резолюцию:

1) щоби отворити стацию в Кичері. (Принято.)

2) щоби інструкциї, оповістки і написи для Буковини були виготовлені в краєвих мовах. (Принято).

Пос. де Льож вносить резолюцию, щоби потяг до Кімполюнгу приходив скорше, а до Бурдужен ізза прилученя пізнїйше. (Принято).

Пос. Стефанович жадає обниженя тарифи для дерева задля охорони перед Мадярами і тукрасними кровопийцями. (Оплески.)

Пос. Ник. Василько критикує краєвий видїл, що в зелїзничих справах поступив не після ухвал сойму, а після личної політики бар. Мустаци. Далї жадає будови зелїзницї з Бродини до Ізвора і лїпшого осьвітленя дворця в Чернівцях.

Комісар правит. Фекете обіцює, що краєве правительство попре й сегорічні жаданя сойму дотично зелїзниць і запевняє, що не все сповнилось, чого сойм тогід домагав ся.

По принятю всїх внесень і резолюций замкнув маршалок засїдане о год. пів до 10-ої в ночи.

VII. засїдане з 3. мая с. р.

Пос. др. Рот ставить наглиє внесенє на зміну порядку краєвого і виборчого а то, щоби запровадити четверту загальну курию виборчу, котра би вибирала 5 послів, щоби при виборах до сойму було безпосередне і тайне голосованє, щоби побільшити число членів краєвого видїлу о одного посла а нової куриї, щоби увагальнити і инші дотеперішні внесеня в сїй справі голошно петицию міста Чернівцїв о побільшене числа послів міских.

Пос. Вольчиньский противить ся наглому трактованю сего внесеня, наколи пос. Ник. Василько его попирає. Сойм приймає внесенє 16 против 8 голосів і переказує внесенє адмін. комісиї.

Пос. Ник. Василько і товариші запитують маршалка, чи гадає він запобічи ушкодженю громадя-

---

18)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Переклад Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

Як князь уже наближив ся до дверий ґенеральського дому, сей сидїв у темному сальонї за інкрустованим столиком і обертав враз з молодим чоловіком, художником, братом одного з його підчинених, тарілкою по чвертинцї паперу. Тонкі, вохкі, слабі пальцї художника приставали до цупких, поморщених, скостенїлих пальців ґенерала і так сполучені руки ходили з тарілкою по папері, що на ньому були виписані усї букви. Тарілка відповідала на завдане ґенералом питанє: „як душі по смерти взаїмно мусть ся пізнавати“.

В той час, як один з слуг, що випевнив обовязки камердінера, упійшов з білетом Нехлюдова, тарелї говорила душа Жанни д'Арк. Душа Жанни д'Арк уже сказала по зложеню буквів слова: „признавати мусть взаїмно“, і се стояло записане. Як прийшов слуга, тарілка станувши раз на п, другий раз на о і потім дійшовши до с, стала на тій буквї і почала ворухати ся то туди то сюди.

А ворухало ся тому, що слїдуюча буква після гадки ґенерала мала бути л. Молодий же, безкровний художник з заложеними за вуха шерстяним волосєм дивив ся в темний кут сальону своїми безодушними, голубими очима і нервово рухаючи губами, тягнув до в. Ґенерал зморщив ся на перерву свого занятя і по хвилинцї мовчаня, взяв білет, убрав пінсе-нез і, кахнувши з болю в грудях, встав на цїлий свій великий зріст і почав шурувати свої окостенїлі пальцї.

— Проси до канцеляриї.

— Позволите, ваше превосходительство, я докінчу сам, — сказав художник, встаючи, — я чую присутність.

— Добре, добре, кінчіть, — сказав рішучо і строго ґенерал і подав ся великими кроками до канцеляриї.

— Мило мені вас видїти, — сказав він на ходї ввічливим голосом до Нехлюдова, указуючи йому крісло при бюрку, — Давно приїхали до Петербурга?

Нехлюдов сказав, що недавно.

— Княгиня-мати здорова?

— Мати переставилась.

— Так? Дуже прикро. Мені ви говорили, що він вас стрітив.

Син ґенерала робив таку саму карієру, як і батько. Після військової академії служив при елїтчому бюрі і дуже гордував ся тими занятями, які йому там припоручувано. Занятя ті полягали на висліджуваню шпіонів.

— Я служив з вашим батьком. Товаришами були. Щож, а ви служите?

— Нї, не служу.

Ґенерал неодобряючо похитав головою.

— Я маю до вас просьбу, ґенерале, — сказав Нехлюдов.

— Ду-ду-дуже мені мило. Чим можу служити?

— Наколи моя просьба невістна, то, прошу простити мені. Але я конче мушу її передати.

— Щож таке?

— У вас замкнений сидить якийсь Ґурієвич. Його мама просить о побаченє з ним, або по крайній мірі передане йому книжок.

На лицї ґубернатора не перейшла ні маленька тїнь невдоволеня, але і вдоволеня не було на нїй видно. Склонивши голову на бік, зажмурив очи, немов думав над чимось. В дїйсности він нїчого не думав а навіть не інтересував ся говоренєм князя, знаючи дуже добре, що відповість йому по закону. Він по просту душевно відпочивав, не думаючи нї про що.

— Се, бачите, не від мене зависить, — сказав він, відітхнувши глубоко.

— Що до побачень, то про се знаєнного стоїть в книгах. Що там позволено, те позволяє ся. Що дотикає книжок, то у нас єсть бібліотека, і їм дає ся читати, що дозволено.

— Добре, але йому треба наукових. Він хоче продовжати свої студиї.

— Не вірте сьому.

Ґенерал замовк.

— Се не для студий. Оттак, щоби непокоїти спокійних людий.

— Адже треба чимсь виповнити час в їх тяжкім положеню, — сказав Нехлюдов.

— Вони все жалують ся, — відвітив ґенерал. — О, ми їх добре знаєм.

Він говорив про них загалом, немов би про якусь осібну, погану породу людий.

— Їм тут дає ся таку вигоду, яку рідко подибаєш в тюремних місцях, — продовжав ґенерал.

І став, немов оправдуючись, подрібно описувати всякі вигоди засуджених, неначеб голошна цїль того заведеня полягала на утримуваню в доброму станї місць перебуваня арештантів.

— Передше, правда, було трохи строго, але тут їм дуже добре сидїти. Вони їдять три страви, з якої одна все мясна: печеня або котлети. В недїлю дає ся їм іще четверту страву — пиво солодощі. Дай Боже, щоби кождий Росиянин міг таке їсти.

Ґенерал, як усї старі люди, вчіпивши ся тюрми, говорив всьо се, що він нераз повтаряв на доказ вимог і невдячности тюремників.

— Дають ся книжки і духовного

ди Сторожинець, котрої начальство згодило ся принять під тамошного обшару двірского замість 14.000 корон, залеглих у него на удержаве школи, тілько 4.000 корон. Маршалок відповідає, що ся справа належить до шкільних властий.

Пос. Ник. Василько реферує про внесене адм. комісиї, щоби красні фонди поміщувати в банках, котрі дадуть найбільший процент.

Пос. Ончул обстає за буковинским кредитовим банком, однак без успіху, бо сойм приймає внесене комісиї.

Пос. Калїнеску реферує о внесеню на заснованє 4 стипендий ім. цїсаря Франц-Йосифа по 800 корон річно для штуки і техніки, котре принято одноголосно.

Пос. Ник. Василько реферує про петицию вижницкого повіту о заложенє пов. гостинця з Вижниці до Розтік через Підзахарич і вносить на уділенє субвенциї 2.000 зр. на ту цїль. (Принято).

Пос. Ник. Василько реферує про внесенє адм. комісиї, щоби дороговому комітетови в Вижниці призволити на затягненє довгу 80.000 корон за порукою краю.

Посли Юрій Василько, Абрагамович і Вольчиньский противні сему внесеню, котре сойм мимо того ухвалює 13 голосами проти 10.

Пос. де Льож реферує про закон, котрим місту Кімполюнґови призволяєсь побирати данину від споживи пива, горівки і засолоджених напоїв на дальших 10 лїт. (Принято).

Пос. Кіпер реферує про установленє слуги при операцийнім відділї краєвого шпиталю. (Принято).

Продовженє засїданя відрочено підтак до 6-ої год. вечером.

Війна в Африцї.

Про подїї на вехід занятого Анґлїйцями Табанху доносять, що в суботу і недїлю бури знов атакували позициї дивізиї ґенерала Рундля, котрому помагали дві бриґади їхди під командою ґенерала Френча, бриґада піхоти Дорена і відділ кінноти під Гамільтоном. Гамільтон вирушив з своєю колюмною в північно західнім напрямі. Під Гутвеком заступив єму сильний відділ бурів під командою Боти. На поміч вислано єму ґенерала Френча. Бури ударили на анґлїйске війско на крилї, хотячи здобути занятий ними прохід і відтяти конной. Френч ударив безпроволочно на лїве крило бурів і вислав відділи війска на вершки гір, котрі в тім місци суть дуже стрімкі. Темнота уможливила бурам цофнути ся. Позиция бурів є майже неможлива до здобутя. Гори тут ще більше стрімкі як під Колесберґом і тягнуть ся цїлими милями довкола міста. Через цїлий день тревала борба артилериї. Колюмна Гамільтона ствердила, що позициї бурів, котрі стріляють з великого віддаленя, дуже великим півколесом окружають місто. Табор Анґлїйцїв безнастанно бомбардований бурами, котрі розставили ся на недоступних горах. Табор буде здаєть ся перенесений в безпечнїйше місце. Під Гутвеком погибло оногди двох офіцирів і один вояк а 3 офіцири і 15 вояків ранено.

Бюро Райтера доносить, що коло Венекера полонено 26 бурів а команданта Олївера ранє о. Єго наслїдником іменовано команданта Поттґітера.

З Мефкінґу доносять під датою 19. квітня, що число бурів облягаючих місто виносить 3.000. Бури мають тут дуже богато армат. 14 мешканцїв Мафкінґа хотїло спровадити до міста 800 штук худоби, але бури заскочили їх і полонили разом з цїлим транспортом. Ґенерал Карінґтон, котрий посуває ся від Бепри, прийшов вже до Марау-Деляс.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 5-го мая 1900.

Промоция п. Николая Желехівского, бувшого члена „Союза“ на доктора прав відбула ся 2. мая в аулї університету в Чернівцях.

З „Бояна“. Проба хору „Бояна“ відбуде ся сего вівтірка т. є. дня 8. мая точно о год. пів до 8. вечером. О численний удїл просить *Виділ.*

П. Вердеш - Влад, п. к. поборця податковий в Кімполюнґу, щирий Русин-патріот, перейшов в стан спочинку і переніс ся до Чернівцїв. Витаємо сердечно любого громадянина.

Делеґация австро-угорска скликана відручним письмом цїсаря на день 12. мая с. р.

Рада державна скликана на день 8. мая о 11. год. перед полуднем. На порядку дневнім засїданя поставлено проєкт зміни закона промислового, внесенє пос. Козловского і тов. в справі закона против марґарини і справу інжинерского титулу.

Реформа середних шкіл в Галичинї після проєкту, виробленого комісиєю шкільною, над яким тепер веде ся дискусия в соймі — представляє ся так, що мали би бути: 1) наука історії рідного краю обовязковою; 2) при ґімназиях шкільні лїкарі; 3) мали би будувати ся нові ґімназиї I. (руска) і IV. у Львові і Бережанах; 4) реальна школа в Тарнові; 5) істнуючі філї замінені на самостійні ґімназиї; 6) в міру учительских сил творити нові ґімназиї, де вже признано їх потребу, а врешті 7) взиває ся правительство, аби предложило соймови проєкт закона про висші, видїлові школи мужескі, опертий на таких засадах: а) видїлова школа мужеска буде обіймати трилїтний курс науки для поглубленя і розширеня науки, удїлюваної в триклясовій, видїловій школї, яка тепер істнує, і має творити з нею одну цїлість; б) покінченє висшої, видїлової школи буде управняти до доступу до всїх галузей публичної служби, які не вимагають унїверситетских, або специяльних студий, а також до однорічної військової служби; в) кошта заложеня і удержаня висшої школи видїлової розкладають ся в сей спосіб, що всї річеві потреби єї буде покривати громада, а знов видатки на побори учителїв в половині краєвий фонд, а в половині, титулом субвенциї, скарб державний; г) заложенє кождої висшої видїлової школи мужескої буде зависїти від порозуміня репрезентациї громади, краю і правительства; д) учителям висшої, видїлової школи будуть запевнені побори учителїв шкіл вправ при учительских семинариях; є) заглядане таких шкіл з викладовою рускою мовою повинно бути уможливлене.

Михаїл Мункачі, один з найславнїйших сучасних малярів (роджений 1846 р. в Мункачеві на Угорщинї), умер в санаториї в Бонн, де від кількох лїт уже лиш животів, запавши на тяжку недугу ума. Тїло буде перевезене до Пешту.

Страшна пригода лучила ся в копальних угля в Шеффільдї в північній Америцї. При вибуху погибло 200 людий. До тепер добуто 137 трупів.

Град. Недавно що настали весна і розбудила сонну природу до нового житя, а вже град починає сипатись на землю. Велика буря з градом лютила ся над селом Рудинскими, снятиньского повіта. Властитель села посол Стефан Мойса зголосив шкоду від граду в Краківскім товаристві.

Шайку фальшівників банкнотів викрито в Семигородї. До шайки належали найзнатнїйші місцеві особи: властителї більших посїлостий, нотарі і т. п. Межи ними находить ся також один член комітатскої управи, що брав участь в комісийній наставі мілїнарній. Він зізнав, що сам пустив 40.000 фальшивих 10-ринскових банкнотів.

Зі Снятина пишуть: Яка по містах буває полїция і що вона до всего иньшого здібна, лиш не до того, до чого властиво призначена, маємо найлучший доказ на полїциї в Снятинї. Іменно коли перед пару днями появили ся були скажені пси в Снятинї, то висланий полїцай з стрільбою, щоби застрілити пса, трафив не пса, але... просто в голову переходячого в той час улицею урядника почтового п. Т. так, що той упав тяжко зранений на землю і тепер буде мусїв кілька тиждїв вилежати в лїжку. Або от другий приклад: В ночи (1. мая) якісь злодії виломали зелїзні штаби від вікна в тутешній Народній Торговлї і з муру повиймали цегли, дістались до середини, забрали гроші з каси і товарів на кількасот зр. Коли зважити, що льокаль Народної Торговлї находить ся в самім центрі міста, на головній артериї, де до пізної ночи рух досить великий, та що Народна Торговля під самим носом полїциї, бо віддалена заледви кільканадесять кроків від стражниці полїцийної, то насуває ся питанє: де тодї була славетна полїция? Но на се дуже легка відповідь: Полїцаї пересиджують до пізної ночи по ріжних шинках та байдах. Красні порядки, нема що казати!

Х. У.

змісту і старі журнали. У нас бібліотека. Лише що вони рідко коли читають. Зразу горнуть ся до того, а потім то нові книжки остають до половини нерозрізаними, а в старих вічно читають на одній і тій самій сторонї. Ми пересьвідчились про се, — з чиєсь дуже далеким на усьмішку, сказав барон, — навмисне вложилисьмо паперові гроші. То так остали ся не виняті. І писати їм не наказує ся, — продовжав старий.

— Дає ся їм таблицю, крейду, можуть писати для розривки, що хотять. Можуть знакувати і нак писати. Гадаєте, що пишуть? Де там. Але, що правда, скоро успокоюють зовсїм. Лиш з разу боять ся, а потім грубіють і роблять ся дуже смирними — говорив ґенерал, не припускаючи, щоби його оповіданє мало якийсь страшний вплив на слухача.

Нехлюдов чув його захрипнений, старечий голос, дивив ся на ті своєвільні члени, на потахлі очи під сивими бровами, на те старече, оголене, обвисле підборіддя, сперте на військовім ковнїрі, на той білий хрест, яким гордував ся сей чоловік тому передусїм, що дістав його за виїмково жостоке убийство багато людий, — і розумів, що протиставсь, питатись о значінє його слів — нї до чого не доведе. Тож перемігши себе, порушив іще другу справу, справу арештантки Шустової, що до котрої він сьогодні довідав ся, що її велїли пустити на волю.

— Шустова? Шустова... Не можу усїх поіменно знати. Бож їх так багато, — сказав він, поприкаючи замкнених за се велике число. Задзвонивши, велїв призвати секретаря. Поки шукали за секретарем, ґенерал нагадав Нехлюдова до державної служби, доказуючи, що чесні, благородні люди, (причислюючи і себе до них), потрібні передовсїм царевя... і вітчині, — додав він, очевидно, для прикраси вираженя.

— Я ось старий, а все таки служу, на скілько позволяють сили.

Секретар — сухий, огорілий чоловік з неспокійним, розумним поглядом, — прийшов і оповістив, що Шустова замкнена в якімсь такім дивнім, фортіфікацийнім місци, що і в книгах нема нїчого про него.

— Як дістанемо наказ, зараз її випустимо. Ми їх не тримаємо, не дорожимо особливо відвідинами їх, — сказав ґенерал знов, складаючи уста до чогось мало подібного на усьмішку, що лишень опоганювала його лице.

Нехлюдов встав, стараючи ся стримати ся від вираженя почуваня обмерзїння, сполученого з жалем для того страшного старця. Між тим старець уважав, що йому також не конче бути надто строгим взглядом легкодушного і, очевидно, заблудшого сина свого товариша і не лишити його без науки.

— Прощайте, мій милий, не ремствуйте на мене. Я люблю вас, кажу вам. Не ходіть ся з людьми, які у нас заключені. Невинного не запруть. Се самі неморальні люди. О, ми їх знаєм, — висказав він тоном, який не допускав можливости сумнїва. І він дійстно не сумнївав ся в тім не тому, що се так було, а тому, що наколи-б так не було, він мусїв би признати себе не поважаним героєм, що кінчає своє добре житє, а негідником, що спродав і на старість спродає свою совість.

— А передовсїм найлучше, служіть, — продовжав. — Цареви потрібно чесних людий... і вітчині, — додав він. Возьмім на се, наколи-б і я, і всї так, як ви, не служили? Хто би лишив ся? Ми вміємо ганити поджи, а самі не хочемо помагати правдїво.

Нехлюдов здихнув глубоко, вклонив ся низенько, стиснув простягнену з помилованем кістисту велику ґенеральну руку і вийшов з кімнати.

Ґенерал неодобряючо похитав головою і, потираючи вижі, пішов знов до сальону, де очікував його художник, що записав цїлу відповідь получену від душі Жанни д'Арк. Ґенерал вложив пінсе-нез і прочитав: признавати ся мусять взаїмно по сьвітлї, що виходить з сторних тїл.

— А, — одобряючо сказав ґенерал, закривши очи, — але як пізнати, коли сьвітло у всїх однакове, — сказав він і, знов злучивши свої пальцї з художником, сїв за стіл.

Фінкер Нехлюдова виїхав перед браму.

— Але скучно тут, панонько, — сказав фінкер, звертаючись до князя, — хотїв не діждатись, поїхати.

— Правда, скучно, — згодив ся Нехлюдов здохаючи повною грудю і спокійними очима глядачи на дивні облаки, що плили по небі і на блискучу Неву, що роїла ся від лодок та пароходів.

XX.

На другий день мала рішити ся справа Маслової і Нехлюдов поїхав до Сенату. Адвокат з'їхав ся з ним на величавім заїздї сенатського будинку, у якому стояло уже декілька екіпажів. Пройшовши по чудових, сьвяточних сходах на другий поверх, адвокат, що знав усї входи, подав ся на лїво до дверий, на яких був виписаний рік введеня в житє судових законів. Здійнявши у першій довгій кімнатї пальто і довідавшись від швайцара, що сенатори вже зібрали ся, і що іно перейшов останнїй з них Фанарін з веселою міною увійшов у фраці і білій краватцї, до другої кімнати. Ту стояла на право шафа, далї стіл, а на лїво вікна ся східці, по яких спускав ся в той час елеґантний чиновник в віц-мундірі з портфелем під пахою. В кімнатї звертав на себе увагу патриархального виду старець, з довгим, білим як сніг волосєм в жаветї і сїрих штанах. Коло нього стояло з надзвичайним поважанем двох служачих. Патриархальний старець подав ся до шафи і сховав ся за дверми її. В той час Фанарін, побачивши свого товариша по званю, якогось адвоката в фраці і білій краватцї, вдав ся з ним в оживлюючу розмову. Тимчасом Нехлюдов розглядав ся по кімнатї. Було 15 людий, межи ними дві пані, одна молода в пінсе-нез і друга вже сива. Розбір нинїшної справи про очернене другом зібрав більше, чим звичайно гостий — людий по більшій части зі журналїстичного сьвіта.

(Дальше буде.)

Про руский театр, перебуваючий тепер в Кракові, дуже похвально висказують ся краківскі часописи. „Слуз“ пише: „З артистів, що брали участь в представленю (в неділю: „Не ходи Грицю на вечерниці“), треба відзначити п. Осиповичеву, дуже добру характеристичну актору, п. Лопатиньску, обдарену сильним і звучним голосом, пп. Григоровича, Полїщука і Ґембіцкого. Пан Стадник відзначає ся незвичайною зручностию в танцю. Публика заповнила салю, приймаючи артистів дуже прихильно. На осібну згадку заслугують хори, знаменито вишколені і посїдаючі, як видно, кілька гарних голосів“.

Еміґрация з галицкого Поділя до Канади прибирає що-раз ширші розміри. Перед кількома днями вийшло ся в Тернополи на зелїзничій стациї 620 еміґрантів, що приїхали зі стаций Гусятин, Копичинцї і Чортків, межи ними 340 дїтий. Ось наслїдки печаливости верховодачої в краю кліки о „poczciwy ludek!...“

Що то може заподїяти одна буква! До Блявзенбурґа телеґрафує отець до сина: „Приїду нинї, очікуй мене на двірци з бандою. Твій отець“. Син думав, що батько може виграв льос на льотериї і з неспокійним чувством радости станув в означеній годинї на двірци з капелею циганів. Ледви заїхав поїзд, цигани утяли марш Ракочого, а наперед них розрадуваний син з отвертими раменами дустрічає батька. Старий счудував ся немало, що має значити таке привитане? — Прецінь ми телеґрафували мені, щоби я вийшов по нас з бандою!... — Чи ти оналїв, скрикнув старий, на дворі позимнїло і я боюсь ся перестудитись, тому телеґрафував, щоби ти привіз *буму*... буку а не *банду*.

Молодий післанець до Крїґера. 16-лїтний Й. Ф. Сміт виїхав з Америки дня 11. квітня с. р. кораблем до полудневої Африки, щоби вручити письмо Крїґерови, президентови Трансвалю. В письмі виписані симпатиї для бурів американьских молодих школярів з Філадельфії, Бруклина і Нью-Йорку в числї 20 тисяч. Молодий Сміт обіцяв, що певно доручить письмо президентови, а на осінь верне назад до Америки.

На виставі париській лучили ся сими днями дві нещастні пригоди. Дня 29. квітня завалився один приватний міст (що лучив Марсове поле з панорамою Globe celeste) і засипав прохожих. Сїм осіб погибло на місци, а з десяти осіб тяжко ранених дві померли опісля. Ще не проминуло прикре враженє з сеї пригоди, а зараз наступила друга: в гали машин на виставі заломило ся руштоване і два робітники згинули на місци, а двох сильно покалїчило.

Вісти з Америки. В маю (день подасть ся пізнїйше) відбуде ся в Шамокін, Па. віче і вечерок в память 39. роковини смерти Тараса Шевченка з слїдуючим порядком: О год. 8. рано Служба Божа, відчас котрої члени товариства Т. Шевченка являть ся в нарадї. По Службі Божій відсьпіває ся панахиду за душу Тараса. О год. $^1/_2$10. розпічне ся віче, на котрім прогодосить ся ось ані реферати: 1. Справи просьвітні. 2. Справи церковні. 3. Справи робітничі. 4. Про руско-народний еміґрацийний дім в Америцї. Вечером, точно о год. 7. розпічне ся вечерок в память 39. роковини смерти нашого великого поета Тараса Шевченка, що устроюєть заходом шамокінского товариства его імени з слїдуючою проґрамою: 1. Вступне слово. 2. Відчит про Т. Шевченка. 3. Широкий луг, глубокий яр — відсьпіває хор. 4. Павло Подуботок Т. Шевченка — віддекламує Ілько Хомяк. 5. Тече вода — дует. 6. Утопленка, Т. Шевченка — віддекламує Мария Мурдза. 7. Гуляли і По морю — відсьпіває хор. 8. До Основяненка, Т. Шевченка — віддекламує М. Констанкевич. 9. Помарнїла наша доля — сольо М. К. 10. Козацькая доля, Т. Шевченка — віддекламує Гр. Гасич. 11. Ще не вмерла Україна — хор. 12. Кола дереза, комічна оперетка. Хто лиш може, не сьміє поминути тої нагоди, щоб не поспішити на той вечерок і в той спосіб поминути нашого Тараса. — За амер. „Свободою“.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Спіритизм.

Редакция „Народної Часописи“ взяла собі за задачу популяризувати між руськими селянами й міщанами науку в той спосіб, що друкує нераз доволї і, так би сказати, вичерпуючі відповіди на питаня, які тійже редакциї надсилають з ріжних сторін єї передплатники. А що питаня єї часто дуже цікаві, бо доторкають нераз важних подій житя людского, рослинного тай взагалї житя природи — то не меньше інтересні і відповіди.

На чвесь питане: що то є спіритизм — один з редакторів згаданої ґазети відповідає ось як:

„Щоби же й другі читателї могли зрозуміти о що розходять ся, позволю собі навести з деякими змінами наше питане:

На дних був в сьвідком т. зв. викликуваня духів за помочию кружачого тарельця на аркуши паперу, на котрім в округ виписана була по порядку цїла азбука. Панночка або і мужчина держать обі руки легонько на малім тарельци, вивернєнім дном до гори, а по кількох хвилях тарелець зачинає в округ посувати ся, а з букв, на котрих задержує ся, складає ся відповідь на поставлені духови питаня...

Годї припустити одначе, щоби дух дїйстно на чию небудь забаганку приходив з неба, чи з пекла, і лїз під тарелець, щоби заспокоювати людску цїкавість, а що обманьство було виключене — то хочете поясненя сего з'явища.

Насамперед треба мати то на увазї, що люди з давен давна кожде непонятне для них з'явище приписували найрадше якійсь надприродній силї, а друге, що завсїгди брала їх охота довідати ся, що єсть на тамтім сьвітї і що буде по смерти. На сих двох точках і основує ся новочасний „спіритизм“ або викликуване духів і розмова з ними при помочи пуканя, писаня і т. п, і він має нинї як з одної сторони множество безусловних приклонників, так з другої, й не мало рішучих противників, навіть фахових т. зв. антиспіритистів, котрі викликують „духів“, роблять то само, що правдиві спіритисти, щоби показати, що все основує ся на сьвідомім обманьстві (штука всїляких фаринників, як Ґанзен, След і др.)

Люди науки стоять по середині і слїдять за т. зв. спіритистичними проявами о стілько, о скілько они дадуть звести ся до дїйстно якихсь проявів в природї чоловіка.

Возьмім для приміру т. зв. пишучі столики або у нашім примірі тарелець. Він рушає ся, отже виконує якусь роботу; але для виконуваня тої роботи треба якоїсь сили. Деж она? Як би ним рушав дїйстно дух, що прийшов з тамтого сьвіта, то не треба би ані панни, або якогось мужчини; дух чей міг би й без них рушати тарельцем. Тимчасом, щоби тарелець рушав ся, треба, щоби панна держала руки над ним. Виходить з того, що порушаюча сила іде від панни через єї руки в тарелець, а коли не панна лиш дух рушає тарельцем, то хиба він вліз в панну, иншими словами: панна стала ся посередником межи духом а тарельцем, стала ся тим, що називають спіритисти „медіюм“. Коли же тарелець рушає ся лиш тодї, коли медіюм хоче, то очевидно, що коли він не рушає ся, то і медіюм того не хоче, або знов иншими словами: тарелець пише лиш тогди, коли медіюм того хоче або не хоче, а коли так, то хиба може то писати, значить ся давати такі відповіди, які хоче і може дати медіюм.

Отже як в сїм примірі так і в многих иньших грає головну і найбільшу ролю медіюм і в нїм треба шукати причин дїйстних спіритистичних з'явищ (не спіритистичних штук). Отже насамперед звідки бере ся той рух тарельця?

Звістна загально річ, що столик чи тарелець не під кождого чоловіка рукою буде порушати ся. Чомуж той „дух“ не лїзе в кождого чоловіка, лиш вибирає собі догідних і то найчастїйше з красного поля?

На то наука не має доси иньшого поясненя, як лиш таке, що рух переносить ся з медіюм на тарелець або столик. А що посередником межи волею чоловіка а рухом его членів суть нерви, то припускає ся, що у деяких людий суть того рода нерви, що они волю викликуючу рух переносять, чи передають ще поза своє тїло якимсь предметам. Коли же так, то видко, що єсть ще поза нами якась сила зовсїм нам ще не знана, а котрої прояви ми лиш случайно і при догідних обставинах можемо добачити.

Що та сила є в нас, то знаємо дуже добре, бо що дня, що хвилї, сьвідомо і несьвідомо она в нас відзиває ся, а мимо того ми не можемо її добачити, чи лїпше сказавши — не можемо її понятн. Ся тайна сила руху проявляє ся впрочім в цїлій природї на величезні розміри і она нас взагалї не дивує, хоч є далеко величавійша в своїх проявах. Лиш коли ми її случайно видимо в дуже маленьких проявах і инакше як звичайно на собі, беремо для єї поясненя до помочи „духів“ з тамтого сьвіта. Се що до поясненя одного з'явища т. зв. спіритистичного руху. Але як пояснити иньшого рода рух, такий, як его видїли такі учені, як славний астроном Скіапареллї і проф. Броссеріо, Ґерезе і др. на славнім свого часу медіюм Евзапія в днях 28. вересня і 3. жовтня 1892?

Евзапію, що сидїла на кріслї при столї, викинуло нараз разом з кріслом на стіл. Ті учені, що описали спільно відписали справоздане з цїлого ряду з'явищ на тім медіюм, сказали виразно, що розходить ся о з'явища незвістної природи, котрих они не беруть ся пояснити, бо не знають причин потрібних до їх виявлення“.

Телеґрами „Буковини“.

Львів, 5. мая. Митрополит львівский Юлїян Сас Куїловский помер нинї о годинї пів до 12-ої в полудне.

Відень, 5. мая. Цїсар виїхав в гостину до Берлина.

Льондон, 4. мая. Льорд Роберте телеґрафує: Ґен. Гомільтон зігнав дня 1. с. м. бурів з їх сильних становищ коло Гутнек. Страти Анґлїйцїв не великі. Бури уступили на північ і на всхід. Анґлїйцї забрали 26 бурів до неволї, між ними одного команданта. Гамільтон тепер відпочиває, бо его войска бороли ся безнастанно 7 днїв.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усуває вагнїтон

Г. ФАЙЛЄС

при улици Руский ч. 6,

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом урядженний

Фризиєрский сальон

до побіч приперажного дому

при улици Руский ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Справоздане Касове „Руской Каси“.

за місяць квітень 1900 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло			З кінцем місяця	
к.	с.		к.	с.	к.	с.
11	—	1. На фонд резерв. загальний	5	—	16	—
297	—	2. Вложено паїв	110	—	407	—
6328	34	3. Вложено вкладок щади.	3656	58	9984	92
3954	68	4. Звернено пожичок на скрипти	1856	09	5810	77
2015	19	5. „ „ на векслї	162	50	2177	69
1027	25	6. Побрано відсотків	313	95	1341	20
171	31	7. На адміністрацию побрано	42	12	213	43
13804	77		6146	24	19951	01
3349	70	8. Готівка	57	85	3349	70
17154	47		6204	09	23300	71

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло			З кінцем місяця	
к.	с.		к.	с.	к.	с.
504	40	1. Виплачено паїв	1960	—	2464	40
6957	11	2. Виплачено вкладок щади	1467	08	8424	19
2860	—	3. Дано пожичок на скрипти	2000	—	4860	—
6550	—	4. „ „ на векслї	280	—	6830	—
142	74	5. Виплачено відсотків	1	15	143	89
82	37	6. Виплачено коштів адм.	61	10	143	47
		7. Виплачено оплат скарбових	15	28	15	28
17096	62		5784	61	22881	23
57	85	8. Готівка (Сальдо)	419	48	419	48
17154	47		6204	09	23300	71

В місяцю квітни вступило 5 нових членів з паями декларованими на суму 200 корон, а дїйсно виплатили 110 корон; виступив 1 член з паями на суму 1960 корон.

Дирекция:

Єр Пігуляк
голова.

Антін Клим
член старшини.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешево!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Магазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

від „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватоними,

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з тонку і могару

з перших віденьских і берлїнских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хвалячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до домів і тим на гонах.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кобилянської	40	кр.
Царіння, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Залїсє, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омеляна Поповича	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-сїдїнники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омеляна Поповича	10	„
Образки з природи, Івана Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки „ „	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українцїв „ „	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Прикаяка, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит „ „	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

Інформациї і пропозициї до заключеня обеспечень житєвих і найкористнїйших комбінациї.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обеспечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі припади, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емеритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обеспечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житя можна обеспечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, преставне своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за спатою 5 ½% і 1% додатку на конта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обеспечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216,714 кор.

Позички для членів Тов. взаїмних обезп. і пазмр. през. „Днїстра“ на 5½% і 1% додатку на конто адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

по скінчім промисловім курсі в ц. к. технольоґічнім промисловім музеєм у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує шановних П. Т. Публику, що виготовляє всякого рода обув для мужчин, женщин і дїтий з то після найновійших взорів як: черевики, ґамаші, та в разї потребности з ортопедичним апаратом і з облекшенням природам до найлїпшого порушуваня.

Через пошанє моїх черевиків знікають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах. Добром і елеґантною працею, тяжко обслугую буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних закликувачів.

З поважанєм

ІВАН ДІН,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втираня: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати собі

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ в аптиці Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим левом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstbereitung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champager etc.) vermittelst einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Bek. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Drogerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлес

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сєверского.

Ч. 49. Чернівцї, середа дня 26. квітня (9. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платиї в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

VII. засїданє з 3. мая с. р.

(Конець).

Пос. Стефанович реферує про закон, котрим установляє ся повітові спілки рільничі і краєву культурну раду.

По промовах послів Мустаци, Ник. Василька і Волчиньского та прав. радника Фекетого ухвалює сойм сей закон.

Відтак розділено дальші запомоги, між тими й тов. „Руский Народний Дім“ 1000 кор. а „Бук. Боянови“ 550 кор.

На конець відступлено кр. видїлови кілька петиций, між ними й о знесенє рогачок та зниженє лїт служби учителям до обдуманя, узглядненя і поставленя відповідних внесень.

VIII. засїданє з 4. мая с. р.

Пос. Лянгенган реферує про краєвий прелїмінар на р. 1900 і вносить одобрити суму

1) звичайних видатків 1,433.525 корон 15 сотиків, а доходів 346.281 кор. 32 сот.,

2) покрити недобір 1,114.943 к. 83 с. додатком 42 сотиків від корони, а

3) надвишку 27.032 к. 17 с. вставити до рубрики доходів на р. 1900.

Надзвичайні видатки виносять 672.633 к. 74 с. а доходи 461.809 к. 12 с., недобір 20.854 к. 67 с. покрити з готівки, що є в касї. (Принято).

Пос. Пігуляк реферує про прелїмінар пенсийного фонду для учителїв на р. 1900, що виказує 46.404 к. видатків а 48.149 к. приходів. Надвишку 1745 к. належить опроцентувати. (Принято).

Пос. де Льож реферує про промислові справи і краєвий статистичний урад, ставляючи такі внесеня:

1) призволити на р. 1900 суму 7000 к. на запомогу дрібного промислу,

2) призволити річну субвенцию 600 к. для промислового курсу в Вижницї,

3) призволити запомоги для таких самих курсів в Радїнцях 1.304 к., в Серетї 651 к., в Сучаві 1230 к. а в Чернівцях 503 к.,

4) візвати краєвий видїл, щоби заняв ся заснованєм промислових курсів в Ґурагуморі, Кіцмани і Сторожинци,

5) візвати краєвий видїл, щоби заняв ся основанєм кониярскої школи в околици Прута,

6) позволити краєвому видїлови на вітрові млини 2.000 к., з котрої суми має за 600 к. вислати до Моравиї і Шлезка майстра, котрий би оглянув тамошні млини й заняв ся тут їх будовою, на що кр. видїл має давати запомоги 1.400 к. селянам на будову таких млинів,

7) завізвати правительство щоби при унїверситетї в Чернівцях отворило стацию до розслїджуваня поживних материй,

8) жадати від правительства, щоби продавано лише чисту горівку,

9) зажадати від правительства зміни невідповідних розпоряджень з 31. мая 1859, ч. 5311 і з 9. квітня 1872, ч. 2412 про торги та усуненя неуправнених посередників і иньших недогідностий при торгах худобою,

10) завізвати кр. видїл щоби предложив на слїдуючій сесиї стадний статут для краєвого статистичного бюра,

11) приняти справозданє кр. видїлу про промисл і стат. бюро до відомости. (Принято).

Пос. де Льож реферує про справозданє краєвого видїлу дотично справ громадских і вносить:

1) одобрити позичку міста Чернівцїв в сумі 12.000 зр. з міского пенсийного фонду на 4 і пів %,

2) одобрити ухвалу черновецкої міскої ради, котрою дарує 4.000—4.500 квадр. метрів площі Єлисавети за будову краєвого суду,

3) завізвати краєвий видїл, аби предложив будівляний закон для міст і сїл на Буковинї,

4) завізвати кр. видїл, аби виготовив закон про управу громадским майном і надзір над тимже,

5) приняти справозданє кр. видїлу про громадскі справи до відомости. (Принято).

На конець слїдують устні справозданя про петициї о запомоги.

Краєвому видїлови відступлено між иньшими до увзглядненя: петициї о знесенє двірских обшарів, а правительству петицию філїї „Рускої Школи“ черновецкого повіту о закон про нищенє маєвих хрущів і борозняків, петициї кількох громад о замкненє корчем в недїлї, о знесенє § 40, 2· уступ закона з 30. сїчня 1873 і и.

IX. (послїдне) засїданє з 5. мая с. р.

Президент краю відповідає на запитаня, а то:

1) що чужинцям не дає ся концесиї на вербованє робітників за границю, та що проти надужить, які мимо того бувають, видасть строгий наказ старостам,

2) що трамвай їде після припису, але помимо того ні взгляду на селян постарає ся президент, щоби трамвай їхав осторожнїйше а полїция зважала на більший порядок на улицях.

Пос. Стефанович ставляє такі резолюциї:

1) завізвати правительство, щоби заняло ся геольоґічним і мінеральоґічним розслїдженєм Буковини і підпирало дотичні підприємства,

2) візвати правительство наново, щоби настановило інжинера для краєвої культури,

3) візвати видїл краєвий, аби виповнив невиконані доси резолюциї сойму в справах краєвої культури,

Пос. Скедль вносить просити правительство заняти ся питанєм обезпеченя худоби.

Пос. Мустаца вносить, аби з краєвих фондів давати податковим урядам позички на плату для лїсничих.

Пос. Ник. Василько вносить завізвати кр. видїл, аби заняв ся питанєм про полїпшенє і піддержанє господарств полонинських. (Всї внесеня принято).

Пос. Скедль реферує про закон, котрим позволяє ся місту Чернівцям побирати данину від всту-

---

19)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

ГР. Л. Н. ТОЛСТОГО.

Перекладає Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

Судовий пристав, румяний, гарний чоловік у чудовому мундірі з паперами в руцї, підійшов до Фанаріна з запитанєм — що його тут привело? І дізнавшись, що причиною приходу адвоката була справа Маслової, записав щось на папері і забрав ся. В той час двері шафи отворили ся і звідтам вийшов патриархальний старець, але вже не в жакетї, а обшитім ґальонами убраню з блискучими медалями на грудях. Стрій сей робив старця похожим на птаха.

І самого старця змішав сей костюм. Поспішно, скорійше, чим звичайно, подав ся до дверий, що стояли напроти входу.

— Се Бе, дуже поважана людина, — сказав Фанарін до Нехлюдова і, познакомивши його зі своїм товаришем, оповів де-не-що про річ, після його думки, дуже цїкаву, що власне мала бути предметом нинїшного засїданя.

Справа зачалась скоро, і Нехлюдов враз з публикою увійшов на лїво до салї засїдань. Всї вони і Фанарін зайшли за кратки, на місця для публики. Лиш петербурґський адвокат пішов наперед до бюрка перед кратками.

Сали засїдань сенату була меньша чим сали окружного суду, була простійше прибрана і відзначалась хиба тим, що стіл, за яким сидїли сенатори, був покритий не зеленим сукном, а малиновим атласом, обшитим золотим ґальоном. Але за се були ті самі вонечні придатки, конечні задля місць, в яких виміряє ся справедливість: зеркало, символь лицемірства — образ і символь невольницької підлячности — портрет царя. Так само торжественно оповістив пристав: „Суд іде“. Так само всї вставали, так само сїдали на прісла з високими поручами, так само опирали ся на столї, ходячи додати своїй поставі природности. Сенаторів було чотири. Предсїдатель Нікітін, цїлком оголений чоловік, з вузьким лицем і острим поглядом; Вольф, зі значно стисненими устами і біденькими руками, якими перевертав картки списаної справи; опісля Сковороднїков, товстий, понурий, рябий чоловік, учений юрист, і четвертий Бе, сей самий патриархальний старець, що якив ся послїдний. Враз зі сенаторами увійшов надсекретар і заступник надпрокуратора, середнього зросту, сухий, оголений молодий чоловік, з дуже темним цьвітом лиця і чорними, тужливими очима. Нехлюдов зараз таки, не дивлячись на дивний мундїр і на се, що шість лїт не видав його, пізнав у ньому одного з найлїпших своїх товаришів за студентських часів.

— Заступник надпрокуратора може Селенін? — спитав він адвоката.

— Так, або що?

— Я його добре знаю, се дуже добра людина...

— І добрий заступник надпрокуратора, хвальний. Ось його би попросити, сказав Фанарін.

— Він на кождий припадок піде за голосом совісти, — обізвав ся Нехлюдов згадуючи свої близькі зносини і товариснованє з Селеніним і його гаунї прикмети чистоти, чесности, порядности в лїпшому саме значіню сего слова.

— Так тепер і вісоли, — вишептав адвокат, потонувши в слуханю зачатої справи.

Справа зачалась жалобою на засуд судової палати, що лишила рішенє окружного суду без зміни.

Нехлюдов став слухати і старав ся зрозуміти значінє того, що дїяло ся перед ним, але так само, як в окружнім судї найшла трудність в зрозуміню справи тому, що розбирано не се, що з природи річи було головне, а оставано довго над дрібницями. Вела ся розправа о статю в часописї, в якій найшло на верх шахрайство голови одної спілки. З природи річи, важною річию могло бути лиш се, чи правда, що голова спілки *обманює своїх спільників* і що зробити, аби він перестав їх обманювати. Але про се і згадки не було. Вела ся річ про се, чи мав або немав по закону видавець часописї право надрукувати статю фейлетоніста і якого допустив ся він злочину поміщаючи отту діфамацию або клевету, і в яким відношеню стоїть діфамация до клевети, або клевета до діфамациї, і іще дещо, незрозуміле для простих людий: про ріжні статї і рішеня якогось там спільного департамента.

Зі всього зрозумів Нехлюдов лиш одну річ себ-то, що, без огляду на се, що Вольф, який предкладав сю річ до відомости, строго висказав ся, що сенат не може входити в розбір справи після її істоти, — в тій справі пристрасно говорив за скасованєм засуду палати і що Селенін, з горячковостю, цїлком незгідною з його поздержливостию, виявив противну гадку. Та горячковість у все поздержливого Селеніна, яка так здивувала Нехлюдова основувалась на тім, що він знав голову спілки, яко задовженого чоловіка, а між тим принагідно довідав ся, що Вольф власне впереддень розправи був у того пана на парадним обідї. А тепер, коли Вольф, хоча дуже осторожно, але явно станув по стороні голови, Селенін розгорячив ся і трохи за нервово для звичайної справи висказав свою гадку. Але ся мова очевидно образила Вольфа: він червонїв ся, дрижав, робив мовчки жести здивованя і з дуже достойним, але ображеним видом подав ся з другими сенаторами до кімнати нарад.

— Ви властиво в якім намірі? — опять спитав судовий пристав Фанаріна, зараз по виходї сенаторів.

— Я вже говорив вам, що я за справою Маслової...

— Ага. Нинї буде над нею розправа. Але...

— Що, але?

— Зволїть поглянути ось тут. Сна

пних карт на публичні продукциї. (Принято).

Пос. Скедль реферує про стан шкільництва за рік 1899 і ставить слїдуючі внесеня:

1) завізвати правительство, щоби шкільний примус виконувало з увзглядненем нужди населеня, недостатків комунїкацийних і иньших місцевих недогідностий, за те аби старало ся запровадити повторительну науку у всїх школах,

2) дбати о заснованє і будову шкіл в тих громадах, що їх ще не мають,

3) подбати о підвисшенє суми призначеної на позички і підмоги на шкільні будинки без обтяженя краєвого фонду шкільного,

4) закладати для національних меньшостий по можности осібні школи,

5) обдумати спосіб, як би злекшити громадам заснованє шкіл для національних меньшостий;

6) постарати ся, щоби при кождій школї були огороди й аби учителї уживали їх для образованя дїтий в господарцї,

7) вставити 5.000 к. запомоги для дївочих висших курсів на рік 1901,

8) старати ся о заложенє такого курсу в Серетї.

9) запобігати деморалїзациї міскої молодїжи,

10) завізвати краєвий видїл, щоби застановив ся над тим, як би заопікуватись дїтьми запущеними і недорікими, особливо-ж чи не годилось би установити премії для совістних опікунів,

11) завізвати правительство, щоби як найскорше заложило в північно-західній части Буковини руску гімназию,

12) злекшити жужницким дїтем вступ до середних шкіл через заложенє безплатних приготовляючих курсів при бук. середних школах.

В головній дебатї забирає перший слово президент краю і заявляє, що старатись ме зі всїх сил о виповненє тогідних і сегорічних ухвал сойму в шкільних справах. (Оплески). Особливо заступить ся заіменованєм трох самостійних і рівноправних краєвих інспекторів та за інтензивнїйшим образованєм учителїв середних шкіл в мовах краєвих. (Гучні оплески). До всїх ухвал сойму в справах шкільних відносить ся управа шкільна симпатично. (Оплески). Шкільна управа стоїть непохитно на законнім становиску повної рівноправности всїх заступлених в краю віроісповідань і народностий, і буде й надалї як Нїмцям, так і волоскому і рускому народови рівно прихильна, а при тім буде дбати й про иньші народности, особливо про велике число польских дїтий. (Гучні брава і оплески).

Відтак заявляє пос. Калїнеску в імени волоского клюбу, що зі взгляду на приреченє правительства про сповненє культурних домагань Волохів, чому відповідає і справоздане адм. комісиї, волоский клюб зрікає ся на тепер від усїх жалоб в надії, що Волохи в згодї з правительством осягнуть заспокоєнє своїх національно-культурних потреб. (Гучні оплески).

Далї заявляє пос. др. Рот: „Сполучена більшість соймова стоїть як нее на становиску повної рівноправности всїх народностий сего краю і приймає проте добутки правительства в піднятих ним переговорах до відомости, хоч відповіднїйші були-б переговори партий з партиями. Становиско соймової більшости до правительства остає мимо того з довірія до особи теперішного президента краю (гучні оплески) тепер незміненим. Більшість стоїть сильно при часто підношених постулятах, що ведуть до рівноправности, і заявляє, що задля їх переведеня лучить ся ще тїснїйше з собою. (Гучні оплески).

(Конець буде).

Війна в Африцї.

Очистивши околицю між Блемфонтеном а Вепенером в бурів, Роберте звернув фронт з полудневого всходу на північ, і з цїлою армією розпочав рух в сторону Трансвалю. Доси повело ся єму, здаєть ся з великими стратами — зігнати бурів з горбів окружаючих Табанху і заняти майже без вистрілу сильну позицию на північ від Блемфонтену Брандфорт. Кореспонденти доносять, що бурів в Брандфортї заскочено. Англїйским військам повело ся обійти крила бурів, так що они не могли вже думати о обороні свого становиска і цофнули ся на північ без найменьшого опору. Для скріпленя Делярея в Брандфортї вислано 4000 бурів, але ті прийшли за пізно. Через занятє Брандфорта Англїйцї одержали дуже добру точку опору для дальших своїх операций против Вінбурга.

На північ від Брандфорту зі всходу на захід пливе ріка Вет, а на північ від неї лежить Вінбург а дальше Кронштад. Передні сторожі колюмни Гамільтона станули вже над тою рікою. Бури заняли сильне становиско на північній стороні ріки. Дня 4. с. м. прийшло над сею рікою до горячої битви. Два віддїли бурів перейшли через ріку і хотїли злучити ся. Дивізия Гамільтона унеможливила се. Атак кінноти присилував бурів цофнути ся за ріку. Бриґада Бартона також стерла ся з бурами на північ від Руїдеп і також підігнала їх. З околиць Кімберлею доносять, що дня 5. с. м. бриґада Бартона перейшла під Віндсортоном ріку Валь. Бури покинули Віндсортон і Кліндам і посувають ся в північно західнім напрямі. Бартон іде за ними. При переходї через ріку, пальба бурів була дуже сильна, але — як доносять англїйскі телеграми, страти Англїйцїв не були великі.

В африканьскій війнї наступив отже новий зворот. Роберте розпочав похід на Трансваль. Англїйскі дневники доносять, що бури не будуть боронити анї Кронштаду, анї навіть Преториї, але будуть боронити ся в неприступних горах дикого округа Лїнденбурґ, куди вже висилають величезні засоби живности і амуниції.

БЛАЖ. ПАМ.

Митрополит Куїловский.

Галицкий митрополит Юлїян Сас Куїловский помер в 74. роцї житя, в 46. роцї священьства а в 10. епископства. Роджений 1. мая 1826. рукоположений в грег 1. квітня 1854, іменований епископом гефесиньским 26. червня 1890 а посвящений 17. серпня 1890, іменований епископом станиславівским 3. серпня 1891 а архієпископом львівским і митрополитом галицким 28. грудня 1898.

Недуга, на яку запав покійний перед пару місяцами показала ся з часом невилїчимою і вже під якогось часу всї були приготовані на неминучу катастрофу. Безнадійно хорий був покійний уже в хвили, коли цїсар надїлив єго достоїньством тайного радника.

Днем перед смертию відбуло ся конзилїюм дїкарске. З пухлини на ногах спущено воду і недужому стало лекше. Та се була тілько пільга передсмертна... Кінчив житє з повною сьвідомостию. На пів години перед смертию поблагословив Капітулу і свою родину. Невдовзї потім віддав Богу духа.

Про пов. князя галицко-руської церкви пишуть:

Смерть бл. п. митрон. Куїловского хоч сподївана, викликала досить сильне

зано, справа буде без сторін ведена так, що панове сенатори ледви чи вийдуть після оповіщеня. Але я доложу...

— Себто що?...

— Я доложу, доложу.

І пристав, щось собі записав на своїм папері і відійшов.

Сенатори намірали дїйстно, оповістивши порішенє справи про клевету, закінчити прочі річи, в тім числї і Маслової за чаєм і папіросами, не виходячи з кімнати нарад.

XXI.

Як іно сенатори сїли за стіл в кімнатї нарад, Вольф став дуже оживлаючо викладати мотиви, по яким справа повинна бути скасована. Предсїдатель, все недобре жичливий чоловік, чогось як раз нинї не був в гуморі. Прислухуючись справі після засїданя, він уже виробив собі що до неї гадку а тепер сидїв, не слухаючи Вольфа, потонувши у власних думках. Він пригадував собі зміст того, що він вчера написав в своїх записках з нагоди призначеня Віллнова, а не його, на ту важну посаду, яку він давно бажав собі дістати. Предсїдатель Нікітін був цїлком переконаний, що осуди ріжних чиновників перших двох клас, з якими він був в зносинах після своєї служби, становлять дуже важний історичний материял. Написавши вчера уступ, в якому добре дістало ся деяким чиновникам перших двох клас за те, що вони йому перешкоджали, (як він виравив ся, спасти Росию від загибели, до якої тягли її дотеперішні правителї, — я дїйсности лиш за се, що вони перешкоджали йому дїставати більше пенсиї, чим до тепер, — він думав тепер про се, як потомство побачить цїлу ту справу в цїлком иньшому сьвітлї.

— Так, розуміє ся, — сказав він, не слухаючи мови Вольфа, що як раз тодї звернув ся до нього. Бе лиш слухав Вольфа зі сумовитим лицем, рисуючи ґіранду на жежачім перед ним папері. Бе був лїберал чистої крови. Він сьвято заховував традициї шістьдесятих років і николи й відступав від строгої безсторонности, то лиш на сторону лїберальности. Так само і в тій справі, крім того, що голова сенати, котрий жалував ся на клевету, був брудним чоловіком, Бе стояв по стороні позвисня жалоби без наслїдків іще тому, що се обжалованє оклевету журналїста було ограниченем свободи друку. Коли Вольф скінчив свої виводи, Бе, не дорисувавши ґіранди, зі сумом, — йому сумно було, що приходило ся доказувати такі трутьми — мягким, милим голосом, коротко, просто і переконуючо вказав на неосновність і, спустивши сиву голову, продовжав дорисовувати ґіранду.

Сковородніков, що сидїв напроти Вольфа і цїлий час то вкладав то виймав з рота бороду і нуса з скінченем мови Бе, перестав жмікати бороду і голосно сказав, що без огляду, що голова сенати великий поганець, він стояв би за касацию засуду, коли би були правні касацийні підвалини; але що їх дасть Біг, він долучує ся до гадки Івана Семеновича (Бе). Виповівши те, усьміхнув ся з радости, що трохи допучив Вольфови. Предсїдатель зголив ся зі Сковородніком і справу відложено.

Вольф був невдоволений найпаче ізза того, що немов почав в підозрінє незахованя безсторонности і, оказуючись на вид рівнодушним, взяв ся за слїдуючу справу Маслової і потонув у ній. Тимчасом сенатори зажадали чаю і розговорились про новину, що вчинила враз з дуелем Каменського, всїх Петербуржців. Се була справа директора департамента, зловленого і давно уже підозрілого о злочин, на котрий кари вказує статя 995.

— Яка погань, — з обридженем сказав Бе.

— Щож в тім злого? Я вкажу вам в нашій лїтературі на проект одного нїмецького письменника, що просто домагає ся, щоби се не уважало ся злочином і щоби уможливити подружє між сьвоїми мужчинами, — сказав Сковородніков, жадно з хлипанєм затягаючись повитим папіросом, який він тримав поміж пальцями, і голосно зареготав ся.

— То не може бути, — сказав Бе.

— Я покажу вам, — відвітив Сковородніков, витягаючи новий заголовок твору а навіть рік і місце виданя.

— Кажуть, його назначують губернатором якогось сибірського міста, — виповів Нікітін.

— І се дуже добре. Архиєрей з хрестом його стрічати ме. Нам здав би ся такий самий архиєрей. Я би їм зарекомендував, — говорив Сковородніков і, кинувши окурок папіроса до попільничи, забрав кілько вдало ся, бороди і вусів до рота і став пережмікувати їх.

В тій хвилї увійшов судовий приставі і оповістив бажанє адвоката і Нехлюдова, бути притомним при розборі справи Маслової.

— Ось де се дїло, — сказав Вольф, — то цїла романтична історія, — і розповів всьо, що знав о відносинах Нехлюдова до Маслової.

Поговоривши про се, подокурювавши папіросів і допивши чай, увійшли сенатори до салї засїдань, оповістили порішенє попередної справи і приступили до дїла Маслової.

Вольф дуже докладно виложив своїм тонеським голосом касацийну жалобу Маслової і зном не цїлком безсторонно, а з очевидним бажанєм скасованя порішеня суду.

— Маєте що додати? — звернув ся предсїдатель до Фанаріна.

Адвокат встав і виставивши наперед свою білу, широку груди, точка за точкою, дуже вимовно і точно доказав відступ суда в шести точках від закона а крім того позволив собі, хоть в коротці, доторкнути ся і самої справи по її істотї і голосній несправедливости його рішеня. Тон короткої, але сильної річи Фанаріна був такий, що він вливає ся за опорі на сїм, що панове сенатори своїм критицизмом і юридичною мудростию видять і розуміють лїпше, ніж він, але він робить се з обовязку, якого підоймив ся. Здавало ся, що після річи Фанаріна не могло бути найменьшого сумніву, що сенат повинен змінити рішенє суду. Скінчивши свою бесїду, Фанарін побідоносно усьміхнув ся. Дивлячись на свого адвоката і побачивши той усьміх, Нехлюдов був переконаний, що справа виграна. Але поглянувши на сенаторів, він завважив, що Фанарін сьміяв ся і тріюмфував один. Сенатори і заступник надпрокуратора не усьміхались, і не тріюмфували, а мали від людий, що знудились тою бесїдою і говорили: „Чули ми богато того, а все таки воно нї до чого“. Вони всї, очевидно, мали вдовлетворенє тодї, як адвокат кінчив і перестав безпотрібно їх задержувати. І сейчас по скінченю мови адвоката, предсїдатель звернув ся до заступника надпрокуратора. Селенін коротко, але ясно і точно, висказав ся за полишенєм справи без зміни, бо усї касацийні причини були неосновні. Всїд за тим, сенатори встали і пішли нараджувати ся. В кімнатї нарад голоси подїлили ся. Вольф був за касациєю; Бе, зрозумівши, в чому річ, дуже горячо стояв рівнож за касациєю, представивши ярко товаришам образ суду і непорозуміня присяжних, як він його цїлком вірно пійняв; Нікітін, як завсїгди, строгий оборонець формальностий і строгости, був против. Всьо мало покінчитись голосом Сковородніков. І сей голос став на сторону відказу головно ізза того, що рішенє Нехлюдова женить ся з тою дївкою, в їм моральних принципів було в великій мірі йому противне.

(Дальше буде.)

вражінє на мешканців Львова з огляду на обставини, серед яких лучила ся. В коротчім часї пару місяців — се вже четвертий епископ в Галичинї переносить ся до вічности, а в додатку умирає руский архиепископ в порі, коли ще на катафальку спочиває архиепископ латинский. Кромі того загально відомо, що митроп. Куїловский дуже нерадо, сказати-б під примусом моральним переносив ся із Станиславова до Львова, немов не віщуючи собі щастя на митрополичім престолї... І справдї, не судило ся єму хоч би один повний рік правити архидиецезиєю, бо хоч іменований був митрополитом ще в грудни 1898 р., то на престол вступив аж в осени минулого року. За той коротчий час кілька послїдних місяців переслежав, аж в мин. суботу о 11 год. 50 мін. в полудне скінчилась єго муки.

По виномованю оногди води з ніг пок. митрополит почув полекшу і набрав надії, що виїде на сьніжий воздух... Тимчасом тяжкий воріг — рак (під пахою), о котрім в часї недуги в ширших кругах не було чувати — приспішив кінчину. (Др. Реннкий орік, що причинив смерти був рак).

По смерти митрополита повідомлений нотар явив ся в митрополичій палатї і сповнив усе, що до него належало.

Екзекутором завіщаня установив почтенний прал. І. Литвиновича із Станиславова. Отже зараз вісвано телеґрафічно о. Литвиновича прибути до Львова, але він відповів, що з причини інфлюенциї не може. З сеї причини отворенє завіщаня відложене було до понедїлка.

Пок. митрополит не привіз із Станиславова до Львова нічого. З часів управи митрополією лишив кажуть 12.000 зр.

Перед кількома днями дістав покійний „наказ заплати особистого податку доходового“ в сумі 1.100 зр.

Другого дня о 7 год. вечером зібрала ся митроп. Капітула на сесию з причини смерти митрополита і вибрала: прелата о. Андрея Білецкого адміністратором архидиецезиї sd spiritualia, а прал. о. Івана Чепельского управителем дібр митрополії.

Тїло бл. п. митрополита набальсамовано і одягнено в архиперейскі ризи і наряджено в домашній каплици в палатї. Домовина чорна, металева. Після бажаня покійника похоронений буде не під церквою сьв. Юра, але на Личаківскім кладовищи, і то, як кажуть, в окремім гробі, а не в гробівци митрополитів і єпископів.

З нагоди смерти бл. п. митрополита відбирає Капітула личні і письменні кондоленциї від ріжнородних високо і найвисше поставлених осіб.

Похорони нині, т. є. у второк.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 8-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Значна партия еміґрантів-селян з Буковини (около 100 душ) з віщанського повіта переїхала онодї через Краків до Канади.

Многоґатунковий диґнітар. З Чуркова доносять: Чи може бути начальником громади дяк, котрий кромі того провадить ще й катастер худоби, виставляє „паси“ для худоби, є оглядачом мяса, мерців, є також шацмаєтером і т. д. і т. д.?.. Нам здаєсь, що всего того тягару троха за багато для одного чоловіка. Одна особа є заразом „надзираюча, предсїдаюча і віддана“, а сего чейже і закон не приписує. Може би в сесю справу вглянули компетентні сфери. Дяк і начальникує і всї громадскі діловодства провадить, і сам себе судить?... В Чуркові потрібно начальника громадского, а не церковного, бо послїдний є в особі священика. *П.*

З Чорного Потока дістаємо ось яке письмо: Тутешний мішаний хор, котрий управляю ся неустанно через цїлий рік у церковнім сьпіві, відсьпівав в недїлю 29. квітня під проводом місцевого підучителя пана Степана Костиюка перший раз в церкві сьвяту літурґію. По укінченю Служби Божої виголосив пир. о. Емануїл Тімкович проповідь, в котрій подякував щирими словами учителям за їх труди, що до вивченя церковного сьпіву, а потім пояснив обширнїйше народови, який то превеликий хосен приносить школа. В кінцї сказав нам пир. душпастир, що найбільшим гріхом є, єсли хто відносить ся неприхильно до школи. Слова сї зробили несказане враженє, на лици усїх присутних сіяла радість. Чуюсь обовязаним подякувати пир. о. Е. Тімковичеви за єго щиру відпору і уповаючи на єго дальшу поміч, сподїю ся осягнути більше ще дечого, що певно приносе нашій громадї чимало хісна. — *Емануїл Томоруґ*, управитель школи в Чорнім Потоцї.

Перший виклад дра К. Студиньского: „Вступні замітки до історії позамічного письменьства XVI — XVII в.“ відбуде ся на львівскім університетї в середу, дня 9-го с. м. о год. 5. пополудни (Сала V.)

По смерти убитий громом. З Рожнітова пишуть: В Струтинї вижим номер Іван Ісевич, господар. Тїло положили на катафальоч, засьвітили сьвітло. На сам Великдень в полудне ударив грім в єго хату, де було ще четверо людий. Грім ударив в мерця, двоє людий оглушив, але відратовано їх, а двом нїчо не стало ся. З грому сьпинив ся огонь, люди вийшли, а небіщик погорів. Грім з хати пішов до стайнї і убив коня. Факт сей люди ріжно собі толкують. Кажуть, що небіщик мав два гріхи, з котрих нїзе житє не висповідав ся... Похоронено згорілі кости.

Кишеневий телефон без дротів. Молодий винахідник Володимир Яхно, що вславив ся вже кількома винаходами та удосконаленями на поли електротехніки, пробував недавно свій новопридуманий телефон без дротів на шляху межи Львовом а Перемишлем. Фахова комісия випробувала сей винахід всесторонно в такий спосіб. Одна часть комісиї, під проводом п. Яхна, прямувала з улицї Рицарскої, де мешкає винахідник, на Личаків; друга часть комісиї під проводом д-ра Шварца, віддалила ся зі Львова поспішним поїздом в напрямі до Краснова. П. Яхно розмовляв підчас того з п. Шварцом цїлком свобідно і точно, мимо того, що поїзд був в руху. — П. Яхно кінчить тепер наукову розвідку про електричність і незабавом оголосить єї друком. Всї виводи доказує в сїй розвідцї експериментально з великою пластикою і точностию. П. Яхно думає також подати кілька відчитів про свої винаходи з демонстрациями на приладах.

Цікаві числа. З загального числа населеня сьвіта лиш 500 мілїонів людий вправляє своє тїло одежою цїлковито, а 250 мілїонів ходить зовсїм нагo. Так само під оглядом мешканя: 500 мілїонів людий має доми, 700 мілїонів мешкає в печерах і шатрах, а 250 мілїонів спить на сьвіжім воздусї.

Археольоґічні відкритя. В селї Іваню над Дністром залїзничого повіта, виконали селяни десять лїт тому в ровї коло пивозу скелет мамута. Один зуб передано до кабінету рускої ґімназиї в Коломиї, инші більші зуби лишили ся у Йосифа Соколовского, закідателя дібр кн. Понїньского в Іваню. Там найдено також кремінну сокиру, що також находить ся в кабінетї коломийскої ґімназиї. В тім селї на горі є курган із татарских часів, а коло цвинтаря видні могили, також із тих часів. Недавно при копаню фундаментів під церкву і при копаню капнярки найдено декілька старих гроший і золотих перстенів; але нарід вірячи в їх нечисту силу, викинув їх. Викопані там кости вказували, що померші мусїли бути дуже великі і сильно збудовані люди. — В Печарній, приключеній до сусїдного села Жежави, є довга печера, про котру нарід говорять, що тягне ся аж до Івана. Після народної поговірки ховали ся там люди перед Татарами, а сї палених соломи при входах душили їх димом. До сеї печери тяжко дістати ся задля спертого воздуха.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно-Науковий Вістник, книжка V. за май 1900 р. Зміст: Із оповідань Наталки Полтавки: „Кому яке дїло?“ (оповіданє мого товариша). — Із малюнків Надії Кобальчич: І. „На польованю“. II. „Весною“. III. „Десь грають“. IV. „З громади“. V. „Весїльні сьпіви“. VI „Нарис“. — „Перехрестні стежки“ повість Івана Франка (далї.) — Буденний хлїб“. Нариси Антона Крушельницького: І. „На порозї житя“. II. „У родичів“. III. „Перший день“. IV. „На академиї“. V. „У нїтьмі ночи“. — Ескізи і малюнки: І. „Хто винен?“ Михайла Галущиньского. II. „Божевільний“, Мих. Галущиньского. III. „Така... дурна справа“ Ореста Андиковича IV. „Скінчив“ Івана Брика. — „Із анґлїйских поетів“: Із Перзиї Біша Шеллї. З берега моря. Із Томаса Гуда. Із Фелїциї Гіменс. Із Роберта Ніколля. Із Шекспіра. Із Томаса Мура. Із Андрія Парка. — „Чукчи“ оповіданє Вацлавана Серошевського. — „Хлїборобскі спілки М. Левитського“ Михайла Р...ва. — „Панько Олеськович Кулїш“. Огляд єго дїяльности. Написав Осип Маковей (далї). — Музей Василя Тарновського Немірича. — Хроніка і бібліоґрафія“.

Переписка редакциї.

П. Ник. Р. в С. Справа про котру нам пишете, є справдї дуже поважна. Ми вже бачили подібні случаї недуги. Чи се є так зв. лишай, чи що иньшого — годї нам знати; на певний спосіб є се недуга нашкірна, о скілько прикра і неприємна, о стілько тяжка до вилїченя. Наша рада така: Послїдними часами лїкарі і учені люди дослїдили, що всякі такі і тим подібні нашкірні недуги можна дуже легко вилїчити при помочи т. зв. лучів Рентґена. Оті рентґенівскі лучі є справдї неоцїнені і дивні: приміром коли надмірне їх ужите в однім місци тїла викликає випадане волоса, то ужите мірне і відповідне викликає власне поріст волоса там, де єго не було. А що вже до недуг нашкірних, то лучів Рентґена помощно, здаєсь, нїщо не заступить. Одиноким лїкарем на Буковинї котрий специяльно віддав ся апаратови Рентґеновскому і при єго помочи слїдить і лїчить ріжні недуги особливо нашкірні — є др. Ґольдфельд в Чернівцях (вул. Почтова ч. 2.) Удайте ся проте до него, а певно сего не пожалуєте. — **П. Оф. в П.** Ваша новісточка вправдї має цїль добру, та оброблене єї так слабоньке, що требаб просто писати наново. Отже нїхай там, де „вся того рода суночивають“. — **Кр. Мо. в А.** Згода.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 7. мая. Вчера відбула ся під проводом президента мінїстрів др. Кербера тригодинна нарада мінїстрів. Предметом були біжучі дїла, а передовсїм рада державна, яка якраз збирає ся.

Відень, 7. мая. Цїсар верне сюди нинї о год. 1. мін. 20. по полудни і виїде дня 11. с. м. на тритижневий побут до Будапешту.

Прага, 7. мая. Narodni Listy доносять, що між гр. Ґолуховским і др. Кербером є значний антаґонїзм, і висловлюють ся, що не знати ще в яку сторону звернуть ся симпатиї Ґолуховского, чи до Ґавча, чи до кн. Фірстенберґа.

Берлїн, 7. мая. Вчера о год. 11. перед полуднем відбуло ся в двірскій каплици торжество оголошеня повнолїтности наслїдника престола. Присутними були заграничні князї крови, надзвичайні повномочники, члени дипльоматичного тїла, мінїстри і ріжні достойники. Наслїдник престола заняв місце перед олтарем межи цїсарем а цїсаровою. Надворний проповідник виголосив відповідну промову, опісля відбуло ся богослуженє на подяку, а відтак цїсаревич зложив присягу на хоругви. Серед гуку стрілів цїсарство і достойні гостї удали ся з каплицї до білої салї цїсарского замку, де складано наслїдникови желаня. Підчас ґальового обіду тоастував цїсар Вільгельм II., дякуючи передовсїм цїсареви Франц-Йосифови і всїм монархам, заступленим своїми повномочниками. Цїсар Франц-Йосиф відповів, складаючи желаня нїмецкому цїсареви та цїсаревій та просив благословеньства Божого для молодого наслїдника, що вступає в публичне житє.

Відень 7. мая. Цїсар верне сюди нинї о годинї $1^1/_2$ в полудне, а дня 11. с. м. виїде на тритиждневий побут до Будапешту.

Берлин 7. мая. Цїсар Франц Йосиф іменував нїмецкого наслїдника престола властителем полку гузарів № 13.

Льондон 7. мая. Під Віндзоттоном перейшли Анґлїйцї ріку Вал. Бури не ставили опору і відійшли в напрямі на північ.

Льондон 7. мая. Льорд Роберте телеґрафує: Бури заняли сильне становище на північ від ріки Вет. Нинї прийшло там до сильної борби. Анґлїйцї відкинули ворога поза ріку.

Рим 7. мая. Прибуло сюди 2000 польских паломників. Папа прийме їх вівторок перед полуднем.

ДР. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить **всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.**

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1898 після часу середно-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Непеполокінцїв

посп. 7·10 рано, посп. 8·02 вечер, особ. 6·50 рано, особ. 5·05 вечер;

з Бурдужениї, Іншан, Гатин, Гадікальфи Глїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиці, Божна, Садагури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходить:

до Непеполокінцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікальфи, Гатин, Іншан і Бурдужениї:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іншан); особ. 7.55 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іншан), особ. 11·25 в ночи;

до Садагури, Божна, Новоселиці:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Берґомету, Сторожинци і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Берґомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Берґомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівтірки вятниці).

З Глїбоки відходить:

до Карапчева, Сторожинци, Берґомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано, мішан. 6·20 вечером, (лиш до Берґомету). (На шляху Берґомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівтірки та пятницю);

До Гадікфальфи приходить:

з Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальфи відходить:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·29 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатин приходить:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 3·45 по полудне.

З Гатин відходить:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іншан приходять:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іншан відходить:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер, мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходить:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·25 по полуд. міш. 5·50 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходить:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавиць.

До Карапчева приходять:

з Чудина в. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни

З Карапчева відходять

до Чудина в. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Непеполокінцїв приходять:

з Панківцїв, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Непеполокінцїв відходять:

до Панківцїв, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходить:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путини:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходить:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлиньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Bestrebungen der Rusinen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	„
Листи з пекла Ошпа Шпитка	20	„
Людина, Ольги Кибалиньскої	40	„
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Чума горілчана, Омеляи Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки „ „	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українцїв „ „	15	„
Синя книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музеї у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважуюсь славній публицї П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуве для мужчин, женщин і дїтий а то після найновійших взорів як: черевики гладкі, та в виді встромічкетім з ортопедичним апаратом і з обложенним природом до вигідного порушуваня.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та вонкі нарости на ногах.

Добрею і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволяючі цїнних замовлень.

З поважанєм

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Повсякдні черевики виготовляю ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Limim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїток

Г. ФАЙЛЄС

при улици Рускій ч. 6,

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

фризиєрский сальон

до побіч приперераючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна получити в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сікерского.

Ч. 50. Чернівцї, пятниця дня 28. квітня (11. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	—	сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Вісти полїтичні.

Дня 8. лат. мая зачала ся сесия ради державної під дуже сумним гороскопом. Загальною думкою є, що не довго она поживотїє. Хотяй Чехи ще остаточно не ухвалили обструкциї, то уважають більше нїж певним, що они приступлять до неї. Більшість молодеческого клюбу є рішучо за обструкциєю, а межи приклонниками єї находить ся також Енґель. Президент мінїстрів, здає ся вже предложив палатї язиковий закон. Правдоподібно правительство сейчас візве палату до вибору членів квотової депутациї. Вибір має бути поставлений на порядку дневнім засїданя дня 10. с. м. З огляду на се, що більша часть членів квотової депутациї, належить також до делеґациї, обі квотові депутациї оберуть ся в Будапештї в часї сесиї делеґациї. В поінформованих кругах говорять, що наради будуть дуже короткі і доведуть до нової ратифікациї раз вже уложених постанов, бо неможе припускати, аби котра з обох сторін уступила з раз вже занятого становиска. В міродатних кругах висказують також гадку, що і сесия делеґациї не буде дуже довго тягнути ся, бо спільний буджет не показує ріжниць з прелїмінарем на біжучий рік і надзвичайні кредити держать ся в умірковaних границях. Буджетова комісия австрийскої делеґациї уконституує ся безпроволочно по внесеню предложень, і переведе дискусию без перерв. Говорять, що делеґациї скінчать роботу до кінця мая, а найдальше в перших днях червня. Відтак зачне ся властивий час працї для парляменту і покаже ся, чи він спосібний до працї, чи нї.

Розійшла ся була поголоска, що мінїстер для Чех, др. Резек, подав ся до димісиї. Wiener Abendpost заперечила оноді сїй вісти, однак вже нинїшні телеґрами справджують єї. Вчера пополудни відбула ся нарада мінїстрів під проводом президента мінїстрів др. Кербера. Нарада тревала чотири години, а предметом єї було власне поданє о димісию, яке вніс др. Резек. Остаточної деціизиї не ухвалено, бо уладаючи намовам товаришів-мінїстрів, др. Резек згодив ся здержати ся з поданєм своєї димісиї цїсареви, доки президент мінїстрів не віднесе ся особисто до монарха. Стало ся се зараз вчера, на вечірній авдиенциї президента мінїстрів у цїсаря. Нинї западе остаточне рішенє в сїй справі.

Війна в Африцї.

Армія Робертса посуває ся наперед в сторону Кронштаду. Після найновійших вістий Роберте перейшов вже ріку Вет за котрою лежить одно з головнїйших позиций бурів Вінбурґ. Зі Смальдель, місцевости положеної вже за рікою Вет, Роберте так телеґрафує до Льондону: Наш табор знаходить ся тепер коло Смальдель. Ворог пофає ся в сторону Кронштаду. Рух кінних стрільців повів ся знаменито. Бурам забрано 25 людий і одну армату Максіма. Бури мали 16 ранених. Наші страти 1 убитий, 3 пропащі. — Бюро Райтера доносить з Смальдель під датою 7. с. м.: Вочині сили Робертса виконали марш з над ріки Дваль до Смальдель, не стрітивши ся нїгде з опором. Бури мали вчера на західнім крилї 40 убитих. В Смальдель Анґлїйцї знайшли богато материялу до будови зелїзниць і богато вівса. Міст на ріцї Занд має бути знищений.

З західного театру війни на північ від Кімберлея доносять, що ґенерал Бартон мав тяжку битву, котра тревала від години 9 рано до 4 пополудни. Анґлїйска піхота підходила кілька разів дуже близько до позиций ворога. Бури цофнули ся доперва тогди, коли були вже майже відтяті. Анґлїйскі страти 5 убитих і 25 ранених. Бури лишили на боснищи 3 убитих. Анґлїйцї забрали богато в полон. Бури, котрі здержували Бартона, мали числити 4.000 людий. Дальша телеґрама з Варентону доносить, що Бурів вихано з позиций під Фурхеншитрамсом. Анґлїйскі війска розтаборили ся на північнім березї ріки Валь. Ті війска мають на цїли увільненє Мефкінґа, а рівночасно від заходу підпирати офензиву армії ґенерала Робертса. Що дїє ся з Мефкінґом, не знати. Одні анґлїйскі ґенерали доносять що Мефкінґ увільнений, а командант бурів з трема тисячами війска піддав ся Анґлїйцям. Иньші знов доносять, що головний командант бурів Бота, зарядив облогу міста. Бюро Райтера твердить, що всї поголоски про увільненє Мефкінґа, вигадані з пальця.

До Преториї скликано трансвальский сойм. В тих днях відбуде ся перше єго засїданє, до котрого приписують велике значінє.

З під Мефкінґу доносять до бюра Райтера під датою 28. квітня, що дня 21. квітня бури розпочали сильне бомбардованє, під котрого охороною хотїли урядити штурм на місто. Однак війско бурів пражене огнем анґлїйских армат мусїло цофнути ся. Бури забрали з собою всї армати з виняткою двох меньших. Тиф в місті зменшає ся. Депеша Плюмера з дня 2. с. м. доносить, що бури скріпляють свої сили під Мефкінґом. Плюмерови повело ся при помочи голубів урядити кореспонденцию з містом. „Таймс“ доносить з Мефкінґа під датою 8. с. м., що там панує пропастниця.

В понедїлок отворено в Преториї сесию сойму в присутности заграничних конзулів і військових attachés. Президент Крїґер віддав великі похвали Жуберови, хвалив льояльність Оранїї і заявив, що відносини Трансвалю з всїма державами з виняткою одної Анґлїї суть добрі. Трансваль своєю поставою доказав, що щиро бажає удержати мира і також тепер зробить все, що є в єго силї, аби як найскорше привернути мирний стан річи. Президент висказав нарештї радість, що симпатиї цїлого сьвіта суть по стороні бурів. Крїґер ствердив з вдоволенєм, що фінанси Трансвалю потрафять заспокоїти величезні видатки, які за собою тягне війна і закінчив молитвою о ласку небес для трансвальскої републики.

---

20)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

Скворешнїков був материялїст-дарвінїст і уважав всякі прояви відзвичної моральности, або — іще гірше — релїґійности, не лиш негодженим божевілєм, але й личною образою для себе. Всї клоноти з тою проституциєю і притомність тут в сенатї оборонця її, знаменитого адвоката і самого Нехлюдова були йому дуже а дуже противні. Тож засунувши бороду в рот і роблячи міни, дуже природно удав, що він нїчого не знає в сїй справі, хиба лиш се, що касацийні причини недостаточні, і тому він згоджує ся з предсїдателем, щоби оставити жалїння без наслїдків.

Так отже в сенатї відказали.

XXII.

— Страшно! — говорив Нехлюдов, виходячи до другої кімнати з адвокатом, що укладав свій портфель, — в як найменшій річи вони гублять ся в формах і відкидують. Страх!

— Цїлу річ поносували в суді, — обізвав ся адвокат.

— І Селенін за відказом. Гірко, страшно! — продовжав повтаряючи князь. — Щож тепер робити?

— Подайно на Найвисше імя. Ви самі подайте, доки іще тут єсьте. Пропишу я вам зложу.

В тій хвили прийшов до тої кімнати Вольф, цїлий покритий львіздками, в мундурі і підійшов до Нехлюдова.

— Щож робити, дорогий князю. Не було достаточних причин, — сказав він, стискаючи плечима, та закриваючи очи, і пішов де йому було треба.

В слїд за Вольфом вийшов і Селенін, довідавшись від сенаторів, що Нехлюдов, давний його приятель, був тутки.

— А я несподївав ся тебе ту стрітити, — сказав він, підходячи до Нехлюдова, і сьміючись устами, підчас як очи його остались ся все сумними. — Я взагалї не знав, що ти в Петербурзї. Звідкіля ти взяв ся тут?

— Тут? Приїхав по се, що надїяв ся знайти справедливість і спасти за дурно засуджену женщину.

— Яку женщину?

— А що її справу ось тепер рішили.

— А, справу Масловоі, — згадавши, сказав Селенін. — Цїлком неосновна жалоба.

— Річ не в жалобі, а в женщинї, котра не винувата а терпить кару.

Селенін здохнув.

— Дуже можливо, але...

— Не можливо, а певно...

— Звідси-ж ти знаєш?

— Звідси, що я був присяжним судією. Я знаю, в чім ми пробили ошибку.

Селенін призадумав ся.

— Треба було тодї і заявити, — сказав він.

— Я заявив.

— Треба було записати до протоколу. Коли би се було в касацийному жалїнию...

— То правда, але і так було очевидно, що присуд безглуздний.

— Сенат не має права сказати того. Наколи би сенат позволив собі касувати рішенє судів на основі свого погляду на слушність самих рішень, то не кажучи вже про се, що сенат стратив би всяку точку опору і скорше наважив би ся нарушувати — справедливість, нїж її простовувати, сказав Селенін, згадуючи попередню справу, — не кажучи про се, рішення присяжних судїв стратили би цїлком своє значінє.

— Я лише одно знаю, що та женщина цїлком невинна, і остання надія спасти її від незаслуженої кари, страчена. Висша інстанция підтримала цїлковите безправе.

— Вона не підтримала тому, що не входила і не може входити в єство самої справи, — сказав Селенін жмурячи очи.

Завсїгди занятий і мало бувалий в сьвітї Селенін очевидно не чув про роман Нехлюдова. А князь замітивши се, порішив, що йому і не треба говорити про свої особисті зносини з Масловою.

— Ти певно закватирував ся у тїтки, — додав він, очевидно, бажаючи звести розмову на що иньше. — Я вчера довідав ся від неї, що ти тут. Графиня запрошувала мене на збори, щоби я разом з тобою послухав проповіди нового проповідника, — сьміючись лише устами, виповів Селенін.

— Правда і я був, але вийшов з огидою, — сердито промовив Нехлюдов, зихий на се, що Селенін на що иньше зводить річ.

— Так чого з огидою? Все таки се прояв релїґійного почуваня, хоча і односторонний, сентиментальний, — сказав Селенін.

— Се якась дика брудня, — відвітив Нехлюдов.

— Нї, нї. Тут лишень дивно, що ми так мало знаємо науку нашої церкви, що приймаємо за якесь-то відкритє наші саме основні догмати, — відозвав ся Селенін, немов спішучись висказати свому давному приятелеви свої, нові для нього, погляди.

Нехлюдов здивовано, уважно поглянув на Селеніна. А сей спустив очи, в яких пробилась не лиш туга, але і нежичливість.

— Так хиба ти віриш в догмати церкви? — спитав Нехлюдов.

— Розумість ся, що вірю, — відвітив Селенін, прямо і мертво дивлячи ся у очи Нехлюдову.

Нехлюдов здохнув.

— Дивно мені, — додав він.

— Опроче, ми поговоримо про се опісля, — обізвав ся Селенін. Йду — звернув ся він до пристави, що з поважанєм наближав ся до нього. — Конче іще хочу бачити ся з тобою, — додав

БЛАЖ. ПАМ.

Митрополит Куїловский.

Похорони бл. п. митрон. Куїловского — як доносять львівскі русні часописи — почали ся вівторок дня 8. мая о год. пів до 6. рано, Службою Божою; о год. $8^1/_2$. відчитав архиепископ Ісаакович Службу Божу по вірменьскому обрядови, а о 9. годині відправив сьвітану Службу Божу лат. епископ Вебер при участи хору „Лютні". О 10. годині відслужив епископ о. Чехович при участи мітратів оо. Білецкого і Фашиевича, торжественну Службу Божу, причім хор духовної Семинариї сьпівав дуже хорошо. Опісля виголосив мітрат о. Лев Турконич дуже гарну проповідь, в якій представив покору Покійника. По проповіди відбулось послідне ціловане, а о год. $1^1/_2$. спокудня рушив похоронний похід під проводом епископа о. Чеховича з церкви сьв. Юрия на Личаківский цвинтар. На переді йшли військові ветерани з музиковою, за ними численні корпорациї зі своїми відзнаками, братства церковні з хоругвами, дальше монахи: Домініканы, Францісканы, Кармелїти, Василиани; потім йшли питомці обох духовних семинарий, хор руских питомців, а за ними ученики рускої академічної ґімназиї. Потім довгим рядом йшли сьвященики, крилошани, прелати, інфулати, мітрати та архиереї. Перед домовиною поступала рада міста Львова з президентом Малаховским, за ними Совіт „Народного Дому", а дальше, несли селяни з Руского Села, де Покійник був парохом, вінець з жних рож. Домовину несли цілу дорогу по части сьвященики, а по части селяни. За домовиною поступала родина Покійного і сьвітскі достойники: намістник гр. Пінїньский, маршалок гр. Бадені, генералїцци, представителї всїх властий і заведень і ин.

Від самої церкви аж до цвинтаря творили шпалїр ученики та ученицї середних шкіл. З нагоди празника сьв. Юрия прибуло до Львова множество селян, котрі взяли участь в похороні свого Пастиря. Тому то здвиг народа на похороні був величезний, якого від давна Львів не бачив. Для удержаня порядку від рана повнила службу один батальон 30. полку піхоти.

Завіщане бл. п. митрон. Куїловского виходить ся у нотаря п. Йосифа Ошишевича ще доси запечатане. Кромі завіщаня найдено ще три запечатані пакети з написею: „Крил. Білецкий доручить крил. Литвиновичеви". Що містять ті пакети, не відомо. Пок. митрополит призначив на похорон 1.000 зр., але він буде коштувати около 4.000 зр., бо саме бальсамоване тїла коштувало 1.500 зр. Крім того пок. митрополит установив кілька богослужебних фундаций, а свому слузї записав 500 зр.

Руско-польскі відносини в Галичинї.

Що українсько-руский народ не повинен в борбі о свої народні права уступати і на нікого спускати ся, бо він правдивих приятелїв-союзників не має — се стара історія як сьвіт, про се й воробці вже давно знають. Вправдї наші брати Поляки не лишають ніякої нагоди, чи треба чи не треба — і вічно тикають нам пальцями попід ніс, що єсь то ми вас — се тобто нас Русинів — любимо, ми вас голубимо, ми вами опікуємо ся з чистої гуманности, просто, мовляв, з доброго серця, а ви, хами, потомки гайдамаків, ще за те на нас в'їдаєте; вправдї оті самі брата-Поляки перед цїлим сьвітом кричать, що ми не маємо від них ніякої кривди, а противно, скреготуть зубами — як то недавно тому Ruch katolick-ий — Rusini nas gaszczą i krzywdzą — то на дїлї таки воно все не так, а факт таки все позістане фактом, що Русини — се один з найбільше прикжених народів на сьвітї. І нийде таки мабуть таке, що „jak świat światem — nie będzie Polak Rusinowi bratem". Ось подаємо понизше кінець (задля браку місця усеї немож!) промови посла дра Т. Окуневского, виголошеної при ґенеральній дебатї буджетовій в галицкім соймі, а фактів там наведених нїчим не оспорать і не оправдають брата Поляка. Вертаючи до цифер буджету, бесїдник говорив:

„Я вдячний п. референтови, що в справозданю своїм вичислив пропорциї додатків до податків краєвих в инших краях і у нас. З того довідуємо ся, що Чехи мають $55^0/_0$, Моравя $54^5/_0$, Стирия $40^0/_0$, Долїшна Австрия $25^0/_0$, взглядно $27^0/_0$ — а ми, найбіднїйший народ, аж $72^0/_0$, бо такий процент виходить також при ґрунтовім і домовім податку, єли зважить ся, що додаток сей обчисляє ся від brutto податку ґрунтового (державного) без потручена знижки $10^0/_0$.

При такім страшнім підвисшеню податку счерканула, як виджу, комісия буджетова ще таку мізерну позицию, як 800 корон для рускої молодїжи шкільної. За то хиба хоче нас ущасливити комісия шкільна 9.000 коронами на інтернат Змартвихвстанців, або може $2^1/_2$ міліонами на Вавель. Кажу: двома і пів міліонами! Я того просто вже не розумію. Дальше находжу позицию 80.000 зр. на театр львівский і ще окрему рату 33.000 корон на будову того-ж театру — і весь то має ухвалювати також руский посол, котрого народність, на глум всякій чести і правдї, виключена від репрезентациї міста Львова, де той театр польский сьвіжо ставлять ся!

Львів заєдно домагає ся датків краєвих або всякої поруки на всї можливі свої потребы, памятки і т. д., кажучи тоді, що він є столицею краю. Але коли ходить о розділене прав в репрезентациї того-ж міста, о! тоді Львів „polskie miasto", столиця польска. Питаю: чи се дїйстно столиця лиш одної народности, чи обох? (Голоси: Обох!) Єсли обох, то як она поступила супротив рускої народности, не вибравши на сто членів ради ані одного Русина? Чи то не скандаль? І як сьміє тепер Львів жадати від нас, щоби ми для тої столицї ухвалювали і брали ґарантию? Як сьміє він жадати від нас на памятник Міцкевича 20.000 корон? Коли Русини поставили скромне внесене, щоби їм дати кусник площі на памятник Шевченка, Львів відказав нашій просьбі! Я шаную ґенїй Міцкевича, але яким правом ви примушуєте умираючого з голоду хлопа руского давати на памятник его, коли се виключно до вас належить?

А яка тут знов злобна замітка при позициї „Просьвіта!" Знов візване до виділу краєвого, щоби провірював тенденцию видаваних „Просьвітою" книжочок і після висліду виплатив або не виплатив „Просьвітї" тих 3.000 зр. Рішучо заявляю, що коли руский нарід платить податки, то має право брати з краєвих фондів для своїх культурних і просьвітних потреб, кілько єму треба та кілько стає краєвих фондів і ніхто не має права приписувати єму: що має в тім взглядї писати і як писати. Отже „Просьвіта" буде редаґувати свої книжочки, як редаґувала, і не стане кривити ду-

НОВИНКИ.

Чернівцї, 10-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім" і при кождій нагоді збирайте складки.

Високопреосьвященний Андрей Шептицкий, епископ станиславівский приїхав до Буковини на канонїчну візитацию. Оногдї був Владика в Вашківцях,

---

він, здохуючи. Лиш чи застану тебе? Мене все можеш застати о сеїй годині при обідї. Улиця Надеждінська — і подав число. — Багато з того часу протекло води, — додав він віддаляючись і опять усьміхаючись лише губами.

— Як успію, прийду, — сказав Нехлюдов почуваючи, то колишній, близький та любий йому чоловік Селенін, зробив ся йому нараз, в наслїдок короткої розмови, чужим, далеким і незрозумілим, поки і не ворожим.

XXIII.

Коли Нехлюдов пізнав Селеніна студентом, се був дуже добрий син, вірний товариш і на свої лїта дуже образований бувалий чоловік з тактом, завсїгди елеґантний і чепурний а разом з тим незвичайно правдолюбний і чесний. Він дуже добре учив ся, без великого труду і без найменьшого подивугу, дістаючи золоті медалї за задачі. Він не словами, а в дїйсности цїлию свого житя ставив служене суспільству. Служене се уявляв він собі інакше, як в формі царської служби, і тому, як іно покінчив курси, систематично розслїдив всякі дїяльности, яким міг посьвятити свої сили і постановив, що буде найпотрібнїйшим у другому відділї „Собственної канцеляриї", що завідувала уложуванем законів і пішов туди. Але не дивлячись на точне і совістне виповнюване всього того, чого від него вимагали, не найшов в тій службі вдоволеня і не міг собі признати, що робить те, що повинен. Невдоволене се, викликане нелгодно з дуже дрібним начальником-хвальком, так просто, що Селенін покинув таки то місце і перейшов до сенату. Ту було йому лїпше, але спізнане не задоситьучинене молодечим порывам все таки переслїдувало його. Він без перестанку дізнавав почуття, що ся служба принесла йому цїлком щось иншого, як чого він надіяв ся і що повинно бути. Тут, за службою в сенатї, його рідня постаралась о поставлене його камер-юнкером, і він мав їхати в шитому мундірі, в білому полотняному фартусї, в каретї, дякувати різним людям за се, що йому припоручили сповнюване обовязків льокая. Як ні старав ся, він таки не міг найти розумного поясненя того обовязку. І іще більше, чим на службі, спочував, що се не тое, а тимчасом з одного боку не міг відпекати ся своєї ранґи, щоби не огірчити тих, які були переконані, що вони роблять йому нею велику приємність, а з другого боку ранґа ся підбехтувала низші прикмети його природи, і йому було мило видїти себе в зеркалї у шитому, золотому мундірі і любовати ся тим поважанем, яке потягала за собою ранґа в деяких людий.

Се саме лучило ся з ним і в відношеню до женячки. Йому предложено, з точки погляду сьвіта, дуже гарну женитьбу. І він оженив ся головно ізза того, що не зробивши сего, зробив би прикрість і нянькам, що бажали собі того подружя, і тим, що їх заходом прийшло поміж ними до подружних зносин, і тому, що подружє з молодою, приємною, значною панночкою підхлїбювало його егоїстичній любови і доставляло приємности. Але женитьба дуже скоро показала ся іще більше не тое, чим служба і придворні обовязки. По першій дитині жінка не хотїла мати більше дїтий і стала вести розкішне, сьвітове житє, в котрому і він хотячи не хотячи, мусїв брати участь.

Вона не була особливо гарна, була йому не вірна, і, здавалось, — не кажучи уже про се, що тим поведенєм затроювала житє свому чоловікови, — і сама нїчого крім страшних з'усиль і змучеля, не мала з такого житя, — все таки старанно продовжала його. Всякі змагала в напрямі поправи того житя розбивали ся, немов о скалу, о її упертість, піддержувана головно всею її рідлею і знакомими, які вговорювали її, що так і треба робити.

Дитина, дївчина, з золотистими довгими кучерями і нагими ногами, було єство цїлком чуже батькови, головно зачерез те, що виховало ся цїлком не так, як собі бажав батько. Між чоловіком а жінкою виробило ся взаїмне, звичайне непорозуміня а навіть взаїмна нежичливість, тиха, мовчалива, закрита перед посторонними і ограничувана приличностями боротьба, що робила для нього житє дома дуже тяжким. Проте подружне житє показало ся іще більше не тое, як служба і придворна ранґа.

Найбільше зі всього не тое були його відносини до релїґії. Як і всї люди його кружка і часу, він без найменьшої перешкоди розірвав своїм умним зростом ті пута релїґійних забобонів, в яких він був вихований, і сам не знав, коли освободив ся з них. Як серіозний і честний, він не скривав тої своєї свободи від забобонів офіцияльної релїґії в часї свого нарубоцтва, студентства і зближеня з Нехлюдовим.

Але з лїтами і відзначенями в службі а передовсїм з реакциєю консервативизму, що настала в тім часї в суспільности, та духовна свобода почали йому ставати на перешкодї. Не кажучи про домашні відносини, найпаче при батьковій смерти, про наваги по нїм, і про се, чого собі бажала мати, щоби він говів, і що сего бажала публична опінія, — за службою приходило ся безнастанно бути присутним при молебних, осьвященях, подячних і тим подібних службах; рідко проходив день, щоби не було яких небудь відносин до вишших форм релїґії, яких не можна було не виповнити. Треба було, будучи присутним на тих службах робити одно з двоїх: або удавати, (чого він зі своїм правдолюбивим характером не міг), що він вірить в те, в що не вірить, або, признавши всї сї вишші форми дожиню, устроїти своє житє так, щоби не бути в потребі брати участь в тім, що він уважав дожиню. Але на се, щоби зробити сю річ, що видавала ся не дуже важною, треба було богато: треба було, крім того, що приготовити ся до постоянної боротьби зі всїми близькими людьми, треба було іще змінити цїле своє становище, кинути службу і жертвувати ту цїлу поміч, що до якої він думав, що приносить її уже тепер людям, а що до котрої в будучности надїяв ся іще більше зробити. І тому, щоби се зробити, треба було бути твердо переконаним в своїй правости. І він був сильно переконаний в своїй правости, як не може не бути переконаний в правости здорового ума всякий образований чоловік нашого часу, який знає трохи історию, знає, звідки взяла ся релїґія загалом, а передовсїм церковно-християньска і як ся остання розпала ся. Він не міг не знати, що він був правий, не признаючи правдивости церковної науки. Але під тягаром житевих условин, він — правдолюбивий чоловік — допустив ся маленької лжи, основаної на вмовленю в себе, що на се, щоби покинути се, то безглуздне — річ безглуздна, треба уперед пізнати те безглуздне. Се була маленька лож, але вона як раз завела його до тої великої лжи, в якій він застряг тепер.

(Дальше буде.)

відтак другого дня прибуде до Кіцмани, а в пятницю звілитував Заставну. В суботу, т. є. дня 12. с. м. о год. 6 по полудни прибуде Владика до Чернівців і просто удасть ся до руско-кат. церкви де будуть єго очікувати представителї властий і процесиї. По тім відправить Преосьвященний молебен і удасть ся до дому Вп. о. К. Костецкого, де прийме депутациї ріжнородних товариств. В неділю зайде Епископ до висшої ґімназиї і там по єгзорті, буде держати до молодїжи промову; о год. 10 відправить в руск. кат. церкві при асистї духовеньства архиєрейску Службу Божу, а о 1. буде складати вісити. Дальшу проґраму подамо в недїльнім числї.

„Patria“, офіцияльний орґан наших румунїзаторів — як нам доносять — по коротких, але за те вельми тяжких муках, упокоїла ся з днем 4. мая с. р. в Чернівцях. Небіжчика ґавкала цїло своє коротке житє виключно лише на Русинів, н. президента краю бар. Бурґгінвона і Високопр. митрополита Аркадия, (на тих послїдних мабуть лишень за те, що вони чесно і справедливо відносили ся до автохтонного руского народу на Буковинї) і, як кождий собака, що за багато гавкає, дістала т. зв. водобоязнь. А що ся недуга є невилїчимою, то й для небіжчика Patri-ї не було ратунку. Бідна ґавкала, казила ся, точила піну обкидуючи всю невинних людий, аж нїнци вухо в збанку вірвало ся, значить ся, єї ґавкане і сповичене і самим таки Румунам прїело ся, вони публично зачали вже її вирікати ся — і сараєо „вилла“, тай померла. Похоронено її поки що в розжарених серцях загонистих трикольористів. Смерть небіжчика занято в асистенциї бувших єї батьків онодї в нічній кофейни „Мікадо“. Який покорч займе єї місце, покищо, іще не знати, та ми, як культурні люди, уміючі цїнити „подвиги“ небіжчика, жичимо покійній мученици щастя, здоровлечка, вічної памяти і, хоч по смерти — доброго дарібочку. Перо єї землею!...

Велике віче під голим небом відбуло ся передвчера в Кіцмани. Промовляли посол до державної ради Ник. Василько, здаючи справу зі своєї дїяльности. Забирало голос багато бесїдників.

Згуба. Згублено сими днями вексель на 400 кор., виставлений в Кімполюнґу дня 10. марта 1900 р. на час 5 місяців. Сей вексель акцентував Федор Кіфорюк з Руської Молдовиці. Хтоби що в сїй справі знав — просить ся дати знати або до нашої редакциї, або просто до п. Спірідона Лупика в Руській Молдовици.

Руский театр, перебуваючий тепер в Кракові, з'єднав собі велику симпатию у тамошної публики. Майже на кождім представленю саля є битком переповнена. Дневники правівові не мають слів похвали для руских артистів за їх знамениту гру. Ось послухайже, що пише „Czas“ з 8. мая: „Вихованець“, комедия Янчука, яку відограв руский театр при заповненій салї, то річ нечувано слаба, а оплески, якими публика обсипувала в кождій сценї артистів, доказують, що руска труна, навіть слабу комедию потравить так оживити і представити, що она припаде до вподоби. Перелїстім подобали ся сьніви, а кождий з них мусїв бути двічи повторюваний. Пп. Осиповичева, Лопатиньска, Одльшаньский, Григорович і Рубчак збирали заслужені оплески. Несподїванку зробило відслїване „Вечерниць“ Нищиньского по скінченім представленю. Мельодийна музика, основана на народних мотивах, при таких добре виправлених хорах, випала сьвітло. Шкода лишень, що орхестра (військова) часами не доносить.

Самоубийство священика. Зі Львова доносять під днем 8. мая: Нинї рано по 8. годинї нашли ся в Краївскім готели у Львові священик середного віку і зажадав комнати. Несповна в пів години по тім, як заняв призначену єму комнату, роздав ся звідтам один стріл, відтак другий. Служба готелевя посьпішила туди і показало ся, що гість допустив ся самоубийства, вистрілївши до себе з револьвера два рази в голову. Один вистріл не доносив, другий утнав кулю в чоло над оком, так, що вилїтав мозок. Повідомлено стацию ратункову, приїхав віз і з готелю перевіз раненого, ще живого, до шпиталя. Як показало ся — сим нещастним священиком єсть руский парох із Заваднї під Калушем о. Емануїл Скоробогатий (роджений 1846 р. ординований 1870). Прибув він імовірно на похорон митрополит. Куїловского і певно в хвили розстрою ума посягнув на своє житє.

Затьмінє сонця припадає на день 28. мая с. р. То цїлковите затьмінє, але у нас буде видко лиш частинне. Найвиразнїйше виступить оно межи 4. а 6. годиною пополудни.

В процесї за дефравдациї в великій касї ощадности викрило ся, що бухгальтер Комітет підробив векслїв на 54.000, Лінкер на 85.660, Віммер на 40.800, а Блят на 90.000 кор. Кромі того сфальшував кільканайцять векслїв Зайденфрав, котрий навіть не вмів писати! Що то може бути... polnische Wirtschaft!...

Нові цукроварнї в Галичинї. Товариство акцийне в Переворску, ведуче тамошну цукроварню, задумало розширити промисл цукровий в краю і в тій цїли робить заходи до основаня одної цукроварнї на Буковинї і одної або двох в Галичинї (на всходї). Цукроварнї будуть закладані в міру того, як властителї і арендатори більших посїлостий з'обовяжуть ся занятись управою цукрових буряків. Для обговорення сеї справи відбуде ся 13. с. м. в сали ради повітової в Тернополи з'їзд рільників. З гадкою будови цукроварнї носить ся посол Артур Целецкий (обшарник з Бучацкого).

Туча з громами наробила дня 1. мая с. р. коло Лїманової шкоди. В Писаровій від грому згоріли хата, стодола, комора, 1 віз, 2 овець і пес; шкода неасекурована 2.000 кор. — В Бобрінцї коло Менцини в дворі згоріли стайня, возівня, знаряди господарскі, кілька штук дробу і два пси. Шкода по части обезпечена 1.200 кор. — В Менцинї у одного господаря спалив грім хату, корову і пса, шкода 1.200 кор. необезпечена; а у другого стодолу картости 800 кор.

Хмаролом навістив в суботу по полудни околицю Кракова. Злива була така нагальна, що вода підмулила зелїзничий шлях межи Краковом а Заберженом на просторі 200 метрів, через що рух поїздів на тім шляху здержано.

Великий огонь навістив вчера по полудни місто Тернопіль. Огонь ширив ся скоро і знищив 15 домів та кілька господарских будинків. Погорілцї виключно міщани: Майків, Останинків, Оконний, Чубатий, Ленник. Завдяки сторожи огневій і войску удало ся огонь спинити около 6. години вечером. Ратунок був дуже тяжкий з причини великого вихру.

Куренє тютюну датує ся від відкритя Америки. Іспаньский сьвященик о. Роман Пане, що їздив з Колюмбом, побачив на острові Ст. Домінґо, як Індияни скручували листки якогось зїля, брали їх в рот, закурювали і робили диx (табако), котрий роздмухували довкола себе і тим відганяли від себе дуже недобрих комарів, москітів. Іспанцї незадовго потім стали садити тютюн на Ст. Домінґо. Але до Европи дайшов тютюн аж 1560 р.; єго дістав був французкий посол Жан Нікo (Nicot, — длятого лат. назва Herbo Nicotiana — зїле Никота) в Лїсбонї від якогось купця і розмножив у себе і ніби то вилїчив тим зїлем рака в носї у якогось пажа на королївскім дворі. Від сего часу вівсон звичай куреня тютюну в Іспанії а відтак розійшов ся по цїлій Европі, мимо того, що папа Урбан VIII. кинув був в 1624 р. клятву на всїх тих, що курили тютюн і нюхали табаку, мимо того, що в Росиї в 1634 р. вирвали ніс тому, хто курив а заживав табку. В Росиї ще й до нинї уважає ся тютюн за чортове зїле і московским старовірам не вільно єго уживати. Чи тютюн шкодить? — Се річ дуже вагадна, подібно як би хтось питав, чи горівка шкодить. То лиш річ певна, що не помагає анї на здоровлє анї на кишеню. Здоровому орґанїзмови мірно уживаний не шкодить; слабому орґанїзмови і не надміру уживаний може зашкодити, бо викликує затроєнє нікотиною (трованим творивом в тютюнї). Найшкідливійше курити цигара або папіроси без тутюк і цигаринць, коли то язиком і устами безпосередно дотикаємо ся тютюну а соки з него переходять відтак до жолудка. Табака єсть ще найнешкідливійшою, а навіть і дуже доброю особливо в катарах носа і очий, але коли ще хтось до неї не привик. — В котрім роцї найлїпше зачинати курити? — По нашій думцї в нїжнім, а коли вже конче то хиба в 24 ім.

З „Н. Ч.“

Бальонові подорожі. Дня 12. с. м. пускає межинародна комісия воздухоплавна рівночасно кілька бальонів в подорож воздушну в цїлях наукових. Бальони, з котрих одні з людьми, другі без людий, будуть пущені того дня рівночасно в Штрасбурґу, Парижи, Берлинї, Відни, Монахові, Петербурґу і Варшаві. Цїль сеї воздухоплавної подорожи єсть мірене воздуха в значній висотї і рівночасно в ріжних місцях над землею, щоби там способом узискати наукову основу до розпізнаня погоди і непогоди. Такі подорожи бальонові відбувають ся вже від многих лїт і принесли не малу користь для науки. Бальон „Гунґарія“ пущений в марті 1899 р. без людий з Відня, залетів до Седлїв в люблиньскій губернії в Росиї за пять годин і зареґестрував у висотї 8000 метрів 28 степенів студени. Той сам бальон пущений дня 3. жовтня 1899 підняв ся був до висоти 15.000 метрів і зареґестрував 58 степенів студени. Бальон той спустив ся був тогди в Барч на Угорщинї. Хто би такий бальон знайшов, той дістане нагороди 50 К. (25 зр.); потребує лиш прилади і бальон закупити і без оплати відослати єго туди, звідки й пущено, а то буде на бальонї написано.

400-лїтну річницю відкритя Бразилії обходила теперішна бразилїйска республика дня 3. мая с. р. В р. 1500 дня 9. марця прибув там случайно перший раз Портуґальчик Кабраль з 13 кораблями в тій думцї, що се Індиї. Не був се край богатий в золото, як Мексик або Перу. Ватаги червоноскірих Індиянцїв волочили ся по просторих лїсах та пустинях. Доперва в яких 50 лїт по відкритю почала ся там кольонїзация Портуґальцїв, Французів, Іспанців, Голяндцїв. Сей рух устав скоро, коли Портуґалїя перейшла під власть Іспанії. Ледви по 1715 роцї оживила ся наново кольонїзация і росла постепенно та заселяла плодовитні околицї полудневої Бразилії. Від тодї то датують ся початки важнїйших міст бразилїйских. Наполеоньскі воєнні походи з 1807 р. спонукали портуґальску династию перенести ся з Лїсбони до Ріо-Джанеро, столицї краю по упадку Багії. Се причинило ся до розвою краю, до підносеня культурного, але також і до стремлєня независимости від Портуґалії. Нїнци прийшло до сего, що Дон Педро оголосив ся независимим цїсарем Бразилії і через три ще поколїня стояла Бразилїя під панованєм єї династиї, аж революция 15-ого листопада 1889 здетронїзувала Педра II. і завела републиканьске правительство. До 1894 р. вибирано диктаторами самих ґенералів, бо заворушеня щораз частїйші між ріжними сторонами, вимагали виразної руки в воєнній штуцї. Доперва перед шістьма роками повірено перший раз диктатуру кевійоновому. Найбільший розцьвіт Бразилії припадає на два остатні роки, т. є. на час правленя державою президентом Маноельом Ферраз де Камвос Саллес.

Вибух Везувія. З Неаполю телеграфують дня 8. с. м.: Від трьох днїв Везувій безнастанно і сильно вибухає, при чім виходить камінє і розпалену лаву. Особливо вчера вечером вибух був незвичайно сильний і ушкодив дім для провідників і зелїзничий дворець.

Цїле місто згоріло. Страшне нещастє нашло недавно на Оттаву, столицю Канади — цїле оно пійшло з димом. Оттава положена на правім березї ріки Оттави, числить 50.000 мешканцїв, переважно Французів. Мешканцї міста і передмість займали ся головно деревляним промислом. Материял сплавювало на величезних тратвах рікою Оттавою з північних праїсів. Довкола міста побудовано тартаки і склади дров. Також иньші забудовання були ставлені з дерева. Отже не диво, що коли лиш вибух огонь на передмістю Гулль, під сильним вітром розніс ся на всї сторони, так, що в короткім часї цїле місто стояло в огни. Всї млини, тартаки, фабрики, готелї, зелїзничий дворець і склади збіжа, згоріли. Простір знищений пожежою, обіймає 5 квадратових миль анґлїйских. Згоріло 3.000 домів а 15.000 людий лишило ся без даху. В згарищах знайдено 8 трупів. Нужда страшенна. Причини огню не викрито; підозрівають, що підложили ірляндскі фенїяне з мести за те, що великі промисловцї видирають їм заробок і удержанє.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Дзвінок ч. 9. з 5. мая с. р. Зміст: Старий горобець. — Казка про мертву царівну і про сїмох богатирів. — З весною. — Татків подарунок, розповів Ол. Катренко.

Учитель ч. 9. з 5. мая с. р. Зміст: Справозданє „Головного видїлу руского Товариства педаґоґічного у Львові“. — Нечемність дїтий, педаґоґічні студиї. — Фізичні забави і вправи у Франциї. — Весняні цьвіти. — Оповіщеня.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 9. мая. Вчера радили клюби парляментарних сторонництв над ситуациєю. Др. Кербер нараджував ся з провідником ческої шляхти гр. Пальфім. Чехи хотять нинї спинити вибори до квотової депутациї.

Розійшла ся поголоска, що нинї відбуде ся вже послїдне засїданє палати.

Рим, 9. мая. Вчера приймив папа польских паломників на авдиенциї.

Льондон, 9. мая. Полковник Плюмер доносить, що бури скріпляють свої сили коло Мефінґу.

Преторня, 9. мая. Дня 7-го с. м. відкрито засїданє трансвальскої Ради державної в присутности заграничних консулїв. Президент Кріґер присьвятив згадку пок. Жубертови, похвалив поведенє республики Ораньскої, заявив, що з виїмком Анґлії, Трансваль удержує найлїпші зносини з всїми державами і висказав бажанє, щоби як найскорше закінчила ся війна.

Льондон, 9. мая. Як доносять з Сабанчу, удало ся ґен. Брабантови получити ся з ґен. Рендлем. Довкола Табанчу не видко нїгде ворога.

Д-Р. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить **всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.**

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів зелізничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Черніївців приходять:

з Відня, Святкова Неполоківців

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер, особ. 6·50 рано, особ. 4·05 вечер;

з Бурдуженів, Іжкан, Гатни, Гадікфальва Глибокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиці, Бокна, Садагури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чернівець, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Черніївців відходять:

до Неполоківців, Святкова, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глибока, Гадікфальва, Гатни, Іжкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іжкан); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іжкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садагури, Бокна, Новоселиці:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чернівець:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глибокої приходять:

з Межибродів, Берговету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Берговету), мішан. 5·29 по полудни. (На просторі Межиброди-Берговет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівтірки пятниці).

З Глибоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Берговету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано, мішан. 6·29 вечером, (лиш до Берговету). (На шляху Берговет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівтірки та пятниці);

До Гадікфальва приходять:

з Радівців:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродина:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальва відходять:

до Радівців:

міш. 9·12 рано; міш. 7·29 вечер.

до Бродина:

міш. 10·50 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вама, Гураґумори, Качика:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудни.

З Гатни відходять:

до Качика, Гураґумори, Вама, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іжкан приходять:

з Сучави:

мішан. 9·29 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 3.50 рано.

З Іжкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер, мішан. 4·15 в ночи.

До Вама приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Гуз-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вама відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Гуз-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу до часу. Докладна можна на станциях Вама, Драґоша і обох Молдавиць.

До Карапчева приходять:

з Чудея н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·55 по полудни.

З Карапчева відходить

до Чудея н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Ваниківців, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківців відходять:

до Ваниківців, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чернівець, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чернівець, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і патованї),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуве для мужин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та з вкладї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложенем приладом до нагїтного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків знимають сейчас нагїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вповнене цїнних знакомлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Подивоні черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50 кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20 „
Листи з пекла Озиа Шпитка	20 „
Людина, Ольги Кобилянської	40 „
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.— „
Чума горілчана, Омеляна Поповича	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопцї-садівники „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф І. Омеляна Поповича	10 „
Образки з природи, Івана Синюк І. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки „	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв „	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаника лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних склянках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише склянки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим ляном у Празї.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагїтків

Г. ФАЙЛЄС

при улици Рускій ч. 6,

перенїс свій відновлений і з найбільшим комфортом урядженний

Фризиєрский сальон

до побіч припираючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна получити в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сперского.

Ч. 51. Чернівцї, недїля дня 30. квітня (13. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10 „	— „
на чверть року . . .	5 „	— „
на місяць . . .	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 10 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

IX.. засїданє з 5. мая с. р.

(Конець).

Над рефератом про культурні справи розпочинає дебату пос. Стефанович, жадаючи виконаня тогідних резолюций. Пос. Скедль жадає примусової асекурациї худоби, чому спротивляє ся пос. Кіпер. Пос. Ник. Василько дякує правительству за виконанє тогідних резолюций а критикує краєвий видїл за его байдужність. Радник Фекете заявляє, що правительство займе ся щиро й сегорічними ухвалами.

Далї призволяє сойм вдовицям по учителях: Ал-Руштей Зузанні 473.33 к., Теофілї Шербановскій і Марії Шуберт по 500 к., а сиротї Ольгї Шербановскій 100 к. річної пенсиї з ласки. Надучителеви Онисимови Поповичови вчислено 3 роки і 10 місяців провізоричної служби до дефінітивної. Вдовицї по учителю В. Черванскій позволено запомогу 100 к. Підвисшено пенсию уч. Ник. Александровичови з 375 к. на 500 к., вдовицї Т. Вольф в 520 к. на 700 к. а А. Козаковскій з 400 к. на 500 кор. річно.

Пос. Стефанович реферує про господарску середну школу в Чернівцях і вносить, щоби справу розширеня сеї школи відіслати назад до краєвого видїлу, аби порозумів ся з культурною радою, скоро вона вже буде, і постановив відповідні внесеня. (Принято).

Пос. Чунтуляк ставить резолюцию на заснованє волоскої школи в Сучаві.

Пос. де Лож заявляє, що просто не може прачинитись до удержуваня такої школи.

Пос. Пігуляк ставить резолюцию, щоби православну школу в Чернівцях поділено на волоскі і рускі класи, та щоби иже раз видано рускі учебники релїгії. (Принято).

До загальної части справозданя краєвог видїлу з р. 1899 поставлено і принято такі внесеня:

1) Запізвати правительство, аби отворили повіт. суди в Стульниках, Молдавицї, Вікові, Глїбоцї, Чидині, Верепчанцї, Бергометї, Ізїшештах, Босанчу, а окружні суди в Радівцях і Вижницї.

2) Запізвати правительство, щоби судовими урядниками настановлено в рускій части Буковини таких, що вміють по руски, а в волоскій таких, що вміють по волоски.

3) Запізвати правительство, щоби доконче як найскорше поділило староства: черновецке, кімполюнгеве, сторожинецке, кіцманьске і нижницке.

4) Постарати ся, щоби особистий доходовий податок вимірювано на підставі певних дат а не самопільно.

5) Принити справозданє краєвого видїлу лиш в валїї на будуче точне виповнюванє ухвал соймових до відомости.

Пос. Мустаца реферує про підвисшенє платнї над'купчерки в краєвім домі поліжниць і вносить призначити для неї 900 к. плати й 3 квінквенії по 100 к. (Принято).

Той сам референт вносить передати внесок пос. Рота на зміну краєвої виборчої ординациї краєвому видїлови. (Принято).

Пос. Ник. Василько додає до того, щоби кр. видїл увзглядни проєкт виборчої ординациї, який свого часу предложив був гр. Тафе

Пос. Пігуляк реферує про внесок на удїлене субвенциї 2.000 к. за уложенє латиньско-руско-нїмецкого і латиньско-волоско-нїмецкого словаря для середних шкіл. (Принято.)

Той сам референт вносить, запізвати краєвий видїл, щоби в порозуміню з будучою пр. культурною радою постарав ся відповідні внесеня дотично установленя вандрівних учителїв господарства. (Принято).

Далї вносить пос. Пігуляк: призначити на рік 1900 суму 6.000 к. на заснованє райфайзеньских кас по селах, а 40.000 к. на позички для кас райфайзеньских. (Принято).

Пос. Ник. Василько реферує про внесенє фінансової комісиї, щоби Чернівцям дати запомогу 100.000 к. на будову театру, але не ручити за позичку 560.000 к., котру місто хоче затягнути на сю будову.

Пос. деля Скала противний і запомозї, виводячи серед загального сьміху, що театер непотрібна річ, хиба для Дон-Жуанів.

Пос. Тодор Фльондор боронить театер, але противний гваранциї зі взгляду на трагедиї, які можна бачити день-в-день серед бідного люду.

Пос. бар. Кохановский на гарно заступає ся за позичкою, бо принято внесенє референта.

Пос. Зубрицкий реферує про просьбу комітету, що займає ся заснованєм університетскої бурси о запомогу і ставить внесенє, щоби відказати просьбі, позаяк бурса ще не істнує. (Принято).

Пос. ректор Цуґляєр вносить додаткову резолюцию, що сойм дасть запомогу по заснованю бурси. (Принято).

Сим вичерпаний дневний порядок а маршалок Лукуш замикає сесию промовою, в якій згадує про короткість сесиї, через що полагоджено тілько найпильнїйші справи, підносить особливо ухвали про заснованє стипендий з нагоди 70-их уродин Монарха і піддержанє програми міністерства Кербера. На остаток дякує президентови краю серед гучних оплесків за піддержанє сойму, відтак послам по волоски і по руски за їх дїяльність і кінчить многолїтєтвом для цїсаря, що палата повторює.

Президент краю бар. Бурґінъон дякує за признанє і прихильне становиско сойму, та прирікає піддержати соймові ухвали зі всеї сили.

Пос. бар. Кохановский дякує маршалкови за безсторонний провід і за ініциятиву до згоди на підставі рівноправности.

Маршалок дякує за признанє.

Пос. бар. Юрій Василько дякує заступникови маршалка дрови Ротови за безсторонний провід і за те, що причинив ся до згоди в соймі, найкрасшого дарунку для монарха в 70. роковини Єго уродин.

Пос. др. Рот дякує за признанє. Цїла палата принимала всї отсї промови, особливо-ж слова президента краю і що відносились до него, гучними оплесками.

---

21)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає **Василь Сімович.**

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

Задавши собі питанє про се, чи правдиве се православіє, в якому він родив ся і виховав ся, якого вимагає від нього цїле окруженє, без визнаваня якого він не може продовжати своєї пожиточної для людий дїяльности, — він мав уже наперед готову відповідь. І для поясненя того питаня взяв не Вольтера, Шопенгауера, Спенсера, Канта, а фільософічні книжки Гегля і релїгійні твори Vinet, Хомякова і, природно, найшов в них те саме, що йому було потрібне себто подобу заспокоєнї оправданя тої релїгійної науки, в якій він був вихований, і якої розум його давно вже не допускав, але без якої цїле його житє повне було неприємностий, а при признаню якої всї ті неприємности нараз щезали. І він присвоїв собі всї ті звичайні софізми про се, що ограничений розум чоловіка не може спізнати правди, що правда відкриває ся лише скупленю людий, що одиноким средством пізнаня єсть відкритє, що відкритє береже ся церквою і т. инь. І з тої пори міг уже спокійно, без спізнаня поповнюваної лжи, брати участь в молебнях, панахидах, обідних, міг говіти і хрестити ся до образів і міг продовжати службову дїяльність, яка давала йому сьвідомість приношуваної помочи і потїху в гіркім, родинним житю. Він думав, що не вірить, але тим часом більше, ніж в чім небудь иньшім, цїлим єством спізнавав, що ся його віра була щось цїлком не т е е. І від того були у нього завсїгди дуже тужливі очи. І від того, побачивши Нехлюдова, котрого знав тодї, коли ті всї лжи іще не установили ся в нїм, він згадав себе таким, яким він був тодї, і найпаче після того, як тамтой посьпішив ся напімкнути йому за його релїгійний сьвітогляд, він більше, *ніж* колинебудь, спочув все те саме н е т е е і йому стало страшенно сумно. Се саме, після радости при стрічі старого приятеля, спочув і Нехлюдов.

І від того вони оба, приобіцявши собі взаїмно бачити ся, не шукали того побаченя і тим не бачились більше за сим приїздом Нехлюдова до Петербурга.

XXIV.

Вийшовши з сенату, Нехлюдов з адвокатом пішли разом третуаром. Повозови своєму велїв адвокат їхати за собою і став розповідати князеви історию того директора департаменту, про котрого говорили сенатори як його зловили, і як місто каторги, яка йому правно належала ся, його назначають ґубернатором на Сибірі. Докінчивши цїлу історию, представивши цїлу мерзоту її, і оповівши іще з великим задоволенєм історию про се, як ріжні високопоставлені люди покрали гроші, зібрані на той все іще незакінчений памятник, мимо його їм сьогодні рано прийшло ся їхати, і іще про се, як чиясь там полюбовниця прогайнувала мілїони на біржі, і про те, що якийсь там продав а другий жупив жінку, — адвокат зачав іще нове оповіданє про шахрайства і всякого рода злочини висших державних урядників, що сидїли за се по тюрмах і на предсїдательських місцях по ріжних заведенях. Оповідани ті, яких запас здавав ся бути невичерпаним, приносили адвокатови трохи задоволеня через нагадне вказанє, що средства, якими він, адвокат, руководить ся в добуваню гроша для себе, були зовсїм правильні і невинні в порівнаню з тими средствами, яких уживали для тої самої цїли висші урядники в Петербурзї. І тому адвокат дуже здивував ся, коли Нехлюдов, не дослухавшись його послїдньої історії про злочиньства висших урядників, розпрощав ся з ним і поїхав фіякром до дому.

Князови було дуже сумно. А було йому сумно головно ізза того, що відмова сенату утверджувала се безглуздє збитковане над невинною Масловою, і ізза того, що ся відмова робила іще труднїйшим його порішенє: дїлити з Катею її долю-недолю. Сумовитість ся скріпила ся іще від тих страшних історий пануючого лиха, які з такою радостию оповідав адвокат. Крім того князь раз-по-раз згадував недобрий, холодний, відтручуючий погляд колись милого, відвертого, благородного Селеніна.

Коли Нехлюдов повернув домів, швайцар з підтїнком легковаженя подав йому записку, що її написали у швайцарській кімнатї якась женщина, як виражав ся швайцар. Се була записка від матери Шустової. Вона писала, що приїздила дякувати добродїєви-спасителеви її доньки і просити-благати його приїхати до них на Василєвський, до 5-ої лїнії, до тої а тої кватири. Се конче потрібне, писала вона йому, задля Вери Ефремовни. Нехай він не боїть ся, що його трудити мусть висказуваними вдячности, про вдячність не будуть навіть говорити, а по просту вони раді його побачити. Коли можна, то чи не приїхав би він завтра рано.

Друга записка походила від бувшого товариша Нехлюдова, ґвардиї-ад'ютанта Багатирева, котрого лично просив Нехлюдов о передане приготованого ним прошеня цареви в імени сектантів. Багатирев писав своїм грубим, рішучим почерком, що прошенє він, як обіцяв, передасть просто цареви до рук, але йому прийшло на гадку: чи не лїпше було би, колиб Нехлюдов потрудив ся наперед до тої особи, що від неї залежить ся річ, і попросити її.

Нехлюдов, після вражінь останніх днїв свого побуту в Петербурзї, находив ся в станї повної безнадійности осягненя чого небудь. Його плани, уложені в Москві, здавали ся йому чичось в роді молодечих мрій, в яких безвихідно розчаровують ся люди, що поступають

Так закінчилась сеторічна сесия сойму, котра проти заповіджень румунїзаторских шовіністів була найспокійнїйшою від довгих лїт.

Вісти полїтичні.

В радї державній запосить ся знов на страшну бурю. Те, що тепер там дїє ся, не ворожить добра.

Першим бесїдником на онодїшнім засїданю палати був п. Герольд. Навязуючи до подїй на попереднім засїданю палати заз ачує, що поодиноких ческих послів обсипано градом зневаг і що ґалерия вмішала ся ся до дискусиї. Однак Чехи не боять ся нїмецких грозьб, іменно грозьба улицї є їм не страшна. Коли Нїмцї робили обструкцию, Чехи заховували ся спокійно і шанували гідність палати, тепер отже жадають, аби они були вільні від насильств. Чехи ведуть обструкцию, бо не одержали сатисфакциї за знесене язикових розпоряджень. П. Странскі домає ся, аби президент охоронив ческих послів від зневаг, бо в противнім случаю буде мусїв зажадати вибору комісиї для нагани.

П. Кайзер пригадує, що Чехи самі часто нарушували гідність палати, отже не мають права иньшим рибити таких закидів. Відтак п. Пацак полемізуючи з Кайзером заявив, що він і голова молодоческого клюбу п. Енґель, старали ся здержати Баденього від введеня позїциї до палати.

Президент Фуке висказав свій жаль з причини сумних подїй в палатї, але він не може в тім напрямі богато зробити, бо реґулямін не дає єму екзекутиви. З тої причини просить, аби висока палата як найскорше ухвалила внесений п. Катрайном проект зміни реґуляміну палати.

Поставлене онодї п. Катрайном внесене жадає, аби вибрано комісию зложену з 24 послів, котрій поручено би зредаґованє подробиць зміни реґуляміну палати в тім напрямі, аби можливі були нормальні наради парляменту Відтак відчитувано інтерпеляциї і внесеня, при котрих п. Долежаль вніс два поіменні голосованя над якимись петициями. По чотирех поіменних голосованях президент замкнув засїданє і заповів на 7-му годину засїданє вечірне.

На вечірнім засїданю вибрано десять членів квотової депутациї і одного члена делеґациї на місце п. Лєміша, котрий зрезиґнував. Вибрано дотеперішного заступника делеґата з Каринтиї п. Ґінтерґубера, а на єго місце п. Доберніґа.

Разом з двома язиковими предложеннями, др. Кербер вніс в парляментї проект закона в справі утвореня окружних урядів в Чехії. Після сего проекту, для поперти і улекшеня урядованя полїтичної адмінїстрациї в Чехії буде отворених десять окружних урядів (Kreisregierung). На чолї кождого з них стоїть окружний староста (Kreishauptmann) в V. клясї ранґи, котрому буде доданий радник намістництва яко заступник і відповідний урядничий персонал. Окружні старости підлягають прямо намістникови. Три округи будуть чисто нїмецкі, пять чисто ческі а два мішані.

Що до компетенциї окружних урядів, то она обіймає в придїлених тим урядам округах засадничо ті справи в I. і II. інстанциї, котрі доси належали до круга дїланя намістництва. З тих справ будуть дальше застережені намістництву ті, котрі обіймають цїлий край, або переступають територияльний круг даного округа. Окружним урядам можуть бути придїлені також справи, котрі доси полагоджували староства.

Відклики і рекурси против оречень і зарядженъ окружних урядів о скілько они взагалї законом дозволені, ідуть в дорозї намістництва безпосередно до центральної власти. Закон вичисляє однак в 28 точках важні справи, в котрих намістництво є властию рішаючою підклики і послїдною інстанциєю. Сей закон не має бути примінений до столицї краю Праги і до справ і круга дїланя прагскої дирекциї полїциї. Окружні уряди мають упійти в житє до 6 місяцїв по оголошеню закона.

В мотивах долучених до проекту знаходить ся історичний погляд на розвій округів в Чехії, іменно на найновійший період того розвою від 1848 року. Відтак виложені суть причини покликани окружних урядів до житя. Кошти удержаня одного такого уряду будуть річно виносити 80.000 до 90.000 зр. Предложене припускає можливість подїлу краю на 14 окружних урядів: пять нїмецких, сїм ческих і два мішані.

Вісти економічні і статистичні.

Дирекция Товариства взаїмн. обезпечень „Днїстер“ пригадує всїм членам, що дня 14. мая о год. 10. перед полудням відбудуть ся VIII. **звичайні Загальні Збори** Товариства в великій сали Народного Дому. — На порядку дневнім: Справоздане Дирекциї, Ради надзираючої і комісиї ревізийної за адмінїстр. рік 1899. Розділ надвижки за рік 1899. Вильосоване 280 листів удїлових фонду основного. Вибір 6 членів Ради надзираючої на три лїта на місце вильосованих: д-ра Федака, д-ра Олесницкого, Теодора Стахевича, Иосифа Кузьми і д-ра Гробельского. Вибір 5 заступників членів Ради на один рік і 3 членів комісиї ревізийної і 1 заступника на один рік. Внесеня Ради в справі зміни статутів. Інтерпеляция членів. — Право до участи в загальних зборах має кождий член Товариства, але *право голосу і вибору* мають лише: а) члени-основателї, т. є. властителї невильосованих листів удїлових фонду основного; б) члени, котрі тревало обезпечують своє майно на суму найменьше 6.000 корон (за церкви, школи і громади управнені до голосу законні їх представителї, т. є. настоятелї приходів, предсїдателї ради шкільної гер. начальник громади); відпоручники громад вибрані членами, що в однїй громадї обезпечують всї разом наменьше на суму 30.000 корон. — Таких громад, управнених до вибору відпоручників з правом голосу і вибору є 626 в 52 повітах і Дирекция зарядила ще в цїлях вибора тих повномочників через делеґатів або аґентів і вибраним відпоручникам розіслала леґітимациї і замкнене рахункове враз з білянсом. Рівнож розіслала Дирекция замкнене рахункове враз з білянсом. Також розіслала Дирекция замкнене рахунків всїм членам управненим до голосованя (відповідно до ухвали послїдних загальних зборів), а на жадане письменне висилає також кождому членови. — З огляду на те, що через спізнені роботи весняні многі управнені члени з краю не можуть прибути, а потрібний є більший комплет, *бо на порядку дневнім є зміна статуту*, просить Дирекция всїх членів управнених до голосованя, а передновсїм місцевих членів, *щоби на зборах як найчисленнїйше являли ся*. — О годинї 8-ій рано перед зборами відправить ся соборна Служба Божа в Успенській церкві. По полудни о год. 4-ій відбудуть ся загальні збори Товариства кредитового.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 12-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Дальша програма візитациї канонічної Преосв. Андрея Шептицкого. У недїлю о год. 4. пополудни звіштує Владика каплицю в карнім западеню. О годинї $4^1/_2$ відбудесь в честь Архиерея обід у п. президента краю, бар. Бурґіньона, а о 7. год. розпічнесь майже богослуженє. В понедїлок по читаній Службі Божій удасть ся Владика до п. к. ґімназиї і семинариї учительскої на інспекцию науки релїґії. Від 12. до 2. год. складати буде дальші візити представителям властий і виднїйшим Русинам. О год. 2. дає Впр. о. Костецкий в честь Епископа дїнє на 30 осіб. У вівторок по читаній Службі Божій для п. к. войска (початок о год. 8. рано), відчає котрої грати буде військова музика, удасть ся Преосв. на інспекцию науки релїґії в народних школах, а о 12. год. буде складати дальші візити. В середу рано між год. 8—9 від'їде Епископ на дальшу візитацию до Ґаранча, звідтам до Погорилївки, Садаґури, Брошнівцїв, Сторожинцїв і до Ґлїбоки. З Ґлїбоки удасть ся Преосв. в деканат сучавский.

Сегорічна весна знов скомпромітувала ся. Вчера падав майже цїлий день снїг, а в ночи потиснув таки здоровий морозець, а се розцвилїй деревинї так помагає, як кілька каплєвя.

Із Заставної пишуть нам: Прошу о поміщене моєї дописи в найблизшім числї „Буковини“, позаяк не годить ся се сьвітови по писати, як відбуло ся у нас представленє. Дня 6. л. мая 1900 о годинї 8. вечером в сали будинку шкільного відограно аматорами „Наталку Полтавку“ на дохід „Народного Дому“ в Чернівцях, під режисериєю Н. Боярского. Здвиг публики місцевої, як також і замісцевої і загальне заінтересованє було таке велике, що не стало місць і зверх 20 осіб відійшло без білєтів до дому. Між участниками бачили ми видїйших патріотів місцевої інтелїґенциї, як Вп. А. Сонсвицкого тамошного нотара і секретара суду Вп. Цурковского; бракло лишень учителїв з поблизьких сїл, котрі видко не дуже тим інтересували ся. Не буду розписуватись, лиш коротко начеркну саме відогране „Наталки Полтавки“, котру попередила прегарна увертюра Лисенка, відограна музикою залїзницкою. Саме відогране оперетн випало дуже сьвітло. Загальну увагу звертало на себе виченє роль і уміла інтерпретация характерів, а деякі аматори грали справдї так, неначеб мали за собою театральну рутину. Знаменитї були поперед усего: в роли Натальки п-на Ірма Ліндінґер, дочка пенсіонованого урядника судового, в роли возьного тамошний надучитель п. Зугаєвич, в роли Миколи п. Томоруг. Достроїлись до них п-і Ліндінґер в роли Терпилихи, в роли Петра

на дорогу житя. Але все таки тепер, будучи в Петербурзї, виписував собі в обовязок виповнити всї свої наміри і, порішив завтра таки, навідавшись до Багатирева, послухати його ради і поїхати до тої особи, що від неї зависїла справа сектантів.

Поки що, добувши з портфеля проекти сектантів, перечитував його, коли до його покою запукав а опісля увійшов льокай ґрафинї Катерини Івановни з запрошенем на гору до чаю.

Князь обіцяв зараз прийти, і зложивши паперї в портфель, сейчас пішов до тїточки. По дорозї до гори заглянув крізь вікно на вулицю і побачив пару ґнїдих Mariette і йому нараз неожидано стало веселе і захотїло ся усьміхатись.

Mariette в капелюсї, але вже не в чорному, а в якомусь ясному, в яскравій сукнї сидїла з чаркою в руцї біля крісла ґрафинї і щебетала щось-там, усьміхаючись своїми гарними блискучими очима. В часї, коли Нехлюдов входив до кімнати, Mariette що іно сказала щось таке сьмішне, і сьмішне-неприличне, — се добачив Нехлюдов по роді сьміху, — що добродушна, вусата ґрафиня ніяк затрясла ся товстим, своїм тїлом, кладучи ся від сьміху, а Mariette з особливим mischievous виразом, перекрутивши по трохи усьміхнені уста і склонивши на бік енерґічне і веселе лице, мовчки глядїла на свою товаришку.

Нехлюдов по кількох словах зрозумів, що вони говорили про другу петербурґську тогочасну новину, про епізод нового сибірського ґубернатора, і що Mariette з тої нагоди сказала щось так сьмішного, що ґрафиня довго не могла стримати ся від сьміху.

— Ти мене задусиш — говорила вона закашлявшись.

Нехлюдов привітав ся і присїв ся до них. І що лише хотїв зганити Mariette за її легкодушність, як вона, замітивши поважний і мало що невдоволений вираз його лиця, сейчас, щоби приподобати ся йому, — а їй се захотїло ся від тої, як вона подачила князя, — змінила не лиш вираз свого лиця, але цїлий свій душевний настрій. Вона нараз стала поважною, невдоволеною своїм житєм, стала естном, що за чимсь шукає, що до чогось стремить, сказано: удала, а в дїйсности привеїла собі точно той самий душевний настрій — хоча словами не могла би виразити, на чому він полягав, — в якому був в тій хвилї Нехлюдов.

Вона спитала, як він покінчив свої справи. Князь розповів про невдачу в сенатї і про свою стрічу зі Селєнїним.

— Ах! яка чиста душа. Ось іменно chevalier sans peur et sans reproche. Чиста душа, — додали обі панї той постоянний епітет, під яким Селєнїн був знаний в товаристві.

— Що за одна його жінка? — спитав Нехлюдов.

— Вона? Ну, я не хочу нїкого судити. Але вона його не розуміє.

— Щож, хиба і він був за відмовою? — спитала вона з правдивим співчутєм. — Се страшно, як менї її жаль! — додала вона, зітхаючи.

Князь нахмурив ся і бажаючи змінити тему розмови, став говорити про Шустову, що її тримали в кріпости а тепер випустили за його старанєм. Він подякував за старанє зі сторони її чоловіка і хотїв сказати про се, як страшно думати, що женщина ся і цїла сїмя її страдали лиш ізза того, що нїхто не згадав про неї, але Mariette не дала йому докінчити, і сама висказала своє невдоволенє.

— Вже ви не кажіть менї, — сказала вона. — Як лиш чоловік сказав менї, що її можна випустити, мене зараз поразила ся гадка. За щож тримали її, як вона неповинна? Се зворушуюче, зворушуюче.

Ґрафиня Катерина Івановна бачила, що Mariette кокетує з родичем, і її бавило се. — Знаєш що? — сказала вона, коли всї замовкли, — прийдь завтра вечером до Aline, у неї буде Кізеветтер. І ти також, — звернулась вона до Mariette.

— Il vous a remarque, — промовила до родича. — Він менї сказав, що всьо, що ти говорив, — я йому розповіла, — всьо се гарна признака, і що ти безпечно наверниш ся до Христа. Конче прийдь. Скажи йому, Mariette, щоби він приїхав, і сама прийдь.

— Я, ґрафине, по перше не маю нїяких прав що-небудь радити князеви, — проговорила Mariette, поглядаючи на Нехлюдова і тим поглядом установляючи між ними а собою якусь повну згоду що до відносин до слїп ґрафинї і загалом до евангелиєму, — а по друге, я не дуже люблю, як знаєте...

(Дальше буде.)

п. Омельский і п. Бокачук в роли Виборного. Дуже добре виконали також сольїни, а особливо чарувала своїм голосочком милим п-на Ірма Ліндінґер. З мужчин звернув на себе увагу п. Омельский сильним тенорозим голосом. По скінченю оперети вийшов на естраду п. Н. Боярский і в коротких словах подякував публиці за численне заповнене салї і відчитав телеграму, котру одержав із Станиславова від голови драматичного кружка Вп. д-ра Кошоби („Щирий привіт по причині першої вистави. Драматичний кружок".) О годині 11. відбув ся в другій сали шпільній комерс при численних тоастах. Вся інтелїґенция місцева і замісцева забавлялась весело і дружно і видко було навіть по деяких особах велике вдоволене, що і в тій части краю занануває почутє нашої народної сьвідомости, а слїди того позістануть довго в серцах наших на Руси буковиньскій.

Участник.

Із Ґаннициї. В недїлю дня 13. мая с. р. отворюють наші громадяни читальню „Рускої Бесїди" і мають честь запросити всїх честних ґаздів і ґаздинь не тілько із Ґаннициї, але і з усеї доохресности, як також всїх Вп. патріотів Русинів, котрим добро рускої справи лежить на серцю, прибути до Ґаннициї о 3. годині по полудни як найчисленнїйше.

Нехай гине вже раз темнота,
нехай настане раз сьвітло!"

За комітет:
Юрій Мокшін.

Буковиньска „панама" перед судом. Перед трибуналом львівского висшого краєвого суду відбула ся дня 8. мая с. р. розправа апеляцийна в голосній справі вправедовани права пропінациї буковиньскою дирекциєю пропінацийною в округї Ґадівцїв жидам Мехлеви і Соломонови Рудіхови. Справа сеся, завдяки інтервенциї посла Николая Василька, була загально дискутована в австрийскій праси. Посол Нив. Василько видав був відкрите письмо, в котрім закинув директорам буковиньского фонду пропінацийного баронови Стірчі, радникови двора Висоцкому, д-рови Волчиньскому і радникови правительственному Бальмошеви дїланє на шкоду згаданого фонду. На доказ навів п. Василько факт, що панове директори на три роки перед упливом контракту з Рудіхами в тайнї заключили контракт винайму пропінациї на девить лїт, не оголосивши навіть конкурсу! Сьвиня ся великий заколот, великі риби покомпромітувались, головно Румун бар. Стірча і радник двору Помпе, — вкінци президент краю по трех тиждних повідомив Рудіхів, що уневажнює контракт. Але Рудіхи не приняли сего рішеня до відомости, нотар відмовив звороту нотарияльного акту. Тоді дирекция фонду пропінацийного, під впливом відкритого письма п. Василька, виточила Рудіхам процес. Суд в Сучаві відкинув позів дирекциї пропінацийної, а тоді прокураторня скарбу відкликала ся до висшого суду краєвого і власне дня 8. мая відбула ся апеляцийна розправа. Трибунал затвердив вирок першої інстанциї.

О. Еман. Скоробогатий, що то стріляв до себе в часї похоронів бл. п. митрополита Кузовского — як довідуємо ся в послїдній хвили — помер дня 10. мая с. р. в львівскім шпитали по тяжких муках. В. є. п.!

З Коломиї. На загальних зборах товариства „Коломийский Боян", відбутих дня 6. мая с. р., вибрано новий видїл, в склад котрого увійшли: о. Зено Кирилович яко голова, о. Николай Гриньовский яко заступник голови, п. Лев Дольницкий, касиєр, о. Теодозий Курник дірігент, п-а Юлїя Волчуківна, дірігентка, п. Ярослав Вітошиньский секретар і п-а Стефанїя Кульчицка яко заступ. видїл.

Новий ратунковий прилад, що хоронить людий від утоплени, і то навіть таких, котрі зовсїм не вміють пливати, випробовано волисьту в купелях Дуная у Відни. Сей прилад винайшов поручник маринарки Кроая де Іреа, а спонструував его в той спосіб, що він дїлає автоматично. Цїлий прилад єсть обемом трохи більший від пушки на папіроси, а важить 120 гр. Занурений під воду наповнює ся воздухом і удержує чоловіка на поверхни води.

Покаранє президента Сполучених держав. Мек-Кінлея запізвано до суду в Вашінґтонї за те, що він самовільно розпоряджував ся в президентскій резиденциї, казавши її відновити і переробити після свого смаку. Суд вийшов з тої точки погляду, що „білий дім" не єсть власностию президентів, котрі замешкують его лиш часово отже они не мають права заводити в нїм зміни, і длятого засудив теперішного президента на 10 долярів кари і на кошти процесу. Се стало ся в Америцї! — в Европі щось подібне було би по можливе.

Хіньский поєдинок. Сими днями відбув ся на площи виставы в Парижи оріґінальний поєдинок межи двома Хінцями. Один з них називає ся Пе-Кі-Льо-Санґ, другий Льонґ-Сі-Тванґ. Оба залюбили ся в молодій, хорошій Янанцї, котра нїкого з них навіть видїти не хотїла. Але соперники складали за то вину один на другого і остаточно закінчили справу „генорово", але на хіньский лад. Отже станули в ночи напроти себе на два кроки і стали грімким голосом ганьбити та лаяти один другого. Так ганьбили ся чотири години, аж слабший фізично Пе-Кі-Льо-Санґ упав на землю і кров позила ся єму з уст і носа. Коли найдено его непритомного, повідомлено поліцию і та арештувала Льонґ-Сі-Тванґа, гадаючи, що він так побив свого противника; але коли довідала ся, що то лиш хіньский поєдинок, випустила его зараз на волю. Для Европейцїв, що люблять „генорово" залагоджувати негонорове поступоване, може би придав ся сей досить практичний поєдинок, бо насамперед поліция би єму не противила ся, відтак прибув би нам один спорт більше, а наконець і секунданти мали би при такім поєдинку розвагу дивити ся, як двох людий лиш на два кроки від себе ганьблять ся цїлими годинами, а не роблять собі нїчого. Ми тої гадки, що Европейцям вже по чверть години такої борби азиятової відійшла би охота до дальшого поєдинку.

Везувій вибухає щораз сильнїйше. На людий що мешкають близько огнистої гори Везувія, поло міста Неаполя в Італії, пішов великий страх. Вулькан сей зачав знов вибухати. В кратері (горлї) горі бувають тепер часто так сильні вибухи, що цїла гора трясе ся а то трясенє чути аж до Сан Віто і Пуліано. В місцевости Торри дель Ґреко майже під самим вульканом люди оногди цїлу ніч не спали, лиш пересїдїли на улици. Богато цїкавих іде на гору, але доходять лиш до місцевостий Сан Віто і Пуліано, і звідтам придивлає ся величавому, але й страшному з'явищу. Понад кратером вулькана піднимає ся величезний огнистий стовп а в спали чути гук мов би хтось стріляв з гармат. З обсерваториєм, положеного недалеко кратеру доносять, що всї прилади маґнетичні показують великий несуновій. Рух на зелїзници линовій (на котрій машина тягне вози дротяною линою на вершок гори), застановлено. Власти поробили всї потрібні приготовлени, щоби зараз, скоро з обсерваториї дадуть знати, взяти ся до ратовани. Лава доси ще не виступила поза берег кратеру і не розливає ся, а так само не утворив ся ще новий кратер.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

„Чорна смерть".

В самотній, душній комнатї лежить він у тихім ожиданю її — смерти. Коло него сидить одна сестра милосердя. Нїкого більше. Перед самотною комнатою ще одна пуста, по нїй похожає друга сестра, мовчачись. Перед домом — віддалї — стукають два сторожі, пильнуючи, щоби нїхто не переступав границї заначеної линвою, бо там — у тім душнім просторі повіває білою хустою мара смерти...

Хорий глядить півотвертими очима на сьвіт — радше на понурі пітїмки комнати. В мозку засьвітила память своє лучшо і приводить йому образи минувшини й того, що з ним сталo ся...

Далеко — на східнім півдни — велике, гамірне місто. В йому жалібні крикі — у здовж, у шир... Чутно плач, охи, стони; слїдно на людских лицях переляк. Метушня, біганина...

„Чорна смерть" іде, несеть, несеть!...

Сотками людий денно пожирає розрите, темне лоно землї. Нї прощати ся їм, нї зложити послїдного поцїлунку на устах дорогих осіб — лише вмирати, як найскорше вмирати і хто в землю, хто в огонь... І попелу їх не тягнути, бо й йому, як искуча іскра, укриває ся зародок смерти; бо з попелу воскресає вона, як фенікс, і нищить, нищить...

Проміж хорими ходять люди. Чужа їх мова, чужий обичай тай убраньсто дивне є: довгі — полотняні — білі загортки, поляті сильно воняючим плином, голови в круглих масках з великими отворами очима — се щось немов у морских нурців — і в устах тай під носом лата.

Глядить тоті люди на хоробу, на смерть бідаків, нахиляють ся з часта над ними й записують щось у книжочках, що їх носять зі собою.

Хиба се помічники „чорної смерти?..."

Нї, се вороги її — се лїкарі!

З'їхали вони сюди з далекого, цивілїзованого Заходу, побачити страшну переможницю, пізнати її з близька, розслїдити її силу, розглянутись в її оружию, а потому вернути до своїх країн зі щитами її страшної, несольної отрути — щитами так дрібними, що не доглянє їх людске пільне око — розібрати ті щити з помочию усего ареналу ума, людскої мисли і станути грізно — оборонно до борби зі страшним неприятелем за житє мілїонів веселих і смутних істеств, за всю людськість...

Се шпіони людскости в таборі престрашного ворога...

І він межи ними...

З якими він надіями вертав над синій Дунай, у веселу Віндобону! — — —

* * *

На лици хорого лїкаря заблиє усьміх, як сьвітильце в далекому просторому полю в темну ніч.

Сьвітильце те згасло незабаром.

Він згадав, що через него здмухнула смерть лїкаря — тота „чорна смерть" — поломіть житя молодого чоловіка, що міг довго тїшити ся житєм і мав для кого житя.

Як се „через него?"

А так! В домі хорих він мав свій віддїл і свої комнатки; в них зберігав посудля зі страшними прутиками, тими щитами великої сили „чорної смерти". Ту він робив свої досліди з тими прутиками, вщіплюючи їх в крілики, миши і т. п. і тут мав доступ помічник-слуга. Через те він відай заразив ся і почув страшну руку хороби.

Правда, що слуга той не зовсїм слухав приписів лїкаря, не вмивав рук сильним розчином карболю й тому багато сам провинив ся, але все таки тому винуватя будь его погоня за знанєм, за помочию для людий...

От і до чого ти причинив ся молодий, необачний!

Молодий слуга вмер, а вороги прийшли: доктори, лїкарі наносили нам чуму в місто, в край! Каменем на них!

Вмер слуга, хотя він догадав его сам, пильнував, як она в голові. По смерти обдрапував сам стїни комнати, в котрій слуга сховав, щоби смертоносні прутиї знищити, забезпечити людям житє. Та собі его не забезпечив. Ліг на постіль, щоби з неї не повстати більше. Він се знає, що даремне жив, що не знайшов оружия на страшного ворога — і тепер его ожидає в цїлій нагій своїй безсильности. Як тільки поклав ся в ліжко, знав, що за чотири або пять днїв розпрощає ся зі сьвітом і всїм, що миле, дороге і до чого душа і серце рвало ся...

Молодий товариш з недавної виправи на ворожу пошесть, вірний друг, его доглядає. Але й він сам мусить знати, як се вона — тота „смерть" — творить своє дїло. Він на собі студиює силу її руки...

А там над стозиками похилені поважні голови — там у редакцийних бюрах в місті — ведуть страшну війну, а кличем її: доктори, лїкарі принесли нам чуму! Каменем на них!

Не бачать, як рік-річно гинуть люди під проб оружия, зготованого на людску смерть, на велику різанину сьвіта, і не кричать: Приносять нам рушниці, армати, ножі, кулї! Каменем на них!...

Але він, хорий, не чує сего страшного бою, не знає про нїчо. Безпамять розпостерла над ним свої понурі крила...

* * *

В самотній комнатї чути стукіт. Хтось мішає спокій хорого. Ба нї! Се вірний, дорогий приятель збиває йому домовину...

Подали її сторожі дверми тай утїкали самі. А він вкладає дорогого товариша в домовину, підкидує трісок і гибляок, обкладає ними тїлнї останки, збиває домовину до купи, щоби добре, кріпко тримала ся...

От і прислуга для товариша!

Ви чули повістку, де повідає ся, що пташ ковал в зеленому полю, а ворон заржав сумно і ямку-могилу свому другови-чоловікови копає?... Яка сила болю мусїла бути в тім інстинктовім дїланю німини!...

А яка може бути сила болю в того чоловіка — з чолом блискучим мислею — в того сотворіня, богатого в найширшу скалю відчувань?

А що тоді, коли збиває домовину другови по серцю, по трудам, по любови знаня і людскости...

В послїдне дмухнув душний воздух на мертве лице молодого лїкаря, що не міг побачити сльози в оцї друга над ним похиленого нї почути плачучих з віддалї рідних своїх, нї прочитати: Каменем на них!...

Відень, 25/X. 1898.

Сильвестер Ярчевський.

Телеґрами „Буковини".

Відень, 11. мая. Дневники доносять, що ческий клюб ухвалив обструкцию 40 голосами против 18. Коли би Енгель не принив нового вибору на голову клюбу, его наслїдником має бути др. Пацак. Головою австрийскої делеґациї буде Яворский, бо Діпавлї не хоче приняти ся сеї гідности.

Відень, 11. мая. Найблизше засїданє палати послів відбуде ся дня 17. мая.

Відень, 11. мая. Австрийска депутация квотова вибрала поновно головою ґр. Шенборна, заступником Яворского, референтом радника двору Бера.

Брукселя, 11. мая. Депеша з Преториї доносить, що заграничні конзулї повідомили президента Крїґера, що великі держави кладуть на него і на всїх бурґерів відповідальність цїлим своїм маєтком за знищенє, згляднє ушкодженє законів золота.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить **всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.**

Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„Unio Catholica“

асекурацийне товариство від шкід

у Відни

звязане

з віденьским асек. товариством на житє

„JANUS“

заложене в р. 1840. — Засобовий фонд 25 мілїонів корон.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що від 1-го мая 1900 отворилисьмо **філїю ґенеральної аґентури** для Буковини і східної Галичини.

Запрашаючи всїх інтересованих до асекурациї, звертаємо увагу, що асекуруємо ріжні непередвиджені шкоди в інтересах яко то: від огню, граду, утрати житя, грабіжи, пукане шиб, дзвонів церковних і т. п. під найкористнїйшими услівями.

Бюро находить ся

при улици Паньскій ч. 9, I. поверх.

Генер. аґенция асек. заведень

„Unio Catholica“ & „Janus“.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо в коміє наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим вглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Публику щиро вдоволити.

З високим поважанєм.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Краєве товариство асекурацийне

на житє і від всїлякого рода шкід як граду, огню, грабіжи і т. и. пошукує здібних місцевих

заступників

для Буковини і всхідної Галичини, мужчин, як також і дам для Чернівців з високою провізиєю, евентуально стало.

Зголошеня під дивізою „Висока Провізия“ через Адміністрацию сеї часописи.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Bestrebungen der Ruthenen др. Смаль-Стоцкого	1.50 кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20 „
Листя з пекла Ольги Шпитка	20 „
Людина, Ольги Кобилянської	40 „
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „ „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Чума горілчана, Омеляна Поповича	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф I. Омеляна Поповича	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки „ „	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв „ „	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім провизориї нуки у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуви для мущин, женщин і дїтий в то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остреїнчастім з ортопедичним апаратом і з облекшеним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працою, тиною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секорского.

Ч. 52. Чернівцї, середа дня 3. (16.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї необпечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Хлопска революция в Болгариї.

Не давно рознесла ся по цїлій куди земскій глуха вість про „Хлопскій бунт в Болгариї", та вісти сїй з початку майже нїхто не давав віри. Однако тепер показує ся, що не те „бунт", але була просто формальна битва і то під Третеніком. Справа сеся представляє ся так:

Болгарске правительство завело у своїй державі наново десятини в натуралїях, замість податків в готівцї, а сих десятин болгарский народ страшенно не любить.

Коли хлопи учули, що начальник одної громади вже намірає установити контрольорів для визначеня і побору десятини, прийшло в тій місцевости до розрухів, серед котрих убито двох асистуючих підпрефектови жандармів а самого підпрефекта з війтом тяжко покалїчено так, що війт помер з ран.

На другий день вибрав ся на місце префект Рущука з державним прокуратором з асистенциї 5 компаниї війска під командою полковника Ґеорґієва. В хвили, коли треба було війско ужити против хлопів, полковник заявив, що до мілїтарної інтервенциї конечний є розказ міністра війни. Окрім того кількох офіцирів заповіло перед фронтом вояків, що не позволить стріляти до хлопів. Префект мусїв утїкати і звернув ся до правительства, аби оно визначило єму такий відділ війска, на котрий він в потребі міг би оперти ся. Заки се стало ся, узброєні хлопи під проводом резервістів знищили нову зелїзничу лїнію Рущук-Тірнова і телеграфічну комунїкацию. Коли на другий день надійшло війско під командою нового полковника, прийшло до формальної битви з хлопами в силї 20—30.000 людий, в котрій після урядових рапортів погибло або ранено 200 до 250 вояків і хлопів. В дїйсности число жертв має бути о много більше.

Роз'ярених мужиків остаточно розігнано, але ся „битва під Третеніком" була здаєть ся доперва початком кровавих конфлїктів населеня з військом. Бунт має розширити ся на всї християньскі села північної Болгариї. Між повстанцями знаходить ся дуже богато резервістів з військовими карабінами, вони по військовому зорґанїзовані. В Рущуку і єго гарнїзонї збунтовані мають тілько прихильників, що міністер чим скорше переніс сей гарнїзон до Шумлї, а до Рущука прислав полки з инших сторін Болгариї. В кілька днів пізнїйше вирушило на Рущук із Сістова 3.000, а з Туртукало 6.000 уоружених бунтівників. Війско розбило товпу, але в Рущуку, хоч над цїлим округом запішено стан облоги, панує загальна паніка. Она збільшила ся ще від хвилї, коли правительство наказало упизвене многих визначних членів опозициї.

Офіцири, котрі не хотїли до хлопів стріляти, посвний суд позасуджував на смерть. Однак здаєть ся, що міністер війни підтак надумав ся, бо вироку доси не виконано.

Ходять слухи, що правительство болгарске носить ся з думкою таки задержати сей спосіб побору податків.

Гостина Еп. Андрея Шептицкого в Чернівцях.

В попередних числах „Буковини" подали ми були звістку про приїзд станиславівского епископа до Чернівцїв і збули читачів легеньким начерком програми візитациї Єго Преосьвященьства в столици буковиньскої Руси. Але дїйсно сухо мусїло усе виглядати в порівнаню того, що стало ся в часї Єго приїзду, і яке одушевленє розширив Пр. Владика між місцевими грек. кат. і чужими. Вже від $^1/_2$6. години вечером в суботу залляла цїлу руску улицю товпа народу, очікуючи приїзду так високого гр. кат. достойника. Величава тріюмфальна брама перед церковою виставлена, з хилаючими хоругвами, між якими видїли ся герби австрийский та містові, манила око кождого переходячого і приневолювала єго до задержаня. Найвисші урядники краю, представителї властий, відпоручники братств, головство „рускої міщаньскої читальнї", школи народні, мужеский та жіночий семинар та ґімназия зі своїми професорами, інтелїґенция і міщане та мужики, Русини та инші народности, грек. кат. і инші віроісповіданя — словом — як далеко сягало око, так простягали ся хвилї народа, що очікував приїзду так достойного гостя. Було наперед означено, що вже о год. 6-ій стане Єго Преосьв. на порозї гр. кат. церкви. Але наступило дуже маленьке знїшенє задля того, що Пр. Владика вступив ще по дорозї до латиньского костела, де єго витало лат. і вірн. духовеньство і де стояла в збитій лаві рим. кат. ґімназиєти і педаґоґи.

При церкві, де очікувала Владику процесия з численним гр. кат. духовеньством, що на ту цїль з'їхало ся з богато місцевостий Буковини до столицї, представляв тутешний парох Владицї представителїв властий, а то: п. президента краю бар. Бурґіньона, президента суду Кларого, ґенералїв, радників двора пп. Помного і Шелля, дальше представителїв Русинів, прокуратора державного п. Михальского і прочих, а голова братства сьв. Ан. Тадея др. Смаль-Стоцкий привитав Владику сердечною промовою іменем братства приймаючи в тій церкві хлїбом-сїлю. Опісля в процесийнім походї увійшов до церкви, на котрої порозї привитав Єго місцевий парох і вручив Єму ключі від церкви. По відслуженю молебна відпроваджено Владику в процесийнім походї до парохиального дому, до представились Архиєреви відпоручники тутешних руских товариств видїл „Міщаньскої читальнї" і духовеньство. В недїлю іще перед Богослуженєм о год. $7^3/_4$. відїхав до ц. к. ґімназиї, де привитав Єго радник правит. дир. Клявзер з професорским кругом і де прислухував ся екзортї і де сам одушевив молодїж теплою промовою. Іменем учеників ґім. подякував Преосьвященному абітурієнт Гр. Гарасимович.

О годинї 10. випроваджено Архиєрея в процесийнім походї до церкви, де він того дня відслужив в асистї численного духовеньства із знаною величавостию східного обряду торжественне архиєрейске Богослуженє, котре тревало до $12^3/_4$. По Богослуженю представили ся Архиєреви видїл гр. кат. товариства пань „Мироносиць" іменем котрих промовила до Владики Вп. п. Калужняцка. Відтак складав епископ візити п. президентови краю, Високопреосьв. Митрополитови Чуперковичеви і Преосьв. Епископови Ренті, маршалкови краєвому п. Лупулови, бурмістрови міста п. Кохановскому, а о 4. годинї звізитував каплицю в карнім заведеню. Тут на вступі привитаний президентом суду п. Кларом і прокуратором п. Михальским, а парох каплицї о. Михайло Сімович промовив до него тепло. Епископ поучив вязнів в кількох словах і уділив їм благословеньства. О год. $4^1/_2$. відбув ся в честь епископа обід у президента краю, бар. Бурґіньона, а точно о год. $^1/_2$8. зачало ся майже богослуженє, на котрім сам Владика мав проповідь. В понедїлок рано відїхав Преосьв. на візитацию реляґій в середних школах, ґімназиї і учительскої семинариї, а потім робив дальші візити до 2-ої години пополудни. Точно о год. 2-ій розпочало ся у гу-

---

22)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— О, ти всьо робиш завсїгди на поперек і по свому.

— Як то по свому? Я вірю, як саме проста баба, — виповіла вона усьміхаючись. — А по третє, — продовжала, — я їду завтра до французького театру.

— Ах! а видїв ти ту... ну, як то її? — запитала Катерина Івановна.

Mariette піддала їй імя знаменитої французької акторки.

— Поїдь, поїдь, — варто видїти.

— Когож перше варто бачити, ma tante, акторку, чи проповідника? — спитав Нехлюдов, усьміхаючись.

— Прошу тебе, не лови мене на словах.

— Я гадаю, наперед проповідника, а опісля французьку акторку, а то на се, щоби не стратити зовсїм смаку в проповіди, — обізвав ся Нехлюдов.

— Нї, лучше зачати з французького театру, а опісля пяти ся, — перечилась Mariette.

— Ну, ви не сьмійте мене підіймати на сьміх. Проповідник — проповідником, а театр — театром. Щоби спасти ся, на се цїлком не треба привити лице і все плакати. Треба вірити, і тодї буде весело.

— Ви, ma tante, проповідуєте лучше, чим який перший лїпший проповідник.

— А знаєте що, — промовила Mariette, задумавшись, — приїзджайте завтра до мене до льожі.

— Я бою ся, що менї не можна буде...

Розмову перебив льокай з оповіщенєм про гостя. Се був секретар добродїйного товариства, якого головою була графиня.

— Ах, се той дуже скучний панок. Я лучше його там приїму. А потім прийду до вас. Дайте йому чаю Mariette, — виповіла графиня, швидким кроком виходячи до сальону.

Mariette здїймила рукавичку, показуючи енерґічну, досить плоску руку, покриту перстенями.

— Хочете? — спитала, беручи за срібний чайник на спіртї і дивно відставляючи мізинець.

Лице її пробилось поважне та сумне.

— Менї завсїгди страшно, страшно і больно буває думати, що люди, котрих гадкою я дорожу, мішають мене з тим станом, в якому я находжу ся.

Вона немов готова була заплакати, вимовляючи останнї слова. І хоча, якби розібрати їх, слова ті не мали нїякого, або мали дуже непевний сенс, показали ся князеви дуже глубокими, щирими, походячими зі серця доброї людини. Так притягав його до себе той погляд блескучих очий, який товаришив словам молодої, гарної та чудово одїтої женщини.

Князь дивив ся на неї мовчки і не міг відірвати очий від її лиця.

— Ви гадаєте, що я вас не розумію, і не розумію всього, що у вас дїєть ся. О, щó ви зробили, всїм звісно. C'est le secret de polichinelle. І я одушевляю ся тим і одобряю ваше поступованє.

— По правдї, нїчим одушевляти ся, я так мало іще зробила.

— Всьо одно. Я розумію ваше почуванє і розумію його, — ну, добре, добре, я не говорити му про се, — перебила вона себе, добачивши на його лицї тїни невдоволеня. — Але я розумію іще і се, що, побачивши всї муки, спізнавши увесь страх того, що дїєть ся по тюрмах, — говорила Mariette, бажаючи одного, себто притягти його до себе, своїми жіночими почуваними згадуючи се, що було важне для нього та дороге — ви хочете помочи терплячим і терплячим так страшно, так страшно від людий, від безглядности, жостокости... Я розумію, як можна за се віддати житє, і сама віддала би. Але, у кождого свого доля...

— Хиба ви невдоволені своєю долею?

— Я? — спитала Mariette, немов поражена здивованєм, що можна о щось подібного питати. — Я повинна бути вдоволена, і я вдоволена. Але єсть хробак, який пробуджує ся...

— І йому не можна позволити засипати, треба вірити сему голосови, — сказав Нехлюдов цїлком віддавшись її одурови.

Опісля багато разів князь зі сором згадував цїлу ту розмову з Mariette. Згадував її, но тілько брехливі, як підроблені під него слова, і те лице — немов би настроєне до усильної уваги, а якою слухала його розказів з страшного тюремного житя і вражінь зі села.

Коли ґрафиня повернула, вони розмовляли не лиш як старі, знакомі, но наїмкові приятелї, що немов лиш самі себе розуміють а більше нїхто їх не розуміє.

Вони нарікали на несправедливість властий, болїли над страданями безталанних, над нуждою народа, але в дїйсности їх очи, що поглядали на себе наїмно підчас розмови, не вгаваючи питали: „чи можеш любити мене?" і відповідали: „так". Почуте полової любови, принимаючи нечайні та веселчані форми, притягало їх до себе наїмно.

Відїзджаючи Mariette оказала готовість, завсїгди служити князеви, чим буде могла і попросила його до себе на слїдуючий вечер. Але нехай напевно приїде, хоч на хвилину, і то до театру. Їй конче треба поговорити з Дмитром Івановичем про одну дуже важну справу.

— Ах і коли я вас знова побачу? — додала зітхнувши, і стала осторожно убирати рукавичку на покриту перстенями руку. — Скажіть, що прийдете.

Нехлюдов приобіцяв.

Тої ночи, коли князь лишивши ся самотою в своїй кімнатї, ліг до постелї, і загасив сьвічку, довго не міг заснути.

тешного впрд. о. Костецкого дінє на 32 особи, підчас якого грала войскова музика. Зазначити треба, що поміж репертуаром пісень, граних капелею, були і руські. У вечер відбуло ся знов майже богослуженє, підчас якого Епископ сповідав народ.

НОВИНКИ.

Чернівці, 15-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

Память XXXIX. роковини смерти Тараса Шевченка відсьвяткує Бурса товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях в неділю дня 20. н. ст. мая 1900 р. в салї товариства при улици Петровича ч. 2. Програма слїдуюча: 1) Промова проф. А. Кима. 2) Де в хорі руска пісень звенить. Слова і музика Ізидора Воробкевича. Хор. 3) Посланіє Т. Шевченка. Декламация В. П. 4) Думи мої. Слова Т. Шевченка, музика Ізидора Воробкевича. Хор. 5) Розрита могила Т. Шевченка. Декламация и. К. 6) Сонце заходить. Слова Т. Шевченка, музика І. Воробкевича. Хор. 7) До Основяненка. Поезя Т. Шевченка. Декламация О. К. 8) Реве та стогне. Слова Т. Шевченка, музика М. Лисенка. Терцетове соло А. Ф., Д. М. і А. Г. 9) Чом краща Буковина. Слова і музика І. Воробкевича. Хор. 10) Як в руні в шаблю маю. Слова і музика І. Воробкевича. Хор. Вступ на салю 25 кр., для учеників і селян вільний. Надлишки в користь бібліотеки Бурси приймають ся з сердечною подякою. — *Зарад „Рускою Народною Дому“* в Чернівцях.

Еміґрацийний рух до Канади страшенно зжигає ся. Що дня з Буковини за море їде по кільканадесять партий. Сеї недїлї приміром з черновецкого двірця від'їхало 180 родин, а в понедїлок близько сотни. Нарід просто йде на загибіль, а власти безрадні. Сумно...

Черновецкий Sonntagsruhe, очевидно істнує йно на папери, бо в дїйсности, ані бесїди о переслїдуваню закона сьвяткованя недїлї. І так: в слюсарскій робітни при улици Ратушевій (напротив самого маґістрату) робить ся по недїлях цїлу днину, а поліциянт хоть чує відгомон молотків, найспокійнїйше вслухує ся в ті мельодийні звуки; от, аби забити час. Далї, роблять люди по цїлих недїлях по ґетальнях, які находять ся на Weinberg-у (одна жидівска, а одна християньска), а жидівскі Іванки в минувшу недїлю між 10. а 12. годиною перед полуднем „пущували“ мотор нафтовий, котрий з потока при улици Руській понизше моста зелїзничого, тягне воду до жидівскої ґетальнї „Patria“. Коли зважить ся, що і урядники в тім часї переходили через мост, (бо се одинока дорога на цмитар), і бачили, як при дорозї на отвертім місци „Іванки“ на жида працюють, отже мимоволї насуває ся питанє, чи закон о сьвяткованю недїлї не обовязує жидівску ґетальню „Patri-ю?“ і де був тодї поліциянт, котрий призначений ходити по Руській улици? Мабуть — як звичайно... в шинку. Чи дотичні власти знають о тім?

Аматорске представленє і вечерок з танцями уряджують учителї кіцманецкого повіту в Кіцмани дня 18. мая с. р. (сеї пятниці). Зі взгляду на то, що представленє аматорске живої оперети якою є „Наталка Полтавка“ випало в Заставнї вповнї удачно, як і то, що в Кіцмани не було сего року помиже нї одного вечерка з танцями, надїємо ся, що не найде ся нї одна щиро руска душа, так з повітї, як і з сусїдних околиць, щоби не явила ся. Осібних запрошень не висилаємо. Представленє „Наталки Полтавки“ як і танцї відбудуть ся в сали урядничого касина. Музика гвардийска. Початок представленя о год. 8-ій вечером.

За комітет:

Ів. Прокопович. *Ів. Омельский.*

З Джемина пишуть нам: Від четверга вечера почалось в горах зима на добре. В Джеминах снїги вкрили всї гори і лїси. Лїси і дерева, що в четвер ще зеленїли, сегодня вже зовсїм побілїли, як би перед Різдвом, бо снїг паде вже неперестанно два дни і дві ночи. Садовина, що була в самім цьвітї, обмерзла, ба й худобу нема де пожити, бо всюди снїги, а сїна хиба в заможних господарів є ще дещо, а в слабших нема.

Мід замість цукру. Посесор на Буковинї, Августа Мьлчох, звертає в нїмецких ґазетах господарских увагу на то, що тепер, коли цукор дуже подорожів, добре було би уживати меду до всїляких приправ, а навіть і до кави. В той спосіб можна би з одної сторони завести ощадність, з другої, піднести вартість пчели. Тілько се біда, що в продажи тяжко за добрий мід, бо его фальшують на різні способи.

Зі Стрия пишуть нам: Будова Народного Дому в Стрию, розпочата з початком квітня, іде скорим кроком наперед. По скінченю фундаментів відбулось дня 29. квітня посвяченє угольного камени; чину посвяченя довершив парох о. Сельский при участи стрийских членів товариства і многих иньших місцевих Русинів. Тепер будова перейшла вже висоту партера і з кождим днем піднимаєсь висше. Будинок уже тепер заповідає дуже гарні інтрати. Сала разом з постійною сценою 28 метрів довга, 12½ метра широка, буде одинокою салею в Стрию можливою на театральні вистави, балї, концерти і віча; льокаль на ресторацию рівнож нинї в Стрию одинокий і положений так догідно в самім центрі руху міста, що нїякий другий не буде в силї видержати з ним конкуренцию, а за мешканями приватними вже нинї рвуть ся льокатори і застерігають собі першеньство. Отже удїли товариства мають запевнений гарний зиск і хто бере нинї удїл Народного Дому в Стрию, той льокує свій гріш далеко красше і далеко на висшу інтрату, як в нинїшній щадници або в иньшім товаристві вкладковім, бо дівіденди в короткім часї будуть і мусять перевисшати тут найвисший процент даваний в краю щадницями або товариствами кредитовими. Длятого повинні всї Русини в краю, а особливо руські товариства, інституциї, церкви, громади і т. п. а неменьше і особи приватні приступати з удїлами до товариства „Народний Дім в Стрию“, з чого будуть мати подвійну користь, бо з одної сторони запевнять собі висші як денебудь інде відсотки, а з другої подадуть помічну руку тій многонадійній і важній інституциї в найважнїйшій хвили, коли она потребує найбільшої форси і найбільшого накладу. Буде се власна користь, а рівночасно дїло патріотичне. *М. О.*

З Коломиї. Жандармерия увязнила вже Фердинанда Ягодиньского, що недавно скритоубійчо застрілив Ф. Шміда. — В суді почала ся розправа против Йосефи Пенахови, 30-лїтному жидови, що лихвою доробив ся майна. Его поле дїяльности було в печенїжиньскім повітї, де неодного християнина пустив з торбами. Акт обжаловаги закидає Пенахови не багато лише 26 случаїв злочину лихви.

Вечерниці в XXXIX. роковини смерти нїщого Тараса Шевченка відсьвяткують українські робітники і робітниці у Відни в недїлю дня 29. з. мая о 7. год. вечером в льокали „Hohenstaufensaal“ I. Bez. Hohenstaufengasse 15, Ecke Schottenring. Радо витаємо почитателїв Тараса на великому сьвятї. Прибувайте численно.

За комітет:

Ів. Мельник. *В. Нежмович.*
М. Поєчник.

„Руслан“ доносить: Немалу сензацию викликала в посольских кругах у Відни отся справа: Посол др. Яросевич оголосив в російскій часописи медичній в Петербурзї пересторогу для Росиян, що в Відни професори-лїкарі незвичайно нихіленовують пацієнтів, а подаючи себе за асистента д-ра Нотнаґля, взивали недужих, щоби звертали ся до него о лїкарску пораду. На сю відозву пос. д-ра Яросевича відповів один дописуватель часописи „Врачъ“, та повесний, що др. Яросевич не є нїяким асистентом проф. Нотнаґля, а рівночасно повідомив о цїлій сїй справі віденьску лїкарску палату. На диях зарядила ся палата слїдство против посла д-ра Яросевича, котрий є в Відни лїкарем „Каси недужих“.

Женитьба архикн. Франца Фердинанда. Berl. Local Anzeiger доносить, що підчас гостини цїсаря Фр. Йосифа в Берлинї обговорювано також справу женитьби архикн. Фр. Фердинанда, котрого уважають за наслїдника австрийского трону. Архикнязь, як відомо, давно вже повідомив цїсаря, що хоче женити ся з ґр. Хотекївною. Але домашнє право габсбурґске постановляє, що право до трону мають лише дїти з подружя рівнорядного, а таким чином дїти архикн. Фр. Фердинанда з ґр. Хотекївною не могли би мати такого права. Се перша важна перешкода до сеї женитьби. А оказуєсь она ще більшою з уваги, що постанови домашного права Габсбурґів, списані остатний раз в абсолютних часах за панованя цїсаря Фердинанда I., нїколи не були оголошені і не мають безусловної законної сили. Отже, хоч би архикн. Фр. Фердинанд і зрік ся тепер права наслїдства трону для своїх дїтий з ґр. Хотекївною, то пізнїйше, станши цїсарем, міг би постанови домашного права змінити та признати своїм дїтям право до наслїдства. Таким способом могло би вийти, що в Австриї двох архикнязїв робили би собі право до трону: син Фр. Фердинанда з одної сторони, а з другої архикн. Отто чи то найстарший его син архикн. Карол, котрий після теперішного домашного права безусловно є управнений до трону. Щоби сему запобічи, міг цїсар не позволити на женитьбу архикн. Фр. Фердинанда з ґр. Хотекївною; але він сего не хотїв зробити. За те постановлено оголосити домашнє право у формі законно обовязуючій, замінюючи его на основний державний закон, важний по всї часи. Одначе лишила ся ще друга трудність, котра лежить у відносинах Австриї до Угорщини: після угорского права нема нїякої перешкоди, щоби дїти архикн. Фр. Фердинанда з ґр. Хотекївною не могли бути угорскими королями, хоч би навіть в Австриї не мали права до трону. Длятого первістно була така гадка, щоби в угорскім соймі ввести закон, нормуючий право наслїдства трону одинаковим способом як і в Австриї. Але угорскі мінїстри нехотїли згодити ся на се. В тій труднїй справі найшов ся вкінци вихід, коли віднайдено якусь давну умову між Австриєю і Угорщиною, після котрої право до угорского трону можуть мати лише ті особи що его мають заразом і до австрийского. Оттак справа вже полагоджена, а до женитьби архикн. Фр. Фердинанда з ґр. Хотекївною робить ся уже приготовленя.

Папа Лев XIII. — як доносять з Риму до Polit. Corresp. — оголосить з початком 1901 р. нову енциклїку, котра буде певно его завіщанєм духовним. В тій енциклїцї містити ся будуть в скороченю всї основи і постанови попередних енциклїк нинїшного папи.

Перший виклад проф. Студиньского — як доносить „Руслан“ — згромадив онодї в V. сали унїверситету велике число слухачів. Крім того явили ся професори унїверситету др. Стебельский і др. Дністрянський, а також посол О. Барвіньский, проф. Петро Огоновский і катихит о. Дорожиньский. З пань була присутна учителька п-на Літиньска. Виклад д-ра Студиньского визначав ся ясностию і всесторонностию так, що справдї в сїм короткім огляді подав цїлий образ первісної епохи нашої лїтератури, яка звернула ся була на поле церковної полемики. Згадавши про початки єї в XI. і XII. віку та застій в слїдуючих XIII. і XIV. віках, виклад звернув ся до часів розвою полемічної лїтератури в XV. і XVI. віках і висвитив причини, які зложили ся на єї розвій. Сумний стан тодїшного сьвященьства, зіпсуте висшої єрархиї, темнота і нужда між низшим духовеньством з одної сторони, а розширенє протестантизму з другої, підорвали повагу православної церкви. Відступство до протестантизму стало майже загальним, а численні его секти поборювали себе взаїмно не лише словом і письмом, але і насильствами. Вилив Царгорода під-

---

Згадуючи про Маслову, про рішенє сенату, про свою постановлену подорож за Катею, про се, як зрік ся права користаня зі землї, йому нараз, немов відповідь на ті питаня, уявило ся лице Mariette, її зітханя та погляд при словах: „коли я вас знова побачу“, і її усьміхнка з такою ясностию, що він неначе сам дїйстно дивив ся на неї, і сам усьміхнув ся. „Чи добре я зроблю, як поїду на Сибір. І чи добре я зроблю, як позбавлю себе богацтва?“ — спитав він себе.

І відповіди на ті питаня у ту ясну петербурґську ніч, що прозирали крізь не цїлком спущену фіранку, видали ся не можливі. Всьо мішало ся в його голові. Він хотїв вернути ся до давнїйшого настрою і зачав пригадувати собі давнїйший хід гадок; але гадки сї не мали в собі дивної сили переконуваня.

„Я видумав се всьо нараз, я не буду в силах жити тими думками. Я жалую того, що я поступив собі добре“, — сказав до себе князь і не чуючи сили відповісти собі на ті питаня, що так його мучили, віддав ся безконечній туґі та розпуці. Такого почутя давно уже не дізнавав. Не найшовши вихідної точки в тих питанях, заснув тим тяжким сном, яким бувало засипали після більшої програної в картах.

XXV.

Перше позуте Нехлюдова по пробудженю другого рана, було співанє, що попереднього дня він допустив ся якоїсь мерзоти. Став згадувати: мерзоти не було, лихого поступка не було, але були гадки, лихі гадки про се, що всї його дотеперішні наміри як подруже з Катюшею та віддача землї хлїборобам, що все ще мрії не до здїйстненя, що він не видержить усего того, що се всьо штучне, неприродне, а треба жити, як давнїйше. Лихого поступка не було, але було щось гіршого від лихого поступка. Були ті гадки, серед яких родить ся усї лихі поступки.

Лихого поступка можна не повтаряти, можна жалувати за ним, але лихі гадки родять усї лихі поступки.

Лихий поступок лишень точе стежку до лихих поступків; але лихі гадки безперестанно вештають ся по тій стежцї.

Повторивши собі в памяти в ранїй вчорашні гадки, князь повав в здивованє, як міг він хоч на хвилину дати ся їм омотати. Як нї новою та трудною була річ, яку він намірав зробити, то таки знав, що се було одиноке можливе для нього житє в теперішнім станї, і хоть як легко було вернути до давного житя, і він чув, що тамто житє — се смерть. Вчерашні думки уявили ся йому тепер тим, що лучає ся з чоловіком, коли розіспить ся і хоча не хоче ся йому спати, так все іще якась сила приковує його до ліжка. Йому хоче ся іще трохи порозкошувати ся в ліжку, хоча він знає, що його кличуть важні та веселі справи, і що таки пора вставати.

Сей день був послїдним днем його побуту в Петербурзї. Тож треба було іще конче навідати ся до Шустової, що сидїла на Васілевскому острові.

Кватира її містила ся на другому поверсї. Нехлюдов після виклїнки двірника дістав ся до чорної брами і по простих а крутих сходах увійшов прямо до горячої кухнї, в якій розносив ся запах вареної їди.

Груба женщина з засученими руками, в запасцї та окулярах, стояла коло блахи і мішала якусь страву у паруючім баняку.

— Ви до кого? — спитала вона строго понад окуляри споглядаючи на князя.

Не наспів Нехлюдов сказати свого і мени, як лице жінки приняло перестрашений та радістний вид.

— Ох, се князь! — втираючи руки в запаску крикнула жінка. — Так чому ви із чорних сходів? Добродїю наша. Я мати її. А занапастили зовсїм панинку. Ах ви наш спаситель — говорила безперестанна, хапаючи Нехлюдова за руку і стараючи ся поцїлувати її.

(Дальше буде.)

упадав, а натомість ширили ся західні впливи посредством сьвітлої молодіжи, що образувала ся на університетї в Падуї та в німецких університетах. На сім тлї виростала потреба церковної реформи, яка довела до берестейскої Унії. — По скінченім викладї присутні гостї ґратулювали проф. Студиньскому, що знаменитим обробленем свого вступного викладу, як і свобідним, ядренним виголошенем его заінтересував живо численну аудиторию.

Звідки студінь в маю. То чей кождому мусїло впасти в очи, що в першій половинї мая іменно в днях більше меньше від 10. до 15. буває дуже правильно майже рік за роком велика студінь. Оногдї н. пр. дня 11. с. м. було у Львові вечером около 7. год. лиш 3 степені тепла а на другий день рано був приморозок. Тота студінь, як кажемо, приходить так правильно, що в західній Европі названо задлятого сьвятих Мамерта, Панкратия і Сервация, котрих память припадає після затиньского календаря на днї 11., 12. і 13. мая „студеними сьвятими", а учені з давен давна домили собі голови над тим, як би пояснити причини, звідки тота студінь бере ся. Німецкий учений Ерман старав ся в першій половинї сего столїтя пояснити ту причину так, що земля на своїй дорозї довкола сонця приходить в маю в таке місце, де в просторі сьвітовім єсть студінь. Другі учені не хотїли того признати, та й справедливо, бо казали, що в такім случаю, повинна би бути студінь на цїлій земли а не лиш на однїй єї части. Нинї знає ся вже ту причину, хоч все ще недокладно. Коли, бачите, з весни сонце зачинає щораз більше піднимати ся в гору, то полудневі сторони Европи огрівають ся так, що теплий воздух там зачинає підносити ся в гору; в наслїдок того студений воздух з півночи іде долом на полудне і приносить нам студінь. Теплий воздух з студеним мішають ся, а то відбуває ся доти, доки аж теплота воздуха не вирівнає ся зовсїм. Чи так дїйстно єсть і чи нема ще якої иньшої причини сеї студени, над тим роблять ся тепер наукові розслїди. (*„Н. Ч."*)

Довгий вік. В Джеминах помер в недїлю Фтомину старець Нестор Обезанюк, що числив 102 роки, отже перебув 102 весни. Жена покійного трошки молодша, бо числить всего лиш 99 років, та вже від смерти покійного мужа боре ся тавож зі смертию і годї сподївати ся, щоби дотягла до сотки.

На Народний Дім жертвували: Вп. Іполїт Омельский 6 кор., Дмитро Палура 10 кор. 10 сот. В Н. Домі зібрано дня $^{29}/_{4}$ 1900 4 кор., н-ї Мінодора Ґлїбка 13 кор., п. Абрагамович 10 кор. **разом 204 кор. 94 сот.**

Членьскі вкладки зложили: Вп. Клетан Горванский 20 кор., н-ї Теодосия Маєр 10 кор., Дмитро Ґрищук 10 кор., Іля Бойчук 4 кор., Яків Заяц 10 кор., Іван Циганюк 10 кор., Юрій Кирилович 6 кор., Титко Ревакович 20 кор., Іванка Ільнїцка 6 кор., Гедимін Лесницкий 10 кор., Ол. Кунчанко 10 кор., П. Тимкович 10 кор., Іван Брага 2 кор., Василь Радожский 4 кор., Юрій Лупуленко 8 кор., о. Юрій Балошескул 10 кор., Юрій Мазурак 6 кор., Теофіль Козак 10 кор., Гіполїт Влад 2 кор., Іля Семака 20 кор., Андрій Зугаєвич 4 кор., о. Юрій Калинюк 10 кор., **разом 522 кор.**

На бурсу „Народного Дому" жертвували: Вп. Др. Смаль-Стоцкий 8 кор., Володимир Михальский 4 кор., Омелян Попович, Евстей Шгулик, Володимир Ясеницкий, Сидір Воробкевич, Григорий Ганкевич, Іван Голота по 2 кор. Антін Клим 1 кор. **разом 25 кор.** Андрій Зибачиньский 10 кор. і Др. де Вешна Зубрицкий п. в. прок. фінансов. 10 кор. **разом 20 кор.** Вп. пр. Др. де Вешна Зубрицкий жертвував на Руску Раду 80 кор. а тов. Руска Бесїда 20 кор. — За сей щедрий дар складають видїли товариств сердечну подяку.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Верховиньскі спомини.

„Верховино, сьвітку та наш,
Гей, як у тебе тут мило!
Як ігра вод пливе тут час
свобідно, шумно, весело"...

I.

В полонинї.

Водопад.

Стою на самому шпилеви полонини „Пнїве". Перед моїми очима панорама супокою, поваги, свободи, сьвіжости, здоровля. Сьпіт немов розсунув ся перед збентеженим оком на яких трийцять миль довкола мене. На сю полонину добив ся я верхівцем віддовж потока Грамітного. Плай (стежка гірска) на полонину збочує з дороги від дикого водопаду і уйстя Грамітного в річку Пробіну. Сердитим шумом і громом кидаєсь вода на розкинені скали в руслї потока, хоче їх зрушити, але не може. Розлючена піниться, прискає моя скажена високо в гору перлами і на порох розбитими крапельками. Але камінє стоїть нерухомо. Немов засоромлена своїм безсиллєм шургне отам поміж ті брили грубою струєю вючись як гадина з диким клекотом, ревом і оглушуючим шумом, щоби напоно кинутись цїлою своєю силою на другий камінь в дорозї. Тихо і німо зносить камінє ті скажені напади і обійми води. Вона через сотки тисячі лїт вже постирала, позаокружлювала і повигладжувала всї єго острі боки, як на точилї. Попре ся поверх каміня, раптом попрудить, кинесь несамовито вперед, як би хотїла стрілити собою просто у воздухи, у даль... та в тій же хвили падає стрім голов знов у низ, піде в переверти з другою струєю, заклекоче ще скаженїйшим шумом, заруе ще більше очайдушним стоном. А там в низу, усї струї уставившись в кружок, потанцюють і набравши нових сил, рвуть дальше під собою скали, бурхають знов у гору, відтак розбігають ся поміж скали, аби десь у низу у вибурханім кітлї знов зійти ся до купки і потанцювавши в сердечних обіймах — розійтись та потонути в страшних крутїжах. І вони справдї ховають ся і немов зникають, та зараз-же виринають на верх великими клубами і перелетївши попід поблизький міст, лучать ся з річкою Пробіною. Над усїм тим тремтить збентежений воздух і курява на порошок розбитої води і сьпіває ніжно, тужно, ледво замітними тонами.

Верховина.

Кінь минає отсю нічну борбу води із скалами, ступає обережно і нахилившись голову до самої землї, вишукує безпечнїйшого ґрунту під ногами, обмацуючи плитку за плиткою, камінь за каменем.

Около кільометер висше, отвираєсь раптом вузка, тиха рівнина. Потік пливе тут супокійно, хиба лиш берегами живійше хлюпоче, а далї, то вже лише журчить сонливо. На право і лїво здіймають ся високо у гору темно-зелені праліси. Тут райска тишина, а за плечима грає цїле пекло.

Потік Грамітний провадить вандрівника аж під саму полонину „Пнїве", з котрої саме випливають єго головицї (жерела). Доріжка від водопаду зразу вигідна, доперва під самою полониною зачинає плай в гору круто підноситись. Шум потоків і лїсів чим раз слабне і затихає, а з ним улїтає від вуха ота дивна музика природи.

З усїх боків виринають що раз сьвіжі шпилї гір, як би темні голови вождів верховиньского сьвіта, їх прибуває що раз більше і більше, нибігають немов до якого таємничого, загадочного бою, здаєсь, що просто виростають із землї. Один з них, найстарший вихилив ся вже геть з плечима і строго і уважно глядить на рідке явище, що драпаєсь плаєм в гору. Число головотворів росте нинидко, вид їх зміняє ся, як в калейдоскопі. Вже й другі взирають ся на мене. Декотрі подають собі руки і звільна здивають ся усї низом до купи як би заціпенїлі ґігантичні хвилї на розбурханім океанї.

Вилїзши на сам шпиль Пнїва і оглянувшись довкола, дізнає ся вражіня, що тут зівсїм иньший сьвіт. Лице мужає західний сьвіжий воздушний повіт вітру, голова піднимать ся в гору, око ясніє, груди ширшають, по усїх суставах тїла прудить сьвіжа сила.

Сиджу так сам один одиньский на самій серединї якого 30 до 40-милевого взгіря, вдивляючись в оті засторупілі гірскі хвилї і здаєсь менї, що вони немов то почали рухати ся.

Там на північ під саміським небом говорить з хмарами наша Чорногора, на лїво до заходу Кукул, Стіжок, найблизший на полудне Чівчин, а темний, сумний аж лячно, за ним дальше, троха на лїво скалистий Пйотрос, дика, понарвана Катарама, а дальше на полудне і всхід ген далеко, бо аж в Семигородї тільки мрік спічастий Інев. Ще дальше на лїво, на всхід і північ гірскі хвилї притахають, низїють, розпливають ся і переходять незамітно в низину й широку рівнину над Черемошом, Прутом й Днїстром. А все те ледво видне. Усї ті віковічні сторожі-велетнї стоять кругом такі чогось темні, поважні й задумані, такі часом грізні... кождий з них вповитий примаячиво якимось прозрачним голубим серпанком.

Отак розширяєсь збентежене око по небі і земли, спочиває хвилю на однім велетню то на другім, спустилось у дїл, заглянуло в глубокі кріс. А там на скрутї отого яру виринає ріка; вона блищить ся як срібна лента, тягнесь хвилину, аж за другим скрутем знову зникає. Тут шуму вже не чути, навіть вітер не в силї занести нїсь звуки у сей сьвіт тишини.

Із живих істот товаришать менї хиба жайворон полониньский, та високо кружачий орел.

Над усїм панує сьвяточно сонце, а тишина така, що ум і серце чує, як із усего дух божий говорить. Се церква природи, а величава і сьвітла як всї церкви штучні.

Голубим небом пливуть легко хмари і пересувають скваплива свої тїни із полонини на полонину. Контрасти сьвітла між осьвітленими а отїненими стїнами гір додають пластики і житя сему казочному сьвітови. Вражіня дивні, успокоючі, чаруючі.

Та єї вражіня індивідуальні. Є люди, що очами теж отак дивлять ся на сей чудовий сьвіт, та їх очи нїчого не бачать, душа нїчого не відчуває, бо вони заняті зівсїм чим иньшим.

Я мав приміром раз товаришів на Чорногорі, котрих взнесла велич гірскої природи дїткнула так глубоко, що видрапавшись на верх гори, вони чим скорше на плитї стали — хляпати картами. Але при вечері в Явірницї не могли знайти слів похвали для звеличаня того, що там у горі видїли. „Чудно" — говорили вони — „пречудесно!" — Чомужби нї? — думаю собі — навіть „чубато-чудато!"

Над вечір вернув я з Пнїва назад до Гринева. Гринева, се ельдорадо Черемошскої верховини, се моє немов другі рідне село; там в домі знаного всїм вандрівникам Ф..... Ф.... найшов я вітцївский привіт, якого нїколи не забуду.

(Дальше буде.)

Телеґрами „Буковини".

Відень, 14. мая. Точка тяжести політичної ситуациї перенесена до Будапешту. Пос. Яворский конферував там вчера з Пашаком. Се уважають початком посередничої акциї, щоби Чехів відвести від обструкциї. З чеської сторони запевняють, що обструкция має бути часово удержана, але нибухне з повною силою при віденьскій провізориї та інвестицийній позициї.

Париж, 14. мая. З Льондону доносять, що на днях відбула ся там стріча Драйфуса з Естергазім в присутности кількох сьвідків. Естергазі видав важні документи.

Льондон, 14. мая. Льорд Роберте заняв вчера Кронштад без жадного опору. Президент Оранїї Штайн, заким покинув Кронштад, оголосив місцевість Ліндлей новим осїдком ораньского правительства.

Відень, 14. мая. Ректор університету др. Найман уступив. Wiener Abendpost подає за причину резиґнациї переконане ректора, що сенат не годить ся з деякими зарядженями. Єго функциї обняв проректор др. Візнер.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

ДР. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить
всяні нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„Unio Catholica“

асекурацийне товариство від шкід

у Відни

звязане

з віденьским асек. товариством на житє

„JANUS“

заложене в р. 1840. — Засобовий фонд 25 міліонів корон.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що від 1-го мая 1900 отворилисьмо **філію ґенеральної аґентури** для Буковини і східної Галичини.

Запрашаючи всїх інтересованих до асекурациї, звертаємо увагу, що асекуруємо ріжні непередиджені школи в інтересах яко то: від огню, граду, утрати житя, градїжи, пукане шиб, дзвонів церковних і т. п. під найкористнїйшими услівями.

Бюро находить ся

при улици Паньскій ч. 9, I. поверх.

Ґенер. аґенция асек. заведень

„Unio Catholica“ & „Janus“.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Публику цїлковито вдоволити.

З високим поважанєм,

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Краєве товариство асекурацийне

на житє і від всїлякого рода шкід як **граду, огню, грабіжи** і т. п. пошукує здібних місцевих

заступників

для Буковини і вехідної Галичини, мужчин, як також і дам для Чернівців з високою провізиєю, евентуально стало.

Зголошеня під дивізою **„Висока Провізия“** через Адміністрацию сеї часописи.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50 кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20 „
Листи з пекла Озиня Шпитка	20 „
Людина, Ольги Кобилянської	40 „
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Чума горілчана, Омеляи Попович	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопці-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи колаціьки	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до зонів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технільоєїнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує ся запити шановний П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий в то числа найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложенєм природом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволеня цїнних замовлень.

З поважанєм

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тільки з заграничних шкір.

Друкарня „Руської Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сєкерского.

Ч. 53. Чернівці, пятниця дня 5. (18.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи посилає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 10 сот.

Передплата і надплатність на інтерати платні в Чернівцях.

Австро-угорскі делеґациї.

З Будапешту пишуть до „Руслана“ під днем 13. мая:

В малій, сьвітлій комнатї приймав нинї цїсар обі делеґациї. Монарх нам видав ся нам опечаленим. Кріпка воля надокладає те, на що трохи знидїле тїло не старчить. Тїла мають своє право. Тяжкі удари житейскі зробили своє. Тілько не зломили они прожденої привітливости. Монарх станув між делеґациєю і відчув, що серця всїх бють ся для него. Ласкавість плила з Єго погляду і з Єго уст.

Австрийска делеґация представила ся о годинї 12-ій, угорска о 1-ій. По патріотичній річи Яворского, по відповіди монарха, в котрій положено вагу на приязні відносини наші до Німеччини і Росиї, слїдував сервіс. Монарх розмовляв з всїми членами делеґациї австрийскої дуже ввічливо. Навіть обструкціоністи чеські не пишали з Єго ласки, а між тими і пос. Страньский заслїди здоровлєнями прочками в справі „zde“. Монарх рад би приєднати свої народи і сполучити їх сили для добра держави.

Телеграми подали вже до нашої відомости зміст промови пос. Яворского яко президента австрийскої делеґациї і відповідь цїсаря, подали і розмови цїсаря з поодинокими членами делеґациї. Членом делеґациї с сего року з Русинів пос. Вахнянин. До него з черги звернув ся монарх з звичайним запитанем: Чи посол вперве засїдає в делеґациях? — Так — відповів пос. Вахнянин — орієнтуючись доперва. — Ви були дуже занятї в соймі? — продовжав цїсар. — Був занятий. Галицкий сойм є одиноким, що спокійно довершив свою задачу — замітив пос. Вахнянин. — Мимо ріжнородних пересьвідчень і змагань (ungeachtet der verschiedenen Meinungsäusserungen und Strömungen) — замітив монарх. — Ми лагодимо ті ріжнородности компромісами — відповів пос. Вахнянин. — Се відрадно — замітив монарх і випитував посла о місце вибору і як довго засїдає в соймі і державній радї. — Ваш сойм міг би стати примїром і для других соймів — закінчив монарх.

Польскі посли явились в народних уборах. З Яворским розмовляв цїсар дуже ласкаво, меньше з пос. Козловским. Діпавлього відзначив цїсар довшою конверсациєю, так само і Залеского.

Завтра відбуде ся перше засїдане буджетової комісиї. На дневнім порядку стоїть expose гр. Голуховского о заграничній полїтицї. Кажуть, що оно буде дуже коротке і розумієсь, містить відносини Австро-Угорщини до Німеччини і Росиї. Чи про Італію буде згадка? — се не звісно, але замітно, що цїсар в своїй річи не згадав ні слїдцем про Італію. Чи Італія — як тут кажуть — не є вже спосібна до тридержавного союза, чи підлягає она впливам Анґлії, чи можі фантазує проти волї Австриї і Росиї на Альбанію, котрою рада би поділитись в користь свою і Чорногори? — се покаже ся небавом.

Буджетова комісия делеґациї почне свою роботу аж 21. мая. Коло 25. або 28. мая збере ся австрийска делеґация на пленарні засїданя, а з кінцем місяця, або в перших днях червня покінчить свою роботу.

Видатки на цїли воєнні і заграничну полїтику збільшені сего року кругло о 15.3 міліона корон. З тої суми піде на звичайні військові видатки 4,272.996 к., на надзвичайні 11 міліонів. Австро-Угорщина вийде (що-до видатків) сего року лише з одним гудзом на чолї, або як Німець каже, mit einem blauen Auge. Мала и пропорциї надвишка в видатках вийшла з того, що фінанси нашої монархії не конче сьвітлі. Міністерство війни мусїло одначе зажадати більших сум на військові потреби в виду факту, що і другі держави зброять ся і дбають про про лучше узброєнє. За то дістане-мо двох нових полевих маршалків, 10 нових урядників в інтендантурі, 11 урядників в апровізитурі, 448 коний для полевої і тяжкої артилєриї, 20 урядників в авдиторатї, кількох ветеринарів, бальонову орґанїзацию і т. д. Одинадцять міліонів корон на надзвичайні видатки будуть зужиті в в сей спосіб, що на гвери для резерви піде 3 міліони, на укріплення 3·4 міліонів, на нові полевні і гірскі пушки 1·5 міліона, на стрільницї 2·1 міліона, на нові укріпленя 2 міліони, на касарнї 628.000, на орґанїзацию бальонових піддїлів 600.000, на прибори зелїзничі 458.000, на шпихлїри (в Зборові, Каменцї, Празї і Полї) 750.000 кор. і т. д.

Тут до Пешту загостила нинї депутация боснянских магомедан. Депутация хотїла би пожалувати ся цїсареви на то, що міністер Каллай забрав ся в окупованих краях до пропаганди католицкої і некористь магомеданизму. Боснянскі магомедани, колишні пани, не годні освоїти ся з тим, що їх панованє в краю скінчило ся. Зразу форитовано їх, тепер лишено трохи на боцї, а Каллай рад би двигнути елемент хорватско-католицкий. Звідси жаль.

Вісти будьто в Пештї продовжують ся. Дорові переговори між Німцями а Чехами, видумані. Чеські делеґати виїхали вже з виїмком занятих в буджетовій комісиї делеґаций. Др. Кербер приїхав нараз вчера до Пешту, але лише в тій цїли, щоби представити цїсареви австрийску делеґацию і щоби взяти участь в жвотових розправах, що почнуть ся 14. мая в Пештї — розуміє ся — без великого успіху.

Гостина Еп. Андрея Шептицкого в Чернівцях.

У вівторок рано відслужив Владика для п. к. війска Архиєрейску читану Службу Божу, в часї котрої причастилось багато народа, а запамятати треба, що з тих бодай половину висповідав сам Преосьвященний. Підчас Служби Божої грала на хорах військова капела під батутою полк. капельмайстра п. Костелецкого церковні рутї пісні нарочно в тій цїли спроваджені від 30. назад літ., на що належить ся єму публичне признанє. По богослуженю прислужники до війска Владика коротко, але сердечно, закріпляючи їх до точного виповнюваня своїх обовязків і до плеканя чувств релїґійних. Удїлено усїм присутним свого архиєрейского благословеня, закінчило ся торжество.

О год. 10½ удав ся Владика до школи дївчат при вул. краєвої Палати,

---

25)

ВІДРОДЖЕНЄ.

повість

гр. Л. Н. Толстого.

Переклад **Василь Сімович.**

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Я була вчера у вас. Мене сестра дуже просила. Вона тут. Сюди, сюди, прошу за мною, — лебедїла Шустова мати, проводячи Нехлюдова через кухні двері і темний коридорчик і поправляючи дорогою то помату сукню то розбурхане волосє. — Моя сестра Корнїлова, — невиє чули, — шепотом додала, стоючи перед дверми. — Вона була замішана в полїтичні справи. Розумна жінка.

Отворивши двері від коридора, стара Шустова увела князя до маленької кімнати, де сидїла на стерцї перед столиком невисока, повновида панянка в пасованім, легенькім кафтанчику, з буйним, русавим волосєм, що окружало її кругле, дуже блїде, подібне до материного, лице. Проти неї сидїли зігнувшись в двоє на кріслї в руській сорочцї з вишитим передом молодий чоловік з чорним вусом і такожж боріздою. Обоє так були, видко, заняті розмовою, що доперва тодї оглянула ся, як Нехлюдов увійшов до дверий.

— Лїдо, ось князь Нехлюдов, той самий.

Бліденьке панне нервно підскочила і поправляючи волосє, боком вглянула своїми великими сивими очи в князевім погляді.

— Так се ви, та сама небещечка женьщина, за котру просила Вера Єфремовна, — сказав Нехлюдов усьміхаючись і протягаючи руку.

— Так, се я, — відповіла Лїдя і, відкриваючи на весь рот ряд чудових зубів, усьміхнула ся добрим, дитиничим усьміхом. — Се тїтка хотїла дуже бачити ся з вами. Тїточко! — прикликала вона до дверий якимсь, ніжним голосочком.

— Вері Єфремовній дуже вежко на серцї хрещтовбане, — продовжав князь.

— Ось тут, або лучше сїдайте ось-де, — щебетала Лїдя, показуючи на мягкий, зломаний фотель, з якого що йно підбіг ся молодий чоловік.

— Мій хворобливий брат, Захаров, — знакомила Лїдя, замітивши погляд, який кинув Нехлюдов молодого чоловіка.

Молодий чоловік, так як Лїдя, добродушно усьміхаючись, поздоровкав ся з гостем і, коли Нехлюдов сїв на його місце, взяв собі крісло з під вікна і сїв поруч нього. З других дверий вийшов ще русявий шістнайцятилїтний гімназист і мовчки сїв собі на вікно.

— Вера Єфремовна велика приятелька моєї тїтки, а я кажу їй не знаю, — сказала Лїдя.

В тій хвили вийшла зі сусїдної кімнати в білім кафтанику, підперезанім широким поясом, женьщина з дуже милим, розумним лицем.

— Здорові були, ось і спасибі, що прийшли, — начала вона, як по розмі стиснула ся як сонцї побіч Лїдиї.

— Ну що Верочка? Як бачила її? Якже вона зносить своє положенє?

— Вона не нарікає — відповів Нехлюдов — каже, що у неї олимпійске самопочуванє.

— Ах Верочка, пішла її, — усьміхаючись і крутячи головою, сказала тїтка. — Її треба знати. Се великолїпна личність. Все для других, нїчого для себе.

— Правда. Вона для себе не бажала нїчого, а знаєш про нашу родичку клопотала ся. Її мучило гозовно се, що її, як вона говорила, нї за вшо замерли.

— Так то так, — говорила тїтка — се страшна річ! Терпіла безталанна ласне за жене.

— О нї, знаєш нї тїточко, — боронила ся Лїдия. — Я би і без нас взяла оселя.

— Позволь мені вже лїпше знати тебе — продовжала тїтка — усе бачте найлїпше з того, що одна особа просила мене заховати на якийсь час її письмо, а я, не зважи кватири, відносила до неї. Тимчасом у неї тої ночи пробили ревізию і забрали і письма і її тай тримали до сеї пори. Домагались, щоби вона сказала, під кого дїсталa.

— А я не сказала, — скоро випобетала Лїдия, нервно торгаючи волосє, що їй ловсїм не дїя у очи.

— Я й не кажу, що ти сказала, — виповіла тїтка.

— Коли вони взяли Мітїна, то піяв мені через мене, — сказала Лїдия, румяніючи і несуповійно оглядаючись доокола себе.

— Та ти не говори про се Лїдочко, — обізвала ся мати.

— Чому нї? Я хочу розказати, — сварила ся Лїдия, вже не сьміючись а румяніючись і не торгаючи а окружуючи доокола пальця волос і все оглядаючись.

— А що вчера було, як ти стала про се розказувати?

— Тровечком... Лишіть, мамцю. Я не сказала, а они замовчала. Коли він допитував ся два рази про тїточку та про Мітїна, я не сказала нїчого і оповістила йому, що нїчого не відвічати-му. Тодї сей... Петров...

— Петров, жандарм, що пишхелить ключицїв. Великий негідник, — додала тїтка, вояснюючи Нехлюдову слова родички.

— Тодї він, — продовжала Лїдия, ворушуючись і оцїпучись, — став уговорювати мене. Се, каже, що ви менї скажете, нїкому не може пошкодити, а навпаки поможе. Наколи ви скажете, то освободите невинних, котрих ми, може бути, за дурно мучимо. Але я все таки сказала, що не скажу. Тодї він невідве: „Ну, добре, не говорите нїчого, то принаймнї не відкидайте того, що я скажу“. І він став вичисляти і вичислив Мітїна.

— Перестань, перестань, — благала тїтка.

— Ах тїточко, не перебивайте... — і вона не вганяючи тягнула себе за волосє все оглядаючи ся, — і нараз

де при дверах повитала висового гостя директорова заведеня п. Ґріґч разом з пружвом учительским. Звідтам удав ся Владика до школи хлопців, де знов витало его тіло учительське з ві директором п. Камінським на чолі. Від год. 12. до 2. в пол. складав Владика дальші візити видійшим Русинам, як: др. Стоцкому, радн. Яєсинському, прокураторови Міхальскому, посл. Пігулевови, сов. Камитовскому і др. а о год. 2. давав дінє прокур. фінанс. Зубрицкий в честь Преосьвященного. Вечером о год. пів до 7. прибув Владика до „Народного Дому“ в супроводі ґреміяльного прилюдинника капітули станиславівскої Високопр. о. прелата Симеона Ткачуника, котрий взагалі всюда товаришив Преосьвященному, як також і місцевого пароха крилош. о. К. Костецкого і привитавши ся сердечно зі всіми присутними Русинами — оглядав нашу народну палату. Зайшов і до бурси і виразивши горяче бажаня, аби усі бурсаки виховались на чесних Русинів, на людий передовсім характерних і справдішних борців за правду — попращав ся словом: „Христос воскресе!“

В середу рано, по відчитаню Архиєрейского богослуженя відпроваджено процесиально Владику до дому парохіяльного. Тут явила ся майже уся руска інтеліґенция, пані в білих строях, і представителі властий, щоби його попрощати. Коли епископ всідав до повоза — іменем руского жіноцтва вручила єму п-на Кляудия Дрогомірецка прегарний букет з живих цьвітів. Преосьвященний Шептицкий подякувавши сердечно і поблагословивши іще раз усіх присутних, проваджений п. президентом міста бар. Кохановским і видійшими Русинами — від'їхав до Раранча. Але-вже на мості ріки Прута ожидав Владику чернівецкий ц. к. староста п. др. Вірфель.

Преосьвященний Андрей Шептицкий гр. кат. князь церкви опустив наше місто, полишивши милу згадку не лише у своїх гр. кат. дієцезиян, але і в серцях усіх мешканців буковиньскої столиці без ріжниці віроісповіданя і народности.

Допись.

Піп деморалізатор.

Дістаємо слідуючу допись:

В селі Борівцях, що славить ся заможностию своїх ґаздів, є церква, коло церкви очевидно резиденция, а у ній, як звичайно, живе пан отець.

Пан отець, то чоловік, що повинен своїм приміром впливати успокоюючо на громаду, повинен бути провідником до всього доброго і вести на „путь правий“. І по инших громадах так воно і буває, але в нас, відколи прийшов о. Георгій Мандриґ, наше село не може тим похвалитись.

О. Мандриґ вийшов з під сельскої руської стріхи, але не знаємо, длячого називає себе Румуном і то „чистої крови“. — О! правда, що „чистої крови“, маємо на се і доказ, от хоть би й то, що печатку руску парохіяльну десь задів, котра коштувала кільканайцять злр. (каже, що „сама десь зоділа ся“), а справив нову-новеньку, та розумів ся — румуньску за кільканайцять місток. Та ось ще й инші докази „румуньскости“ у нашого пан отця: Своїх парохіян уважає за слуг, рідко кого, і то хиба лиш через забуте ушанує словом „ви“, а „Faustrecht“ („право пястука“) у него на дневнім порядку. На доказ сего сила фактів, але покищо, подамо кілька приміріи:

З сусідного села Бабина прийшла до пан отця жінка по метрику. Та видно натрафила на злий гумор, бо коли не вміла ясно відповісти на поставлені їй питаня, душпастир довго не думав, тілько відвинувши руку — тарах бабу кулаком в уби!... Бідна вдовиця стерпіла, бо і щож зробить? — Від біди втікай, та полу втинай! Се ще не всьо.

Мешкав собі у трупарні старий грабар. Був тихий та послушний, але дарма, від пан отця таки мусів набрати. Раз в селі був огонь, а грабар (звичайно старенький, не довиджає), думав, що то церква горить, та побіг на цинтар, де на той час був пан-отець, і закликав: „Пан-отчику! церква горить!“ — Пан-отець побіг, а переконавши ся, що то не церква горить, давай старого обкладати кулаками та буками.

І в церкві обходить ся пан пан-отець зі своїми парохіянами не як з людьми і не як в домі Божім: От перед Великоднем, коли зібралось раз багато людий до сповіди, пан-отець будучи видно в злім гуморі, відізвав ся до своїх парохіян: „Най вас дідько сповідає, не я!“ Люди лиш гляпали по собі, зітхали та хрестили ся... Всякі приватні справи виполіскає пан душпастир в церкві, і нераз називає людий: „Рабінники, сяпці, ви не стоїте за мною, не хочете мене знати!“ Одному знов чоловікови плюнув в очи отець духовний при людах перед церквою, а відтак при сповіди ганьбив его на голос, так, що аж люди розсьміялись. І се видно було для него не малою потіхою, коли відізвав ся до людий: „Правда люди, що ви з него сьміете ся?“ Люди, розуміє ся, ще гірше в сьміх! А скривджений і осьміяний чоловік пішов просто від сповіди до — адвоката та заскаржив пан-отця до суду.

З учителями не хоче жити пан-отець в супокою. Ганьбить їх в церкві і в школі при дітях. Учителі очевидно внесли в послідним часї кілька скарг до суду, а пан-отець покищо „приробили“ собі вже три дібки арешту. Та се лише початок, — одна розправа, — прочі будуть вирвати як гриби по дощи.

Отсе навелисьмо лиш пару фактів гідних особи, нашого душпастиря. А є їх багато! Як схочете пан-отчику, то пригадаємо вам більше подібних „благородних“ дїл... Не дивуйте-ж ся, що наші парохіяни, як самі кажете, не хочуть вас знати; не нарікайте, що нарід бутний. Хто-ж его навчив смирности? чи може ви в церкві?...

Люди ходили на скаргу до о. протопрея Бежана і ми сподїємо ся, що над сею справою не перейде ся до дневного порядку. Але покищо, просимо усильно: *„Сьвітла консисторія зволить наложити конець таким вибрикам деморалізуючим варід*, та дати нам иньшого пан-отця, *але не такого, котрий би лиш бачечтва та розбиток людий“.*

Громадянин.

НОВИНКИ.

Чернівці, 17-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

Іменоване на буков. зелїзницях. Асіпірантами з платнею 100 кор. місячно іменовано: Вольфа Кербера в Неполоївцях і Макария Тотоєскула в Іцканах, а асіпірантами з платнею 60 кор. Теоф. Левандовского і Кароля Штемпля в Чернівцях.

Капітан Краєвий Лупул виїхав до Відня: управу виділу краєвого перейняв бар. Мустаца.

Директор Баєр і радник краєвого Виділу Захар зрікли ся гідности виділових Товар. краєвої культури.

З почти. Місце почтового експедиента в Іспасї одержала вдова по експед. почт. ґр. Розалія Ціґаля з Іспаса.

Шевченкійский концерт бурси товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях відбуде ся в неділю, дня 20. м. ст. мая с. р. точно о 4-ій год. по полудни. Просять ся о численну участь.

Найблизші клязурові і устні іспити для кандидатів стану учительского перед середних відбудуть ся в Чернівцях 18. і слідуючих найблизших днях червня с. р. Інтересовані мають зголосити ся до дирекциї найпізнійше до дня 13. червня і зложити приписану таксу.

Нова Каса райфайзеньска. Сеї неділї, т. є. дня 20. лат. мая відбудуть ся в Тонтрах о 2. год. з полудня загальні збори новоосновиної Райфайзеньскої каси в домі господаря Григорая Сніжанки Дмитрового, на котрі збори уклінно запрошає ся всіх окольчних ґаздів, а особливо чернівецких патріотів. Збори попередить сьвяточна соборна Літургія в місцевій церкві, котру відслужать місцевий парох о. Т. Драчиньский, о. М. Галіп з Прідка, о. І. Іванович з Кадобінців, о. С. Волощук з Василева і о. Юрій Калинюк. При тім годить ся зазначити, що около заснованя сего хосенного товариства найбільше заслужив ся патріотичний місцевий парох, як також

представите собі, на другий день я дізнаю ся — мені через перестукуване дають знати, що Мітіна забрали. Я й гадаю — я видала. І так мене се стало мучити, так стало мучити, що я мало не збожеволіла.

— І показало ся, що цілком не через тебе його взяли, — сказала тітка.

— Я не знала сего. Гадаю собі — я видала. Ходжу, ходжу від стіни до стіни, не можу думати. Гадаю — видала. Лежу, закрию ся з головою і чую, хтось шепче мені до уха: видала, видала Мітіна, Мітіна видала. Знаю, що се галюцинация, і не можу не слухати. Хочу заснути — не можу, хочу не думати — також не можу. Ах се була дуже страшна хвиля в моїм житю! — говорила Лідия, все більше і більше хворушуючись, намотуючи на палець волосе і знова розмотуючи його і все оглядаючись.

— Успокій ся Лідочко, — повторила мати, доторкаючись її плечий.

Але Лідочка не могла вже успокоїти ся.

— Се тим страшнійша річ, — зачала вона іще щось, але не договоривши обілляла ся сльзами, скочила зі софи, і оперши ся о фотель, вибігла з кімнати. Мати пішла за нею.

— Перевішати поганців — виповів ґімназиист, що сидів на вікні.

— Що? що? — спитала тітка.

— Нічого... Я так — відповів ґімназиист, схопив лежачу на столі паперосу і став закурювати її.

XXIV.

— Для молодих, наколи йде о що страшного, то найбільше тюрма — сказала тітка, киваючи головою і рішучо запурюючи паперосу.

— Я гадаю, що для всіх вона страшна — обізвав ся Нехлюдов.

— Ні, не для всіх, — відповіла тітка. — Для правдивих революціонерів, мені казали, се віддих, успокоєне. Нелегальний живе вічно в тривозі, материяльних клопотах, в страху і за себе і за других і за справу, і вкінці його забирають в тоді всьо кінчить ся. Ціла відвічальність лежить: сиди та віддихай свобідно. По проєту, мені говорили, відчувають радість, коли їх беруть. Ну, а для молодих, неповинних — завсїгди зразу беруть неповинних, як Лідочка — для тих перший удар страшний. Не то, що вас лишили свободи, грубо обходять ся з вами, лихо кормить, лихий воздух — загалом всякі невигоди, — все се нічого. Наколи-б в трое було більше невигод, все би то переносило ся легко, коли-б не той моральний удар, який тобі дістає ся, як іно у перве туди попадеш ся.

— Хиба ви сего дізнали?

— Я? Два рази сидїла, — усьміхаючись сумнотною, милою усьміхою, сказала тітка. — Коли мене взяли у перве — і взяли за нїзащо, — продовжала вона, мені було 22 роки, у мене була дитина і я знов була завагітніла. Як ні тяжким мені було тоді лишене мене свободи, розлука з чоловіком, з дитиною, все се нічем було в порівнаню з тим, що я спочула, коли я піймила, що я перестала бути людиною, а стала річию. Я хочу попращати ся з доньою, — мені кажуть, щоби я ішла сїдати на фіякра. Я питаю, куди мене ведуть, — мені відповідають, що я довідаю ся, коли привезуть. Я питаю: в чім мене обвинувачено, — мені не відповідають. Коли мене після переслухання розібрали, одїли в тюремний стрій за Нр., увели до склепіня, відворяли двері, запхали до середини, замкнули і пішли а лишив ся один вартовий з оружем, котрий ходив мовчки і зрідка заглядав крізь щілину в дверех до мене, — мені стало страшенно тяжко. Мене, тямлю, більше над усе тоді поразило се, що офіцир від жандармів, коли переслухував мене просив курити. Значить ся, він знає, як люблять люди курити, знає, значить ся, і як люблять люди свободу, сьвітло, знає, як люблять матері дїтий, а дїти матір; так щож вони мене так безсердечно відірвали від її всього, що дороге та заперли, як дику зьвірину? Сего неможна перенести безкарно. Коли хто вірив у Бога, людий та все, що люди люблять ся взаїмно, той після того перестане все вірити. І з тої пори перестала вірити в людий і стала лихою, — замовчала вона і засьміяла ся.

Із дверий, куди пішла Лідия, вийшла її мати і заявила, що Лідочка дуже розстроєна і не вийде до гостя.

— І за щож загинула її весна житя? Мені передовсїм дуже тяжко, — сказала тітка — тому, що я була мимовільною причиною її нещастя.

— Бог дасть, на сільському повітрі поправить ся, — сказала мама. — Підемо її до батька.

— Та як би не ви, загинула би зовсїм, — обізвала ся тітка. — Спасибі вам. Бачити ся з вами хотїла я тому, щоби попросити вас о передане листу до Віри Єфремовни, — додала, дістаючи лист із кишені. — Лист не запечатаний, можете прочитати його і подерти або передати, — що більше найдете схожим з вашими переконаними. В листї нїчого нема компромітуючого.

Нехлюдов взяв лист і, приобіцявши передати його, встав і, попрощавши ся, вийшов на вулицю.

Лист не читаючи запечатав і рішив передати в руки того, про кого він був звернений.

XXVII.

Остання справа, що задержувала іще Нехлюдова в Петербурзї, було дїло сектантів, яких прошене на імя царя він намірав подати через бувшого товариша по полку, флїґель-ад'ютанта Баґатирева. Ранком він приїхав до Баґатирева і застав його іще дома, хоча уже на від'їздї, за сніданем. Баґатирев був невисокий, порядистий мужчина, обдарений незвичайною фізичною силою — він згинав підкови — добрий, честний і навіть лїберальний. Мимо тих прикмет він стояв у близьких зносинах з двором, любив царя і його родину і з'умів якимсь дивним способом, живучи в тій висшій сфері, видїти в ній лиш добрі сторони і не брати участи в тих злих і нечесних справах. Він нїколи не осуджував ні людий, ні вибраних способів, а або мовчав, або говорив сильним, голосним (немов кричав) голосом те, що йому треба було сказати, часто сьміючись при тім таким самим голосним сьміхом. А робив се не для політичности а тому, що такий був його характер.

— А, дуже добре, що ти приїхав. Сїдати не хочеш? А то сїдай. Біфштекс знаменитий! Я завсїгди від чогось доброго зачинаю і добрим кінчу. Ха, ха, ха. Напий ся вина, — причав він, указуючи на фляшку з добрим вином. А я що тебе думав про тебе. Прошене я передам. В руки віддам — безпечно; лишень прийшло мені на гадку, чи не лїпше було би поїхати вперед до Топорова.

Нехлюдов зморщив ся при згадці на Топорова.

— Все від него залежить. Чи так, чи сяк його вперед будуть питали. А може він сам тобі принесе за досить учинене.

— Коли ти радиш, я поїду.

— То добре. Ну, щож Пітер,[1]) як на тебе дїлає, — закричав Баґатирев, — скажи, га?

— Я почуваю, що загіпнотизовую ся, — відповів князь.

(Дальше буде.)

[1]) Вино.

о. Юрій Калинюк, надучитель Д. Альбота, учитель Іля Бойчук і чесні ґазди: Василь Грималюк, В. Слободян Іванів, Василь Слободян Олекси і Тодор Бойчук.

У великім процесі о надужитя в надмірній висоті, запав засуд. Коха, за приймане фальшиних векслїв до есконта, засуджено на 4 лїта тяжкої вязниці, обостреної щомісячним постом; Новацкого за те саме, та за причинене ся до банкроцтва на три лїта тяжкої вязниці, так само заостреної; Комніта за те, що вводив в блуд пензорів і приймав фальшиві векслї, на 4 лїта вязниці, так само заостреної; Лінзера за подане до есконту фальшиних векслїв на 5 лїт тяжкої вязниці з такими самими обостреними; Вінера за те саме на 5 лїт, Блята так само на 3 роки, Зайденфраса на 5 лїт, Вадмана на пять місяців з постом що два тижні і Ґросмана на три тижні арешту. Сей послїдний приняв вже кару, решта застерегла собі три дни до намислу.

Перші Тарасові вечерниці в Америці. Дня 30. мая о 7. год. веч. відбудуть ся в Shamokin Pa. вечерниці в память 39. роковини смерти Т Шевченка. Програма: 1. Вступне слово. 2. Відчит про Т. Шевченка. 3. Широкий луг, глубокий яр — відспіває хор. 4. Павло Полуботок, Т. Шевченка — віддекламує Ілько Хомак. 5. Тече вода — дует. 6. Утомлена, Т. Шевченка — віддекламує Марія Мурдза. 7. Гуляли і По морю — відспіває хор. 8. До Основяненка, Т. Шевченка, віддекламує М. Константинович. 9. Помарїла наша доля — сольо М. К. 10. Козацькая доля, Т. Шевченка — віддекламує Гр. Гасич. 11. Ще не вмерла Україна — хор. 12 Коза дереза, комічна оперетка.

Висша просьвіта дївчат. В Відни відбуло ся на днях під проводом міністра просьвіти засїдане анкети скликаної в справі висших шкіл жіночих. По вступній бесїдї міністра, в якій він обговорював, що зроблено в инших державах для підносеня духового стану женщин, а що задумує зробити австрийске міністерство просьвіти, розпочала ся дискусия на тему: Чи треба перевести орґанїзацию теперішних висших шкіл для дївчат, та чи можна взяти за підставу до сего істнуючі вже приватні жіночі ґімназиї? Вкінци обговорювано питане плану наук і придбани достаточного числа учительок для всїх предметів в проектованих школах.

Чи не жертва самбірских тортур? Сими днями найдено в міских кльоаках в Самборі тїло тамошного горожанина Ярошка, котрий три роки тому був арештований тамошною полїциєю і з міскої вязниці пропав. Вже тодї розійшла ся була по містї поголоска, що самбірска полїция закатувала его а відтак трупа спрятала. Тепер сеся поголоска набрала ще більше імовірности, а мимо того не розпочато доходжень, але добутого з каналїв трупа чим скорше похоронено.

Поновна еміґрация. Российскі часописи подають таку цікаву вістку: В селї Чиста Дубина в у їздї красноставскім з Галичини, а сего року почали вибирати ся до еміґрациї до Босни і дійшло до того, що деякі продають по чотири морґи за 100 рублїв. Питані о причину еміґрациї відповідають, що тут мають за мало землї, а „в Босні дістають по 24 морґи на особу, крім того кождий дістане канадок лїса, і то такого, що з одного бука можна хату поставити“...

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Верховиньскі спомини.

(Дальше).

Чівчин.

Із всїх надчеремошских високих гір менї найлїпше знана гора і полонина Чівчин.

В дуже критичнім положеню, дотично мого здоровля, пробув я на тій 1769 м. високій горі цїлі три вакациї; першу в простій, курній колибі, а другі дві в окремо збудованій хатинї коло колиби.

Тота гора мого колишнього пробуваня на полонинї стоїть безпосередно над Чорним Черемошом відлучена від всїх иньших гір на опівніч Черемошом, а на всхід і захід потоками: Альбін і Добрин. На полудне спадає в не дуже глубокий яр, за котрим здіймаєсь на лїво полонина Попада. За Чівчином на полудне вже Угорщина. Чівчин стремить осібником до неба як величезний стіг. Пробуваючи там, так би сказати, між небом а землею „напчила мене біда не в однім, як кажуть — попити“. Примірком замість матерацїв вистелив я собі спій тапчан грубо платками зелених гілочок смерекових або ялових і прикрив те все пухким килимом, а так штучно, що завидували менї мого ліжка відвідуючі мене деськолись добрі люди на моїм „високім становиску“. Крім того, такий матерац із своїм пухом повинен мати навіть певний гіґієнїчний вплив на легкі а може й на нерви; також і воздух в сьвітлици від того приємний і сьвіжий. Треба хиба що тижня зміняти гілочки фої)

Стан.

На полонинї, де я пробував, були дві стаї віддалені від себе на 30 мінут ходу. При однїй була рогова худоба при другій вівцї і кози. Я мешкав коло першої в окремій хатинї. Через день вкруг стаї пусто, аж над вечер сходить ся худоба до своїх кошар. Тодї пастирі гукають, в колибі ясний вогонь і голосна розмова, загостило житє до дрімаючої через день колиби. Доять корови, телята бігають, рвуть ся до своїх материй. Пси глядять на всї сторони і нїтрять, чи не зближає ся де з якого боку непрошений гість „вуйко“ (медвідь). Чим раз більше темніє, зорі блискотять, в поблизкім лїсї тихо, хиба дрозд ще часом підозвесь. Нараз зривають ся пси і женуть з бішеним галасом в долину до лїса. За хвилю вертають тихо назад до кошар. Той маневр потворяєсь ще кілька разів, потім запанувала ніч і тишина. З пастирів пішов кождий повечерявши до своєї худоби у застайку на нічлїг. Застайка, то імпровізована колибка, вкрита і з трох боків обложена дранцями і лубами. Від худоби вона зовсїм отверта. Тут горить в ногах кождого пастиря безнастанно вогонь. Худоба полягала і румиґає. Нїму тишину перериває лиш калатанє калаколїв на шиях проводячої худоби, доки вона румиґає, ще десь колись заґавкає пес на сїй або другій поблизкій полонинї — відтак тишина.

Тимчасом нічний сторож упоравшись в колибі з начинєм по вечері, зробивши порядок з вечірним молоком, приступає тепер до сповненя свого властивого обовязку: цїлу ніч обходити кошари і стерегчи худобу від нападів медведїв. Він гукає, стріляє і трубить від часу до часу через цїлу ніч. Але кілько разів він склонить десь там під ворним голону, або й забіжить до колиби на одну, дві годинки, „закурятя люльку“, те не рахуєсь. Рано має він подоїти корови, нагодувати пастирів, дати їм харч на обід, з молоком зробити порядок, придбати дров до стайок і колиби, потім може спати цїлий день.

Мій нічний сторож, що заразом був і моїм послугачем звав ся Василь Медвідь. Медведем звали его за те, що він вибіг одного вечера від засипаної кулешї з кулїшарем і полонником в руках на зустріч медведеви, котрий скочив був до кошари між худобу. Втїкаючий медвідь під псів і волів, що за ним гнали ся, клацнув нещасного Василя по дорозї в колїно. Позаяк колїно не дуже було ушкоджене, то Василь на конто медведя урвав собі ще два пальцї в руцї, аби не взяли до войска. За таку „борбу“ з „вуйком“ прізвали его Медведем. Він був незвичайно жвавим легінем. Заки підняв одну ногу, то під ходаком другої могли і хроби замножитись! На метеріольоґії він знав ся основно.

Одного вечіра зійшов на чистім небі повний ясний місяць. — Видите паноньку, — каже Василь, — як той місяць стоїть острими ріжками горі до неба? Буде веремиє. Як ріжки в долину звернені і тупі, то на „ґодину“ (непогоду). Тепер буде веремиє, я то вже більше як через 30 років на полонинї випробував. Воно нїколи не хибне. А врештї — хто там може знати!...

На їдї теж розумів ся він дуже добре. Раз прислали менї добрі люди кринок меду. Я прубав спорий шмат кринки і дав Василеви. Я ще не встиг кринки в мисцї накрити і на полицю поставити, обертаюсь, а Василь сидить на лавици, як би нїколи нїчого не видів, з меду ані слїду. — А деж віск? — питаю. Василь зирнув в долину туда як живіт і відповів спокійно: — Та гріх дар Божий лишати. — Василь і віск проковтнув!

Врештї був він для мене завше добрим сусїдом і послугачем, як лиш зміркував, що менї потрібно, все зробив. Кулешу варив добру, а й гуслянку що дня досконалу, сьвіжу, масло бив для мене з солодкої сметани дуже добре. Бриндзї, будзи і кізього молока приносив я собі сам від тої другої стаї. По кізе молоко ходив я що дня з фляшками до вечірного дою. Над вечір, коло шестої години, скликав ватаг тамтої стаї вівчарів трембітою, я відповідав із високої кичери (шпиля) на флетї. Відтам було менї до обох стаїв видно.

Небавом вирвали із лїсів, що низом полонини стелились у дїл, вівчарі з вівцями і козар зі своїми козами і простували до стаї. Я злазив з моєї кичери (низшого вершка Чівчина) і приходив до самого дою дїйника. Коло сеї стаї було далеко живійше, як коло моєї. Тут було шість вівчарів, один козар, один господар колиби, а девятий ватаг. Крім сих було тут завше ще зо три або чотири посторонних осіб звичайно дївчат (челяди), що приходили із сїл аж з Довгополи по бриндзю. З припадаючих на їх пай будзів робили вони самі собі бриндзю та набивали до бербениць і пакували бербениї на коні (терх) сходили в село, а другі приходили на їх місце. Таким чином було можливо деколи якусь вістку осягнути із людских осель і переказати дещо до знакомих добрих людий. Деколи діставав я таким чином в тиждень, або дві недїлї ґазети, або який лист, що було завше для мене дуже миле і потрібне. Ті приходячі і відходячі партиї становили взагалї майже одиноке, хитке сполучене, між нашою полонинною а сьвітом. Таким способом дістають і ті вівчарі деякі свої невеликі потреби із села як: біле, тютюн і т. п. Врештї їх потреби дуже малі; одна сорочка виварена в маслї (мазанка) вистарчає на цїле лїто і має те за собою, що не держать ся в нїй нїякі непрошені гостї. Найважнїйша особиста потреба вівчарів є тютюн; сей мусить собі кождий сам придбати, бо харч має від підприємця дїйника. Знаючи те, мав я в себе запас кількадесять пачок і скрутлїв тютюну, побачивши лише, що коло них круто, я все приносив їм по пачцї або скрутлеви тютюну. Ватаг дістав завше в двоє тілько. Більше пожаданого дарунку не можна їм на полонинї зробити. От чому то були для вівчарів і для мене ті приходячі люди із сїл пожаданими гостями.

(Дальше буде.)

Телеґрами „Буковини“.

Будапешт 16. мая. Угорский сойм приняв вчера в третім читаню контингент рекрутів і розпочав дискусию над заведеним біржевого податку.

Прага, 16. мая. Narodni Listy доносять, що у Відни уконституувала ся ческа національна рада для Долїшної Австриї в цїли стереженя прав осїлих в Долїшній Австриї Чехів.

Франкфурт, 16. мая. Австрийский військовий attaché полковник Ґіель хотїв обїхати арменьскі провінциї, але не міг одержати від султана потрібного на се іраде. Він хотїв без іраде всїсти на корабель Льойда „Орор“, але коли власти не хотїли до сего допустити, він всїв на австрийский корабель і вивісив воєнну хоругов. З відси дістав ся на корабель Льойда і спокійно відїхав до Требізонди.

Льондон, 16. мая. Бюро Райтера публикує з бурского жерела походячу вістку, що бури здобули Мефкінґ. 900 Анґлїйцїв забрали в полон.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

ДР. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ✖ ЧЕРНІВЦІ, ✖ улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи зигонькі, вільцові і Lofen, позлекуючі, Dzarp і в всїляких модних барвах.

Товари обувні, зим добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek i Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики іркові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців колисом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з шитьє для пань, панів і дїтий.

Рукавички з Грепобіґ у Франциї і з найлїпших тукрасних фабрик. Білі рукавички під пашом сваранцем.

Біля з найвоґдїйших фабрик під сваранцем, білі і в ріжних модних кроях для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zollengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто з найновійших анґлійских рожї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпа- ки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

„Unio Catholica“

асекурацийне товариство від шкід

у Відни

звязане

з віденьским асек. товариством на житє

„JANUS“

заложене в р. 1840. — Засобовий фонд 25 мілїонів корон.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що від 1-го мая 1900 отворилисьмо **філїю ґенеральної аґентури** для Буковини і східної Галичини.

Запрашаючи всїх інтересованих до асекурациї, звертаємо увагу, що асекуруємо ріжні непередвиджені шкоди в інтересах яко то: від огню, граду, утрати житя, грабіжи, пукане шиб, дзвонів церковних і т. п. під найкористнїйшими услівями.

Бюро находить ся

при улици Паньскій ч. 9, I. поверх.

Ґенер. аґенция асек. заведень

„Unio Catholica“ & „Janus“.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо в коміє наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед так

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше зведаним взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Публику вдоволити.

З високим поважанєм.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Краєве товариство асекурацийне

на житє і від всїлякого рода шкід як граду, огню, грабіжи і т. п. пошукує здібних місцевих

заступників

для Буковини і вехідної Галичини, мужчин, як також і дам для Чернівців з високою провізиєю, евентуально стало.

Зголошеня під дивізою „Висока Провізия“ через Адміністрацию сеї часописи.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

як вкладні

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секеревого.

Ч. 54. Чернівцї, недїля дня 7. (20.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Спільний буджет Австро-угорскої Монархії на 1901 рік.

Спільний буджет на 1901 рік представляє ся в головнім начерку так: Загальні видатки 357,034.715 кор., т. є. о 19,687.205 к. більше, як в попереднім роцї. З огляду на се, що на покрите сеї суми призначена надвижка з цлових доходів в цвотї 125,089.249 корон, сума 231,995.457 к. має бути покрита обома половинами монархії пропорціонально до обосторонних квот. Поодинокі позициї буджету звучать: 1) Міністерство заграничних справ: Звичайні видатки 10,530.784 к., надзвичайні 208.295 к., разом 10,739.079 к. 2) Міністерство війни: а) Спільна армія: Звичайні видатки 278,649.953 к., надзвичайні 25,168.258 к., разом 303,818.481 к. б) Маринарка: Звичайні видатки 28,741.660 к., надзвичайні 14,969.160 к., разом 43,710.820 к. Загальні видатки того міністерства: звичайні 307,391.613 к., надзвичайні 40,137.688 к., разом 317,529.301 к. 3) Міністерство фінансів: звичайні видатки 4,260.609 к., надзвичайні 11.400 к., разом 4,272.009 к. 4) Найвисша обрахункова палата: Звичайні видатки 314.022 к.

Загальна отже сума звичайних і надзвичайних видатків виносить 362,854.411 к. По відтрученю істнуючого покритя в поодиноких міністерствах в сумі 5,819.705 к., лишає ся запотребоване нетто в сумі 357,634.706 к. Ся сума буде в части покрита надвижкою цлових доходів, преліміонованих брутто в висотї 111,787.600 к. для країв Австриї, 17,876.100 к. для Угорщини, а 554.1..0 для Босни і Герцоґовини. Нетто представляють они суму 125,039.249 к. Буджет Босни і Герцоґовини представляє надвижку в квотї 198.430 к. при загальнім запотребованю 42,591.451 к.

Війна в Африцї.

З трансвальских жерел доносять, що Мефкінґ вже дістав ся в руки бурів. Анґлїйске правительство сеї вісти нї дементує, нї потверджує єї. Один з льондоньских дневників доносить те з Льоренцо Маркіз. В суботу відбула ся розпучлива борба, однак припускають, що скінчила ся щасливо для ґарнїзону. Бури заатакували місто арматним огнем. В короткім часї часть міста заселена Кафрами станула в огни. Се викликало величезне замішанє, з котрого скористали бури. Они заняли сю часть міста і звідтам звернули сильну пальбу на місто. Ґарнїзонним войскам повели ся зручним маневром окружити відділ бурів, котрий обсадив дїльницю Кафрів. Вивязала ся горяча борба, але послїдні донесеня кажуть припускати, що бури ще держать ся в дїльници Кафрів і здає ся ще доси суть окружені анґлїйскими войсками. Прихильне бурам сторонництво в Льоренцо Маркіз голосило дня 15. с. м., що в часї атаку бурів на дїльницю Кафрів, місто зачало горіти. Розпочала ся завзята борба. Комендант міста, полковник Баден Повель просив о завішенє оружи, а в недїлю рано капітулював. Бури котрі приїхали з Преториї до Льоренцо Маркіз, показали слїдуючу телеграму, підписану командантом Снеманом: „Я мав щастє нинї рано взяти Баден Повля з 900 людьми". Бюро Райтера доносить, що про упадок Мефкінґа доси ще нїчого не знати. З портуґальских жерел в Льоренцо Маркіз доносять, що коло Мефкінґу прийшло до битви з бурами, котрих з великими стратами відкинено.

З Кронштаду доносять, що бури уступаючи з міста спалили двірцї і забрали сїм льокомотив з возами, з котрих мож було зложити кілька поїздів, забрано також 40.000 фунтів монет і динаміту. Все чого не мож було забрати, спалено, двірцї горіли ще в суботу.

До нинї має бути направлена зелїзниця аж до самого Кронштаду. Достава провіянту відбуває ся правильно. Люди і конї одержують нові порциї. В Лїндлею мала відбути ся воєнна парада бурів, на котрій ухвалено боронити ся в Ґарісмітї, так довго, як довго, як довго се буде можливе. Ґарісміт лежить на всхід від Кронштаду, а на північ від Ледібранду в північно всхідної Оранії.

Булер доносить, що заняв Ґленку. Бури цофають ся без великого опору. Цофаючи ся, знищили копальнї угля під Дунде.

Депутация бурів висїла в Новім Йорку. Принято єї з великим ентузиазмом. Маси народу з майором на чолї, численні депутациї і музика вижидали гостий. Президент депутациї Фішер заявив, що не тратить надії, бо анґлїйскі депеші з театру війни суть переборщені. Він не сумнїває ся, що бури будуть бороти ся до послїдного віддиху. В розмові з одним дневникарем, Фішер висказав надію, що Америка обійме уряд полюбовного суди. Місия поїде до Вашингтону і буде старати ся одержати авдиенцию у президента. Коли би се не повело ся, місия звернеться до американського народу, котрий присилує правительство до інтервенциї. Депутация одержала запросини від шістьдесяти міст. Кабінет відбув нараду в справі приняти депутациї і ухвалив приняти єї як найвічливійше, однак не нарушуючи в нїчім звичаїв дипльоматичної куртуазиї.

Після виказів присланих з Африки до Льондона, анґлїйскі страти в війнї до дня 2. мая с. р. обчислено на 18.799 людий. Тут не увзглядненo недужих, що лежать в шпиталях.

Вісти з Канади.

До американьскої „Свободи" пише п. К. Ґеник на тему: „Чи треба Галичанам та Буковинцям шукати хлїба за морем?"

Думаю — пише автор — що в „старім краю" стає чим раз тїснїйше жити робучому чоловікови в загалї, а в особенности малоземельним господарям. Як довго тревають теперішні порядки, нема надії на лучше. Земля дробить ся, видатки ростуть і давить своїм тягаром на землю так, що вже нинї можемо сміло сказати, що малоземельна власність майже цїлковито зруйнована. При таких обставинах жите людий зовсїм незавидне. Що ми, так звані інтелїґенти, не понимаємо докладно того, се річ природна, наколи представимо ті оба супро-

---

24)

ВІДРОДЖЕНЄ.

повість

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладав Василь Сімович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Загіпнотизовуєш ся? — повторив Богатирев і голосно зареготав ся. — Не хочеш, то як схочеш.

Він обтер серветкою вуса.

— Так поїдеш? Га? Як він нїчого не зробить, то дам менї, а завтра передам, — закричав він і, вставши від стола, перехрестив ся широким хрестом, очевидно так несьвідомо, як отер рот, і став причіняти шаблю. — А тепер прощай, менї час їхати.

— Вийдемо разом, — сказав Нехлюдов, зі вдоволенєм стискаючи сильну, широку руку Богатирева і як завсїгди від милим враженєм чогось здорового, несьвідомого, сильного, розстав ся з ним на ґанку його дому.

Хоча нїчого не сподївав ся доброго від своєї поїздки. Нехлюдов усе таки за порадою Богатирева, поїхав до Топорова, до тої особи, від якої залежала справа сектантів.

Служба, яку пошив Топоров, після свого призначеня становила внутрішнє противорічє, якого не міг видїти тілько чоловік тупий і позбавлений морального почутя. Топоров був паном обох тих суперечних правиел. Противорічє, що містило ся в повненій ним службі, полягало на тім, що призначенє його посади полягало в піддержуваню і защитї зо вишними средствами, не виключаючи і насильства, тої церкви, котра після свого розуміня засована самим Богом і не може бути захитана нї воротами пекла, нї якими небудь людськими змаганями. Се то божественне і нїчим не захитане боже заведенє мало піддержувати і боронити то людське заведенє, на котрого чолї стояв Топоров зі своїми чиновниками. Топоров не бачив або не хотїв бачити того противорічя і тому дуже серїозно старав ся в те, щоби який небудь ксьондз, пастор або сектант не знищив тої церкви, якої не можуть одолїти нескольні ворота. Топоров, як і всї люди, лишені основного релїґійного почуваня, спізнаня рівности та братерства людий, був цїлком переконаний, що нарід складає ся з єсть зовсїм інакших, як він сам, і що для народа необходимо потрібне то, без чого він дуже добре може обходити ся. Сам він в глубинї душі в нїщо не вірив і признавав такий стан дуже вигідним та приємним, але боїв ся, щоби нарід не звів ся до такого стану, і уважав, як він виражав ся, сьвятим своїм обовязком спасати від того нарід.

Подібно, як в одній кухарській книжцї говорить ся, що раки люблять, аби їх варити живими, так і він вповнї був пересьвідчений, і не в переносім значіню, як се виражене розуміє ся в кухарській книжцї, а таки в простім — думав і говорив, що нарід любить бути забобонним.

Він відносив ся до піддержуваної ним релїґії так, як відносять ся когут до відпадків, якими годує своїх курок: відпадки дуже немилі, але кури люблять і їдять їх і тому їх треба годувати відпадками.

Розуміє ся, усї ті Іверські, Казанські та Смоленські — се дуже грубе ідолопоклонство, але нарід се любить і вірить в се, і на того треба піддержувати отті забобони. — Так думав Топоров не здаючи собі справи з того, що йому здавало ся, що нарід любить забобони лише тому, що завсїгди бували і тепер бувають такі жорстокі люди, яким і він був. Топоров, котрі, просьвітившись самі, уживають сего сьвітла не на те, на що вони повинні уживати себ-то на поміч виринаючому із кромішної темноти народови, а лиш на те, щоби ту темноту утвердити в нїм.

В хвили, коли Нехлюдов увійшов до його сальону, Топоров у своїй канцеляриї розмавляв з черницею-ігуменею, затятою аристократкою, котра шарила і підтримувала православіє на західних частях держави поміж унїятами, котрим насильно нинули православіє.

Чиновник що для особливших приручень, що находив ся в сальонї, розпитав книги про його справу і, дізнавшись, що Нехлюдов взяв ся передати ласки прошеня сектантів, поспитав його, чи не міг би він позволити переглянути прошенє. Нехлюдов згодив ся на се, і чиновник з прошенєм подав ся до канцеляриї.

Черниця у клобуцї, в довгім, хвилюючім вельонї, і в чорнім шалєї, що тягнув ся за нею, сказавши з очищеними нїгтями білі руки, в яких держала топазові чотки, вийшла із канцеляриї і замірила ся ід виходови. Нехлюдова все іще не просили увійти. Топоров читав прошенє і крутив головою. Він попав у страшне здивованє, прочитуючи ясно і сильно написану просьбу.

„Наводи отсе письмо попаде ся в руки царя, то може збудити немилі запити та непорозуміня", подумав, докінчивши читанє. І, положивши на стіл, задзвонив і приказав просити Нехлюдова.

Він згадав справу тих сектантів, у него було вже їх прошенє. Річ була в тім, що відпавших від православія християн переконували, а опісля віддали під суд, але суд оправдав їх. Тодї архиєрей з ґубернатором рішили, на основі не законного шлюбу розіслати чоловіків, жінок та дїтий на ріжні місця заслани. Ось отсї то баби та жінки й просили, щоби їх не розлучували. Топоров згадав сю справу, коли вона у перве попала ся йому в руки. І тодї він взяв ся — чи не завінчити справи? Але не могла вийти для него нїяка шкода з полишеня давнїйшого розпорядженя, щоби порозсилати по ріжних місцях членів сїї тих мужиків; тимчасом полишенє їх на місцях їх пробуваня могло мати лихі наслїдки зі згляду на проче населенє в роді відпадени їх від православія, на що вказувала ревність владики. Ось ізза того він дав справі такий оборот, який вона мала перше.

тиражні табори. Наші галицкі інтелігенти, річ певна, викормились хлібом сих малоземельних і живуть ним до тепер. Декотрі уважають тих малоземельних виключно за добну корову. Що-ж ми в заміну платимо тим людям за хліб? Відповідь лишаю кождому довільно.

Яке би не було житє інтелігентів, може деяки не дуже завидне, то если приймемо ту правду, що всї родимо ся рівними і однаково мусимо умирати, а ще до того, як без облуди приглянемо ся житю малоземельних, посмію запитати, чи схоче котрий інтелігент прожити хоч один рік в таких житєвих обставинах, як се чинить наш „меньший брат“ аж до самої смерти? Сумніваюсь, чи згодили би ся котрий на щось подібного, а за рівність людий, та за свобідне користоване ся найновійшими здобутками культури говорить ся скрізь. Приглянемо-ж ся тепер житю того малоземельного горожанина, що утїкає за море шукати лучшої долї. Возьмім галицке село з осадою 500 хат і спитаймо, кілько з них потрафить прожити цїлий рік своїм хлїбом? О скілько я знаю Галичину, як один з тих, що родив ся тим і жив між тим народом, лиш з тою ріжницею від других, що мій батько газдував на пількадесять морґах, то сьміло можу сказати, що з них 10 процент має свою поживу. Решта народу, т. є. 90 процент, не має на цїлий рік достаточно ні поживи, ні одягу, ні звичайної порядної хати, в якій би слїд чоловіковн мешкати. Если у них людий нема конечних средств до житя, то про поживу душевну нема що й говорити. Тож если зважимо ту гірку долю наших людий, що не видить з нївідки для себе помочи, а в своїх наставниках та інтелігентах бачить лиш настоятелїв, а не приятелїв — чиж можемо дивуватись тій масовій еміґрациї за море?

Тепер придивім ся, як наші інтелігенти трактують сесю так важну справу:

(Конець буде).

НОВИНКИ.

Чернівцї, 19-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

П. президент краю бар. Бурґіньон від'їхав на 14 днїв до Відня. Управу в правительстві обняв радник двору Помпе.

Повітова учительска конференция для повіта Сторожинець відбуде ся в Сторожинци в днях 12, 13 і 14 червня с. р.

Краєва рада шкільна в Чернівцях рішила на засїданю з дня 9. мая с. р. запровадити в народній школї в Сергіях непри руску і німецку а в Стульпиканах непри полоску ще й німецку, а в Михальчу лише руску мову викладову а дотеперішну полоску мову викладову перетворити на предмет надобовязковий. Далї признала надучителеви Сервасови в Нім. Тереблецу 3., 4. і 5. додаток пятилїтний а надуч. Гутови особистий додаток 100 к. Вкінци порішено кілька дісциплїнарних слїдств.

Конкурс на місце управителя нар. школи в Чорнім Потоцї, на місце учителя і двох підучителїв в Милятинцях та по одному місци підучителїв в Селятинї, Молдавї і Шипинцях, всї з рускою мовою викладовою, виписані до 20. н. ст. червня с. р. що до місць в Чорнім Потоцї і Шипинцях, а що до прочих до кінця мая с. р.

Іспит кваліфікацийний для шкіл народних зложили в маю с. р. учителї: Данчуд із Стебнїв з рускою мовою викладовою, а з руск. і нїм. Гнїдий із Валяви, Неделко з Топорівцїв, Стрємковский з Яблоницї і Щупак з Конятина та учительки Андрюк з Шипинцїв і Бухгольц з Путилова; Гаврищук з Жучки тоновили іспит з німецкої викладової мови. Крім того апробовано 11 кандидатів з вод. взглядно нїм. мовою викладовою, двох з німецкої а одну кандидатку з польскої мови яко предмету і одного кандидата а одну кандидатку для шкіл видїлових з нїм. мовою викладовою. Репребовано трох кандидатів з волоскої мови яко предмету.

Пригадуємо іще раз, що шевченківский концерт бурси товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях відбуде ся нинї, 20. н. ст. мая с. р. точно о 4-ій год. по полудни. Просить ся о численну участь.

Преосьвященний Епископ Шептецкий в Рарапчу. Дня 16. мая 1900 в полудне прибув Владика на візитацию в супроводї о. прал. Костецкого та Вп. п. др. Вірфаля старости. Вже від сїльскої границї очікувала численна бандерия війта, та провадила Владику до села. Перед селом була устроєна величава трійомфальна брама, де множество народа очікувало Владики. Тут витала его старшина громадска на чолї з начальником п. Красовским хлїбом-сїлем по рускому звичаю, також витали жиди з тойрою. На брамі ожидали сьвященики о. Федик, о. Лабій і о. Гелюк з Заболотова з процесиєю і ту перший братство передало Владицї величезні волачі і сїль. Молодїж шкільна під наглядом своїх учителїв зробила перед школою шпалїр і сьпівала кантату „Без Бога ані до порога“ Воробкевича, котру научив їх красно сьпівати учитель п. Русняк. Від брами йшов Владика 1 кільом. пішки до церкви а здвиг народа робив шпалїр. На церковних дверах витав Владику місцевий парох о. Федик красною промовою, передаючи ему ключі церкви. Коло красного престола відправив Владика в церкві св. молебен, вийшов на двері тримати проповідь народови, котрий в церкві не міг помістити ся і говорив цїлу годину так милозвучно, що й мала дитина могла его порозуміти. Потім люди межи собою говорили: „Такого слова Божого, такої науки ми ще від волї родили ся, не чули, аби хто говорив. Вкінцї катихизував школярів і роздавав їм св. образки та медалики. По церкві удав ся Владика до пароха переглядати книги урядові, опісля посїтив школу, де витав его директор п. Ярошиньский. На запросини п. дїдича др. Стефановича пішов Владика до двора на обід. По полудни о 5. год. від'їхав Владика до Погорилівци на візитацию, оставивши дуже миле враженє і людов в публицї. — Люди говорять між собою: „Хто лиш видить погляд сего Владики, мусить его полюбити, бо він має щось притягаючого до себе“. *І. Д.*

Безпамятна еміґрация наших селян. Із Станиславова доносить, що в тих днях мало виїхати з Тисмача до Америки на Будапешт-Удїне около 800 душ еміґрантів двома окремими поїздами.

Загальний звичайний висняний збір „Каси позичкової і щадничої“ стоваришення зареєстрованого з необмеженою порукою в Малятинцях, відбуде ся на 27. мая с. р. о годинї 2 по полудни в будинку Кости Тимофійчука в Малятинцях з слїдуючим порядком дневним: 1) Справоздане начальника про стан Товариства і про дїяльність Старшини. 2) Внесеня Ради надзорчої що до замкненя річних рахунків і більше за рік 1899. 3) Вибір 5 членів до ради надзорчої. 4) Вибір 2 членів Старшини. — Річний образунок і більше лежить у Канцеляриї Каси. — Малятинцї 12. мая 1900.

Партемій Ванецїчук, начальник.

Руский театр переїхав онодї з Кракова до Тарнова, полишаючи по собі милі спомини між краківскою публикою. Краківска праса живо інтересувала ся нашою сценою і з повним признанем висказувала ся все для наших артистів. Нинїшна „Nowa Reforma“ пише по нагодї руского театру з Красова: „По двотижневім побутї в нашім місті, закінчила вчера дружина руского народного театру свою гостину двома представленями в місцім театрі. Вибрано на них твори з підкладом переважно музичним, т. є. оперетку Артемовского „Запорожець за Дунаєм“ другий о характері ситуацийно-драматичнім, а іменно народну драму І. Тобилевича „Заканенїле серце“. В відповідних, хороших рамах, яких міг руский дружинї доставити місцевий театр, артистична сторона обох представлень скорпстала немало і відслонила в цїлій повни знаменні черти родинного підкладу народного, котрий в первій

Колюмбія. Після наших приносів в заборонена еміґрация наніз, в раї устної того рода умови, або сли прийшло до неї в наслідок нечатаних відомь. Еміґрантів, що переступлять сю заборону, відвезе ся назад до дому. Також сих видалить ся, що против сеї заборони приїхали би до Америки, хотяй би навіть цілий рік там мешкали. Сполучені Держави перестерігають тепер ті лавони є много сильнійше як попередними зітами.

З Бразилії надходять вісти про бунт тамошних Німців. З Ріо Жанейро доносять, що Німці приготовляють замах на три бразилійскі провінциї: Ріо Ґранд де Сул, Парана і Санта Катаріна. В сих краях мешкає значний процент Німців. Дорогою на Ураґвай німецкі аґенти переначувають знатну скількість пушок Бруна, Мавзерівских карабінів, амуниції і всякого военного материялу. Коли приготовані будуть на повіченю, Німці піднесуть оружний бунт против центральному правительству в Ріо Жанейро і прилучать ся до Ураґваю. На побільшенім в сей спосіб Ураґваєм Німеччина обійме протекторат. Американьска праса додає, що Німеччина рада би завратати Сполучені Держави війною з якою европейскою державою, щоби без небезпеки евентуального протесту Сполучених Держав, тим певнїше розірвати Бразилію.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Верховиньскі спомини.

(Дальше).

Вечер.

Та хоть я перебував на тій полонині сам без відповідного товариства, то рішно не чув ся я там опущеним, одиноким: знаючи, що добрі люди, мої гірскі знакомі на мене все памятали. Декотрі з них не витримали, щоби не заглянути хоть раз через вакациї до мене і не спитатись як мені поводить ся і чи не бракує чого. І хоть я запевняв що мені не бракує нічого, то вони таки приносили дещо з собою, або і висилали на гору.

Одного прегарного вечера, вертаючи з кізем молоком від тої другої стаї до дому, застав я раз навіть сїмнадцятеро душ гостий дома.

У верховинах вечірна хвиля взагалї характеристична а того вечера вечірна сценерия на полонині зробила на мені особливше враженє.

Я ступав сам один по широкій зеленій полонині. Сонце зайшло вже геть за гори. Вкруги глубока вечірна тишина, а вершки гір, навіть найвисші, пірнули вже у тінь. Так тихо-тихо, як се лиш на горах у вечер буває. Якась таємнича сьвятість налягає звільна на гори і доли, стелить ся широко полонинами все густїйше, наглядніше, чутнїйше: займає око, ум, і чуте, вемлись майже чутно у душу і змушує її відчувати, ту єдину вечірну сьвятість верховиньску. Все здаєть ся запилось у своїм серцю тихою вечірною молитвою. По тім видаєсь окони як би незамітно усе віддалялось, риси форм микнуть, над усїм силить ся якийсь мягкий пух, у ярах сивіє, як би прозрачні якісь безформні духи, як би ідея сну знималась в гору у сьвіт, щоб розпочати свою повинність. Вже все дрімає.

На окружних полонинах затріскотїли коло кошар вогні, як би жертви до Бога. Сумрак налягає все грубший на землю, але в горі виробувають ся зорі, спершу блїді, непразні, та відтак небо темніє, а вони що хвилю ясніють і виразно, щиро і приляжно глядять на верховиньский вечірний рай. Із за вехідної полонини „Альбіна" виринає місяць, кидає по всїм краєвидї своїй сріблисті проміни тай перебирає владїнє над опущеною сонцем землею. Уся та попередна вечірна сьвятість поволи десь зникла. Вона лиш царя ночи випроваджувала, а зі виходом місяця зникла у сьвітї величавістм ночи. По листочках полониньскої трави хвилює его блїде сріблисте сивітло і тремтить у мілїярдах перлин роси.

Я станув в задумі, і поволи полониною зближав ся до моєї хатини. Оті чудові гірскі сценериї переходу дня у вечер а вечеру у ніч обсервував я часто на полонині і часто вертав я від стаї до дому умисно пізнїйше аби віддатись тим чаруючим впливам єдиної верховиньскої вечірної хвилї.

Перед хатою чую гамір, веселий крик і сьпіви. Я з'уміи ся. Приходжу близше, а ту метушить ся коли хати цїла громада дїтий і дорослих, панночок і хлопців, пань і панів. Весело приняли мене усї, а я їх іще втїшнїйше. Але в тій хвили шибнуло менї в голові, що я з тим фантом зроблю? де я їх тілько подїю, як розлучу на ніч у одній сьвітлици, панів від пань і т. д.?...

Приправаюсь їм близше, а то гостї із Грипени, із Черновець а навіть із Румунії з Нятри, всїх сїмнадцять душ. Вони всї там на дверях полиняли власноручні свої підписи. Будучи там тепер по вісьмох роках і глянувши на ті підписи, то видалось менї, що то немов всьміхалось кожде до мене наново, як тодї, коли були менї такими милими гостями. Але се вже давно минуло, пропало...

І хто би вгадав, як я собі дав раду з тою мішаною громадкою на ніч в одній сьвітлици? Дуже поєдинчо. По перше у тім верховиньскім сьвітї устають всякі конвенціональні „не годить ся", відповідно широкій верховиньскій натурі, а по друге, розділось те все, як живе срібло, коли я пробував умістити панї окремо у сьвітлици, а панів на стриху. Бог его прецїї знає, як воно склалось? Але десь по пів години даремної проби нічлїгу ми раптом знайшли ся всї на дворі під хатиною довкола великого, до неба палаючого вогню. Слово по слові, жарт по жартї, сьпів по сьпівови і почало тимчасом сонце сходити із за полонини Альбіна. По веселім снїданю повсїдали всї на конї і ступали мальовничою полониною назад в село. Я відпровадив їх аж у лїс, де Чівчин вже стрімко в Черемош спадає і дивив ся з жалем за ними, як вони спускались у низ, але вони швидко зникли з моїх очий, так як нечаянно і прийшли. Лиш спокій менї забрали на якийсь час. Бо моє житє плило тут спокійною струєю більше меньше однаково з дня на день, без особливих зворушень.

Тих-же сїмнадцять милих гостий впали на тиху струю моєї буддепщини, як сїмнадцять перел на гладку глубоку воду. Сїмнадцять кружіл здоймилось на тім тихім зеркалї моєї тамошної житової струї. Одні ширшали, розпливались, а другі виривали. І довго те зворушенє тревало поки втихомирилось, але мила згадка по них в души таки остала.

Медвідь а пес.

З першу був я цікавий бачити на полонині все, що там взагалї можна було бачити з полониньского житя. Тож хотїв я раз придивитись тому, як то газдує ватаг коло молока у овечій стаї. Як він молоко глиджє, як збиває будзи, як випарює з женгиї вурду і т. д. Тому пішов я одної днини туда вмисне в полудне, до полудніїшного дою. Тої днини був там також і сам підприємець дїйника, Дзюбун, вже около шістьдесятьлїтний гуцул із Довгополя. Він був поважний, мало говірливий чоловік.

Як розійшлись вінчарі з півцями і козами, утих гамір навкруги колиби. Внутрі колиби на самій єї середині тріскав лиш вічний вогонь. Над вогнем грілась у великім вітлї вурда, ватаг збивав руками обережно вгладжене молоко полудніїшного дою у будзи. Все йшло тихо без горішки. По закінченій роботї я мав вже відходити до моєї стаї назад. Зі мною вийшов і Дзюбун подивитись, де конї пасуть ся. Конний близько колиби не було, тому товаришив він менї одна кільометер дороги. Біля него йшов великий білий пес, похожий на расу бериґадиньску, спокійно, поважно. Вираз его позору був замітно інтелїґентний. Він не бігав, як то другі пси неспокійно то сюда то туда, але ступав з нами разом нога за ногою.

„Відки маєте ви сего пса", питаю мого товариша?"

„Із за гори", значить із Угрів, „десь перед десяти лїтами купив-ем го там малим щенем".

Тим часом дійшли ми до ворині сеї стаї, де я мав попрощатись з моєм товаришом. Конний нїгде не було видко. Близько ворині лежала на обіч нелечезна колода, за нею стояло кілька молодих смерік, туда далї видно ломи і молодник смерековий, за тим стелив ся у дїл темний праліс.

„Видиш", пане „оту грубу колоду?" Коло неї мав я перед трома роками гинути. Що мої кости при кущі і щом живий те се завдячую отсему Белейови.

Як сегодне вийшов по скінченій роботї у стаї подивитись до коний. Дійшовши отсюда шрів я за отов колодов мого коня пасучого ся спокійно перед отов смерекою оберненого передом сюда а задом до смереки. Як би з під землї вирвав раптом велечезний медвід із за смереки зняв ся на задні ноги і махнув переднов лабов коня в лопатку. Кін микнув до землї як сніп. Я не мав нїчого при собі, лиш один бук в руках. Не памятаючи, що роблю, прискочивем до отої колоди і став на медведя гукати та булавов у колоду гримати.

Медвідь застановив ся на часочок, лишив коня, приступив до колоди напротив мене, і почав лїзти на колоду. Пес благав з першу, аби єму якийсь прикмп дати, але я в страху забув на пса. Тимчасом білий скочив на той бік поза смереку. Рухи медведя були розважні і лїниві. Скоро лиш мав медвідь вже три лаби на колодї і лиш зачав підносити четверту із землї в гору, то білий блискавков вискочив із за отої смереки і ляпнув медведя за лабу. Медвідь зсунув ся назад на землю. Пса тимчасом вже не видко було. Сердитий медвідь почав знов лїзти на колоду до мене так само як вперед. Я стояв нї мертвий, нї живий, задеревілий. Пес знов стягнув медведя в той самий спосіб і знов зник десь там у ломи. Сердитий медвідь звернув ся назад до коня, але кінь тимчасом якось заволочив ся із місця і зчез десь. Потому найшовем его отам вище з роздертим стегном у ломах. Медвідь не вертав ся вже більше до мене а поволочив ся сердито отуда в дїл у лїс борборосячи щось з під носа. Я довго стояв ще мов прикований на місце і чув як сучи тріщало під медведем у лїсї. Він справив ся отуда до потоки в Добрин.

(Дальше буде.)

Телеґрами „Буковини".

Відень, 17. мая. Міністерство предложило шістьмісячну буджетову провізорию.

Відень, 18. мая. Нинїшне засїданє парляменту випоннило відчитуванє внесень та інтерпеляций. — На засїданю зелїзничої комісиї розвели Чехи обструкцию і не допустили до нїяких нарад.

Відень, 18. мая. Вчера вечером відбула ся кількогодинна конференция виконуючого комітету Молодочехів з пос. Яворским, котрий поставив Чехом ультімат: або обструкция, або союз правий. Чехи заявили ся за обструкциєю.

Відень, 18. мая. В суботу рада державна відрочить ся до 7-го черпня.

Льондон, 18. мая. Льорд Роберте доносить з Кропштаду: Ґенерал Гунтер вдер ся до Трансвалю і є вже на десять миль віддалений від Християнії. Ґенерал Метуен посунув ся о 12 миль наперед не стрітивши нїгде неприятеля. Донесеня про здезорґанізованє війск потверджують ся з усїх сторін.

Відень, 19. мая. Засїданє палати послів зачалось о 11. годині 50 м. перечитуванєм петиций. Перечитуванє се тревае дальше.

Льондон, 19. мая. Булер доносить, що заняв Нюкастль. 7000 бурів утекло частию до Уакерстром, частию до Фрайштадт. Вість о відсїчи Мефкінґу збудила в Льондонї велику радість.

ДР. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить

всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ✖ ЧЕРНІВЦІ, ✖ улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлїї. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїляні артикули для їздців колисом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїня для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань панів і дїтий.

Рукавички з Ґренобля (у Франциї) і з найлїпших тукрасних фабрик. Glacé-рукавички під новою ґваранцию.

Біля з найсолїднїйших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неймовірно тану цїну бо за 2 зр. 95 кр., можна получити ґарнітурне складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше висказаних елеґанцких предметів:

1 кешеньковий годинник никлевий Анкер Реґ. (на жадане посріблений), з красно ґравірованим монограмом найправильнїйше показуючий з трилїтною ґваранциєю.
1 никлевий ланцушок до годинника в сильветкою паризкого системи.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара спінок до мандетів з маркою „Granatie.“
1 ґарнітур складаючий ся з 5 штук спінок до воротників.
1 пара срібних кульчиків.
1 волетий перстень з красним камінчиком.
1 кишеньковe перцальце з етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за послїплатою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові,** Страдом ч. 17.

На случай якби ся всподобали кому висше згадані предмети, може їх до 8 днів по отриманю звернути назад фірмі, котра обовязує ся звернути купуючому гроші.

Богато ілюстрованої катальоґи юбілерских товарів висилає ся на жадане Gratis і franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

„Unio Catholica“

асекурацийне товариство від шкід

у Відни

звязане

з віденьским асек. товариством на житє

„JANUS“

заложене в р. 1840. — Засобовий фонд 25 мілїонів корон.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що від 1-го мая 1900 отворилисьмо **філїю ґенеральної аґентури** для Буковини і східної Галичини.

Запрашаючи всїх інтересованих до асекурациї, звертаємо увагу, що асекуруємо ріжні непередниджені шкоди в інтересах яко то: від огню, граду, утрати житя, градїжи, пукане шиб, дзвонів церковних і т. п. під найкористнїйшими услівями.

Бюро находить ся

при улици Паньскій ч. 9, I. поверх.

Ґенер. аґенция асек. заведень

„Unio Catholica“ & „Janus“.

Краєве товариство асекурацийне

на житє і від всїлякого рода шкід як **граду, огню, грабіжи** і т. п. пошукує здібних місцевих

заступників

для Буковини і вехідної Галичини, мужчин, як також і дам для Чернівців з високою провізиєю, евентуально стало.

Зголошеня під дивізою „**Висока Провізия**“ через Адміністрацию сеї часописи.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten є на складї в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сикерского.

Ч. 55. Чернівцї, середа дня 10. (23.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Русини а державні зелїзницї.

В сїй справі, що живо дотикає національні інтереси буковиньских і галицких Русинів, подали ми недавно тому відрадну вістку, що міністерство зелїзниць на підставі інтерпеляциї пос. Окуневского зажадало від дирекциї в Станиславові усуненя кривд зглядом Русинів. Ми старали ся близше розвідати, що іменно наказало міністерство. І довідали ся ми от що: міністерство з докором для управи дирекциї запитало, яким чином могло се стати ся, що черновецка управа руху видала оповіщене про отворене перестанку Мамаївцї з 28 блудами в 26 словах; дальше зажадало міністерство, щоби як найскорше усунено дотеперішного перекладчика руского та зажадало, щоби дирекция числами виказала, кілько урядників є в поодиноких відділах дирекциї таких, що можуть виказати ся докладним знанем рускої мови.

Ну, коли міністерство в першім почині взяло ся до справи так остро, можна би сподївати ся, що прийде до якоїсь реформи в тім напрямі. Та ба! добре то кажуть: не так ті пани, як підпанки... Таке то і в сїй справі. Директор Фестенбурґ — при сїй нагоді направляємо радо похибку, що то не він винен, коли перекладчиком руским став п. Ґордзієвич і коли рускі переклади виходили unter dem Pintsch, а винні тому вищі панки, котрі директора Фестенбурґа фальшиво інформували і просто обманювали — може би і рад зробити вже раз порядок що до справедливого трактованя рускої мови при державних зелїзницях станиславівскої дирекциї, але єго заплитують і зле інформують всякі референти і підреферентн. Виходить з того таке, що хоч міністерство має намір зробити лад, то перепикаджають в тім люди, котрим властиво до того заєї!... Га, Боже мій милий, ті панки думають, що вони на sejmik-ах та конче хотїли би удержати славно звістну polnische Wirtschaft... І так вийшло, що з великої хмари малий дощ!

От, що зробила під напором міністерства хвальна дирекция станиславівска: она відобрала рев. Ґордзієвичеви — котрий може аж сьвідоцтвом з 4-ої клясн народної школи виказати ся, що тодї „во время оно“ „вчив“ ся рускої мови — переклади на руску мову і передала їх п. Антоновичеви, котрий їх свого часу він бездоганно. Правда, се є вже поступ, бо чей хоч тепер переклади станиславівскої дирекциї вийдуть справдї по руски; — але і тілько всего! А се за мало, панове, дуже за мало!

Не знаємо, бо-ж се урядова тайна, як справила ся станиславівска дирекция з другим наказом міністерства зелїзниць що-до чисельного виказу тих урядників в дирекциї, котрі можуть сьвідоцтвами виказатись докладним знанем рускої мови. Судячи по дотеперішних практиках і по напрямку, який взяла ся справа завдяки всяким референтам, підреферентам і тим подібним „саржам“ зелїзничим, сей виказ вийде просто на посьміховиско, карикатурно. Передовсїм хто осудить, чи урядник уміє докладно по руски? Чи директор Фестенбурґ, чи єго заступник Натан Зайнфельд, чи бувший фельдфебель Смолька, чи може польский „літерат“ Ґордзієвич? Для тих панів знає вже той докладно по руски, котрий вміє кілька слів по руски або може старим сьвідоцтвом з 4-ої кляси народної школи з років 70-их виказати ся, що він тодї „вчив ся“ рускої мови. Але чи про такого урядника можна сказати, що він справдї знає по руски докладно? А нам здає ся, що міністерство не дармо зажадало того статистичного виказу. Мабуть міністерство хоче придїлити до кождого відділу дирекциї такого урядника, котрий знає докладно руску мову і зможе в потребі на руске подане відповісти по руски. А сего жадати ми маємо повне право, бо східна часть Галичини то наш край, а до того належить до станиславівскої дирекциї — на жаль — ще і Буковина. То ми Русини маємо в себе дома задовольнити ся для наших справ одним перекладчиком? Чи се не скандал? А що буде з перекладами в черновецкій управі руху? А що з рускими поданями до сеї управи? Чи черновецка управа в дотичних випадках буде посилати до редакциї „Буковини“ або до приватних осіб — як то вже нераз лучало ся — з просьбою о поміч? Чи се гідне державного уряду?

Але вернїм ще до того статистичного виказу, який зажадало міністерство. Ми пересьвідчені, що той виказ містить в собі — делїкатно сказавши — багато помилок... Тому варто би, щоби пос. Окуневский, котрий так щиро заняв ся сею справою, спитав у міністерстві, як випав сей виказ, а потім легко можна буде сконстатувати, чи він згідний з правдивим станом. В цїлій станиславівскій дирекциї є може 5 або 6 людий, що справдї вміють по руски, а решта от десь щось трохи по руски похопила і вже виказує ся в своїх документах „знанем“ рускої мови. О тім, щоби ті людї могли списати хоч би і найзвичайнїйший протокол по руски, нема й мови! А що ж доперва буде, як прийде ся на руске подане реферувати по руски? Що тодї, питаємо? Може дехто скаже, що такої нагоди не буде. Прошу дуже, ми подамо малий примір. На кождій стациї є книга жалоб, де кождий подорожний може пожалувати ся на заподїяну єму кривду. Русин має право свою жалобу написати по руски і на єго жалобу мусить станиславівска дирекция взглядно черновецка управа руху єму відповісти по руски. Ми цїкаві знати, що в такому випадку зробить черновецка управа руху? Там нема нї одного (!!) Русина, анї навіть такого урядника, котрий би знав докладно по руски! Чи не вийде тут скандал для уряду? Певно, бо треба удаватись до посторонних людий..., не говорячи вже про рівноправність Русинів на своїй власній земли! А если би такий випадок лучив ся таки станиславівскій дирекциї, то она мусить ту жалобу дати до перетолкованя рускому перекладчикови, на підставі того перекладу акт зреферують по нїмецки, а потім знов перекладчик мусить перетолкувати нїмецку відповідь на руску мову і аж тодї дістане Русин руску відповідь. Ну, чи ми австрийскі Русини, що нас тут є пінчверта мі-

З письма схвачене, в житю бачене.

Смерчало.

Зелїзний поїзд з посьпіхом порох грудьми могучої льокомотиви вохке повітре, щоб чим скорше випочити кілька хвиль в Перемишли.

В купе, в кутику, насупротив мене сидїв панок з солїдним видом лиця. Єго пальто і подорожна торба висїли коло вікна. Сам він, відсуваючи їх на бік, дивив ся крізь шибу на телеґрафічні стовпи, що один за другим так і мелькали перед очима.

Після хвилї мовчанки, неначе-б надумав ся, від чого почати, встав, підійшов до мене і чемненько доторкнув ся пальцями капелюха.

— Простїть, добродїю! Позвольте спитати: ви честний чоловік?

Я витріщив очи.

— Що-о-о?

— Простїть!... Вибачте!... Та воно прецїнь повсїм не завадить знати, з ким маєть ся честь їхати... в однім купе... в двійку лиш... в ночи... Я на таке питане — будьте певні — відповів би без обиняків... по щирости душі...

— Але-ж!... та-ж я... я чоловік... честний! Чуєте?... честний!...

— Дуже добре! Дуже менї мило! Тим більше, що єм я — злодій!... Та нехай вас нїщо не лякає! — додав солодко осьміхаючись, неначе-б рукою клепав по плечи — не маю наміру обікрасти вас. Довоєї вже накрав ся. Тепер я... нинї я теж чоловік честний. А може сиґаро? Що?... не жахайте ся, не крадене! Купив єго лиш за крадені гроші...

— Нї, спасибі!...

— От раз! А подумайте собі, що вам подасть сиґаро той адвокат, що може буде боронити мене. За оборону заплачу єму краденими грішми. А він за ті гроші і купить сиґар. Єму прецїнь не відкажете, приймете від него сиґаро, хоч воно й за крадені гроші буде куплене. Приймете сиґаро й від лїкаря, хоч я і єму платити-му краденими грішми...

— Спасибі, велике спасибі!... але я... але менї не хочеть ся курити.

— Прикро менї дуже. У вас, очевидно, сильні іще упередженя. А може підозріваєте, що даю вам сиґаро заправне, хочу вас приспати! Так я вже мав честь сказати вам, що не маю найменьшого наміру обікрасти вас. Бачити власними очима нещастного, окраденого чоловіка! Ах, то сильно дразнить мої нерви! Я нїколи не окрадаю людий.

— Кого-ж ви окрадаєте?

— Банки, добродїю, банки! Каси і банки. А там гроші — хто знає, чиї вони! Гроші з найменьше знаною судьбою. З ними може зарозпорядитись директор, книговодець — мало таких при банку? Хиба-ж і не так воно дїєть ся? Вони — ті гроші — можуть знайти ся в кишени хитрого спекулянта. А в виду того чому-б не можна було й менї прийти до посїданя...

— Зупиніть, пане, але такий погляд на публичне добро...

— Найпопулярнїйший. Скажу більше: загально принятий. Злодій від спекулянта, обманця рішить ся лиш темпераментом. Люди з більшою терпеливостию винайшли тисяч стежечок, що ведуть від публичного добра до їхньої кишенї згідно з найострійшими полїцийними приписами, згідно з законом. А люди з меньшою дозою терпцю користують в тій самій цїли трохи скорпими машинами: на примір крадежею. Кінець кінців, публичні гроші, сяк чи так, законно чи не законно, а все таки льокують ся по приватних кишенях. Та й не мудро було-б, коли-б вони лежали в публичних заведенях безпожиточно. Кому-б з них користь була! То був би склад непотрібної бібуци!

Він вдоволено пакав своє сиґаро.

— Пишне сиґаро! Такісенько, як коли-б купив єго за власні зароблені гроші. Щоб хоч в запаху або смаку, була яка різниця. Нема найменьшої. Та нї, є таки! Воно смачнїйше!

— А то чому? Чи-ж може бути що принятнїйше над споживане здобутого працею власних рук?...

— Коли бачить ся, як горять і з димом ідуть потом і кровию здобувані гроші? Передовсїм, то сиґаро смачнїйше вже тим самим, що дорожше. За сотку таких сиґар платить ся що найменьше 140 к. а. в. А заплатив би я тілько запрацьованими грішми? Жаль було-б запрацьованих гроший. Дальше, коли курив зароблене сиґаро — всю роскіш уживанї затроюють спомини. Мимохіть пригадуєш собі: от сиґаро за $1\frac{1}{2}$ корони. А за той $1\frac{1}{2}$ корони дві годинї сидїло ся над бюром, не випростовуючи спини. Курю сиґаро — нї, єс я $1\frac{1}{2}$ корони огнем пишу, — а минувшого тижня в голові шумїло, спина болїла, — сидїв чоловік, ті гроші заробляючи. А тут що? Нї спомини? Горять гроші, чорт їх бери, нехай горять! Однакові не мої, крадені! Вірте менї, пишне сиґаро! А признайте ся, певно подумали перше, що й сиґаро крадене? Нї, добродїю ласкавий, сиґар я не краду. Розумний крадо лиш гроші. А вже за гроші купує як найзаконнїйше все — почавши від сиґар, а скінчивши на поважаню і чести в людий.

— Ну, честь і поважане, то вже оставте на боцї.

— Оставити? А хто менї заважа поселити ся, на примір, у Відни, Берлинї, Римі, Парижи, Лондонї? Гроші є, красти не краду, здобуду як ситий загальне поважане. Чим гірша, на примір, Венеция від Львова або Кракова. Сто раз лїпша! Чому-б я мав доконче добивати ся того, щоб мене шанували у Львові, а не вдоволити ся тим, що маю поважане в Венециї? Хиба не такі там люди як у Львові? Вірте менї пане, чого як чого, а такого сьміти, як загальне поважане, всюди за фіру наберете. Коби лиш гроші! А не оставо гроший в Венециї, вкраду в друге і не опиню ся аж в Ню-Йорку. Перестануть

ліона, заслугуємо на *таке* ганебне трактоване, се най провірить вже хто схоче...

Вихолить отже таке, що станиславівска дирекция державних зелізниць рада би нас збути ся дрібничкою, а іменно тим, що замісць рев. Ґордзієвича є тепер перекладчиком рев. Антоневич. Як кажемо: се занадто мало! Ой ві, панове, панки і підпанки з станиславівскої дирекциї, ми Русини жадаємо повної справедливости, ми жадаємо реформи! Нам належить ся в кождім відділї станиславівскої дирекциї що найменьше по одному урядникови Русинови або такому урядникови, котрий принайменьше сьвідоцтвом зрілости з ґімназиї або реальної школи може виказати ся докладним знанем рускої мови; нам належить ся також в черновецкій управі руху що найменьше один перекладчик руский; ми жадаємо, щоб зелізнича служба в поїздах нам на рускі питаня відповідала по руски; ми жадаємо, щоб на стациях в руских сторонах викликувано також по руски; ми жадаємо, щоб в рускій части Галичини і Буковини по можности — прошу дуже, ми прецінь скромні: по можности — давано таких урядників, котрі мають по руски; ми жадаємо, щоби скандалїчні рускі написи по стациях усунено сейчас, аби Русин не потребував з сорому паленїти, як погляне на таку напись; — ми жадаємо справедливости на нашій земли!

Ми переконані, що знайдуть ся в Станиславові або і в Чернівцях такі люди, що скажуть: „от, кричать Русини, wiecznie niezadowoleni“ тай зжахають ся тих жадань або маловажно відповідять: „Et co tam reformy, już dość zrobiono; niech krzyczą!“ Ба нї, панове! Не думайте нас збути дрібничкою, ми потрафимо вибороти собі своє право і против вашої волї!...

На тепер ми здержуємо ся від дальших рекримінаций, бо надїємось, що пос. Окуневский, а попри него і наші два буковиньскі рускі посли не засплять сеї справи. Матеріялу маємо аж надто багато! Надїємось, що завдяки заходам наших послів наступить в сїй справі в станиславівскій дирекциї зворот до лїпшого, а в черновецкій управі руху установлять на разї що найменьше руского перекладчика.

Vedremo...

Вісти політичні.

Хоч всї заходи в цїли утихомиреня Чехів і до згоди скінчили ся неудачою, оподі знов говорено про проекти посередництва Катрайна і Діпавлього. Між Поляками і Чехами відносини дуже напружені, так що союз їх здасть ся остаточно зірваний. Поляки нарікають на невдячність Чехів, котрим они „з посьвяченем власних краєвих інтересів витягали каштани з огню“. Ся невдячність показала ся в напастях Nar. List-ів на Яворского. Молодоческий дневник пише: „Як докладно п. Яворский знає Iex Koerber, доказує гадка виголошена ним в ческім клюбі: Коли би бр. Ґанч дав вам се, що тепер дає Кербер, ціле ческе королївство залеґіло би ілюмінацією“. По вчерашнім засїданю Яворский сказав огірчений: „Все дїє ся те, чого бажають собі Чехи“. На се один Чех відповів єму: „Нїколи. Скорше дїє ся то, чого собі бажають пани Поляки. Їм також треба завдячувати Iex Falkenhayn!“

Оподі відбула ся 3-годинна конференция парляментарної комісиї правиці, в котрій взяли участь всї сторонництва, не виключаючи радикального крила Чехів. П. Яворский пояснював становиско Поляків, котрі все були вірні правици. Тепер їх позиция є в наслїдок ческої обструкциї унеможливлена, а звязь правиці загрожена. Пп. Пацак і Страньский боронили обструкцию. Лївиця осягнула в той спосіб свою цїль, отже тою дорогою підуть також Чехи. Катрайн, Фукс і Діпавлї зганяли обструкцию в імени католицко-людового сторонництва. Лупул також поборював обструкцию і в імени Румунів промовляв за удержанем правиці. Ухвал не було нїяких.

Вісти з Канади.

(*Конець*).

Зараз буде про се бесїда, посьпитаю: чи инші народности взагалї не еміґрують? Сего факту нїхто не заперечить, бо еміґрують за море Шведи, Німці, Французи, Анґличани і другі европейскі народи. Еміґрация є річию природною. Не кажу, щоб наша еміґрация була добре ведена, а головна вина за неї паде на „краєву“ інтеліґенцию, що еміґрацийного питаня не розуміє цїлковито, або не хоче розуміти, попри тім по більшій части не дбає на потреби свого народу. Кромі кількох наших людий, всї прочі дивлять ся на еміґрацию песимістично або стоїстично. Нарід не злочи доміра до інтеліґенциї добираєсь своїм розумом за море, а се, розуміє ся, не все осягаєсь з добрим результатом. Хоч оно як скрутно доводить ся жити в перших початках на новій земли, та всеж не так погано, як було на старім краї.

Наші інтеліґенти поняти того не хочуть і, взявши перше лучше слово, тїшать ся ним мов дитина, випроваджуючи з того баламутні та безглузді нераз висновки. Подібні інформациї про еміґрацию баламутять лиш людий, а зовсїм не дають їм ясного понятя про неї. Хочу ту поговорити про о. Д. Полинку, що приїхав до Вінніпеґ, виїхав кількадесять миль поза те місто, а опісля вернувши до Сполучених Держав інформує звідтам галицку публику про Канаду. Сеся інформация є зовсїм хибна, бож кількадедїльний побут в Вінніпеґ тай в Стоартборн не надає ще права знаня канадийскої еміґрациї, а вже певно така мала простороня, яку відбув, не надає єму права говорити, що звидів „ледво половину Канади“. Я-ж живу в Вінніпеґ і знаю, як далеко їздив о. Полинка, тож позволю сумнїватись про вірність інформаций, поданих в „Ділї“, а перепечатаних в „Буковинї“. Ми, що живемо в Канадї, уважаємо Вінніпеґ що іно в'їздом до Канади, то є до тих чотирох провінций, що призначені на поселене, а прочі канадийскі простори ту не вчисляю. Тож єсли поглянемо з тої точки на поїздку о. Полинки по Канадї, вийде невірне інформоване нам Галички, немов то він з'їздив половину Канади, пізнав тай край та житє. І так маємо 4 провінциї, в котрих суть осьні осади:

1. Провінция Манїтоба має чотири великі осади, крім пять меньших і то: Стоартборн, 70 миль від Вінніпеґу, де й був о. Полинка; дальше Плезант Гом 50 миль, Давфін-Сиетон 250 миль і Шуль Лейк 150 миль.

2. Провінция Ассинібоя має дві великі осади: Порктон, котра дїлить ся на три віддїльні части і є віддалена о 320 миль від Вінніпеґу і Гренфель 300 миль.

3. Провінция Саскачеван має одну осаду Фіш Крік 600 миль віддалену.

4. Провінция Альберта має одну осаду в повітї Едмонтон, котра розтягає ся на 100 миль. То суть наші осади в такім віддаленю від Вінніпеґу, що числять 20 тисяч руского народа.

Після того видасть ся сьмішним твердженє о. Полинки, що з кількамиленої поїздки видає осуд про цїлу Канаду. Я знаю, що о. Н. Дмитрів заїздив всї кольонії, а ще не зважив ся видати такого катеґоричного осуду про той край.

Не хочу ту закидати о. Полинцї нещирости в подаваню вістий про Канаду, але знаю, що був у тім краю так короткий час, а що до того заїздив лиш малий окрасць, не може подати майже жадних точних інформаций. О. Полинцї мабуть видавались тому ті кількадесять миль половиною Канади, що він приїхав недавно з Галичини, де не привикли так далеко їздити.

Дальше каже о. Полинка, що представляв собі інакшю Канаду, а коли вступив на ту землю, єго мрії розвіялись. Се досить поетично, але чейже-ж інтеліґентний чоловік знає, де їде, і певно повинен був знати, що ту висячих городів та парків до проходів нема.

Рішож нема чого дивуватись, що хтось там з людий заплакав перед ним, а він сам прослезив ся, бож буває, наші люди і в „краю“ тірно плачуть, а плачуть нераз і такі, що їм аж надто добре веде ся.

А вже зовсїм перечу тому, немов би з нашими людьми обходили ся ту не з хуторбою. Не лиш я, но кождий краян може се ствердити, що лиш в одній Галичинї обходять ся з людьми по худобячому. Кілько разів посьпитав я про се еміґрантів, нїхто не жалував ся на зле обходженє.

Пустарі онтарійскі нїщо нас не обходять, тож злишно над ними плакати. Лякатись прерійних огнів нема чого, бож в Канадї се річ природна. В Европі нищить рука чоловіка, а в Америцї огонь. Як прийдуть люди, то єго не буде. Що такий огонь трафив ся коло Вінніпеґ в Бровенгед і зробив шкоди пару родинам, се належить до випадків елементарних, що лучають ся по цїлім сьвітї. Про землю ч. дописуватель має дуже слабе понятє, бо ту земля взагалї добра. О. Полинка не був навіть кількаморговим ґаздою в старім краю і навряд, чи інтересував ся коли управою ролї. Навіть худоби приносить тут досить добрі зиски, а пр. надоєнє одної корови в Стоартборн приносить лїтом до 20 дол. доходу. О. Полинка згадує дальше про инших бідних і богатших, про звабливе до Канади другими, про остру зиму та про свій кожух, що не вистарчає на канадийске зимно. Про то не хочу говорити, скажу лиш, що зима сего року була дуже загідна.

Такі дописи до Галичини не інформують, а баламутять. Я вже нераз заявляв, що не єсьм за еміґрацию, а однак хто знає житє-буте галицкого хлопа, чиж посьміє спинити еміґрацийну струю. Не скажу також, що нашим живе ся добре в Канадї, бож сего годї сподїватись в перших роках населеня, але що настане лучше, на се суть докази. Народ має худобу, огородовину, заробленє гроші і поволи приноровлює ся до нового краю. Єсли возьмемо під розвагу сторони злі і добрі, то ті послїдні заважать. Одно лиш правда, що для інтеліґентів, що не хотять приложити руки до праці, тут місця нема. Ту треба працювати на фарні, а кождий, хто возьмесь до тої праці, знайде хлїб, а опісля возьмесь і за просьвіту. *К. Гемик.*

Концерт в память Т. Шевченка.

В недїлю 20. н. ст. мая сьвяткувала бурса товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях велике сьвято XXXIX. роковини смерти незабутого нашого Кобзаря, мученика за волю України і за долю люду. Як і минувшого року, так і сего очікувало бурсацтво сей день з нетерпеливою цїкавостию.

Вступне слово виголосив ґімназияльний професор п. Антін Клим. Повитавши зібраних громадї, бесїдник вказав в своїй горячій палкій промові на щиро народолюбні ідеї в творах Шевченка та єго золоті гадки і вказівки для земляків взагалї а для рускої молодїжи з осібна. Щиросердечне привітне слово без пустих фраз, оброблене дуже цїкаво і приступно, зробило на зібраних велике враженє а хор не можучи повздержатись заспівав серед поважного настрою разом із гостями з одушевленєм грімко руский національний гимн.

Потім явилось на естрадї хор, що під умілою управою невтомимого свого діріґента п. Олександра Сидаґурского помимо недостачі декотрих сольових голосів виказав ся зі своєї задачі дуже добре. Сьпіви а особливо гарно виконана пісня, „Сонце заходить“ та „Думи мої“ чудували правдою та викінченєм. А заслуга за се належить ся на рівно так талановитому молодому діріґентови як і єго товаришам, що своїм трудом чимало причинились до звеличеня сего дня. То-ж і збирали всї заслужені грімкі оплески. Часть посально-мулична виказала взагалї дуже добре.

То само можна сказати і про декламациї. „Посланіє“ Т. Шевченка виголосив ученик V. класи В. Пігулак вправно і з зрозумінєм. Надзвичайно подобалась присутним з душею відкламована ученником IV. класи Т. Катриняком „Розрита могила“ Т. Ш. Гарно виказала також декламация ученика учительскої семинариї О. Киселиці.

Гостий було дуже богато, по найбільшій части ученики ґімназияльних та учительскої семинариї. Велика старанно умаєна саля „Руского Народного

поважати мене в Венециї, зачнуть поважати в Ню-Йорку. Не на одно-ж се вийде?

— Так, але се поважане не заслужене!

— Ах, які ви! А те-ж поважане, якого зазнають суспільні дїятелї — все, хиба, заслужене? Мало таких, що то крім негоди не заслужили нїчого — а публично всї їх поважають! Не читаємо по часописях: наш поважаний, наш тихий а ревний, наш славнозвістний, — хоч в тих поважаних, тихих, ревних та славнозвістних крім гроша в кишени нїхта доброго нема на души! Та я й не збагну, чому саме й мене не поважають. Нинї я найчестнїйший собі чоловік.

— Даруйте, ви-ж самі представили ся злодієм.

— Се я тільки так... щоб коротше. А по правдї, я найчестнїйший і сьвітї чоловік. Красти по стану. Чого-ж нам більше треба? Я був злодієм — то правда. А нинї — я честний чоловік. Злодїй той, хто краде. А хто раз украв, так він вже й честний, бо в него є гроші, нема найменьшої причини пускати ся на крадїж. Всї свої гроші може дати менї на переховок. Будьте певні, до шелюга все зверну. Бо украв досить, і нинї — я честний. Злодієм був — то правда, гроші маю крадені — друга правда, але тому я нинї честний і є — трета правда!

— Так, але крадені гроші остануть ся краденими!

— А коли-б не я украв був ті гроші, а мій батько, — вони й тогдї були-б крадені?

— Однаково!

— Ну, так вертїть ся до Львова, або вступіть до Перемишля і спробуйте всїх, в кого є крадені гроші, назвати злодїями. В сего батько обманцем-купцем був, в того — пачкарем, в иньшого банкротєтвом добутий капітал, — а всї вони люди честні. І спробуйте лиш на основі того, як набуті в них капітали, назвати їх нечестними людьми! Що нам до того, чим я чи мій батько коли занимав ся? В мене є свої достатки і я не краду - виходить, я чоловік честний. І ви можете спати спокійно. Не скраду вас. А хочете переконати ся, чи правду кажу — от вам доказ — моя подожна торба. В нїй не богато — 100.000 корон.

— 100.000 корон. Та з ким же маю честь...

— Честь невелика. Я Кешковский.

(*Дальше буде.*)

Дому“ була переповнена так, що бурсаки, аби дати місце своїм гостям товаришам, мусїли піти на ґалерию. Але немило вражала неприсутність декотрих передових Русинів-патріотів. Годить ся зазначити, що навіть з руских професорів ґімназияльних дехто не зволив прийти на уладжене шкільною молодїжю свято, очевидно наматаючи на звістний всїм недаґогам обовязок учителїв: бути там, де збирає ся молодїж.

Мимо всего того цїлий концерт випав дуже величаво і у кождого участника можна було бачити вдоволене.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 22-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

З причини незалежної від редакциї, дотеперішний фейлєтон „Відродженє“ мусимо на коротеньий час не друкати.

З буковиньского товариства краєвої культури. Як нам тепер доносять, пп. радник Захар і директор Помпе пофнули назад свої резиґнациї.

Про побут Владики Андрея Шептицкого в Садаґурі пишуть нам: Владика прибувши дня 17. с. м. о годинї $8^1/_2$ вечером до Садаґури на канонїчну візитацию, зайшов в пятницю, дня 18. с. м. о годинї 4-тій по полудни до народної школи хлопчачої в Садаґурі на науку релїґії. У дверах провитав Преосвященного вадучитель Швайцер на чолї учительского тїла коротьою проповою, а опісля попроваджено Владику до спляточно прибраної шкільної кімнати, де зібрані були греко-католицкі дїти із Садаґури, Рогізної і Нової-Жучки. Перебувши в школї майже годину, попращав Владика дуже сердечно зібраних учителїв, а відїхавши, лишив дуже милий спомин по собі у всїх присутних.

Тихо стало по відходї Владики зі школи, аж ось на подвірю школи появилось мале дївчатко що гірко плакало, бо спізнившись до школи, не застало Владику і утратило до того й образок, що їх дістали всї прочі товаришки від Владики. Надучитель, поінформований про причину плачу дївчини, старав ся потїшити дитину заявою, що Владика лишив і для неї образок. Цікава 15-лїтна дочка шкільного сторожа вибігла із власної ініциятиви на подвіре до дївчинки і спитала: „А чи то ти та дївчина що спізнила ся до школи, і про котру питав (що то може бути „самвярин!“ прим. складача.) Владика?“ Дївча умовкло, а прислухавшись їй, потакнуло.

„Так цить, не плач, та-ж Владика лишив і для спізненої образок, але скажи, як називаєш ся?“ — „Таже я Мария . . . .“ — „Так, так, то для тебе лишив Владика образок“ шепнула-сь она, „лише казав тобе напімнути, щоби ти більше не спізнила ся“. По тих словах вручила наївній дївчинцї невбл. образок. Дївчатко утерло хутко сльози і радісно вибігло на вулицю. Тут стрітила своїх товаришок, котрі кивали собі з неї, що она спізнила ся і не дістала образок. Дївчина заявила тодї, що Владика і на неї не забув, лишивши образок. Товаришки не вірили, а зажадали видїти образок. Тодї дївчатко витягнуло одержаний образок із-за пазухи і показало его усїм.... Здивовані товаришки замовкли, а мале дївчатко вернуло підскоком домів.

Н. К.

Конкурс виписаний на управителя одноклясової школи з рускою викладовою мовою в Тарашанах, в Робозешитах — і в Стирчі (коло Теребешт), далї на місце учителя при двоклясовій школї в Вовчинцях, підтаж на місце підучителїв або підучительок в Балківцях, Камени, Шербівцях, Черепківцях і Вовчинцях всї з рускою мовою, та підучителя з нїмецкою і рускою мовою при хлопчачій школї в Сереті. Подання вносити до повітової шкільної ради в Сереті до 15. червня с. р.

В Кіцмани відіграли сеї пятницї аматори „Наталку Полтавку“. Про се написемо обширнїйше в однім з слїдуючих чисел „Буковини“, тепер лиш зазначимо, що штуку грано дуже добре, а маленька салька, де її грано, була просто битком набита.

„Slovanské hymny“ (Славяньскі гимни.) Melodie — Původní texty — České překlady — вийшли вже з друку накладом F. Šimáčka (v Praze II. Jeruzalemská ul.) з такими змістом: Bože, carja chrani! (Welyko-ruska.) — See ne vmerla Ukrajina! (Malo-ruska.) — Boże, coś Polskę... (Polská.) — Z dymem pożarów... (Polská.) — Jeszcze Polska nie zginęła... (Polská.) — Kde domov můj! (Česká.) — Hej, Slováci! (Slovenská.) — Liepa naša domovino! (Chorvatská.) — Onam, onamo! za brda ona... (Srbská a cernohorská.) — Sunt Marica okrvavena... (Bulharská.) — Naprej, zastava Slave... (Slovinská.) — Hisce Serbstwo njezhubjene... (Luzicko-srbská.) — Rjana Luzica... (Luzicko-srbská.) — Nase Serbstwo z procha stawa... (Luzicko-srbská.) Цїна брошури 20 сот., з почтовою пересилкою 23 сот.

Самоходи. Віденьске стоваришенє фіякрів внесло до тамошного намісництва подане, щоби було їм вільно завести моторові вози місто кінних фіякрів. В відповідь на се, призволило намісництво уживати самоходів, зглядно самоїздів, яко одноцїнних дорожок і паровозних фіякрів. А щоби легко можна було відріжнити, чи самоїзд є одно- чи паровозний, мають однокінні носити жовто-мальовані відзнаки і букву „*E*“ (Einspänner), поки не заведе ся одинакової оплати за оба самоїзди.

Злодій в офіцирскім уніформі. На двірци західної зелїзниці у Відни арештовано надпоручника краєвої оборони на жаданє двох обкрадених пасажирів. Пан надпоручник лежав собі на подушках другої кляси зовсїм безкурно, але пасажири не могли собі інакше витолкувати, що одному згинув золотий годинник і шпилька з брилянтом від краватки, а другому сцизорик і мошонка зі стокількадесять коронами, як лише тим, що офіцир мусїв украсти. При арештованю надпоручник обурив ся дуже і зажадав, щоби сей час на інспекциї переведено на нїм тїлесну ревізию. І справдї нїгде не найдено при нїм скрадених річий мимо найдокладнїйшого обмацуваня. Нарештї попрошено надпоручника скинути рукавички, які він держав на руках. „Ще і се, — відповіднув молодець — „Blödsinn“! Але коли скинув рукавиці, вилетїли з них і годинник і шпилька і гроші. Крадїж викрила ся, а в протоколї зізнав злодій, що називає ся Едвард Штраосер, лїт 29, неактивний надпоручник краєвої оборони, з заводу експедитор в Інсбруку. Чи справдї він є тим, за кого видає себе, виказе дальше слїдство.

Наддатки на користь бібліотеки бурси тов. „Руский Народний Дім“ зложили пп.: проф. Г. Брандзан 1 к. 50 с., проф. др. Щурат 1 к. 50 с., проф. О. Маковей, уч. Д. Пігулак, проф. Є. Пігулак, Г. Ганкевич, Л. Єх, Сиротюк по 50 с., Андрійчук 20 с., Харабарович 10 с. і надуч. Партенїй Данчул 2 к. Разом 8 к. 30 с. Всїм сердечна подяка.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Все те дїялось з медведем так скоро, що ледви чи би до десять дорахував. І в тій хвили немав навіть коли над тим подумати що от, от зі мною стане ся. Тим часом Білей спок зробив і стояв по всїм отак як тепер коло мене, як би нїчого не стало ся і як би то само собою розуміло ся, що так а не инак справа з медведем скінчитись мусїла. Він погладив пса по голові а пес спокійно дивив ся єму в очи.

— „Будьте здорові панонько! Піду подивитись де розбрились конї.“

— „Оставайтесь здорові, Андрію, та шануйте того пса! Я бим єму до смерти дав ласкавий хлїб, він собі заслужив у нас на те.“

— „Та єму ся, панонько, у мене кривда не дїє, тай не дам єму кривди чинити.“

Тимчасом я сам видїв, як нераз такі сам Дзюбун Білея копнув сердешно ногою, коли забіг до колиби непрошений. А загадувати треба було нераз, щоби пригадати, що здалоб ся дещо кинути в пащеку, бо від самої жентицї якось неконче наростало сало.

Отак то простолюдини! Вдячність не належить до їх особлившої прикмети. Але і пес, непідчуває певно нїякої вдячности або якогось покривдженя; те що він вчинив, уважав він лиш своєю песьою повинностию, Дзюбунови також не в думцї мов би нїя супроти собаки не поступив так, як сего Білей мав право вимагати.

В природнім ходї справ нема нїжностий, тонкостий чутя, там все виплиновм конечности. Тому і люди, котрим природа одинокою учителькою, є у всїх відносинах грубі і прості. Та тим ще не сказано, аби наш мужик не був спосібний завстидати часом своїми вчинками і не одну к у л ь т у р н у людину.

Такими думками занятий, знайшов ся я, здавалось в тій хвили, коло моєї стаї.

З Білеєм мав я нагоду зтикатись на Чівчинї через три вакациї майже день в день. Нераз прибігав він сам один у гостї до мене і я не відпускав єго нїколи голодним. Але не знаю, чи була-б причина оказувати єму вдячність, наколи-б вівчарі не були мене виратували від єго міцних зубів в часї моєї першої з ним стрічи.

Нї бук, нї галас був би менї не поміг. Наколи другі, звичайні пси вівчарскі (Schäferhunde) від одного розмаху буком розлїтались, то Білей і не дивив ся на те. Єго приязнь мусїв я собі другого дня купити добрим шматом кулеші, а вертаючи домів треба було коло порции пожертвувати і половину грінки будза, котру я собі взяв на бриндаю, бо глядїв на мене якось з дуже ще неприхильного становиска. За те міг я потім коли небудь приступити до єго стаї і непотребував навіть бука в руках мати, бо коли раз пустили ся другі пси до мене, то я потребував лиш кликнути на Білея і в тій хвили розігнав він всїх від мене. Один пенеко не хотїв раз уступити і уїдав заєдно на мене; тодї Білей полагодив справу так, що котюга тиждень лежала покалїчена під стаєю. Білей з другими псами нїколи не жив мовляв „за пан-брат“.

— Гадаю, що той собака заслужив на те, щоби спімнути єго отут також „не злим тихим словом.“

Козар а кози.

Попри мою хатину гнав часто козар своїх близько 400 кіз на пасовиско у лїс, що тягнув ся у дїл до потока Альбінця. З вінцями мало на сей бік заходили, бо тут були недоступні ломи. Перед двома роками зналив страшний вихор сю часть лїса до землї і постелив смереки як стебелини одну по верх і поперек другої. Стежка, що провадила у потік Альбін була цїлковито заломана. Тепер туда просував ся хиба дикий зьвір та птах. Навіть вівцї не мож було тут загнати; але для нїх такий хаос, то лише до вподоби. Кіз було около 400 штук і я не міг надивуватись, як міг сам один козар дати собі з ними раду, наколи 500 овець пасли аж 5 вівчарів. Коли ще взяти на увагу, що коза немов живе срібло вертить ся без перестанку і супокою, то дїйстно варто було видїти, як той чоловік між недоступними ломами управляв тими бородатими „цїкавіньскими“. Тому просив я козаря раз по полудню взяти мене з собою у ломи.

Днина була гарна і тепла. Спершу йшло все добре, але чим далї тим гірше. Небаном зайшли ми в таке, що треба було то штуками акробати проходитись вздовж лежачої смереки між небом а землею, то рачкувати попід колоди, то знов скакати де-коли з висока на землю, щоби небаном на ново драпатись на иньшу колоду.

Лїзучи отак нераз на руках і ногах, думав я собі, що за чудна гімнастика була-б се для наших деяких міских плеканих „культурників“ а їх великаньскими животами та грубими карчилами, котрих вид вдоволенем і любовю наповнить хиба єдине око канібали. Там і випуклий живіт і кавулистий ніс скоро напростували б ся!

Часто сїдали ми на ломи високо між небом і землею та придивлились розкошуючим ся козам. Пес держав ся завше і всюда лише з нами. За те кіз властиво не було видно. Лиш тут та там виринали голови одних або других як ті хвилї скачучи з одного місця на друге. Як ті духи сувались вони сподом і верхом ломів, ба виринаючи ба пропадаючи. Властиво мож було їх більше нухом чути як оком видїти. Шелест, хрупіт і тріск сухих галузок під ногами зраджували присутність великого числа животин. Декотрі прибігали аж д' нам, декотрі цукали ся головами в таким місци, в котрім іграшка не прийшла-б на думку иньшому другому. Там знов прилила тарката кізка до стрімголов вирослих листочків сосистих на роздертій скалї; здаєсь, що хоть та одна хоче пасти ся спокійно, але в тій хвили стрінула її знов иньша думка у єї чепурній головцї, як у тої гарної женщини - кокетки і в мгнї ока зникла із недоступної скали, знідки здавалось нема виходу.

(Дальше буде.)

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласканим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Публику цїлковито вдоволити.

З високим поважанем.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неімовірно тану цїну бо за 2 зр. 95 кр., можна получити ґарнітура складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше висказаних елеґанцких предметів:

1 вишеславний годинник кивлевий Анкер Реп. (на жадане посріблений), з красно ґравіованим монограмом найправильнїйше показуючий з традїтною ґваранциєю.
1 кивлевий ланцушок до годинника з сильвестнов парисного системи.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара ґзівен до мамонтів з жарков „Garnitie.“
1 ґарнітур складаючий ся з 5 штук ґзівен до коньвраків.
1 пара срібних кульчиків.
1 золотий перстень з красним камінчиком.
1 кишеньковe зеркальце в етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за послїдватою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові**, Страдом ч. 17.

На случай якби ся неподобали кому якеші згадані предмети, може їх до 8 днів по отриманю повернути назад фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстрованої катальоґа вибираних товарів висилає ся на жадане Gratis i franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

від „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і єдиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.		
Резерва премій .	148.480 „	— „		
„ спеціяльна	1.624 „	80 „		486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000 „	— „		
„ емиритальний	18.166 „	60 „		

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, преставає своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адміністрацийні* заінтабулицию або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%**. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житєвих і найкористнїйших комбінацих.

Полїси для членів Тов. взаїмних обезп. і позїки, прод. „Днїстер“ по 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує кашнїй шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуве для мужчин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечности з ортопедичним лекарством і з обложеним приладом до найлїпшого порушуваня.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних заказів.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сікерского.

За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

Ч. 56. Чернівцї, пятниця дня 12. (25.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Кацапский „культуртреґер“.

„Царославная Биковина“ в ч. 10. оповідає про „любовную драму“, яка лучилась дня 1. мая с. р. в селї Підзахаричу коло Вижницї, де гуцул Гаврило Савчук, придибавши другого гуцула Григорика in flagranti на любовнім rendez voux зі своєю жінкою Мариєю — ранив его тяжко сокирою в плечі. „Царославная“ називає се „далеко неслучайним явленієм нравственной гнилї і одичінія нашего гуцульского народа“, а дальше каже таке:

„Просто хуже чім варварскії отношенія! Здїсь великое і благородное поприще для дїятельности ваших сьвященников в гуцульских приходах в цїли противодїйствія порокам і подпесенія нравственности, християньских понятій, укрощенія дикости і ублагороднення нравов у гуцулов, — однажди славних гуцулов сегодня-же так рапидно дегенерующих ся і пособающих“.

Оттаку то науку вишварив бідним і Богу духа винним гуцулам редактор-їадатель „нашої дорогої, чесної і возлюбленної „Царославної Биковини“, але — заадресував її під зівсїм фальшиву адресу; сарако забув (а такі справи то дуже забувають ся!) певно, що лишень забув сказати, хто то властиво розносить деморалїзацию, оту „нравственную гниль, одичіне нравов“ і т. п. поміж наш руско-гуцульский народ.

Позаяк ся елюкубрация орґану буковиньско-рускої кацапнї, тих властивих і справдїшних деморалїзаторів гуцульских є просто обидою для тої бідної в опущеної части нашого народу, а чужі не знаючі справи люди, перечитавши мазанину „Царославної“ могли-б думати, що наші гуцули — то справдї дикуни, здеґенеровані, безбожні, безобичайні розбишаки — тож ми старали ся розвідати про сю справу таки на місци і прийшли до ось якого для орґану нашої кацапнї, тай взагалї для всїх „Какоедових“ вельми некористного вислїдку:

В лїтї минувшого року бурі житя загнали до села Підзахарича одного „коренно-русскаго юношу“, звістного „приверженца“ фальшу і облуди, „контило народное“ і „надежду“ наших хвостатих хрунїв, знаного нам „господина господиновича“, котрого тепер наша кацапня уважає просто за свого Мойсея, а котрий дїйстно стараєсь всїми останками свого пережитого орґанїзму розбудити житє в гниючім трупі кацапскої партиї. Яко „надобиновенно енергический юноша“, старав ся він і час свого побуту на „люфтї“ відповідно вихіснувати. Як кождий кацап, так і сей „многонадеждний“ сьвітильник російского „абрусїтельнаго“ каганця — чув у своїм „благороднім“ серцю незвичайну любов — до гуцулів очевидно „обоєго пола“, а бачучи, що ті гуцули так „поразительно“ зводять ся, він, в гідним своїх „единомишленников“ запалом і „самоотверженієм“, взяв ся по змозї „поправляти дегенерующую ся гуцульскую расу“, бо сей господин кромі всїх властивих кацапни прикмет — був собі „самим красниїшим юношею“, таким принайменьше він себе уважав. В тій цїли навязав дуже близькі зносини зі згаданою висше жінкою Гаврила Савчука, Мариєю і, щоби похвалитись так гарним здобутком і показати его своїм „единомишленникам“ — возив свою „залулку“ навіть до Чернівцїв і держав її тут кілька днїв в готелю.

По кількох тиждних „честний юноша“ лишив гуцульскі гори, а сам поїхав до Чернівцїв дальше „подвизати ся“, але Мария не звернула ніже з дороги, на яку завів її кацапский „культуртреґер, так, що стала звістною в цїлій околици вижницкій зі свого поведеня. Не диво отже, що вкінци мусїло прийти до катастрофи. Нам лиш жаль, що все „закрупилось“ на Григорику, а було-б далеко лїпше і справедливійше, коли-б сам „юноша“, яко властивий виновник, був повіз до Чернівцїв „намадальні“ наслїдки свого поступовани.

Але — *der Dumme hat's Glück* — і хоч гуцули засїдали на нашого кацапика з сокирами, то на жаль, єму таки удалось довезти до Чернівцїв свою „тверду“ шкіру цїлу і „непредиму“.

Отї „здїлки“ розумів ся, непереминають єму цїлком вкрадати ся до порядних товариств і імпонувати „чисто русскім виґанором“.

Із сего бачимо, що мазанина „Царославної“ звернена на фальшиву адресу. Не гуцулів чіпайте ся „честні ґаспадінове“, але наших таки „единомишленников“, котрі удають великих мудрецїв „от востока“ і „культуртреґерів“, а сами несуть між народ крайну деморалїзацию. Вжеж більше „гонорово“ поступив собі обманений, простий гуцул, мстячи ся на своїм соперникуу, ніж культурний „канап-младенец“, що звівши неосьвічену гуцулку на злу дорогу, знищив родинне щастє і супокій бідного чоловіка. Наколи отже вже конче хочете бути апостолами правди і моральности, то зачинайте її проповідувати, на „засїданіях“ своїх „единовірцев“, обшкробайте вперед із себе самих оте моральне болото, сю — як кажете — „нравственную гниль“, а коли се стане ся, то певно не будете мати причини писати про „одичіне нравов среди гуцулов“. Так, так мої „чесні культуртреґери“, від себе зачинайте, від себе!... *Нємчич.*

Війна в Африцї.

Про увільнене Мефкінґа маємо лише неясні і в більшій части суперечні вісти. В кореспонденциї з Преториї бюро Райтера поясняє програну бурів зрадою одного з командантів. Командант Делярей боров ся успішно цїлий день з колюмною, котра надійшла з полудня. Однак в ночи з середи на четвер один офіцир цофнув ся без розказу, не повідомивши про се Делярея, і в той спосіб отворив Анґлїйцям дорогу до міста. Один дневник доносить з Льоренцо-Маркіз, що цїла воєнна сила бурів під Мефкінґом разом з арматами попала дня 17. с. м. в анґлїйскій полон. Ґубернатор Мільнер зателеґрафував до Чемберлена з Капштадту: Ґенерал Бартон телеґрафує, що Мефкінґ дня 17. с. м. увільнено. Деякі дневники

З письма схвачене, в житю бачене.

(Дальше.)

Хвили мовчанки.

Кешковский спокійно докурив сиґаро, іще спокійнїйше пихнув ґарок за вікно.

З тим самим спокоєм він певно перечислював в краївськім товаристві убезпечень і крадені гроші.

Згодом він знов звернув ся до мене.

— Може читали про мене в часописях?

— Читав...

— І я теж з вдоволенєм читав і всею душею радїв, що препіш міг по змозї прислужити ся товариству. Сказати-б мож, я сповнив обовязок горожанина.

— Але-ж, пане Кешковский, що за широкі поняти про горожаньский обовязок!

— Позвольте! Обовязком всякого порядного горожанина вставити ся за тими, кого кривдять і вказати на хиби, які бачить. Возьмім, на примір, журналїстів. Хиба не тим вони весь свій вік занимають ся? Хиба се не їх обовязок, не їх повинностию, не їх званєм? І хиба погорджують ними за те? Зовсїм нї, противно! За те їх всї поважають...

— Та скажіть бо, за ким ви вставали ся?

— За всїма! А передовсїм за публикою, добродїю ласкавий. За тою самою публикою, яку в нас по касах і банках від каси до каси, від вікоця до вікоця переганяють. За їх же власні гроші! Ви прийшли з вкладкою, або по свої гроші. Сак чи так чи дачто заробляти банкови. А з вами як поводять ся? Як коли-б ви по милостиню прийшли. Вас, необізнаного з банковим хїлом чоловіка заставляють „виповнювати“ якісь бланкети, ви маєте ніти сюди і туди, читати якісь незрозумілі для вас написи: „онкальный счетъ“, „текущій счетъ“, „вклады“, „касса купоновъ“, „ассигновки“ — чорт знає що! Ви стоїте пів години, вам кидають назад ваш чек, кажуть: принесїть ассиґнату. Ви стоїте з ассиґнатою під другою касою, де народа тьма, — вам шиздають папір, кажуть: „тутъ онкальные счеты“. Ви тратите півтора години, дві годинї. І за що-ж? За свої ж гроші! Вірте менї, що я переведу намірену мною реформу банкової процедури. Я зневолю всїх до того, що з публикою станут поступати чемнїйше. Так! Я доважу того, що в нас буде так як за границею; що працювати і бігати будуть слуги а не публика; що служба сама буде уганяти з чеками, щоб зробити все потрібне, а не переганяти з кута в кут публику. Прийшли, сказали чого вам треба і сидїли, поки не покличуть. Чи-ж не вигода? І за таку вигоду будете обовязані подякувати Кешковскому: „се его заслуга, се він виказав, що старий порядок невигідний не лиш для публики, але і для банків“.

Кешковский помовчав хвильку.

— А кілько то, завдяки менї знаменитих статий в часописях появило ся! Кілько розумних проєктів! Один радить таку санацию, другий що лїпшу. З практичними і сьвідущими людьми стали радити ся. А не будь мене, так і остало-б все „як бувало“. Нїхто не замічав би хиб банкового дїловодства, в компетентних людий не питано би поради. Чей же згодите ся з тим, що після того всего, після тої прислуги, яку я зробив публицї і банкам — називати мене злодїєм було-б по просту дїлом чорної невдячности!

— Та через вас може потерпіти служба.

— Служба на менї лиш виграла. По перше, раз буде установлено так, що служба робить все, — вона позбудеть ся тисячних непотрібних і прикрих допитів, з якими звертаєть ся все до неї несьвідома банкового дїловодства публика. А се-ж забирає в них много часу і перешкаджає їх занятям. А по друге, банки побачать вкінци, що в них служби за мало; що треба мати єї більше; що годї на одного тілько звалювати; що при такій роботї не можна навіть чека *як слїд* оглянути. І скоро подумаєш, що тілько прислуг банкам і публицї зробило ся за кількомиих...

— Я бачу, що працюю за малу плату, за дешево! Атже-ж, числячи з премією, перший лїпший директор першого банку більше має.

— То він директор!...

— Дарайте, праця директорів банку лепша. По перше, вони працюють без нараженя власної кишенї. А друге — яка їх праця! Прийде, панори підпише і піде. А докола нелад так і остає неладом, невигоди для публики — невигодами. А він сидить собі серед того неладу і хвостики викручує. Та ви знайдїть менї такого бачного директора, котрий до двох років виправив тілько банкових непорядків, що я. І за таку роботу я одержав меньше, ніж найгірший директор!...

Кешковским аж з місця підкинуло.

— Та знаєте ви, що я вам скажу! — крикнув він, мов громом вдарений.

— Ну... ну... як се так?...

— А ви читали в часописях, як тепер в кождім банку всякому чекови пригадують ся. Мало що взнаком не пробують!

— Ну, читав!

Кешковский втихомирив ся і знов закурив сиґаро.

— От ви й осуджуєте. Скажіть, варт такий директор, що в однім роцї нелад викрив, на конечні реформи вказав, банкови 30, 40 тисяч зберіг і службу лїпше виповнювати свої обовязки спонукав, — варт такий директор 10.000 зр. платнї? Варт?

— Директор! Варт!

— Ну, от, я узнав себе гідним тої нагороди. І взяв. І не підозріваю навіть, щоб зробив щось злого.

(Конець буде.)

доносять, що комендантом колюмни, котра увільнила Мефкінґ, був ґенерал Кіченер. Мимо всїх тих вістий Роберте телеґрафує, що доси не одержав урядової вісти про увільнене Мефкінґа.

Роберте доніс, що похід Булера йде пиняво, бо зелїзниця знищена. Рунда доніс, що заняв Ледібранд, а Гунтер, що посуває ся вздовж зелїзниці з провиантом для Мефкінґа і уряджує полевий шпиталь, аби перевезти недужих. Метуен покинув Гопштадт, аби співдїяти з Гунтером. В дорозї до Лїндлею (на оранській території) бури ударили на анґлїйскій конвой, так що Анґлїйцї мусїли цофнути ся.

Державний секретар в Вашинґтонї приняв депутацию бурів і заявив їй, що президент рішими відносинами змушений перестерігати безсторонну неутральність.

Лябоньскі дневники приносять потверджене вісти, що Крїґер казав портуґальскому конзулеви виїхати з Трансвалю.

Шевченківскі вечерницї у Відни.

Вечерницї Тараса Шевченка устроєні заходом українських робітників у Відни дня 29. мая с. р. відбулись незвичайно величаво. Участників явилось до 150. Головно була заступлена класа робітнича, а також з інтелїґенциї явились: пп. др. Ярсевич з женою, др. Евг. Мисула, др. Дакура, др. Олїйник, др. Кердуба і др. Конач. Явились також представителї польских робітників і „Общества студентів“ з Росиї. Дуже прикро вражала неприсутність „Січовиків“, котрі з'ґнорували Тарасове сьвято і волїли, здаєть ся, у тайнї запиватись ніж з робітниками поклонитись апостолови правди і науки. На президию вибрано п. Михайла Пастїчника, віцепрез. п. Долганика, а секретарем п. Дрячевича. Президуючий М. Пастїчник привитав зібраних горячими словами і відчитавши привітну телеґраму від ґімназиальної молодїжи в Золочеві, уділив слово референтови першої точки програми п. Іванови Семанюкови, котрий є вправдї теперішним головою академ. тов. „Січ“, але виступав тут не яко Січовик, тілько яко член робітничої орґанїзациї, в котрій він є дуже ревним аґітатором. Длятого нехай п. Семанюк простить нам, що ми питуємо на сїм місци Січовиків за їх неприсутність. До нас приходять чужі люди, а свої не хочуть. Або ми маємо молодїж з ідеалами, або ми маємо безідейну дрянь. Тов. „Січ“ не варта мати за голову такого дїяча і щирого демократу, яким є п. Іван Семанюк, або він на членів не має жадного впливу і лишень сам себе компромітує, будучи головою мертвого безідейного товариства. Хочемо мати все ясно. А по друге, чому „Січ“ не сьвяткувала вже довгі роки роковин смерти Тараса? Якось глухо і немічно! Herr Obmann! erklären Sie uns die ganze Geschichte, sonst sind Sie auch Schuld d'ran!

П. Іван Семанюк виголосив відчит п. з. „Тарас Шевченко і єго значінє для української суспільности“. Так пропитаних слів і знаменитих думок ми вже давно не чули і ми хотїли-б сей відчит мати напечатаний осібною брошурою.

Другий з порядку забрав слово п. Яхимович Володимир на тему: „Орґанїзация працї“. Сей робітник має незвичайний дар вимови і зрівняв ся з бесїдником п. Іваном Мельником, котрий зараз по нїм забрав слово серед бурі оплесків.

Відтак виступив посол др. Ярсевич і в довгій огнистій бесїдї знаменито інтерпретував Тарасові ідеї, о скілько вони привились межи робітниками. По нїм промовляли ще: др. Олїйник, котрий поставив внесенє, щоби висилати телеґрафічно вираз симпатиї для стрейкуючих робітників в Борщівскім, і заступники чужих товариств. Шевченкове „Посланиє“ виголосив з незвичайним декламаторским талантом знаний літерат п. Сильв. Яричевский.

Відспіванним „Ниий то вітер шумно грає“ і „Ще не вмерла“ — робітники розійшлись з вдоволенєм і з моральним поприпленєм з перед престола ґенїя Тараса доміа. Видко було, що коли до, то Тарасові ідеї, найщиріших мають приклонників серед робучого люду українського. Дай Боже і на другий рік здобатись на такім великім торжестві, а не сумніваємось, що се станесь, бо тутешні робітники українські дають доказ житя і можна сказати, они одинокі з української кольонїї, котрі рухають ся. Інтелїґенция і молодїж інтелїґентна — сплять по байдах. Схаменїть ся, будьте люди!

Робітник.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 24-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Заходом українсько-руского акад. Товариства „Союз“ відбуде ся в четвер, дня 31. с. м. товариска прогулька з музиком до лїска на Горечи. Всї Родини, що схочуть брати участь в прогульцї, зводять зійти ся на Горечи о 5. годинї по полудни. Вступ від особи 60 кр. В разї, єсли би дощ перешкодив, відбуде ся того самого дня забава з танцями в великій салї „Народного Дому“ о годинї 8-ій вечером при такім самім вступнім. Просять ся о як найчисленнїйшу участь, бо забава заповідаєсь дуже красно. Нїякої нашої Родини не повинно бракувати.

За Товариство:

М. Іванюк, голова. *Н. Левіцький*, писар.

Конкурси розписані на місця учителїв або учительок з рускою викладовою мовою при народних школах в Кадобінцях, Малім-Кучурові і в Репужинцях, далї на місця підучителїв або підучительок в Кадобінцях, Малім-Кучурові, Репужинцях, Валиві, Берґометї, Брідку, Чуднові, Дорошівцях, Горошівцях, Кисилеві, Клїводнїй, Лашківцї, Лужанах, Малятинцях, Вікнї, Оршівцях, Ошихлїбах, Погорилівцї, Самушинї, Ставчанах, Суховерхові, Шипинцях, Шипинівцях, Товтрах, Василеві, Вереничанї і Заставнї, та на місця помічників або помічниць в Бабинї, Борівцях, Брідку, Чернім-Потоцї, Дубівцях, Кисилеві і Зеленеві. Подавати належить до пов. шк. ради в Кіцмани до 15. н. ст. липня с. р.

До відомости сьвітлої Дирекциї ц. к. почт і телеґр. в Чернівцях. В послїдних часах зайшло вже кілька случаїв доводї неприємних так для нашої редакциї, як і для австрийских горожан оплачуючих крівані податки, між иншими також і на урядників і функционарів почтових. Листи виходили з нашої редакциї з докладними адресами, писаними по руски, але поблукавши по широкім сьвітї, (були навіть в Росиї), вернули назад, з відки найшли. Чи се нетолерация, чи таки просто злоба одиниць? — Нотуємо також факт, що в черновецких ц. к. трафіках годї дістати руских переказів почтових. Крайна вже пора зірвати з минувшостию!

Безконечна еміґрация. Сими днями з двірця зел. в Чернівцях від'їхало за море знов 150 родин, переважно буковиньских Русинів.

З Балківцїв пишуть: Отсим подаєсь до ласкавої відомости, що повітова учительска конференция для повіта серетского визначена на днї 22-го і 23-го червня с. р. на 8. год. рано в Серетї.

Дальша подорож візитацийна Еп. Шептицкого на Буковинї. Дня 21. с. м. скінчила ся архиперейска візитация деканата черновецкого соборчином в Глибоцї. Владика попращав ся сердечно зі всїми участниками соборчана і від'їхав в товаристві о. декана Шиха на візитацию деканата сучавского. Дальший порядок подорожи візитацийної назначено слїдуючий: дня 21. с. м. до Серета, 22. до Грозани, 23. до Сучави, 25. до Качики а по полудни до Майдану, 27. до Кимполюнґа, 28. до Ґлинка і того самого дня до Радовець, 29. до Садови а 30. мая до Путилова; відтак 1. червня до Вижницї і до Майдану. У Вижници відбуде ся соборчик деканальний, а дня 4. червня від'їде архиперей на Кути-Косів до Станиславова.

Ґрафиня Льоняй а єї отець. З Брукселї доносять, що заходом наши повело ся привести до порозуміня межи ґрафинею Льоняй а єї вітцем, королем Бельґії. Завдяки тому постановлено в родинних кругах, що бунта архикнягиня з'їде ся зі своїм вітцем на вистанї в Парижи і се буде перша стріча по вінчаню ґрафинї Стефанії Льоняй.

Народні віча в Галичинї відбудуть ся в повітї рудецкім дня 24. с. м. в Комарнї, а дня 25. с. м. в Рудках; в обох місцевостях о 2. годинї пополудни з таким порядком дневним: 1) Вступне слово і вибір президиї; 2) Реферат політичний „Положенє політичне в краю і державі а Русини“; 3) Реферат економічний „Нужда серед нашого селянства, і які суспільно-політичні реформи конче потрібні, щоб нашому селянству помочи; 4) Реферат повітовий „Про вибори до ради повітової.

На ювилейний обхід краківского університету висилає „Наукове Товариство імени Шевченка“ письменний привіт, а крім того проф. Колессу яко репрезентанта Товариства.

Учительска семинария мужеска в Сокали вибрала своїм делеґатом на ювилейний обхід дир. Тисовского.

Проф. Кареєв, бувший професор петербурского университету і широко звістний історик, гостив — як доносить „Дїло“ — минувшого тиждня у Львові за-для наукового використаня місцевих бібліотек і архівів. Кареєв забирає ся до писаня історії Европи за послїдних 30 лїт і, розуміє ся, хоче увзглядняти в нїй і Австрию, а специяльно Галичину. Користаючи з побиту у Львові відвідав він проф. Грушевского, панно Наталїю Кобриньску, д-ра Франка і д-ра Колессу, а в суботу загостив до товариства „Академічна Громада“. Руска молодїж привитала знатного ученого і правителя молодїжи відповідною промовою, на котру відповідаючи він, просить дарувати, що не потравить говорити тою самою мовою, якою молодїж єго привитала, бо він не учив ся єї, а вже сам факт, що Росиянам треба вчити ся русько-української мови доказує найлїпше єї окремішність. Цїлий вечер перебув проф. Кареєв серед нашої молодїжи, заводячи дуже цїкаві розмови про нашу наукову роботу, про наші видання, особливо інтересував ся працею молодїжи, та розпитував і загалом про житє-буте галицких Русинів. До нашого народу, до єго працї і стремлїнь проф. Кареєв відносить ся дуже симпатично, а з кождого питаня віяла щира прихильність. Тому-то і Русини сердечно витали між собою сего ученого Великоруса і спомин про єго гостину зашить ся їм на все милим. — Рівнож польский світ науковий і лїтераций витав сердечно проф. Кареєва в „колї лїтерацко-артистичній“.

Рільничі курси для женщин вітворено дня 17. с. м. в Москві. Слухати викладів позволило міністерство на сей рік лишень 45 женщинам, але є надія, що на будучність прибудо кілька нових відділів і тоді за призволом міністерства число слухачок зможе ся. Проґрама курсів обіймає на разї рільне господарство, ховане худоби і рільничу економію, як також відомости з поля хемії, фізіольоґії, ботаніки та анатомії звірят. Науку огородництва, шовківництва і лїсництва подає ся практично. Крім сего задумують що устроїти практичні курси пчільництва, молочарства, огородництва, ховання худоби і и. На сї остатні курси будуть приймати навіть такі кандидати, що не покінчили народних шкіл.

Загальні збори Руского товариства педаґоґічного станиславівского відбудуть ся д. 3. і 4. червня с. р. (в хат. Зелені сьвята) в Станиславові. Засїданє виїзду відбуде ся д. 26. с. м. о год. 6. по полудни.

Людовий концерт в честь Т. Шевченка відбуде ся в недїлю д. 27. с. м. в сали Народного Дому у Львові о год. 5. по полудни заходом Головного Видїлу товариства „Просьвіта“ при участи Львівского Бояна і Кружка музичного. Цїни місць: фотель 60 сот., перворядне крісло 40 сот., другорядне крісло 30 сот., вступ на салю 20 сот., вступ на ґалерию 10 сот.

Ожив в гробі. З Салинї на Угорщинї доносять: В недїлю відбув ся там похорон інспектора Краєса. В три дни по похоронї копали робітники гріб зараз побіч гробу Краєса і зачули в нїм нїйсь шелест. Зараз розкопали гріб, а по отвореню домовини, Краєс давав ще знаки житя. Лїкарі роблять надію на привернене Краєсому житя і здоровля.

Виріб пива в Галичинї. В місяцї марцї 1900 року було в руху 110 броварів, в яких виварено 88.490 гектолїтрів пива. Броварів було в руху і виварено в округах: брідецкім 12 (7.333 гектолїтрів), бережанськім 4 (1.898), чортківскім 4 (964), ярославскім 12(5.035) коломийскім 6 (4.322) краківскім 4 (3.260) львівскім 5 (5.076), новосандецкім 7 (4.010), перемиским 3 (4.710), ряшівскім 11 (4.926), самбірскім 5 (2.628), сяноцкім 5 (4.310), станиславівскім 8 (5.910), тернопільскім 10 (4.488), тарнівскім 4 (20.564), вадовицкім 7 (8.806), жовківскім 2 (270). В містї Краковї 3 (4.492), в Львові 1 (10.100 гектолїтрів).

Страшну кару, видумано в середній Африцї на злодїїв. Засудженого закопують по шию до землї а около него привязують на шнурках шість зголоднїлих щурів. Щурі кидають ся на голову і відгризають тїло кусень за кусником. Нещасний боронит ся в той спосіб, що старає ся зловити устами щура і перегрызти шнур, або душить їх бородою. Коли всїх шість щурів убє — одержує свободу.

Назад з Бразилиї. Ще в половинї лютого с. р. виеміґрувала була із сказатского повіта численна партия селян до Парани, а межи иньшими Мартин Милий, господар з Остава, з родиною зложеною з шести душ. Милий продав був цїле своє майно, обійстє і три морґи поля, за 1800 корон. Другий еміґрант, Андрух Гупуляк із Старомінщини, виїхав за море з родиною з 8 душ, продавши своє обійстє і ґрунт за 3000 корон. Дня 14. с. м. вернули оба назад до Галичини, наблукавши ся цїлих три місяцї по лїсах та степах Парани, але вернули голі і босі, без крейцара. Розповідають, що наші еміґранти дістають в Бразилиї, що правда, досить ґрунту, але неурожайного та зарослого лїсом, котрий треба палити і корчувати, аби можна садити на нїм кукурудзу. Зарібку нема; щоби якийсь гріш заробити, треба кільнадесять миль ходити.

Стан землеплодів у всхідній Галичинї. Початок мая досить топлий вплинув трохи корисно на озимину всюда (з виїмком Подїля, де було за сухо). Однак від 10. мая настала студінь, а 11. і 13. морози, котрі рестинили знищили так, що там, де числено на поправу лихої озимини, счезла вся надія. Конюшина і трави ростуть дуже слабо. Ярі засїви сходять дуже поволи. Горох потерпів місцями від морозів. Тютюн, засаджений з початком мая, пошерз зонєм на Покутю. Ячмена і вівса на відслонених місцях потерпіли також від морозу. Найбільші шкоди наніс мороз садам. Цьвітостан груш коло Львова, в Стрийщинї, Самбірщинї і Перемищинї знищений до тла. Неменьші шкоди потерпіли сади в Заліщиках. Морелї в часї морозів були вже відцвили і заповідали велику надію, липинцї були в повнім розвою, — а тепер всьо знищене. Шкоду, яку зробили морози від 11. до 19. мая в самих мореляx, оцїнюють на 60.000 корон. Поля засїяні кукурузою в Заліщицкім сїдали тепер заорують і засївають вдруге.

Два канадийскі міста Отта і Гаєл, що розвергались по обох берегах ріки Оттава, в провінциї Онтаріо, навістив огонь минувшого тижня і лютив ся з такою скаженою силою, що наробив шкоди на 17 мілїонів долярів, 13 людий стратило житє, а 15 тисяч лишилось без даху і занятя. Пожежа розпочалась в Гаєл, де з фабричного комина вітер нанїс полуми на поблизкі дахи робітничих помешкань, а звідтам на другі дома в обох містах. Багато потерпіли робітники, котрим майже все пропалилось.

Страшна катастрофа. В копальні угля в Sheffield, стану Utah, в північній Америці наступив вибух запаленого пороху, що містив ся в бочках. Наслідки тої експльозиї були фатальні, бо до 300 робітників стратило житє. Трупів витягають ще і доси.

З зелізничого вагона. Перед звичайним трибуналом віденьского суду відбув ся онодї процес, в нім обжаловуван якийсь Ніслер з Бурвередорфу під Відньом зелізничий заряд за потовчене. П. Ніслер їхав минулого року зелізницею і заким ще усїв на лавку в вагонї, поїзд рушив несподївано з місця і п. Ніслер потовк собі голову, а в наслїдок сего дістав нервозу. Яко відшкодоване жадав п. Ніслер від зелїзничого заряду 20 тисяч корон. Підчас розправи показало ся, що поїзд рушив несподївано з вини машиніста, але що заниник також і пошкодований, то за се присуджено єму лишень половину жаданої квоти.

Родинна драма. Властителька дому Міллер в Фельдмахінґ, в Баварії, дістала в ночи несподївано помішани ума. Недужій здавало ся, що єї муж є великим грішником, а за свій гріх мусить тут на земли спокутувати. В наслїдок сего збудила она обоїх своїх дїтий і казала їм молити ся при постели свого батька, а сама взяла набитий револьвер і стрілила в груди спячого мужа. Перестрашені дїти вибігли на двір, а на їх крик зійшли ся сусїди. Коли вийшли до комнати, божевільна лежала вже без житя з простріленою грудию.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Довго сидїли ми отак на догідних місцях та придивлялись тому живо пливучому житю в округ нас. Вражінє окруженя було дивне. Ми майже нїчого не говорили а поринали більше у збуджених думках. Навіть пенсно лежав коло козара спокійно, простерши голову на висунені лаби, смерті вперед себе на грубій смерецї.

„Козарю! Тепер я видїв як ти без трудности пронадите ті кози в одним напрямі просто себе, але як думаєте ви зібрати те розсипане живе срібло до купи і покерувати в иньший бік?“

Козар не надумуючись свиснув в палець. Пес схопив ся, а небавом вирвнула чорна коза як з під землї з дзвіночком на шиї і стала як жовнїр перед нами. Козар махнув буком на право. Коза пустилась просто в той бік а стадо кіз рушило як жива струя в той бік за голосним дзвіночком. Ми встали і справились й собі за тим розумним сотворінєм. Тепер розумів я вже, як в силї був один одинїський чоловік пасти спокійно і тихо 400 кіз з легкостию, наколи до 500 овець потрібно було пятьох півчарів, котрі як божа дитина неустанно горлали „а-гон“ стримуючи таким чином вівцї і себе при купі.

Не дурно то кажуть, що з розумним лїпше згубити як з дурним найти!

Ми звернули обочем горба на полудне, зайшли в яр зарослий малинником два рази висшим як ми, перейшли з трудностию ті чівчиньскі „джунґлї“, для кіз, була се чиста роскіш, зайшли відтак в густу хащу смерекову, що колола з усїх боків, як розпечеными дротиками, аж коло пятої години вийшли ми у свобіднїйшу сторону горба та придрапались за годину поволи до моєї хатини.

Козар виглядав тепер як перед тим. Єго охіж відповідна до таких „прогульок“ не потерпіла між домами нїчого. Як перед роками, виглядала єго коротенька сердачина закинена мальовничо на плече, єго штани і шкіряна торбінка і нинї однакові. А я? Жаль ся Боже! Де-б й замкненими очима не штуркнув пальцем, то влучив би на голе тїло. Лиш цундре та фалате висїло на менї!

„Зачекайте троха козарю, я швидко переберу ся, та підем разом до дою“.

„Нїчо, паноньку! Я запалю тимчасом в колибі люльку“.

Колиба стояла одних 50 кроків віддалена від моєї хатини. З моїм перебиранєм я скоро впорав ся, приходжу до колиби, а козар все ще шпортає на почінки в жару.

„Козарю! Нам коза втечуть. Он за горбом не буде їх далї й видко“.

Вони полониною просто до своєї стаї скорили.

„Нїчо паноньку! Ми їх зараз здогоним“. Встав, вийшов з колиби, засвистав в палець, вернув ся, вийняв люльку з жару, ветромив в зуби і каже: „ходїм!“

Дивлюсь, а кози обернулись як на команду сюда, стали як жовнїри на місце і очікують приказу. Коли ми прибули до них, вони розступились, зробили дорогу, а як ми перейшли цїлий гурт, то вони обернулись і спокійно йшли за нами, о стілько кози можуть спокійно йти.

Тепер і иньшими разами мав я нагоду подивляти інтелїґенцию тих живих і симпатичних зьвірят.

Житє на полонинї.

Житє моє плило на полонинї, як вже сказано, спокійне і майже одностайно а все-ж не зазнав я там майже нїколи нудьги; бо хоть загально було воно що дня майже те саме, то всеж не було занятє одного дня другому ідентичне. В способі переведеня того занятя вилїталось завше само собою щось нового, цїкавого. По снїданю, коли сонїшне сьвітло росу вже зняло, йшов я в окраїну близького лїса, розіпняв свою гамату між смереками, лиг і читав легку лектуру. Шепіт смерік засипляв мене деколи в моїй гойдалцї. Часто прилетить синичка, щебече, говорить по свому, скаче, вертить ся, приглядаєсь менї майже у зуби, „тьфу, що за мара тут висить!“ Відлетить, прилетить, других прикличе, знов приглядаєсь, невторопає, в яку рахубу мене узяти, нарештї фуркне, полетить, щоб иньшим разом знов мило мене занятя! Нинї синичка, завтра кривописний, потім повтачі, там знов зеленчка, мини, або вивірка вальбігнуть, поскачуть, пипулять очка нишпорять, вертять ся, все щось шукають, мов би згубили, або забули щось тут.

Деколи навіть червоні гадюки присувались на те сонячне місце і звивались підомною в колачик і виглядали тодї мов ніжна барвна тканина. Приглядаючись їм і їх лївому житю якийсь час, вставав я і лагодив їх порядно, недарувочи нїколи те житє повне злоби і їди.

Нераз придивляючись тим живим батогам, задавав я собі питанє, на що те сотворінє живе на сьвітї, нїкому нї на-що не здале, хиба що на смерть, або страшну муку. Та й до нинї не встиг я на се питанє подати відповідь.

Кажуть, що в природї все дуже мудро, і в найкрасшій гармонії упорядковано.

Я приглядав ся раз із моєї гамати, як незамітно сунулась та червона погань до близького корча, де сидїла мила пташина низько в ніжнім гнїздочку. Нїм я встиг перешкодити, ветромила гадина блискавкою свої смертоносні зуби в тїло невинної пташини. Потім відсунулась і чекала на конець житя в муках конаючої пташини, щоби потім жертву проликвути. Але я вже справив їй иньший праздник.

Так само бачив я нещасливі жертви отої галюки з поміж овець при тамтїй колибі. Завжди стояло там кілька відособлених овець і ягнят в кошарі покалїчених червоною гадиною.

Дивна річ, що всї були завжди однаково вкушені, у шию. Вони мучились страшенно. Спухлене шия відпадало з часом від тїла і оставалась страшна розталапана рана, що не хотїла ся гоїти.

І се малиб бути нехибно льоґічно і мудро уложені відносини вселенної?

Отак сегодня, так завтра, позавтра, нїби те саме моє житє а всеж завжди чимесь иньше, нове.

В полудне вертаю до хати. Василь в колибі, чути вже, порався коло ватра, лагодить обід. По обідї йду вникле в глубокий яр з полудня, де стрімголов спадає потічок Гомулець. Він виливає високо з Чівчина грубою струєю і виливає годину ходу в потік Альбін. Там блаючу я годинами, купаючись якийсь час наго у воздусї і сонячнім сьвітлї. В яру стремлять сотки метрів береги в гору. На них добре студиювати верстви, поклади формациї, з яких складаєсь Чівчин. Як прийдуть малини, то по дорозї туда і назад приємна забавка з їх пахучими смачними і здоровими ягодками. На жаль достигають вони тут аж в першій половинї серпня. Але як прийдуть вже, то був се для мене час розкошів.

(Дальше буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Учитель, ч. 10. з 20. мая. 1900. Зміст: Початок і розвій шкільництва на Руси, подає Ант. Павенцкий. — Кара в домовім і шкільнім вихованю. — Відозва філї „Руского Товариства педагогічного“ в Коломиї. — Проґрама загальних зборів „Руского Тов. педагогічного“. — Вечина.

Дзвінок, ч. 10. з 20. мая с. р. Зміст: Старий воробець. — Казка про мертву царівну і про сїмох богатирів. — Вандрівний музика. — Бють пороги. Т. Шевченка (з ілюстрацию). — Щастє. — Доля. — Загадки.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 23. мая. Раду державну скликано на день 6. червня. На порядку дневнім мае знаходити ся буджетова провізория. — Дня 18. с. м. підписано розпорядженє, котре мае на цїли удержаненя 2.000 неерарияльних почтових урядів в Австриї. — При доповняючих виборах до ради громадскої в IV. і X. дїльници вибрано антисемітів.

Будапешт, 23. мая. На вчерашнім засїданю буджетової комісиї австрийскої делеґациї раджено над військовою ординарию. Після довшої дискусиї принято цїлу військову ординарию.

Петербург, 23. мая. Цар ратифікував всї ухвали мирової конференциї в Гаї.

Преторія, 2в. мая. Відбули ся тут збори під голим небом при участи около 2.000 осіб. Нараджувано ся над ситуациєю в случаю облоги Преториї і вибрано комітет для охорони жінок та дїтий.

Капштад, 23. мая. Розносила ся поголоска, що Англичани здобули 27 льокомотив, приналежних до вільної держави Ораниї.

Льондон. 23. мая. Ґенерал Булер доносить, що одержав вістку від Бетума, що єго кінні стрільцї попали в засїдку бурів, при чім згинуло 66 жовнїрів. Бетум цофнув ся до Ньюкастль.

Вешінґтон, 23. мая. Депутация бурів зложила вчера неофіцияльну візиту президентови, Мек Кінлеєви. Президент заявив, що Сполучені Держави не можуть підняти ся інтервенциї, бо ще не давно тому Анґлїя не приняла від них такої самої прислуги. Делеґати відповіли, що само пересьвідчене, що Америка є прихильником бурскої републики подає їм велике задоволенє.

Не забувайте
на докінченє будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Д-р ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша нагорода на виставі краєвій у Львові 1894 р.

ФРАНЦ

БУЛЇНЬСКИЙ

виробляє повози, візки, фастони, залубні і всїлякі и галузь володїнства входячі предмети, як також принимає всїлякі направки, відновляє, переробляє, міняє і скупповує старі повози.

Робітня в ЧЕРНІВЦЯХ при улици **Зелїзничій ч. 1.** в власнім домі.

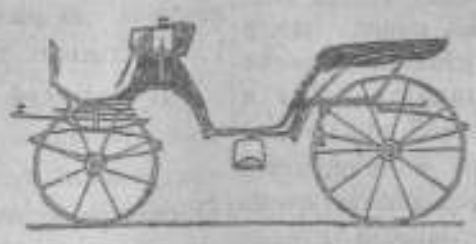

Всїлякі роботи під **ґваранциєю.**

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші **плащі жіночі, для дївчат і дїтий** (зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані), **жакети, мантильки, ротунди, порохівники** з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ для панів, хлопців і дїтий, **загортки, шльафроки, футра** міскі і до подорожи, **Менчикови, Гавельоки** і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважую заняття шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуви для мущин, женщин і дїтий з те ніоли найновійших фасонів як: черевики гладкі, та з видї остроконечностім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до найлїпшого порушування.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас наґнїтки та всякі нарости на ногах. Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі здоровлєнє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неймовірно таку цїну бо за 2 зр. 95 кр., можна получити ґарнітурик складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше висказаних елеґанцких предметів:

1 вишеновий годинник наклений Анкер Рек. (на жадане посрібляний), з красно ґравіреваним монеґрамом найправильнїйше показуючий з трилїтною ґаранциєю.
1 шкіляний ланцушок до годинника з сильнїйшою марнисо сиєму.
1 прегарна шпилька до краватки з бриляитом.
1 пара сиїнок до мишетів з маркою „Garantie.“
1 ґарнітур складаючий ся з 5 штук сиїнок до шпанарків.
1 пара срібних кулчиків.
1 золотий перстень з правим камінчиком.
1 кишеньковє зеркальце в етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за посилатою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові**, Страдом ч. 17.

На случай жоби ся комусь не подобали кому висше згадані предмети, може їх до 8 днів по отриманю звернути назад фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстровані катальоґи ювілерских товарів висилає ся на жадане Gratis і franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і єдиноє руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.		486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій .	148.480 „	— „		
„ спеціяльна	1.624 „	80 „		
Фонд основний .	72.000 „	— „		
„ емеритальний	18.166 „	60 „		

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.563 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставає своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Позички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїм. креди. „Днїстер“ на 5½% і 1½% додатку на кош. адм.

Інформациї і пропоциї до заключеня обезпечень житєвих в найпорятнїйших комбінациях.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten є на складї в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сєверского.

Ч. 57. Чернівцї, недїля дня 14. (27.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Ще Драйфус.

У Франциї зачинають знов підгрівати справу Драйфуса. Eclair подає сензацийну вість, що правительство збирає новий материял до ревізиї процесу в Реи. За точку виходу нового процесу має служити ствердженє нового факту, що Черпуский, головний сьвідок зізнав в попереднім процесї фальшиво. Докази на се правительство мало одержати від якогось австрийского підданого II. Має то бути Пшиборовский, котрий намовив свого товариша в міністерстві зелїзниць до крадежи тайних актів. Пшиборовского, котрий утїк був з Відня, арештовано відтак в Бельгії і видано правительству Австриї під услівем, що справа не піде на судову дорогу. Справу нової ревізиї витягнено також у французскім парляментї, а при тій нагоді націоналїсти дуже остро ударали на правительство. Вальдек Русо заявив, що і в будучности буде сповняти свої обовязки. Сумні події, котрі так довго непокоять Францию, використано против републикаціи і тому правительство добре зробило, що через помилуванє Драйфуса почувало ся до обовязку раз вже закінчити цїлий процес. Бесїдник домагав ся закона против клеветників голови держави, і закона о стоваришенях, аби не допускати до надмірного розросту мастку мертвої руки. На закінчене бесїдник поставив справу довіря до кабінету. Палата відкинула звичайний порядок дневний, а приняла порядок запробований правительством, котрий приймає до відомости заяву правительства. — П. Гумберт зажадав, аби правительство рішуво заявило, що не дасть наклонити ся до відновленя справи Драйфуса. На се президент кабінету заявив, що справу Драйфуса уважає за замкнену. Поправку до порядку дневного, взиваючу правительство, аби не допустило до відновленя справи Драйфуса і цїлий порядок дневний принято.

Війна в Африцї.

Про увільненє Мефкінга Роберто телеграфує: Я одержав від генерала Баден-Повеля вість, що увільнив Мефкінг дня 17. с. м. по сильній борбі з ворогом, котрий поніс тяжкі страти. По стороні Анґлїйцїв було 3 убитих і 22 ранених. Повель вирушив відтак з Мефкінга і заатакував головний табор ворога і вигнав его з позиций. Командант бурів мало що не попав в полон. Анґлїйцї забрали одну армату, хоругов, богато амуницї і провіянту. На боєвищи знайдено 4 убитих і 15 ранених бурів. Здає ся, що ворог пофас ся на всїх точках. Лише одна команда заховує ся спокійно, здає ся в тій цїли, аби крити відворот війск. Дорога з Кімберлею до Мефкінга вже має бути вільна. В Фрибурзї, котрий лежить в половині дороги між обома містами піддало ся 800 повстанцїв.

Бюро Райтера доносить, що Френч перейшов ріку Реностер на північ від Кронштаду. Після инших вістий, бури, котрі мають тут 15 армат, ладять ся до сильного опору. Робертс телеграфує, що генерал Гамільтон станув в Гайльбровї, місцевости положеній на північ від Кронштаду. Гамільтон стратив доси лише 75 людий. Девед цофнув ся.

Дневники все ще твердять, що між Крїгером а анґлїйским правительством відбула ся виміна депеш в справі заключеня мира. Сельсбері мав відповісти, що лиш безвзглядну капітуляцию прийме за услівє закінченя війни. Крїгер мав на дотичне питанє відповісти дневникови World в Новім Йорку, що вість про его просьбу о заключенє мира є неправдива.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 26-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім" і при кождій нагоді збирайте складки.

Відомости особисті. Капітан краю Лунул і пос. др. Стефанович прибули з Відня до Чернівцїв.

Промоциї. На днях відбула ся на тут. університетї промоция Альфонса Реґіоса на доктора прав. — П. Каїтан Стефанович, син заслуженого посла дра Стефановича дістав на університетї в Празї титул доктора права.

Адвокатску канцелярию отворить небавом в Чернівцях наш земляк, син покійного нотара з Кіцмани, др. Стефан Гординьский. Тепер є він обороцем в справах карних і мешкає в Чернівцях при ул. Головній Ейценберґа (де була канцелярия нотара Зайонца, в домі Шпиряка). Витаємо сердечно нашого земляка серед руской громади в тій надії, що прибула нам нова патріотична сила і поміч. Ми переконані, що буковиньскі Русини звернуть ся з повним довірієм до дра Стефана Гординьского, в тім пересьвідченю, що найдуть у него завсїгди щиру, добру пораду.

Заходом українсько-руского акад. Товариства „Союз" відбуде ся в четвер, дня 31. с. м. товариска прогулька з музикою до лїска на Горечи. Всї Родини, що схочуть брати участь в прогульцї, взволять зійти ся на Горечи о 3. годині по полудни. Вступ від особи 60 кр. В разї, єсли би дощ перешкодив, відбуде ся того самого дня забава з танцями в великій салї „Народного Дому" о годині 8-ій вечером при такім самім вступнім. Просить ся о як найчисленнїйшу участь, бо забава заповідаєсь дуже гарно. Нїякої нашої Родини не повинно бракувати.

За Товариство:

М. Гостко, голова. *Н. Левіцкий*, писар.

Дурному вічная память. Мустяцова Hetz-Post в новинцї п. з. „Zur Nationalitätenfrage in der Bukowina" пише про „історичний документ" губернїяльного уряду краєвого з дати Львів 8. мая 1828 року ч. 14.848, підписаний тодїшним губернатором князем Августом Льонґіном Лобковичем, котрий то документ,

З письма схвачене, в житю бачене.

(*Конець*).

— З нашої бедни, так і виходить, що вас за наші заслуги, коли вже не трюмфом почтити, то бодай у Львові на спокійне житє лишити випадало-б.

— А хоч би і так! — спокійнесенько сказав Кешковский. Стратив би хто на тім? Знекав би скорше. Банкова служба знала би, що Кешковский тут, бачно слїдила-б: „знов щось скоїть ся!" А тепер вони знають, що я повинен втекти — через два, три тижнї, гляніть, знов нїйде в них все делюм-полелюм. А хоч би й не те. Адже-ж я вкрадені гроші видам. Так чи не лїпше було-б, коли-б я їх видав у Львові своїм купцям, ремісникам заробити дав. А то тепер прийдеть ся їх за границею викинути, яких Венециян, чорт їх побери, запомогти. За що?

Кешковский здвигнув плечима.

— Взагалї такими, як я, в нас не вміють покористувати ся.

— Дефравдантами?

— Будьте певні, дефравданти пожиточнїйші часом для суспільности, нїж честні люди. Вони пожиточні вже тим самим, що крадуть. Крадучи, показують, де зле що уміщено. Ви бодай зверните на се місце увагу і укріпите его. Кождий дефравдант береже вас перед ще більшою крадежею. Своро вкрали вам 100 зр., як вже 1000 зр. так заховаєте, що нїхто до них не доберет ся. Взагалї, дефравданти пожиточні, добродїю. А знаєте, наприклад, кого-б я до ріжних видїлів вибирав?

— Ну?

— Дефравдантів.

— Що-о-о?

— Дефравдантів. В видїлах вони були-б пожиточнїйші нїж честні люди. По перше, дефравдант мусить щось вкрасти. Значить, він мимохіть буде громадити доходи а цїдити в розходах. Цїлу масу поних доходів товариству приспорить. А друге — він все буде занятий, не сидїтиме, загнувши руки. І важними дїлами буде занимати ся, бо чим важнїйше дїло, — тим більше можна вкрасти. І користними дїлами буде занимати ся, бо єму необходимо потрібно, щоб его уважали користним тружеником, дальше на публичній службі лишили й дальше красти дали. А честний чоловік? Що єму! Репутация, поважанє є! Що єму потрібне? Що може бути для спонукою до працї? Дефравдант мусить вислугувати ся, щоб его терпіли. А честний чоловік на свою чесність надїєть ся. Дефравдант мусить мати симпатию в суспільности. А честний? Він і так єї має... Честні сидять, загнувши руки.

— Але-ж дефравдант краде!

— Сам один — додайте! А за те вже другому вкрасти не дасть. Бо сам красти хоче. А думаю, що один все меньше вкраде, нїж цїла стая злодїїв. Такий все глядїти буде: коли сей чого вкрав, що я вкрасти можу! А честному що на тім належить. Дефравданта не виведеш в поле, бо сам всї входи і виходи знає. А честний — і не в догад буде єму, як се чи те може стати ся. В него в під носа вкрадуть, а він всього за чесного матиме. А в дефравданта не вімкнеш! Носом чує, де дефравдацию пахне.

— Але-ж розкрадуть все.

— Нїколи. Дефравдант дефравданта вилїдувати буде. Конкуренция вийде. Розсердять ся один на другого. „От позбутись би его, щоб самому зачати красти!" І хто-б лиш замочив палець, виявлять его. А коло честного така конкуренция зберегти ся...

— Ну, а хиба вони змовитись не можуть?

— Даруйте! але я говорю тут про більших дефравдантів. Такі на дрібний подїл не підуть. Такі все самі трудять ся. Се лиш дрібнота в шайки входить і грабить. А більший любить урвати, але так, щоб се не замітили остало ся, щоб єму друге дїло поручили, щоб знов мож було урвати. Та в публичних інтересах лїпший вже злодїй, що хоч і сам краде, але й другим пожитки приносить — нїж честність, котра сидить, загнувши білі руки. Нї собі, нї людям! Яка користь з его чесноти?

— Гм! Та ви неначе горді своїм фахом?

— А гордий! І маю право гордитись. Щоб бути добрим дефравдантом — треба мати розум. А чесному — і одної глупоти доволї. І я дуже рад, що галицка суспільність як слїд мене оцїнила. Міркуючи по часописним статям, мій поступок збудив скрізь радше одушевленє нїж негодованє. Менї віддають те, що менї належить ся, звуть спритним, талановитим.

— Позвольте, що одно питанє. Говорячи про прислуги дефравдантів, висказали, що вони показують...

— Ага! до що зле уміщено, де нелад...

— Але такий радикальний спосіб показуваня...

— Половичність нїколи нї до чого не довела і не доведе. Тут як раз лиш треба радикально.

— Не те! Я хотїв сказати, що такий радикальний спосіб небезпечний. Вимагає в ценнім роді резиґнованя з суспільних дїятелїв, що посьвячують себе для суспільности, в цїли виявленя хиба дорогою крадежи.

— Се ви про тюрму.

Він зморщив ся.

— Ну, по перше, тюрма не на злодїїв, а на дурнів, що туди попадають ся. А друге — що-ж тюрма! При новій системі тюрем в тім для доброго злодїя нема нїчого страшного. Перше вас сиджали з дрібними злодїями. Се понижувало вас у власних очах, мішало з болотом! А тепер — ви в клїтцї — один як палець! Сидите і в спокою укладаєте нові плани...

— Але-ж тепер тюрми острійші!

— То й лїпше. Се вчить вас — се досьвід. Раз попали ся — в друге не схочете. Совісній ше вже поло свого дїла погрудите ся. А головне, не попасти ся.

— Легко сказати!

— А от, дїйчи вже вправ і не попав ся.

І він обернувшись до стїни захропів, як хропіти можуть лиш чесні, добрі душі.

В. Шурат.

по думці такого знатока, яким є редактор Hetz Post-а п. Моріц Штевель — є і мусить бути „історичним“ (?) доказом румуньскости Буковини, а то тому, що се письмо, в нагоді сказавши, нормуюче на Буковині торговлю мясом — є зредаґоване в язиках німецкім і румуньскім. Hetz-Post ніяк не може собі порозсунати у своїй глупій мозківниці, що се були часи, коли в чисто славяньскій Галичині панував виключно лише язик німецкий, так як на руській Буковині — язик волоский. Платні румунізаторскі гавкуни поминають нарочно такі факти, котрі доказують цілком щось противного від їх бріхень. Адже більша часть Галичини є чисто руска, королевством зробив Галичину руский князь Данило: Львів, той самий Львів, звідки Hetz-Post дістала „історичний“ документ — заложив руский князь Лев, хоч ґубернат. урад урядував недавно по німецки і хоч нині цісарский намістник урядує лише по польски! Адже і у всіх прочих містах на Руси галицкій як: в Тернополи, Теребовли, Перемишли, Галичи і т. д. урядують нині по польски, хоч вони є містами чисто рускими і справді історичними! Чи, коли примірок за 100 літ нині будь румунізаторский покорч в роді Hetz-Post-а дістане письмо „urzędu gminnego w Halicz“, то се теж мало-б бути „історичним“ доказом, що місто Галич, а з ним і цілі східна Галичина, була, є і буде „корінно“ польска? Чи лажене в чужий город надає вже свини право до него? Чи індивидуа, редаґуючі ґазети в язиці німецкім, служачі за гроші горетці розбишак румунізаторских, тратить вже через то ціхи поколїня „ізраїлевого“ славного на весь сьвіт з того, що за гроші цілувало-б чоловіка — вепда, з виїмкою лише уст і рук?... „Das Originaldocument wird dem Landesmuseum einverleibt werden“ — пишуть збанкротовані „геніі“ Мустацового орґану... Ну, ну, чому-ж би ні? в музеях є й куріози! Але шкода велика, що сего славетного орґану не читає Льомброзо, він сказав би тут щось иньшого.

Найсильнїйші і найвисше на цілім европейскім континенті положені мулові купелї в межиріччу Дорни і Золотої Бистриці в **Дорнї** на Буковині. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Послїдна стация зелїзнича Кімполюнґ з численними получеками до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїточі. Прогульки в околицю фірами, верхом або спацерами.

В краснім купелевім забудованю може побирати купелї після наймодернїйших системів. Курация гидропатична послугуєсь вишколеною обслугою. Курациї молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, білярдовими. Харч у власнім заряді. На замовленя резервує п. н. заряд купелевий комнати в купелевім готелю, уряджеим з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню кошта купелїв і оплата помешкань значно обнижені.

Яко нашій холодячий і помічний на катар і хрипку уживаєсь квас альпійський з Поляна-Неґрі, поручений ц. к. зарядом купелевим. (Можна его набувати також в ц. к. дирекциї дібр в Чернівцях по цїні 30 сот. за $^{3}/_{4}$ фляшки, а 34 сот. за фляшку літрову. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

П. Сидір Годованьский учитель з Луканця просить нас подати до загальної відомости, що він принял заступство „Краєвого товариства вскуранийного“ на житє і від ріжнородних шкід, як: граду, огню, грабежи і т. п.

Із Заставни дістаємо слїдуюче письмо. Прошу уклінно Шановну Редакцию в найблизшім числї „Буковини“ помістити ось що: В імени кружка драматичного складаю Вп. п. І. Стратичукови інспекторови повіт. щиру і сердечну подяку, котрий помимо того, що на день 18. мая була скликана повітова конференция учительска, де яко предсїдатель-інспектор мав богато справ до залагодженя — не відмовив нам своєї помочи і ревно заняв ся був уряджeнем сцени, як також і касою. Надмінити вміння мушу, що і п. Іван Пропопович учитель тамошний доложив богато трудів — за що і єму належить ся публично признане і подяка. — Тепер доношу, що на руки Вп. п. др. Смаль-Стоцкого зложив я на „Народний Дім“ 50 зр. і заразом повідомляю, що ми хотїли більше дати, але за багато мали видатків. Иньшим разом, дасть Бог, надішлемо 3 рази тілько.

За аматорский кружок

Боярский.

Касу райфайзеньску в Товтрах отворено в недїлю, дня 20. мая. По соборній службі Божій, котру відправили оо. Драчиньский, Єремійчук і Калинюк зібрали ся члени і гостї із сусїдних громад (Заставни, Юрковець, Дорошівців і др.) в гарно на ту цїль прибраній столові гости. Снїжавки і там др. Стопкий від 1-ої год. аж до 5-ої по полудни научав про пожиток такої каси і як єї провадити. Промовляли ще також о. Гаїн із Брідка, о. Драчиньский, о. проф. Єремійчук. По залагодженю справ, що стояли на дневнім порядку загального збору, розійшли ся всї з щирою подякою для дра Стоцкого за его науку, з подякою для отців духовних і учителїв, котрих також якщо ся досить із околиці (як п. надуч. Зугаєвич з Заставни, Синиуа з Кадобівців, Войнаровский з Юрківців, Радик з Дорошівців, Бокачук, Боярский і домашні учителї Альбота і Войчук) і з многолїтством для цїсаря в тім переконаню, що в сїм дню придбала буковиньска Русь знов одну твердиню економічного поступу і розвитку. Боже помагай!

З Юрковець пишуть нам: Тутешний парох, Вп. о. Дмитро Бурак подарував 32 молитвенники (2./5. і 15./5. с. р.) православній шкільній молодїжи. За сей дар висше згаданому панотцеви в імени шкільної молодїжи складаю сердечну подяку. — *Петро Войновский*, надучитель з Юрковець.

„Самостійна Україна“, промова, виголошена у Львові на людевім концертї в память Т. Шевченка Евгеном Косевичем, вийшла вже з друку. Цїна брошурки 20 сот., з почтовою пересилкою 23 сот. Набути можна у Михайла Івашка, касиєра „Народного Дому“ в Чернівцях, улиця Петровича ч. 2.

Огонь. Село Липовени в сучасним повітї згоріло оногдї майже до тла, бо зі 110 нумерів лишилось лише 30. Понад 300 осіб остало без хлїба і даху. Краєве правительство призначило для погорільців 1200, а Видїл краєвий 2000 корон нагличої запомоги. Село Липовени має около 520 мешканців.

Аматорске представленє. Завтра, т. є. в недїлю 27. мая відограють аматори члени товариств „Рускої Бесїди“ і „Міщаньскої Читальнї“ в сали маґістрату в Снятинї „Украдене щастє“, драму з сїльского житя в V. дїях Івана Франка. — Початок о годинї пів до 8. вечером. — По представленю відбудуть ся вечерниці з танцями. — Вступ: крісло 50 кр., партер для міщан 20 кр., для селян 10 кр. Вступ на представленє і вечерниці 40 кр., на самі вечерниці 30 кр. Дохід призначений на будову „Народного Дому“ в Снятинї.

Перші загальні збори українського-робітничого товариства „Поступ“ у Відни відбудуть ся в недїлю, дня 3. червня с. р. в ресторанї Wedlich-a I. Griechengasse Нр. 3. о 7. год. вечером.

Комітет.

В Память XXXIX. роковини смерти Т. Шевченка уряджує у Відни товариство „Січ“ в суботу дня 26. с. м. о 7-ій годинї вечером Академію в сали „Zum Wiengarten“ VI, Getreidemark 5, (vis-a-vis будинку „Secessio“). — За вхід *Ив. Семанюк* голова.

Галицка шляхта в сьвітї российскої праси. Лїберальний российский дневник „Сѣверный Курьеръ“, що виходить в Петербурзї, так висказує ся про галицко-польских станьчиків: „Краj (петербурский польский тиждневник) єсть на российскім грунтї оборонцем і прихильником найеснятичнїйшої ґрупи в польскій суспільности, т. зв. станьчиків. Та клерикально-шляхотска група, пересякла духом сервілїзму і єзуїтизму, наробила вже богато лиха польскому народови в Австриї. Сервілїзм тої ґрупи, незважаючи на найконечнїйші потреби польского звіду, зробили єї ненавистною масам польского населеня і лїпшій частині польскої інтелїґенциї (а русскому народови відому! — Ред.) Панованє тої партиї в Галичинї зазначене кровавими насильствами та гнетом суспільности і одиниць, материяльним і моральним знищенєм краю. Таку характеристику тої партиї найдуть читателї у ріжних российских, малорусских і польских публїцистів, як: Пипін, Драгоманов, Розанчук, Наумович, Свєнтоховский і Смолька. Симпатия Позняків до тої партиї характеризує ся так, як у нас (в Россиї) симпатия до „Московских Відомостий“, і їх партиї“. — Коментарі тут цїлком лишні!

Охорона робітників. Міністерство торговлї оповіщує, що цїсар дозволив установити в міністерстві торговлї окрему комісию до запобіганя нещастним пригодам, а заразом видати відповідний

„Сильвестер.“

Написав **Іван Захарко.**

— А щоби там не знати що було, то я мушу завтра з товаришами справити собі „Сильвестра“ — подумав молодий а вже від пів року жонатий телеґрафіст, пан Роман Паличка, сидячи при службовім столику. — Давно вже я не бавив ся, але нинї — мушу.

І мав рацию. Бо що варте житє у молодого чоловіка, если він зараз на весїлю зачинає плакати на старечу нуту „чорного сьвіта а білої берези?“ Нїчого!

Романові товариші поженили ся „лїпше“. І з жінками всюди собі ходять і забавляють ся, словом, вони панами своєї волї і головами домів, а не як він, покривалом дївочого гріха, а лиш про людске око, як фотоґрафії, мужем своєї жінки. Але так єму мабуть судило ся. Єго жінка, той бувший ангелик в людскім тїлї, зараз таки по весїлю показала чортячі роги. Бувало що загадає, те і зробить, а ти чоловіче зносе оте ярмо і нехай тачки жити по сїй тернистій дорозї, зносе жіночі примхи, а в додатку стережи ся ще й мух, сїдаючих досить часто на жіночім носї.

Але дарма. Як раз хто обібрав ся грибом, мусить лїзти в борщ. Щож до пана Романа Палички, то він лише в тїснім кружку своїх товаришів і то доперва по кількох шклянках „баварского“ удавав героя, а в дїйстности був собі найзичайнїйшим в сьвітї трусом.

Пані Паличкова — меньша вже о те чи старша віком від него чи молодша, — мабуть більше була познакомлена з психольоґією, бо пізнавши від разу слабу сторону і характер свого чоловіка, з'уміла поставити ся ногах і завоювала его цїлковито.

Нїякого успіху не віднесли слова Володка, его найлїпшого товариша від повної шклянки з реставрациї під „Танцюючим оселедцем“. Або він знає, що то є подруже? До женички треба бути приготованим на всїлякого рода трудности і евентуальности. Примірок: 1. супруги повинні мати сильні плечі, бо в супружестві дуже часто лучає ся, що треба багато „зносити“; 2. супруги повинні мати непереможальні вуха, бо дуже також часто лучає ся, що одному з них навіть сам факт супружества ухами лїзе ся; 3. супруги повинні також мати сильні зуби, бо нераз треба згрызти не один твердий оріх; 4. супруги повинні мати страусячий жолудок, бо не одну гірку пігулку треба проковтнути і, що найважнїйше, стравити. Багато ще подібних наук удїлював Володко п. Романови, не забув також спімнути і о осторожности, як чоловік мусить нераз уважати, аби жінка через „неосторожність“ не збила тарілї з зупою, очевидно на голові мужа, — бо і се лучає ся, — а прецїнь пан Роман не зважав на всї оті фрази і — оженив ся.

Жінка тримала его як в клїщах. З веселого хлопця став ся задумчивим молодим старцем, просто не до пізнаня: пожовк, зісох, словом — виглядав на такого, як би похована вже що найменьше зо три жінки і з пів вони дїтий. А в жінку вірив, як в сьвяте ангелик.

Став машиною. Рано йшов до служби, у вечір приходив спати, а коли у вечір йшов до служби, то рано приходив спати; крім уряду телеґрафічного і дому, через цїлий півріч нога его нїгде не була.

Ну, бо і по щож мав де ходити? Дома мав всяку вигоду, була і жінка, а вона — як сам часто оповідав, — дала би була собі за него і очи видерти. Хоч хто зна, чи в разї потреби не була-б єму перша вилупила очий. Але, будь що будь, була рада, що має такого „благого“ чоловіка.

Одного разу Роман прийшовши домів, сказав жінцї, що мусить за другого піти знов на ніч до служби, бо інакше по его думцї не була би его пустила з дому. Жінка не прочуваючи нїчого, згодила ся на се дуже радо. Роман, одержавши від жінки позволенє, побіг простісько під „Танцюючого оселедця“, де застав вже кількох товаришів, по більшій части нежонатих, а між ними одного з найлїпших, котрий у тім самім місточку був від трех місяців податковим ад'юнктом. Додержуючи слово прибув і він на „Сильвестра“ бавити ся. Він не пізнавав Романа; знав вже, що він жонатий, але не знав з ким оженив ся. Длятого таки зараз приплесав ся до него, жалував его, жартував, нагадував шкільні часи, знав він дуже добре, що Роман був податливий і дав ся натягати, отже просто бавив ся коштом свого приятеля.

А коли вже десь по опівночи, по „х“ шклянках „баварского“ прибув лїпший гумор і відвага, прибула теж і фантазия з цїлою вервою молодечого житя.

— Знаєш що Ромку? — сказав на пів пяний ад'юнкт.

— На примір?

— Маю дуже гарну пропозицию, аби тебе троха лїпше розвеселити, а хочу се зробити з доброго серця, бо знаю, що ти вже жонатий, і менї „краму“ не віпсуєш. Тамтим другим нема що говорити, бо вони вже небощики, ноги відповідають їм послуху.

— Ну, говори, що се таке?

— Слухай. Я вже від трох місяців маю тут любку, не можу тобі сказати єї імени, бо она вже замужна, але кажу тобі — ангел не женщина. Часом як гроший менї бракне, — іду до неї як в дим. Сходимо ся саме тогди, як єї чоловіка нема дома, він має бути при зелїзници, отже робить і нічні служби, а она мене завсїгди о его неприсутности повідомляє; але чим він є і як властиво називає ся, не знаю, впрочім не мав я ще часу вивідати сего. З нею познакомив ся я от так, в найзвичайнїйший спосіб, так собі на улици; за два дни були ми вже добрі знакомі, а за тиждень, ти-б не увірив, покохались як голуби.

— Добре, добре — занятав Роман, як би зі страхом о вірність своєї жінки, бо майнуло єму в голові, що „чорт не спить, і се може бути“ — але де она мешкає?

— Ходи зі мною, будеш видїти.

— Та тепер, о півночи?

— Власне сама пора.

— Алеж бій ся Бога! Таж то менї якось не пасує. Ти вільний, впрочім... не в тім місті! Хто знає, що се за особа — а баби то всї знають ся. Ну, мав би я ся за те від моєї жінки, дала-б вона менї за нинїшну мою „службу“, як би її се донесло ся! А врешті, щож я там буду робити?...

— Нїхто не буде знати, бо властиво йду до неї по гроші, єї чоловіка саме тепер нема дома.

— То хиба зачекаю на тебе на дворі, а до середини... таки не піду, бо... якось...

— Підеш, підеш Ромку, таж ти...— і почав єму щось до вуха шептати.

Роман улиг просьбі товариша і пішов, от, просто з самої цїкавости, що то за одна тая любка его приятеля. В міру, як приближали ся до дому, Роман то блїд, то червонїв, а часом таки деревів або трис ся, немов від пропасниці, з жалю, чи заздрости — Господь его знав. Не давав ани по собі нїчого знати, хотїв доконче довідатись, що з усего того буде. Коли однако прийшли перед мешканє Романа, ад'юнкт запукав до дверий, а на зустріч єму вибігла — Романова жінка.

Чи п. Роман Паличка стояв дальше задеревілий, бачучи свою жінку в обіймах приятеля — треба сумнївати ся. То лише факт, що більше вже нїколи не ходив на... „Сильвестра“.

статут, після котрого сеся комісия має бути фахово-технічним орґаном правительства під зглядом охорони робітників промислових і взагалі підлягаючих обовязкови обезпечаня, а також робітників, занятих по підприємствах. Комісия складає ся з центрального промислового інспектора і з 16 до 20 звичайних членів, іменованих міністром. Сеся комісия підлягає міністрови торговлі і збирає ся на его візване.

Нове розпорядженє міністерства торговлі в справі почтмайстрів що-до реґулюваних службових поборів постановляє, що на будучність будуть они іменовані на підставі декретів і що в сей спосіб увійдуть в постійні службові зносини. Лише тим способом — каже згадане розпорядженє — т. є. виключно на підставі відносин заведених серед дійстних державних урядників — можна розвязати такі квестиї, як утворенє власного стану, серед котрого було би можливе постепенне посуванє наперед. Пенсия річна хитає ся межи 1400 а 2400 корон, до чого треба буде додати пятилітні і службові додатки. Фонди, потрібні на переведенє сеї реформи, виносять 1·5 міліона корон, а покрите на них найде ся в почтових доходах по переведеню почтової реформи.

Платні пануючих. Після остатних обчислень, річні платні монархів і президентів ріжних держав представляють ся так: в Туреччині 40,000.000 марок; в Росиї 19,690.000 м.; в Австриї 15,810.000 м.; в Німеччині 15,719.296 м.; в Італії 12,040.000 м.; в Анґлії 9,841.000 м.; в Іспанії 7,600.000 м.; в Бельгії 2,640.000 м.; в Портуґалії 2,367.000 м.; в Швеции 2,017.650 м.; в Голяндиї 1,360.000 м.; в Данії 1,120.000 м.; в Греції 1,660.000 м.; в Франциї 960.000 м.; в Сербії 960.000 м.; в Сполучених Державах 200.000 марок; в Люксенбурґу 160.000 марок.

Огородничу виставу вітворено в середу в Парижи в присутности президента Любе. Австрия є дуже хорошо на ній заступлена. Любе звидів цілу виставу і висказав безмежну радість, що городи австрийского цісаря взяли в виставі знамениту участь.

Европейска війна. Парижка ворожка, де Теб, до котрої зорбами прибувають старі і молоді, богаті і бідні, а часом навіть і пануючі, щоби дізнати ся про свою будучність, приповідає, що небавом вибухне в Европі велика війна. „В остатних часах — каже она — запримітила я, оглядаючи руки молодих людий в віці від 20—30 літ, що черти їх долоней показують рани від куль, потороцени костий та несподівану смерть. Головно долоні офіцирів містить на собі знаки близької війни. Оглядала я долоні богатьох учеників військової школи в Сан-Сір і у всіх найшла я те саме. Се ворожить, що найдальше до шістьох літ вибухне велика війна. А коли взяти на увагу такі самі ознаки на долонях чужинців-офіцирів, то мушу заключити — каже де Теб — що війна буде загальною в цілій Европі“.

Фанатизм Китайців. Бюро Дальвіеля доносить з Китаю, що фанатична секта тамошних жителів т. з. „великого кулака“ напала на християньске село Лайшун, віддалене на 70 анґлійских миль від Пекіну і збурила ціле село разом з оселею французских місіонарів. Підчас нападу підпалено село, а 73 осіб з поміж навернених до християньскої віри Китайців, упали трупом під ножем фанатичних сектарів.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Ходив я знов в афини, деколи в гриби, деколи на дрова. І так сплили дні і тиждні незамітно, без нудьги, клопоту і жури.

Нестійність повітря.

Не завжди плинуть так ясно, так свобідно дни у горах; буває й инакше. Нераз надлетить із за першої лінної гори грізна хмара, потай, немов грім із ясного неба, закриє сьвітло, розбурхає воздух до самого грунту, заколотить спокій, розпустить весь засіб дощевих крапель, що шнурками спадають на лице землі, потрусить зимними крупами або ударить і градом, заревє буря заграє нахор, ударить скажений грім, розідре сьвіт мов завісу, сердито загрохотить і заклекоче відгомін горами, здасть ся сьвіт перевернув ся. Все що жиє, біжить, втікає, шукає деякого близького захисту, чи тьм під якою зависаючою скалою чи під розложистою кількасотлітною смерекою. Лиш на свобідній голій полонині нема притулку. Коли захопить така хвилина, а нема відповідної одіжи, то біда справдішна.

Але такий напад минає зникле так скоро, як раптом надійшов. Хмара розплилась або зайшла за другі гори, сонце знов запанувало, воздух втихомирив ся, зникле тверді камінисті стежки і дорога скоро висхли, стало знов, як би нічого не було. Біда лиш в тім, що такі напади можуть й повторяти ся. Се власне характеристично для гірского времени, що воно може що хвилї иньший вид мати. Теплота і студінь, погода і негода, можуть що хвилї себе люзувати. Тому мусить кождий вандруючий у високі гори відповідно тим обставинам свій засіб одежі застосувати.

Буває й таке, що заслотить ся на довший час. Тоді будуть повени у кождім яру. Потічки, що ледви слезили, котять брудні хвилї безмежною силою у діл до ріки. Величезні бологанн, що стоять в дорозї, поривають хвилї з місця і женуть наперед себе, як яку череду худоби, розбивають одні другими і стелять їх дрібною рінию і намулом рівнинами на долах. Наступають в кождім кутику спустошеня і зміни, о яких долїшні люди й поняти не мають. Коли отаке довше тревае, то у горах тоді дійсне горе. Можо й звідси походять тоті обидва собі так близькі вирази.

Але найгірше у горах, коли вандрівника на полонині захопить туман. Хмари зачіпають часто об найвисші шпилї гір. Тоді зсувають ся вони хребтом гір у низ, стелють ся полонинами і сунуть і крутять ся несамовито клубками як які мари. Тепер устає всяка вандрівка, треба з коня встанати і сидїти на місци доти, доки тумани не просунуть ся, инакше можна що хвилї з дороги зблудити. Навіть там роджений, з тими дорогами найлїпше освоєний, може на полонині в тумані заблудити.

Кравид із Чівчина.

На полудне від моєї хатини лежить за потоком полонина Попади, на право від неї, д'заходови, здоймаєсь чубок Чівчина (Гомул) мовнад плечима голова велита. Туда треба від мене ще дві годині, аби на верх вилїзти. В красні дни відвиджував я деколи той шпиль мого горба. Відтам безперечно найкрасший вид гір черемощских. Бо Чівчин лежить в середині між найзначнїйшими і найвисшими горами всхідних Карпат.

Вкруг него сплїтають ся всї величі в вінець поваги і величі. Ті далекі там в Семигородї, повиті голубим серпанком немов образ правди заслонений перед жалним оком. Той пух голубий над ними, се та недіткливість правди, се те бажанє безкрайне душі, се справдїшне воплоченє туги за неозначеними цїлями серця, що їм нема спочинку, нї краю, нї міри, нї пристани.

Тіж близькі, як: Чорногора, Шпиці, Пйотрос, Катарама, вони стоять перед збентеженим оком як розкритий образ правди. Острі і виразні черги форм, їх близькість, їх нерухомість і сумовита повага, їх велич, все те до купи аж пригноблює душу. Тут видить чоловік свою малість, своє нїчо супроти такого ґіґантного мірила.

На Чівчині отворяєсь перед здивованим оком весь чар краєвиду верховиньского, добірнїйше ніж з самої Чорногори. Бо Чорногора лежить через свою домінуючу висоту геї би на опішнїм побережу хвиль карпатского моря, яке розстелилось перед смотрячим на всї сторони оком.

В дуже ясний день і як воздух надзвичайно прозрачний, то можна з Чівчина добачити навіть Цепин над Чернівцями.

Туман.

Раз забаглось менї з Гомула побачити схід сонця. Сходу сонця я справдї не бачив, прийшов на верх за пізно, але видів я там щось иньшого, те, чого я нїколи перед тим нї опісля не бачив, принаймі в такім величавім розмірі і такій неописаній красї.

Коли я вийшов на щит і глянув на схід, то просто не стямив ся, що сталось або зі мною або з тим шматом сьвіта, котрий я перед оглядав з сего місци. Зміна всего, що я до тепер відси звик видїти, була така неімовірна, така нечувана переворотна, що в першій хвили я не в силї був з'орієнтуватись, що властиво стало ся. Перша гадка, що стрілила менї в тій хвили крізь голову, була та, що море прірвалось і залляло всю низину оставивши лиш шпилї найвисших гір на суши. І я стояв безрадно на шпилю Чівчина сам один серед безкрайного моря, що розстелилось білим сріблом, як далеко око сягало. Ту мою першу думку підтримувало а радше піддало, також те, що та ранїшним сонцем осьвітлена блакітна вода колисалась з легка хвилями притихаючого моря. Блисла і та умна в мозку, що се образ боєвища неслиханої битви.

Потай нічною порою накинулось жадне море добичі на суту, побідило єї, повалило, поломало, подрухотало, здавило, вдусило, сперло, втопило все, що істнувало живе і мертве. Тихо і нїмо усюда, нїчого й неписне, нїщо й не ворухнеть ся нїгде.

З вдоволеня панують води над покореною сушею. Вкруг незатоплених вершків найвисших, лиш десь недесь виглядаючих поодиноких гір підлизуються сріблисті хвилї лїниво, як пересичена німета, що не всилї нїщо вже поглотити, а жаль, щось пожиане ще цїло лишити. Навіть за сонце декотрі хвилї хапали, але сонце чим раз висше підносилось і почало своїм сьвітлом тим несамовитим марам чим раз яснїйше і приязнїйше приглядатись в очи. Нїхто не в силї описати словами вражіня такої панорами на чутливу душу людску, яку природа віделопила тут окови своїми дивовижними формами, барвами і контрастами сьвітла. Чим висше зносилось сонце, тим неспокійнїйше ворушилось і хвилювало те знїжись причароване море. Декотрі боввани силкувались ще раз високо зитись і може такі ще й сонце загорнути у своє лоно, але змаганя їх були даремні, вони падали обезсилені назад туда, відки повстали і пропадали десь в глубині того моря.

(Дальше буде.)

Телеґрами „Буковини“.

Рим. 25. мая. При чудесній погоді відбув ся вчера в сьвячочно пристроєнім костелї сьв. Петра, торжественний акт канонїзациї двох нових сьвятих: Івана Баптиста Бальсоля та Ріто Декашія. Після відправленя молитов, папа відчитав канонїзацийний акт та заінтонував „Te Deum“. Вкінци удїлив присутним апостольского благословеньства.

Варшава, 25. мая. В варшавскім окрузї відбудуть ся 8-дневні маневри, в київскім 16-дневні, а у виленьскім 12-дневні. Загальні лїтні маневри сего року будуть тревати 4 тижнї.

Мадрид, 25. мая. Після справоздани міністерства сегорічні жнива в Іспанії заповідають ся надзвичайно сьвітло.

Берлин. 25. мая. Тутешна праса висказує зачудованє з причини бесїди, яку виголосив онодї князь баварский Людвик на торжестві Тов. для плавби річної і каналової в Стравбінґ. Сказав іменно, що Бавария не уважає для себе ласкою те, що приналежить до нїмецкої держави, та що не пристане на трактованє її, мовби щось підрядного.

Не забувайте
на докінченє будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦЇ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи зигонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлїї. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздцїв колисом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ситок для пань панів і дїтий.

Рукавички з Ґренобаґ (у Франциї) і з найлїпших туземних фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранциєю.

Біля з найсолїднїйших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних краєвах для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Перша нагорода на виставі краєвій у Львові 1894 р.

ФРАНЦ

БУЛІНЬСКИЙ

виробляє повози, візки, фастони, залубні і всїлякі в галузь володїства входячі предмети, як також принимає всїлякі направки, відновляє, переробляє, міняє і скуповує старі повози.

Робітня в ЧЕРНІВЦЯХ при улици Зелїзничій ч. 1. в власнім домі.

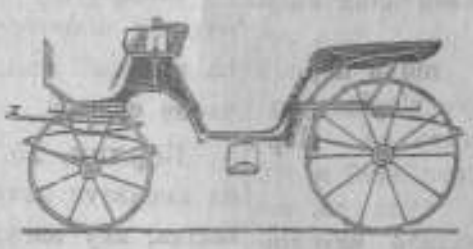

Всїлякі роботи від ґваранциєю.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо в комісї наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(від трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласканим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Публику цїлковито вдоволити.

З високим поважанєм,

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь занятя шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всїлякого рода обуви для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та з видї остроносилкем з ортопедичним апаратом і з облїсним припрядом до вигідного порушуваня.

Через пошене моїх черевиків зникнуть сейчас нагайтки та всякі нарости на ногах. Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанєм,

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляю ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности прийняти з в и ш е фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найкращий усувач нагайтов

Г. ФАЙЛЄС

при улици Руській ч. 6,

перенїс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

фризиєрский сальон

до побіч приперераючого дому

при улици Руській ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Друкарня „Руської Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 годинї рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созанский**.

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сєверского.

Ч. 58. Чернівцї, середа дня 17. (30.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість на інсерати платні в Чернівцях.

Вісти полїтичні.

До віденьских дневників доносять з Будапешту, що молодоческі посли з найбільшою рішучостию заперечують вість, що їх сторонництво розпочало які-небудь кроки зміряючі до переговорів з Нїмцями. Здає ся отже, що конференция мужів довіря дїйшла, про котру говорено, що займе ся якимись предложенями зі сторони Чехів, займе ся виключно тактикою нїмецких сторонництв. N. Wiener Tagblatt думає, що Нїмцї взагалї супротив знесеня язикових розпоряджень і супротив ческої обструкциї не мають иньшої дороги, як лише парляментарну, а не компромісів і позакулїсових переговорів. Нїмцї цїлком не думають такими переговорами скріплювати захитаного тактичного становиска Чехів в парляментї.

В Угорскій делеґациї відчитано в суботу справоздане референта Фалька з буджету мінїстерства справ заграничних. Справоздавець іменем комісиї внїс, щоби повна делеґация висказала мінїстрови гр. Ґолуховскому за его полїтику повне признане і горячу подяку.

На донесене N. fr. Press-и, що др. Кербер вже має дозвіл на розвязане парляменту на случай, коли би ческа обструкция унеможливила ухвалене буджетової провізориї і інвестицийного буджету, Pester Lloyd відповідає таким півофіцияльним комунїкатом: „Твердженє, що др. Кербер має намір і дозвіл Монарха розвязати парлямент, що найменьше випереджує фактичний стан річи. Інформациї засягнені в посольских кругах, що мають зносини з правительством, доказують, що ситуация ще цїлком не така, аби для правительства настала аж конечність рішати ся оконечно до будучої судьби парляменту, або просити цїсаря о дозвіл на его розвязанє. Поляки і нїмецкі католицкі людовцї, хоч їх дотеперішні заходи в цїли відтягненя Чехів від обструкциї ще не дали результатів, не устають в тих змаганях. Они ще не стратили надії і надїють ся осягнути цїль під певними услівями. Коли би однак всї ті змаганя скінчили ся без успіху, Поляки і католицкі людовцї зуключать з лївицею союз, аби отверто виступити против обструкциї без огляду на се, чи такий крок розібє правицю чи нї. Мимо того і тодї ще той союз буде заключений лише специяльно в тій цїли, а не буде нїяким полїтичним союзом, нїякою коалїциєю з лївицею. — Взагалї не треба забувати, що рішаючі круги тепер ще цїлком не займають ся справою розвязаня парляменту, але скорше думають про відроченє ради державної і в тім часї видати язикові закони на підставі § 14-го. Коли правительство рішить ся на такий крок, то пробить се також з огляду на велике число парляментарних сторонництв, котрі з многих причин, а головно з уваги на підбурювані пристрастною аґітациєю виборчі мьси, волять активоване згаданих законів на підставі § 14-го, як дискусию над ними в радї державній.

Справоздане

бук. краєвої ради шкільної про стан народних шкіл на Буковинї в роцї 1898/99.

Із сего справоздання виймаємо ось які цїкаві й для рускої суспільности дані.

Видїлових шкіл не було і в минувшім шкільнім роцї на Буковинї, були тілько 4 курси для дальшого образованя дївчат в Чернівцях, Сучаві, Радівцях і Ґурагуморі з нїмецкою викладовою мовою, рускої мови вчили тілько в черновецкім курсї. Народних шкіл було всего 351, з них було 134 або 38% одноклясових, 101 або 29% двоклясових, 41 або 12% триклясових, 42 або 12% четирокласових а 11 або 3% шестиклясових шкіл!

Після викладової мови було: 140 руских, 114 волоских, 39 нїмецких, 25 нїмецко-волоских, 11 руско-волоских, 8 нїмецко-руских, 5 нїмецко-волоско-руских (властиво нїмецких), 3 мадярскі, 2 нїмецко-руско-польскі, а по одній нїмецко-волоско-руско-польскій, польскій, нїмецко-польскій і волоско-мадярскій.

Число шкіл з кількома викладовими мовами меньшає рік-річно, бо їх перемінює ся в осібні школи або хоч класи чи-відділи з одною викладовою мовою. Дальше усуває краєва рада шкільна викладові мови запроваджені без нїякої рациї, як н. пр. волоску в руских селах, запроваджену за румунїзаторскої ери. Є однак ще кілька шкіл, де панує чужа дїтям мова викладова. В минувшім роцї шкільнім діждались на конець і черновецкі Русини руских паралельок при 1. класї місских школах, так само Волохи і Поляки. Сего року є вони вже й при 2. класї, а старанєм нашим повинно бути розширене тих паралельок і на класи. Дївочих шкіл було 15 а хлопячих 15, останних 321 були мішані. Шкільна наука була тілько в 108 школах, із чого видно переповнене прочих шкіл а перетяженє в них учительства і меньші успіхи в науцї.

Розширене руских шкіл поступило значно наперед, але ще в нинї майже половина їх, бо 67 є одноклясовими, 41 двокл., 18 трикл., 11 чотирокл., 2 пятикл. а 1 шестиклясова. В минувшім роцї отворено 2 нові школї, обі волоскі, а 24 нові класи, з них майже половина руских. Не замкнено нї одної школи, нї класи. До повного переведеня законних приписів шкільних треба би ще до 500 нових клас.

Число шкіл і клас представляє ся після повітів ось як:

Чернівцї (місский)	13	школ	а	116	клас,
„ (замісский)	46	„	„	111	„
Ґурагумора	32	„	„	72	„
Кимполюнґ	39	„	„	77	„
Кіцмань	53	„	„	111	„
Радівцї	32	„	„	96	„
Серет	28	„	„	53	„
Сторожинець	46	„	„	98	„
Сучава	27	„	„	69	„
Вижниця	35	„	„	63	„

З того виходить, що школи є переважно двоклясові, не зовсїм у вижницкім, за те триклясові в радовецкім а навіть 9-класові в містї Чернівцях. З будинків шкільних було 242 в добрім а 109 в лихім станї, між послїдними найбільше в руских селах.

Без шкіл є доси ще 25 громад, між ними з половина руских; головно в серецкім і сучавскім повітї, навіть в кіцманецкім і радовецкім повітї нема вже нї одної громади без школи.

Приватних шкіл було 24, з них 81 нїмецких, рускої мови вчено лише в 2.

Обовязаних до науки дїтий було всїх 94.629, між ними 39.298 руских, 31.250 волоских, 20.362 нїмецких, 2.889 польских, 1.156 мадярских а 296 иньших.

З них ходило до публичних шкіл всего 67.709, до приватних 2.661 а до середних 3.137. Не здібних до школи

СИЛЬВ. ЯРИЧЕВСЬКИЙ.

Пролетар.

(Образець з улиці).

Се новочасний пролетар веселої надлунайскої столицї. Образ его знайдете в кождім підручнику до натуральної історії з низшої ґімназиї.

Числять его до четвероногих.

Багато з его родини зажило в добрі, то і вигляд їх змінив ся. Одна частина їх буває звичайно малого росту, з коротким волосєм, відзначає ся слабим розвиненєм того місци, котрим їсть. Тота частина має велике щастє до сальонів богатих дам і панів. Спить у паньских покоях, вдихає запашну вовну дамских будуарів, пересичених насторіль всякими парфумами. А найбільше вже подають ся ті божі сотворіня старим, поважним красуням і вдовицям. Харчує ся всякою стравою, починаючи від білого хлїбця, добірної вуженини і печених умисно в тій цїли медівників, аж до цукорків, подаваних білою, пещеною ручкою.

Визначає ся полохливостию, браком відваги і частим запепаданєм на здоровлю.

Друга часть — то сотворіня рослі, спашені, як коли під зарів. Перебувають найчастїйше в холостяцких комнатах, де величає ся їх поважнозвучним іменем „Льорд", або пригадуючим троянську війну „Гєктор", або ще инакше. Страва тої другої частини так само добірна, як і в першої, тілько вимірена відповідно еї силї і ростови.

Оба тоті роди жиють — як сказано — в добрі, в розкоши.

Про те не знає, або коли знає — то недокладно — наш пролетар.

Але він знає добре те, що раньїнько має встати і, не умиваючись приличнo, забирати ся до склепового візка, до якого его припинає двоногий пролетар, що в натуральній історії носить імя чоловік, homo sapiens.

Той другий — двоногий пролетар, як образований ласкавими небесами даром глибшого думани, є пролетарем, що кермує візком, инакше сказати-б — дає напрям дорозї, котрою мають оба розвозити річи склепаря, фірми; той перший має тілько тягнути. Більше нїчого...

Біжить, котить ся візок по місскому бруцї. Четвероногий пролетар підбігає весело, тягнесь єму дуже легко, бо сили ще сьвіжі.

Від часу до часу підгукує собі — може побачив другого такого самого пролетаря, доброго знакомого, позиває на здоровкане тим членом тїла, що зове ся у него хвостом і біжить дальше. Звичайна робота, і звичайна монотонна пісня.

Хоча монотонна, але сильно голосна, бо четвероногий пролетар сильнїйший від своїх перших і других згаданих своїнів: ріст у него середний, тевці нїчого, все мясні — вироблені, сильні — загартовані на спеку і холод...

Час до часу втихне турніт візка, він остановляє ся перед склепом або наводом, в котрому складає ся частина везеного товару. Двоногий пролетар підкладає свому четвероногому товаришови ману стару шмату під необуті ноги, сей лягає, відпочиває і — думає. Хибаж він має про що і хибаж він може думати?

Думає по свому: чи довго він тут відпочине; чи далеко перниця, щоб охолодила зимною водою его майже горівче тїло; чи далеко обід; чи его двоногий товариш не зіпсує собі від вечір гумору і чи не стане его поганяти попаницями в бік, як дїє ся майже що дня?

Над усім тим роздумує голова пролетара.

Другий пролетар вийшов уже зі склепу. Женуть дальше. Візок трохи лекший.

Сонце пече, бо горяче лїто. Наш пролетар вихилив з рота язик зовсїм безженадно. Він знає, що тим чином позбуває ся крадистого поту.

Біжить дальше. Ось на щастє перниця, що при нїй трамваєві слуги напувають коний. Двоногий товариш здіймає скопець з візка, набирає води, дає четвероногому пити. Ах, з якою любостию хлепче він тоту воду.

Вона переливає ся так приємно спаленим горлом, біжить до кишок. Цїле тїло огортає солодкий холод...

І ще раз набирає добрий товариш повний скопець води — хлюсть! Бррр! — потекла по всьому тїлї пролетара, охолодила... Дуже, дуже мило...

Злюте сонце злизало незабаром своїм невучим промінєм-язиком тоту благотворну холодність з его тїла.

Але він про те не дбає. Ось-ось то місце, де їх ожидає спочинок і — обід. Так — він добре знає се дороге місце. От вони вже й тут. Товариш-чоловік вступив у шинок, з котрого чути голоси заїдаючих обід і сопух напоїв. За хвилю вийде у ринцї (яку вони все з собою возять як дуже потрібну в дорозї посудину), повно саламахи зі шкварками.

На! обідай!

Четвероногий пролетар працює язиком, горлом і хвостом, котрим покивує з вдоволеня... Коло него працюють так само иньші, ту їх спільна стация.

Прецінь то таки добре мати такого пана, що дає їсти, — гадає четвероногий пролетар. — Правда, що робиш і робиш, аж вости гнуть ся, але в иньших і того не має! І обід і вода і спанє — се-ж просто сама прелесть!...

Товариш на двох ногах з'їв свій ґулаш, випив пиво, запалив цигаретку і вийшов до свого товариша на дворі. Сей полизав єму руку, подякував чемно за обід і — гайда! в дальшу дорогу...

Вечеріє. Оба пролетарі сильно примучені. Двоногий пролетар злий на четвероногого за те, що і сей умучив ся. А сей бідачиско тягне, скілько змога. Навіть цїлий божий день бігати було би тяжко, не то ще тягнути напакований віз. Гай, гай! Але мусять...

Починає ся звичайна історія: штурхане, копане ногами...

Четвероногий пролетар не віддає рівною мірою. Він сего не робить нїколи, він тільки скавулить. Навіть укусити не може, бо нагавець на зубах...

Єму не вільно встїкати ся навіть.

Сей спорт полишає він своїм щасливим „фамілїятам".

Він звичайний здоровонервний, многострадальний, маломовний, майже опущений пролетар.

Цїкавий вид!

Склеповий візок — звичайний собі.

було 2.385. Пересічно було записаних 79%, найбільше в Чернівцях бо 97% а найменьше в серецкім повіті, бо лише 68% здібних до науки дітий.

Після народности було в публичних і приватних школах народних 26.056 руских, 23.584 волоских, 17.085 німецких, 2.790 польских, 803 мадярских а 154 инших дітий.

Зобовязаних до науки дітий було 48.157 хлопців а 46.472 дівчат, а до публичних шкіл ходило 35.564 хлопців а 32.145 дівчат, до приватних 1.848 хлопців а 813 дівчат, до середних і т. п. шкіл 2.011 хлопців а 1.126 дівчат. Без науки оставало 18·573 дітий нормально розвинених або 21%, отже що дуже поважне число.

За непосилане дітий до школи було 29.649 карних випадків або 43% записаних дітий в сумі 10.338 зр. 91 кр., З тої суми зтягнено 6.004 зр. 62 кр., а в 8.436 випадках вимірено кару арешту по одному і більше днів, в 7.913 випадках же по 6 годин арешту. Число кар, як видно, значне, тягар для народа не малий а наслідок не великий іма невільного зтягання перших кар. Наколи-б перші кари зтягано безпроволочно, то вони не накопичались би й богато дітий вступало-б завчасу до школи, що й є «главною ціллю» закона.

Учительских сил в публичних народних школах було разом 879, з того 555 учителів а 324 учительок. Учителів кваліфікованих було 454, із сьвідоцтвом зрілости 57 а без сьвідоцтва 44; учительок кваліфікованих було 171, з іспитом зрілости 39 а без іспиту (головно кваліфікованих учительок для руских робіт) 114. Отже 17% учительских сил не мало приписаної кваліфікациї, що вказує на брак учительства, головно ізза лихої платні. В році 1898/9 прибуло 35 учительских сил взагалі, а 52 іспитованих.

Науку релігії уділяло 367 духовних а 35 сьвітских учителів. Науку гімнастики уділювано в 288 а ручних робіт в 226 школах. Шкільних огородів було лише при 168 школах а бібліотеки при 306 школах, та засіб їх книжок звичайно дуже скромний. Прибори наукові мали 326 шкіл.

Успіхи в науці були загалом взагалі задоволяючі, бо 80% кваліфікованих дітий оречено з кінцем року за здібних до висшої класи. Успіхи науки в мовах (отже і в рускій) були з малими винятками достаточні, в правописи найдітніші в рускій. В рахунках бувають особливо в низших класах попри дуже добрих успіхах і дуже слабі, загально-ж достаточні. В реаліях замітний чим раз більший поступ. В писаню успіхи добрі, меньше в рисованю. Сьпів плекають в декотрих школах дуже, звичайно-ж достаточно. О гімнастику мало де дбають, тай нема приборів. Шкільні ручні роботи задоволяють майже всюди, також успіхи науки зручности для хлопців (слейду) хороші. Про науку господарску (городництво і садівництво) дбає мало шкіл. Поведене учительства було з малими винятками безгоганне. О поступ у класнім образованю дбає велике число учителів. Десять повітових учительских бібліотек має 8423 дїл, з котрих вижичувано 2000 дїл.

Повторительної науки було 274 курси а то: 104 волоські, 103 руські, 29 німецких, 4 мадярські, 2 польські а 33 з кільома виладовими мовами. До них вчащало 6564 дітий а коштта виносили 12.495 зр. 13 кр.

На Буковині були 4 фреблївські огородці для дітий а 5 промислових курсів для ремісничих хлопців.

Видатки бук. краєвого шкільного фонду за рік 1899 виносили 508.330 зр. а пенсиї 17.888 зр. Крім того платило місто Чернівці на свої школи 80.909 зр.

Учительска семинария в Чернівцях числила в р. 1898/9 в 4 мужеских роках 195, а в приготовляючих клясах 88 питомців, в женьских двох роках 120 а в курсї для ручних робіт 36 питомців. З них було після народности 133 волоских, 101 руских, 77 німецких, 52 польских а 2 инших питомців, а після віри 213 правосл., 87 рим. к., 20 гр. к., 4 вірм. к., 11 еван. а 30 жидівских.

Іспит зрілости обставло з німецкою викладовою мовою 14, з рускою 2, з нім. і рускою 13, з вол. 13, з нім. і вол. 12 а з нім., руск. і вол. 1.

Іспит кваліф. видержало з нім. викл. мовою 20, з рускою 4, з рускою і нім. 15, з вол. 5 а з вол. і нім. 10.

На остаток вичислює справоздане важнїйші справи, які залагодила краєва шкільна рада в минувшім році.

При ньому запряжений четвероногий пролетар. Другий пролетар сидить на скраю хідника — спітнїлий, блїдий...

Нарід снує ся хідником за своїми справами гонячи; дехто поглане здивований на сидячого, більшість не звертає на него уваги. Се хорий послугач склеповий.

От менї й конець незадовго, — думає бідака, — хорий я, хорий! Жінка... дїти... Шкода сьвіта, шкода! Не нажив ся...

Потускли очи, згасло послїдне сьвітелце гадки „шкода сьвіта! шкода 30 зр. місячної плати, шкода!“ Повернув ся боком, приліг до запорошеного хідника, сам одітий порохом... Гавкнув его товариш при візку, порушив ся нетерпеливо, звернув ся до свого керманича, шарпнув за витертий рукав, ще раз загавкав, засвавулїв, відтак став гірко-гірко вити...

Вив, вив, вив...

Застановила ся товпа прохожих, приступив сторож публичного безпеченьства.

Двоногий пролетар не жив...

А сей усе ще плакав своїм жалібним тоном.

Неживого взяли на ратункову стацию, живого пролетара з візком — на поліцию, а звідтам до пана...

Він все ще вив.

Може й відчував своїм чутєм, що і він колись так упаде, як его двоногий товариш, та по нїм не заведе такої голосної скарги, жалю, болю нїхто, нїхто, бо він... собака, звичайний несопролетар, що тягне склепові візки у веселій наддунайскій столици...

Відень, 1898.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 29-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

Цїсарский дар. Цїсар подарував зі своїх приватних фондів погорільцям в Липовенях 3000 корон.

Відомости особисті. Управитель руху зел. в Чернівцях п. Калмуцкий і надконтрольор бар. Яблоновский повернули зі своїх службових подорожий до Чернівцїв. — Провізоричним управителем курацийного дому в Дорнї заміновований секретар курац. дому з Аббациї. — Прибув тут зі Львова віцепрезидент висшого суду краєвого др. Іван Дзевецкий.

Устні матуральні іспити в гр. прав. висшій школї реальній зачинають ся 22. червня с. р.; предсїдателем буде краєвий інспектор др. Тумлїц.

Пригадуємо іще раз, що заходом українсько-руского академічного товариства „Союз“ відбуде ся в четвер, дня 31. с. м. товариска прогулька з музикою до лїска на Горечи. Всї Родини, що схочуть брати участь в прогульцї, зволять зійти ся на Горечи о 3. годинї по полудни. Вступ від особи 60 кр. В разї, єсли би дощ перешкодив, відбуде ся того самого дня забава з танцями в великій салї „Народного Дому“ о годинї 8-ій вечером при такім самім вступнім. Просять ся о як найчисленнїйшу участь, бо забава заповідаєсь дуже красно. Нїякої нашої Родини не повинно бракувати.

За Товариство:

М. Іванко, голова. *Н. Левіцкий,* писар.

До сьпіваків „Бояна“ відносить ся отсим видїл товариства з просьбою, щоби всї, котрим залежить на здійсненю нашого плану (концерт в Вижници д. 30. червня) прийшли як найчисленнїйше на дотичну нараду і першу пробу сьпіву (мужеского хору), що відбуде ся о 7. годинї вечером в середу, дня 30. мая с. р. в „Народнім Домі“.

Від видїлу „Буковиньского Бояна“:

Ом. Мамастирский голова. *Олек. Попович* секретар.

Ювілей Сенкевича в Чернівцях. Тутешна польска кольонїя обходить ювелей 25-лїтної працї літературної свого найбільшого з живочих майстрів слова Генрика Сенкевича. Ювілейне торжество відбуде ся в пятницю, дня 2. червня о годинї 8-ій вечером, в сали „Gwiazda“ при доволї богатій і добірній програмі.

Конкурси розписані на місця управителів шкіл в Довгополи, Стебник, Конятинї, Маршинцах і Яблоници і підучителїв взглядно підучительок в Вижници, Вашківцях, Карачеві, Вилавчу, Михїлові, Мігові, Лужанци, Іспасї, Русиньбаниловї і в Сторожинци-Путилові; всї з рускою викладовою мовою. Подавати треба до пов. шкільної ради в Вижници найдальше до 15. липня с. р. — Дальше розписаний конкурс на місця підучителїв взглядно підучительок в Барбінцях, Нових-Бросківцях, Бобівцях, Драчинцях, Глинници, Бабинї, Корчеитах, Костинцях, Панї, Станівцях долїшних і горішних, Возонї, учителя або учительки в Станівцях горішних і в Жадові; всї з рускою викладовою мовою. Подавати належить до пов. шкільної ради в Сторожинци найдальше до 10. червня с. р.

Головний видїл тов. „Руска Школа“ в Чернівцях просить видїли всїх філїй, щоби збирали і як найскорше присилали членські вкладки за рік 1900, позаяк головний видїл потребує значної суми на видання, котрих друк вже почав ся.

З нагоди загальних зборів „Руського Товариства педаґоґічного“, котрі відбудуть ся в Станиславові на днях 3. і 4. червня н. с. 1900 р. відограє „Драматичний Бружок“ станиславівского „Бояна“ на дохід бурси тов. педаґ. в Станиславові в недїлю дня 3. червня с. р. в сали театральній тов. ім. Манюшка комедию в 3. актах зі сьпівами Д. Лозиньского під заголовком „Міщанка“. Дїєві особи: Панї Хорошевська, вдова, Ярослава, її дочка, Сапоцький, обиватель, Володимир, його небіж, Гриць, слуга панї Хорошевської. Річ дїєсь під Києвом, в домі панї Хорошевскої. — Цїни місць: Льожа ч. I. і X. по 10 кор., прочі по 8 кор., фотелї по 2 кор. 40 сот., на балькомі по 2 кор., крісло першорядне 2 кор., другорядне 1 кор. 60 сот., троторядне 1 кор. 20 сот., партер 60 сот., для селян і учеників 40 сот., Ґалерия 30 сот. — Добровільні датки на бурсу приймає з вдячностию касиєр товариства п. Яцимовський учитель в Станиславові, а в день представленя при касї. — Білєтів дістати можна в торговли Вп. Стахевича, а в день представленя вечером при касї. — Початок о годинї 8. вечером.

В понедїлок дня 4. червня н. с. устроює Філїя товариства педаґоґічного в Станиславові **прогульку до Ворохти.** Виїзд із Станиславова зелїзницею о год. 5·58 мін. час колїєвий (6·36 мін. ч. мійський) рано. Приїзд до Яремча о годинї 7·55 мін. Заміджуванє Яремча до години 12·20 мін. в полудне, о год. 12·30 мін. в полудне виїзд до Ворохти. В Ворохтї від год. 1·15 мін. до год. 8·28 мін. прогулька на Ребровач — о год. 8·28 мін. вечером поворот до Станиславова, де приходить поїзд о год. 10·53 мін. — До участи в прогульцї має честь запросити Видїл Філїї усїх — також і членів товариства. Прогульцї проводити буде Др. М. Куцюба.

З делеґаций. Між бесїдниками записаними до голосу в справі „Заграничної полїтики“ в австрийских делеґациях — як телеграфують з Будапешту — находить ся теж буковиньский посол др. Попович, котрий має також говорити про справи буковиньскі.

Вечерок в честь Шевченка відбуде ся дня 30. мая с. р. в Шамокинї в північній Америцї з такою програмою: 1) Вступне слово. 2) Відчит про Т. Шевченка. 3) Широкий луг, глубокий яр — відсьпіває хор. 4) Павло Полубаток, Шевченка — віддекламує Ілько Хомак. 5) Тече вода — дует. 6) Утопленка, Шевченка — віддекламує Мария Мудрик. 7) Гулки і По морю — відсьпіває хор. 8) До Основяненка, Шевченка — віддекламує М. Констанкевич. 9) Помарілла наша доля — соло М. К. 10) Козацкая доля, Шевченка — віддекламує Гр. Гасич. 11) Ще не вмерла Україна — хор. 12) Коза дереза, кінчна оперетка.

На „Народний Дім“ в Чернівцях вплинуло 12. с. м. з аматорского театрального представленя в Заставнї 100 к., за що всїм, що потрудились коло сего дїла, складає щиру подяку видїл тов. „Народний Дім“.

Найсильнїйші і найвисше на цїлім европейскім континентї положені мулові купелї в межиріччу Дорни і Золотої Бистрицї в **Дорнї** на Буковинї. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Послїдна стация зелїзнича Кімполюнґ з численними полученями до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїточі. Прогульки з околицю фірами, верхом або сипавами.

В краєнім купелевім забудованю може побирати купелї після наймодернїйших системів. Курация гидропатична послугуєсь вишколеною обслугою. Курациї молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, біляардовими. Харч у власнім заладї. На замовленя резервує ц. к. заряд купелевий комнати в купелевім готелю, уряджеиім з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню вонга купелїв і оплата помешкань значно обниженї.

Яко панїй холодячий і помічний на катар і хрипку уживаєсь кисе алькалїчний з Поина-Негрі, поручений ц. к. зарядом купелевим. (Можна его набувати також в ц. к. дирекциї дібр в Чернівцях по цїнї 30 сот. за ¼ фляшки, а 34 сот. за фляшку літрову. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

Відозва.

Липовеньска громада Липовени узнала на дни 23. мая с. р. жертвою огню.

Дуже бідне населенє села Липовен дїткнула та катастрофа в его екзистенциї.

Понад 60 домів, будинків і знарядів господарских, перевів і дім громадский спопелїло, а 300 бездомних осіб лише за своїм майном і над знищеною екзистенциєю.

Помочи, скорої помочи!

Підписаний комітет ратунковий звертаєсь до громад, корпораций і цїлого населеня з окликом:

Майте милосердиє над вашими краянами!

Майте співчутє для нещасливих!

Помагайте! Давайте для Липовен!

Всякі, навіть найменьші жертви в грошах, віктуалах, або материялї будівляним приймає ся дуже охотно: сторицею винагородить то Господь і за божою помочию і з'єдиненими силами удасть ся загоїти рани, удасть ся утерти сльози, удасть ся бездомних і горем прибитих потїшити і піднести на духу, дати їм можність в ново збудованих хатах розпочати на ново працю.

Жертви вносити треба на руки ц. к. староства в Сучаві, а оно буде їх обертати на висше згадану цїль.

Сучава, дня 25. мая 1900.

Комітет ратунковий:

Осип Богосевич, п. в. комісар повітовий і тимчасовий управитель староства. Емануїл Чигтулин, архимандрит і посол на сойм краєвий. Іван Ліхтенберґер, начальник громади. Яков Герман, начальник громади. Андрій Алексюк, начальник громади. Іван Герман, начальник громади. Франц рицар де Льож, бурмістр і посол на сойм краєвий. Евтихій Арінов, начальник Липовен. Епифаній Балинович, ц. і к. поручник в резерві. Фрол Клим Колмейский, господар. Адольф Кречмер, властитель реальности.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Безперечно лагодилось тут на нову битву або був спір вже навіть порішений. Хоть ще борикались ґіґантні боввани, то блїдїли вони чогось чим раз більше, а небавом було навіть замітно, що море малїє, бо острови-гори чим раз більшали а їм на поміч другі сьніжі прибували-виринали. За яких дальших 15 мінут образ значно змінив ся. Суші непокритих гір, стало більше як того блїдого моря. Ярами стїкало воно величезними струями, ті струї чим раз малїли, а кінци остались з цїлого того моря лиш рухливі калабатини. Боввани втїкли туда, відки прибули а небавом і останні калабатини-тумани висхли.

Над усїм панувало знов сонце в цїлій своїй величи і ллало струї сьвітла і теплоти на ново воскреслу землю.

Отаке лучилось менї оден однїський раз у горах побачити, а більше нї. Більші або меньші плахти туманів, що покривають частину красиду, можна часто видїти, але море туманів, випосаджене всїма атрибутами морского краєвиду, побачити в таких просто неописних образах, як се менї лучилось припадково тої хвилї з Чівчина видїти, рідкий случай. Хоть сим не сказано, щоб се так дуже рідко повторалось. Але дїсь воно в таку рану пору, що звикле в той час рідко коли находить ся хто на вершках гір.

Те незвичне з'явище, те борикане туманів із сьвітлом сонця о гори і бори тревало около годину. Я сидїв ще довго на занятім місци, та глядїв зворушений і абентежений в задумі у далеку даль. День був прекрасний. Хмарки легенькі плили високо по синім небі десь туда на полудне у безконечність. Стало пригрівати, я звернув ся на північ. Гори із заходу і півночи купались у сьвітлї.

Колись а нинї.

Передо мною, може на одних пятнацять кільометрів воздушної лїнії, Чорногора. Вона помимо повного сьвітла, помимо красного ясного дня все чогось темна і понура. На мене дивить ся вона сим осьвітленим боком невесело, а тамтой бік ще сумнїйший „сумно Угрін край витає“, нинї, так само, як колись перед вікнами. Вона все одна, вона вічна, вічно однакова. А я? Я нїби також той самий, дивлюсь нїби також тим самим оком на ню, може ще більш вдивлюсь туда тепер як колись вперед, але те саме око чи видить воно нинї там на Чорногорі те саме, що колись видало і чи шукає воно там того самого, що колись шукало?

Весна і осїнь! Нїби те саме: час одної одиницї, року. Весела цьвітуча калина, сумна пожовкла деревина, одна і та сама істота, а яка між ними велика пропасть. Те саме цьвітуче око молодече а те саме дозріле око осїнної пори житя, вони дивлять ся на те саме, а видять на тім і в тім самім предметї цїлком щось противного.

Отам на тій Чорногорі, видите оті зариси, оті стежки, ті царинки обічами цьвітучі веселі, видите ті простори? Туда було колись око, повне молодечих мрій-надїй, повне бажань, шукало будуччини, своєї долї, найкрасшого полонинського цьвіту, що отими полонинами колись процьвітало.

І добачив, дігнав, здобув, розкошував. Чи на довго? Як рукою махнув, так усе пропало.

І нинї блудить те саме око отими самими горами, полонинами, тими царинками, стежічками — але нинї? Нинї не бачить її не шукає воно там нї щастя-долї, нї красшої будуччини, а слїдить хиба за єдиним вірним останком мрій і надїй з минувших лїт за єдиним товаришом душі, за згадкою-тугою пропалої колишности.

Отак дивлюсь на ті гори і доли, на ті простори і як на долони виринають перед оком душі минулі хвилї житя та сплїтають ся у вінець дїйсти вічно живих, вічно нових, незабутних, чародїйних. Щоби їх здобути, треба було заразом втратити і житєві бажаня і надїї, що неупинно стреміли і перли до тої несьвідомої цїли.

Згадки.

Чорногора складаєсь із двох вершків. Висший, Піп-Іван, стремить своїм тупим хребтом, просто у небо, немов страждущий Прометей, — може й тому такий вічно сумний — а побіч него далеко низший, ще більш прибитий і обдраний Шурин, немов першого нерозлучна подруга. За ними здоймають ся довгою, отвертою каблукою ривалїзуючі Шпиці або Гаджуги і стирчать своїм острим, пороздираним хребтом стрімко у небо. Одним кінцем сполучені вони до полонини з Чорногорою а за другим кінцем в яру над Чорним Черемшом, там Явірник. Троха низше звертаєсь Черемош колїном просто на північ. На лївім боцї здоймаєсь отам довга полонина немов шуп Чорногори, Скорушний, а там де ріка знов на схід і полудне колїнчить ся, лежить сїльце Зелене.

Одно слівце, Зелене! А кілько згадок-думок зворушує воно в зболїлім серцю! Немов з улїя пчоли, коли запукати у него, роєм вилїтають згадки-думки колишности і снують ся туда вкруг тої хатини під горбиком на царинцї, на котрій з цьвітами й вона колись „як цьвіт процьвітала“, вкруг церковцї, що так мальовниче, тихенько і самотно дрімає при дорозї над рікою, вкруг тартака крикливого, округ квіточок на царинцї, вкруг усего, що лиш око добачає у Зеленім.

Там надїї, там бажаня, там мрії на сонячну, сьвітлу, красну будуччність, долю розкішну ширшали в молодій груди, як ота рівна зелена долина, що стелить ся мов приманчивий килим понад ріку рідко перепліта́на рускими хатками; там їм початок, там їм конець. Остались там на тім місци із усего колишнього лише безконечна туга і солодкий спомин.

Місяць.

Там у тій хатинї, тлїю якби нинї, хоть давно вже тому, стою у вечір на ґаночку і дивлюсь на ту прекрасну зо 4 кільометри довгу долину сїльця Зелене. Вона купаєсь цїла у місячнім сьвітлї. Над полониною Скупною розтаборив ся місяць в цїлій своїй лїтньовечірній приманчивости. Сюда на землю спустив і розстелив він мілїярди невидимо тонїських, магічно тлїючих промінїв, що сплелись у прозрачну сиплючу тканину. Вона нерухомо тремтить над долиною і наповнює усе ніжним сяєвом, так що усе як в день видко. Лиш риси усїх предметів не мають тої проразливої виразности, як в день. Мягкі форми і риси білїючих ся хаток, ворина, смерік і цьвітів широкої царинки передо мною зливають ся з спуючим ся і їх цїлюючим сьвітлом місячним. На царинцї неміночки (маргаретки) білїють ся немов безлїч широких кришталїв сьніжних із своїми жовтими очками. На близьких виджу кождий листочок із перлинами роси, що пересипають вогнем у всїх барвах. Ті дальші приють царинку блискучим снїгом цьвітним. Церковця отам на право виринає із великих смерік при дорозї над рікою в цїлій своїй сьвятости і відбиває своїми банями сьвітло, коли не яскравійше як сам місяць. На близьких смереках виджу майже кожду галузь, ті дальші геть там за рікою і де вже кінчить ся долина, розпливають ся в півсьвітлї місячного красиду. Над усїм запанувала нїма тишина в подружю із ніжним місячним сьвітлом. Лиш Черемош жвавий.

Цїле его русло, що тягнесь вздовж цїлої долини, наповнене блискучим сріблом, мерехтить сьвітлом вічно вандруючих рухливих хвилин, нагадує, що не все ще заснуло в тій глубокій тишинї. Вандруючі хвилини сьпівають свою вічну пісню притихлим глухим шумом, що ще більше займає, чарує і упоює душу. Виджу отам низом, як здоймаєсь етерично тонїсїнька, прозрачна і ясна немов фосфоричним сьвітлом білїюча ся мрака. Лиш що вона піднеслась і розплилась у воздусї, так я майже бачив, як сплїтались барви дуги у широку тканину і будували небесний міст місячної дуги від Черемша до потока Скупової.

Я стояв і дивив ся оком і душею на все те, що дїялось передо мною, немов вкопаний, сам собою забутий, непритомний. Менї здавалось, що отак я видїв, як місяць розвивав і складав увесь той свій чар перед моєю душею, немов крамар нечуваних дорогоцїнностий умілою рукою розвиває і складає приманчиво свої прискаючі альмази, аби заняти, пірвати ум і душу того, на кого він кинув своїм оком, в той бік, куда єму треба.

Потонувши отак душею і тїлом в отій доси невиданій святочній хвилинї чаруючої краси, природи, я не чув і не бачив більш нїчого вкруг себе. Хоть в хатї за вікнами ішов веселий гамір прибулих гостий ще за днини, мене те нїчо не обходило, я нїчо не знав, нїчо не чув. Лиш одно чув я. Я чув, як нараз почала зливатись моя душа із ся ествoм, подібно, як отї промінї місячні зливались між собою в одно магічне нерозлучне сьвітло. Вона надійшла і зблизилась незамітно до мене і дивилась тихо туда, куда я дивив ся, чула те, що й я чув і віддалась тому самому впливови хвилї, що й мене займав. Ми були в тій хвили одно єство.

(Дальше буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Із українськоі Старини. Двацять рисунків академиків-малярів С. І. Васильковского і Н. С. Самокиша з поясненями проф. Д. І. Єварницкого в язицї російскім і француским. С. Петербург 1900. Видане А. Ф. Маркса. Містить в собі 20 акварель на грубім картонї, в хорошій техцї, що представляють портрети гетьманів і старшину козацку. Цїна 12 зр. а. в. Набути можна в книгарни Ставропигійскій.

Посмертна † оповістка.

В понедїлок дня 28 мая с. р. помер по короткій недузї др. Осип Рот, адвокат красний, заступник капітана право, президент адвокатової палати, директор буков. Каси щадничої, почетний горожанин міста Чернівцїв, властитель ордена зелїзної корони і т. д. і т. д. в мо-гренний св. Тайнами, в 71 роцї житя. Похорони відбудуть ся в середу о год. 10 перед полуднем. Тїло пок. перевезуть найперше з дому жалоби при вулици Кривій (Schlangengasse) ч. 8 до римо-катол. парафіяльного костела, а відтак, по покропленю буде похоронене у родинним гробі на тут. кладовищи. В четвер 31. мая за душу покійного відправить ся в тут. парафіяльнім костелї Богослуженє. Про житє пок. й дїяльність напишемо в слїдуючім числї.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 28. мая. Вчера о годинї 11-ій перед полуднем розпочали ся наради конференциї провідників клюбів лївицї.

Капштад, 28. мая. Доносять з Льоренцо Маркес, що трансвальске правительство видає паперові гроші. Депутация визначних бурів мала Крїґерови радити, щоби піддав ся. Однако Крїґер мав відповісти, що справа спочиває тепер в руках войскових начальників.

Льондон, 28. мая. З Тайбош на ріцї Валь телеграфують: Бури покинули свої становища над рікою і розложили ся табором під Маєртоном на дорозї до Йоганесбурга. Їх команданти нараджують ся, чи взагалї дальше ведени війни придасть ся на що. Ґенерал Френч перейшов ріку Валь під Лїндекен. Ґен. Келлїкенні скорим походом уратував майже цїлковито мости. Лиш в однім місци повело ся бурам знищити часть моста. Після пізнїйших вістий бури займають становища під горами Кляп.

Д-р. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить **всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.**

Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„MAISON DE BLANC“

Чернівцї, Ринок ч. 13, (Ґравбарта дім)

отворає в четвер, дня **29. мая 1900 р.**

великий склад білля для женщин і мужчин, як: хусточки, краватки і т. и.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо и коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Поблику цїлковито вдоволити.

З високим поважанєм.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неімовірно тану цїну бо за 2 зр. 95 кр., можна получити ґарнітурик складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше висказаних елеґанцких предметів:

1 вишенковий годинник виклеєний Амер Рем. (на жадане перебльований), з красно граверованим монограмом найкрасшайше показуючий з трилїтною ґваранциєю.
1 никелевий ланцушок до годинника з сильветною парижского системи.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара спінок до мишоцтів з маркою „Garantie.“
1 ґарнітур складаючий ся з 5 штук спінок до коширників.
1 пара срібних кульчиків.
1 золотий перстень з красним камінчиком.
1 кишеньковий нерваль з стуґ.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за посилатою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий в Кракові, Страдом ч. 17.

На случай якби ся неподобала кому висше згадані предмети, може їх до 8 днів по отриманю звернути назад фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстровані катальоґи ювілерских товарів висилає ся на жадане Gratis і franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втирани: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати з н и ш е фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач плямток

Г. ФАЙЛЄС

при **улици Рускій ч. 6,**

перенїс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

Фризиєрский сальон

до побіч прицераючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сокерского.

Ч. 59. Чернівці. пятниця дня 19. мая (1. червня) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї незапечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Бл. пам. др. Осип Рот.

Померший онодї на запаленє легких др. Осип Рот, був одиницею, котра вповнї заслугує на те, аби не збувати її звичайним сухим некрольогом.

Покійний віцемаршалок краю родив ся в 1830 роцї у Відни, де кінчив студиї ґімназияльні і університетскі. Брав чинний удїл в революцийнім руху 1848 року. Спершу був ад'юнктом, відтак прокуратором державним в Германштатї, а в р. 1863 назначений адвокатом в Чернівцях. Слїдуючого зараз року вибрано его до черновецкої ради громадскої, з котрої не виходив вже до самої смерти, беручи заняте і всюди живий удїл у всїх громадских справах, а особлившу дїяльність зазначував яко шеф секциї правничої. Від року 1875 був покійний президентом адвокатскої палати на Буковинї, а в 1878 р. місто Чернівцї вибрало его до сойму буковиньского, де теж засїдав безперервно до самої смерти, найперше яко звичайний радний, відтак від 1881 яко заступник краєвого маршалка, а від р. 1892 яко заступник начальника Видїлу краєвого.

Від марця 1884—1898 був покійний др. Рот заступником куратора буковиньскої Каси щадничої, а в 1898 р. обняв директуру тої-ж Каси. В 1895 р. обдарувало его місто Чернівцї мандатом до Ради державної, до котрої належав заледво рік. Др. Рот через довгі лїта справляв функциї іспитового комісара при державних іспитах в нашім унїверситетї. В грудни 1898 р. за заслуги надїлив его цїсар орденом зелїзної корони III. кляси.

Др. Рот кромі сего належав до багатьох иньших товариств гуманїтарних, а всюда видно було слїди его тихої, але невтомимої працї. Знано покійного усюди, яко чоловіка добросердного, гуманїтарного. Бездомні студенти, бідні ремісники, як взагалї люди із зниженими карьерами, нещасливі — завше заходили до него з просьбами о раду-пораду, знаючи, що др. Рот нїкого не пускав із своєї хати з порожними руками і багато знайдесь таких, котрі сегодня лишень єму завдячують і карьеру і взагалї істнованє. Оті дїла покійного з'єднали були єму симпатию і пошану не лиш поміж своїми земляками, але, сьміло можна сказати, пошану загальну.

Яко полїтик не відіграв в житю покійний др. Рот нїякої визначнїйшої ролї, то мимо того був душою буковиньских Нїмцїв, без него нїгде не обійшло ся, всюда був, всюда трудив ся, лишаючи слїди тої своєї працї, а его тактовне і безпристрастне поступованє з'єднало єму пошану навіть полїтичних противників. Він був чистокровним Нїмцем і яко такий, старав ся передовсїм задержати нїмецкий характер краю — чого иньшого годї було врештї від него і вимагати.

З Русинами стрінув ся покійний у перве в радї громадскій і соймі і в справах, що нас дотикали, був часто доволї вирозумілим. З Русинами належав найперше до „лївицї" соймової, а відтак, в послїдних часах був головою соймової більшости, до котрої належать нинї і рускі посли.

За те, що покійний др. Рот за ініцияливою руских послів прислужив ся нераз нашій справі — до загального хору жалоби прилучуємо ся і ми, кидаючи на его домовину грудочку рускої землицї, тої землицї, на котрій покійний пережив майже половину свого житя, а котра стала ся єму другою вітчиною. Нехайже єму пером буде та земля! Вічна Покійному память!

Шевченківскі вечерницї у Відни.

I.

Хвальна Редакциїо!

На підставі § 19. зак. прас. жадаємо, щоб Хвальна Редакция у найблизшому числї Вашої часописи помістила без зміни отсю відповідь на нашкіль проти нашого товариства поміщений вчера то „Робітником" в допісї під заголовком „Шевченківскі вечерницї у Відни" у 56 числї „Буковини" з дня 25. мая сего року.

В згаданій допісї автор заслонений псевдонїмом „Робітника" подає цїлий ряд безпідставних не тільки з правдою незгідних, але і брудною, низькою злобою напатнованих обвинувачень товариства „Січ." За головну причину своєї низької лайки і прозивів у формі нїби власного обурення, а властиво у формі брутальної злоби подає неприсутність „Січовиків" на вечерницях Тараса Шевченка устроєних робітниками дня 20. мая с. р. у Відни.

Ми сконстатували, а провідник тодїшних вечерниць в честь памяти Тараса, д. Михайло Богайчук гесто Пастїчник може се посьвідчити, що власне тодї на вечерницях Тарасових являлось сїмох членів нашого товариства, а іменно: пп. др. Михайло Олїйник, Іван Сапіцкий, Юліян Бачиньский, Володимир Хомин, Павло Демцьо, Кость Танячкевич і Іван Семанюк. Отже д. „Робітник" говорячи про абсенцию Січовиків на Тарасовому сьвятї, здобув ся на видуману ним нарочно неправду і лож.

Дальше позволив собі д. „Робітник" на підставі згаданої своєї лжи „натякувати" членів товариства „Січ" скрайно [illegible] ною і обурюючою фразою: „Або ми маємо молодїж з ідеалами, або ми маємо безідейну дрянь."

А в своїй злобній, галючій „лаєцї" для голови тов. Івана Семанюка прозиває ще раз наше товариство „мертвим та безідейним."

За дальші арґументи до сеї лайки, подає знов саму лож і неправду, щоб тільки товариство очернити в низький і підлий спосіб, а іменно: „що мовляв, тов. „Січ" вже довгі роки роковини смерти Тараса не сьвяткувало," а члени нашого товариства „ не рухають ся," але „по кнайпах запивають ся."

Констатуємо те ж, що і ті два арґументи се чиста брехня висована з пальця.

Наше товариство все сьвяткувало кождого року роковини смерти незабутного ґенія, що потверджують записки в урядових книгах нашого товариства і впрочім всї кождочасні гостї-участники.

Рівнож впровоновані ложию мусимо заявити, що наше товариство було все, єсть і буде активним чинником в народньому і громадскому житю серед усїх віденьских Українцїв, а між нашими робітниками в головній мірі, о чім можна переконатись з історії нашого товариства, а що потвердить певно і наші п. т. українські, віденьскі робітники, читаючи д. „Робітника."

В виду тих злобних, безпідставних клевет д. „Робітника" жадаємо: 1. щоби д. „Робітник" відкликав всї ті свої видумані неправди, клевети і скрайні обиди виміреві проти нашого товариства.

2. щоби виразно відкликав свій прозив виміреный проти членів нашого тов. висказаний словами „безідейна дрянь."

3. щоби свій відклик оголосив у „Буковинї" найдальше до 8 днїв не під псевдо-

---

СИЛЬВ. ЯРИЧЕВСЬКИЙ.

Кельнер.

Може позволите, пане, іще чарочку? Нї? Шкода! Пийте, пийте, я радий, що з вами здибав ся. Побалакаємо собі де-що. Я люблю з вами балакати — ви добрий чоловік, бігме Боже!

Тай я, хоч такий пічкур, як мене ту бачите, все таки знаю, що то значить чоловік учений, що пише в ґазети. Тай я не дурний колись чоловік був... Гай, гай!...

Мій ти Боженьку! Як я собі розгадаю, де то вже чоловік був, з яких печий хлїб заїдав, то на правду не можу зійти з дива, що мене ще не забрав біс! А-ваше!

Та вже мабуть так було в колисцї призначено, валяти ся по сьвітї, волочити ся, гей гей вічний жид, Агасвер... Чи-ж не так?

Не любите мене, що я трохи собі лимуву! Ет, що то шкодить! Всьо — vanitas vanitatum, проповідник ґрунт! Дивуєте ся, що я по латиньски закидую! Таж я преці скінчив ґраматику, значить все таки ходив поза латиньску школу. Мої родичі були богаті люди з нїмецкої кольонії. „Старий" провадив господарку для себе, мама для себе — вождо extra. Чому? Або я знаю чому? Як треба було гроша, то старий пожичав від мами, але не віддавав нїколи. З того приводу бували суперечки, колотнечі, бійки. Старий часто запивав ся. Такий був добрий нумер, як я! Коли мати не хотїла дати гроший, то він їй довязував намацально, що в сьвятім письмі виразно говорить ся: жена да повинуєть ся мужу своєму! Знав свою річ небіщик!

Я бувало також беру удїл в тих бійках. Старий брав мене часто до шиночку, де він грав у карти з приятелями. Ту я собі жив! Батькові товариші напихали мене ласощами і називали „бравим хлопчиком". А що, при тім мене поїли — то вже розуміє ся. І так ми вертали пізною нічкою до хати, розмавляючи по дорозї, як старі пяки.

Прийшли було під хату, гримаємо. Мати спить. Гримаємо міцнїйше. Мати встає, сьвітить, відчиняє. Сварить на батька: Такий-такий, пічкур, і ще розволочуєш менї дитину! Батько гримає на неї, а я помагаю. Часом навіть бє. Мати втїкає на обійсте, ховає ся. Батько шукає за нею, а я тимчасом давно вже храплю де на осліні, поклавши тяжку голову на кулаки.

Оттаке було житє.

Але я ходив і до школи: в селї, а потому в місті. Не хотїв їхати до міста, де тої школи та підпоїли і завезли. Я отаборив ся аж в місті, де була ґімназия.

Гадаєте, що менї так зараз прийшла охота вчити ся? Де там? Мене тільки з початку запікавила трохи новість, місто, якого я ще не бачив. Тай отець попакуплював всякої всячини — і якось трохи втихомирив мене. Але потому я чотири рази в самому першому курсї втїк був до дому. В дома пожалували, обдарували тай випроваджували знову до міста.

На станциї було менї добре, всього мав до волї, навіть горівочка була — се вже так батько був розпорядив. Я зарепетував першу і з тяжкою бідою всунув ся до другої. Ну, але таки всунув ся.

В той час умерла мати. Люди розповідали собі, що вона перестудила ся, втїкаючи перед побоями вітця. Так отже та історія звичайна у нас дома скінчила ся у неї смертию. Гм, ріжна буває причина смерти. Правда?

Я трохи таки жалував за старою, бо хоча дома належав я до ворожого їй табору, то все таки вона була добра для мене, тому варто було й пожалувати.

Я навіть заінтересовував був старого, чи то є правда, що я почув від людий, та він мені відказав: Ет, дурню, не мішай ся до того, що тебе не повинно обходити! — Що се значить? — крикнув я, — хиба се мене не обходить? Я вже не дитина!

А старий як хопить за палицю, як кине ся за мною! Я в ноги. . . . Тільки з далека потому мірив я его оком погляд і гнїву. . . . Якже-то — ґімназиста бити? Який я там був ґімназиист, такий був, але все був. Ізза обиди моєї особи прилабув я навіть про первісну причину нашого „шрамболю", а гнївав ся лише за себе.

Похоронили маму. На похоронї плакав я, тато втирав очи хустиною, немов плакав. Після похорону зійшли ся люди — як звичай велить — на „поминальницю". Тут ми пошли ся у купі з батьком і погодились. . . .

Правда, цїкава історія? Се-ж моє правдиве житє. . . .

По кількох днях я від'їхав до міста, до школи. Батько мене відвіз. Ту здибав ся з кількома добрими знакомими тай далї забавляти ся. Хотїв так прибити жаль по мамі. . . . Я був натурально его невідступним товаришом. . . .

Ет, що то оповідати вам такі дурницї! Або ви що з того скористаєте? Чи такі нісенїтницї можна описати чи уложити з них який віршик або роман? Де там! Я так, от вам оповідаю, аби не нудило ся. . .

Другу клясу я також заренетував. А під конець другого півроча мене вигнали, бо повибивав вікна професорови. Скінчила ся едукация.

Я приїхав до дому, а ту вже иньші порядки. Мачоха — — ай, я вам забув сказати, що мій старий щось за пару часів оженив ся.

Се тодї, як приїхав до міста, пізнав ся з небогатим столярем, що мав у себе доньку, вдовицю з двома хлопчиками. Він запросив мого батька до себе, а незабавом і весїли сказало ся. . . . Тай я на нїм гулив і — випив ся. . .

нїмом, але під власним іменем.

В противнім разї ми будемо вважати Вас, д. „Робітник“ підлим клеветником і злобним шкідником усякого гуртового і приватного житя і поставимо Вас перед судові крати до одвічальности за злобно кинену обиду чоловіком, котрий повинен бути виелїмінуваний із усякого чесного гурту.

Від Хвальної Редакциї жадаємо в такім разї видання властивого імени виновника.

У Відни, дня 27. мая 1900.

За Виділа товариства „Січ“

Іван Семанюк, голова тов. — *М. Ковак,* заст. голови тов.

II.

Хвальна Редакціо!

З огляду на донос „Робітника“ в 56 числї „Буковини“ заявляю, що на Тарасовім сьвятї було товариство „Січ“ заступлене сїмома членами. Правда, що більша часть прийшла по части офіцияльній, але вина сему прогулька, яку члени „Січи“ устроїли поза границями Відня і втратили потяг зелїзничий, котрий мав прибути на свій час. Отже кинено клевету на тов. „Січ“, котре нас, робітників усе спомагало морально.

З поважанем

Михайло Посїчник,
голова комітету.

Відень дня 28. мая 1900.

Від Редакциї. Повисші спростованя уміщуємо дуже радо, а се стало-б ся було без огляду на те, чи там § 19. уст. пр. грав би ролю, чи нї. Що слушність подекуди є по стороні Січовиків, доказує також надісланий нам рівночасно протест голови комітету п. Михайла Пасїчника, котрий теж наводимо. Дивує нас лишень факт, що Січовики — як пише п. М. Пасїчник — якраз в день Тарасового сьвята урядили собі прогульку аж за рогатками Відня. Чи не було-б відповіднїйше прогульку відложити на иньший день? Товариство академиків, котрого кличом є — що так скажемо — Тарасові ідеї, має не лишень право, але і обовязок помагати моральмо усяким иньшим українсько-руским товариствам і загрівати їх до спільної працї над відродженем стогнучої в кайданах Вітчини, повинно бути его моральним провідником навіть де, то тим більше на чужині. Тимчасом — як каже сам голова комітету Шевченківских Вечерниць — Січовики вправдї були заступлені, але „по части офіцияльній“, а вина сему була — „прогулька“. Із сего отже виходить, що і жаль д. „Робітника“ до Січовиків був подекуди троха оправданий.

Даючи одначе Січовикам повну сатисфакцию уміщуючи оба сї спростованя,

---

Але я став оповідати про те, як я приїхав зі школи до дому. Старий захотїв дати мене на иньшу ґімназию. Поїхали ми з початком шкільного року до одної, поїхали до другої ґімназиї — та не приняли. Казали, що заповнено.

— Певно, що для таких розбійників мусить бути заповнено! — сказав гнївно отець і привіз мене до дому.

Ту розпочало ся пекло. Мачоха не хотїла мене бачити в хатї. Сї дїти мнї раз в раз докучали, а я не дарував — бив. Мачоха жалувалась батькови на мене за те, що розбиваю єї дїти. Батько з початку намиав мнї чуприну, а згодом таки й добре перетрїпав. Овва! Ту вже не жартують, тільки на правду беруть ся виправляти мнї шкіру! погадав я.

Тато по нарадї з мачохою віддав мене до міста, до господи свого знакомого.

— Кельнером, — каже, — будеш. Не злий се хлїб! Шануй ся, то доробиш ся і гроший, а згодом ще й може реставрацию отвориш! Я тобі поможу. . . .

— Ага, поможеш, коли зможеш! — погадав я собі, — а мачоха на що? . .

(*Конець буде.*)

думаємо, що Вони на тім і попристануть, бож „лїпша соломяна згода, чим золотий процес“.

Кадетска школа у Львові.

Ц. і к. комендa кадетскої школи у Львові надіслала нам слїдуюче письмо з просьбою о поміщеня її в нашій часописи:

До ц. і к. кадетскої школи для піхоти у Львові будуть приняті з початком слїдуючого року шкільного — вересень 1900 — і то на перший рік аспіранти в числї около 50; принятє до висших клас послїдує лиш виїмково.

Услівя принятя на перший рік слїдуючі:

a) австрийске або угорске горожаньство;
б) фізичне удібнене до войскового виховання;
в) вік що найменше 14 лїт і не переступаючий лїт 17 (1. вересня в роцї принятя);
г) укінчене що найменше з достаточним поступом чотирох низших клас школи реальної або ґімназиї, при чім не зважає ся на недостаточний поступ в язиках латиньскім і грецкім.

Крім того мусять аспіранти зложити в кадетскій школї вступний іспит:

д) Зложене оплати шкільної а то: 24 корон річно за синів офіцирів в чинній службі і на пенсиї, войскових душпастирів евангелицкого і греко-всхідного віроісповіданя, в кінци войскових урядників; 160 корон річно за синів ґажистів в резерві, шкільних урядників державних і урядників ц. і к. двора, відтак державних слуг і слуг ц. і к. двора; 300 корон річно за синів всїх иньших горожан.

Оплату шкільну належить вносити в 2 ратах з гори; та оплата обіймає всї вонгта за харч, одежу, науку і шкільні підручники.

е) вдоволяюче обичайне поведене в кінци
ж) заосмотрене білєм і деякими иньшими предметами.

Просьби о принятє до кадетскої школи після взірця поміщеного в Aufnahms-Bedingungen (услівя принятя) мають своїми аспірантів внести просто до команди кадетскої школи найпізнїйше до 15 серпня (найлїпше по укінченю шкільного року в середних школах).

Друковані потрібні услівя принятя (Aufnahms-Bedingungen) в нїмецкім або в польскім (чому-ж і не в рускім? Ред.) кинї можна дістати в команді кадетскої школи за цїну 40 сотиків від штуки.

Кадетска школа для піхоти має 4 класи; єливи 4-го року, що мають відповідну кваліфікацию, виходять заступниками офіцирів. Супротив теперішного авансу в піхотї і при стрільцях остають потому більше меньше до року степень підпоручника.

З ц. і к. команди школи.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 31-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Відомости особисті. Президент краєвого суду Клир виїхав на інспекцию до Станиславова.

В Зелену Суботу, т. є. дня 7. червня, по відчитаню тихої Служби Божої, удасть ся Митрополит Аркадій з процесиєю і православним духовеньством на цинтар, де відправить за упокій помершних нарастає.

Пригадуємо іще раз, що заходом українсько-руского академічного товариства „Союз“ відбуде ся в четвер, дня 31. с. м. товариска прогульки з музикою до лїска на Горечи. Всї Родини, що схочуть брати участь в прогульцї, зволять зійти ся на Горечи о 3. годинї по полудни. Вступ від особи 60 кр. В разї, єсли би дощ перешкодив, відбуде ся того самого дня забава з танцями в великій салї „Народного Дому“ о годинї 8-ій вечером при такім самім вступнім. Прошуть ся о як найчисленнїйшу участь, бо забава заповідаєсь дуже красно. Нїкої нашої Родини не повинно бракувати.

За Товариство:

М. Іванко, голова. — *Н. Левицкий,* писар.

Упрашає ся всїх П. Т. гостий, що возьмуть участь в союзаньскій прогулцї на Горечу, щоби зібралисъ всї точно о $^1/_2$2 год. по полудни в рондї. Хто опізнить ся, той сам собі буде винен, бо забава зачинаєсь точно о 3 год. В разї, єсли би упав дощ, так, що прогулька не могла-б відбутись, запрошаєсь всїх до салї „Нар. Дому“ на 8 год. вечер.

За Товариство:

М. Іванко, голова. — *Н. Левицкий,* писар.

Самоубийство. Передвчера в касарни Альбрехта застрілив ся інфантерист 5 компанії. Причина поки що незвістна.

Вечерницї в память XXXIX роковини смерти Т. Шевченка відбудуть ся в Бережанах дня 7. н. ст. червня заходами „Бережаньского Бояна“ в комнатах товариства.

Вистава дробу у Львові відбуде ся в днях 2, 3 і 4 червня (в дат. Зелені сьвята) на площи новоставовій заходами красного товариства для хору дробу, голубів і крілників. Вистава буде складати ся з ріжних груп, як дріб селяньский, зложений з усяких рас і родів курок, качок, гусий, індиків, цапгарок; дальше буде виставлений дріб поправний і расовий, а також бажанти і лебедї, всякого рода голуби, крілики, свинки морскі і т. п., цвиї-сьпівакі і всякі продукти мертві: дріб різаний, лїпи і пера. З виставою здучений і віддїл обіймаючий взірцї, моделї, плани курників, штучних заведень до вигрівання курат і т. п. Вистава відбуде ся під проводом ректора академії ветеринариї д-ра Йос. Шкільжина.

В товаристві „Академічна Громада“, як вже свого часу було оголошене в часописях, завязалась Комісия інформацийна. Цїлию єї помагати товаришам пишукувати лекциї та всякі иньші заняття, як також уділяти їм ріжних інформаций так в справах університетских, як і громадских. Вже від давна давалась відчувати у нас недостача такої комісиї, бо неодин з товаришів бідував без занятя, хоч саме такі були до роздачі, але так одна як і друга сторона не мали куди звернутись о посередництво. Тому пригадуємось ще раз руській публицї, бо лиш при єї помочи будемо могли сповнити вповні нашу задачу. Многі будуть потребувати як-раз тепер на сверні відповідних інструкторів, так можуть звертатись до комісиї, а она постараєсь поручити як найвідповіднїйших. Тим опадять собі заходу і стануть в пригодї тим, що потребують занятя. Просимо проте звертатись впрост до комісиї інформацийної в тов. „Академічна Громада“ улиця Академічна ч. 8. — Комісия відповідає лиш тим, що пришлють марку або пересповідевцийну карту на відповідь.

За Зарад:

Богдан Гузар, студ. прав. — *Павло Чайковський,* студ. філ.

Смерть з попарена. Дня 21. с. м. по полудни дїти, пасучи в скарбовім лїсї в Винисках коло Перемишлан худобу, розложили огонь і почали грїти ся коло ватри. До ватри занадто наблизила ся Катерина Шоцда, 8-лїтна дочка тамошного селянина, і одїж на нїй затлїла ся. Вгасити тлїючої одежи не було кому, бо самі хрібні дїти з переполоху не знали що починати. Наслїдком того огонь сильно попарив дитину і она невдовзї серед тяжких болїв померла. Причиною сеї нещастної пригоди був брак догляду старших над дїтьми.

Старі монети по 5, 10 і 20 крейцарів приймають каси віденьска, львівска, краківска і др. до 15. лютого 1901 р. по половині цїни. Монети мідяні по 1 і $^1/_2$ крейцара будуть приймати згадані каси до дня 20. н. ст. червня 1900 р. по повній цїнї вартости, а від 1. н. ст. липня по конець сего року яко ліо для повіта перемиского виміняє безінтересовно торговля Ів. Бориса в Перемишли.

З давних лїт. „Tygodnik samb.-drohobycki“ подає такий цїкавий образок народних вірувань в давнїйших часах: „Підчас першої холери в р. 1831 прийшов до Нагуєвич, дрогобицкого повіта, якийсь вандрівний кравець з Фельштина і ночуючи у одного з тамошних господарів, наговорив єму про холеру, що то опирі підтинають людскі голови. В кілька день після побуту кравця, сказав хоровитий 7-лїтний хлопець господаря, у котрого кравець ночував, що дїйсно опирі підтинають людске житє, та що в Нагуєвичах находить ся кілько опирів. Летом лискавиці понеслась ся вість по селї, а небавом прибула до сего господаря цїла громадска рада зі своїм війтом. Хлопець запитаний, чи пізнав би опирів, заявив, що так. Сейчас покотилась по хатах кулька, як залив всїх мущин на загальне віче коло церкви. Коли зібрала ся вся громада, війт уставив всїх в довгий ряд, а хлопець з війтом оглядав кождому руки, а хто мав на долонях певні знаки, на сего вказував хлопець як на опира і его відставлювано на бік як на опира і его відставлювано на бік під сильну сторожу. Сим способом найдено в селї сїмох опирів, котрих цїла громада повела на пасовисько „Байзар“. По дорозї збирано хворост, дрова, солому, а коли прибули всї на „Байзар“, розпалено великий костер, на нїм палено мнимих опирів одного по другім. Коли який з огня вискакував, привязувано его в середину довгого шнура і так держано в самій середині ватри. Таким чином вже чотирох страчено, але пятий був мудрійший від своїх попередників. Коли его вкинено в огонь, він сейчас висвечив з него і крикнув: „Гей, панове громада, даруйте житє, а я вам дам раду“. На сї слова підтхав на коні один з місцевих богатирів, Левицкий і попросив старшину, щоби позволила сему опирови піти з ним до его недужої доньки та єї уздоровити. Громада пристала, Левицкий повів опира, сам їхав на коні, а тамтой йшов побіч віхотою. Коли проворний опир побачив, що далеко вже оба відійшли, одним рухом скинув Левицкого з коня, сам скочив в сїдло і спас ся від смерти. — Єдиної надії опирів покінчив ся був перед кримінальним судом в Самборі, де головнїйших виновників покарано вязницею. Ся подія записана на вічну памятку при кінци служебника в горішній церкві в Нагуєвичах“.

Університет в Константинополи. Як доносять дневники, султан турецкий наміряє заложити в Константинополи університет.

Із Станиславова доносять, що Еп. Андрей гр. Шептицкий приняв протекторат Бурси Товариства педаґоґічного в Станиславові, на котрої дохід відбуде ся (при нагодї загальних зборів Товариства педаґоґічного) в Станиславові в недїлю 3. червня драматичне представлене. Докладну проґраму сего представленя подамо пізнїйше.

Знаний „пророк“ Фальб заповідає на дальші місяцї лїта різні „ані критичні“: дощі, тучі, та иньші елементарні нещастя, і ворожить як найменьше погоди. На щастє, „пророцтва“ Фальба звичайно заводять, то-ж і сей раз можна надїятись, що они не сповнять ся...

По водї і сушї. Даньский інжінер Маґрален построїв новий мотор, якого можна уживати з однаковою користию і на водї і на сушї. Недалеко Копенгаґи находять ся два озера розділені невеличким, бо 300 метрів широким шматом сушї. Густо заселені побережа обох озер не мали доси одноцїльної та вигідної комунікациї, а построєнє каналу між обома озерами було за дороге. Щоби сїй недогідности запобічи, видумав інжінер Маґрален машину, котра перепливає озера яко паровий корабель, а по сушї переїздить по шинах яко моторовий віз. Сей оригінальний автомобіль доси перевіз вже звиж 20 тисяч осіб.

Величезний альбом злочинцїв, в якім будуть міститись фотоґрафії всїх міжнародних злодїїв, задумало заложити францускє правительство в Парижи, з огляду на безпеченьство прибуваючих на виставу чужинцїв. Доси надіслано вже збірки фотоґрафій з Нового Йорку і Льондону, а найбільшу має прислати Росия.

З рідною донькою. Pest. Lloyd розповідає таку історию, що стала ся недавно на Угорщинї: У барона Віляний служив перед 25 роками молодий економ іменем Йосиф Нусль. Той Нусль познакомив ся близше з ключницею, Іреною Курц, що служила в тім самім дворі, а наслїдком того близшого знакомства будь донечка також Ірена. Нусль покинув службу у барона, а Курц віддала ся за

якогось другого слугу барона, що звав ся Траґар. Той Траґар взяв малу Ірену за свою і переписав єї на своє імя. Перед кількома роками Траґар помер лишаючи родину у великій нужді. Щоби помагати матери, пішла Ірена на службу до якогось вже не молодого властителя більшої посїлости, Діоші. Той так сподобав собі молоду і красну та господарну дївчину, що постановив оженити ся з нею. Дївчина в надії, що видобуде ся і сама з біди і поможе матери, не противила ся тому, хоч Діоші був вже добре пристарковатий. Весїле відбуло ся без матери, котра під ту пору лежала тяжко хора. Аж ось недавно, в кілька місяців по вінчаню, приїхала Траґарова в гостину до своєї доньки. Коли побачила мужа доньки, зімлїла і упала на землю. То був Нусль, котрий доробившись маєтку, прізвав ся по мадярски Діоші, і перестав жити гуляцким житєм та рішив ся шукати щастя в подружу.

Найсильнїйші і найвисше на цїлім европейскім континенті положені мудові купелї в межирічу Дорни і Золотої Бистриці в **Дорнї** на Буковинї. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Поліклїна станция зелїзничка Кімполюнґ з численними полученнями до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїточі. Прогульки в околицю фірами, верхом або сплавами.

В красним купезевім забудованю може побирати купелї після найнодернїйших системів. Курацим гидропатична послугуєсь вишколеною обслугою. Курацим молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, бізардовими. Харч у власнім заряді. На замовленя резервує п. к. заряд купелевий комнати в купезевім готелю, уряджеїя з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню кошта купелїв і оплата помешкань значно обниженї.

Його навій холодичний і помічний на катар і хрипку уживаєсь квас алькадичний з Поана-Неґрі, поручений п. к. зарядом купелевим. (Можна его набувати також в п. к. дирекциї дібр в Чернівцях по цїнї 30 сот. за $^{3}/_{4}$ фляшки, а 34 сот. за фляшку літрову. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Я і вона.

Довго стояли ми отак нерухомо одно біля другого, довго придивлялись без слова тому чарованю місяця, тому перечаровуваню отої долини у надземский рай. Навіть вічно щебетливий дрозд замовк на сей вечір, не важив ся таку чародійно-таємничу хвилю поразити своїм веселим сьпівом.

Аж ген по часу звернулась вона до мене і запитала тихеньким шелестом:

„Чи будем ми завше такі щасливі, як отсеї хвилї?“

„Доле моя!“ — відповів я. „Чи отся долина, нинї неначе рай, чи буде вона завсїди така несказано красна як нинї?“

„Видиш, понад отим, нинї ясним раєм, гонять деколи і хмари, лютують бурі і стане темно і сумно зеленою долиною. Але сонячне сьвітло у день а місячні проміні в ночи прогонять непривітну тьму, втихомирюють бурю, гоять поражену душу“.

„Чи ми будем завсїди такі щасливі, як отсеї хвилї, того я не знаю. Але видиш оту зелену долину, оту церковцю тихеньку, ту живу ріку, ті гори високі, оту розкішну царинку і твою хатинку — ти знаєш як я їх безконечно люблю — видиш ти їх? Тож знай, що забуду тебе хиба тодї, коли перестану взагалї вже що небудь памятати; перестану ти тодї любити, коли перестану в отсїй твоїй райкраїнї кохатись, до неї ходити, значить тодї, коли перестане серце взагалї бажати, надії кохати. Отсе, а більш нїчого я з будучини незнаю“.

Не то нетерпеливо, не то весело-легко, але немов в якімсь провидїню впала вона менї в слова:

„Я задоволена! Я знаю, як ти отсї мої гори, отсю мою країну, незабутно любиш. Я-ж нерозлучна частина-дитина отсего чорногорского сьвіта. Ти моїх гір нїколи не покинеш, нїколи їх не забудеш, тому і мене з ними нїколи не забудеш. Я задоволена!“

Менї, а певно й єї тодї і в думку не впало, щоб ті слова так скоро, ох скоро сповнились буквально.

Нерозумний! Просто з полонини пересадив нїжну цвітку в город, їй чужий, з курною атмосферою. Не приймилась. Вяла, сохла, никла; нїчо не вдїяв я; пішла, осиротила нас. Здаєть ся, вернула у свою країну, там де колись на царинках „як цьвіт процьвітала“.

Минулась, пропала! . . .
От як воно!

В других доли навіть в коршмі
В карти заграє,
А мов десь у туманї
Горами блукає.

Тому то й я в день і в ночи
Горами блукаю,
За горами за долами
Долї виглядаю.

Та дарма! не вернеть ся!

Сироти.

Коли отак осїнної пори вертаю дарабою долї з сиротами до дому і доплинем просто отої хатини, там на горі, що так глухо сама стоїть в тій широкій царинї, то відкриєм голови і зложим тихо руки до тої хатини.

„Незабувайте дїти оту хатинку, поважайте, шануйте єї, там процьвітала колись тота, що влила нам свою кров у жили, дала житє і сьвітло, сьвіт Божий глядїти. Любіть єї, любіть вашу матїр хоть в памяти, і старайтесь принести честь бодай їй памяти, се буде ваша найкрасша молитва. Ви ледви, чи памятаєте вашу покійну мати, булисьте ще маленькими, як вона в останнє благословила і пращала нас“.

„На смертельній постели забагла конче в останнє ще з нами при столї хоть коротенько сьвятий вечір обходити“.

„Тодї вже не товаришив нам нїхто в тій памятній вечері, ми були самі. Я здоймив єї як зівялу, зісохлу квіточку і примістив пристолї.

„По вечері згорнула вона нас коло себе і промовила спокійно змученим, тихеньким голосом: „Я вже в останнє отут між вами, дорогі мої дїти. Благословлю і пращаю вас на віки і тебе, мій вірний друже. Шануйте дїточки тепер вашого доброго татка у двоє та старайтесь вступити в єго слїди, а тодї не пропадете в сьвітї“. „Я кличів перед нею і тримав єї горячу руку, суху як трісочку, між моїми руками. Осьвітлене деревце кидало сьвітло у єї зболїлу твар і надавало єї більше блеску єї й так палаючому оку. Ви розпливались у сльозах, на деревце не звертав нїхто своїх уваги. Я благав очима і молив словами єї успокоїтись. „Втихомир ся, серце! Ти поздоровієш і нашій недоли мусить бути раз конець. Воно все так у сьвітї. Якийсь час змагаєсь недоли, доходить до свого кульмінацийного стану, але мусить відтак поволи таки уступити лїпшій, сьвітлїйшій хвилї. Видиш, навіть оте могуче сонечко має свій високий і низкий стан. Воно тепер все низше а низше кружляє над землею, темрява і студінь панують чим раз сильнїйше, але такі приходить і їх панованю конець. Сонечко здоймесь, сьвітло і теплота поборють темноту і студінь, стане догіднїйше і красше на сьвітї. Ми підем у гори, і твоя недуга уступить, ми будем знов разом щасливі“.

„Вона зраділа і втихомирилась, а по двох тиждних успокоїлась на віки“.

„Вона-ж виразно казала тої памятної хвилї, отам на руйнучку тої хатини: „Я-ж нерозлучна частина-дитина отсего чорногорского сьвіта!“

Готури.

Із заходу повіяв холодний вітер, я прокинув ся. Здаєть ся, довго спив я отак з отвертими очима. Я схопив ся, сонце стояло вже в полудни, треба було на обід іти до дому. Василь вже певно чекав на мене. З Гомула врешті недалеко до моєї хатини, у діл їдеть ся швидко, не більш, як пів години.

Зійшовши з шпилю гори, треба перейти розкинені ряди скал, немов розвалин колишних великаньских кріпостий. Між розколїбинами сих скал ростуть всякі верховиньскі зїли. Декуди виглядають із тих розколїбин пречудні китицї, білі або рожеві, роду саксіфраґів. Низше тих розвалин стелить ся цїле поле афинику з великими чорними ягідками. Туди прилїтають птахи у гостї на солодкі ягідки.

Я здибав там тодї гурток готурів, рід високогірских лїсових курий. Готур протягнувши шию, визирав із афинику на всї сторони своїми бистрими очима. Я спостеріг єго, з далека, він мене, розуміє ся, ще багато скорше. Він стояв так нерухомо, що можна було думати, що якийсь патик стирчить із афинику в гору. Ґотки (курки) меньші, їх не видко було з афинику, на другім, від готура зовсїм відокремленім місци. Готури дуже осторожні і полохливі птахи. Ґотки, що були близше мене, фуркнули в руїни скалисті, а кілька мінут опісля розпростер і готур свої великі крила, взнїс ся над яром легким летом і счез небавом в густім лїсї. Перелїтаючи отак через широкий яр, як би дух який, виглядав він імпонуючо. Хвіст розпростертий, подібний великому чорному вахлярови із білою стяжкою по над край, все друге решта на нїм чорне, аж влискуєсь. Лиш коло очий визирають голі плями червоні, що надають єму ще більше дикий вираз. Писок в него кавулчистий, як в орла. Гребеня нема а замість папоротків стирчить з піря борідка. Ґотки, завбільшки доброї курки домашної, красні таркаті, на бурім тлї писані чорними стяжечками поперечними. Із руїн поватягавши свої шийки, глядїли здивовано на мене, думаючи, що за сповида бродить тут нашими готурами і мішає нам супокій?

Отак пройшло менї з готурами більш чверть години, в афинах задержав я ся ще довше, прийшов до дому пізнїйше, як звикле, аж Василь зажурив ся.

(Дальше буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Молода Україна ч. 5. (посьвячена Шевченкови) за май с. р. Зміст: А. Цегельський: Гомонїла Україна...: Вол. Старосольський: Промова; — Вол. Темницкий: Шевченко — в школах; — Вол. Старосольський: Кирило-Методиєвське Братство; — Евген Косович: Шевченківські обходи! — Хроніка з нашого житя.

Телеґрами „Буковини“.

Будапешт, 29. мая. В дальшім ходї розправ австрийскої делеґациї, по бесїдї гр. Ґолуховского, промовляв дел. Бакеґем, констатуючи, що навіть опозицийні бесїдники не виступили проти головних нарисів теперішної заграничної полїтики. Відтак наступила специяльна дискусия.

Прага, 29. мая. Narodni Listy грозять Полякам і правицї, що коли они зважуть ся в польско-клерикально-нїмецкий союз з лївицею, Чехи постарають ся о зложенє опозицийної більшости з ческих більших властителїв, Молодочехів і християньско-славяньского Союза, супротив чого теперішна правиця була би в меньшости о 120 голосів.

Будапешт, 29. мая. Предложений вчера угорскому соймови проєкт квотового закона є ідентичним з торічним проєктом, з тим, що має увійти в житє від 1. липня с. р.

Льондон, 29. мая. Від початку облоги Мефкінґу до єго освободженя, Англичани понесли такі страти: 6 офіцирів убитих, 25 ранених, 1 пропав; 61 вояків убитих, 108 ранених, 26 пропавших, а померших наслїдком слабостий 16. З білих мешканцїв Мефкінґу 4 убитих, 5 ранених, померших 32; з муринів убитих 353, а ранених 297.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить **всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.**

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„MAISON DE BLANC“

Чернівці, Ринок ч. 13, (Ґравбарта дім)

отворено в четвер, дня **31. мая 1900 р.**

великий склад білля для женщин і мужчин, як: хусточки, краватки і т. и.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

під фірмою

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Публику цілковито вдоволити.

З високим поважанєм.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні найновійші

плащі жіночі,

для дівчат і дітий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з тонку і могару

з перших віденьских і берлінських робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дітий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неймовірно тану ціну бо за 2 зр. 85 кр., можна получити ґарнітурик складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше висказаних елеґанцких предметів:

1 вещинковий годинник виклений Анкер Рем. (на жадане посріблений), з красно ґравіованим монограмом найправильнійше показуючий з трьохлїтною ґваранциєю.
1 никелевий ланцушок до годинника з сильветною парменого системи.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара спінок до жаньшетів з маркою „Garantie.“
1 ґарнітур складаючий ся з 5 штук спінок до комінарків.
1 пара срібних кульчиків
1 позлотий перстень з красним камінчиком.
1 каменьнове зерцальце в етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за посліплатою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові,** Страдом ч. 17.

На случай якби ся не подобали ціну якісь згадані предмети, може їх до 8 днів по отриманю звернути назад фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстровані катальоґи побілерених товарів висилає ся на жадане Gratis і franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Котвицл.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр. можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних склянках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише склянки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим ліоном у Празї.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач пятнїтєк

Г. ФАЙЛЄС

при улици Рускій ч. 6.

перенїс свій відновлений і з найбільшим комфортом урядженний

Фризиєрский сальон

до побіч приперажочого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северского.

Ч. 60. Чернівцї. недїля дня 21. мая (3. червня) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 10 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Делеґациї.

Як ми вже згадували, до голосу в австрийских делеґациях що відбувають ся тепер в Будапештї при роспрані над буджетом мінїстерства заграничних, справа записаний був між иньшими і Румун пос. Поповічі і вже можна було з гори вгадати, що, наколи мав говорити про буковиньскі відносини, то там певно без калюмнїй на українсько-руский нарід не обійде ся.

Пос. Поповічі говорив більше меньше ось що:

Я бою ся заборчої полїтики Росиї. Хоч цар Никола мирно успособлений, то мимо того як не нинї, то завтра посягне Росия рукою дальше на полудне і загорне колись і наддунайске румуньске королївство. Інтерес Австриї повинен проте лежати в тім, щоби у себе дома (на Буковинї і в Семигородї) і в наддунайскій Румунїї розвивати і кріпити румуньский елемент. Румунїя бачить в Австриї своє спасенє і оборону против ославяньщеня. Як би австрийске і угорске правительство піддержувало своїх Румунів, то Волощина і Молдава прилягли би до австро-угорскої монархії. Інакше пропадуть Румуни враз з Мадярами в славяньскім морю. Самооборона велить Румунам симпатизувати з Австриєю. Румуни буковиньскі і семигородскі не суть іредентично успособлені. Они хотять лише духово сполучати ся з братьми своїми в румуньскім королївстві, щоби відтак всї разом могли сполучитись з Австриєю для відпертя славяньскої лавіни. На жаль, Австрия і Угорщина гноблять Румунів. Вправдї довів ґр. Ґолуховский до того, що австрийский монарх перед двома роками навістив короля румуньского і зблизив ся до него, але сего за мало. Австрия і Угорщина мусять залишити ворожу систему против своїх Румунів. Симчасом переживають буковиньскі і семигородскі Румуни цїлу мартирольоґію. На Буковинї фаворизує правительство „молоду Русь“, котра враз з Поляками хоче від Росиї відорвати Україну. Така полїтика не здалась на нїчо. Русини не мають навіть свого язика. Се лише диялект московского.(?) Мадяри зрозуміють колись хибну свою полїтику, але се буде вже за пізно. Росия возьме їх за лоб і они пропадуть враз з нами.

Пос. Вахнянин відповів Поповічіому коротко. Він сказав:

Я не буду розбивати румуньскому делеґатови єго теорию і фантазию о неістнованю руского народа яко окремої славяньскої індивідуальности. Я хочу лише провірити, що істнованя окремої рускої народности і окремої рускої мови вирішила давно наука і тисячлїтна історія сегож народу. При послїдній переписи в Росиї в 1897 р. начислено в тійже державі на біду пос. Поповічія 25 мілїонів Русинів, а то на підставі матерного язика. Жалую, що пос. Поповічі виступив тут в делеґациях з так арким незнанем етноґрафії. Наколи він боїть ся Росиї, то я не в силї єго успокоїти. Пос. Поповічі гнїває ся на правительство австрийске за те, будьто оно піддержує Русинів на Буковинї. Хто по австрийски мислить і чувствує, сей повинен радуватись, що правительство помагає австрийским народам в їх розвою і скріпленю. Се дїло зовсїм природне. Як народи будуть сильні, то і Австрия буде сильна. Пос. Поповічі рад би на кошт Русинів кріпити елемент румуньский. Він забажав забавитись в експанзивну полїтику на Буковинї. Буде лучше, наколи він себе спитає, чи така експанзивність оправдана і чи буде мати які-небудь успіхи?

По сїй короткій відповіди звернув пос. Вахнянин увагу мінїстра заграничних справ на справу еміґрациї і зажадав від него лучшої опіки над виселенцями в Сполучених Державах, Канадї, Бразилїї, Арґентинї і в других провінциях Америки. Річ сю принято оплесками.

Черновецке товариство „Руска Рада“ вислало делеґ. Вахнянинови до Будапешту слїдуючу телеґраму:

Сердечну подяку за відперте напасти волоского загорілця і оборону рускої нациї в делеґациях складає Вам товариство „Руска Рада“. *Др. Стоцкий.*

Війна в Африцї.

В суботу анґлїйскі війска перейшли ріку Валь. Під Клїпрінцером генерал Лемер мав тяжку борбу, в котрій пять бурів тяжко ранено а двох полонено. В недїлю прийшло до завзятої борби під Вувейкрустом о 15 миль на захід від Йоганесбурґа. Дня 28. м. м. Роберте доніс, що єго армія знаходить ся вже о 18 миль від Йоганесбурґа. Бури, котрі приготовили ріжні оборонні позициї, пофнули ся, як лиш показало ся анґлїйске войско. В тім часї як войска Гамільтона і Френча бороли ся з бурами о десять миль дальше. Френч мав перервати получене бурів між Гайдельберґом а Бокебурґом, кілька миль на захід від Йоганесбурґа і мав другого дня в полудне увійти до міста. Зі сторони міста, в котрім панує спокій, налїєсь не стрітити ся з опором. Копальнї доси не ушкоджені.

Роберте не пропускає нїяких приватних депеш з головної квартири. Дневники надїють ся, що анґлїйска армія стане завтра в Преториї. Деякі льондоньскі дневники доносять, що головний командант бурів Бота, поїхав до Преториї, аби з Крїґером обговорити услівя евентуальної капітуляциї. Бота і Штайн мають бути за заключенем мира, котрому Крїґер противить ся. Крїґер і Штайн мали вже приготовити ся до виїзду. Сторонництво бурів, котре тягне за миром, побідило.

Програма загальних зборів Руского Товариства педаґоґічного.

Збори відбудуть ся підчас літних Зелених Сьвят, т. є. в днях 3. і 4. червня 1900 р.

Дня 2. червня (в суботу) приїдуть участники зборів пополудневими поїздами до Станиславова. Тогож дня вечером відбудуть ся перші сходини в цїли познакомленя в реставрациї п. Гершоверця (ул. Сапіжиньска побіч староства).

Дня 3. червня (в недїлю) о год. 8. рано богослуженє.

СИЛЬВ. ЯГНЧЕВСЬКИЙ.

Кельнер.

(Конець.)

От і бачите — з того часу я кельнером. Гадуще ремесло: мусиш вислухати всякого добродїя й недобродїя. Ту зупа за зимна, ту налив пива неповно, ту сале, там знову таке! А грошний жадних! Що то ві Львові — то хоть зітом дістанеш ся до реставрациї в поезуїцкім огородї, або на Високім замку, або на Стрільници... Господар дає за ніч дева і 20 кр. Значить, треба прийти перед шестою годиною, поуставляти столи, позаставляти, повичищувати лямпи і таке иньше. А там вже шост. і від гостий капне. Але де ті гості! добрі дїла ся! Тепер вже гість, що дає 3 кр. „Trinkgeld-у“ належить до т. зв. feine Gäste. А жиди то не дають зовсїм нїчого. От колись-то роблю на Стрільничого. От колись-то роблю на Стрільничого: працюю, аж піт лле ся... Як би нами: працюю, аж піт лле ся... Як би не горівка, то чоловік би... Ег!... Дивлю ся — суне цїла каравана жидівских гостий... Грим шасте в хату! — гадаю. Посунули просто в мій бік. — Кельнер! Посунули просто в мій бік. — Кельнер! кличуть. Я чую, але не хоче ся мені! кличуть. Я чую, але не хоче ся мені! так скоро йти, най почекають. Кличуть, дзвонять в шклянки, в дзвінки на столї, кричать. За пару хвиль приходжу. — Що такого? — питаю. — Чого панство так виддзвонюєте?

— Чого виддзвонюєте? питаю! Чуєте єго? Та ми вже тутки сидимо з годину, а ласкавого пана кельнера годї дочекати ся!

— Що годину — то вже неправда! — кажу до них зовсїм чемно. — Я зараз з'явив ся, тілько ви прийшли...

— Що-о-о? ми кажемо неправду?... Я кажу неправду?... Пан мене вже каже неправду?... — стали кричати ріжні голоси з тої жидівскої громадки.

Я удав, що не чую напасних криків і питаю:

— Чим можу служити панькству?

Запанувала тишина. Найстарший пан жид з блискучим лацком на животї і перстенями на пальцях, каже:

— Чотири шклянки пива і чверть курятї! Я стою й числю: раз, два, три, чотири...

— Ну, чули? Чотири шклянки пива і чверть курятї! — кричить іще голоснїйше мій гість.

Я все іще числю.

— Дивіть ся — він пьяний! — Верснула якась дама з сего милого товариства.

— Що ви робите? питає гість, що замовляв.

— Числю і бачу, що тут буде певно за мало тілько чотири шклянки пива і чвертка курятї! Прецї всїх осіб є тут девять!

Що вас те обходить? Піди якийсь! Зараз менї господаря! — кричав старий жид, а молодші єму шпро помагали.

З'явив ся господар і доказав менї, що я не повинен числити пальцем, коли вже гостї себе почислили і потвердив обиду, кинену на мене старим жидом, себ-то, що я нїш...

Жидів обслугував иньший кельнер, а я нїшов подавати тарелї...

А як ще не випили? Ова! Допийте буде мене! Гей, чуєш малий, принеси-но іще той...

Я вже нераз покидав своє ремесло. Як було повстане в Бразилїї, то я забрав ся аж там... А вже! Але ті людї, що вели мене на корабли, порадили менї вступити на роботу до бавовняних плянтаций. Я мав зі собою деякі грошї. Гадав: може й самому здасть ся з часом щось тоє... Але куди там! Прийшла жовта фебра — ледво чоловік вилизав ся.

Вернув я до своєї Европи, був у Відни, Пештї, Триестї, Букарештї, Одесї, Ясах, Чернівцях і таки вернув, не знаю чи то щастя чи нещастє, до Львова. Тай ту я й оженив ся. І то ноби ще з порядною людиною якою, що відповідала би моїй особі, а то от — кухарка з реставрациї. Нї се, нї те!

Як батько умер, — буде тому пару лїт — то я забрав те, що менї записав, тай далї гуляти. Цїлими днями й ночами гулав. Раз заходжу до гостинниці — там напроти „сьпіваючої риби“. Чогось мене понесло й до кухнї. Дивлю ся: гарна панна стоїть. Ануж розмовляти. Нїчого собі, невинна якась, не така, як тоті всї у великих містах. І для мене якась прихильна була. Алеж бо я і хлопець був: і дотепний і здоровий і не бридкий. Не те, що нинї.

Так я собі що божої днини туди заходжу. Вкадив ся. А панний все, як ніч.

Раз я прихопив її саму, кажу: — Я хотів би з вами оженити ся! Вона дуже почервонїла, хотїла втїчи, але я затримав.

Почалась розмова.

За пару недїль їшов я, а згадно вели мене, до слюбу. Пьяний я був, як ніч. Якось то пішла присяга, а потому з божого дому, тай в шиночок на весїлє. Того забава була рай! Гулали, пили, били ся! Я зараз по весїлю посидів в арештї за те, що розбив голову одному фірерови, котрий за багато залицяв ся до моєї жінки...

Стали ми з собою жити. З початку їшло, як Бог приказав. А потому вже не так. А знаєте чому? Добра моя жінка, лагідна, як ангел — нема що казати, але якась не до людий. Ви знаєте, що она менї не позволяла забавляти ся з людьми. Все бувало затримує в хатї. З початку я ще трохи піддавав ся, але потому нї. Я так робив, як мій батько.

Але все менї прикро: бачу, иньші товариші зайдуть собі з жінками до реставрацийки, попивають, веселять ся, аж луна йде, а я ходжу помежи ними сам, як старий холостяк.

— Де твоя пані? — питають мене.

— Звісно, гордує нами! — відповідають їх жінки тай сьміють ся люто. Ох, люблю я той сьміх!...

І через те менї з жінкою непорадна година. Ходи зі мною — не піду! Дай грошний — не маю!

Збори відбудуть ся в сали „Союза“. О годині 12. в полудне отворене зборів головою Товариства. Потім відбудуть: 1) Справоздане секретаря. 2) Справоздане референта філій. 3) Справоздане касове і видавництва Товариства. 4) Справоздане з руху книжок. 5) Справоздане контрольної комісиї. 6) Вибір Виділу. 7) Вибір контрольної комісиї. 8) Внесеня членів.

По зборах відбуде ся спільний обід. Опісля участники оглянуть місто, „Підгірену Співу“ і Заведене карне.

Вечером відограє Драматичний Кружок станиславівского Бояна на дохід Бурси Товариства педаґоґічного в Станиславові — над котрого протекторат зволив ласкаво принити Преосьв. Владика Андрей ґр. Шептицкий — в театральній сали товариства ім. Монюшка комедию в 3 актах зі сьпівами Л. Лозовского п. заг. „Міщанка“. (Річ дїєсь під Киевом). Цїни місць: льожа ч. I. і X. по кор., прочі по 8 кор. Фотелї по 2 кор. 40 сот., на бальконї по 2 кор. Крісло першорядне 2 кор., другорядне 1 кор. 60 сот., третьорядне 1 кор. 20 сот. Партер 60 сот., для селян і учеників 40 сот. Ґалерия 30 сот. Добровільні датки на Бурсу приймає з вдячностию касиєр Товариства п. Лемковский, учитель в Станиславові, а в день представленя при касї. Білетів дістати можна в торговли Вп. Стахевича, а в день представленя при касї. Початок о год. 8. вечером.

Дня 4. червня (в понедїлок) устроює Філїя Товариства педаґоґічного в Станиславові прогульку до Ворохти. Виїзд з Станиславова зелїзницею о год. 5. мін. 58. після часу зелїзничого (год. 6. мін. 36. після часу мiйского) рано. Приїзд до Яремча год. 7. мін. 55. Звиджуване Яремча до години 12. мін. 20. в полудне, о год. 12. мін. 30. в полудне виїзд до Ворохти. В Ворохтї від год. 1. мін. 15. до год. 8. мін. 28. прогулька на Ребровач. — О год. 8. мін. 28. вечером поворот до Станиславова, де приходить поїзд о год. 10. мін. 53.

До участи в прогульцї має честь запросити Виділ Філїї усїх — також і не-членів товариства. Прогульцї проводити буде др. М. Коцюба.

ШЕВЧЕНКІВСКІ ВЕЧЕРНИЦЇ у Відни.

Дістаємо з Відня слїдуюче письмо: Отим заявляю, що я не є автором дописи в ч. 56 „Буковини“ під заг. „Шевченківскі вечерницї у Відни“.

Се — звичайна заява. Тепер пару слів про ефект згаданої дописи. Немиру

Дай — кажу нераз — зароблю, то віддам тобі, удавши ся нами!

— Не можеш віддати, бо не маєш роботи!

— Для кого ти ховаєш ті гроші, для кого? — питаю нераз вже добре злий.

— А на старість, а на дїти! Та прецїнь маєш сина і доньку!... відповідає менї.

— Що ти плетеш, дурна бабо! Син прецї буде міг колись так само чесно заробляти на хлїб, як я — і донька заробить...

— Нї, тай нї!...

Знаєте, она мене раз так розлютила, що я єї „махнув“ по голові і оголомшив. З того часу она глуха на одно ухо... Говорїть до неї все голосно, чуєте, бо вона не почує...

О, я нинї скоро не верну до дому. Нинї прасоване. Жінка моя тепер прачка, має на те доходи... Сопух там такий, що ну... Але заробляє гроші...

Що ви хочете відходити? Почекайте! Вам прецї те не шкодить, що я трохи пяний! Се вже так мусить бути! Пяний я відай продив ся, пяний оженив ся, пяний помру...

Ви таки відходите!... Ще хвильку, маю до вас просьбу... Пожичте менї... Я вам скажу тихо, щоби тоті не почули...

Відень, 11./8. 1898.

прислугу заподїяв мнї д. „Робітник“. Иньшим часом я міг би йому навіть сердечно подякувати за похвалу мойого декламаторского подвигу, нинї — годї. Бо склала ся „сторна“. Пару людїй обурилось на дописувателя за „образу гонору“ віденьских „Січовиків“ і стало вихтїти за автором дописи. Ухитрили ся сердешні доглянути його в минї, бо я власне пару недїль тому виступив зі „Січи“. Нуже трубіти, що я пишу памфлети на „Січовиків“ чи там віденьску молодїж академічну. Тоті голови до позолоти не роздумали сего, що та дописьнє могла ніяк вийти від мене, бо: 1, на згадані вечерницї прийшов я пізно і тому не міг писати про се, як випали попередні точки програми, до того ще й хвалити власну декламацию, 2. стиль не мій, 3. я все і під усякою хотьби найдрібнїйшою річию кладу свій підпис (цїлий або тілько „С. Яр...“), аби уникнути евентуальних можливих непорозумінь і не давати нагоди людям уражеим моїми словами — сказати-б по демостенівски — „воювати з тїнию“. І так дальше. Від себе однак скажу, що з багатьома поглядами автора дописи про тутешню інтелїґенцию і молодїж (не цїлу!) згоджую ся з ним уповнї. Можо того не спокусив ся я нїколи винесувати на ту адресу пїяних проповідий, бо мертвому не помагає кадило... Нехай дїють се „отнове“, що до того палять ся...

Додам іще те, що видати підозріня на кого, — хочби будучи найбільшим його ворогом, — підсувати вчинок лиш себе самого гідний, є тілько річию справдї „ідейної драпи“. І не пусте се фраза: хто має чисте серце, бачить в других таку саму чистоту серця і вчинку.

Відень, 28. мая 1900.

Сильвестер Ярчевський.

Вісти з Америки.

Ми свого часу подали дописьнє п. Ґеника до американьскої „Свободи“, в якій він захвалював еміґрацию до Канади та при тім зашкодив о. Полїївці незнаня тамошних відносин. На те дає о. Полїївка різку, як і основну відповідь:

„Не маю в наміру — каже о. П. — боротати ся з ніким на перо, а понизшу відповідь подиктувала менї та сама любов до руского народа, яка і руководила мною в писаню статї до галицкої ґазети „Дѣло“. Не входжу в переконане п. К. Ґеника, чому він обстає за еміґрацию до Канади, та даже надїятись на будуче гараду руским поселенцям, а я скажу, чому я всім против еміґрациї до того краю.

П. К. Ґеник чейже сам добре знає, що мало кому з руских еміґрантів дали добру землю. Що лучші фарми забрали компанії або школи, середні вже давно мають Менонїти, котрі як добрі ґазди, мають вже сильно-такий хосен, а що лишило ся, то дали нашим, що їх спроваджено аґентами. Чейжеж я сам читав ще в краю такі листи аґентів. Правда, скрутно приходить ся жити народови в старім краю, але чи то вже він має утїкати і покидати свою батьківщину, продаючи єї за пів дармо а конто канадийского чи бразилїйского раю? Я бачив таких людий в Вінніпеґу, як они страшно бідують, не маючи кавальчика хлїба. А хтось їх там поратував, запаковано їх у ваґони, завезено на фарми і хоч нераз порядне зимно, а ту сиди голїруч в пустини і роби, що хочеш. Пан К. Ґеник потїшаєсь, що най іно нарід заможе ся, потім він хопить ся просьвіти. Мій Боже! Адже і в старім краю не згортають рук, а іде оно до лучшого. Всюди будують ся школи, заснують бурси, побільшують руські ґімназиї, що року множать ся нові притулиска для руської молодїжи, від 1892. р. маємо вже 30 захоронок під проводом руских сестр служебниць, що учать дїтий писати, читати, сьпівати, шити, варити; дальше множать ся крамниці, читальні, подекуди винуповуєсь від тяжкіх ґрунти, рух просьвітний поступає вперед як нїколи перед тим, а і сьвідомість політична не чужа вже так дуже. Треба знати, що руский нарід жиє в Галичинї в купцї, де вже тілько людий працює над ним, а помимо того приходить ся тяжко з тою справою, а щож говорити о Канадї, де нарід наш розкинений по всїх усюдах, один другого не знає, запомоги жадної, і самому собі лишений. Надїя сама не вистарчає, що за яких 100 років ті пустарі канадийскі замінять ся в саку таку родючу ниву, тай іза тої надїї годї казати народови покидати свою батьківщину і йти в сьвіт за очи. Чомуж нам не мати тої надїї і віри на старий край? Адже і в краю так все не буде, як є, а змінить ся теперішний лад, бо-ж нарід не стоїть там на однім місци, а стає чим раз просьвіченїйший.

Будьмо приятелями народа! Ми не есьмо Мойсеями, щоби его випроваджати з Египту до обіцяної землї! Богу дякувати і наш старий край не є еще Египтом, позбув ся вже фараоньскої нагайки і звону єму засьвітить сонце. Правда, оно ще трохи за хмарами, але пождїм маленько і оно передре ся і засьвітить скорше як в Канадї. Як кому розходить ся, щоби нарід заробив на хлїб, то перше треба старати ся, щоби він не збував дармо того, що вже має, а єго батьківщина щоб не переходила в жидівскі та польскі руки, бо тодї ті возьмуть верх і на правду повиганяють і тих з наших, що еще лишились.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівцї, 2-го червня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

В Зелену Суботу митрополит Аркадій відсьпіває Службу Божу, а не, як було подано, „відчитає“, що в правосл. вірі просто не істнує.

Наші посли др. Стефан Смаль-Стоцкий і Ер. Пігулан запрошують всїх Русинів-хлїборобів на віче, котре відбуде ся в Зелений понедїлок в сали „Нар. Дому“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Нарада розпічне ся о год. 2-ій по полудни. Приходїть всї!

Вчера, т. є. в пятницю, дня 1. червня с. р. відсьвяткувала тут. польска колонія 25-лїтний ювилей писательскої працї Генрика Сенкевича концертом у великій сали товариства музичного. Сала була переповнена публикою, а поодинокі точки програми були виконані просто прецїзно.

Онодїшна „Союзаньска“ прогулька на Горечу удала ся знаменито, передовсїм тим, що була дуже гарна погода, як також і добірне товариство. Прогульковичі вертали пізно домів веселі і вдоволені.

Конкурси розписані на місце управителїв одноклясових шкіл народних з рускою викладовою мовою в Арджелї, Бразї, Джеминах і Рускім-Боулї кимполунского повіту до 20. червня с. р. — далї на місце надучителя і підучителя в Гатиї з рускою мовою викладовою а нїмецким і волоским яко предметами науки в сучавскім повітї до 30. червня с. р., відтак до того самого терміну в черновецкім заміскім повітї на місце управителя 1-кл. школи в Ґоґолинї з рускою викладовою, а нїмецкою і волоскою мовою яко предметами, на місця учителїв і підучителїв в Чаґрі, Черновцї і Шубранци, а підучителїв в Добровіцях, Каменї, Лешнівцях, Лужанци, Бурдею, Горішних Ширівцях, Василївцях, Старій Жучцї, Раранчу і Топорівцях, Великім Кучурові при однїй і другій школї, і нїм., руск. і вол. викл. мовою при філїяльній школї в Франтаю.

Польске реміснице тов. „Gwiazda“ в Чернівцях, уряджує в недїлю дня 3. червня в лїсу на Горечи прогульку з танцями.

Виділ „Руского товариства педаґоґічного“ повідомляє сим П. Т. учасників загальних зборів в Станиславові, що бюро інформацийно-кватерунково буде поміщене в Станиславові в „Рускій Бесїдї“ при ул. Собієского ч. 18. (Каменица Ґонткевичевої). Збори відбудуть ся 3. і 4. червня.

З Станиславова пишуть нам: На прошене тутешної філїї Товариства педаґоґічного, В Преосв. Епископ Андрей Шептицкий приняв протекторат над II-ою рускою Бурсою в Станиславові, яку згадане товариство вітворює з початком сего шкільного року. — В Преосв. Еп. Андрей повернув з канонічної візитациї дня 15. червня. В тутешній катедрі вставлено на днях 16 вікон, яких шиби є ріжної краски. Вікна спроваджено за цїну звиш 6.000 корон з фабрики Ричарда Шляйна в Ґроттав в Чехії.

500-ту річницю уродин Івана Ґутенберґа будуть обходити торжественно друкарнї в черниї с. р. Іван Ґутенберґ уродив ся між 1397 а 1400 р. в Моґунциї в Німеччинї. В роках від 1424 до 1444 жив у Штрасбурзї, а в р. 1450 заснував в Моґунциї з Ів. Фустом першу друкарню. Опісля заснував нову власну друкарню і передав єї в 1465 р. своєму ученикови і свояковн Ґевр. Бехтермінцови, а сам вступив в службу архієпископа Адольфа в Моґунциї і помер дня 24. лютого 1468 року. Від него розійшла ся штука друкарска по цїлім сьвітї. Перша друкарня між Славянами появила ся в Кракові (як подає хтось) в роцї 1465. Заснував єї вандрівний друкар Ґінтер Цайнер з Равтлїнґен (Günther Zeiner von Rautlingen), але з сеї друкарнї книжки не доховали ся. По нїм появив ся в Кракові около 1480 р. Святополк Фіоль і він перший почав друкувати в язицї славяньскім книжки церковні: „Осьмогласник“ і „Часословець“. В 1492 р. він покинув Краків і удав ся на Угорщину. — Першу друкарню руску у Львові заснувано в 1573 р., а перейшла она опісля на власність Ставропиґійского брацтва.

Згоріло 10.000 корон. Дня 25. с. м. вибухнув огонь в хатї Семенюка в Турнї під Коломиєю і лишив цїле єго обійстє. При Семенюкови жила єго стара мати, женщина запопадлива і богата, бо мала 10.000 корон укритих в хатній стїнї. Коли хату обгорнув огонь, она вибігла з криком, що горять єї гроші в стїнї, одначе з переляку не уміла показати місця, де лежать гроші. Люди кинули ся розбивати стїни, але їх старани остались без успіху; хата згоріла а з нею пропали і тисячі. Таке-то нищить нашого селянина: є гроші, та нема розуму.

Тучеве стрілянє. Як звісно, відбували ся в остатних часах проби з тучевим стрілянєм також у войсковім воздухоплавнім інститутї у Відни. Якийсь фаховчий чоловік так о тім пише в Pest. Lloyd-ї: Проби ті мали на цїли розслїдити, з якою скоростию так зв. „свистячий вир“ вилїтає з лїйки над моздїром і до якої висоти можна з бальона добачити або дослїдити той вир. Пушка до тучевого стрілянє єсть то стоячий просто до гори моздїр, в котрім стоїть лїйка, довга на яких 3 метри, а широка в горішнім кінци на 80 центиметрів. Моздїр набивають 180 до 200 грам. звичайного пороху і підпалюють льонтом. Сей старий спосіб підпалюваня, замість уживаня капелїв або способу уживаного при віддадних карабінах, показав ся лїпшим бо забезпечує від нещасливих пригод які в послїдних часах досить часто лучали ся в полудневій Угорщинї і в північній Італїї. Скоро порох запалить ся, то з моздїра вилїтають ґази з великим гуком. Вже з давнїйших проб знали люди, що то тучеве стрілянє має рішучо якийсь вплив на творене ся граду, але годї було вимірковати, якого рода є той вплив, хоч знано дуже добре, що там, де стріляють від тучі, анї громи не бють, анї граду не буває. Також переконано ся практичними пробами, що один моздїр або одна капсла забезпечують около 1 квадр. кільом. простору, та що найлїпше єсть зробити кілька фронтів — один фронт яких 8 кільом. довгий. Але все ще остає ся перішене питає: що дешевше, чи стріляти від граду, чи обезпечувати ся? При пробах, які відбули ся, мабуть сконтатовано, що „свистячий вир в механїчний спосіб не допускає, щоби град в горі у воздусї робив ся. Вир ґазів і воздуха вилїтає з початку зараз по вистрілеию з моздїра зі скоростию яких 80 до 90 метрів на секунду. Можна напевно доказати, що вир іде аж до 500 метрів в гору. А знов після того, як довго по вистрілї чути свист, можна припускати, що той вир має в горі на яких 1200 до 1500

метрів таку силу що може розбивати зерна граду, які в тій висоті зачинають робити ся. Ще не вияснена річ і мало знає ся, який спосіб тученого стріляня впливає на електричність у воздусї, на блискавки і громи.

Катастрофа в угорских виноградниках. „Народна Торговля“ дістала з різних сторін Угорщини від властителїв винниць, з котрими зістає в зносинах, вісти о страшній катастрофі, яку спровадив сильний мороз в ночи з 11. на 12. мая с. р. у всїх виноградниках, так, що Угорщина буде сего року позбавлена виноозбору. Які се викличе наслїдки і чи не поведе за собою значного підвисшеня цїн вина, сего нині не можна ще докладно передвидїти. Подаємо понизше письмо одного властителя виноградника з околиці Токая в дословнім перекладї:

„Великі надії на сегорічний збір винограду, котрі були узасаднені надзвичайно численними оточечими завязками, цїлковито розвіяли ся в наслїдок наглого обниженя температури в ночи з 11. і 12. мая значно понизше 0. Наші виноградники тої ночи всюди і цїлковито обмерзли. О скілько хвилево шкоду перегаснути можна і о скілько вісти від наших сусїдних виноградних плянтаций пасеїли, маємо дїло з катастрофою від многих десятків лїт небувалою. Мимо всїх предпринятих охоронних мір показало ся людям знане недостаточним в борбі з живлами. Коли запалено нічні охоронні огнї по всїх виноградниках, то подобали они на величний цвинтар в день задушний. Як та катастрофа вріже ся в економічні відносини нашої дводности, не можемо ще тепер осудити“.

На „Народний Дім“ жертвували: Буковиньска Щадниця 100 кор., дохід з аматорского представленя „Наталки Полтавки“ в Заставній 100 кор., Тодор Николайчук на книжочку зібрав дрібними датками 22 кор. 15 сот. Іван Данилевич 1 кор. Олекса Фльор зібрав на книжочку дрібними датками 31 кор. 30 сот., о. Теофіль Драчиньский 4 кор., з концерту урядженого бурсою дня 20. с. м. 9 кор., дохід з представленя „Наталки Полтавки“ в Кіцмани 100 кор. (п. н. нотар Дмитро Попович жертвував 10 кор.), запомога Високого Сойму 1000 кор., Товариство „Власна Поміч“ в Топорівцях 100 кор., **разом 1672 кор. 39 сот.** Членські вкладки зложили: Вп. Іван Урицкий 20 кор., о. Юрій Калинюк 4 кор., **разом 546 корон.** — Сердечна подяка.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Буря.

День був до вечера красний. Над вечір лягла на заході хмара. Кажуть півчарі, „сонце заходить за колоду, буде „година“.“ Повечерили ляг я як звикле спати. Вечір був тихий. Десь коло півночи будить мене якийсь несупокій. Чую, як хатина до самого ґрунту здрігаєсь. З просони здаєть ся менї, що єї хтось торгає, термосить та кидає і вона падає в безодню, летить в безвісти. На дворі щось скаженїє. Нечувані півореня, свисти, верески, боженільний регіт, неописані войки, танцї, плескання, тріскання, реви і стогни, скрип, шум, тупіт і гуркіт, писк, скреґіт і лоскіт, танцює, бушує, лютує, в перевертн гонить і дуднить округ моєї мізерної хатини. Все те поперелїтане і перемотане в одну запінену скаженість і лють. Перша моя заспана думка була, що всї замкнені від Чівчином чорти, фурії і відьми вирвались крізь комин в гору та летять лапами із Гомула і справляють вкруг моєї хати свої пекольні оргії.

Крізь шпари стін і підлоги пробують втиснутись до середини, але лиш вітер пробиваєсь і крутить ся вихрами по підлозї, стелї, стїнах і вокруг моєї голови.

Я обтулив ся лїпше моїми кожиками, зарив голову глубше у подушку і наслухаю та чекаю, що за безголовє стало ся і що властиво має з того бути.

Тимчасом оркан пазить свого, до хати добираєсь таки на добре. Нераз здрігаєть ся хатина у всїх своїх суставах і здаєсь туй-туй покотить ся стрімголов в долину. І нема сумніву, що полетїла-б була вже без слїду з вихром у безвість, як би непоклали єї були теслї із-за горба від півночи і заходу, відки найлютїйші і найчастїйші вітри віють.

Ветеклість бурі була хвилями така напрасна, її рейт, скавулїня, шепіт, шум, шурґане і фуркане по стїнах і стрісї такі оглушаючі, що навіть шуму моєї великої смереки перед дверми я не чув а не то голосу людского або когось взагалї живого. Дзвіночки на шиї худоби я нечув як кождої ночи, не чув ні гавканя псів ані галасу мого нічного сторожа. Стало менї трохи таки яковось.

Отак прислухуючись бурі, роздумую і дожидаю дня, заснути вже годї. Аж перед ранком буря троха полагодїла.

Відблеск сьвітла.

Рано був цїлий Чівчин покритий густою мракою. З часом стала мрака рідшїти, сьвітло раннього сонця почало пробиватись і осьвітлювати якимсь дивним сьвітлом траву полониньску. Воно виглядало, як би штучне. Низом було яснїйше, як висше, якось так, як би сама трава ясніла і сяла, або хтось зеркалом кидав ломане сьвітло сподом на землю. І дїйстно походило те від ломаня і рефлексу сонячних промінїв очивидно густїйшими партиями мрак над полониною.

Те сьвітло грало лагідними перемінами і переходами з одної барви в другу, як би на сцені театральній, тлїючи раз сильнїйше, раз слабше, немов ті прибуваня і звільненя гармонїйних звуків в примарчивій музицї з далека. Я видів деколи таке сьвітло в приближеню з подібним пражінєм, коли над вечір відобють ся сонячні промінї на широкій хмарі і обіллють землю незвиклою червоно-жовтою поломіню. Але тут лежало вражінє головно в тім, що здавалось, як би хвилювали тїючі етеричні хвилї попід мракою, тїсно попри землю, самі собою, бо сонця не видко було. Однакож у зрідїлій мрацї все ще сувались, корчились і клубились густїйші шпари мраки із Гомула, як би гаде або хвости тих фурий і відьом, що менї в ночи таку сердечну серенаду справляли.

Травою лежала густа роса мілїярдами мацїньких перелок, котрі надавали неосьвітленим місцям вид блїдої, півпрозрачної ніжної і пиклої тканини; ті-ж осьвітлені миготїли спокійним, веселим усьміхом чарующого невинного сства надземского, ніби живої усьміхненої веселки. Мраки з часом справдї піднеслись, але днина осталась непривітна, бо хмари тягались і волочились так низько, що зачіпали що хвилї о Гомул і сунулись полониною цїлими рядами.

„Стара історія“.

Я вже остав ся того дня у хатї, читав дещо, робив нові записки а старі упорядковував.

Над вечером випогодилось, стало лагідно і спокійно. Моя хатина стояла вже у вечірній тїни гори, але полонини з тамтого боку Черемоша, звернені тварию до вечірного сонця купались ще у сьвітлї. Я сидїв перед моєю хатиною під так званим піддашем, дивились на ті осьвітлені полонини та вигравав на флетї тужні думки вечірні.

Нараз схоплюєсь нешко, що недалеко під смерекою лежав і починав вїдати. Я встав, глянув на полонину і виджу крізь шкло, що якийсь мущина спускаєсь легким кроком і байдужно стежкою просто до моєї хатини. Близше хати, виджу мущину досить високого гнучкого росту, середного віку з темною повною бородою. Одїж туриста, на плечах торба, на вид торністра, в руцї довга палиця, як в альпейских туристів.

Очивидно якийсь чужинець, збочив з дороги, може навіть звуками мого флету завабленний сюда. Бо дїйстно флет мій спровадив менї вже раз був сюда одного несподїваного гостя, котрий чуючи з далека звуки флету зайшов здивований з иньшої дороги аж до мене у лїс.

Небавом став несподїваний гість коло моєї хати. Я отворив дверцї від загородки моєї хати і сказав „прошу“. Чужинець приступив близше, став передо мною, але зараз відступив одним кроком, вмірив своїї темні, блескучі зорі у мої здивовані очи, плеснув долонею в чоло, простер руку і кликнув здивований і втїшний моє імя, а я так само в один голос сказав Мартинко!

Він простер руки і ми обнялись, витаючи один другого як найсердечнїйше.

„Борше сподївав би-м ся смерти як такої радістної стрічі і ще до того на такім місци, сказав Мартинко зворушений“.

„Не меньше втїшна й для мене отсе несподїванка, побачитись з тобою отут по звиж двайцять лїтній розлуцї у Відни. Змилуй ся, яким чином з'явив ся ти тут?“

„О тім пізнїйше, тим часом позволь розгостити ся“.

„О, прошу дуже!“ Я здоймив єму торбинку з плечий і попросив до хати.

„Що-ж, милий друже, чим угощу я тебе у моїй хатинї, так як би сего моє серце бажало? Засіб мій тут дуже поединчий, а я рад би тобі хоть би й душі вділити“.

„О, се вже найменьша річ, я маю все, чого потребую, при собі, решта найдеть ся у тебе так само, як по других полонинах, котрими я вже тиждень блукаю. Але того послїдного, милий мій друже, крихітку людинної душі, сего я давно не бачив, тай не сподївав ся нїгде її подибати, хиба що в тебе можливо“.

Лице єго спопаснїло і набрало не то терпкого не то болїсного виразу.

„Ну, сим вже знов ти не журись! У мене нагромадилось того може більше як треба, бо вже тиждями не маю кому тут думі удїлити і коли лиш о те ходить, то я тобі того зїли ще й на дорогу цїлу торбу удїлю. Однако казав раз один з моїх товаришів — пючи на моє „здорове“, — що в мене розум і кожда думка, ним вийде на яву, перецїджуєсь вперед крізь якесь цїлище в моїм серцю. Отже не жури ся, небоже, якось то вже буде. Розгостись лиш у мене, тут можеш остатись, кілько воля, побалакаєм за всї часи“.

(*Дальше буде.*)

Посмертна оповістка.

В минувший вівторок помер тут радний міста Чернівцїв і бувший посол до ради державної Давід Тітінґер в 62. роцї житя. Покійний через цїле своє житє відзначав ся непоколебимою правостию характеру і тїшив ся загальною симпатиєю майже всїх верств суспільности. Єму то буковиньскі Русини завдячують руські написи на таблицях улиць міста Чернівцїв, за котрими Покійний свого часу вступав ся. Похорон відбув ся в четвер, дня 31. червня с. р. при величезнім здвизї народа. Земля єму пером.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 1. червня. До акциї в цїли уздоровленя парляментарних відносин, приступив також на власну руку руский посол з Буковини, Н. Василько. Він надіслав до п. Гожіци лист, в котрім просить Молодочехів, аби залишили обструкцию в інтересї иньших меньших славиньских народів. Замісць бути добродїями для тих народів, суть їх гнобителями і кидають їх в пропасть. Абсолютизм, котрий они можуть спровадити, був би страшним погромом для Русинів, котрі так дорого заплатили за кількох своїх послів в парляментї. На случай абсолютизму, руский нарід став би ся цїлковито жертвою своїх гегемонів і гнобителїв.

Відень, 1. червня. Wiener Tagblatt доносить, що димісия ческого міністра др. Резека є правдоподібною.

Льондон, 1. червня. Westminstergazette доносить: З добре поінформованих кругів довідують ся, що Англичани схопили президента Кріґера в місцевости віддаленій 6 миль від Преториї.

Льондон, 1. червня. Ґенерал Робертс телеґрафує з Йоганесбурга, що анґлїйскі війска заняли місто дня 31. мая. На правительственнім будинку повіває анґлїйска хоругов. Відділи війска вислано за цофаючими ся бурами в напрямі Преториї.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить **всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.**

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„MAISON DE BLANC“

Чернівці, Ринок ч. 13, (Ґравбарта дім)

отворено в четвер, дня **31. мая 1900 р.**

великий склад білля для женщин і мужчин, як: хусточки, краватки і т. и.

Сьвіжий і чистий лїд продає по найдешевших цінах сьвогуудано в плотах на рати після нової системи уряджений

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденційні карти.

На бажанє відставляє ся лїд до дому.

Найсильнїйші і найвисше на цїлім европейскім континенті положені **мулові купелї** в межиріччу Дорни і Золотої Бистриці в **Дорнї** на Буковинї. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Послїдна стация зелїзничa Кімполюнґ з численними полученнями до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїтячі. Прогульки в околицю фірами, верхом або спацерами.

В красним купелевім забудованю може побирати купелї після найдосконалїйших системів. Курация гидропатична послугуєсь вишколеною обслугою. Курациї молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, білярдовими. Харч у власнім заряді. На замовленя резервує ц. к. заряд купелевий комнати в купелевім готелю, уряджеиім з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню цїна купелїв і оплата помешкань значно обнижені.

Яко напій холодячий і помічний на катар і хрипку уживаєсь квас алькалїчний з Поана-Неґрі, поручений ц. к. зарядом купелевим. (Можна его набувати також в ц. к. дирекциї дібр в Чернівцях по цїнї 30 сот. за $^{3}/_{4}$ фляшки, а 34 сот. за фляшку дїтрову. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласканим вглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Публику цїлковито вдоволити.

З високим поважанєм.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Перша нагорода на виставі краєвій у Львові 1894 р.

ФРАНЦ

БУЛЇНЬСКИЙ

виробляє повози, візки, фаетони, залубні і всїлякі в галузь володїйства входячі предмети, як також принимає всїлякі направки, відновляє, перерабляє, міняє і скуповує старі повози.

Робітня в ЧЕРНІВЦЯХ при улици **Зелїзничій ч. 1.** в власнім домі.

Всїлякі роботи під **ґваранциєю.**

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten є на складї в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промислений курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музеї у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує знакомих повновий П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуви для мужчин, женщин і дїтий а то після найновійших взорів як: черевики гладкі, та в виді ортопедичних з ортопедичним апаратом і з обложенни природом до вигідного поруховання.

Через моєнє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і скайдною працею, тиною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволени цїнних замовлень.

З поважанєм,

ІВАН ДІК,

спецяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спецяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спецяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сєверского.

Ч. 61. Чернівці, середа дня 24. мая (6. червня) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Рекламациї незапечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З кацапскої кльоаки.

I.

Незвичайно то прикра і неприємна річ бути українсько-руским журналїстою особливо тодї, коли бачить, що єго вітчина Русь-Україна, єго рідна загорода вже так запаскуджена, так переповнена огидними а шкідними бацилями, що, аби ратувати свою рідню від того „морового повітря“, треба доконче брати мітлу, щоб замести оте шкурлате, сьміте, той обскурний а убийчий кал званий у нас загально кацапством, бо бацилї, звістно, множать ся незвичайно швидко і найздоровший орґанїзм мусїв би з часом єму піддати ся і упасти, наколи-б не ужито завчасу якогось радикального antidotum.

Пишучий оті слова, скілько разів дотикає „квестиї“ кацапскої, стілько разів думає собі: Боже мій, Боже мій, вскую оставив єси нас? Чи не міг би Ти Боже, деяку другу сильнїйшу, спритнїйшу, здоровшу і більше винуватy націю взяти собі яко предмет „іспитанія“? Чи не було-б лїпше розкинути поміж иньші нациї по одному струпови, лишаючи і Українї один? Чи лише одна нещаслива Україна має бути тим медіюм, на котрім випрубовує ся людску терпеливість і котру бичує ся і карає ся лишень длятого, аби другі, справдї винуваті і справдї грішні навертали ся на путь істини? Чи Україна на те тільки й сотворена, аби своєю кріпкою кормити ріжнородну плюгаву саранчу, цїлі купи насїкомцїв, котрими бридить ся навіть Сьвяте Письмо, Тобою самим, Боже, написане? Наколи-б справдї так мало бути, то перший я, атом, складова частина того праведного терплячого Йова що зветь ся Україною — голосно і прилюдно запротестував би супротив такої страшної, нечувано тяжкої кривди. По моїй думцї, той Йов, хоч праведний, був би побіч своєї праведности — скінченим йолопом, аби отак опустивши мовляв „сьвіт і портки“ — дальше чекав поки не прийдуть які милосердні пси, та не повилизують єму ран. Само чіхране ся корости не вилїчить; треба доконче брати за якесь радикальне лїкарство, котре-б від разу винищило і на смерть поубивало оті бацилї, які з безпримірною зухвалостию розпаношують ся на народнім орґанїзмі України-Руси. А має Вона їх дуже а дуже багато родів. Одним з найогиднїйших і найнебезпечнїйших, хоч на щастє, ще не дуже розросли бацилїв є так званий по нашому: бацил кацапский. Про него як раз хочемо і нинї говорити. І так:

Вітчиною єго обскурного бацила є Росия. До нас т. є. до Буковини і Галичини примандрував він із самого Петербурґа, принесли єго з рублями галицко-буковиньскі паломники, котрі ходили покланяти ся „батюшцї“ і „обманови“ т. зв. „Славяньскаво благатварітельнаво общества“. Сей москвофільский бацил держить ся лиш рубля, як пот кожуха, а що рубель є монетою, а наші українсько-рускі Івани не мають ще просто понята що то є культура, а через те вічно „нуждають ся“ в монетї, тож не дивно, що він тут приняв ся і, завдяки нашій оспалости і нашій байдужности, тій самій байдужности, котра казала праведному Йовови сидїти на купі гною і... чекати божого змилуваня — розростає ся дальше, затроюючи здоровий український воздух своєю смердячою вонею.

Головним струпом тих кацапских бацилїв на Буковинї є „Православная Букопина“, удержувана московскими рублями на те, аби наш українсько-руский народ гризти мов та короста, отуманювати, а отуманивши, зробити з него москалїв, отже понїльне орудиє московских посїпак. Не маючи абсолютно нїяких чесних розумних аргументів на оправдуванє своїх „ідей“ і „засад“ які голосить „Царославная“, як кождий звичайний злодюга, придумує самі лиш брїхнї і пускає їх між легковірний руский народ в тій надії, що прецїнь вона таки буде вічно держати ся і дальше рублї побирати.

Задачию „Царославної“ — як сказано — є оглуплюванє людий. Приміром ширить між рускими селянами й інтелїґенциєю чисту брехню, що тут. Русини-унїяти, ба, навіть і ті православні, що люблять і признають ся до своєї вітчини України — є вже Поляками і стремлять разом з Поляками до відбудованя Польщі, що українсько-руского народу нема, а є лиш великоруске „нарічіє“ і т. д. Та про те будемо мати нагоду нераз ще говорити, а тепер хочемо дати короткий образець послїдних брїхонь сеї обскурної онучки, якими вона насмердїла.

Вісти з Америки.

(Конець.)

Еміґрация Лемків до Сполуч. Держав се не те, що Подолянів до Канади. Лемків багато вертає до краю, де розгладовують ся на зароблені гроші, або посилають гроші звідти і сплачують довги. Хто лишаєсь з них в Спол. Державах то має свій дім, маєток, має церков, школу, мешкає звичайно так як би в рускій громадї, а однак і ту приходить ся тяжко їх з'орґанїзувати. А в Канадї на 100 миль як орґанїзувати? В Канадї зарібкія теж нема таких великих, бож жадна компанїя не важить ся вложити ту гроша, щоб парід мав дохід. За 200 лїт може оно буде інакше, а ми сподїємо ся, що і в Галичинї буде інакше.

Що-до мого знаня ґаздівства, то мушу сказати п. Генкови, що не конче треба мати плуг і борону та мотику в руках, щоб розуміти ся на земли та ґаздівцї. Ґаздівка мене все цікавила і я єї бачив не тілько в Галичинї, але в Чехах, Моравії, Хорватії, в Німеччинї коло Липска, Фульди та Ганноверу і в иньших місцевостях, але канадийска земля анї не вмилась до тих. Канадийска земля буде родити якийсь час і без навозу, але прийде час і вже нїчо не поможе нї навіз, нї пістана мучка, нї ґіпс, особливо на девотрих кольонїях; а хоч би і родила, то що з того, як за бушель пшеницї заплатить 25 центів, а ще вози 30—40 миль до міста. Здає ся, що п. Генкин також не великий ґаздa, а тим меньше знів поступові ґаздівства.

Ту не розходить ся о те, що корова коло Стоартбори приносить 20 долярів зиску тай то не кожда тай не на все. Чи то полїпшилась доля нашого еміґранта, що Француз має фабрику сира, та що анґлїйский склепар чере з него шкуру, а наш брат як по нас нїчого в старім краю, так і ту не має? Ріжниця тілько та, що в Галичинї стараютъ ся вже о добробит і просьвіту для себе, а ту, позбувши ся всего, має

У щирому борі.

Маруся і її батько мати робили з челядю свою звичайну роботу на невеликому дворі при лїсничівцї, а враз стревожив їх крик, лаянє собак і тупітня погонї.

Домашні пси на приспої вилетїли з буди, з'їжили шерсть і нащурили вуха, а Бурко загавкав і став дерти ремлю. На дворі кинули роботу, підвели голови, але й погоня стихла. Та серед тої тиші забігло через відчинені ворота мало серна і зупинило ся наляканє.

Було іще малюсеньке, ще не дістало одностайної масти, од материних грудей одірвавши ся вибігло собі на поле і попало ся-б було вівчарикам, коли-б вони не стратили єго нагло з очий. А так спасло ся від смерти та до лїсничих.

Вони були собі люди прості а добрі. Уся сім'я любила один одного на рідкість, до сім'ї-ж у них належав також скот і челядь, коли трапилась годяща. — — — Тай тепер з серною наче прибула лїсничій дитина мала — вона впадала коло неї, як коло дитяти. Робітниця жінка не мала хвилї на те, щоб коли по дневи сїсти та спічнути, але сама все приставляла малу до коровячих дійок то заливала її молоком і не дала себе в сїй роботї нїкому виручати і завжди найшла ще стільки часу, щоб пограти ся з серною тай усїми пестощами солодити їй молоде її сиротство.

Знов Маруся, що ще недавно кинула найлїпші куклы, обернула ся тепер до серни як пістунка. Навчила її ступати по помостї замісць по мягких лїсових пилинах тканих з моху і трави, з'їдати ласощі з стола культурних людий замісць сьвіжої пашї, навчила її вести себе між культурними людьми.

Та серна такой найбільше привязала ся до лїсничого і ходила вслїд за ним, як собака. Він приносив на одежі запах з глубини лїса, а сей запах вчаровував малу. Вона бачила лїс крізь вікно і з ґанку, ходила навіть з Марусею на прохід понад беріг лїса, але не було там того запаху з глубокого, щирого бору.

Глубокий бір снив ся їй у снах. Також привиджував ся їй, як Маруся подавила її коли в хребет коло самого ребра і вона вгинала ся на всїх чтирех, поки оцоломіла, ослаблена лягла поздовж на земли. У снї бачила вона в борі Марусю і лїсничих і Азора, але бачила також такі голови, як нерав у чистому хрусталї води, коли похилила ся її пити. А той чарівний запах наповняв простір.

З таких милих снів будив її часто Котик, або Азор, як прибіг грати ся.

Азор добрий собі хлопець і чемний, а то Бурко і Босий! не дай Бог попасти ся їм у руки. Не даром держать їх день і ніч на приспої; раз „Коза“ підійшла близько їх були і мало не згибла, так як колись від злої погонї хлопчиків-вівчариків. Малі крілики, що виводили ся в стайнї, боялі ся її; домашня птиця, ся і не зважала на неї, до коров і шкап, яке їй дїло? Братала ся з одним Азором, грала ся з котиком — нехожала по двору тай по сьвітлицях гей панночка.

І тільки як підріс пестїйчик, пускали єго у лїс гулати, налюбувати ся природою. А завжди вертав відтїль веселий і втїшний, хоч у щирий бір такой не попав. Збігав в лїс далеко, багато дерев лишав за собою, но одного крілика та иньшої твари полохав, сила диких голосів чув, раз над ручаєм стрічав навіть серну, як воду пила, але дармо витягав голову в гору перед себе і на всїй полинї вітрик хрупами — запаху щирого бору не було. Ба й лїсничого одежа стратила єго і тому „коза“ посумнїла. Ходила в лїс, на ніч приходила у свою кучку, або спала на копицї сїна, їла або й не їла в дома, з пістунами, що по цїлих днях працювали на ниві, голубила ся, або нї — от жала собі як черешеньна біля перемезу, як віл у ярмі, як по весняних бурих чоловік з загубленим ідеалом.

Під осїнь зробилась доматором, а зима запорла її у теплій хатї.

Добре спокутувала одну прогульну по снїгу: обморозила вуха і ноги, напитавсь її насмерть і стала покашлювати. Та за те присниш ся їй щирий бір; в лїсничого одежі почула чарівний запах, а скоро забігла на ґанок і повітрила хрупами, через довгу хвилю після того бачила щирий бір, навіть на ниві.

Коли пішла крига, стала ся в нїй якась переміна. Найшов на неї смуток, задума. Її великі, чорні очи прислонили ся імлою, вона заєдно лежала і не приймала ся за їду, хоч слабла і марнїла. Нїхто її не обидив, нїхто не неволив, а їй здало ся, що вона в неволї.

Одної місячної ночи, коли сон від неї утїк, дійшов до її ухо такий клик, якого і вона навчила ся ще в хатї. Вибігла на двір і покрутила ся по загородї, але було тихо, самотно і тільки грудь її хвостить якийсь легот. Довгу хвилю вслухувала ся в глубоку тишину, та нїчо не чула, не чути другий раз того голосу. Сумна вернула ся в хату і лягла спати... — Того дня Азор був такий прикрий. Як звичайно грала ся з ним, але за його дотиком дрощило її, злоїло, а при тім голубило. Сама того хотїла і жахала ся, а коли глянула на неї Маруся без всякої злої мисли, то їй хотїлось крізь землю провалити ся — з досади. Вкінцї Азор пішов з розбитою мордою, а серна вирвалась з дому тай у лїс. — — — — — — — — — —

* * *

Весни іще не було, але уже наближала ся, як прочуте першої любови. Чула її сьніжниця і кожда квітка і перед ними отвирала ся, розпинаючі ся дерева її чули, чув її бузьок і з далекого вирею ось-ось поспішав на родину.

Весняним, сьвіжим подихом упивала ся молода серна, а її туга невисказана туга, що томила, мучила її, перемінилась нагло в сьвіжу силу і зробов до життя. Хоч і почувала якусь невисловлену жалість, але враз чула якусь

пасовиско, о що так старає ся в краю, а що цілком противне поступовій господарці, і тих кілька галузок чим запалити. Крім того жде его ще така принтність як мандрівка до 200 миль за заробком.

Тож, після мене, є гріхом намавляти людий еміґрувати до Канади або Бразилії, щоби опускав свій край і стратив усе найдорожше: віру, народність і батьківщину.

А вже-ж, що, если вже нарід наш приїхав до Канади, треба о него старатись і помагати ему, чим мож найлучше. Що я від'їхав з Канади, то се я мусів зробити і не пора мені ту що виясняти того.

Причину мого виїзду, що зовсім не залежіла від мене, знають мої товариші священики в Сполучених Державах, що теж трудять ся кілько сил для наших людий.

О. Д. Полинко.

Допись.

Пін деморалізатор.

В тій справі доносять нам дальше: Пін деморалізатор не залишає „благородних“ діл. Розбиває дальше людий, ганьбить публично по улицях і в церкві. Вже друга вдовиця дістала кулаком в зуби. Не помогли других три дібки арешту за звеваду учителя при дітях і одна доба за пляюнє чоловікови в очи. Та се хиба не конець, лиш продовжене, бо пан-отець знов зневажив жінку перед товпою народа і то такими „масними“ словами, що годі їх тут навести. Нарід лиш дивуєсь, що пан-отець учений, а не встидає ся публично називати так гидкими словами.

Одної з послідних неділь пан-отець був видно в надзвичайно злім, чи може в „ех-добрім“ гуморі, бо відправивши утреню, лишив службу та взяв ся відразу до сварки, а зачав, як звичайно, від учителів: „Ни знаєте, панове ґазди, тут маємо двох учителів, котрі підбурюють вас і діти ваші проти мене. Один Циганок з Іванківців, — от може не виділяєте его, то подивіть ся, — він тут стоїть, — то з тих панів, що кобилу здохлу з'їли... А той другий, то не наш, то „Ґалїцинин“ (по твердо-русски), то Бойко, — нам Бойків не треба“ і т. д...

Решта слів не дочуваємо через сьміх людий, знаєм лиш тілько, що пан-отчик ще й з людьми трохи посварив ся та не відправивши служби, пішов до дому.

Люди просили пан-отця: „А лишіть же пан-отець панів научителів, — они же нам нічого не винні, а правтеж службу!“ Та один дістав гарний почастунок: „Мовчи свиня!“

Пан-отчику! Єсли учителі дійстно підбурюють нарід проти нас та ще й діти шкільні, що удайте ся з жалобою до властий судових чи шкільних, а они певно покарають всяке протизаконне поступоване, чого найлїпший доказ маєте на собі! —

Треба зазначити, що тої неділї були також і діти шкільні в церкві. Отже від того часу учителї не ідуть з дітьми до церкви, бо пан-отчик не першиа раз називає учителїв в церкві мазурами та бойками.

Що таке поступоване сьвященика то крайна деморалїзация народу, то чейже нїхто, а навіть о. Мандриґ не заперечить. Але ніяк в тій вірі, що ему, — як сам каже, — нїхто нїчого не зробить, отже може собі брикати. Але ми сподїєм ся, що сьвітла консистория вглянувши в справу, положить конець дальшим деморалїзациям.

Громадянин.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 5-го червня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Ч. II. „Рускої Ради“ оголошує слїдуючу відозву: Брати Хлїбороби! Чи памятаєте Ви ще, яке то було наше віче перед двома роками в зелений понедїлок? На таке саме віче кличемо ми Вас і сего року в зелений понедїлок! Сходїм ся, Милі Брати, сходїм ся тисячами з цїлого краю на сей день до Чернівцїв, скажім наше слово, нехай наш голос буде чути всюди, нехай всї знають, що ми ще живемо в нашім краю, і що нам також належать ся права. Приходїм з кождої громади всї, хто лиш може, в зелений понедїлок до Чернівцїв, до Народного Дому, і там, в нашім Рускім Народнім Домі буде наша нарада. Нарада розпічне ся о годинї 2-ій по полудни. Будемо радити над тим, що нам робити і до чого нам брати ся, аби наш стан хлїборобский піднести, чого ми маємо жадати від тих, що мають силу нам помочи. Будемо радити над тим, чого нам найбільше потрібно для нашої душі, будемо радити про справи осьвіти народної і про потреби наші церковні. Будемо чути, що радив і що зробив сего року наш сойм для нас хлїборобів і для руского народу, будемо радити, чого нам від сойму жадати. Тисячі а тисячі хлїборобів і усїх Русинів повинно зійти ся в зелений понедїлок на ту нашу раду, аби побачивши велику громаду народу, вступив дух новий і в тих, що не вірять в силу і міць народу, аби всї пізнали нашу силу. Хто був на нашім вічу перед двома роками, той певно і сего року не пожалує труду і прийде радо. Але заохочуйте і всїх других, щоб приходили, щоб наша громада росла, бо чим більше нас буде тримати ся купи, одно думати і одно робити, тим більша буде наша сила, тим більший пожиток з нашої роботи. На віче! На віче! На віче! в зелений понедїлок до Чернівцїв кличуть Вас всїх щирі русі люди.

Єр. Пігулик, Др. Ст. Смаль-Стоцкий.

Зачуваємо, що народне віче, котре скликують на зелений понедїлок наші посли др. Стоцкий і Пігулик, відбудесь властиво в сали товариства музичного. Найперше мають усї зійти ся до „Нар. Дому“ на подвіре, а звідти помашерують до згаданого тов. музичного.

Ц. к. Дирекция зелїзниць державних оповіщує:

Задля оживленя руху прогульково-го до східних Бесскидів, видавати ся буде в часї від 19. мая до 16. вересня с. р. білети поворотні II. і III. кляси з 50 зглядно 30% зниженем і 3-дневною важностию для слїдуючих реляций:

З Чернівцїв, Городенки міста, Коломиї, Львова, Потутор, Станиславова, Стрия, Тернополя і Залїщик до Дори, Яремча, Микуличина, Татарови і Ворохти. Білети ті видавати ся буде в повисшім часї, тілько що суботи, недїлї, в кожде сьвято торжественне як рим.-так гр.-кат обряда, якожеж в кождім дни перед тими сьвятом до слїдуючих поїздів особових:

В Чернівцях через Коломию-Ланчин в кожду суботу, як також в кождім дни перед сьвятом торжественним до поїзду Ч. 318. — В Городенцї місто і Залїщиках в кожду суботу, недїлю і в кождім дни перед сьвятом торжественним до поїзду Чч. 3952, зглядно 4355. — В Коломиї через Ланчин в кожду суботу і в кождім дни перед торжественним сьвятом до поїздів Чч. 3952 і 3956, в недїлї і сьвята до поїздів Чч. 3952 і 3958 (Поїзд Ч. 3958 переходить тілько в часї від 14. до 16 вересня.) — У Львові в кожду суботу і в кождім дни перед сьвятом торжественним до поїздів Ч. 317, 311 і 313, в недїлї і сьвята до поїзду Ч. 317. — В Станиславові в кожду суботу і в кождім дни перед торжественним сьвятом до поїздів Чч. 3113 і 3111, в недїлї і сьвята до поїздів Чч. 3115 і 3111. — В Стрию в кожду суботу і в кождім дни перед торжественним сьвятом до поїздів Чч. 1211 і 1219, в недїлї і сьвята до поїзду Ч. 1211. — Тернополи і Потуторах в кожду суботу, недїлю, сьвято і в кождім дни перед торжественним сьвятом до поїзду Ч. 3311.

Поворот наступити може кождим особовим поїздом, однак під условієм, що їзда поворотна мусить зачинати ся перед півночию третого дня важности білету.

Товариство руских женщин в Станиславові устроює дня 17. черня прогульку до Галича, котра підбуде ся на горі зимковій з музикою, танцями і товариськими забавами. Виїзд зі Станиславова поїздом о год. $2^1/_2$ з полудня: вступ 20 кр. від особи. Весь дохід з прогульки призначений на „Інститут дївочий“.

Товариські зїзди. Абітурієнти, що зложили в 1899 р. іспит зрілости в академічній (рускій) ґімназиї у Львові, устроюють сего року товариский зїзд у Львові. Зголошени приймає п. Вас. Винар, суплент ґімназиї (Львів, гр.-кат. духовна семинария, ул. Коперника ч. 36) і п. Іван Кунцїв, кандидат адвокатский в Жовкві.

Відродженє, повість Толстого, була причиною поєдинку в околиці зелїзничої стациї Верболово в Росиї. До поєдинку станули два противники поглядів що до повісти Толстого та стрілали до себе на дуже близьку мету. Спір посїчник ся смертию одного з противників. Чудний се вплив апостола християньскої лагідности, що як раз его прихильник станув до братоубийчої ворожнї!

Рутеньско-мадярский марш. Часопись „Листокъ“, що виходить в Унґварі на Угорщинї, подає таку новинку: „Композитор Юлїй Лаї, по поводу находячого ся в ходї полїпшеня долї угорско-руского народа, скомпонував „рутеньско-мадярский марш“, котрий в Унґварі грає вже військова музика і то з великим поводженем. — Дістати можна у автора в Унґварі“.

Почтовий ювилей. Дня 1. серпня с. р. минає 50 лїт від часу заведеня в Австриї почтових амбулянсів. Товариство почтових урядників у Відни ухвалило при тій нагодї видати памятковy книгу про розвій почт, а дохід з сего видани призначено на фонд для товаришів-урядників, котрі потерпіли наслїдком нещасних пригод, а також для вдовиць і сиріт по них.

Дорогий годинник. За годинник „з трома Ґрациями“, виставлений тепер в малій палатї на полях елїзейских в Парижи, дав якийсь Англичанин вже півтора міліона франків, а властитель годинника жадає три міліони. Се дїло штуки, роботи француского різбаря Фальконета, того, що зробив памятник Петра Великого в Петербурзї, купив був свого часу барон Банґайм за малу суму 1500 франків. Відтак перейшов годинник за 7000 франків на власність бар. Дубаль, а пізнїйше купив его ґр. Авраам Камондо за 101.000 франків. Тепер має той годинник син того ґрафа, Ісаак Камондо. Годинник сей так дуже сподобав ся якомусь Англичанинови, що той готов вже був заплатити за него міліон франків, а коли ґраф Камондо не хотїв, то Англичанин дав вже півтора міліона. Ґраф Камондо, що хотїв дарувати сей годинник музеови в Люврі, сказав, що остаточно дав би его за три міліони франків, а ту суму дарував би Люврови на закупно всїляких дїл штуки. Але Англичанинови було, здаєсь, того вже за богато і він не дав доси нїякої відповіди. Може бути, що коли Англичани заберуть тепер богатий край Бурів, то котрийсь з них дасть і шість міліонів за се дїло француской штуки.

Велика і богата Россия, якою єї хвалькавкуть наші кацапики не може дати приюту навіть своїм власним горожанам. Після урядової статистики російского консулату в Гамбурзї, виємігрувало через Гамбурґ і Бремен в 1899 роцї 53.097 російских підданих. Переважно їхали переселенцї до Сполучених Держав; до полудневої Америки виємігрувало 1.354 осіб, до Африки 520, до Австралїї всего 16 осіб.

Сибірска зелїзниця. Збільшений рух на прасибірскій зелїзницї спонукав заряд збільшити скорість особових поїздів до 35 верст на годину, а товарових на 20—22 верст. При сїй скорости мож буде з Москви до Владивостока або Порт Артура заїхати в десяти днях. Білет першої кляси враз з ужитєм спальнї буде коштувати 115 рублїв. Подорож з Парижа або Лондону через Сибір до Шанґаю буде тривати 16 днїв а коштувати першою клясою 320 рублїв, коли морем подорож триває 34 до 36 днїв і коштує 900 рублїв. Коли-б скорість сибірскої зелїзницї рівнала ся европейским поїздам, то в десяти днях можна би доїхати від атлантийского до тихого океану.

Рідкі гроші. Від коли вибухнула війна з Анґлією, нибивають бури власні гроші зі золота, яке одержувано до недавна з копалень в Йоганесбурґу. Бури не мають права нибивати гроші, але опирають ся на тім, від давна істнуючім праві, що всяка держава мусить мати якісь гроші до ведення війни, а нїколи їх не посїдає, то може сама їх нибивати. Для збирачів гроший цїнний гріш не має такої цїни, як гроші невикінчені, що походять з часів облоги. Головною прикметою тих гроший є то, що робить ся їх з найріжнороднїйшого матеріялу та надає ся їм ріжні форми, як кружка, трикутника, чотирокутника, півколеса і т. п. Звичайно всї патріоти і товариства зносять свої дорогоцїнности, аби їх перетопити на гроші. Зі стопленого металю робить ся тонкі плити, а опісля тне ся на дрібні кусні; вигляд гроший зависить від робітника. Нераз навіть з арматних кузь роблено гроші. Підчас американьскої війни по полудневій стороні мав ґен. Лей обовязок нибивати гроші. Коли він оголосив між вояками, хто міг би прийняти ся сеї задачи, зголосило ся двох, що мали велику рутину в сїм напрямку. Запитані, в якій мениці побирали науку, відповіли, що мусїли покинути Европу тому, що там оба мали свою власну мениці і виробляли фальшиві гроші. — Король анґлїйский Яков II. підчас своєї утечи до Ірляндиї казав перетоплювати зелїзні та мідяні армати на гроші, котрі з огляду на недостаток потрібних знарядів можна

весняну втїху і щастє: їй хотїлось про се комусь розказувати, хоч би і соромно було. Згадала Марусю й дїсничого, але чула, що вже у монастир вона не верне, бо їй хочеть ся побувати, завнати чогось, шукати чогось, чого їй не давало дотеперішнє житє. На теж і сказав їй якийсь голос: стань і іди в ліс!

От відсїль вже близько щирий бір. Тут простір цїлий носить ся тим чудним запалом. Вона наслухує тихі голоси далекі, обнюхує кождий пень, слїди в снїгу обнюхує, шукає дороги... а тут майнуло стадо. Далеко від неї. По переду великий козел з буйними рогами, з піднятою в гору головою.

Якась непонята сила перла її туди. Підкинулась в гору на всїх чтирех, потім штрикнула відпадаючи в бік усїм задом. Короткий клик давленої, сильної страсти пронизав воздух і скорійше ніж его відголос пігнала на осьлїп за своїми сестрами — молода серна. — — — —

— — — — — — — — — — — —

* * *

По рівній доріжцї у зеленїючому лїсї мчала як тїнь, аж земля з під її ніг вискакувала. Бігла д лїсничівцї до своїх опікунів, але за нею гнала погоня все близше і близше. Чуть за плечима лунали злісні оклики:

— Пресний дух, хлїб печений, тепла страва!

— Кости батьків перевернулись у гробі!...

І вже чує горячий подих падаючої помети. Не бігла вже далї, штрикнула на бік, пристала під білою березою, а їх пустила повним розгоном.

— Ах, біда! вони тебе не помилують — зашелестїли шутки берізки; „не помилують“, шепнули пуніки лїщини. — Хоробро умри!... сказала молода струнка ялиця своїм сумним шумом, що пронизав її істнцї.

В ту же мить обскочили серни сестричку.

— Бийте мене! — закликала в одчаю, відсїль я вже не рухну ся, хочби мали забити; бийте.

І били.

Просила ся — не дарували. — —

— — — — — — — — — — — —

Над вмираючу схилила заплакана береза свої довгі віти. — — — — —

— — — — — — — — — — — —

Денис Лукянович.

назвати архитворами штуки. Нині мають ті монети в наслідок їх рідкости незвичайну вартість для нумізматиків.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Дякую тобі за твою добру волю, я-ж знаю ще з наших студентских часів у Відни, що ти був добрим і щирим товаришом. Лиш мушу тобі сказати, що лекше комусь хліба уділити, хоть би го й не мати, бо можна роздобути, ніж комусь его душевний недостаток заспокоїти. Тут не поможе деколи навіть такий засіб душевний, яким ти дійстно розпоряджаєш. Але меньше з тим, ти се теоретично й сам знаєш. Я рад на кождий случай, щом так несподівано зійшов ся з тобою.“

„Ти певно десь трудний і голодний. Положись на постіль, а я скажу мому Василеви для тебе щось теплого приладити“.

„Пострівай, товаришу, я нічого не потребую, на постіль троха притягнусь, але їсти буду з тобою аж вечерю, однак вже вечеріє“.

„Як твоя воля. Скажи-ж, товаришу, відки ти тепер завандрував сюда, і куда провадить тебе дорога?“

Він зітхнув скрито і відповів в задумі. „Перше питане лекше відповісти, як друге. Відки я приходжу, се знаю докладно, але куда йду, сего виразно означити, ледви чи би мені ся вдало. Воно, видиш, товаришу, заносить ся у мене якось чи не на рід новітного Агасфера, того вічно вандрівного жида. Тепер приходжу із угорского боку, де я якийсь час занятий був при кладеню дороги зелізної на тяжкім терені гірскім. Та лучилась мені там нещасна пригода. Я покинув працю, пустив ся вздовж Карпат без означеної цїли і йду отак вже цїлий тиждень з половини на половину, без жадного проводиря, лиш з мапою в руках. На вечер все десь найду якусь копару і колибу, щоби не під голим небом ночувати. Отак зайшов я аж на оту сусїдну половину, Попадю. Відти пустив я ся на твій Чівчин, щоби потім зійти на Черемош. Тимчасом вчув я звук флету, тож збочив сюда і от маєш мене“.

Лежачи на постели боком, спер він свою голову на руку і глядїв через отверті двері тужним виразом очий у даль.

Я видїв, що тут щось недобре, тому звернув мову на щасливші часи колишнього нашого спільного житя студентского у Відни.

Він був родом з України, аж десь з Полтавщини. З дому був він досить заможний, одинак, попри одиначку сестру. Родичі вислали его до віденьскої політехніки на інженерский відділ. Ми познакомились у „Січи“. Він сьпівав прегарно, вложуючи свою чулу українську душу у свої й так чулі пісні українські. Я прилип до него, а він до мене, так, що майже день неминув, аби ми непобачились в інститутї. Як не инак, то прибіг він нераз із своєї салї рисункової до моєї лабораториї, щоби хоть троха побалакати рідною мовою. Німецкою мовою, хоть досить володїв і плавно говорив, то однак кривив з російска. Німецке „ей“ вимавляв не як „ай“, але буквально як ей, не казав приміром Гайне але Гейне, не Райн, але Рейн. Се звертало на его й так симпатичну особу ще більшу увагу так своїх як чужих людий.

Весною і лїтом робили ми студенти з нашим професором що тижня екскурзиї ботанїчні в околицях Відня і заходили деколи аж до Стириї. Дуже часто прилучував ся Мартинко до тих наших прогульок, аби лиш зі мною бути. Всї товариші любили его, навіть професор любив з ним балакати, і він привчив ся таким чином ботаніки більше, як неоден з моїх товаришів.

Він взагалї трактував свій час студий незвикле поважно. Крім своїх фахових студий вглублював ся він також в науках фільозофічних і природних так, що нераз виклинував загальне здивоване своїми влучними поглядами і розвідками над справами, котрі далеко поза круг его осібних студий сягали. Тому сидїв він зі мною нераз по бібліотеках над книжками, хотяй природу і свободу любив безмежно.

Особливо, що его цікавило і займало, те в силї був він слїдити і роздроблювати до атомів і дійстно доходив нераз в розправах до кінця, до яких иньші не мали навіть віхваги брати ся. Але до справ, котрі не зражали его субєктивного чутя, відносив ся він знов поверхонно, треба було его чуте задраснути.

Чуте справедливости і обовязку було в него сильно розвите. Він годен був кинутись на кривдника правди з лютостию, котра єму не позволила розважити нї над способом перепровадженя заміру нї на взгляд наслїдків для его особи.

Краса природи, музика і красна штука робили на него велике враженє; він в силї був віддати себе годинами нерухомо тим враженям та відчути і найти відносини сьвітла, звуків і барв на краєвидї в музицї, образї або квітнї, котрі тупійший змисл пересїчної людини часто не в силї піймати, хотьби его увагу на те навіть звернути.

Тому може вже й ізза оттих его прекмет брав він охочо участь у наших прогульках ботанїчних, а такі прогульки були — як не давило одного або другого незнане річи — для нас студентів досить приятні і веселі. Нераз збрили ми на прекрасні краєвиди або історичні місця з розвалинами колишних замків; тодї затримувались ми там якийсь час, а професор подавав нам близші поясненя до краєвиду або дотично розвалин. Не обійшлось і без того, щоби при тім не засьпівала або не зажартувала молода грудь. Мартинко мусїв нам кождий раз при таких нагодах, чи то при обідї чи під якою руїною чи під розложеними соснами у лїсї видобути якусь українську пісню із свого богатого засобу, чого ми разом з професором дуже радо слухали і его живими оплесками нагороджували. Цїла прогулька жалувала, як его деколи бракло між нами, хоть се рідко бувало.

В своїм обходженю був він симпатичний, так само, як цїле его єство мало щось притягаючого в собі. Лиш кілька деревляних Німцїв притягала бочка пива до себе сильнїйше ніж Мартинкове єство і его пісня. Але він й не старав ся о нічию ласку і симпатию, та приходила і зверталась сама собою до него. Жартувати або поважно і цікаво щось вповідати, то було єму все одно. Хоть він міг бути деколи аж розпустно веселим, то рівно якийсь тужий вираз в твари не опускав его нїколи. Очи его були темні, приманчиві і дивно блескучі, блищали таким живим сьвітлом, що нераз видїв я, як его питали, чи его очи здорові. Професор приглядав ся раз его очам навіть крізь шкла, але він зовсїм не розумів, що хотять люди від его очий. З твари він не був, так би сказати, хороший, але вдача его душі і загальне враженє покривали і надложували се обильно.

Він був о два роки старший від мене, тож і студиї свої покінчив о один рік вперед від мене і то з відзначенєм.

Прийшлось працювати з Відним, з котрим він на добре зжив ся був через пять лїт своїх студий. В „Січи“ відбув ся в его честь прощальний вечерок, а на другий день відпровадив я его іще на дворець північний. Коли прийшлось в послїдне обнятись, то плакав він як мала дитина а з вагону махав неустанно хусточкою, як дївчина, доки потяг не упіс его з перону.

Як звикле, молоді люди прирекли і ми собі часто писати, але я не отримав від него більше, як два листи, один по его приїздї до дому, а другий небавом потім, в котрім повідомив мене, що йде в Кавказ, де як раз розпочато будову зелїзної дороги від міста Ростов над Доном до Владікавказу. Обіцяв, що буде менї відтам свої враженя описувати, але я не бачив вже опісля анї листу від него анї не чув о нїм нїчого до нинїшного так несподїваного побаченя з ним.

Ми балакали о своїй минувшости, аж зробив ся вечір. Чути було, як прибули пастирі з худобою і загонили єї до кошар.

Я попросив его остатись у хатї, а сам пішов до колиби зарядити на вечерю, що менї можливо було. Врешті він мав при собі всїлякі консерви і иньший засіб у торбинї обрахований на довшу дорогу. Самий засіб і спосіб упорядкованя его зраджували на перший погляд бувалого сьвітового чоловіка.

Василь приніс горячу кулешку, сьвіжу куслиночку, сметану, „парене“ молоко солодке, масла, бриндзї, смажених грибів, печену буряшку (бараболю), козубець суниць і малин а на кінци славний „банушь“, значить кулешка на молоцї, переложена потім грінками з бриндзею і маслом та висмажена в вітлї над жаром.

„А щож ти собі гадаєш, Василю“, каже Мартинко, „таж ти відай задумав мене тут втопити у тій вечері.“?

„Нїчо паноньку, чим хата богата, то і ваша воля. Споживайте здорові“, відповів Василь, облизав ся і обтер ся, чого, не міг я зміркувати.

За се дістав він від Мартинка зараз пачку тютюну а на відходї пять золотих ринських, а ті другі два пастирі по ринському. Казали, що такого пана ще Чівчин не видїв.

(Дальше буде.)

Переписка редакциї.

Авторови дописи під заг. „Попівска захланність“. Вашої дописи не можемо помістити, бо Ви не підписали ся; не знаємо також хто є сей панотець, де він живе і хто Ви є властиво.

Телеґрами „Буковини“.

Будапешт, 3. червня. Буря получена з обірванем хмари, виробила тут величезні шкоди. Вода залила богато сутеренових мешкань, при чім погибло кілька осіб.

Брукселя, 3. червня. Посол Трансвалю др. Лейдс висказав припущене, що президент Кріґер не втече до Европи, а дістане ся в руки Англичан, котрі осадять его на острові сьв. Єлени. Др. Лейдс намірає ще раз звернути ся до великодушности держав, щоби спротивили ся анексиї обох вільних републик.

Льондон, 3. червня. Дневники доносять з Преториї, що трансвальске правительство в цїлком здезорґанїзоване. Зелїзниця між Преториєю а Раудном не функціонує.

Вешінґтон, 4. червня. Американьский посол в Рекінї телеграфує: Прибуте віддїлів европейских держав поправило значно ситуацию. Від тої хвилї запанував між Боксерами майже цїлковитий спокій. — В дипльоматичних кругах вешінґтоньских припускають, що теперішний рух Боксерів уплянований був вчасти і інспірований через одну з великих держав, котра в той спосіб хотїла там зискати впливи.

Тієнсін, 3. червня. До Таку прибув анґлїйский военний корабель „Центуріон“ та один італїйский корабель.

Не забувайте

на докінченє будови

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2 розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить

всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ✠ ЧЕРНІВЦІ, ✠ улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи летонькі, фільцові і Loden, новесуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek i Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики іркові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики подвоєї вкости.

Всїлякі артикули для їздців колисом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань панів і дїтий.

Рукавички з Ґренобля (у Франциї) і з найлїпших украєних фабрик. Glacé-рукавички під новою ґваранцию.

Білизна з найсолїднїйших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних ґрасках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Сьвіжий і чистий лїд

продає по найдешевших цїнах сьвіжуваньо в платах на рати після нової системи уряджений

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденцийні карти.

На бажанє відставляє ся лїд до дому.

Найсильнїйші і найписнїйше на цїлім европейскім континентї положені **мулові купелї** в межиріччу Дорни і Золотої Бистриці в **Дорнї** на Буковинї. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Послїдна стация зелїзнича Кімполюнґ з численними полученами до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїточі. Прогульки в околицю фіяками, верхом або сплавами.

В красвім купелевім забудованю мож побирати купелї після наймодернїйших системів. Курация гидропатична послугуєсь вишколеною обслугою. Курациї молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, білярдовими. Харч у власнім заряді. На замовленя резервує ц. к. заряд купелевий комнати в купелевім готелю, уряджеим з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню вопта купелїв і оплата помешкань значно обниженї.

Яко напій холодячий і помічний на катар і хрипку уживаєсь квас алькалїчний з Поана-Неґрі, поручений ц. к. зарядом купелевим. (Можна его набувати також в ц. к. дирекциї дібр в Чернівцях по цїнї 30 сот. за $^3/_4$ фляшки, а 34 сот. за фляшку лїтреву. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Брижених бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і моґару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїтов

Г. ФАЙЛЄС

при **улици Руській ч. 6,**

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

фризиєрский сальон

до побіч приперавочого дому

при улици Руській ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише з оригінальних фляшок з нашим охоронним знаком „котвиця“ в аптиці Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим лавом у Празї.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до лонів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северского.

Відсутнє число

Ч. 63. Чернівцї, недїля дня 28. мая (10. червня) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 18 сот.

Передплата і належитість на іменорости платні в Чернівцях.

З ДНЯ.

Вісїм лїт з черги галицке „Руске Товариство педагогічне“ устроювало щорічні загальні збори у Львові при доволї малій участи членів, бо і взагалї зріст товариства за останні роки був досить повільний, — руска суспільність якось ще не зрозуміла була далекосяглого его значіня і післанництва. Але заснованє рускої школи видїлової перед двома роками у Львові, в минувшім роцї дївочого інституту, та виданє протягом остатних лїт кільканайцяти книжок педагогічної бібліотеки, звернули увагу рускої суспільности на хосенну і всестороннюю дїяльність руского товариства педагогічного. Коли в минувших роках прибувало товариству звичайно по кілька десятків членів, вторік вписало ся майже дві сотнї нових членів і ся проява стає певним доказом, що руска суспільність нараз отямила ся, в яку сторону треба тепер звернути ся з більшою силою.

Рускому товариству педагогічному у Львові підросли, так сказати-б, крила, оно набрало більшої сили, мало вже за собою певні поважні придбаня і тепер зважило ся із свого гнїзда львівского пустити ся на ширше поле, перед ширшим сьвітом злати справу із своєї роботи. Заходами головно станиславівскої філії вибрано підгірску столицю місцем загальних річних зборів. Се була вельми щаслива гадка, а переведено її дуже гарно, так, що кождий учасник загальних зборів мусїв винести як найкрасше пражінє з того дня, присьвяченого руским педагогам. Богослуженє в катедрі, самі загальні збори, спільний обід, а на останку аматорске представленє вечером і понедїлкова прогулька до Ворохти були тими огнивами, з яких зложив ся і мило в памяти всїх записав ся сей день руских педагогів.

На загальних зборах бачили ми заступників не лише народного учительства мужеского і жіночого в поважнім числї, але були також заступники ріжних верств рускої суспільности (адвокати, нотарі, сьвященики), а се стає певним доказом, що руским шкільництвом і справою народного вихованя зацікавили ся не лише учительскі круги, але взагалї і рускі родини.

Дня 8. с. м. почали ся в Кракові торжества сьвяткованя 500-лїтної річницї істнованя тамошного Ягайлоньского університету. Університет сей, найстарший в східній Европі, заложив польский король Казимир Великий в р. 1364. Краків випередив отже о один рік місто Візень в основаню найпишної наукової інституциї, а стоїть за Прагою лише о 16 лїт, де в р. 1348 основано університет. Після смерти Казимира Великого, основана его заходом інституция підупала і доперва в 36 лїт пізнїйше, за почином королевої Ядвиги, муж єї король Володислав Ягайло відновив університет в Кракові і надав ему устрій на взорець славного тодїшного університету париского. Від того часу та школа розвивала ся без перестанку, несла сьвітло науки у всї доохрестні краї, бо між своїми слухачами числила чимало учеників з сусїдної Німеччини, Чехії і Угорщини, не згадуючи о Руси, котра за весь час своєї звязи з Польщею користала з добродїйного впливу краківского університету, висилаючи там свою молодїж на науку, беручи відтак з него взорець при засновуваню своїх шкіл, як пр. Академії Петра Могили в Київі. — Прийшли на Польщу всїлякі невзгодини, війни, ворохобиї, упадок держави, однако та взірцева школа перетривала всї бурі і в теперішнім столїтю розвинула ся красше як коли небудь, а нинї займає дуже почесне місце між сьвітовими культурними огнищами. Між численними депутациями, що появили ся з нагоди ювилею університету в Кракові, промавляв також і проф. др. Колесса по руски. Він сказав:

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові вложило на мене почестний обовязок принятити сей поважний з'їзд представників історичної науки. Товариство ім. Шевченка — се одинока чисто наукова інституция українсько-руского народу, котрої теперішний розвиток становить важну точку в розвою мови та духових потреб і спосібностий нашого народу. Згуртовало оно до спільної наукової працї всїх інтелїґентних робітників цїлої Руси-України від Карпат до Дону, — всїх тих, що не відрекли ся свого народу, що серед тяжких нинїшних умов его культурного житя, не стратили віри в его жизненність, що раді би присвоїти ему в рідній мові всї найкрасші вицьвіти людскої цивілїзациї, що дорогою просьвітно-наукової працї раді би здобути українсько-рускому народови поважанє у великій семїї народів і запевнити ему красшу, веселїйшу будущину. Цїли нашого товариства виключно культурно-наукові. Тому під умовою признаня нашої народної індивідуальности і пошанованя наших духових стремлїнь та ідеалів, ми ведені почутєм солїдарности з усїма просьвіченими народами, стаємо радо рука в руку там, де іде наукова робота, де іде поважна виміна мислий, до народи міряють крила свого духа. Отже беремо участь і в сїм поважнім зборі мужів науки, бажаємо з'їздови найпрасших наукових успіхів, а спочуваючи думцї: „Через правду і науку до свободи“, витаємо з'їзд словами евангельскими, девізом волишного українського Кирило-Методиївского братства: „И уразумѣете истину и истина свободитъ вы“.

Хтось з Чернівцїв написав до львівского „Громадского голосу“ ч. 11 дописъ, де заявляє, що він дуже нерад з принятя епископа Шептицкого на Буковинї, а особливо в Чернівцях. Усякому вільно мати свою думку про церкву і релїґію, і редакторови „Гр. Голосу“ п. М. Павликови нїхто не відмовляє сего права. Але не гарно з его боку воювати против буковиньских руских народовцїв тим самим оружем, яким воюють москвофіли; не гарно, що і він закидає нам бажанє латинщеня і польщеня Русинів. Він так судить по тім, як буковиньскі унїяти приймали епископа Шептицкого: а воно несправедливо так судити. Ми не можемо заборонити епископови відвиджувати свою дієцезию, а людям его приймати; ми лише можемо жалувати, що чому того самого не роблять православні. Хоч би не знати який наш радикальний рабін виїхав візитувати свою партию, то ему не зроблять такої паради, як епископови, бо нарід дуже держить ся церкви. Але от як би за приміром еп. Шептицкого виїхали на візитацию митрополит Чуперкович або еп. Рентя, — чого ми собі дуже бажаємо — то православа;

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Те єї бездонне око дїлало тим сильнїйше, в чим більшій противности стояла єї ангельска біла твар до тої темної полуміни, якою спокійно горіли єї очи.

Вона була білявка з чорними очима, з ясним шовковим волосом. Личко невинне, ангельске поривало своєю принадою і дитинно-невинним виразом до безтями. Я чув ся безмежно щасливим. Та моє щастє не довго тревало.

На тлї сонашного сьвітла нашого щастя почали появлятись чим раз виразнїйші і довші тїни вечірні того щастя.

Нераз, коли ми отак сидїли тихо побіч себе, пірнувши в розкошах наших думок, нашого чутя, що віллялись в одну думку, одно чутє безмежної любови, видїв я, як схоплювала вона раптом свою голову в ручки, впялювала очи в порожню, або здіймала голову з замкненими очима, вкривши їх долонею, до неба і стогнала безпритомно.

„Мій Боже єдиний! Що сталось зі мною? Чи-ж я сему винна? Нї, нї, я-ж так боролась! Бог і він менї сьвідок, що я в нїчім невинна!“

Страх і розпука обгортали мене. Я молив, голубив, тулив до себе, і вона швидко опамятувалась, успокоювалась і глядїла неописним оком на мене. Але про те не міг я видобути із неї загадочного і личного зворушеня єї душі.

На мої питаня відповідала вона єдино сумними поцїлунками.

Тимчасом повторялись такі напади душевного зворушеня у неї чим далї тим частїйше і розпучливійше.

Я хотїв рішучим кроком зробити тому конець, осьвідчитись єї і родичам та чим скорше подружитись з нею. Те рішенє наступило дїйстно, але як раз в противний бік.

Сонце клонилось до заходу. Жар денний притихав. Ми сидїли обоє в альтанї над рікою і дивились на тихо пливучі хвилї осьвітлені вогнем вечірних промінїв сонця. Над усїм тяжів нерухомо воздух, округи панувала томлячa тишина. Ксеня починає непокоїти ся. Я хочу тому запобічи і мої заміри єї висказати. Тимчасом Ксеня попередила мене. Підняла ся, взяла мою руку у свої дрожачі долонї, вклякла передо мною і впялила ся своїми благаючими темними зорями у мої очи. Вираз твари глубоко страдальний. Я хотїв заговорити, але вона рукою відвернула. Я сидїв як зачарований, вона лагідно і жалібно, але рішучо заговорила:

„Прости, дорогий друже! Прости невинній жертві неумолимої судьби! Я боролась до послїдної краплї моєї моральної сили против твого впливу на мою душу дївочу, але не встояла. Ти може будеш мене винити за те. Але чиж винен той за те, що не в силї ходити, коли єму відняло ноги. Скажете, було бодритись! Та воно так, коли-б пробігав ся той із зісохлими ногами, він би виздоровів; але власне в тім цїла его недоля, що не в силї ногами й рушити. Та в тім і мій упадок і моя пропасть, що менї в певнім напрямі відняло волю. Ратуй хоть себе, мій єдиний друже, бо я пропала, без ратунку пропала. Завтра приходить той, котрого нещасною нареченою я є“.

Вона умовкла, але зараз ще додала:

„Воно здаєть ся не могло инакше й бути, мій дорогий приятелю. Як рідна дитина безталанної нашої спільної матери, нашої занапащеної України, тож однакову судьбу мусимо дїлити і ми вірні єї дїти. І він Українець, товариш при попередній спільній працї мого батька. Я замкну свої очи небавом на віки, але тих послїдних шість недїль, котрі з тобою прожила, вистарчить менї за довге житє. Виходу тут иньшого нема, я не зломлю даного слова, а знаю, що й ти на те не згодив би ся. Коли хочеш менї ще чимось осолодити недалекий конець мого сумного житя, то молю і благаю тебе: дай запевненє, що будеш шанувати своє житє! Прости, дорогий, прости і пращай на віки!“

Сонце як раз заходило; половина его кружка була закрита землею. Послїдні его кровані проміні відбивала блескуча вода сюда на наш бік. Єї плечі і волос шовковий горіли кровавою поломінню. Я механічно звернув очи просто в ту ще видиму половину сонця, воно западало все глубше і глубше, та ни

Русини приймили би їх у своїх селах і містах так само радо, як приймали уніяти свого епископа, бо і православні люблять свою церков. Такі візитациї мають свій добрий бік — піднесене духа — якого не можна маловажити. Людям з тим добре і тому нема причини тому противити ся. Але п. Павлик відомий зі свого доброго серця: правдивої біди не бе, тілько якусь видуману. Не даром товариш Павлика Франко писав у поемі „Вандрівка Русина з бідою“ що Павлик каже обходити ся і з бідою гуманно. А у нас склала ся не біда, а п. Павлик не гуманний.

НОВИНКИ.

Чернівці, 9-го червня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

На віче! Заповіджене вже нами віче відбуде ся у понеділок зелених сьвят о 2. годині в салї музичного товариства. Сподїваємо ся численного приїзду не лише селян, але і інтелїгенциї. Пора догідна, сьвіт недалекий, отже приїзджайте!

Сегодня, в поминальну суботу, великий похід вийшов з православної церкви на кладовище на Горечи, щоби помолити ся за покійників. Цїлий день тисячі людий ходили по кладовищи або сидїли на могилах, як що року у поминальну суботу. На могилї Юрія Федьковича бачили ми богато учеників і товариство „Союз“. Ученики зложили гарний вінок на могилї поета і відсьпівали кілька пісень. Се дуже гарний обяв, що ученики памятають славного Буковинця.

Від редакциї „Буковини“. П. Осип Шпитко не належить від нинї до нашої редакциї. Просимо всї листи для „Буковини“ посилати лише на імя редакциї.

Конференция учителїв черновецкого повіта відбула ся в днях 6. і 7. с. м. у черновецкім ратуши. Коли буде згодженне докладне справоздане з сеї конференциї, то ми з ним познакомимо наших пп. учителїв у краю, бо важних резолюций не хочемо подавати з памяти. Тут лише замічимо, що інспектор Ветта говорив між иньшим про методичне обробленє деяких предметів і про приймане дїтий до школи та увільнюване їх. Старший учитель Козак мав відчит про се, як би піднести і поправити повторну науку. Поставив вісїм резолюций, над котрими потім радила комісия. Потім вела ся нарада над темою: „Письменні вироби у ріжних катеґориях народної школи, їх скількість, поправка і иньше, що до сего відносить ся“. Нарада над сим була дуже оживлена, а закінчила ся внесенєм учителя Льорбера: Що місяця має ся задавати 6 задач, дві з викладової мови, дві з рахунків і дві з краєвої мови. Впрочім лишає ся учителеви волю давати що ученикам меньші задачі до дому. Також лїкар Флїкер мав відчит про шкільну гиґієну.

Іспити зрілости у буковиньских середних школах відбудуть ся: в Радівцях 18.—21. червня; в Чернівцях у реальній 22.—26. червня; в Сучаві 27. червня до 2. липня; в Чернівцях в ґімназиї 4.—16. липня (всюди під проводом інспектора Тумлїржа). В женьскій учительскій семинариї 2.—7. липня під проводом епископа Ренти; в мужескій 9.—16. липня під проводом проф. унів. Ціґлявера.

Конкурси розписані в вижницкім повітї до 15. липня с. р. на місця управителїв одноклясових шкіл в Довгополи, Стебних, Конятинї, Мареничах і Ябдоници, відтак на місця підучителїв або підучительок при більшеклясових школах в Вижници, Вашківцях, Карапчеві, Вилавчу, Милїєві, Міговї, Лукавци, Іспасї, Русєм-Банилові і Сторонци, всї з руською викладовою мовою.

„Родина“. Як зачуваємо, в Чернівцях основує ся „Українсько-руске ремісниче товариство „Родина“. Статути вже подані правительству до затвердженя.

Нещаслива пригода. Дня 5. червня с. р. пішов купати ся під греблю на ріцї Серетї 22-лїтний парубок Семен Миронюк, син Дмитра з Панки-Забагної. Купаючи ся, запутав ся, видко, у ярутї, з котрого зроблена млиньска гребля, а що не вмів плавати, утопив ся. Про такі пригоди в лїтї читаємо в часописях і иньших країв; всюди що року лучає ся таке. Треба би людям більше пильнувати ся, бо смерть не трубить, коли губить.

У Лопушнї, в повітї вижницкім, від 15. червня до 15. вересня, підчас купелїв, буде отворена почта.

Відклик. „Коли се все правда, що відповіла віденьска „Січ“ у „Буковинї“ ч. 59., то я радо відкликаю всї свої замітки про товариство „Січ“, подані мною у 56. числї „Буковини“, хоч не приймаю нїяких невідповідних заміток на адресу моєї особи. Даю слово чести, що я не бачив Січовиків на вечерницях, хоч глядав їх, не чув, щоб їх витав голова і не чув бесїди їх заступника. Тому дай Боже, щоб се була правда, що пише „Січ“. Не маю звичаю нападати без причини. *Робітник*“. — Сим уважаємо суперечку про „Січ“ закінченою і дальших дописий у сїй справі не приймаємо.

Новий польский театр у Львові. Новий директор польского театру Павлїковский робить всякі заходи, щоби львівский польский театр поставити на справдї артистичний вижинї. Саме тепер навідує театри заграничні і значнїйші в Австриї, щоби лїпших артистів заангажувати для Львова. В будучім артистичнім персоналї польского театру займуть одно з найвизначнїйших місць руські сьпівучі сили. Іменно Павлїковский заангажував до тепер п. Мишуту і панню Лопатиньску, навязав зносини з Гушаленичом, першим тенором нїмецкої опери в Празї. Кромі сего Павлїковский вибирає ся на Україну, щоби з тамошних театрів придбати артистів драматичних. Також хоче Павлїковский зірвати з дотеперішним шовінїстичним засїпленєм і виставити кілька знаменитих українських штук, а вступом до сего мають бути опери Лисенка.

120 разів заручений. Купець Альойс Франкенберґер родом з Баварії ставав тамтого тижня перед судом присяжних в Ґрацу і зложив слїдуюче зізнанє: „Я родив ся в Енґертогам коло Пассав 1855 р., а скінчивши середну школу, дармував в маєтности мого батька. Коли батько в 1881 р. помер, казав я через фактора продати маєтність за 100.000 марок і поїхав насамперед до Америки, а відтак їздив по цїлім сьвітї. Коли вже гроший не стало, вступив я в Альжірі до леґії чужинцїв. В грудни 1897 р. приїхав я з Альжіру до Монахова і дістав там посаду книговодця в міщаньскім бровари. Але по 16-лїтнім вандрованю не подобало ся менї тихе спокійне житє канцелярийне і я поїхав до Ґрацу, де не роздумуючи багато, пустив ся на туманенє дївчат, що буду з ними женити ся. Я подав до ґазет слїдуючу оповістку: „Дами, що мають охоту віддати ся за маючого пана, нехай зголосять ся до мене“. — Мене засипали предложенями. Маючі дами, ґувернантки, бони, служницї до всего і т. д. старали ся о мене. Я заручав ся з кождою і жив з кождою кілька недїль щасливо. Придбавши в той спосіб кілька тисячів ринських, пішов я знову до Монахова, де зробив знову знакомство з кільканайцяти молодими і старими вдовицями і то з добрим успіхом фінансовим. З Монахова пішов я до Пассав, де заручив ся з 12 дївчатами і здобув у них 5000 марок. Моя тринайцята нареченка в Пассав намовила мене, щоби я з нею утїк і я мав прогуляв я тих 5000 марок. Відтак приїхав я без нареченої знову до Монахова та заручив ся тут знову з кількома вдовицями і дївчатами. Мої доходи походячі з туманення дївчат жонитьбою позвалали менї жити зі всякими вигодами. Відтак поїхав я до Відня, а звідтам знов до Ґрацу, де моя перша наречена казала мене арештувати. Всего на всего був я заручений 120 разів“. — Суд засудив сего стодвайцятькратного нареченого на півтретя року тяжкого криміналу, а відтак на видане баварским властям, котрі знов засудять его на дальших кілька лїт.

Курс ткацтва. Є намір, отворити при тутешній учительскій жіночій семинариї підчас вакаций курс ткацтва для учительок. Видїх краєвий запросив панни Евгенію Ярошиньску і Браїлян на нараду дня 13. червня с. р., як би то зробити, бо они вчили ся ткацтва.

Просьвіта народних мас. На тисячу молодців, що ставали минулого року до військової бранки, було анальфабетів в Росиї 738, в Іспанії 700, в Італії 480, в Австриї 388, в Бельґії 154, в Анґлії 127, Франциї 123, в Голяндиї 18, в Німеччинї 12, в Швайцариї 5, в Швециї 4. З тої цікавої статистики видимо, що наша держава находить ся вкраз в компанії таких держав, де власть тьми безмежно панствує. Стоїть вона побіч Росиї та алеґенсованих південно-европейских держав, де крайний ультрамонтанїзм вигриз всяку свобіднїйшу і культурнїйшу думку. Видимо дальше, що від кільканадцяти років Австрия не посунула ся нї кроком на перед. Причина сего ясна; так мстить ся легковаженє всяких потреб і домагань темних робучих верств. Молодїж робучого населення, остаючого в крайній нуждї, не має спроможности набувати найелементарнїйшу осьвіту; і на се не поможе нї примус шкільний, нї кари за непосиланє дїтий до школи, поки не подбає ся з одної сторони о те, щоби нарід не пропадав у нуждї, а з другої о таке уладженє народних шкіл, щоби народови подавали справдїшну та тим самим пожиточну просьвіту. В Галичинї було в р. 1891 на 6,607.816 душ населення аж 3,765.700 анальфабетів! Чи може бути щось соромнїйшого і більше пригноблюючого над ті цифри? На Буковинї також не лїпше.

Відважні жінки. Подібне нещастє, яке лучило ся недавно в Чікаґо, може лучити ся також і по наших містах, де є трамваї, тому не від річи буде про него згадати. Миш, цїлком звичайна собі миш була причиною здержаня трамваєвого руху. — В переповненім трамваєвім возї побачила одна із пасажирок миш, та зі страху счинила великий крик. На се ви би на команду почали також другі пані верещати та навіть вилазити на лавки. Счинив ся заводот, так, що вондуктор стратив геть голову, та приказав візникови стануги, а сам устроїв польованє на непрошеного гостя. По півгодинній біганинї миш вискочила з вагона і спаслась від смерти утечею,

---

кло чим хвиля все більше. Дивлячись на те пропадаюче сонце, здавалось менї, що се я. Очи мої дивились просто в той вогонь, але сьвітло чогось їх вже не разило, вони отупіли і остовпіли. В їх очах починає все чогось тратити свої виразні риси, здаєть ся все поринає в якусь небувалу мраку, менї мрачно в очах. Усе зачинає чогось хитатись, все дуже, дуже, сильнїйше, вже крутить ся все в округ мене бішено, скажено і підо мною колишесь крісло і земля. Ріка і степ женуть шаленим вихром округ сьвіта, але шуму не чути. Я зовсїм задеревів і не знаю, що дїєсь зі мною, нїчого не чую, не виджу, лиш то, як сипле ся на руки жар і проникає вогонь моє тїло, — се єї поцїлунки!“...

Мартинко замовк на хвильку. В хатї стало тихо наче в гробі, лиш під підлогою чути, як шкрабають всюди присутні миши. Місяць перейшов вже по підлозї і війшов на двері бічної стїни, та сьвітив ще лиш вузенькою смужкою. Я мовчав, думав, що Мартинко вже перестане, але він знов заговорив.

„З минулих давних часів оповідають записки“, казав він дальше, „що жертвам призначеним до спаленя на кострі давали вперед якийсь напиток, аби їх заморочити. Під впливом того напитку нещасні жертви глядїли байдужно тупим оком на поломінї, що огортали їх тїло, отупілі їх нерви чути не приводили їм до сьвідомости біль нї жах. Вони мирали ся мабуть без мук.

В подібнім положеню находились і я в тій хвили. Але порівнанє лиш по части вдучне. Бо на кострах спалені жертви не приходили дїйстно нїколи більше до того, щоб відчути муки і болї страшної смерти, а мене-ж як раз противно.

Воно страшно, згоріти живцем на кострі! Але ще гірше і страшнїйше мучитись в полумінї безконечних терпінь зболїлої душі!“

Я вискочив із ліжка, присїв коло Мартинка, та успокоював як знав і міг. Він дїйстно спамятав ся зараз, жалував, що забрав менї цїлу ніч і просив, щоб я ляг спати. Але я довго ще не міг заснути, хоть вже було над ранком. На мене зробило его оповіданє велике враженє так своїм змістом, як і майстерским відданєм пережитої недолї.

На другий день спали ми майже до обіду. Пообідавши, пішли у полуднїшний ліс, війшли у яр до потічка Гомульця. Я старав ся займати его індїферентними справами, як студіями над покладами Чівчина, в чім він був майстром. Він порівнував сї покладя із другими, які єму лучалось бачити в чужих землях десь там аж в Японії, Китаю, Сибірі, на Кавказї і и.

На декотрих місцях задержали ся ми в малинах, суницях, афинах і так нога за ногою, або перескакуючи з каменя на камінь, та з одного боку потічка на другий, додрапали ся поволи аж в головницї (до жерела) Гомульця. Пополудень перейшов нам не знати коли. Сонце вже клонилось над вечір, як ми стали вертати полониною до дому. Ватаг трумбітав вже до повороту овець і кіз. Я забрав фляшки на кізе молоко і пішов з Мартинком до тої другої колиби. Відти вертали ми вже смерком до дому. Тут крутив ся Василь вже коло вогню і хагодив вечерю. Мартинко вимовив собі ще за дня на вечерю нїчого більше, як суниць з солодкій сметанї з теплою кулешкою. Василь не міг вправдї поняти, як можна зрезїґнувати на его гуслянку і банош, але мусїв врешті підчинитись нашій волї, хитаючи з дива головою, думаючи „пожаль ся Боже над такими примхами паньскими“. Я, відходячи ще в полудне від хати, зарядив, щоби пастухи через день узбирали суниць.

Повечерявши, лягли ми нїби спати, але місяць сьміяв ся з того крізь вікно і дивив ся своїм блїдим, лагідним сьвітлом пильнїйше як вчера до хати. Він не дивив ся вправдї на нас, але лляв свої сьвітлі струї попри нас на підлогу. Відси відбивалось воно на стели і мерехтїло дошками стїни, нїби снуючи якусь нечувану тканину із ниточок торочених із наших до стелї очима звернених голов. Він жеж майстер у тім, в тороченю безконечних вечірних думок-згадок. Тому заслонюсь від него, хто хоче місячної пори спокійно спати. Я-ж не сповнив ще нїколи такого недружного вчинку, жию з місяцем в найприязнїйших зносинах і не бажаю на самотї нїкого так щиро, як того его спокійного ткани сьвітлих сітий із туги сердець та людских думок.

Мартинко лежав на постели так само як вчера сперши голову

ало за той час наїхало кілька иньших ваґонів та всї стояли, поки не вигнано проклятого сотворіня. Вицци передвані пані розсїли ся вдоволені в безпечнім вже ваґонї, а пасажири кільканайцятьох спізнених вонів взяли, скілько вліло ся, на жіночих страхополохів.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Три дукати.

Мій кум Василь, коли оповідає що цїкавого, то так дуже розпадає руками, що не хотячи міг би й виполичкувати, ни би тогди хто стояв близько него. Він і тепер так — на плечах тайстра, в руках груба палиця — стояв біля вершиї і видно оповідав щось тим стоячим людим, бо вимахував у повітрю деревіною, немов би єго зі всїх боків собаки обнали.

Пішов і я до гурту; захотїлось яку новину почути.

— Та розкажіть і менї, куме! — кажу. — Ви тепер з міста, бачу. Що ви там бачили?

— Розкажіть, розкажіть і нам лїпше про тоті три дукати! — просили люди.

— Які там три дукати? — каже сердито Василь і тарахнув палицею по воротах — то три примхи були і більше нїчого!...

— Які три примхи? — сьміємо ся.

— Та такі три примхи, що три примхи, тай годї!

— Ну, тай годї, — кажу, — тай конець бесїдї...

— Нї, тут ще не годї — похопив вже лагіднїйше Василь. — тут було щось таке, як з моєю коровою. — І зачав оповідати.

— Знаєте, як я вийшов раз з якимось там Янцем, що я єго взяв корову нїби то єму за 70 левів поміг виторгувати. Я тогди заклян ся, що, доки житя мого, з жидом в жадну справу більше не заходити-му та єго, як нечистого, обминати. Але від напасти не пропасти! Як має яка біда чоловіка спіткати, то вже єго й на печі найде. Сьміяли ся з горбатого Семена, що в цебрі з водою втопив ся; та гадаєте, що мали рацию? Вірте, що нї! Бо біда не по лїсї, а по людях ходить. От яке того! Я тогди нї в корчмі не був, навіть і горівки нїгде не пив, оттак іду собі того поведїлка з торгу до дому та медитую у своїй голові, котру би лїру насамперед тими 32-ома левами, що я за теличку уторгував, затикати, аж тут за мною — шлап, шлап! — жидок іде.

— Буду мати кумпанїю — каже.

— Та сам нечистий тебе надиїе, — думаю. — Що-ж, ідім разом, утїкати не буду.

Ідемо. Жидок випитує ся, відки й куди я йду, що на ярмарку продав! а я кажу.

Не-задовго надігнала нас і стала минати повна з жидами фіра. Мій жидок заговорив по свойому щось до тамтих на возї, і вони зараз спинили конї. Я вже тїшив ся, що возьмуть і сего між собе і таким чином позбуду ся свого товариша. Але нї! Погаркали, погаркали між собою, мій товариш щось всунув одному в руку, вони зареготали ся всї тай пігнали кілько мога на перед.

— Ото лайдаки! не хотїли мене взяти — жалував ся жид.

— Та ще й якісь знакомі тобі — кажу. — Ти щось передав їм; певне якийсь дарунок дїтям.

— Лихо їм з не дарунок! От письмо передав до того села, звідки вони. Дивіть, що то за жидівска віра! — каже. — Я лагоджу ся сїдати, а він зареготав ся як кобила, тай вйо! і лишив мене... Ну, най жене й до дїдька!

Я сьмію ся з заклопотаного жидка, говорю дещо до него, а він і не обізве ся, як глухий. Вилив очи наперед себе в дорогу, іде і щось мутиче собі під носом.

— Що ти, небоже, борухи відправляєш? — кажу. — Штудеруєш, як би хлопа здурити та своїй Рухлї на сабаш ґуґіль придбати, га?!

— Як ви се могли вгадати, балїку? — каже весело до мене. — Я тепер як раз лиш за сабаш і гадаю, та сего тихия якось менї щастє не веде ся. Але... ого, хлїть, уже й є! — крикнув мов опарений і пустив ся до пулярса, що лежав у порсї серед дороги.

Але я був звинуватїйший, і в ту мить був пулярес у моїх руках.

— Ну, дайте-ж сюди — каже трохи маркітний жидок і тягне менї з рук пулярес.

— Що дати, може се твій? — кажу. — Я собі найшов.

— Що найшов, хто найшов? Я єго найшов, бо я єго перший побачив! — кричить пейсатий.

— Чекай, не верещи! — кажу. — Ти вадрів, а я підняв; що в нїм є: поділимо ся.

Жид мовчить; здає ся, пристав.

Отворюю, а там три гроші; нї то леви, нї то корони, якісь жовті, блискучі...

— То московські золоті дукати, — каже підскакуючи з радости мій товариш — кождий дванайцять левів варта.

Дивлю ся, — акурат такий один, лиш трошки менший, і в нашої двірничи на воротах є. Справдї, се дукати...

Даю єму один тай пулярес, а собі беру два. Та жидиско не хоче; їмив мене за руку, тримає та кричить: — Се рабунок! Се всї мої гроші, я найшов собі. Як хочеш, то відкуни собі від мене, а нї то з шандарами говорити меш.

— Що тут дїяти, гей? — думаю. — Жидови не тяжко ще мене і в біду всадити. Але, хоч би не знати що, двугого дуката єму не дам, хоть най гріє зі злости; и-ж з роду-віку не мав ще таких гроший у своїх руках.

— Та якого-ж ти ще лиха хочеш від мене, Юдо?

— Або дуката, або дванайцять левів — кричить.

— На десять та відчепи ся!

Жидиско чухав собі пейси, думав, думав, взяв десятку, і ми розійшли ся.

Тїшив ся я своєю нахідною, а жінка як узріла, то аж не тямила ся з радощів. Зараз витягнула із скрипи своєї коралї і поклала на них чоловіцї. Сї-ж як засяють! а вона мене за шию і аж двічи и самі губи поцїлувала. От коли баба добра! Припала до мене: — „Попробуй та попробуй їх, чоловіче; я їх собі на коралї присяю і в недїлю до церкви пойду!“

— Чекай, гов, жінко! — кажу. — Такі дорогі гроші чейже і хуравити шкода. В недїлю піду до міста, дам до них вушка приробити, так тогди вже й приберешся ними; а тепер лиш треба добре сховати та язик за зубами потримати.

Вона й послухала, гроші сховала, але в нинком не могла собі дати ради; видно свербіє дуже!

Ще й тиждень не проминув, а в селї вже ходила чутка, що я найшов великі гроші. Через те я вчера й гостї мав: прийшли шандарі і цїле обійсте менї горі корінем перевернули; за трішки шукали. Найшли пятку за сволоком — взяли, найшли 22 леви з телички — взяли, було жіночне монисство в скрипі — і то взяли; лиш дукатів, що тогди в мене були за поясом, не найшли. Все то помандрувало з шандарами до міста до суду. Розуміє ся, і я не лишив ся, мусїв шандарам до міста перевести. Там я переночував собі, а тепер іду до дому.

— Що-ж ви там панам казали? — питаю.

— Казав правду так, як було.

— І повірили, що ви казали?

— Мусїли! Їм все лиш доказів треба. Ну, а й довів їм тим, що найшов: кинув перед них на стіл найдені дукати і конець; всякого лиха позбув ся.

— Ще щастє, що не заперли вас там — кажу.

— За що, що нехрист витуманив у мене десятку?

— А! — витуманив? — крикнули всї.

— Бо то був диявол в людскім тїлї, грішний мантїй; а сї дукати — то простї марки бронзові.

При тих словах витягнув він із-за пояса завинені в паперї дві круглі, жовті блишки завбільшки срібної корони.

Ми лиш посвистали задивовані...

Іван Божаньский.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 9. червня. Раду державну сегодня замкнено. (Для поясненя мусимо додати до телеграми таке: Се була 16. сесия ради державної, скликана на 6. с. м. Радила всего три днї. Властиво не була се нїяка рада, бо Чехи робили велику обструкцию через три днї і так звели засїданя на нїщо. Вчера радили відпоручники ріжних клюбів, чи не дало би ся як перемогти Чехів. Не вдало ся і тому параграфу замкнено. Як скличуть на нову, то мусять знову вибирати президию і всї комісиї. Але може бути, що розвяжуть раду державну.)

Льондон, 9. червня. Дописуватель Daily express Райц мав розмову з Крїґером підчас облоги Преториї, котру, як відомо, уже заняли Анґлїки. Важне з розмови те: Крїґер казав, що тілько тепер починає ся справдї війна, облога Преториї (і занятє) се ще не конець війни. Райц замітив, що війна обійме цїлий край, а бури пофнуть ся до Лїденбурґу, де довго можна відпирати ворога.

Не забувайте

на докінчене будови

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Справоздане Касове „Рускої Каси“.

за місяць май 1900 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло			З кінцем місяця	
к.	с.		к.	с.	к.	с.
16	—	1. На фонд резерв. загальний	56	13	72	13
407	—	2. На фонд резер. товар.	796	84	796	84
9984	92	3. Вложено паїв	450	96	857	96
5810	77	4. Вложено вкладок щадн.	3097	43	13082	35
2177	69	5. Звернено позичок на скрипти	1682	—	7492	77
1341	20	6. „ „ на векслї	2303	—	4480	69
213	43	7. Побрано відсотків	508	79	1849	99
		8. На адміністрацию побрано	96	25	309	68
19951	01		8991	40	28942	41
3349	70	9. Готівка	419	48	3349	70
23300	71		9410	88	32292	11

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло			З кінцем місяця	
к.	с.		к.	с.	к.	с.
2464	40	1. Виплачено паїв (з того дивід. 47к. 32с.)	127	32	2591	72
8424	19	2. Виплачено вкладок щадн.	1779	33	10203	52
4860	—	3. Дано позичок на скрипти	1540	—	6400	—
6830	—	4. „ „ на векслї	1640	—	8470	—
143	89	5. Виплачено відсотків	1	76	145	65
143	47	6. Виплачено коштів адм.	25	53	169	—
15	28	7. Виплачено оплат скарбових	—	—	15	28
		8. Розділ чистого зиску	2656	18	2656	18
			7770	12	30652	35
		9. Готівка (Сальдо)	1640	76	1640	76
			9410	88	32292	11

В місяцю квітни вступило 3 нових членів з паями декларованими на суму 120 корон, а дїйсно виплатили 80 корон; виступили 2 члени з паями на суму 80 корон.

Дирекция:

Єр Пігулик
голова.

Антін Клим
член старшина.

Оголошеня звичайні приймають ся по цінї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цінї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦІ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дітий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полисуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дітий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців колисом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дітий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань, панів і дітий.

Рукавички з Гренобля (у Франциї) і з найлїпших туперских фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біля з найсолїднїйших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого роду.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одинове руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, урядженє домашне, збіж, господарскі знаряди, збіже в зериї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.		
Резерва премій .	148.480 „	— „		
„ спеціальна	1.624 „	80 „		486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000 „	— „		
„ емиритальний	18.166 „	60 „		

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставляє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житєвих в найпотребнїйших комбінациях.

Пожички для членів Тов. вийнятих обезп. і вкладки прох. „Днїстер“ на 6½% і 1½% лотерії на пом. житє.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten є на складї в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неімовірно тану цїну бо за 2 зр. 95 кр., можна получити ґарнїтурик складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше описаних елеґанцких предметів:

1 кешеньковий годинник никлевий Анкер Рем. (на жадане посріблений), з красно ґраїрованим монеґрамом найпрекраснїйше показуючий з тралїтною ґваранциєю.
1 никлевий ланцушок до годинника з сидьостною парского системи.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара спінок до мankетів з маркою „Garantie.“
1 ґарнїтур складаючий ся з 5 штук спінок до коняриків.
1 пара срібних кульчиків.
1 золотий перстень з красним камінчиком.
1 кишеньковє зеркальце з етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за посліплатою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові,** Страдом ч. 17.

На случай ниби ся неподобали кому вище згадані предмети, може їх до 8 днів по отриманю вернути назад фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстровані катальоґи юбілєрских товарів висилає ся на жадане Gratis і franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

Найкольнїйші і найцїнїйше на цїлім европейскім континентї положені **мудові кунпелї** в межирічу Дорни і Золотої Вистриці в **Дорнї** на Буковинї. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Поїздка стация зелїзнича Кімполюнґ з числовними получеками до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Сточкі, Ванна біцезкі, забави дїточі. Прогульки в околицю фірами, верхом або сплавами.

В красним купелевім забудованю може побирати купелї після найзмодернїйших системів. Курация гидропатична послугує, виключно обслугою. Курацкий молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гиривим салями їдальнями, конвертовими, білярдовими. Харч у власнім заряді. На замовленє резервує ся кімнати з кунелевім заряд кунелевий комнати в кунелевім готелю, урядженім з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню кошта купелїв і оплата помешканє значно обниженї.

Яко напій холодячий і помічний на шлунок і хрипку уживаєсь квас альпаґічний з Помк-Неґрі, поручений п. н. паредом купелним. (Можна его набувати також в п. н. дерев'ний дїбр в Чернівцях по цїнї 30 сот. за ½ фляшки, а 34 сот. за фляшку дїтрову. Порожні фляшки приймають ся назворот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 6 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северского.

Відсутні числа

Ч. 71. Чернівцї, пятниця дня 16. (29.) червня 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць . . .	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньска і галицка Русь.

I.

У „Буковинї“ друкувала ся в рр. 1897 і 1898 праця проф. Стоцного п. з. „Буковиньска Русь“. Але автор не подав у „Буковинї“ остатної частини своєї працї, тілько вже видав єї книжкою п. з. „Буковиньска Русь“ разом з тим, що було в нашій часописи. Се книжка вийшла сего року в друку і певно находить ся в богато руках та служить добрим порадником тим, що хочуть пізнати історию буков. Руси за остатних сто лїт. Галицкі Русини що не мають такої історії гал. Руси, Українцї також не мають своєї. Правда й те, що їм труднїйше постарати ся про таку історию, бо в них і народу більше і житє було здавна більше дїяльне (в порівнаню з Буковиною), а в нас правдива користна дїяльність почала ся зовсїм недавно. Але що ми сих кільканайцять остатних лїт жили приспореним темпом, то й досягнули уже не одного того, що мають і гал. і укр. Русини, а дещо добре маємо й таке, якого не мають і наші земляки поза межами Буковини.

Доробивши ся отак троха лїпших відносин житя, мусимо ми, буковиньскі Русини, все тепер мати на увазї те, що дїє ся, аби знати, що дїяти на будуче. Перше, радї-не-радї, спускали ся ми на то, що за нас і для нас зробить галицкі Русини; тепер же настала вже пора, щоб ми більше числили на свої власні сили, приймаючи, розуміє ся, з поданою се, що користного і розумного бачимо і можемо дістати у Галичан і Українцїв. А щоби знати, що ми доброго чи злого діставали перше від наших найблизших сусїдів, гал. Русинів, то тепер є на порі пригадати собі дещо з історії нашого краю. Основою до того може нам служити згадана книжка проф. Стоцного.

Прочитавши сю книжку, я поставив собі питанє: *Які-же були доси відносини галицких Русинів до буковиньских?* Се питанє, гадаю, може обходити гал. і бук. Русинів з такої причини: Наслїдком обставин галицка Русь стала культурним осередком всїх українсько-руских земель. Тепер, коли найважнїйші і найдїяльнїйші товариства є в Галичинї, се гадка, що галицка Русь є нашим культурним осередком, більше певна, як була коли-небудь. Сьвідомість сего може не є така велика у самих галицких Русинів, як є у тих Русинів, що живуть поза Галичиною. Ті Русини поза Галичиною відчувають сяк або так експанзивну силу галицкого осередка і мають до него деякі бажаня і деякі рахунки з ним. Ті бажаня і ті рахунки повинні знати галицкі Русини, бо їх вплив на українську, буковиньску і угорску Русь — се їх загранична полїтика. У тій полїтицї вони можуть богато помогти і богато пошкодити. Сьвідомо шкодити щирий Русин не захоче, але проте може несьвідомо шкодити з причини незнаня відносин. Отже пізнати і „заграничні“ відносини земляків — се обовязок галицких Русинів, у котрих Русь не замкнена Сяном, Збручем і Прутом. У галицких Русинів видно від часу до часу охоту сьвідомо, з наміром устромлювати руки в справи заграничних земляків (н. пр. остатними роками угорских), але те все дїє ся несистематично, лише часом. Тимчасом уже з тим засобом сили, який є у галицкої Руси, вона може справдї в неоднім помогти землякам за Карпатами, за Прутом і за Збручем, і при тім ані троха самої себе не кривдити, а противно, і собі помогти таким способом. Як галицкі Русини розуміли сю справу доси у відношеню до Буковини, при отсе я й хочу повести річ.

Всї буковиньскі Русини тямлять дуже добре, що їх є *десять разів* менше, як галицких, і навіть о половину менше, як угорских Русинів, бо всего 268.000. Вся буковиньска Русь — се так як би який повіт у Галичинї, тілько щасте єго таке, що він не у Галичинї. Через те, що ся руска земля опинила ся в иньшім австрийскім краю і управляє ся иньшими краєвими законами, а при тім живе в иньших обставинах, вона переживає иньшу історию, як галицко-руські повіти. Буковиньска Русь — се наші „kresy“, руский здоровий клин, вбитий поміж ріжнородні буковиньскі елементи. Від всходу російска границя, від заходу Карпати і Мадярщина, від полудня живе тїло румуньске, в котре заїхав руский клин. Тому, що Румуни мають сильну моральну підпору в королївстві, в семигородских і угорских Румунах, то вони раді би руский клин вибити своїм клином, так, щоб Русини сїли собі на *лївім* березї Прута, від півночи, і плакали, як колись жили на Вавилоньских ріках, за чудесною землею, що родить таку славну мамалигу... Але справа не така легка і отсе вибиванє клина клином — се істория руско-волоских відносин.

Як буковиньскі Волохи все опирають ся на королївстві румуньскім, на семигородских і угорских Волохах, від тих своїх „заграничних“ земляків завсїгди мали і мають поміч, — так само очивидно і буковиньским Русинам у потребі треба було, і тепер ще треба оглядати ся за помочию сильнїйших Русинів. Де-ж їм сих Русинів глядати? Україна і угорска Русь самі потребують опіки, — лишає ся одна галицка Русь. Коли-ж так, то й не диво, що Буковинцї, прикиваані до своєї землї, пильно перечисляють заслуги і гріхи галицко-руської заграничної полїтики і потроха носом прутять, коли бачать н. пр., як львівска руска молодїж „відриває“ угорску Русь, навязує зносини, пише про неї, кричить, що треба помагати і т. и. Корінний Буковинець думає собі при тім: „Все те дуже гарно, але чому про нас нїхто не думає? Ми вже є, ми вже дещо зробили, зробили стілько, що нїчого нам і соромити ся, не то, що угорска Русь, але нам придалась би ще поміч, — і от про нас забувають! А у нас уже і ґрунт до роботи підготовлений! Тілько приходїть і поможіть!“ Тимчасом галицким Русинам цїкавійше відривати угорску Русь. Чи може вони вже такі певні, що буковиньска Русь не пропаде? Чи може думають: „ми вже довели вас до розуму, робіть же тепер самі на себе!“ Менї здає ся, що відповісти на сї питаня можна лише так, що Буковинець не без причини може собі думати, що чим же він гірший від угорского Русина? Треба й на него не забувати. А що до того, як галицкі Русини доводили Буковинцїв до розуму, то ось на се відповідь з книжки Стоцного.

Говорить ся перше про часи до 1848-ого року:

„Русинам буковиньским (1848 р.) не було нї відки запомоги, підпори, заохоти, проводу. Помимо того, що від 1786. р. аж до 1849 Буковина сполучена була зо чернівецкий округ тїсно з Галичиною, не було майже жадних взаємин між Русинами галицкими або буковиньскими в тій добі; тілько всего і було: що деякі Галичани (питомцї львівскої семинариї) приймали православіє і стали сьвященниками на Буковинї; що кілька гр.-кат. сьвященників прийшло із Галичини на Буковину та що кілька урядників і професорів зайшло сюди, але-ж вони губили ся без слїду поміж загалом

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Піємі цьвіто.

Стою у зїльнику. Дивлю ся на цьвіти, вони жаріють, барвами горять. Вербини і фльокси звернули оченята на мене та глядять так приязно, так мило менї в очи, заглядають у душу, мов би знали, чому я так нерухомо стою над ними.

Наокруги мене тихо й вітрець не дише, все стоїть тихо, лиш мотилики пустують по цьвітах, цїлують їх у красні солодкі усточка.

Я стою та дивлю ся на сю ідїлю, тай — думи снують. Гадки снують ся клубками у мозку; цїлий перебіг житя стелить ся рядами перед оком зворушеної душі. Один образ виринає, хвилинку чекає, зараз потопає, другий виринає, потопає, третїй, пятий, сотий і кінця тому не має! Виринає образ весни.

Чую вітри мягкі; снїги, леди никнуть. Промінї сонця сьвітлом-теплотою будять усе, *що було* завмерло. Гори й доли зеленїють, усе вбирає ся цьвітом. Тепер цьвітна хвиля. А цьвіту мета? Весело лелїти, цїлувати ся, безмежно любити!

І соловейко отсе знає, милої шукає, тьохкає-кличе, душу виливає.

Розуміють отсе також хлопець і дївчина. У зеленім гаю над потоком, у обіймах груди їх хвилюють, уста в уста поривають, душа в душу тоне. Вишукують свою цьвітну хвилю.

Бо у лїтї спека зітре пух весняний, зівяне сьвіжість, задереве ніжність, лїчко зблїдне, піт з чола проллеть ся.

Заносить ся на осїнь. Тут і останки колишнього цьвіту, колишнїх мрій і надїй, колишнїх утїх і буйних замірів починають обсипувати ся, як лист на деревинї. Стане глухо і пусто у серцю. „Тодї, як око за квітками гляне, то лиш заплаче на студений сьвіт“.

Загуде зима. Потисне морозом, загинуть цьвіти, навіть тїнь їх по шибах заїшне. Надїя, втїха й охота снїгом-могилою покриті. Усюди все шкірять мертві зуби, житє підкошене, бажаня убиті.

Така доля, такий хід усего, що жиє на сьвітї!

Здасть ся, просто несправедливо уложений отсей хід житя у природї. Страшно, здасть ся, перейти із весни у лїто, із лїта у осїнь, з осени у зиму, із зими у смерть!

Тимчасом природа устроїла ті переходи так непомітно, таким лагідним способом, так без перескоків, що одно випливає із другого, як би все само собою розуміло ся.

Кажуть, що перед смертию устають муки, зболїле тїло і душу огортає теплота спокою і лагідности, як би тілько мало починати ся нове житє. І деякі з'явища у природнім ходї річи вказують на те, якби се дїйсно мало так бути. Завмираюче осїнною дрімотою дерево маїть себе ще раз вінком нїби весняних цьвітів; догаряюче сьвітло блисне ще раз, ще два, нїби сьвіжим молодечим проблиском поломіня, що тілько розгоряє ся; заходяче сонце звертає ся ще раз з усьміхом чародїйного сьвітла конаючих промінїв вечірних, як би лише що витало ся з землею; а як чудово умів природа озарити конець своїх живих дїтий у пізній осени! У жовтни, де вже давно стало „сумно, марно по долинї“, де як раз усе іде вже до гробу зимового, настають такі прекрасні, такі своєю лагідною теплотою милі днї, які лиш пізна осїнь уміє причарувати на сьвіт Божий, як би до цьвіту у маю. Декотрі на теплоту чуйнїйші зїли і дерева навіть отворяють свої цьвітні оченята на зрадливий сьвіт осїнний, щоби скоро склонити свою змарнїлу головку до вічного сну.

Ба навіть та грізна, закостенїла зима, той образ смерти, приманює „ледові цьвіти“ на вікна, щоби хоть таким чином погодити скривджену чулу душу.

Так силкує ся природа і в людскій осїнній пізній порі житя збудити ще раз весняні чути далекої минувшини і таким чином осолодити тугу за пропащим щастєм.

Чи-ж дивно, коли заблимає в серцю горяче чуте тої любови? Воно-ж — сей ясний проблиск догоряючого каганця, сї чаруючі промінї заходячого сонця, сї приманчиві „цьвіти“ на студеній шибі!

І чуте тим милїйше, тим сильнїйше, чим скорше грозить єму загладь. Цьвіти осїнні тим милїйші, тим дужше займаючі, чим пізнїйші, чим близше грозить їм убиваючий мороз.

Тому і „осїнна любов“ тим на-

Буковинців, або, що ще гірше: суперництво в справах віри відтручувало одних від других. Зрештою галицка Русь не могла і зачерез те мати якогось більшого впливу на Русь буковиньску, бо сама вона у своїм загалї була майже зовсїм несьвідомою своєї народности масою. Інтелїґенция руска в Галичинї була спольщена і коли говорити про вплив Галичан на Буковину в тій добі, то хиба про вплив польский; польщене Буковини, особливо-ж Русинів буковиньских, і то через самих таки Русинів галицких, явно, як се бачили ми на народних школах а бачимо ще й тепер на містах і місточках, скорим кроком наперед; не лише верства міщаньска, але і витворююча ся інтелїґенция буковиньска переймала ся польским духом, а дїдичі буковиньскі, котрі до недавна не знали иньшої мови опріч рускої, стали уживати зовсїм загально мови польскої. Які успіхи робила польска ідея на Буковинї, видно вже хоть би із сего, що в роцї 1846-ім в часах польскої ворохобнї в Галичинї, половина клас фільософічних в Чернівцях задля участи в ворохобни, то зн. задля головної зради, сидїла по арештах.

„Куда-ж не сягав польский вплив, там бачимо якусь замкнутність віроісповіди і задля неї у тої части православної інтелїґенциї, котра не зачислала себе просто до Волохів, вийшов вплив сербский, що виходив із Карлівця, осїдку православного митрополичого синоду. Коли-ж і почали може зачерез те, що до черновецкої ґімназиї ходило дуже богато галицких Русинів, укладати ся якісь приязнїйші відносини між галицкими а буковиньскими Русинами, то при кінци 30-их і в 40-их роках, в часах завзятого і лютого суперництва між православєм а католицизмом на Буковинї, і ті знови мусїли пірвати ся. Так, як в Галичинї одна греко-католицка церков єднала Русинів, хоть вона і по польски говорила, до купи, і Русини для одних лише інтересів своєї церкви мали саме таке зрозуміне і інтереси гр.-кат. церкви держали за одно з інтересами загально народними, так само і на Буковинї православна церков єднала Русинів і Волохів до купи, для одних лише інтересів православної церкви мали Буковинцї зрозуміне і інтереси православної церкви уважали за одно з інтересами краєвими. Відси то пішло, що тодї на Буковинї, як се ще і доси буває, лиш уміттїв уважали Русинами, тут має корінь і того страшне і пагубне для Русинів незрозуміне інтересу народности рускої, котрий вимагає в справах народних спільности і єдности всїх Русинів без різницї віри. В іновірцях, хоть би вони належали до одної народности, бачили проте православні Русини буковиньскі своїх ворогів. Коли-б отже в памятнім роцї 1848-ім і були виступили галицкі Русини з якоюсь широкою національною програмою, подібно як семигородскі Волохи (вони хотїли основати дако-романьскої держави), то буковиньскі Русини були-б напевно не піддали ся проводови галицкої Руси; тим меньше буковиньска Русь могла почати щось сама з себе. Несьвідома своєї народности, її потреб і цїлий, руска маса стала ся там і тут поживичем в руках чужих. Сама-така самосьвідомість національна у двох-трох Волохів дала Волохам можність грати в житю Буковини першу ролю. На тім тлї стали укладати ся в конституцийній добі міжнародні відносини на Буковинї". (Стор. 181—183.)

Виходить, що у першій половинї XIX. столїтя, коли Буковина була навіть злучена з Галичиною, галицкі Русини не мішали ся у буковиньскі справи, самі добре не знали, що робити, а буковиньскі Русини були би може й не піддали ся проводови галицких, коли-б ті були заохотїли мішати ся. Гадки Шашкевича, Головацкого, Вагилевича, Лозиньского і и. не засягли на Буковину, тут не було суперечок про те, як пишати — була кромішна тьма. А як було пізнїйше, про се поговоримо у другим разом.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 28-го червня 1900.

Подружє архикняза. Так часто виринаючи а урядово заперечувана вість про вінчане архикняза Фердинанда з гр. Хотекївною, здійснила ся тепер. Кн. Фердинанд сегодня має зложити присягу, в якій зрече ся прав своїх дїтий і жони до цїсарскої родини. Анї дїти з сего морґанатичного супружа не будуть мати права до престола, анї жінка до титулу цїсаревої. Документи, дотично сего зреченя будуть оголошені в урядовій ґазетї. При нагодї вінчаня архикн. Фердинанда вияснила ся також справа наслїдства престола. Нинї вже розвіяли ся всякі до тепер піднесені сумнїви, — наслїдником престола треба уважати не кого иньшого, а найстаршого братанича нашого цїсаря архикн. Франца Фердинанда. — Престолонаслїдник роджений в 1863, а єго наречена молодша о пять лїт побачила сьвіт в р. 1868. Архикнязь Фердинанд візнав єї у архикняги Фридриха, де була за даму двора архикняги Ізабелї. Перед роком спонукав архикнязь ґрафиню Хотекївну, щоби покинула занимане становисько, з огляду на доспілий уже намір їх вінчаня. Гр. Хотекївна виїхала за границю і замешкала в Дрезнї, де архикнязь відвідував єї. Часто стрічала ся також залюблена пара в домах висшої чеської аристократиї. Офіцияльно доперва перед кількома тижнями W. Ztg. оголосила була увільнене Софії гр. Хотекївної від обовязків дами двора.

Не малі трудности мусїв побороти архикнязь Фердинанд, щоби міг піти за голосом серця. Перший раз стало ся таке в Австриї, щоби наслїдник престола заключив морґанатичне супружє. Домовий закон габебурскої родини, якого крім членів родини не знає нїхто чужий, як також і прагматична санкция не допускають жінки анї дїтий з такого нерівного супружа до прав престола. Натомість після угорского права, дїти з леґального, хотьби нерівного супружа мають право до корони св. Стефана. Тому Угри ставили великі трудности намірови архикняза Фердинанда. Довгий час велено переговори, як випукано десь закон, що лише той, хто є уповажнений до престола Австриї, а заразом також уповажнений до угорского престола. Тим самим наслїдника архикняза Фердинанда усунено від всяких претенсий до угорскої корони. Архикнязь зголив ся на сї всї отраничеия і поприсягне додержати їх так у своїм імени, як і своїх наслїдників.

Іспити на ґімназ. учителїв зложили в черновецкім университетї: Губерт Карґль, Іларіон Тофан і Теофіль Бриндзан, всї три з Чернівцїв і крім них науїт з Хирова Арнольд Вашіч. (В Хирові мають науїти свою власну ґімназию, де виховують ся паничі.)

Волоский Народний Дім. Волохи купують готель Вайса в ґинку в Чернівцях. Коли купять, то перебудують его на свій Народний Дім.

Пригоди на провінциї. В Новоселицї на двірци найшли 9. с. м. старшого скарбового стражника Осипа Заґаша на шинах зелїзниці майже без житя. Кажуть, що в ночи чогось шкіз він із своєї комнати на дах і впав. — У Каменї втопила ся 3-лїтна донька Івона Шлемка у ямі з водою, глубокій на півтора метра. Яма не була обгороджена. — В Заставнї втопила ся з журби Евфрозина Пагланюк, дївчина. — У Вилавчу погорів Семен Лєхнер. Має шкоду на 400 К., а був обезпечений лише на 40 К. — В Іцканах згорів дім Лїхтенбергера. Шкода 10.000 К. була обезпечена. — В Старих Мамаїцях позбавила себе житя Анеля Майорска.

Теофіль Михайло Костецкий, комісар правительства в Жупаници у Боснї, син о. декана Костецкого з Чернівцїв, помер по короткій недузї в Боснї 25. с. м., в 32-ім роцї житя. Похорон відбув ся сегодня в Жупаници. У смутку загально поважаної родини о. Костецкого нехай їй буде розрадою загальне співчутє приятелїв і знайомих.

На дохід тов. „Шкільна Поміч" в Коломиї устроює товар. „Коломийский Боян" концерт ві второк 3. липня 1900 в салї Каси ощадности. Початок о год. 8. вечером.

Зловив ся. В селї Кривеньким, гусятиньского повіта, дучила ся немила пригода старому конокрадови Юрьови Кисїльскому. Господар з того села, Петро Кузик, зауважав, що Кисїльский острив собі зуби на его пару гарних коний, котрі стояли у невеличкій стайнї. Стайня замикала ся на звичайний де-

---

прасвітнїйша, горячкуватїйша, чим чим більше сьвідомо відчуває свою пізну пору. Серце чує інстинктивно, що притягаюча сила его любови никне перед безопорним жаром весняної сили молодечої любови. Немов приманчивні ледові цьвіти, боють ся жару сонцяного проміня. Вони-ж перед ним никнуть, розпливають ся у крапельки безбарвної води.

Але що справдї стало ся з тими бувшими ледовими цьвітами? Чи засада їх істнованя, засада тих ніжних форм, у яких сї крапельки сиїтали ся в сих „цьвітах", чи вона на віки стерта зі сьвіта, від тої хвилї, відколи сї форми розпливли ся? Чи сї крапельки не зможуть нїколи вже стати ледовими цьвітами? Чому-ж би нї? Вони знову вкладуть ся в такі самі „цьвіти", як перше, скоро лиш наступлять відповідні до того обставини.

Отаким ходом іде все в природї. Так само і житє. Воно вічне. Можна, правда, знївечити форму живого тїла, на котрім се житє було видко; але сї самі атоми, що складали попереднє живе тїло, знову виявлять житє, скоро лише відповідні обставини спонять їх із собою як перше. Засада, єство житя само собою безсмертне, воно виявить ся всюди, де лише сприяти ме до того нагода; так у чоловіцї як у хробачку мізернім або у бездушній деревинї.

Найвисша, найблагороднїйша, найважнїйша прикмета житя, цьвіт житя — се любов. Із любови в дальшім значіню слова виплинають всї иньші прикмети житя. Без любови нема взагалї житя. Тому, що вона нас живих не опускає нїколи, то виявляє ся вона при всяких нагодах так у молодім як і старім віку. Не без рациї каже пословиця, що для любови серце вічно молоде.

Отакі гадки-думки збудили в менї отсї осїнні цьвіти, та нагадали менї, що й моє осїнне серце криє обережно чутя вічної любови, котра зажаріла саме тепер, як ті синючі цьвіти осїнного зїльника передо мною.

Стою вже довго нерухомо перед квітами в сїм моїм зїльнику. В задумі снують ся думки і нема їм пристани, нї кінци, хиба що у тебе! Ти їх спонукала, до тебе летять вони, у тебе шукають вони приголублени. Із глубини серця видобувають ся акорди чародїйно-тужливі, та силують ся шукати широї співчутливої груди, милого ока, жадних горячих уст, котрі би заспокоїли хоть на хвилинку безконечну тугу.

Дивлю ся на сї жаріючі оченята вербеників і фльоксів, та ще більший жаль займає душу. Дала їм природа прегарну вроду, дала все, що красне, лиш не дала — душі, теплого серденька!

Над цьвітами лопочуть мотильки, самі як цьвіти, прилягають, в оченята зазирають, тоненькими усточками у серце сягають, ласкочуть, цїлують, пустують — але все на дармо: душі нема, нема серця!

„Нема кому розпитати, чого сумні очи;
Нема кому розказати, чого серце хоче".

Загадочний замок.

На дворі змінило ся. Небо затягнуло ся і паде дрібний дощ на спраглу від посухи розпукну землю. Я сам саміський, лише з моїми нїмими товаришами нічної вандрівки, на горі ***. В хатї тихо, лише на дворі хлюпоче ринвами вода і дощені краплї плещуть у шиби. Вітер тормосить краплями, зуркає шибами. Який контраст! У хатї супокій — на дворі негода. Як близько ті контрасти себе! Лиш тонке шкло дїлить їх від себе. Подібно, як у менї, або і в сїй комедиї: на устах і в очах усьміх, а в нутрі по закутках глубини серця капають червоні сльози, гонить нудьга, кидить туга! Я придивляю ся тихо тому всему, стою перед вікном та дивлю ся у шиби. Не знаю чому, але саме тепер виринув перед моїми очима той камінний „замок", що так загадочно стоїть, немов у казцї заклятий на горі висше хатини, де ми всї в лїтї пробували. Із альтани по тім боцї ріки оглядали ми его нераз крізь шкла. Тихо стояв він там у лїтї, тихо і сумовито стоїть він там у зимі, снїгом повитий. Бурі і вихри лїтають навкруги него, тулять ся і тиснуть ся до зимних стїн „замку", вють ся, голосять, — але на дармо — здасть ся, ті зимні стїни того не чують.

Та врештї хто може знати, чи сей скалистий замок не чує сих зойків, сих тулень і обиманьь вітру! Хто може сказати, як у его нутрі? Може там глубоко у его нутрі плине горяча лява, що мило і радо відчуває в души ті бурливі огортаня ветерилливих вітрів, бур і вихрів. Може в тихомирюють вони неменьше бурливу спеку жаркого нутра того білого каміня?! Хто се знає!

Дивлю ся моїми духовними очима на него, дивлю ся та рад бим его зрушити, загріти моїми грудьми, моєю кровю. Чей би озвав ся: „І я за тобою тужу"! Та дарма! Уяви і мрії!

На хвильку-хвилинку збудила ти завмираючу іскру божеского чутя живого житя у моїй души — мов той ясний банек серед чорної ночи, що відкриває на хвилину чари пітьмою покритого красиду, лиш на те, аби знову втопити у тим глубшій темряві красоту житя, та лиш тугу збудити у серцю, невмолиму тугу: „за песною, що так скоро перецвила" — навіть не розцвитшись!

Чому мовчиш?

(Дальше буде.)

ревальний засув, а в стіні була діра, куди вкладало ся руку до середини, щоби засув відсунути. Отже Бузик пішов до гезови по розум і в тій дірі наставив зелізну заслону на щури. Тим слідуючої ночи Кисільский загостив до Кузикової стайні; але ледви встромив руку в діру, як наставлена заслона запала, а зелізні кліщі здусили руку злодія. Бідачкою невольник старав ся всякими способами вирвати ся з лапи, але надаремно. Другу руку тоді було всадити вріть вузку діру, а в инший спосіб не можна було відчинити. Так придержаний Кисільский перестояв під стайнею аж до рана, коли надійшов господар, і прадованний своєю нагадкою, відпровадив злодія до війта.

Жидівска завзятість. В Камінци під Рончинами, в домі Лейби Корнрайха, проповідатора і лідера в Гуминовах, зібрали ся жиди з околиці в суботу, дня 9. с. м. на молитву. Жертвою сих жидів фанатиків мало що не упала 18-літна Баїма, дочка властителя дому за се, що від довшого вже часу мала намір вихрестити ся. Жиди позамикали двері і вікна, привязали Баїму за руки і ноги до ліжка і радили, хто і в який спосіб має єї убити. Одні казали, що сего має підняти ся єї батько, бо то єго дитина, инші знов, щоби дівчину вивести до недалекого ліса і там єї закопати. Одначе до остаточного рішеня не прийшло, тому взяли ся жиди до мученя своєї жертви. Нещасній вирвано волосе, бито патицями, зелізом, кулаками, так, що кілька разів она омлівала. Вкінци замкнено єї до комірки, бо в-ло хати зібрали ся селяне, щоби ратувати Баїму від неминучої смерти. Другого дня удало ся одному з селян викрасти Баїму з комірки і відпровадити до сусідного села, Седлиск-Богуша, де єї поміщено в домі Сестер Служебниць. Ту стерегли єї селяни, бо жиди намагали ся відібрати Баїму силоміць. Там оповідала жидівочка, що коли ходила до школи з християньскими дітьми, парох сказав, що хто не хрещений, сей не доступить спасеня. Від тоді она не мала супокою, котрий зріс ще більше, коли старша єї сестра в Америці охрестила ся.

Самоубийство сьвященика. Дня 25. с. м. около 10. години вечером застрілив ся з револьвера о. Григорий Пришляк, катехит народної школи ім. сьв. Антонія, в власнім помешканю у Львові. Перша почула вистріл послугачка о. Пришляка, 60-літна женщина, Мария Яржемска і она перша силоміць дістала ся до покою через замкнені на закрутки двері, щоби поспішити на поміч нещасному. В покою представив ся їй страшний вид. В калужі крови лежав єї добродій з простріленою головою. На столі горіла сьвічка, а коло неї стояв отворений молитвенник. По хвили прибіг один з льокаторів камениці, та коли побачив нещасте, дав сейчас знати комісарятови. Незабаром прибула комісия та перешукала покій. Ніяких листів по покійнім на разі не найдено, так, що не знати, яка була безпосередна причина самоубийства. О. Пришляк занепав був недавно на інфлюенцу, вилужав вправді з неї, але від того часу проявляв несуповій та зле-нервоване. Се мабуть було і причиною смерти.

Любовна траґедия відбула ся сими днями у Відни. Актора театру Раймунда, Емілія Краль залюбила ся в д-рі Стеслї, який єї лічив на ревматизм. З пацієнтки стала его любовницею, зведена обітницею замужа. Тимчасом по двох місяцях лікар зірвав з нею. Наступили сцени, переписка, заклинаня, одначе Стессель зірвав рішучо перед кількома днями. За годину після послідної розмови з ним, Краль кинула ся з другого поверха на брук. Потовчену завезено до шпиталю. Треба було ампутовати ногу, але дівчина не згодила ся на се. Тож улягла ранам і померла, Хора просила, щоби любчик лічив єї, але він навіть не показав ся до шпиталю. Она цілий час говорила про него з найбільшою любовю. Послідний лист, який написала перед самим сповненем самоубийства гласить: „Найдорожший Гіеро! — жий, як можеш найщасливійше, коли тебе упевнює твоє сумлїнє. Я не можу жити без тебе! Так ти помотав страшно моє житє. В неславі жити я не хочу! Нехай Бог додасть мені сили, аби мій намір сповнив ся!!! Я не бажаю тобі і тепер нічого злого і молю ся за тебе. Я приняла тебе глубоко в серце і не можу позабути. Прошу, спали всї листи, аби они не стали посьміховиском для чужих". Др. Гіеро Стессель не мав серця навіть на стілько, що жертві своєї легкодушности, лежачій на смертній постели, міг ще до шпиталю написати ось який лист: „Вельми поважана пані! Доходить мене, іменно від ваших товаришів і товаришок стілько поголосок, які ваша господиня та ваша сторожева мають голосити, що прошу вас, відповісти мені на слідуючі питаня: Чи ви їздили зі мною цілими днями, або взагалі коли небудь дорожкою, або ходили? Чи я робив вам які небудь приречена? Чи може находите ся в благословенім стані? Прошу вас, що через свій, як самі пишете, божевільний почин, нанесли мені стілько нещастя, відповісти на сї питаня, щоби я міг се задержати на евентуальне моє оправдане. Думаю, що ви дозволі дати мені се вдоволене, та що передовсім є вашим обовязком висвободити мене з поганого положеня, у яке ви мене поставили. Я не просив би вас о се, коли-б від сего не зависіло так богато, а що знаю, як вам тяжко приходить тепер писати, просив би я лише о коротке, правдиве потвердженє сих питань. Тішить мене, чуючи, що вам стає лекше і дуже жалую над сим випадком — з поважанєм — др. Стессель". Отсе зразок якийсь єгоїзму, який навіть перед лицем смерти другого думає лише про свою карієру.

Всячина.

— **Безпечна телефонна стация.** У більших містах множать ся що року не тілько дроти для телефонів, але провідники для сильних токів. Ті токи бувають тим небезпечнїйші для телефонних стаций, чим більший натиск електричної сили, котрий доходить у нових централях до 2000 або і 3000 вольтів. Нещасливі випадки, що люди нападають житєм у телефонних стациях від ударом сильних токів, або громової сили, трафляють ся зовсїм не рідко і доказують, як дуже потрібна обезпека теперішних телефонних стаций. Проф. Пулюй, наш земляк, Русин у Празї (професор політехніки), придумав, як довідуємо ся, таку телефонну стацию, що обезпечує не тілько самі апарати, але і того, хто коло них порпаєть ся. Таку стацию показував він у електротехнічному товаристві в Празї і зробив перед великою авдиторією кілька проб, доказуючи велику вагу нового винаходу. У виладовій салї німецкої політехніки була поставлена одна телефонна стация, а друга находила ся у далекому будинку і була з першою злучена двома дротами. Для експериментів служив трансформатор, що доставляв до 3000 вольтів електричного напору. Проф. Пулюй злучив насамперед один дріт із закручкою трансформатора і показав, що не зважаючи на 3000 вольтів, нема жадної небезпечности для того, хто держить у руках телефон, або доторкаєть ся стацийних апаратів. Підчас розмови між обома стациями було чути тихе звучане в телефонах від слабих токів, що переходили дротом із трансформатора, але бесїда телефонічна була виразна і голосна, а голос труби, котрою трублено в далекій стациї, було чути в цілій салї. Варто завважати, що по думі німецкого Patentamt-у в Берлині телефонічна розмова між двома стациями способом Пулюя мала би бути неможливою. Після того взяв проф. Пулюй оба телефони до рук і велїв скінчити оба дроти телефона з двома кручками трансформатора, але на диво сьвідків електричний ток трансформатора і тепер не пошкодив ні особі експериментора, ні апаратам, хоч трансформатор доставляв 3000 вольтів. Як нам ще доносять, безпечні стациї проф. Пулюя находять ся вже в кількох комунальних у Чехії, електричні статки для проводу сили витворюють токи з напором до 2000 вольтів. Винахід Пулюя патентований у всїх більших державах. Специяльну розвідку про него надрукує він у найновійшім випуску збірника Товариства імени Шевченка.

— **Винаходи до убиваня людий.** Недавно винайшов Максім воздушну торпеду, якою можна нищити на війні цілі відділи війска, а тепер винайшов торпедову лодь, що порушає ся з незвичайною скоростию, в виду чого квестия підводної торпеди стала розвязаною. Лодь Максіма мчить зі скоростию стріли, так що годі утечи перед нею, а трафити у ню арматною судею не можна ніяким способом. Взагалі боєвий пароход, який рішив ся неприятель знищити, не ухоронить ся перед торпедовою лодию Максіма. Силою, що порушає лодь, є ґаз, винаходу Максіма, держаний у великій тайні, а названий ним „моторитом". Сей ґаз находить ся у сталевих рурах та виходить з них, коли відчинить ся затичку і тут єго запалить ся. Ґаз з одної рури палить ся одну годину і дає силу тисяч парових коний, а що на лодя находить ся таких 30 пилїндрів наповнених ґазом, то коли їх всї разом запалить ся, витворюють силу 30 тисяч парових коний, отже більше як має деякий панцирний пароход. Торпедова лодь системи Максіма є малого обсягу і легка, тому мусить дігнати корабель, на який наносила ся, та сейчас випускає на него торпеду і завертає назад. Одиною недогідностию сего винаходу є єго коштовність. Одиниця сили коштує 2.000 долярів, а цїле наладоване трийцяти рур — 60.000 долярів. „Се немалий видаток — каже Максім — але як зважити, що один неприятельский пароход коштує кілька міліонів, то построєнє одної лодї є марницею. Припустім, що Данія має фльотилю таких лодий та видасть 6 міліонів долярів на „моторит". На се єї прецїнь стати — а буде могла знищити три найбільші фльоти та стати ся панею океанів. — В виду винаходів Максіма будуча війна чи на суши, чи на воді принесла би цїлковитий переворот на земли.

— **Китай чи Хіни?** Тепер, коли хіньскі чи китайскі несповоі заінтересували цїлий сьвіт, було би на часї рішити, як ми маємо називати в нашій мові антаґоністів европейскої культури: Хінцями чи Китайцями. Одні кажуть, що назва „Хіни" походить від хінової кори та приложена Европейцями до сего народу зовсїм самовільно; їх треба називати Китайцями, бо так називає себе сам нарід і від сего походить наша „китайка" спроваджувана в давнину з далекого Сходу. Другі-ж твердять, що „китайка" так само походить від Китаю, як „японьча" від Японії, та вказують на те, що цїлий цивілїзований сьвіт крім одних Росиян уживає назви Хіни, Хінці, як Китайці чи Хінці самі себе називають, не беремо ся рішати, а відносимо лише справу, бо на часї.

— **Шкільна автономія.** В публичних мужеских і жіночих школах деяких міст ново-йорскої держави заведено незвісну доси нїгде систему шкільної автономії. Після неї уважає ся кожду школу за місто, а учеників, чи там учениці, за місских горожан, які вибирають зі свого гурту бурмістра, міский заряд, урядників, ба навіть сторожів публичного спокою. Директор школи і учителї, очивидно крім научуваня, наглядають порядку та карности. „Міскі" ради та лавники збирають ся раз в тиждень на засїданє. Трибунал, вибраний також спомиж учеників, судить справи про непослух, про переступства шкільних приписів та инших і засуджує винних на кари. Радний і лавник, що двічи одержали кару, тратять право брати участь в засїданях ради. Недавно оголошено справоздане за минулий рік сьвідчить, що ся система виливає корисно на самостійність учеників та приневолює їх здавати собі справу зі своєї дїяльности.

— **Куренє тютюну** датує ся від відкритя Америки. Іспаньский сьвященик о. Роман Пане, що їздив з Колюмбом, побачив на острові Ст. Домінґо, як Індияни скручували листи якогось зїля, брали їх в рот, закурювали і робили дим (табако), котрий роздмухували докола себе і тим відганяли від себе дуже недобрих комарів, москітів. Іспанцї незадовго потім стали садити тютюн на Ст. Домінґо. Але до Европи зайшов тютюн аж 1560 р.; єго дістав був французкий посол Жан Ніко (Nicot, длятого лат. назва Herba Nicotiana — зїлє Нікота) в Лісбоні від якогось купця і розмножив у себе та нібито вилїчив тим зїлєм рака в носї у якогось пана на королївскім дворі. Від сего часу пішов звичай куреня тютюну в Іспанії, а відтак розійшов ся по цїлій Европі, мимо того, що папа Урбан VIII. кинув був в 1624 р. клятву на всїх тих, що курили тютюн і нюхали табаку, та мимо того, що в Росиї в 1634 р. вирвали ніс тому, хто курив і заживав табаку. В Росиї ще й до нині уважає ся тютюн за чортове зїлє і московским старовірам не вільно єго уживати.

Господарскі поради.

— Овочі з хлїбом. Незадовго настане вже пора овочів і дитого, гадаємо, не зле буде звернути увагу на дві важні річи а то: 1) Нехай родителї і старші особи уважають на то, щоби дїти не їли зелених недоспілих овочів. — 2) Всї і старі і молоді нехай памятають на то, що дуже добре є їсти овочі з хлїбом. Самі овочі можуть дуже легко, особливо у дїтий викликати болї розвільненя, або бігунку; їджені з хлїбом виходять на здоровле.

— На молї є дуже добре листє з волоского оріха; єго треба накласти до шаф і скринь межи одїж, футра і кожухи, а молї від него пигинуть. Але на само листє не треба спускати ся, лиш нищити молї при кождій нагоді; особливо тепер коли вечером літають молї по хатї треба їх убивати, бо они злїтають чи то під одїж чи під меблї, зносять там яйка а з них виплодять отті білосиві як срібло, дуже жваві червачки, котрі називаємо молями, а котрі можуть страшенну шкоду зробити.

— На мурашки в садї і на пасїцї суть добрі слїдуючі способи: Треба розтерти саджі з льняним олїєм і помастити тою мішаниною дерево в горі доокола, зробити нїби чорну обручку. Через ту обручку не перелїзе нїяка мурашка. Коли дерева молоденькі і мають гладку кору, то досить лиш зробити на них крайдою обручку доокола. Скоро яка мурашка влїзе в ту крейдову обручку, крейда чіпить ся єї ніжок і мурашка спаде з дерева. — Щоби в пасїках здержати мурашки від улїв добре є — помиривши чистоту — зварити полину і тою водою обляти землю доокола пнїв.

Лїкер з волоских оріхів. Взяти пів кільо зелених волоских оріхів (коли ще молоденькі і мягонькі), покраяти, налити на них 2 літри як найлїпшого спіритусу і поставити в бутли на дві недїлї на сонце, щоби натягали; відтак перецїдити і додати 7 ґрамів грубо потовчених звоздинів і 15 ґрамів цинамону та поставити знову на тиждень на сонце. Опісля заварити 380 ґрамів цукру в 1 літрі води, налляти натягненого вже оріхового спіритусу, перефільтрувати і зілляти до малих фляшок, затикати і поставити в пивници, нехай через пів року лїкер полежить. Фільтрувати можна вразу при ливаню до малих фляшок в той спосіб, що до склянної лїйки вкладає ся дрібку чистої вати і ливає ся лїкер з бутлї. За кождою фляшкою треба взяти сьвіжий кусень вати.

— Лїкер з рож. Листочки з рожі уживаної до смаженя треба наллити міцною чистою горівкою або спіритусом і поставити на кілька недїль на сонце, щоби горівка натягнула, відтак перецїдити і додати рідко заваренного сиропу. *К. К.*

Телеграми „Буковини".

Відень, дня 28. червня. Сегодня в полудне архикнязь Франц Фердинанд зложив присягу перед архикнязями, найвисшою двірскою старшиною, тайними радниками і міністрами Австриї та Угорщини, що зріка ся права до імени цїсаревої для своєї жінки і наслїдства престола для своїх дїтий. Цїсар мав потім промову до зібраних і візвав їх на сьвідків сего важного акту. Потім міністер цїсарского двора і загран. політики Голуховский прочитав грамоту, яку єму передав державний нотар, де списана присяга арх. Франца Фердинанда німецкою і угорскою мовою. На грамоту прибито печатку і зложено єї в державнім архіві. Церемонія тревала не цїлої пів години. (Гляди „Новинки").

СТУДЕНТ університету, Русин — пошукує на час ферий, евентуально на цїлий рік лекциї на селї. — Близша відомість в нашій редакциї.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ✠ ЧЕРНІВЦІ, ✠ улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, поленкуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїляні артикули для їздців коелсом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ситон для пань панів і дїтий.

Рукавички з Ґреноблї (у Франциї) і з найлїпших туреаєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біле з найсолїднїйших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних прасках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого роду.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпа- ни і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦІЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідоцтва увільненя, фреквентаційні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Записане, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Сьвіжий і чистий лїд

продає по найдешевших цїнах евентуально в платах на рати після нової системи уряджений

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденцийні карти.

На бажанє відставляє ся лїд до дому.

Перша буковиньска

специяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважує заказти шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуви для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушуваня.

Через пошитє моїх черевиків знимають сейчас мигнїтки та вовні нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, також абсолютно буду старати ся здобути собі вдоволеня цїнних замовників.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Подвійні черевики виготовляю ся тілько з заграничних шкір.

Найлїпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту).

Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до острени голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновійші машини для шевцїв, кравцїв, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину ґарантую 5 лїт.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

механік

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северского.

Ч. 72. Чернівцї, недїля дня 18. червня (1. липня.) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць . . .	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Руске шкільництво в Чернівцях.

Віх давна добивають ся буковиньскі Русини помноженя і поліпшеня народних шкіл, і ті їх заходи не полїтали без успіху — але тілько на провінциї. В Чернівцях за те йде Русинам як з Петрового дня. Тут німецкий полїтичний і національний шовінїзм стоїть шеше, як усї мудрі педагогічні основи. Руські товариства, родичі і посли віх кількох уже лїт упоминають ся о основанє руских шкіл в Чернівцях і то в шкільній радї мійскій, шк. радї краєвій і ц. к. міністерстві просьвіти, але власне через партийність і без'основні полїтичні пересуди німецких членів тих шкільних урядів відволїкає ся остаточне рішенє тих справедливих і пекучо потрібних домагань по нинїшний день. Се-ж зволїканє непростиме, бо ми не жадаємо ласки а тілько нашого законного права, загарантованого нам артикулом XIX державних основних законів.

Вже тому кілька років минуло, як наші посли упімнули ся в соймі по раз перший о заснованє руских шкіл в Чернівцях і мали надію на скоре залагодженє сего справедливого жаданя. Коли-ж завели ся в надії, не заложили руки а піднесли свої голоси тим сильнїйше на слїдуючих соймових засїданях, особливо минувшого року 1899.

З другої сторони удали ся черновецкі рускі родичі впрост до міністерства просьвіти, котре на підставі статистичних даних і веденє почутєм справедливости і безсторонности напазало залагодити сю справу мериторично. Між тим, як читателям відомо, проволїкала мійска рада шкільна, де є найбільше елементів нам ворожих, рішенє руской петициї довгі місяцї, очивидно щоби унеможливити нам дальші кроки до висших інстанций і відняти нам охоту і волю до твердого постоянія за наше право.

Наконець, по довгих ководах, порішено справу минувшого року, розуміє ся, в нашу некористь і ми зараз дістали від ради громадскої відмовну резолюцию чорно на білім.

Лишила ся ще краєва рада шкільна, що мала остаточно рішати постанову мійскої ради шкільної і ми знову почали ждати, чи не надумає ся вона, щоби шкільні інтереси поставити понад полїтичний і національний шовінїзм. Розуміє ся, ми завели ся і тепер. Краєва рада шкільна зволїкає рівно як і мійска рада шк. рішенє справи від одного місяця до другого, очевидно щоби скінчив ся і сей шкільний рік і прийшли вакациї а за ними новий шкільний рік з давним майоризованєм руских дїтий, ad calendas graecas.

Се є вопіюча беззаконність і непростиме маловаженє найжизненнїйших потреб автохтонного краєвого руского населеня. Тому не маємо иньшого виходу, як звернути ся тут до президиї ц. к. ради шкільної краєвої, до пана президента краєвого, поновляючи давну сю нашу задушевну просьбу, наглядно домагаючи ся виповненя арт. XIX. держ. основ. законів дотикаючого краєвого шкільництва.

Тут мусимо і се піднести, що вивченє німецкої мови в руских школах не потерпить жадного і найменьшого ушкодженя, але противно висше, і що місто не понесе жадних видатків через основанє руских шкіл.

Ми не противні вивченю німецкої мови і жадаємо навіть того зовсїм отверто і щиро; але хибно уважати німецку мову за доконче потрібне средство до цїли, бо ладнє на основі рускої мови навчать ся школярі скорше і лїпше німецкої; та-ж матерна мова є матерю мов. Також не збільшать ся і видатки через основанє руских шкіл, бо тут іде тілько о иньший спосіб угрупованя школярів, іменно не після взбуки а після народности, що примінено вже дїйсно в руских, волоских і польских рівнобіжних клясах при мійских школах.

Дотично шкільної статистики і наших жадань на нїй основаних, то ще раз припоминаємо, що вже тогід виказано 1336 руских дїтий відвідуючих мійскі школи народні, на 1634 обовязаних до шкільної науки.

При сїй нагоді хочемо звернути увагу п. президента краєвого, щоби ствердити наші виводи про німецку мову, на результати в руских рівнобіжних клясах при тутешних комунальних школах, де дїти незрівнано скорше і лекше придбали собі знанє німецкої мови а при тім не занедбали головної цїли кождої школи, набути загальної осьвіти, що доказали наглядно результати щорічних інспекций мійских шкіл.

Тому ми домагаємо ся:

1. Найскорщого основаня руских народних шкіл в Чернівцях;

2. Постепенного побільшуваня руских рівнобіжних клас при черновецких мійских школах уже в слїдуючім шкільнім роцї.

ПРАВОСЛАВІЄ в ЧЕРНІВЦЯХ.

Буковиньскі москвофіли хотять жити у приязни з Волохами. Кажуть, що навіть у їх полїтичній програмі є приписана згода з Волохами. Але поки-що хосен із сеї згоди мають лише Волохи; особливо добре їм з тим, що москвофіли промовчують румунїзацию церкви. Се обурює навіть тих сьвященників, що числять ся до парафії „Прав. Буковини“. І от від одного з них дістали ми таку допись:

„Прихильники староруской партиї і румунїзатори дуже не задоволені, коли „Буковина“ критикує румунїзацию православної церкви і ясно показує, що церква наша вже зовсїм опанована румунїзаторами а „староруси“ в нїй вже тілько безязикі раби і льокаї. Колиж одна тілько „Буковина“ без'устанно бичує наших волоских єзуїтів, то видно, мусять їй і її прихильникам чейже залежати на долї нашої прадїдної церкви, не як москвофілам, що легкодушно кидають свою найдорожшу інституцию на жир волоким.

Спитаймо ся отверто: Мають Русини н. пр. православіє в Чернівцях? Нї! Єго забрали нам волоскі єзуїти. Церква катедральна, Параскеви і Николая то не православні церкви а волоскі театри, де Русинови нинї вже небезпечно заглянути задля волоских збитків. Даскали, сьпіваки і паламарі а навіть сам Христос у волоских зубо-

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Блискавиця.

По відходї нещасного Мартинка я через кілька днїв не міг прийти до себе. Ходив я як збитий, а тут уже треба було поволи думати над способом переселеня віден у нив. За тиждень я мав опускати Чівчин, тож дав знати до властителя полонини, що з єго ласки і надзвичайної вічливости я тут пробував, щоби поміг менї добити ся віден до єго гостинного дому. Тим часом в послїдне відвідував я милїйші менї місця на Чівчинї.

Одного полудня на першій вечері Чівчина мене захопив сильний раптовний дощ. Я сховав ся троха низше від великою камінною брилою і глядів відти свобідно на дощ і блискавки, що перед моїми очима жваво увихались понад краєвидом. Передо мною простирав ся ще кавалок полонини на яких чотири до пятьсот кроків. Туда далї він спадав вже стрімко в Черемош. Там на полонинї вже лиш по одній стояли смереки.

Дощ падав шнурками і золотїв по широкому листї густої шіви на полонинї. Блискавки іграли у воздухах, як би хто їх наймив. Одні перескакували з одної хмари на другу, а иньші гнали шаленим летом у нив і вдаряли скаженим лоскотом там, де їх найдужче тягнуло.

Раптом ударила блискавка з оглушаючим лоскотом і осліплюючим блиском в найблизшу до мене смереку, що осібняком, відлучена від лїса, стояла на полонинї.

Смерека здрігнулась, дощ посипав ще напраснїйше. Я лишив ся обертженний на величоне дерево, але воно стояло спокійно, як би нїчого не сталось.

Та ледви що воздух втихомирив ся від першого лоскоту, і чюрканє дощевих шнурів почало троха лагіднїти; аж тут ударила сьвіжа блискавка, на яких триста кроків дальше від першої смереки, в найвисшу смереку. Пошлена деревина в мить засьвітилась, високо запаливши. Дощ запумів знов сильнїйше, але смерека, вся огорнена поломіню, горіла тим дужче. З неї нїчого не було видно, як лиш один сягаючий до неба вогненний стовп. Я думав, що лютий дощ удушить вогонь, але дарма. Смерека горіла, як би в найбільшу посуху. Кисень, блискавицею перетворений в озон, пожирав смереку очивидячки. Не дурно каже нарід, що вогонь, займлений блискавицею, лиш кілїм молоком згасити можна. Хоть кілї молоко нїхто ще не лив в такий вогонь, то все-ж таке толкованє вказує на здоровий змисл спостереженя народу. Воно дїйстно тяжко дати собі раду з таким вогнем, бо озон підпирає вогонь далеко лютїйше, як зниклий кисень.

Десь за пів години смерека згоріла, але з мокрого пня все ще клубив ся в гору голубий дим — аж до вечора.

Я стою вигідно у скалистій печері і придивляю ся спокійно тому, що кругом мене дїє ся в природї. Дощ лає все ще. Перша смерека стоїть спокійно, а друга догорає.

Чому, питає мозок? Чому одна блискавка запалила смерему, чому друга нї? Адже-ж одна як друга! Ба нї, кажуть ті, що чують навіть, як трава росте. Та підпалююча іскра, кажуть вони, се позитивна горяча, а та друга се негативна, студена искра електрична. Нехай буде й так!

* * *

Шпон би я подивитись на одну і другу смереку, та дощ не пускає. Від заходу і полудня вже голубіє, але надо мною і передо мною ще шумить дощ. Блискавки посунулись на схід і геп далеко у свій бистрий спосіб грають по небі. Рушитись відси не можна. Я обираю тим часом свою печеру. Скала атрісована, брила спирає ся на брилї; у внутро твердого камени глубоко сягають розколїбини.

Хто оті скали порозбивав? Хто їх порозпалював? Хто те нерухоме камінє порозсипав отуда ярем? Так воно мертве, нерухоме! Хто рушав ними, тими камінями, горами? — питає знов мозок.

„Чи ти, мізерна людино, мусиш всюда упихатись? Твої очи, твій ум, вони все мусять видїти, все піймати, все розуміти? Зорями літає твій непосидющий ум, вишукує їх шляхи у безконечнім просторі і вислїджує їх взаїмні відносини! Та чи й менї тут, у внутрі скал і землї, не дай ти спокою?“ Так із тих розколїбин глубоких

них і трікольорах, а про богослуженя страшно і згадувати. Болгарскі напіни вже давно заборонені, хор не сьпіває принципіяльно нічого по славяньски, найби і на ті дві ектенійки, що диякон виголосить від нехочу. То що шепотом відчитує о. Procopovicin на казальници в мові праславяньскій, т. є. проповідь руска, може лише соблазнити православного Русина. Духовна семинария, дяківска школа, парохіяльні тутешні уряди, чи се не фабрики виключно румунізаторскі? І ще радять „староруси“ мовчати на се безправство і жити з Волохами в мирі. Який тут може бути мир? Та-ж се була би чиста капітуляция! Ні, панове, до згоди ще далеко, треба вперед добре побороти ся і попрацювати. У справах православія ми не можемо нічого закинути „Українoманам“. Не потребуємо позичати у „Прав. Буковини“ очий; самі добре бачимо, хто справді боронить руску православну церков.

Православний сьвященик.

Буковиньска і галицка Русь.

II.

Істория буковиньскої Руси від 1848 р. занадто зложена, щоб можна єї оповісти коротко і на тім тай заговорити про відносини галицких Русинів до буковиньских. Загально можна тілько те сказати, що з яких 30 літ руска справа на Буковині була „темна вода во облацїх“ і аж від 1880-их років стала проясновати ся. В Галичині можна рахувати дійстно сьвідому роботу на народнім ґрунті від 1860 року; в Буковині о 20 літ пізнійше. Що та робота припізнила ся і вкінци тяли вилила на чисту воду — і одно і друге в значній мірі треба приписати людям з Галичини, що осїли в Буковині. Се були галицкі апостоли і які вони були, такий був і їх вплив на буковиньску Русь. Тими своїми людьми впливала Галичина на Буковину і сей єї вплив був найбільший.

На церковні буковиньскі справи не могли Галичани мати великого впливу; як уніяти вони не мали доступу до сих справ і досі не мають, хоч в остатних роках н. пр. уніят Стоцкий більше розпинав ся за православну церков, ніж неодин буковиньский туземець. Намагаючи те, що Українців-Русинів загалом більше православних, як уніятів, і що корисно для австрийских Русинів мати на Буковині православний містом, що лучить їх з православними Українцями, буковиньскі політики-народовці ніколи не бажали погибели православної церкви, а навпаки жадали завсїгди, щоб вона, як церков і руского народу спонила супроти него свої обовязки і не важила ся бути лише волоским національним заборолом. На борбу за православну церков пішло на Буковині найбільше часу та праці і тілько в остатних часах здобуто деякі позициї для Русинів в церковній єрархії, через що, можна надїятись, помалу настануть ліпші часи і в церкві. Найбільша біда з тим, що нема руских теольоґів (тепер є 1); але до кількох літ вийде з буковиньских ґімназий більше число Русинів, то з них дехто піде певно і на теольоґію, тим більше, що православним сьвященикам і їх вдовам поводить ся матеріяльно ліпше, як уніятским. Ворогі завидують безнастанно буковиньско-руским політикам, що ті хотять навертати православних на унію; се є зовсїм неправдива і безсовістна видумка; тепер не пора на релїґійні боротьби, і Русинам з того не вийшов би ніякий хосен, тілько шкода. Нам однаково дорогі і православні і уніяти, нехай лиш будуть Русинами, а не перевертнями. Москвофіли, що особливо воюють против буковиньских народовців закидами, мов би ті хотїли латинізувати православну церков, не знають, на яку погорду заслугують вони собі сими доворами. Самі нераз (н. пр. у „Православній Буковині“) доказували моральну гниль значної частини православного духовеньства, а про те, коли се саме говорило ся народовцями, обертали се на доказ, що народовці хотять унії, еманґіл і т. п. Не унії хочемо, тілько перши і сьвященників прихильних народови!

Буковиньско-руске шкільництво за час від 1848 до 1890 перейшло кілька періодів. В першій добі учителями руської мови були православні сьвященики, котрі розуміли цїль науки так, що вона має служити передовсїм церкві; тому перемагала церковщина. В другій добі учили руської мови гр.-кат. неписьменні богослови; інтерес сьвітский перемагав, але були ще сильні впливи церковщини; з тої мішанини цїлий і інтересів вийшло ся серед тодїшних обставин (в 70-их роках) в добутку москвофільскої руської мови, і то не инє небудь скрите, як бувало у Галичині, але явно. В середних школах на Буковині учили тогдї руської мови переважно галицкі москвофіли і вони заподїяли велику кривду буковиньскій Руси, не так через те, щоб виховали москвофілів, як більше через те, що не виховали просто нікого для Буковини. З їх учеників нема слїду; до піддержування москвофільства все треба сьвіжих проводирів, захожих з Галичини. Як ті не прийдуть, на Буковині нема москвофільства, нема колод, киданих під ноги народовцям, — іде практична робота, про котру і ворог не скаже, щоб вона виходила на шкоду руському народови. — Вкінци коло 1890 року науку руської мови в школах обняли сьвітскі учителї і в них метою науки була вже сама руска мова і лїтература.

Хиби в науці руської мови мали свою причину не лише в учителях, але і в недостатну всякого хоть би найменьшого надзору з боку шкільної власти. Анї інспектори краєвих шкіл, анї директори тих шкіл, де учено руської мови, не вміли і не розуміли руської мови, не знали єї потреб і зовсїм не дбали про неї; для неї не було ні плану, ні інструкциї ні книжок; вона була здана на ласку і неласку учителїв. Ще тепер н. пр. у черновецкій рільничій школї учить москвофіл Кирилович руської мови з читанки Ковальского без ніякої перешкоди... І тепер ще є на Буковині такі інспектори і директори, що не мають найменьшого поняти про руські відносини, про руску мову і лїтературу і тому вони в таких процесах, як процес проф. Шпойнаровского і Кобилиньского, грають дуже негарну ролю. Про такого наставника нічого иньшого й не можна сказати, як: „Говори до него, коли він Німець!“ Нічого не розуміє і поведе справу так, що знеславить учителїв і виставить саму справу на позорище. Сам же при тім старає ся ходити, як циган у прикладї, поміж дощ, і тим показує своє „культуртреґерство“, котре в тім випадку є нічим иньшим, тілько недотепностию німецкого Міхля.

На поли шкільництва, особливо народного, буковиньска Русь поступила в остатних десятьох роках дуже значно наперед. Можна навіть сміло сказати, що, пропорціонально взявши, буковиньска Русь уже перевисшила галицку. Возьміть на увагу тілько більшеклясові народні школи, не рахуючи тих, що прибули остатними тижнями. На Буковині тепер є 12 трикласових, 17 чотирокласових, 2 пятикласові, 3 шестикласові такі школи народні, де для руских дїтий викладовою мовою є руска мова у всїх класах, і то утримуваних не коштом держави, як у Галичині рускі школи вправ при учительских семинариях, але коштом краєвого фонду шкільного. А чи богато таких шкіл мають галицкі Русини з польскої „ласки?“ Повинні-ж мати десять разів більше, бо їх є десять разів більше, як буковиньских Русинів.

На такий розвій руского шкільництва на Буковині не мали ніякого впливу галицкі Русини, і таки не могли мати, бо се вже була чисто краєва, буковиньска справа, полагоджена остатними роками. Шкільні власти дбають тепер про те, щоб рускі школи обходили ся і без галицких читанок, особливо руских, щоб унії в них і духу не пахло; про Вандї і Кракусів буковиньский хлопець-Русин не знає; польскої історії і румуньскої вчить ся із загальної сьвітової історії та й нема примусу, подібного до галицкого, займати ся ще окремо історією другого народу в краю. Є за те в школах клопіт з німецкою мовою, котра богато шкодить, але і приносить Русинам більше користи, як Галичанам польска мова, бо се мова державна і вже Русинів з німецкою культурою, сильнїйшою від польскої. Крім того і службові відносини учителїв на Буковині свобіднїйші, як у Галичині. Народні учителї тут ліпше платні, як галицкі, і не такі безтяжні та прибиті, як ті під польским пановавнем, і тому те поки-що буковиньска Русь справді опирає ся на учителях — се головна єї підпора. А яку ролю грають галицкі народні учителї в публицкім житю? На се питане кождий Галичанин знає ліпше відповісти, ніж я.

Як себе величає о. посол др. Іван Цуркан.

Допись „Буковини“ зпід Черемоша.

Случайно попала ся менї в руки посилка урядова, або як каже посилаючий „службодїйств.“, — книжки „Dare de seamă a deputatului Dr. Ioan Turcan, consilier consistorial etc.“ Ся книжка, видана 1899, післана під порепаною „гр. пост. Парохіяту отъ Долгополя — службодѣств. съ 114.“ Хто вислає ту книжку, годї дійти з печатки урядової, лихо відтисненої, але судячи по почтї, на котрій книжку надано, післав книжку дек. путилїнский.

повіяло глухим підземним голосом. Се дух підземних скал і гір...

Я звернув ся до нутра печери. Що на дворі дїялось, того я не видїв тепер, а слухав покірно, що говорив володар підземний.

„Нема супокою, ні в день ні в ночи, ні внутрі, ні на вні. В лїтї виндить сонце свої пекучі промінї у мої голі скалисті плечі, у мою темну твар. Усе розширає ся, усе розходить ся. Прийде вечер і ніч. Холодний вітер увиває ся в круг мого нагого тїла. Поверхність тремтить, стискає ся. Внутренні, ще теплі, поклади не подають ся, поверхність тріскає. Приклади лиш вухо до мого нагого тїла у вечір а почуєш, як я страдаю, як по моїм нутрі неспокій ходить, як все рушаєсь, як шемрає, як пукає моє скалисте тїло. В день знов пече, в ночи знов тріскає на всї боки. Так розсїкує спека і холод моє тїло на малі кусники. Спершу невидно тих тоненьких зарисів, але прийде осїнь, мої страдання збільшають ся. В мої зариси і розколїбини втискає ся вода. В ночи замерзне вода і лїд мов клинами розсадить моє тїло. В день розтопить ся той лїд, а в зїваючі розколїбини натече ще більше води, та знов замерзне, знов розсадить і розсїче моє тїло — все дальше, все глубше...

В зимі супокій. Але прийде весна. Води грають розколїбинами, підмулюють мої пороздирані части. Тут та там вирве ся кавалок мого тїла і стрімголов летить у дїл, вдарить у другі скали, пірве їх за собою і опинить ся аж в яру, в потоцї.

Отак моє тїло точуть сонце, вітер, мороз і вода, день і ніч. Нема супокою, хіба що в глубокій землї. Розшабашонують, роздирають моє тїло. Вода цїлими шматами, ба цїлими горами звалює пороздирані части мого тїла в ріки і доли.

Ба, на сїм не конець. До сих фізичних страдань прилучують ся ще й хемічні розклади поверхности мого тїла. Кисень і вуглиний кислє розсичують мене до решти.

Прийдуть повени. Води іграють з моїм розшарпаним тїлом. Цїлі брили каміня пудить вода у дїл, розбиває їх на малу рінь і разом з намулом стелить долинами. Так день від дня, рік від року, так тисячі, так мілїони років никне моє тїло, мої гори й скали.

Та і тому мому роздертому, розмуленому тїлови по долах нема супокою. Вітер сїє усюди всяке насїнє, що стромить свої кільця у те моє розшарпане тїло та роздроблює его дальше. А вже ті люди! Всякими способами не дають менї знову в одну цїлість спеїти свої частини. Плугами розорюють мене і змагають та підпирають мій розклад все дальше, все основнїйше. За те мушу я їм ще й приносити всякі плоди і їх годувати.

Отак вода, з помочию других впливів, старає ся мене з вершини у низ звалити, придавити, вдушити, а потім вкруг цїлої землї розіллятись і безмежно панувати над цїлою моєю кулею, над усїм моїм тїлом. Де лиш піднесу троха свою голову, свої сустави, щоби глянути у той Божий сьвіт, то зараз вода старає ся мене у низ сполоскати. І вона вже давно допяла би свого; але я не даюсь. Де лиш троха спокою, там стискаєсь, сцїлюєсь намул мій знов у тверді поклади, у нові скали які перед там були. Тай маю я ще і иньший спосіб на ту неспокійну, пажерливу воду.

У внутрі мого тїла тлїє безконечний вогонь, кипить лява. Часами застогну і здрігнусь, аж моїх ворогів сум займе. Деколи із нутра вогнем жбухну, най знають, що я жию ще, що моя сила не зломана, як би вони собі того бажали.

Біда лише, що студїнь добираєсь аж до мого нутра. Лява заціплює глубше і все моє нутро стягає ся, малїє. Поміж моєю корою а малїючим нутром настає порожня. Кора подає ся і морщить ся. Тут подасть ся, а там підійде в гору. І от на збитки події, росту я таки ще у гори і доли. Та хоть се дуже поволи йде, тупому окови людскому спершу незамітно, то протягом безконечних часів я таки осягаю своє.

(Дальше буде.)

Брошура та то розаспеня „подвиговъ“ парляментарних від 24./9. 1878 до 18./10. 1899 Цуркана в Чернівцях і у Відни. Доки Цурканом не заволодів низкий шовінїзм румуньский, то ще якотако видають ся его виступи, хотя дуже малої вартости, так що до змісту як і що до реторики, але відколи заволоділа ним румуньска бішеність, то треба Румунів жалїти, що не в силї висилати на арену полїтичну лучшого борця.

„Безсмертним“ може стати ся такий Цуркан тілько у загорілих Румунів **такою огидою**, себто бесїдою, яку він держав 5./1. 1897 в віденьскім парляментї, де в обороні якогось пероби Nedelku і Pişlea, заслонюючись нетикальностию посольскою, нападає з корчемною лайкою на всїх і все, — що не підходить під его міру румуньскої чемности. Мушу припустити, що Цуркан або спостив ся дуже, бо то був день Того, котрий прийшов „миръ **вовредщи**“; але правда, се не Учитель таких mitrofor-ів, що таке безглуздє излєгуть, або що, нїм мав таке наторочити в парляментї, покріпив ся через міру румуньским „кваскоуатим“, бо такої огиди чоловік при нормальнім станї наговорити не може. І такий то „кормъ духовный“ дає Цуркан, певно не за дармо, лише за зворотом коштів editur-и може і „сьлихвою“ від своїх адміраторів, — „гр. вост. Парохіятамъ отъ Долгополя“ і др. місць. — Читав я прилюдний докір, що Цуркан не займає ся своїм званем лише лихвою, одная думаю, що він повинен яко archipreaviteral, mitrofor, а до того ще і доктор, знати за се місце з письма св.: „горы і холмы падите на ма и сокрыйте мя отъ лица земли“, як також застановитись яко уроджений в 1818 р., що „теченіе“ кінчає ся і небавом треба буде відповісти на питанє: „каковымъ подвигомъ подвизалъ ся еси?“, — бо там не знають „пути верти...“

При кінци брошури вийшов G. T. умістив житєпись Цуркана і его портрет. Коли Румуни не мають кого і що увіковічнити, то з ними дуже сумно. Портрет Цуркана справдї заслугує на студию псіхіятрика, але троха спосібнїйшого als mein Sohn (стор. 62 брошури). — Розправу наукову о подібнім до Цурканового портретї я читав колись і коли бим случайно на се прийшов, подав би я се до прилюдної відомости краєвів, щоби їм відійшла охота пригадувати Цурканови, що він був колись Цуркановичем.

Колекцьонер.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 28-го червня 1900.

Славний оперовий тенор, наш земляк Гушалевич телеграфує нам з Праги, що має намір дати концерти в Станїславові, Коломиї і Чернівцях. У Чернівцях мав би бути концерт 12. с. м. Ще не знаємо сегодня сказати напевно, чи вдасть ся нам на той день роздобути салю і прилагодити все, що потрібне (бо тілько що одержали ми вістку від п. Гушалевича), але маємо надію, що концерт буде, а в такім случаю радили би ми всїм Русинам приїхати послухати славного сьпівака.

Чернівский протоєрей о. Вегаїн, котрого іменував его тесть, великий Сильвестер, чернівским пашою, забув, що нинї вже не сходять ся, і романїзує собі тихцем і дальше тутешні народні школи. Як раз зайшов з о. катехитом Цопою до школи при ул. палати краєвої, давай молити ся і катехизувати руских дїтий по волоски. О. Цопа очивидно дуже мило підбасовував, бо має великий апетит на похвали і аванси.

Похорон нещасного панотця Пришляка, що в приступі божевіля застрілив ся, відбув ся 28. с. м. у Львові. Не був се звичайний похорон сьвященика, бо руска консисторія у Львові не хотїла позволити поховати его, як годило ся. Не помогли сьвідоцтва лїкарскі і заходи знайомих, консисторія шерла ся. Сталуло вкінци на тім, що на похорон мали зібрати ся парохіяне обох обрядів, всї знакомі і молодїж шкільна коло трупарнї лицитальної, щоби вже без образів церковних відпровадити свого любленого пастиря до гробу. Одная на пару годин перед тим пустив хтось поголоску у св. Юрі, що при такім опорі власти готов хто візвати протестантского пастора і викликати скандал. Крил. Білецкий, адміністратор дїецезиї, так перелив ся того, що віднїс ся зараз до заряду шпитали з візванем, щоби безпроволочно похоронено покійного. Зараз сповнив се, і не повідомивши навіть родини, велїв еще перед 5. годиною перенести мощі на цминтар. Лише случайно найшов ся в послїдній хвили кружок родини і вірних. Та над гробом одержав покійний нагороду і признанє, яких би ему не один верхник позавидував, а котра найшла щире одобренє в цїлім містї. В браку сьвященика і церковної молитви виступила в послїдній хвили одна сестриця церкви св. Петра і стала з плачем і в ревних словах пращати покійного. „То злодїїв — голосила она між иньшим — як Зіму, Крижановского і др., ховають з великими парадами і при довгих рядах духовеньства; а сего праведника, що пав офірою свого званя і посьвячення, за котрим тисячі народа плачуть, ховають без сьвященика і украдки, щоби люди не могли навіть пролляти слезу на его гробі. Его осудили без милосердия ті, що самі еще не знають, що з їх костями стане ся, куди они розточать ся, і які проклони над їх могилою понесуть ся“ і т. п. на адресу о. адміністратора. По сїм засипано могилу і поніс ся переражаючий плач зібраних. Се звернуло увагу одного лат. сьвященика, що вертав власне цминтарем з якогось похорону: і він приступивши близше, став питати о причину. Ему відповіли, що „похоронено тут сьвященика мов би якого пса, і не дозволено навіть покропити его тїла“. Сьвященик успокоїв рыдаючих людий і відправив над засипаним уже гробом свій похоронний молебен.

О. Ізидор Сасрский, професор релїгії при гімназиї в Золочеві упокоїв ся дня 24. с. м. в 53. роцї житя, а 29. роцї сьвященьства. Покійник служив від 27 лїт катехитом при гімназиї в Золочеві і виховав богато патріотичної, рускої молодїжи. Крім релїгії подавав покійний науку руского язика у висших клясах, брав живу участь у публичнім житю і був довголїтним головою золочівскої філії „Просьвіти“. Зможений недугою і родинними нещастями в послїдних часах відтягнув ся був у домашний затишок, одная не перестав трудити ся до послїдної хвилини житя, переводячи гарною мовою твори з нїмецкої та польскої лїтератури. Сї переводи друкували ся в бібліотецї „Дїла“ та в фейлетонах „Руслана“. Дописував також тому кілька лїт і до „Буковини“.

Др. Ніштрим, шведский учений, що перебуває тепер у Львові, загостив був до тов. ім. Шевченка, де перебув кілька годин та розпитував ся подрібно про наші відносини, про лїтературу, про наші народні товариства, про обсяг їх роботи, а навіть про число членів. По засягненю деяких інформаций, не міг надивувати ся, що про такий численний нарід, котрий богато працює і на поли науки і над просьвітою робучого народа, так мало знають за границями нашого краю. Прощаючись при відходї обіцяв др. Ніштрим всї інформациї, які почув від Русинів, як найсовістнїйше вихіснувати і в своїй книзї „Запад і відроженє“, призначити Русинам поважне місце.

В понедїлок звидїв др. Ніштрим політехніку, де витала его дуже щиро і радо вся політехнічна молодїж. Ві второк оглянув шведский учений майже всї народні школи у Львові, а вечером в ратушовій сали виголосив відчит про початок і розвій людового університету в Швециї. В середу, в „Руській Бесїдї“ відбув ся відчит в честь д-ра Ніштрима. Привитав его проф. Шухевич, хор „Бояна“ відсьпівав кілька пісень, а др. Франко мав відчит про наш занепад і наше відродженє. На привіт Русинів, відповів др. Ніштрим, що попри надежність до якогось народа ми передовсїм є люди, а почуте людскости усїх нас зближає до себе та лучить. Дальше згадав про розпочату свою наукову працю над справою занепаду і відродженя людскости взагалї, а окремих народів спеціально та заявив, що він кріпко вірить вже в недалеко відродженє. Др. Ніштрим зазначив, що до сеї наукової працї спонукала его гаґска мирова конференция, котра хотїла розоружити Европу і мир завести на земли, але з тим, що теперішний стан не сьміє бути нї в чім змінений, так що неволені народи і дальше мали би остати ся в неволи. Тимчасом лише в повній автономії і самостійности всїх народів лежить запорука міжнародного мира.

На Народний Дім жертвували: Вп. Василь Стїпка на книжочку 3 кор. Парубки і дївчата в Ґлїбоцї 12 кор. 42 с. Юрій Прокопець 12 кор., Михайло Сиротюк на книжочку 16 кор. 20 с., Франц Штробель на книжочку 20 кор., **разом 178і кор. 83 сот.**

Членські вкладки зложили: Вп. Пилип Андрюк 25 кор., Іля Бойчук 4 кор., Юрій Малурик 6 кор, Василь Товстюк 2 кор., Іванна Ільнїцка 2 кор., Николай Ґеза 8 кор., Елисавета Семака 40 кор., Юрій Лупуленко 8 кор., **разом 742 кор. 30 сот.**

На бурсу жертвували Вп. Теодозий Глиньский 10 кор., Володимир Михальский 4 кор., Омелян Попович, Др. Смаль-Стоцкий, Єротей Пігулак, Володимир Яснецкий, Евгений Семака, Ісидор Воробкевич, Григорий Гаинкевич по 2 кор., Сергій Шпойнаровский 4 кор., Антін Клим і Юліян Кобилянський по 1 кор., **разом 34 кор.** — Сердечна подяка.

Всячина.

— **Громадский шпихлїр.** Не від нинї говорить ся: закладайте шпихлїрі, — і не одні громади від давна мають уже свої громадскі зсипи збіжа. В одних громадах зсипують овес, в иньших жито, в иньших знов иньше збіже, після того, якого збіжа по селах найбільше управляють. Що шпихлїрі громадскі — річ добра, — о тім много уже написано і наговорено людям; але що заряд таким шпихлїрем є тяжкий, о тім знає кождий, хто придивив ся ему. Звісно, що збіже через рік усихає; крім того не можна его обезпечити перед мишами, що через зиму немало его спустошать, коли до шпихлїра дістануть ся. Отже не дивно, що коли і при найсовістнїйшім заряді прийде до міри, то не намірять тілько, кілько після рахунку повинно бути! При шпихлїрах громадских буває нераз ріжниця через то, що на міру заряд не дуже уважає; принесе хто збіже, то часто не мірять, спускають ся на сумлїнє того, що приніс, або мірять при пожичцї чубато, а чуб нїколи не буде той сам, бо раз удасть ся більший, а другий раз меньший. З того мусить при кінци конечно вийти ріжниця. Також буває і то, що збіже приносять невичищене належито, або послїдне, через що знов шкода. Тому для безпечности, для ладу і певности, треба шпихлїрі урядити так: 1. Замок до шпихлїра най буде подвійний; один ключ най буде у місцевого сьвященика або учителя, а другий у шпихлїрника. 2. Шпихлїр най має власну міру і най усе мірить штрихом. При мірі най все буде сьвідок. 3. Щоби не було ріжницї через усипане збіжа, най довжники, що зсипують збіже в осени, на кождий корець збіжа надають 2 кварти. 4. Най не приймають нїколи збіжа послїдного, неочищеного. 5. Коли по весні збіже яке остане, треба его продати, а гроші зложити до громадскої каси пожичкової. *„Селянин“.*

— **Найславнїйший тепер російский писатель** гр. Лев Толстой, котрого повість п. з. „Відродженє“ ми друкували і підчас вакаций докінчимо, не має спокою від православного синоду. Він, що у сьвітї уважає ся одним з найлїпших християн, у синода не є нїчим иньшим як поганином або еретиком. Сей синод видав у цьвітни против него такий довірочний циркуляр: Указ Є. Імп. Величества, Самодержца Всероссийского, із Владимірскої Духовної Консисториї. Після указу Его Імператорского Величества, Володимирска духовна консисторія прихилила ся до письма головного члена сьвятїйшого синода Йоанникія, київского митрополита, до его високопреосьвященьства, в якім заявлено, що гр. Лев Толстой у своїх письмах, в котрих він висказує свої релїгійні погляди, ясно показав себе ворогом православної християнської церкви. Одного Бога в трох особах він не признає, другу особу сьвятої Троїцї — Сина Божого — він називає простим чоловіком, сьвятотатсько відносить ся до тайни воплоченя Бога-Слова, перекручує осьвячений текст евангелия, сьвяту церков називає людскою постановою, церковної єрархії не признає і глумить ся зі сьвятих тайн і обрядів сьвятої православної церкви. Таких людий православна церков торжественно, в присутности всїх своїх дїтий, в недїлю православ., оголошує непринадежними до церковної громади. В виду сего відправленє панахиди або заупокійної служби Божої за гр. Льва Толстоя, на случай его смерти без покаяня і примиреня з церквою, без сумніву осквернить совість вірних дїтий сьвятої церкви і викличе соблазн, а сему належить вперед зарадити. Тому сьвятїйший синод рішив заборонити відправляти поминки, панахиди і заупокійні лїтурґії за гр. Льва Толстого на случай его смерти, без розкаяння. Поручити: про зміст письма повідомити благочинних, котрі мають про се донести підвладному духовеньству. — В цьвітни дня 5. квітня 1900 р. Член консисториї протоєрей В. Косаткин; секретар Гроздов; столоначальник Іван Чистяков.

— **Хіна чи Китай?** На се питанє дає „Народна часопись“ таку відповідь: Звідки взялась назва Хіна? Хінцї самі називають свій край „Чінґ-кве“, т. є. держава середини землї, або „Тайчінґ-кве“, т. є. „держава великих праведників“ (нинї чи не відповіднїйше — „великого кулака“?). Рідше називають они свій край Чунґ-гва („цьвіт осередка“) і Тієн-гія („підніжок неба“). Славний венецияньский подорожник Марко Поло (1256—1323) називав сей край „Катай“ від туранського племени Кітанів або Катанів, з котрими він насамперед познакомив ся. Чи Росияни уживають назви „Китай“ від Марка Поля, чи длятого, що они близші до Китанів або Катанів, се вже річ байдужа, але они називають Хіну Китаєм, звідки пішло і слово „китайка“ (шовкова материя; тепер часом називають так навіть просту „крайку“). Від коли Европейцї винайшли дорогу до Хіни морем, війшла в уживанє в цїлім сьвітї з виїмкою Россиї назва взята від одної з полудневих провінций Шан-сі або Чін-сі. Від Французів, котрі пишуть Chine, а читають Шін, пішла через се читанє назва Хіна (у Поляків в множинї — Хіни). Ідучи длятого за більшостию, було би правильнїйше казати і писати „Хіна“, або як кажуть і пишуть Чехи — „Чіна“. — Назва ростини, з котрої робить ся лїк хінїна, тут нї причім, бо ся назва пішла від хибного читаня імени Chinchon (гр. Чінчон віцекороль в Перу, котрого жінка 1638 р. вилїчила ся від пропасниці корою ростини, що росла лише в полудневій Америцї).

Господарскі поради.

— **Компот з рож.** Сьвіжо насубані і очищені листочки (білі кінчики треба обривати) варить ся на вільнім огни в камінній або мосяжній ринцї доти, аж в зубах не чути вже, що они тверді. Відтак виймає ся їх з води і клинає ся студеною водою. Опісля заварює ся на тій водї, в котрій варили ся листочки, не конче густий сируп і коли вистигне наливає ся на листочки, котрі сполокані, і коли вода з них стекла, треба покласти в яку порцеляновy посудину. Листочки треба зрушити, щоби не злипали ся. На другий день виймає ся листочки з сиропу; сируп переціджує ся через фланелевий мішочок, додає ся ще цукру та заварює ся на ново, додає ся дрібку квасу цитринового і коли ще теплий, наливає ся на листочки. Компот тогди готовий і можна его їсти або в слоях спрятати на зиму.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 30. червня. Цїсар разом з дружиною виїхав на лїто на два місяцї до Ішлю.

Льондон, 30. червня. Сеймур, про котрого пішла чутка, що пропав, телеграфує, що не міг зі своїм війском дійти до Пекінґу, бо нема зелїзницї. Тому мусїв вернути ся до Тієнтсіну, куди прибув 26. червня. По дорозї стрічав ся і бив ся з хіньскими „нуквами“ і з хіньским войском, з котрих богато побив. В его-ж войску впало 62 воїнів, а 229 є ранених (між ними 1 Австриець убитий і 1 ранений.)

СТУДЕНТ університету, Русин — пошукує на час ферий, евентуально на цїлий рік **лєнциї** на село. — Близша відомість в нашій редакциї.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦІ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полисовучі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлїї. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої вности.

Всїлякі артикули для їздців коелсом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з нитов для пань панів і дїтий.

Рукавички з Ґренобля (у Франциї) і з найлїпших тутешних фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біле з найсолїднїйших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних кравах для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Найлїпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Ст машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Ст машини мають приряд до гафтованя і приряд до острення голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновійші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину ґарантую 5 лїт.

Продаю за готові гроші і на виплати дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

механик

в бровари Штайнера ул. Дворцева ч. 21 в Чернівцях.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виробленних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і ходи на ловах.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Сьвіжий і чистий лїд

продає по найдешевших цїнах спекулятивно в плетах на рати після нової системи урядженій

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденцийні карти.

На бажанє відставляє ся лїд до дому.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245,814 кор.	52 сот.	486,145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148,480 „	— „	
„ спеціяльна	1,624 „	80 „	
Фонд основний	72,000 „	— „	
„ спиритальний	18,166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпеченя користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1,060,565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На жите можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, представляє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адміністрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%.** Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216,714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і вкладки на спр. „Днїстра“ на 5½% і 1% додатку на кошт. адм.

Інформациї житєвих і приватних обезпечень і вкладки

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секорского.

Ч. 73. Чернівцї, середа дня 21. червня (4. липня.) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньска і галицка Русь.

III.

Переходжу до житя в руских товариствах по 1848-ім роцї. Маю на думцї два найдавнїйші товариства: „Согласіе“ (пізнїйший „Союз“, студентске товариство, від коли повстав унїверситет у Чернівцях, 1875 р.) і „Руску Бесїду“, з котрої взяли ся потім усї иньші товариства. „Согласіе“ — то було тайне товариство руских ґімназистів, що повстало 1870 р. Орґанїзация проявила ся в тім, що ученики-Русини не хотїли відповідати катихитови по волоски, лише по руски, де-що читали, давали представленя і т. и. Се була заслуга „Согласія“. Але небавом „Согласієм“ взопікував ся російский конзуль Кир Динжая і став давати дїтям гроші. Наслїдок був з кождого боку препоганий, школярі попсували ся. Конзуль опікував ся потім якийсь час і „Союзом“ з тим самим наслїдком. Нї, правда: наслїдок був ще такий, що до Росиї винесли ся спомагані конзулем студенти: Іс. Продан, Дашкевич, Григорович, Грабович, Війчук, Шушкевский, Березовский, Подлуский, Фольварків, Кубієвич, два брати Жаковскі і и. Буковиньска Русь, що у себе дома доконче потребувала людий до роботи, виховувала інтелїґентних людий на експорт. Дїло ся зовсїм те саме, що в Галичинї около 70-го року. Опікуном „Согласія“ був „твердий“ патріот Глїбовіцкий, захожий з Галичини, разом з иньшими такими патріотами. Всї мали зносини з галицким „Словом“. Суперечки про правопись були вічною темою Согласиків, а потім Союзам.

Товариство „Руска Бесїда“ основало ся 1869 р. з ініциятиви владики Гакмана, котрий хотїв заходи Волохів перемагати Русинами, коли вже Волохи занадто єму допекли. Але цїлих 15 лїт не знала „Руска Бесїда“, на яку дорогу вступити. Перших шість лїт жила патріотичними невсними мріями, потім настали у нїй суперечки поміж москвофілами і народовцями, поміж православними і унїятами. Члени-Галичане внесли найбільше завзяття у ті суперечки. Що 1877 р. видїх рішив книжки прислані Драгомановим *анонимно* „яко неотвѣтныя для помѣщенія въ библіотекѣ общества“ (так сказано у протоколах товариства). Російский конзуль опікував ся дуже ревно і „Руською Бесїдою“. Бесїда мала гроший недостатком і за дармо приходили книжки. Я мав нагоду переглядати сї книжки і не можу сказати, щоб у них була як система в доборі та щоб хто на них цїкавив ся: брошуровані книжки не були порозрізувані... Мабуть вплив книжок був що найменьший: одні читало ся нищити, других не читало ся. Аж 1884 року взяли народовцї в „Руській Бесїдї“ перевагу і стали небавом видавати часопись „Буковина“. О стілько народовцї перше в „Руській Бесїдї“ мали голос, о стілько і давнїйше упоминало ся товариство за деякими рускими справами, але Волохи воювали і могли воювати проти Бесїди та ослабляювати єї заходи тим способом, що в соймі і часописах завдали їй очивидні російскі симпатиї, рублї і т. и. Ще кілька лїт тому відгребали Волохи сей закид против Русинів-народовців у соймі, тілько се вже був спізнений закид і тому прім скандалу не мав дальшого наслїдку.

Що-ж се були за обвини? Була тут яка звязь поміж Галичиною і Буковиною? А вже-ж була! Загалом узявши, до 1884 року була буковиньска Русь під впливом галицких москвофілів; була і пізнїйше, є ще й доси, але вплив сей уже значно слабший, деколи і зовсїм незамітний. Вплив сей не мине ся й на будуче — маємо надію, що „благотворителї“ не забудуть нас, але москвофіли будуть уже мати гірку годину з народовцями. Іронія долї у тій борбі така, що найтяжшим таранов на буковиньских москвофілів був вихованець львівскої Ставропигійскої бурси — Стоцкий. Але коли та бурса буде коли писати свою історию і схоче бути справедливою, не засліпленою, то певно причислить Стоцкого до своїх найлїпших вихованцїв.

Про остатних 15 лїт проф. Стоцкий у своїй книжцї не пише, або лише дещо згадує, бо мусїв би писати також про себе, а оно якось нїяково. Але справдї ті 15 лїт принесли Буковинї більше, нїж увесь час від прилучення Буковини до Австриї. Про се ще з неодної причини і не пора писати, але хто прожив той час та пізнав усю буковиньску полїтику, той може сказати з досьвіду, що до неї потрібно зелїзних нервів, проворности і безконечної енерґії. Анї Нїмцї, анї Волохи, анї правительство нїчого не давали добровільно і не дають, поки з здоровенними кулаками не приступить ся до них і не крикне ся: „Давайте, бо вкажу...“ Всї бачать, що руский кулак може справдї вдарити, і коли нема иньшого виходу, дають... Отсе нагадує ся в Галичинї популярне „конфесиа“. А се нїяка добровільна конфесия, тілько видерта добич. По кождій такій конфесиї на Буковинї зойк і крик, як би правительству і Волохам зуби виривано... Доброї волї і не слїдно, тілько чути боєві оклики і стогнане.

Як тепер є на Буковинї, се вже Русини всюди потроха знають. Важна річ, що тепер маємо свій Народний Дім. Купили Русини в Чернівцях старий дім тому кільканайцять лїт, маючи два чи три тисячі в руках. За той час місця під будівлю в Чернівцях грубо підскочили в цїнї і так Русини, нїчого не докладаючи, заробили. Тепер є вже і новий Народний Дім, а хоч на нїм є з 30.000 довгу, то про те він разом з незабудованим місцем на дві каменицї варт около 60.000 зр., отже зробило ся чистий інтерес. Є і своя друкарня, що варта зо 12.000 зр.; є бурса і в нїй 50 хлопців; є Руска Каса, банк, що розвиває ся помалу, але що-раз красше; є 50 читалень у краю; є „Руска Школа“ (педаґоґічне товариство) з кількома філїями в краю; є і всякі иньші товариства і кожде має роботу — і тої роботи найшлось би в десятеро більше; як би... було більше людий до роботи і більше гроший. А то така маленька Русь, як неодин галицкий повіт, приневолена своїми обставинами дбати про те саме, про що дбає цїла галицка Русь спільними, в десятеро більшими силами (н. пр. товариство Руска Бесїда, що має ту саму цїль, як галицка „Просьвіта“) — через те виходить і неодин гіркий клопіт. І от у таких клопотах могла би галицка Русь у дечім помогти буковиньскій.

ВІЙНА в ХІНАХ.

Як на перевір конференциї в Гаазї, на котрій радили над миром у сьвітї, маємо тепер війну за війною. Ще не скінчила ся війна в полудневій Африцї, де Англичани втратили з 20.000 людий, а вже з Хін приходять вісти не про бунти, а про правдиву війну. Хіньска цїсарева заповіла вже війну і казала послам иньших держав винести ся з Пекіну. Сеймур лише по те прийшов під Пекін, аби забрати з собою видалених послів. До міста его не впущено, а 10 тисяч Европейцїв, замкнених в Пекінї, остало там — наче восьмі закладники.

На чолї акциї европейских держав станула відразу Росия. Зараз при пер-

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Лиш одна думка гризе мене. Коли з часом остигне моє нутро глубоко у спід, кора погрубне і зміцнїє так, що вже не зможу єї піднимати у гори, тодї вода годна дїйстно сполокати всї мої гори у низ і розстелити їх в одну безмірну рівнину. Але я сподїваюсь, що погрубла моя кора тимчасом втягне мого ворога в себе, як губка, і я таки не дам ся....

Ясне сьвітло упало до печери. Холодний подув підземного духа подав ся в розколїбини скали. Милий звук трембіти долїтав мого уха і кликав приходити до вечірного подою. Я розглянув ся ще раз по печері, по тих скалах та збентежений махнув рукою. „Бувайте здорові, та не бануйте! Я думав, що ви вічні, що ви споконвіку отак як нинї стоїте тут і до кінця сьвіта так будете стояти. Тим часом чую, що й ви никлі, як все у сьвітї“.

В низу стежкою козар гонив кози до колиби. Я пустив ся бігом у низ, і пішов з козарем, куда кликала трембіта.

* * *

На другий день оглянув я ту першу смереку, вдарену громом. Блискавка врила ся в кору кілька метрів низше вершка і пігнала була в низ, вздовж пня смереки між корою а полїном. Кора на півтретя пальця була з гори в долину здерта, а зарис тягнув ся широкою вужоватою лїнією аж в коріне, оминаючи обережно суче. Відкрите дерево білїло и зарисї як шина, по котрій блискавка мигнула і залетїла аж глубоко в землю.

Чому блискавка не бігла по корі з верха, або чому не врилась глубше в дерево, але держалась як раз лиш між корою і полїном? Се видає ся так, як би блискавка також мала свої окремі забаги. І воно дїйстно так є.

Кора не притягає і не провадить електричности, а дерево також не багато більше. Але між корою і деревом находить ся дуже делїкатна і сочиста тканина звана „cambium“, котра і притягає і добре провадить блискавку. Тому й трималась вона сеї для дерева живодатної тканини, котра и дереві витворює зверхи кору, а з середини полїно, тай провадить живодатні соки в гору і в долину. Тому поцїлила блискавка деревину, так би сказати, в саму душу.

Дерево стояло нїби як доси, але в горі сумно шуміли шпильки і гили, якби сьпівали жалібну посмертну пісню. І дїйстно, як я сходив із Чівчина, то видко було, як місцями вже жовкли шпильки. На другий рік вже воно майже цїле було червоно-жовте, а по вісьмох роках, коли я відвідував Чівчин, немож було навіть місця пізнати, де стояло колись те дерево.

* * *

На Чівчинї пробув я ще лиш кілька днїв. Я вже очікував нетерпеливо коний із стаця Ш... від ввічливого властителя полонини М...., що мали мене понести у низ. Того дня, що мали прийти конї, я вже цїлий день не відходив від хати.

На лавочцї під стїною і піддашшем сидїв я цїле полудне і глядїв на полонини по тім боцї чорного Черемша. Три полонини кидають ся особливо в очи: Озірний, Масний Присліб і Похребтява. Вони стоять як великанські давні хижі одна попри другу, віддїлені одна від одної глубокими ярами. Озірний стрімко спадає одним боком у низ. Тою стїною близько хребта провадить стежка, котрою мали надійти конї. Стежку виджу крізь шкло докладно, але коний нема і нема. Не раз і не два здоймаю шкло і прикладаю до очий, але дарма.

Дивлюсь на ті полонини, вливаю свої очи і сумно і марно менї, нїяка душа нїгде не показує ся. А полонинами розстелилась осїнь. Із-за лїта веселі, зелені, вони тепер пожовкли, дрімають осїнною дрімотою і дожидають недалекого білого покривала до довгого, довгого сну. Стебла трави пожовкли а вершки листу почервонїли і повсихали. Зі споду виринає нїби ще зелень, але верхом кинула осїнь вже свою буру рідоньку тканину. Вітер недобрий термосить тими стеблинами, свище вкруг них, як у поли стачами по стернах.

У горах, покритих лїсами шпилькових дерев, нема властиво таких приманчивих нїжних і знаменних переходів одної пори року у другу. На полонинах видно ще якісь зміни, але лїсами й того нї. Весною

шій кровавій розправі під Таку російский відділ поніс найбільші жертви. Пролита російска кров стала вихідною точкою для всеї російскої праси. Хором домагають ся, щоби Росия не дала виперти себе з позициї, яка їй належить ся на підставі вікових, тісних зносин з Хінцями, та становиска на териториях Азиї. Виконати сильний напір на Хіну може Росия тим лекше, що в амурскім, пограничнім краю має свою коло 60-тисячну армію.

Зброєне других держав ніде очивидно повільнійше і потягне за собою величезні кошти. В сім напрямі телеґрами приносять ось які вісти: Берлиньский „Local Anzeiger“ доносить, що Німеччина рішила ся, доповнити число війска, висланого до Хін, до 6.000 людий. Канонірка „Люкс“ відплине дня 5. липня до Китаю. Зі Штутґарту доносять, що в присутности ґенералїциї, король попращав дуже сердечно охотників, що від'їхали до Хін. З Парижа телеграфують, що буджетова комісия палати послів ухвалила кредит трех міліонів франків на кошти транспорту і удержаня війска в Хінах. По послїдних вістях з Хін, комісия ухвалила четвертий міліон. З Риму відплывають три воєнні кораблї до Китаю. З Вешинґтону депешують, що ґенерал Шафель іменований командируючим американьских війск у Китаю, від'їхав дня 1. липня і буде розпоряджати під Чіфу цїлою бриґадою.

Бюро Райтера доносить, що поли німецкий посол в Пекінї ішов до палати хіньского уряду заграничних справ, напала на него чернь і так страшно побила, що привезений до уряду помер. Комендант італїйского воєнного корабля телеґрафує з Таку під днем 30. червня, що після донесеня, яке одержав з Пекіну, всї доми посольств з винятком анґлїйского, француского і німецкого підпалено. Всї члени дипльоматичного тїла схоронили ся до будинку анґлїйского посольства. Анґлїйский конзуль в Чіфу доносить телеґрафічно, що дня 18. червня хіньске війско замордувало на улици німецкого посла. Американьский посол в Шангаю доносить дня 26. червня, що в тім дни иньші посли в Пекінї були ще ненарушені, однак їх положене було розпучливе. Бюро Вольфа повідомляє, що доси не одержало донесеня про замордоване німецкого конзуля в Пекінї.

Від команданта австрийского корабля Zenta надійшла до Відня телеґрама, котра доносить, що Сеймур з причини перерваня зелїзниці мусів вернути до Тієнтсіна. В численних битвах поніс значні страти. Один австрийский матрос убитий, один ранений, а один недужий. До Лондона доносять урядово, що водна комунікация між Таку а Тієнтсіном вже відбуває ся без перешкоди. Доси висїло в пристани 520 офіцирів і 13.500 вояків міжнародних війск, 53 полевих армат і 35 мітрайєзів.

Донесена про силу війск, які держави мають вислати до Хін, суть недокладні. Та сила буде о много більша, бо так Росия як і Япан вишлють по 20.000 людий. На питане японьского правительства звернене до держав, як дивлять ся на ситуацию в Хінах і виплиливаючі з неї консеквенциї, надійшли вже відповіди, котрі складають ся на се, що держави не стоять на воєнній стопі з Хінами.

Начальний командант німецкої ескадри в Хінах надіслав рапорт про занятє фортів в Таку, в котрім підносено, що міжнародні війска заняли розпучливо боронені форти з надзвичайною бравурою і хоробростию. Найбільші страти були по стороні Японців, котрі тут найлїпше били ся. По німецкій стороні ранений лиш один матрос. До Петербурга доносять урядово, що часть хіньского населеня несимпатизуючого з Боксерами, віддала ся під російску опіку. Після депеші одного анґлїйского офіцира маринарки в Шангаю, лише Росиї треба подякувати, що Европейцї в Тієнтсіні суть при житю. З тої причини Standard, котрий стоїть в близьких зносинах з анґлїйским міністерством заграничних справ звертає ся в острім тонї против Росиї і тих, котрі суть відвічальні за полишене паратови в Хінах до певної степени вільної руки до дїланя. Численна перевага знаходячих ся тепер в Хінах російских війск незадовго змінить ся на оборот. Дневник взиває Япан і Америку, аби дальше зброїли ся.

ВЛАДИКА В ГОРАХ.

Дописъ „Буковини“.

Що владика Рентя має посїщати гірскі церкви, учули гуцули і в найнеприступнїйших закутках карпатских гір. Навіть дїти гуцульскі, не то старі, спішили в село, щоби чимось причинити ся до прилагодженя витаня так високого і доброго гостя. Дві брами в Мареничах стали на мгі ока так гарно зроблені як нїгде инде. Неописану любу до свого пастиря показали гуцули тим, що їх конї були по волоснях, але як треба було пиманерувати против Владики, то гуцули зібрали ся з кіньми убраними зо 50. і з фанами та з пістолами за ременами.

Стрілячи припровадили з Петрашів свого Владику до брами, що була коло панотця. Коло брами стояла безчисленна купа гуцулів і гуцулок, великих і малих з панотцем Дасклюком на чолї, з учителем Тентулом з дїтьми, з двірником Шиаючком, гр. писарем і диком Чорногузом і пр. Тут панотець Дасклюк привитав Владику горячою бесїдою, а двірник подав хлїб і сіль, за що Владика подякував дуже прихильним словом. Від ся пішов Владика і всї гостї до панотця на обід, а гуцули забавляли ся на толчиї коло панотцевої хати. Перед вечером відслужили о. Ганїцкий з дїконами і о. Дасклюком всенну вечерню, а хор путилївского деканата під проводом пана Шандра з Вижниці сьпівав так гарно, що гуцули ще і сегодня згадують сей сьпів. В пятницю на Івана служив Владика зі всїми згаданими священиками і дїконами службу сам, а церква не могла помістити народу, котрий пхав ся, щоби лиш уздріти Владику та якось поцїлювати его одежу. Коло церкви на дворі було багато калїк: слїпих, кривих, глухих, німих, дурних, зі своїми кревними, опікунами, котрі старали ся дістати благословене від Владики, а потім подекуду у слабости. Справдї не опукали ся гуцули, що так вірно і твердо преосв. Владику любили, і на его доброту надїяли ся, бо найшли в нїм справедливого заступника Апостола. Бідні пхали ся до него безперестанно, і нїждий не пішов назад з порожною рукою, бо кождому давав добру раду і милостиню. Дїти шкільні і нешкільні, що лиш упали під его очи, дістали образки, хрестики і медалї, котрі вони заховають на памятку на цїле житє. В суботу рано, то є по Івані, зібрало ся до сто гуцулів на конях коло панотця, бо знали, що тепер Владика має відїхати до Стебника. Коли Владика ступив на сходи із хати, так загриміли із моздїрів та пістолет та патронів, що не знати було, до що стало ся, а крик „віват“ заглушив усе село. Із хатів зачали вибігати на дорогу всї гуцули з дїтьми і жили та бігли за сим чудесним походом і побільшали шум і крик. Таким способом відпровадили дорогого гостя до Усте Путилова. Там Владика подякував дуже сердечно за несподївану параду і доказ прихильности. Якось сумно було потім кождому вертати ся до села без Владики, бо сї три днї, що він був у Мареничах, минули як година. Богато лїт мине, нїм гуцули забудуть сей день св. Івана.

Вандрівник.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 3-го липня 1900.

Іменоване. Др. Роберт Корн іменований полїцийним комісаром в Чернівцях. — Асистенти почтові Іван Борисланский, Мих. Христофович і Жиґмонт Страдский в Чернівцях, Іван Завадїль у Радівцях іменовані почтовими офіциялами. — Старший інспектор податковий Каз. Жуковский перенесений з Кіцманя до Чернівцїв: на его місце інспектором іменований Емануїл Семака з Чернівцїв. Концїпістом фінансовим у Чернівцях імен. Каєтан Торосевич. До фінансової дирекциї приділено концїп. Франца Машека, а конц. Генрих Шіллер з Кіцманя приділений до уряду виміру належитостий. — Асистентом духовної консисториї іменований окінчений богослов Корнило Настасї.

Ректором унїверситету в Чернівцях вибраний професор видїлу правничого др. Фр. Ганке.

Нова волоска часопись п. з. Timpul почала виходити від 1. с. м. три рази в тиждень в Чернівцях. Вона прихильна правительству. — Patria має знову воскреснути.

У Прутї коло моста в Чернівцях утопив ся дня 29. м. м. ученик промислової школи Яков Фаєрштайн. Два рази переплив Прут сюди і туди, а на третим разом ослаб і пішов під воду. Мав 19 лїт.

З зелїзниць державних. Асистентами іменовані сї асиранти: Мих. Вербенець, Ал. Лянґер, Ів. Полик і Модест Левіцкий у Чернівцях; Адольф Морґінер, Лейб Аров, Макс Шмукер і Мориц Левнер у станиї Volksgarten; Стефан Кравчук у Гатнї; Здислав Кушневский у Глїбоцї і Яков Реймінґер у Жучцї.

набирають полонини ясно зелений вид, а в осени жовтобурий вид. Лїси-ж ясніють на лїто а темніють на зиму так звільна, що самі переходи незамітні, вже лиш готову зміну видно. На зиму стають смереки й ялицї аж чорно зелені.

Царинки, ті широкі і чаруючі зїльники гірскі, вказують ще найборше тут на зміни пори року. Весною займають вони око смарагдовою зеленею, лїтом лелїють цьвітами пахучого зїля, в осени коли їх лавою постелить коса верховинцїв та пахуче сїно граблями зберуть у стоги, то вони ще раз зазеленїють пухкою приманчивою зеленею, на котрій спочиває око ще раз мило, та вже в останнє, бо душа віщує, що вже „сумно марно по долинї“. Птахів вандруючих, що на долах так характеристично зазначують своїм прилетом весну, а сумним відлетом осінь, як бузьки, журавлї і другі, тут нема. Лише щебетюшки ластівочки та берегульки підходять аж до тисячі метрів в гору. На Чівчинї й ластівочок нема.

* * *

Я пробував тут спокійно і тихо кілька недїль, без нудьги і забаганок, але нинї, коли вже очікував коний, опанував мене несупокій, горячкова нетерпячка, опанувало мене бажанє і чутє потреби руху, вандрівки. Може того самого, що наказує й птахам відлїтати і прилїтати з одних країв у другі певного часу.

Звістна річ, що коли сонце на нашу землю стане дивитись скоса, тодї збирає ся всїляке птаство у вирій, покидає нашу країну і летить у привітнїйші край. Як би ті планцї воздушні знали говорити, вони певно засьпівали-б нам на прощанє: „нї сонця нї сьвітла нї тепла твій край, нехай мене друже, полечу у рай“.

Але я переконаний, що як прийде той час їх вандрівки, то їх нїщо би не втримало тут. Хоть сонце вернуло би назад в гору, як в лїтї, хоть би їх бит тут у нас був забезпечений на той час, вони-б таки якогось дня зібрались і полетїли-б в краї полудневі, де їх так радо питають, як ми їх приймаєм, коли закукають з весною у наших гаях. Та вандрівка з віковічних часів вийшла в їх кров і плоть, і хоть вона є виплином конечности, то замаєна у них правдоподібно родом поезиї — романтики, котру ті чутливі і живі єства певно не меньше відчувають, як ми тугу за милою нам, знаною або уроєною країною щастя-мрій.

Подібне чутє конечности руху вандрівничого як у птахів не чуже дїйстно і нам людям. Кочуючий нарід вандрує зі своїм шатром від краю до краю, цигани не заміняють свого скитаючого, рухливого житя нї за що, але і в нас, осїлих, немов прирослих людий до землї виринає воно бажанєм вирватись хоть десь колись із місця сїрої буденщини, вибрикатись хоть би коротною прогулькою, і обтрїпати з себе кожу одностайної працї культурного невільництва.

Не иньше чуте заволодїло і мною тепер коли прийшов час рушати відси. Я виглядав тих коний, як би якого спасеня з неволї, як би я був сюда кимось заслaний. Я глядїв за кіньми, як Робінзон за кораблем, цїле пополудне не рушив ся з місця. Ба притискав флет до уст, не спускаючи очий з Озірного, ба читав щось, ба займав мозок отакими поглядами, от аби чимось займитись, ба прикладав знов шкла до очий і пересмотрював плай на Озірнім.

Дивна річ. Адже мене нїхто не силував сюда на Чівчин! Противно. Коли надійде липень і розпече сонце мури мійскі, що аж воздух порошний дорогами тремтить, то тодї тягне мене може ще сильнїйше, нїж тепер відси. В грудях будить ся вандрівне чутє, немов у того птаха і каже втїкати на волю, кудаб воно й не було, лише щоби збутись того пекольного кітла культури.

* * *

І дїйстно, більшого контрасту й не може бути в той час між дражливим, гармідерним мійским житєм, а тим лагідним спокійним сьвітом у горах. Заїхати отак разом із Черновець до Устерик на підвечірок до милих знакомих, глянути на Білий і Чорний Черемош як квапно отам д'горі один в другий спливає; глянути на хатку акцийного товариства і пана Фаєра, вони біленькі як снїг, усьміхають ся ізза безлїчи цьвітів і стоять так спокійно як забуті казочні замки; глянути відтам на нінок гір покритих зеленими смерековими лїсами, що в днину сягають до сонця, а в ночи до зір; глянути на ті блискучі хвилї Черемша, що тягне ся живою водною стяжкою низом поміж вінками гір; втягнути в ширшаючі груди чистий сьвіжий воздух; віддатись вражінням і впливам супокою та поваги, які зі всего, що око бачить, немов говорить, та чародїйному шепотови лїсів і вічній музицї шуму хвиль Черемша; віддати душу тій тихій, але виразній мові величи окружаючої природи — то чоловік схаменеть ся і найде раптом сам себе і вчує себе частиною тої гармонїї, того супокою, тої поваги, тої величи природної тай сам успокоїть ся!

Між купами актів, між лавками шкільними, між гармідером мійским загублює культурник з часом сам себе, просто стає машиною. Тут в горах чоловік находить сам себе. Тут безпосередно бачить він владїнє духа вселенної, тут чує він невгаваючий, безопорний пульс живого житя.

Вражіня і впливи гірского сьвіта на істоти низини є надзвичайні і основні. Гори займають не лиш ум і чутя чоловіка, своїми відмінними відносинами, витворюють навіть фізіольогічні процеси в орґані-

Зьвірство. В місцевости Перґешгах долїшних у ночи з дня 27. на 28. м. м. на громадскім пасовиску відрізав хтось вісьмом коням вимя, так що два зараз погибли, а решта мучить ся у великих болях. Цікаве, чи удасть ся жандармериї викрити дикого виновника.

Вінчанє архикнязя Франца Фердинанда. У райхштадскім замку відбуло ся в недїлю перед полуднем дуже торжественно вінчанє архикнязя Франца Фердинанда з ґр. Софією Хотек, котру окремим, відручним письмом, іменував монарх княжною Гогенберґ. Присутні були лише члени найблизшої родини. О годині $10^1/_2$ перед полуднем удала ся весільна дружина до каплиці. В першій парі ішов архикнязь Франц Фердинанд з своєю материю архикнягинею Марією Тересою, в другій сестри архикнязя: архикнягини Анунціята і Елисавета. Відтак ступала ґр. Хотек в білій атласовій сукни; по єї правій стороні ішов єї вуйко, сьвідок вінчальний кн. Лєвенштайн, а по лївій голова родини Хотеків, ґр. Кароль Хотек; з черги поступали найблизші свояки молодої, а по них гофмайстер архикнязя бар. Ностіц. При вінци походу ішли дами двірскі і гофмайстер архикнягинї Марії Тереси, ґр. Каврїані. Вінчанє довершив декан райхштадский Кінїц. В хорошій промові підніс декан вагу хвилї, в котрій збули ся найгорячійші бажаня достойної пари. Відтак обоє новоженцї повторили сильним голосом слова присяги і обмінили ся обручками. По вінчаню вислухала молода пара тихої служби Божої. О год. $11^1/_2$ в полудне відбуло ся сніданє, в котрім взяли участь усї гостї, а мати архикнязя піднесла тоаст в честь новоженців, котрий три рази повторили присутні. Музика войскова відограла потім австрийский гимн. По сніданю від'їхала молода пара на довший побут до замку Конопішт в Чехії.

Віче українсько-рускої молодїжи академічної у Львові відбуде ся дня 14. липня с. р. На сїм вічу прийде ще раз під розвагу справа руского університету, а кромі сего будуть порушені иньші дуже важні справи, що відносять ся будь то до загалу Русинів, будь специяльно до молодїжи. По вічу відбудуть ся вечерницї в память 6-лїтних роковин смерти М. П. Драгоманова з вельми гарною і ріжнородною проґрамою.

Новий Добош. Ватагу опришків викрали в лїсах красїчиньских під Перемишлем. Мали вони там свої злодїйскі сховки, викопані глубоко в земли, обиті дошками і соломою. Там укривали украдені річи і прили ся перед жандармами. Слїд злодїїв найшов случайно такий. Жандармериї удало ся виловити ватагу, зложену з 16 опришків. Провід у ній вели Ів. Добош і Кульчицкий, карані вже кілька разів. В печерах найдено много пострадених річий. Треба додати, що лїси красїчиньскі мають 600 моргів простору, — було де опришкам ховати ся.

Неприємне вінчанє. В церкві св. Анни (дат. обряда) у Львові мало відбути ся недавно вінчанє якогось Франца Годованца. Молода пара ішла урадована сьмілим кроком до престола, коли нараз з посеред публики виступила якась женщина і положила малу дитину на ступені перед престолом. Пан молодий аж остовпів з перестраху, а єго будуча подруга мало не зімлїла. Женщина, показавши дитину, вибігла з костела і щезла. Показало ся, що батьком дитини був пан молодий, а матїрю єго давна наречена, котрій він обіцяв, що оженить ся з нею, а тимчасом оженив ся з другою. Зведена женщина не тотїла робити ніякого голосного скандалю і принесла лиш молодому яко весїльний подарунок єго власну дитину. Сьвященик дав о тім знати до поліциї, а дитиною заопікував ся комісарит.

Жіночі строї із соломи! Сей найновійший винахід нового столїтя виставлений в палатї „Пісуе" в Парижи, викликав незвичайне заінтересоване в жіночих кругах. Винахідником сего строю є кравець Шубарт, а зробив єго для одної Іспанки. Шубарт приготовляє вже більше таких строїв зі соломи, в яких ще сего сезону виступлять Парижанки та зачудують ними цїлий сьвіт. — Сей винахід причинить ся мабуть до піднесеня рільництва у нас, бо настане велике запотребоване соломи, коли нова париска мода і до нас загостить.

Замотане споріднене. Істория, яку тут зараз розкажемо, то не якась американьска байка, але чиста правда, — так бодай кажуть німецкі ґазети — хоч одна єї часть дїє ся в Америцї. Отже жив собі над красним Реном якийсь Фридрих Шрам, і той перед осьми роками пізнав ся в місті Капель над Реном з красною і дуже богатою дївчиною. Та не довго тїшив ся щастєм в подружю, бо молода жінка вернула незадовго назад до своєї матери і подала о розвід. Шрам тимчасом вибрав собі иньшу, богату вдовицю, панну Ліну Кістер, котра мала троє майже вже дорослих дїтий, сина Івана і доньки Августу та Ґрету. Зараз по весїлю перенесли ся всї до Чікаґо, лише син, взглядно пасерб, остав ся в Німеччинї. Але пани Шрамовій ч. 2, чи не послужив воздух в Чікаґо, чи що, досить, що не показала ся, так вже більше й не встала, але перед тим ще записала весь свій маєток дїтям, а чоловіка лишила ся без нїчого. Але Шрам умів порадити собі і оженив ся зі своєю пасербицею Августою. Та здає ся, що і тій щось несподобало ся в супружестві, бо она втекла від мужа і вітчима з якимсь молодим коханком. Шрам не довго роздумував, лише засватав другу, молодшу пасербицю; тота згодила ся, і незадовго стала наслїдницею своєї матери і сестри. — Але тепер приходить вже замотанє: Пасерб пізнав ся в Німеччинї з першою жінкою свого вітчима і заручив ся з нею. Якось недавно тому приїхав він до Чікаґо, щоби відобрати від вітчима і шурина маєток по матери. Але молодий мужчина не мав серця тягати перед суд чоловіка, з котрого жінкою він хотїв женити ся, а котрий був мужем єго матери а до того ще й шурином. Та й Шрам так само не хотїв виступати против пасерба, котрий був нареченим єго першої жінки, сином другої а братом третої жінки. Отже пішли до адвоката, специяліста в справах спадкових. Той казав собі все розповісти і здаєсь зрозумів добре справу. Але коли єму сказали, що Іван Кістер хоче женити ся з жінкою свого вітчима, а она через то стане зовицею свого мужа, з котрим розвела ся, то єму так в голові покрутило ся, що він просто з розуму зійшов, жадав, щоби єму дати сонце і наконець треба єго було відставити до шпиталю. Та й друга проба, щоби їх хтось помирив приватно, не удала ся. Адвокат вислухав чемно і з повним зрозумінєм цїлої справи, був зовсїм спокійний, коли єму сказали, що будуча жінка Шрама єсть донькою другої, а сестрою третої жінки того многоженного. Усьміхав ся також, коли учув, що наречена молодого мужчини буде першого свого мужа називати вітчимом свого чоловіка. Але єго сьміх став ся би якийсь несамовитий і знаменїлий, коли єму сказали, що утїшна жінка буде жалувати ся на свого мужа і вітчима перед жінкою свого брата а першою жінкою єї мужа. Він встав з великим трудом із свого місця і вишкіривши зуби як той, у котрого не всї дома, сказав: Ага, тепер вже розумію, ви хочете оженити ся з бабою чорта і станете свояками сїмских близнят. Відтак засьміяв ся і запав знову в тяжку задуму. — Перепуджені тим нещастєм, якого наробили, вийшли оба з помиранї і згодили ся не тикаючи вже правної справи подїлити ся майном так, що Шрам дістав дві а пасерб одну третину. Кістер вернув знову до Капель та привіз своїй нареченій поздоровленя від вітчима, що був давнїйше єї чоловіком; з сестрою не попрощав ся, бо видїв в ній вже свою будучу тещу.

змі. Пробуванє через якийсь час на високих полонинах в рідкійшім там воздусї впливає н. пр. не лиш на легкі, травленє, нерви, циркуляцию крови, але побільшає навіть число червоних кровних тїлець на значно висший процент, отже реґенерує, відновлює тїло під самого ґрунту. На долах ті зміни в орґанїзмі поволи упорядковують ся знов на давний лад.

Такі зміни мусять мати свої певні оздоровні наслїдки так, що приноровивши свою індивідуальність до відповідної висоти гір, таке хвилєве пробуванє у горах може поліпшити або зовсїм усунути неодин хоробливий недостаток тїлесний, ба й душевний, котрий не залежний від нормальної працї здорових складових частий тїла, а здоровому не дасть принаймій так скоро улїгти утомі, з'ужитю тїла, або заржавіти, як то одностайне житє має до себе.

Такі користні наслїдки періодичного пробуваня у горах для здоровля так душевного, як тїлесного, я мав случай ствердити в протязї спорої купи років на многих примірах так других людий, як на собі самім.

В дуже критичнім положеню здоровля, я пробув раз цїлий рік в Зеленім, 4 милї висше Жабя, а кілька років послї через три вакациї тут на отсїй полонинї Чівчина. Наслїдки були і є ще й нинї майже неімовірні.

Розуміє ся, що в таких случаях не лише спосіб житя мусить бути приноровлений до змінених обставин після гіґієнїчних вимогів, але і висота пробуваня до індивідуальности поодинокої людини, бо можна як раз евентуально і щось противне змалювати.

Але все те не придасть ся також нї нащо, коли внутрішна реґенеративна сила за слаба і не стоїть в конечнім стосунку до вищих впливів природи. В такім разї: „ist kein Kraut gewachsen".

* * *

Може хід моїх думок в сїй хвили очікуваня коний із села видасть ся кому занадто карколомним і недоладним. Але я скажу також, як Василь Медвідь: „Нїчо, паноньку! Побувши тут зо сїм недїль, як я, поробінзонуйте собі також так між небом а землею, як я тут шесту часть року, а по тім мем видїти, якої ваш умисловий інструмент в мозку буде виґравати, коли цїв дня будете на коні ждати".

Досить, що я ждав до пізного вечера і не діждав ся нїчого. Не помагав нї флет, нї читанє, нї далековидні шкла, нї такі поперплїтувані думки, які тодї ходили. Післанця і коний як не було, так нема.

(Дальше буде.)

Небесна держава.

Війна на далекім сходї над жовтими водами заняла на стілько людий, що не буде не на часї, коли згадаємо дещо про державний устрій хіньского царства. Від 1644 р. с. е. від часу, коли хіньский престол обняла теперішна династия манджурска, Чін, числить Хіна 18 провінций, а Чін-Кін становить 19, підчас коли за династиї Мін числила Хіна лише 15 провінций. Тих 18 провінций дїлить ся на 288 повітів ріжної величини, а звідси і ріжного степеня. Повіти, а радше департаменти, дїлять ся на 1.431 округів. Кожда провінция, повіт і округ називають ся від імени свого головного міста, яке окружають мури. Найвисшу власть сьвітску і духовну держить у своїх руках володар, що зве ся по манджурски богдиханом, а Европейцями називаний цїсарем, Тієнт-се (син неба), або Гоан-ті (високий володар). В єго руках спочиває все правоправство, але почини до сего дають міністри, і вони відповідають за нові права. Права мають аж тодї обовязуючу силу, коли оголошені в урядовім дневнику, Кін-Пау (столична часопись) в Пекінї. Сей дневник є по части писаний, а по части печатаний. Писаний відзначає ся докладностию, бо представляє ся як збір урядових оголошень, що в однім примірнику прибиває ся на брамі цїсарскої палати. Печатані є лише витяги, котрі в малім зошитї видає ся щоденно. Хто хоче мати докладний відзнак всїх прав, може їх собі купити у приватних підприємців, що відписують нові права з палатної брами.

Один, одинокий цїсар має право носити стрій жовтої краски. Він вибирає наслїдника з поміж своїх синів, а коли їх не має, то з найблизших свояків мужеского пола. Єму прислугують надзвичайні почести, але також мусить піддавати ся нечувано острим церемоніям.

Найвисшими властями в Пекінї є отсї інституциї: 1) Міністерство цїсарского дому, чуншен-фу, яке догляда цїсарскої родини (5.000 князїв). 2) тайна рада, нei-ко, що оголошує цїсарскі розпорядженя. 3) военна рада, кін-ні-чу, до недавна складала ся з самих сьвітских людий. Під зарядом сих трех властий стоять такі міністерства: 1) міністерство, що має догляд над урядниками провінціональної адміністрациї, лї-пу. 2) мін. скарбу, гу-пу. 3) обрядів та церемоний, також лї-пу. 4) війни, пін-пу. 5) справедливости, гін-пу і 6) публичних робіт, кун-пу. На чолї кождого міністерства стоїть двох президентів (шан-шу) і 4 віцепрезиденти (шї-лан), а кождий є в своїм видїлї независимий від другого. Президентами є по половинї Манджури і Китайцї. Уряд внутрішних справ — відрубна інституция — нei-ву-фу, завідує цїсарским двором. В 1861 р. установив цїсар уряд заграничних справ, чунґ-лї-ямен, зложений з президентів міністрів. Власть чунґ-лї-ямена розтягає ся над морскою коморою, якою завідує „Анґлїке Гарта". Міністерство мореплавства, гаї-пу, заснованє в 1885 р., знесено по війнї з Японією. Иньші власти, як заряд кольоний, палата цензорів, яка контролює адміністрацию, палата іспитова для урядників, апеляцийний суд, історіоґрафи двора, цїсарска бібліотека, академія уміетности, та історіоґрафи держави є меньшого значіня.

ЛЕС.

„Що я чула, Василихо,
Ваш старий захорував?
Се вже справдї весь лихо
Господь Бог на нас насдав!"

„„Хорий кумо, дуже хорий,
Стогне тай лежить на лавцї,
Були вчера і дохтори,
Записали штири пляцї.""

„Пляки кумо, дуже добре
Чоловіка вни курують;
Лиш їх довго не тримайте,
Тепер спека — вни ся псують!..."

„„Вже не будуть ся псовати,
Бо вже всї у серединї
Дві з'їв вчера на вечеру
А дві на сніданє нинї."

„„Не знаю, що з ним робити,
Бо не годен анї сїсти...
Дві мусїлам му варити
А дві мусїв живцем їсти!""

Іван Захарко.

Телеґрами „Буковини".

Відень, 3. липня. Wiener Zeitung оголошує вінчанє наслїдника престола Франца Фердинанда і удїленє ґрафинї Хотек титулу княгинї Гогенберґ з величанєм „Fürstliche Gnaden".

Льондон, 3. липня. Буллер дає знати із Стандертон, що ґенерал Талльбот Кове звідував 29. м. м. терен поле Eamersfoort, але мусїв уступити ся перед 2000 бурів, причім втратив 8 людий (2 убито, 6 поранено).

Вешінґтон, 3. липня. Адмірал Кемпе телеґрафує, що в Пекінї посольства обложені Хінцами; уже далї Европейцї не будуть мати що їсти, положенє просто розпучливе. Вістка, що німецкого конзула убито, потверджує ся. Доми посольства американьского, італїяньского і голяндского спалені. У Тієнтсінї веде ся далї борба.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. в ЧЕРНІВЦЯХ, в улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувляні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Англії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців коелсом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань, панів і дїтий.

Рукавички з Гренобля (у Франциї) і з найлїпших тукрових фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біле з найвоєлїпшних фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних ґрасках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і єдиноє руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емеритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий при пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставає своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентовани від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Інформациї і посередництво до знижених обезпечень житєних в найкористнїйших комбінациях.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. пров. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кошт. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Сьвіжий і чистий лїд

продає по найдешевших цїнах евентуально в платах на рати після нової системи уряджений

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденцийні карти.

На бажанє відставляє ся лїд до дому.

Салямі!

Правдиве, угорске, щонайлїпшої якости, сухе, у грубих або тонких звоях по **1 зр. 30 кр.** за кільо.

Краківска шинка-салямі

з найлїпшої шинки по **1 зр. 20 кр.**; правдиві добречиньскі ковбаси **90 кр.** за кільо. Найлїпша солонина до їди, вудженя, **60 кр.** кільо. Смалець до топленя **56 кр.** кільо. Свинина **56 кр.** кільо. Розсилає за післяплатою в 5-кіл. пачках.

Deutsch Miksa, Salamifabrik

Budapest, Oellöstr. 91/a.

1—10

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач шатитов

Г. ФАЙЛЄС

при **улици Рускій ч. 6,**

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

Фризиєрский сальон

до побіч приперваючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сенерского.

Ч. 74. Чернівцї, пятниця дня 23. червня (6. липня.) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньска і галицка Русь.

IV.

У попередних трох статях з нагоди появи книжки Стоцкого я звернув увагу на вплив галицких Русинів на буковиньских у XIX-ім столїтю і сказав дещо про теперішне положенє буковиньскої Руси. Розумію дуже добре, що таких довголїтних зносин Галичини з Буковиною не можна збути двома статями; але я не мав і наміру вказувати сї зносини; хотїв тілько звернути на них увагу. Хто-ж бажає пізнати історию сих зносин докладнїйше, нехай читає книжку Стоцкого. Для нашої цїли наведу тепер доволї і попередних статий, опертих на історичних подїях, щоби після них подумати, яка користь вийшла для Буковини зі зносин з Галичиною і яка шкода та й як би то на будуче подбати про ті зносини.

Буковина своєю природою і землею — дуже гарний край. Міг би виживити і кілька разів більше людий, як виживає тепер, як би були дбали про него. Рільна земля одна з найкрасших в Европі, чудові лїси, гори з мінеральними скарбами і т. и. Капіталїсти доробляють ся мілїонів поки-що на вивозї дерева; колись будуть вивозити з краю мілїони і з инших жерел. Але поки-що на Буковинї ще не сторчать стовбури фабричних комин, люди їдять свою кулешу, а як сї не мають, то переселяють ся в Канаду. І мимо того Буковина — гарний край.

Розуміють се Поляки і дуже ласкомі на него. Чого вони не пишуть на тій основі, що тут жиє зо 20.000 Поляків, то начудувати ся не можна! Від Кракова аж по Чернівцї в польских часописях коли не що тиждня, то хоч що місяця з раз говорить ся про ратованє сих „kres-ів". І може би се ратованє було їм уже далеко гаданє ішло, як би Trzeiniecki, славний попередник славного Зіми і инших „патріотів" з польского Пантеону, не був показав польскої господарки і на Буковинї. З того часу дуже урвало ся Полякам на Буковинї і знову в гору пійшли тут Нїмцї і анїмчені Венцлїчки, Ружички та Прецлїчки.

Панували би Поляки і на Буковинї, як би могли; і очивидно не зрекуть ся сї, як тілько будуть могли мати вплив. При нагодї вмовляють у віденьске правительство (н. пр. весною у Сталя-ї), що в інтересї Австриї (розуміє ся! все лише в інтересї Австриї!) було би корисно, як би Поляки могли правити Буковиною так, як тому 50 лїт, або як тепер правлять у Галичинї. І все те пишуть страх дипльоматично, високо політично: „Тут, мовляв, ми Поляки нї при чім; інтерес державн вимагає!..."

Подумайте-ж собі тепер ви, галицкі земляки Русини, ось що: Поляків на Буковинї є всего зо 20.000 і на тій підставі вже галицкі Поляки простягають свої руки на Буковину, спомагають тутешні польскі товариства, будують kościółki, на силу вмовляють в римо-кат. Русинів, що вони Поляки, хоч ті нїколи в житю не говорили по польски; упоминають ся о школи і дістають їх, і т. и. І все те задля жменї Поляків на Буковинї! Галицкі Поляки розуміють, що страх як би то приємно було дістати сї красні „kresy" у свої руки, і дуже їм маркотно, що центральне правительство усе на президента краю присилає якогось нїмецкого барона або ґрафа, а не польского шляхтича.

А ви же-ж то галицкі Русини подбали про свої буковиньскі окраїни з 268.000 Русинів? Правда, вони не мають такої власти і сили, як Поляки: але там, де мали, як дбали вони безпосередно своїми людьми, захожими з Галичини?

Отут перший рахунок мають буковиньскі Русини з галицкими москвофілами. Трийцять лїт вели вони буковиньску Русь — і куди сї завели? В обійми Волохів, котрі на Буковинї грають ту саму ролю, що Поляки в Галичинї, — тих самих Волохів, що злучились би і з чортом, щоб тілько пригнобити Русинів. Задля ненависти до українсько-руских ідеалів не сором москвофілам і тепер придумувати новеїм безпідставні теориї, мов би то Волохи нам не страшні; кількох москвофільских молодинів з товариства „Карпат" уряджують балї для Волохів; старші, де можуть, там підлещують ся Волохам, хоч знають їх гріхи супротив Русинів. Усе лиш з ненависти до руских народовців, або просто задля — фонетики!

Я вірю в те, що в Галичинї є і ідейні москвофіли, характерні, а не самі підлиги, і от сих ідейних, характерних я спитав би цїлком поважно, без нїякої злоби в серци: „Скажіть, будьте ласкаві, ви, що вельні зносини з Поляками уважаєте радою руского народу, нешко ви справдї зносини своїх буковиньских прихильників з Волохами і їх поступки від 60-их років уважаєте заслугою для малоруского народу, сеї, як кажете, частини великоруского народу? Де користні наслїдки їх роботи? Адже все-ж красше задержати нарід на будуче хоч би малоруским, заїм віддати его на поталу ворогам і запропастити его! Чому-ж бажаєте его погибели? Чому ваші прихильники на Буковинї такі глупі, що кажуть (се факт!): „Нехай краще нарід погибає, як має учити ся фонетики!" По що таких людий брати в оборону? Се-ж не патріоти, тілько ідіоти!

Не знаю, чи у галицких москвофілів є на стілько чутлива совість, щоб вони могли порозуміти, як гірко-гірко буковиньским народовцям [illegible] дивити ся на спілку Волоха і Тиміньского з Волохами, ту саму спілку, з котрої нїчого доброго не вийшло для Русинів, а котру „Буковиньскі Відомости" і „Галичанин" так боронили? Чого вони боронили? Заходи Волохів, щоб Русинами побивати Русинів і спинати їх роботу? А проте москвофіли боронили сю роботу і боронить подібні заходи безнастанно. Маймо надію, що вони зрозуміють раз, що народови тим способом нїяк не помагають, тілько шкодять. Більше від них і не вимагаємо, як лиш застанови над тим, що осягають своєю роботою для руского народа, — а може у них прокине ся совість.

А щож нам вимагати від своїх людий, від галицких народовців? Народовцї ті можуть на те зараз і Буковинців спитати ся: „Чого-ж ви хочете? Гроший не дамо вам, бо самі не маємо. Хочете книжок, часописий — купуйте, дуже радо продамо вам! Хочете учити ся в нас, приїзджайте, подивіть ся, учіть ся! Якжеж ми вам инакше поможемо?" — Справдї, не легко сказати, ані повинні бути на будуче зносини галицких Русинів з буковиньскими. Над сею справою не було в нас прилюдних нарад і тому, на перший погляд, здаєть ся: що тут і говорити про неї? А про те таки кождий Русин признасть немаловажною думку, що коли на Буковинї справдї є спроможність працювати скорше і успішнїйше в користь народу, як у неоднім галицкім повітї, то годилось би користати з доброї нагоди і тут над Черемошом та над Прутом поставити сильну твердиню для оборони народу. Галицкі Русини розуміють значінє руских товариств на своїх галицких окраїнах на на-

Верховиньскі згадки.

(Конець.)

Вже стало темно. Я висунув ся з піддаши, як непишний, та пішов в колибу, аби якось придушити свій несупокій. Василь варив вечерю, вогонь тріскав і палав серед колиби, оба пастухи, чути, загнали худобу на нічліг у кошари.

Я покрутив ся якийсь час; Василь тимчасом зварив кулешу тай каже: „Ходїм, паноньку! Повечеряйте тимчасом, а конї надійдуть або в ночи, або до полудня завтра. Як ще не сегодне, то певно завтра!" Я подивляв его бистроумність. Він пішов з вечерею в двері, а я за ним. Повечерявши, невдоволений лиг я спати.

Коло девятої години загреміла і зашуміла сильна туча. Греміло і блиско через дві годинї, коло одинацятої стало тихо, але я заснути все таки не міг; ті конї не виходили менї з голови.

Десь коло опівночи чую на полонинї клик: а—го-о-о-в... Я здоймив голову і нащурив вуха. Клик повторює ся і бливить ся сюда. Пси рушились, а небавом і Василь став відповідати: а—го-о-о-в.... За якийсь час чути вже й тупіт коний. Я схопив ся, кинув що небудь на себе і вийшов на зустріч. Василь вже говорить до надходячого з кіньми післанця. Конї пущено в пастівник, ми пішли в колибу. Тут палає веселий вогонь на землї.

„Як ся маєш, паноньку?" — витаєсь зі мною поверх шістьдесятьлїтний післанець, білий як молоко.

„Нїчо, як ти дїду?"

„А мирно, паноньку?

„Мирно, дїду. Чому так пізно?"

„Та не дуже й пізно, паноньку. Ледви по опівночи. В днину не було коли, вийшов уже над вечір з дому".

„А ти-ж не боян ся ночи, дїду? Десь був, як ляло?"

„А ци-ж менї першинка в ніч полонинами ходити? Подиви лиш на мій волос, паноньку. В тучу сходив-єм з Верміньского".

Се дуже стрімкий, каменистий і навіть у днину непевний плай з Опірного в Черемош. Можна що хвилї десь немило шургнути.

„А ти-ж не боян ся нї медведя, нї тучі, нї темряви, дїду?"

„Та ще май що! А менї-ж першина в тучи купатись? Менї вже шістьдесять на семий, перебув не одну тучу в день і в ночи. А медведя? Хто го бойть ся? Я вже отак дивив ся на него! Але я єму нїчо, а він менї нїчо. Докладн-ко, Василю, до ватри, най ся просушу".

* * *

Василь докладав на вогонь суче, а дїд скидав з себе сердачину. З сердачка і з него цїлого скапував дощ. Він розстелив сердачину на лаві перед вогнем, а сам сїв постоли розшнуровувати. Опоравшись з тим, сїв до вогню на ковбочку тай грів ся. Груди голі, волос білий по голові розкудланий, твар ще жива здорова, ніс замашистий, троха випуклий, очи малі, сиві, живо рухливі, кости під очима виступають із твари, спідна щока сильна і виразна. Цїла голова по козацки тримає ся на широких плечах просто і сьвідомо, як у молодця.

Вповідали менї послї, що він був за молоду опришком. Та се нїчого дивного, майже всї старі гуцули були опришками. Тепер се плохий, добродушний нарід. Проте вони й до нинї в своїм поступованю і відношеню заховали певну міру достоїньства.

Колишнє гуцульске гайдамацтво не було правдоподібно впливом вроджених диких прикмет сего народу. Воно було, здаєть ся, викликане обставинами і нарід правдоподібно почув і не розумів в тім нїчого такого недостойного, каригідного, як се ми розуміем під розбишацтвом. Обставини змінились, і нарід і не думає тепер о колишнім розбишацтві. Нинї в гуцульщинї кождий подорожний певнїйший свого житя і майна як на піденьскім бруку. Нїколи не чути там про напади на чужинця, хиба десь колись і то дуже рідко, лучить ся яка пригода жидови. Очевидно тому, бо після его понять „за жида не гріх". Тож і колишнє гайдамацтво виходило лише з таких неплатних понять і толковань того народу а не з внутрішного наклону. Шкода сего народу, він марне гине... А гарний нарід, повний лицарскої вдачі. Жидова присїла его і висмоктала так, що ратунок уже ледви чи можливий. Одних трийцять років назад заможний і свобідний, нарід нинї вже лиш остатними віддихами дише,

ходї (н. пр. в Новім Санчи), а що вони сказали би на те, що на самім полудни Буковини між Волохами мов острови є русні села Арджел, Кирлибаба, Бриза, Русепбоул, Руска Молдавиця, Джеміне, Остра, Фрасин, Чумурна — і з тих сїл можна би зробити осередки, що мали би великий вплив на сусїдні волоскі села? Хто у нас думає про такі операциї? А чим же-ж гірші ті села від руских сїл на Малурщинї? Вони навіть лїпші, бо не дають себе волощити, держать ся своєю власною природною силою. Тимчасом з Галичан нїхто не цїкавить ся, як то там є на тій Буковинї. Тут ще на мало сили, аби дати раду всїй роботї, а про те галицкі Русини при своїй орґанїзациї нїколи не думають о тім, як би то запомогти Буковину. Навіть руский театр прийдить сюди десь колись, як з ласки, хоч не вивозить з-відси недоборів. А про иньші підприємства й не говорити!

Отож може би тепер була пора поговорити хоч у часописях про те, які повинні бути зносини галицких Русинів з буковиньскими. Доси були ті зносини нїяком припадкові, не обдумані; тимчасом чей тут далось би щось придумати. Маю надію, що хтось і з галицких Русинів відозве ся в сїй справі; від себе-ж подаю сих кілька гадок:

Сама історія буковиньскої Руси показує, що значать люди, захожі з Галичини. Як можуть богато пошкодити, так можуть і дуже помогти. Доволї богато є рускої інтелїґенциї на чужинї (н. пр. лїкарів); сидять там і Русинам з них нема нїякого хісна. А в Галичинї є Русини, зовсїм приборкані польским впливом, безголосі у прилюднім житю, як риби. І не пошукати би сим людям раз-назгідь краю, де би можна явно і своїм служити і при тім мати більшу свободу? — Нї! сидять і пропадають для Русинів. Скажу коротко: треба би орґанїзованої еміґрациї рускої інтелїґенциї з Галичини на Буковину. Хоч галицкі Русини ще не виховують стільно інтелїґенциї, щоб могли роздаровувати єї другим землякам, але найпростїйша стратеґія вимагає не марнувати сил в однім місци, коли вони можуть далеко лучше придати ся в другім місци. Сю думку подаю особливо студентам з Академічної Громади і Основи на розвагу, нехай з них хто спробує пошукати долї на Буковинї. Потрібно нам урядників, професорів, адвокатів, лїкарів, техників і т. п. Обставини житя і служби на Буковинї зовсїм не гірші, коли не лїпші, як у Галичинї. Студенти, що не знають добре нїмецкої мови, можуть єї тут скоро навчити ся, бо є нагода говорити по нїмецки. Патріотизм має тут широке і вдячне поле до поприщу. Галицких студентів і тепер у черновецкім „Союзї“ найбільше, отже сей обяв повинен заохотити і иньших наших студентів з Галичини осїсти на Буковинї.

Крім інтелїґенциї потрібно нам тїснїйших зносин з галицкими Русинами, особливо на поли просьвітнім і товариским. Доси ті зносини виглядали так, як би галицкі і буковиньскі Русини посполу не хотїли себе знати. Прут і Черемош дїлив їх нераз більше, як иньших дїлить широке море. Я уявляю собі ті зносини н. пр. так, що черновецка „Руска Бесїда“ (просьвітне товариство) спільно з львівскою Просьвітою дбають про буковиньску Русь, бо не сила тій „Рускій Бесїдї“ мірити ся з „Просьвітою“, доконче треба просити єї о поміч. „Просьвіта“, як товариство, котрого дїяльність пливе вже широким руслом, повинна подумати над тим, як би її свою дїяльність розширити і на Буковину. Статут статутом, а робити можна і в другім краю, тим більше, що статут черновецкої „Рускої Бесїди“ зовсїм подібний до Просьвітного. „Руска Бесїда“ зовсїм не має причини видавати наново те само, що вже видала „Просьвіта“, хиба щось специяльно буковиньске; таке не видасть, бо не має стільно членів і доходу, а лїпше тепер також не видасть, бо не має до того сил. „Руска Бесїда“ могла би навіть яку умову зробити з „Просьвітою“, особливо що-до видавництв.

Галицка молодїж повинна спільно з нашою буковиньскою уряджувати прогульки, концерти, забави і т. п. на Буковинї, щоби товариські зносини поміж Буковинцями і Галичанами були тїснїйші. Той провінциальний патріотизм, що спиняє Буковинців загинути поза Прут на північ, а Галичан поза Прут на полудне, повинен щезнути. Доси декому залежало на тім, щоби вбивати клин поміж буковиньских і галицких Русинів (н. пр. впоювано в православних неприязнь до унїятів); тимчасом розумні зносини повинні усунути сю неприязнь, яку подекуди справдї видко. Відома річ, що значать особисті зносини; отже треба ужити того способу до розбудженя почути спільности. Коломийщина, як найблизша до Буковини, і Буковина з Коломийщиною могли би удержувати такі тїснїйші зносини. Уже й тепер видко початки таких зносин на товариским поли.

На иньших полях, як церковнім і полїтичнім, треба лишити буковиньским Русинам вільну руку; тут вони і не дадуть нїкому мішати ся в ті справи. Та й цїлком справедливо: се иньший край, иньша історія краю, иньші обставини — і тому иньші погляди. Можна навіть пошкодити, замісць помогти. От чому придалось би порозуміне поміж галицкими і буковиньскими Русинами, щоб знали помагати собі і не шкодити. Адже мета наша однакова: добро цїлого народу! *М.*

Хінець о західній культурі.

Анґлїйска ґазета Daily Express оголосила погляди якогось Хінця, проживаючого в Льондонї, а належачого буцїм то до революцийного товариства Боксерів, на західну культуру. Отже той Хінець так каже: Західна цивілїзация в наших очах, то гриб, що виріс по дощи, то щось, що лише що від вчера, а хіньска цивілїзация стара безчисленні тисячі лїт; ми гадаємо длятого, що ви остали ся бодай о яких 2.000 лїт позаду за нами. Та й у нас були колись часи, коли ми в „борбі о істнованє“ гонили за богатствами, та й ми мали свою ненаситність власти, свої змагани та свої муки. Та й ми мали свої розумні винаходи, ми мали і порох до стрілива і штуку друкарску і все проче; але ми жили досить довго, щоби пізнати, як мало то все конечним, як мало хосенним. Ми мали також свої часи сумнїву, фанатизму і борби в справах релїґійних і ми мали своїх мучеників, свої реформациї, свою нетерпимість і наконець терпимість, — а то все перед тисячами лїт. Але, як сказано, ми вже виросли з того всего. З досьвідів минувших столїтий маємо мудрість, з похибок і пецадь наших предків научили ся ми, що не варто стреміти до того всего, до чого ми стреміли.

Так отже наші пристрасти і наша честилюбивість поволи притихли та присїли ся в спокійнім бажаню щасливости на сїм сьвітї; наша віра стала ся фільософією житя, котра випробована через 2.000 послїдних лїт показала ся здоровою. Ми гадаємо, що то, що найлїпшого чоловік може на сїм сьвітї осягнути, есть щасливість і ми учимо наших дїтий, що они можуть осягнути то щасте лиш сповнюванєм своїх обовязків, тим, що будуть сповняти приписи морали і спільности житя та що окружать ся також кружком щасливих приятелїв і свояків.

Коли Хінцеви в его інтересах щасте більше послужило як его свояцям, то він знаходить найбільше щасте в тім, що дїлить ся з ними своїм майном. А ми в Хінї не перестаємо працювати; щось такого, як покидати інтерес, у нас нема; робота есть у нас частию розривки, бо она есть частию нашого обовязку. То есть послїдне слово і конець хіньскої фільософії.

Всюди в Хінї знайдете длятого ту саму міру і той сам одинокий дух вдоволеня. Можете собі думати, що ми жили в невіжі, брудї і дїкивстві, а я вам кажу, що то все неправда. Нам так добре, як лиш хочемо, і нїхто в сьвітї не може нам подати щось лїпшого. Але ось ви приходите з вашого західного сьвіта до нас з тим, що ви називаєте „новими думками“. Ви приносите нам свою віру, дитя девятнайцяти соток лїт; жадаєте від нас, щоби ми будували желїзниці, щоби ми могли лїтати з одного місця на друге з такою скоростию, котра нам анї не потрібна анї не робить приятности. Хочете будувати фабрики і тим винерти наші красні штуки, наші ремісла, ви хочете робити пусте дранто, котре би лиш за очи ловило замість красних виробів і красок, які ми через сотки лїт випробовали. Тому всему ми противимо ся.

Хочемо, щоби нам дали спокій, хочемо мати свободу і уживати нашого краю та овочів наших старих досьвідів. Коли вас просимо: ідїть собі, то ви не хочете, ба ще й відгрожуєте ся нам, коли не даємо вам наших пристаний нашої землї, наших міст. Для того ми члени товариства т. зв. Великого кулака („Боксерів“) прийшли по зрілій розвазї до переконаня, що одинока можність вас позбути ся есть повиганяти вас. Ми з природи вже не кровопійцї, але коли нїчого не помагає говорити вам по добро-

---

животїє. Половини гуцульскі майже всї вже в жидівских руках.

„А ци готовий ти, паноньку, на завтра в село?“ — обернув ся дїд до мене.

„Готовий, дїду. Огрій ся та лиж спочити, бо будеш трудний на завтра. Дорога тяжка“.

„Ей га, паноньку! Коби лиш ти готовий, на полудне мем дома. Менї фрашки, я й на помацки трафлю в село і хоть би й зараз вертати, то не журу ся“.

Груди і цїлий перед уже обсохли. Дїд обернув ся до вогню плечима. Пара знималась з плечий, як би її хто гнав наперед себе. Вогонь тріскав, Василь докладав сьвіжого сучя.

Зробилась перша година по опівночи, треба було йти спати. Я попрощав ся з дїдом і пішов у свою хатину.

* * *

Рано чую, вже дїд коні муштрує. Я злагодив свої річи в дорогу. Виходжу з хати, дїд уже з кіньми чекає.

„Як спав, паноньку?“

„Нїчо, як ти дїду?“

„Нїчо, дякувати Богови. Йдемо, паноньку?“

„Йдемо, дїду. Бери, приряджуй терх на коня з річами тай підемо“.

В осьмій рано, я вже сидїв на кони. За мною йшов кінь з терхом (пакунок на кони), а за конем ступав дїд, як дух полониньский. Волосе тонкий, білий як снїг, розвівав ранїшний легіт на всї сторони. Він хрестив ся і шептав молитву в дорогу. Сонце ізза полонини Альбіна кидало свої промінї на полонину на вперед нас, і сушило росу на траві і широколистім щаві. Полониною, вище нас, розтаборилась череда прекрасної рогової худоби. Над усїма владичить величний бугай жовто і біло плямистий. Він гордо стояв на шпилю полонини, та дивив ся на мене, якби хотїв сказати: „а що, вже досить тобі?“ Декотрі поблизькі телички прибігали до нас і витались з нами надїючись, що дамо соли. Я попращав ся з ними і з обома пастухами від череди. Небавом перейшли ми полонину і зайшли в ліс, що сягав пів години ходу, потім спадав стрімко в Черемош. Тепер треба на ново драпатись в гору у дуже крутий плай, званий „Верміньский“. Відтам іде ся полонинами вже спокійно і приємно. Послїдна полонина, Тарниця, стоїть над самим сїлцем, „Шикмани“, вона виглядає як би виточений на точилї зелений стіг. Від тої полонини провадить, дві годинї недобрий плай, Мусірний, в долину. На двох місцях того плаю кінь деколи по черево поринає в болотї. Щоби обминути той плай, з дїдом пустили ся ми з Тарнички дїйстно майже стрімголов, без стежки, у глубокий яр, щоби зійти зараз в потік Мусірний, понад котрим аж в сїлце провадила нигідна доріжка.

По шестигодинній вандрівцї увійшли ми в сїльце.

Гень там далеко видно вже, як впливає потік Мосірний в річку Пробіну, а за Пробіною стоїть домок властителя полонини на Чівчинї, М...ніча.

Виджу, дїти бігають на царинї. Найстарша донечка збирає цьвіти, — сама як той цьвіт. Вона мене замітила і бігцем пустилась просто до мене. З зарумянїлим личком, хвилюючими грудьми добігає і кричить вже з далека: „вуйцю, вуйцю, я так нетерпеливо жду вже на тебе!“

„Сестріночко люба! Тай я стужив ся вже за тобою!“

Вона добігла, поцїлувала щиро, як лиш чотирнайцятьлїтна цїлує. Стала і ймилась за груди: Чекай трошка, най відітхну, так бігла до тебе“.

„Люба дитино! І я лише що не лечу з Чівчина до тебе“.

„Але не виджу, щоб задихав ся, як я. Вуйцю любенький, я вмисно цьвітів для тебе назбирала — ти-ж їх так любиш.“

„Дитино люба! Ти зпоміж них всїх найкрасша квіточка!“

„Та я вже знаю: в тебе підхлїбств завсїди повні кишенї“.

„Ти так говориш, доню, як бись нїколи не мала ще зеркала в руках. Глянь лиш отам в ту чисту і тиху водичку, а вздриш зараз, чи правду говорю; чись не опасна Черемошска русалка. Мої підхлїбства то лиш щира правда. Донечко, може покласти тебе троха на мого верхівця?“

„Вуйцю, змилуй ся! Таж я до тебе а не до коня так бігла“. І надула губки.

„Ну, ну, не гнївай ся любенька. Я й забув, що тобі вже на пятнайцятий. Ти-ж не гнїваєш ся на мене!“

Вона повеселїла.

Тимчасом із царинки поприбігали і всї другі дїти, витають ся зі мною. Хлопчика поклав я на коня і дав старому поводи в руки. Найменьшу дївчинку взяв на руки, найстаршу попід руки, і ми пійшли цїлим роєм по через міст до недалекого дому. Дїтвора непереставно щось питає і оповідає.

Домок стоїть спокійно під самим горбом. Наперед него рівна зелена царинка. Під хатою перед рундучком зїльник з цьвітучими осїнними квітками і пасїка з бренючими пчолами. Там висше попід са-

му і переконувати нас, промавляти до нашого розуму і до нашого почуття справедливости, то супротив сего факту не видимо ніякого іншого способу, як би від нас ратувати ся, аніж той, щоби вам конець зробити.

Заберіть собі своїх місіонарів! (Для зрозуміня слідуючих слів треба тут додати, що англійскі місіонарі і пастори дістають від товариства для ширеня християньства по 10 фунтів штерлінґів — 120 зр. — за кождого Хінця, котрого охрестять; інтерес добрий, отже, хрестить, кого лиш дасть ся і як дасть ся, викликуючи нераз роздори в родині. А треба ще й то мати на увазі, що місиї в Хіні суть рівночасно анґліканьскі, протестантскі і католицкі, а Хінці видять ріжницю між ними). Они приходять до нас з новою вірою а самі сварять ся завзято о головні основи тої віри; кажуть нам, що скоро не приймемо їх віри, то будемо терпіти „вічну кару". Страшать наші діти і старих людий та викликують всїлякі роздори в родинах і межи поодинокими людьми. Щож дивного, що ми їх не можемо терпіти? Коли би ми хотїли мати ваші зелїзниці і машини, то ми би собі їх преці купили; але ми їх не хочемо, они нам нездалі до нічого, бо ми научили ся давати собі і без них раду. А мимо того ви кажете, що змусите нас купувати їх чи ми хочемо чи нї. Чи то справедливо? Я кажу, що то зрозуміла злість, що то образа.

Ще й о тім богато говорите та сьміете ся з того, що в нас нема воєнного духа, що з нас не вояки. Тяже ми перестали бути вояками, бо ми цивілїзовали ся. Війна, то варварство. Наслїдки того, що ми станули на теперішній висоті цивілїзациї, суть такі, що ми розмножили ся більше як яка небудь раса на земли. Мимо великої смертельности у нас — що вам знов не подобає ся — а котрій ми не противні, бо она великим добродїйством природи — множить ся хіньска раса далеко скорше, як який небудь нарід на сьвіті.

Як би о то ішло, то ми могли би знести всїх прочих людий, а що ми того не робимо, то лише задля скінчености нашої цивілїзациї, нашої фільософії, наших звичаїв. Нас є 400 міліонів і хто міг би нам оперти ся, як би ми взяли ся показувати свою силу? Противно, ми то знаємо аж надто добре і біла раса повинна раз то пізнати, що ми панами на земли а не она.

Хіна перебула 20 т. зв. щасливих нападів. І що стало ся? Чи завоювали нас? Нї, самі стали ся Хінцями. Навіть жидів, що прийшли до нас, пожерла наша раса, чого нїгде не бувало. Ще раз вам кажу, що все то, що на заході розділяє людий, в Хіні не має ніякої підстави. В Хіні нема анї політики, анї віри, анї особистої честолюбивости, анї ненаситности землї і золота, анї охоти забору. Ви кажете, що Хінець то дитина, бо він лїнивий, безжурний і простий. Ви помиляєте ся. Він вивчив ся тайни як бути щасливим; его житє спокійне і нїчого не каламутить єму спокою, доки его совість чиста. Убравши в приповідку, то образ нашого характеру такий: Дайте нам спокій, то ми дамо вам спокій.

Питанє для правників і осторога для неправників.

Дня 23. мая 1899 р. прийшов до мене аґент Юстин Каппі, косівский фаховий механік, з усильною намовою, купити за его посередництвом машину до шитя. Сей аґент гостював уже передтше в моїй хатї і так менї самому, як і моїй родинї представляв знаменитість машин до шитя, вироблених у німецкій, славнозвісній фабрицї, а зложених на складї у Йосифа Д. Рознера в Радівцях. Тому рішив ся я купити одну машину з его руки, а то тим радше, що аґент Юстин Каппі засьвідчав ся, що є присланий Д. Рознером, і що, мовляв, сам Рознер разом зі своїм братом є в удїловій спілцї зі згаданим фабрикантом німецким, причім сам без дальших питань з моєї сторони, як найвиразнїйше згаданий Юстин Каппі все фахонець казав, що машини до шитя Ґассера з Відня, навіть не кмились до предкладаних німецких, і що найвисша їм цїна не повинна би перевисшати 25 зр. Підписав я, предложений менї Юстином Каппі замовний лист, причім жадав я від него як найвиразнїйше, щоби сам у той лист власноручно вписав, що замовлена мною машина мусить бути доконче німецким фабрикатом, інакше иньшої машини під жадним услівем не прийму. На се відповів Юстин Каппі, що се цїлком здишне, бо Йосиф Д. Рознер иньших, не німецких, машин до шитя, на складї навіть не має.

Згодились ми торг в торг за 65 зр., але так, що мою (стару) машину бере аґент в цїнї 15 зр., — 3 зр. маю післати зараз по присланю менї машини на місце, а решту 47 зр. сплачу ратами місячними по зр. Та не доглядів я записки надрукованої на краю замовного листу, як іменно правосильними стають ся подібні замовлена; не доглядів я, думаючи, що там зазначені дозволені рати після умови з аґентом.

31. мая, під мою неприсутність, входить Юстин Каппі до моєї хати, і повідає моїй жені, що замовлена машина без найменьшого ушкодженя уже прийшла, і майже на силу, проти волї і дозволу моєї жени, бере мою (стару) машину на віз, і виїзджає.

1. червня привіз я замовлену машину з двірця зелїзничого і розпакувавши пізнав сейчас, що обманець ошукав мене, бо машина є фабрикатом віденьским від Ґассера, а не з Німеччини. Жду дві недїлї, по полученю машини, на Юстина Каппі, котрий мав менї машину оливою напустити і попробувати, чи в нїй всьо в ладї; жду до 12. червня, і вкінци, понеже хитрець Юстин Каппі умисне не явив ся у мене, пишу до Йосифа Д. Рознера в Радівцях, щоб собі машину чим скорше забрав від мене. На се відповідає менї Йосиф Д. Рознер, що о німецкім фабрикатї не було і згадки в замовнім листї, і що сам він готов сейчас машину назад взяти, коли она ще не напущена оливою, лиш уже моїм коштом мушу єї назад відослати до Радівців. Не згадує він впрочім нїчого нї о (старій) ним же побраній моїй машинї, нї о 3 зр. вже уплачених мною.

Не хісную ся я нїяк новою машиною, стоїть у мене она, і я замовляю для моєї доньки нову машину до шитя Вертгайм від Людвика Штравса з Відня. Тимчасом Рознер упоминає ся сплачуваня довжних рат.

Іду я тодї о пораду до Вижницкого судиї, розповів єму цїлу справу... Успокоїв мене судия тим, що, мовляв, дайте заскаржитись від Рознера; сей в судї мусить перепасти зі своїм позивом на вас.

І ось дальша, коротка історія: Рознер позвав мене о 47 зр., зараз при першім речинци виправдавсь я моїм коректним поступованем, і судия Вп. Боскович поручив Косівскому судиї переслухати аґента Юстина Каппі, чи мною условлена машина до шитя мусїла бути фабрикатом німецким, чи нї. Юстин Каппі не признававсь зразу до условленого мною німецкого фабрикату, і тому засудив мене судия Боскович при третім речинци на заплачене решти 47 зр. Тепер же довідую ся як найпевнїйше, що Юстин Каппі відкликав протоколярно первістне своє заявленє, і як найвиразнїйше при третім речинци в судї признавсь, що условлена мною машина, конечно мусїла бути німецким фабрикатом; се стоїть виразно у протоколї. Щож тепер з моїми 47 зр., котрі я повинен уплатити силою засуду, проти котрого рекурувати не сьмію, а правда таки по моїй сторонї!

Порадьте менї на отсе, учені правники, що поборюєте неправду і кривду, а помагаєте правдї побідити!

Вижниця н. Ч. в червню 1900.

Кароль Шорк.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 5-го липня 1900.

Концерт п. Гушалевича буде на певно на Петра 12. с. м. Завтра подамо проґраму. Готовте ся приїхати хто цїкавий.

Жиди в Румунії. Румуньске правительство приперло своїх жидів до стїни так тїсно, що вони задумали мабуть зовсїм покинути сей невдячний край та переселити ся де-небудь, щоби лише не жити під гнетом. Видно, добре вони дали ся в знаки Румунам, коли само правительство вмішало ся в справу та висилає тепер своїм коштом всїх жидівских еміґрантів до границї. Недавно донесли ми, що дві партиї таких жидівских переселенців мандрували через Буковину і Галичину, одна по другій, піхотою до Гамбурґа; сотки родин переселяли ся на Крету, до Палестини і Америки. Тому два днї, як доносять телеґрами, виїхали знову з Ґалацу 170 жидів до Америки. Кілько їх приїхало, або ще приїде до Буковини і Галичини, се доси не звісне, але що без того не обійде ся, то певно. Буковина і Галичина, се їх обіцані краї, вони розкили ся тут мов у своїй вітчинї та становлять у нас майже сему часть населеня.

Нечувана пригода. В однім селї на Угорщинї лучила ся пригода, котру можна би назвати байкою, як би не те, що описав єї чоловік, котрому треба вірити. В селї Крешун помер селянин Юрій Ґаї. Як то всюди звичай, по похоронї мала відбути ся стипа. Запросили і попотця, але той дав знати, що може прийти день пізнїйше. Приготовлена страва могла тимчасом попсувати ся, отже постановили справити стипу перед похороном. Коло півночи, коли вже зібрані люди добре розвеселили ся, чують, а в сусїдній хатї, де лежав покійник, щось рушило ся. Кількох відважнїйших хотїло вже пійти подивити ся, коли нараз відчинили ся двері і небіжчик вийшов живий против них. Люди стали ховати ся по кутах, але Ґаї, котрий очевидно запав був лише у летарґ, утихомирив їх і сам засїв їсти та пити. Побачили люди, що нема нїчого страшного, засїли і собі за стіл. Жінки Ґаї під той час не було дома. Вона прийшла пізнїйше і як побачила свого чоловіка веселого за столом, так налякала ся, що скрикнула несамовито і трупом упала на землю. Так замісць чоловіка поховали на другий день жінку.

Страти Англичан в полудново-африканьскій війнї виносили з днем 9. червня після обчисленя міністерства війни 18.702 людий. На боєвищи полягло 235 офіцирів і 2.283 вояків; з ран померло 63 офіцирів і 551 вояків; на ріжні недуги померло 112 офіцирів і 3.609 вояків. Ранених було 778 офіцирів і 1.013 вояків, а в полон попало 186 офіцирів і 4.486 вояків. В остатних 14 днях полягло на боєвищи 175 людий, а на ріжні недуги померло 558.

СТУДЕНТ університету, Русин — пошукує на час ферий, евентуально на цїлий рік лекциї на село. — Близша відомість в нашій редакциї.

Не забувайте
на докінченє будови
„Народного Дому"
в Чернівцях.

ме подвіре веть ся Пробіна, лиш дорогою віддучена від него. Все обернене до полудни, відки, з яру Мусірного, заздрісно зазирає сюда зелена Тарничка. Скошеними і наново зазеленїлими царинками цикотять тисячі цьвіркунів і коників, аж ярами лунає.

Зайшли ми на подвіре. Витає мене добрий доматор і его тожа доматорка: „Витаєм щиро нашого достойного надзирателя полониньского. Як ся поправив, як здорово виглядає!"

„Се ваша заслуга, мої любі. Я не потребую словами складати вам гладку подяку за те й за вашу ввічливість, за ваші так щиро понесені клопоти і турботи, щоб уможливити менї конечний пробуток на полонинї. Але та ваша і моя сьвідомість, що ви таким чином відвернули від мене вже викопану могилу і вернули вітця й так уже осиротїлим дїтям, нехай для вас буде найкрасшою подякою і найбільшим задоволенєм".

„Говорила, сидїла, їхала, везла ся" — перервав менї М...інич. — „Я тепер як раз не хочу плакати. Ходи лїпше до хати, та напєм ся сьніжого буркуту з малиновим соком. Аж душно, так пригріло сонце."

„Дїти на бік! дайте пуйкови спокій, ви его ще рознесете!"

* * *

Перепочуваши тут, пішов я на другий день до Гриневи.

Тут як уже сказано, я властиво дома. Та врештї, хто в хатї „грубого Фаєра" не чує ся як дома?

Вже давно тому, як зайшов я з моїм шкільним товаришем в перше по матурі до села Гриневи. Доси невиданий гірский сьвіт, надзвичайно ввічливе принятє в згаданім домі, безжурний і свобідний тримісячний побут, який лиш молода душа може собі уявити і придумати, зробили на мене велике й доси нестерте враженє. Я день у день бродив високими горами, темними лїсами, шумними потоками, квітчастими царинками, ловив мотилї, розмовляв з птахами, лущив над потоками в лїщинї горішки, поза домом необмежована свобода — чого-ж іще може бажати придавлений доси школою молодець! Рай і годї, де шум води і окружаючих неботичних лїсів відгравав прелюдиї до молодих безжурних мрій-думок. У хатї любий і милий прикт, кароока приманлива гірска русалка, — та сї враженя на чутливу молоду душу не то що не зблїдли в протягу довгого часу, але вони, під впливом незвичайної ввічливости і любляности обоїх доматорів Гринівских, рік-річно ще глубше вкоренились аж до нинї.

* * *

На другий день раненько з гатий ішла повінь; треба було рушати на дарабу. Я попрощав ся з доматором, як з рідним вітцем; попрощав ся й з достойною доматоркою, як зі щирою, доброю, любою сестрицею; вони менї товаришили аж до дараби. Дараба стояла вже готова, заставлена лавками, заосмотрена підлогою і столиком та замаєна смерічками, як до слюбу. Я ступив на підлогу, керманичі зараз струтили дарабу на воду. Вона уносилась бистрою струєю швидко у даль. На високім лївім березї Черемоша, у рожевім сьвітлї ранїшного сонця, стояв гурток товаришів і сьвідків моїх молодших, вже давно пропащих молодих мрій і надїй. Вони махали на прощанє і „до побаченя" хусточками, аж доки буйні хвилї не унесли мене поза перший закрут. За високим берегом зникли вони з перед моїх очий, але не зникли і не зникнуть нїколи з моєї памяти, повної милих і дорогих згадок. Бо

Злидні, жаль, терпіня минуть,
Гляне сонце в груди:
„Хтож щасливи був хоть часочок,
По він не забуде".

Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і єдиноє руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, урядженя домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів гваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емиритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** ¼669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий при пожичках** гіпоточних.

На жите можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, престане своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабулацією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформаций удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Інформаций і посередництво до заключеня обезпечень житєвих в найкористнїйших комбінаціях.

Подяки для членів Тов. найменших обезп. і приймає крім „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кошт адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Записане, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ходів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Найлїпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту)

Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновійші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину ґарантую 5 лїт.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машинїст

в броварі Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Сьвіжий і чистий лїд

продає по **найдешевших цїнах** евентуально **в платах на рати** після **нової системи** уряджений

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденцийні карти.

На бажанє відставляє ся лїд до дому.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважуся запевнити шановний П. Т. Публику, що виготовляю всякого рода обуває для мужчин, женщин і дітий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та з видї остроконечностім з ортопедичним апаратом і з обложенєм приряду до вигідного порушуваня.

Через пошиє моїх черевиків зникають сейчас наґнїтки та всякі нарости на ногах.

Добром і солїдною працею, даною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволеня всяких замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляю ся тілько з заграничних шкір.

Салямі!

Правдиве, угорске, щонайлїпшої якости, сухе, у грубих або тонких звоях по **1 зр. 30 кр.** за кільо.

Краківска шинка-салямі

з найлїпшої шинки по **1 зр. 20 кр.**; правдиві деброчиньскі ковбаси **90 кр.** за кільо. Найлїпша солонина до їзди, вуджена, **60 кр.** кільо. Смалець до топленя **56 кр.** кільо. Сальтина **56 кр.** кільо.

Розсилає за післяплатою в 5-кіл. пачках.

Deutsch Miksa, Salamifabrik

Budapest, Oellöstr. 91/a.

1—10

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач наґнїток

Г. ФАЙЛЄС

при **улици Рускій ч. 6,**

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

Фризиєрский сальон

до побіч припераючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Усуга надзвичайно старанна.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в Друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северского.

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 75. Чернівцї, недїля дня 25. червня (8. липня.) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Самостійна Україна.

В ч. 67-ім „Буковини“ сказали ми свою думку про українську державу. Думка наша була така, що сей ідеал дуже трудний до осягненя; що минувшина нам тут нїчого не поможе; що бажанє своєї держави і розуміне, яка би вона мала бути, у молодїжи не виразне; що ідеал сей може накликати ще більший гнет на Українцїв у Росиї та що красше робити дальше культурну роботу для народу, яку ми вже почали робити, і не морочити собі голови неосяжними ідеалами. Такі були провідні гадки нашої статї, якою ми відповіли на замітку п. Р. Стефановича.

П. Стефанович дав нам знову другу відправу, дуже довгу, у чотирох числах „Дїла“ (129—133). Навіть видав єї окремою брошурою. Хоч ми дуже пильно прочитали сю відповідь, однак она нас не пересьвідчила, що ми помиляємо ся. Р. Ст. говорить перше широко про потребу ідеалів (на се згода, хтож се перечи?), потім говорить про геольогію, біольогію, еволюцию сьвіта (!) і нашу історию та наше, що можуть нам придати ся наші історичні ідеали. Каже, що без сьвідомости мети наших змагань, себ то української держави, забредемо у своїй роботї на безпихідні манівцї. (?!) А про те, що сей ідеал може пошкодити Українцям у Росиї, думає, що „коли російске правительство схоче переслїдувати наших земляків на Українї, то винайде собі до єго причину і без нас“.

Почнемо з кінця: Поляки дуже боять ся дразнити Росию і навіть за таку марницю, як демонстрация против хору Славянської, скартали молодїж, бо се тілько розбуджує у Росиян ненависть до Поляків. На нашу думку се поступованє розумне. П. Стефанович думає мабуть, що ідеал укр. держави меньше дразливий, як демонстрация против Славянської. Щож на те сказати? Нехай він собі здоров думає по свому, а ми будемо думати по свому. Шкода і слів більше тратити на відповідь.

А на иньші закиди відповімо це своїми словами, тілько статею молодого історика С. Т. в Молодої Українї, значить з органу молодїжи. П. Т. висказує з нагоди видання брошури п. з. „Самостійна Україна“ зовсїм подібні думки, як ми висказали скорше в ч. 67. І він дивить ся недовірчиво на нашу історичну традицию, а в результатї ставить проґраму, против котрої ми нїколи не повставали і не повстаєм: культурну роботу. І він має сумнїви що-до самостійної укр. держави, які зараз прочитаєте. Нам тілько дивно, що п. Стефанович не відповів заразом і п. С. Т. Чи, що можна висказувати „Молодій Українї“, то старший „Буковинї“ не вільно?...

П. С. Т. пише так:

Зі змісту, тону й напряму видно, що ся брошура „Самостійна Україна“ призначена для російської України. Сам уже заголовок говорить, яка її ціль: представити і ширити нашу національну ідею в її найправнїйшій формі, ідею незалежности і самостійности України. З тої то причини мусимо положити спеціальний натиск на появу сеї книжочки. Від часу, коли появились у перше рукописні поеми Шевченка, що розширились по Україні, огнем запалювали серця для двигнення поневоленого народу на політичну та суспільну волю, від того часу як по нинїшній день не було серед української суспільности в Росиї нїчого, щоб ею ідею незалежности України подало так рішучо, ясно і горячо, як отся брошурка; від часу Кирило-Методиєвського Братства мабуть не було гуртка сьвідомих людей на російській Українї, щоб зрозумів вагу національної волї так, як гурток сих людей, що слухали сеї промови про самостійність України, коли — природно — гурток сей достроював ся до бесїдника.

Про вагу і потребу ідеалу незалежної України тут нема що говорити. Він не від сьогодня красить наш стяг, сей стяг, коло якого і „Молода Україна“ збирає українську молодїж до праці і боротьби... про те нам тут нїчого казати. Однаке та сама ідейна ціль може мати ріжні, неоднакові конкретні форми, а найбільше може мати ріжні способи, ріжні дороги, якими доходить ся до сеї цїли.

Що до сих доріг і способів, то у змагань ріжних націй до свободи показали ся два головні напрями т. зв. історичний і суспільний. Народи, що борють ся за незалежність на історичнім принципі, доказують на основі дальшої або давнїшої історичної минувшини своє неодїльне право на якусь територию: самостійність колись небудь у минувшині, всякі коронациї, договори, надання, навіть битви, подружи і т. ин., усе то має доказову вартість на право до самостійности якогось народу, чи незалежности своєї країни. Туди належать і ягайлонська ідея з Польщою від моря до моря, ідея неподїльности країн корони сьв. Вацлава, чи сьв. Стефана, усякі історичні мрії й такі иньші, як хтось назвав, „можовлі шварґали“. Певно, історичної минувшини і її традициї легковажити не можна, ся традиция буває нераз синтезою найкращих порывів народа, але політичну боротьбу, проґраму її, основувати виключно на історичній традициї не буде нїякий правдиво поступовий та розважний чоловік. Поминувши вже се, що апеляция до історичних прав криє в собі найчастїйше обскурантизм суспільний, покриває звичайно інтереси визискувачів, сей історичний принцип веде також з собою рівночасне змаганє до поневолення иньших слабших націй (не кажемо вже націй в Угорщинї, Русини в Галичинї, Німцї в Чехії і т. ин.), а вже нераз сьмішно, що до того самого куска боної землї два сусїди однаково доказують своє право власности і витягають однакову пачку однаково вартних, „можовлих шварґалів“. На основі історичних прав одні умирають за волю народа, а другі вішають і стріляють усяких бунтівників та ворохобників.

Иньша дорога — суспільна. Її правило таке: кождий народ в границях своєї етноґрафічної індивідуальности має право бути самостійним і політично незалежним орґанізмом, а то в інтересї найширших мас народа, для скорого, невпинного поступу в матеріальнім та духовім розвитку сих національних індивідуальностий. Дорога до того: національна рівноправність, суспільна справедливість та інтензивна культурна робота.

Сей суспільний принцип не знає нїяких привілеїв одного народу над другим, не знає нїяких меньше щасливих народів, вибитих з під історичного права (Угорські Русини, Румуни і Словаки, Словінцї й ин.) — він єсть виразом національного, загально людського поступу.

У нас, Українцїв, є й свої історичні права, навіть ми, Галичане, мали короля Данила і його корону могли-б евентуально посьвятити, але тепер не повинно у нас бути двох гадок, яка дорога для нас лїпша: Одинока, скора і певна — се суспільний та культурний поступ, бо історичне право для нас моч обоєїчний.

На сїм становищи стояло подекуди Кирило-Методиєвське Братство.

На цїй основі стоїть згадана брошура, „Самостійна Україна?“ — спитаєте.

Тому ми ширше розвели сей вступ, що автор сеї промови станув виключно на історичнім становищи і тут головна хиба сеї промови, що хоч вона не єсть нераціональна або цїлком безпотрібна, то в кождім разї односторонна. Га, коли автор мав лише на увазї українських панів та саму інтелїґенцию, то добре,

Про повість Л. Толстого п. з. „Відродженє“.

Скоро тілько почала ся друкувати по російски повість „Відродженє“ і слава пішла про неї по цїлім сьвітї та посипали ся безчисленні переклади на всі цивілїзовані мови, рішили ся і ми передруком подати єї у руснім перекладї. Тодї ще ми й не знали, що се буде така довга повість, бо оригінал ще не появив ся цїлий. Тимчасом вийшло, що се, як на нашу малу часопись, повість дуже велика, — довго треба було ждати, заким вона скінчить ся. Доси надрукували ми вже більшу половину другого тому, третий том невеликий — отже за літа ще скінчимо переклад. Тепер починаємо давати дальший переклад, а перед нам подаємо оцїнку Б. Пруса на повість „Відродженє“, аби наші читателї знали, що читали і що про повість думати. Болеслав Прус (Гловацкий) — се знаменитий польский писатель і критик. — *Редакция.*

Повість Толстого: „Відродженє“ (по російски „Воскресеніе“) — каже Прус — має всї прикмети доброго душевного корму. Твору сего не можна назвати анї „миленьким“, анї „красненьким“, анї навіть дуже смачним; але — уживаючи далї кухонних порівнань — треба признати, що з огляду на плястику, є він для ума в високім степени страванним, а з огляду на зміст — ще в висшім степени — поживним.

Хвилями мені здаєть ся, що повість належить до незвичайнїйших творів, на які злобив ся людский дух, — мимо того, що писала вона всупереч на перепір улюбленим теориям естетичним. Хто шукає в повісти красних невинних дївчат, дуже чесних і геройских молодців, високопарних спостережень, недоговорених речень, брилянтових сліз, шелесту шовків, чистої любови увінчаної зарівно чистим подружем, надзвичайних жертв, котрі нїчого не відкуповують і иньших того рода дитиньств, котрі вже навіть пенсіонаркам перестали імпонувати, той — нехай не читає „Відродженя“.

Бо там знайде річи, котрі страхом перевали би усїх чесних і гарних, — як також чесно і гарно виховані особи. Там знайде нагнїчі нами з їх віпсутим і вогним повітрем, з вонючими кіблами, з квадратними віконцями в замкнених дверех, нами наповнені розбійниками, злодїями, палїями, як також людьми, що не мають паспортів, а що найменше є посуджені, що не мають їх. Знайде хлопскі хати, в котрих дїти умирають з голоду, жінки часом тратять мужів, а мужчини, коли хто предложить їм, щоби зволили задармо принати землю, відповідають:

— Го, го, не здурили нас!... „Дармо віддам вам землю, тілько підпишіть ся“. Ще мало нас надурили ся! Нї, любчику, ми тепер помудрїли.

В повісти находять ся і сальони, де серед шовків і аксамітів, одні нудять ся, другі зевцюють ся зїваючи, иньші зївають, сконаючи, якби панщину, своїх трудні і небезпечні обовязки, а ще иньші, для сповнення обовязків, мусять відрвати ся від спірітистичних засїдань.

Наконець виходять ся там і суди, в котрих через розбіжне, засуджує ся на каторги людий невинних. Але над усїм тим уносить ся кримінали, етапи і пересилки, де „в... живуть ся людьми“ і де є так тїсно, що сначі каторжники мусять лежати коло „параші“, через котрої щелину витікає нечистість.

Таким є ґрунт тої надзвичайної повісти, ґрунт, з котрого виріс цїлий огород питань суспільних, психольогічних, моральних і релїґійних. І з тої причини „Відродженє“ стоїть на границї, на котрій кінчить ся література, а починають ся дуже важні вчинки.

Знаєм з катехізму, що, коли чоловік згрішить і бажає змити гріх, то повинен відправити сповідь, перебути покуту і винагородити пошкодованого. Отже зерном, з котрого виросло „Відродженє“, є власне покута грішника, як також охота винагородити кривду.

Князь Нехлюдов, котрий ще студентом любив ся в покоївцї своїх тїток і мрів про упасаниленє бідного люду, зіставши офіцером, почав гуляти і, при нагодї, звів ту покоївку, Катю. Дївчина стала материю, за що тїтки Нехлюдова вигнали єї з двора — і — пішла в службу, звідки знову прогнали єї, як бідного пса, тому, що відвернула ся залицинь своїх хлїбодавців.

В такий спосіб, гнана з кута в кут знайшла врешті захистов, а навіть досить вигідне становище в одної дами, котра мала тягнути користи з лїночих чарів і мужеского знакомства. На тім становищи мимоволї причинила ся вона до смерти якогось буйного купця і — пішла перед суд за отроєнє.

Засуджено єї, як я згадав, через розбіжне. Одним з судиїв приналежних котрі засилали єї до каторги, був єї перший любовник, Нехлюдов!...

Уявім собі такий случай. Чоловік, стоячий на верху спадистої гори, по пяному когось потрутив. Той хтось упав і зачав скочувати ся щораз низше. Коли вже був у половині дороги в пропасть, єго убійник спаматав ся і, як чоловік в основі благородний, забажав ратувати свою жертву. Тому почав бічи за нею, там у долину, уживаючи по дорозї усяких способів, щоби здержати нещасного.

Ну, і вдало-ся єму. Там у долинї, знаходив ся гуртов людий також зовсїм благородних, з котрих один розпростер руки і схопив спадаючу Катю. Говорячи по просту — для винагородженя кривди, яку їй заподїяв, для воскресеня єї бідної, на пів умершої душі, князь Нехлюдов готов був одружити ся з засудженою на каторгу буйною повією. Тимчасом залюбив ся в ній иньший також дуже оригінальний чоловік — Сімонсон, засланець політичний. А Катя, воскрешена посвяченем Нехлюдова, сама знову посвятила ся для него, і хоч любила єго, хоч одержала помилуваня з каторги, постановила звязати долю свою не з великим паном, але з каторжником Сімонсоном.

бо ми можемо запевнити автора, що так поставленою „Самостійною Україною“ не загріє ся ні один селянин.

Якж то історична основа сеї „Самостійної України?“ Се Переяславська умова 1654 р. Аж туди докопав ся автор, шукаючи твердого ґрунту під підвалини самостійної України! Чи се навіть із історичного становища раціонально? Чи Переяславська умова дійстно має бути вихідною точкою наших політичних змагань, а навіть цілею, як сього хоче автор? Чи погляд на характер, зміст та вартість сеї умови вірний історично? Чи сей вихідний пункт відповідає нинішним політичним потребам? Усі ті і богато иньших питань насувають ся тут і просять відповіди. Ми мусїли-б дуже богато забрати тут місця, як би хотїли справу докладно з кождого боку обговорити; мабуть не богато знайшлось би таких гадок у промові, на які ми, з історичного боку, могли-б згодитись. Полишаємо тепер се на боцї маючи надію колись про се ще ширше поговорити, а приостановимось дещо при другій, синтетичній частині промови.

Автор вийшов від Переяславської конституциї (се не була нїяка конституция) і вказав нам її як цїль наших теперішних змагань, але вкінцї доходить до всього сформулованя нашого девіза: „Одна, єдина, нероздїльна, вільна, самостійна Україна від гір карпатських аж по кавказькі“. Чи така ідея містилась у Переяславській умові, чи може виходить поза неї? Мабуть таки виходить, отже по що „пожовклий шпарґал?“ Колиж Переяславська конституция має бути лише переходом, то чом вона вложена в основу змагань, чом тільки слів і льоґічних виводів присьвячено її реституциї і поясненю? Значить ся, до ідеалу самостійної України можна дійти і без 1654 р.

Автор інавґурує горячу боротьбу — навіть фізичну і має надію з'єднати маси народа до неї, **але як промовити до сього народа, як вложити йому в серце ідеал автора — про те нї згадки.** Нема теж згадки, яка буде ся будуща Україна, мабуть республика; але чи то вже довоїї? Чим покаже свою дїяльність отся „третя формация української інтелїґенциї“, чим підніметь ся понад фрази і затискуванє кулаків? Чи зійде до темних мас, отворить їм очи і вілє сьвітло правди в їх души і наставить свою грудь за їх волю, за їх добро, за їх хлїб?

Без сього не буде й ся „третя формация“ нїчим иньшим, як лише „білими горлицями“.

Ждемо дальших писем видання з тою надією, що далї не мусимо ступати вузькою та хитною драбиною історичного права. **Нам дивитись у перед та на себе, а не в сотни лїт у зад.**

С. Т.

Куди подївають ся наші дїти?

Дня 3. с. м. розпустили на вакациї учеників з черновецкої висшої ґімназиї. Було в сїй школї при кінци року 890 учеників; з них 82 з відзначенєм, 609 дістало першу клясу, 91 другу а 24 третю; 84 має поправку. Між тими сотнами учеників були і Русини і такі, що повинні бути Русинами, а не є. Подаємо нижше спис школярів з сеї ґімназиї, що покинули свій руский рід і казали записати себе у шкільних катальоґах за Волохів, Нїмцїв, Поляків або Москалїв. Про всїх тих школярів **знаємо напевно**, бо переходили, що вони з роду Русини, але з байдужности родини і з посторонних намов уже тепер виховують ся на перевертнїв. Питаємо родичів сих дїтий: де в них сумлїнє, занапащувати такий способом руску інтелїґенцию? Якжеж ми можемо доробити ся чого небудь, коли ми виховуємо інтелїґенцию не собі, тілько другим? Сеж гріх непростимий, тяжка кривда народу, що складає податки на школи, аби виховувати собі там перевертнїв! І доки в нас будуть ще тривати такі сумні відносини, до яких самі таким способом причиняємо ся?! Подаємо спис учеників — байдуже нам, що се їх родичам буде неприємно. Не можемо прощати такі провини.

Волохами стали: Микитович Михайло і Микитович Юрій, родом з Садаґури; Архін Володимир, родом з Кітводина; Джурківский („recte Giurkiveschi“), родом з Лєнківцїв; Гудима Нестор, родом з Чернівцїв; Альбота Олександер, родом з Педиківцїв; Рахмистрюк Євгеній, родом з Станїславова; Бежан Сидір, родом з Чункова; Бежан Єрміль, родом з Станівцїв; Гагон Іван і Гагон Корнилій, родом з Неполоківцїв; Барбір Тит, родом з Кабина; Мардарій Теодосій, родом з Педиківцїв; Мограньский Григорій, родом з Лєнківцїв; Сиротюк Василь і Сиротюк Олександер, родом з Рускої Молдовиці; Пентелейчук Лев, родом з Чорнавки; Цопа Володимир, родом з Педиківцїв; Волошенко Стефан, родом з Неполоківцїв; Носевич Евдокеій, родом з Кучурова; Тудан Евсевій і Тудан Тит, родом з Костинцїв.

Нїмцями стали: Салабан Николай, Гаман Тодер, Ілєсевич Артемій, Козак Аркадий, Филипович Іван, Чернавский Аркадий, Галицкий Віктор і Остафійчук Сидір, всї з Чернівцїв; Дрогомирецкий Богдан з Попільник; Лопушаньский Омелян з Милїєва; Козарищук Олег з Плоски; Павлель Євгеній з Відня; Цурканович Євгеній з Давидівцїв; Артимович Адриян з Кучурова; Козарищук Володимир з Плоски; Геровский Юрій з Інсбрука.

Поляками стали: Бень Ігнат з Черепківцїв; Бережницкий Ал. і Свобельский Н. з Чернівцїв; Криницкий Людвик з Вадівцїв.

Московкою стала: Геровска Ксеня з Інсбрука. (Отже в одного батька один син Нїмець, а донька Росиянка! Чудо, яких мало).

З Ієнаса над Черемошом.

Наше село було колись дуже славне, доки були у нас двірники таки наші рускі мужики, що не знали письма, лише знали громаду і громадский маєток степенити і від упадку боронити. А тепер грозить нам велика неслава, бо хоча маємо громадский маєток і то неабиякий, але таки гарний: є лїси, є пасовиска, є луги, є берегове і т. д., то що нам із всего того, коли того великого приходу не вистає на покрите що найменше видатків громадских, котрі мусимо плачучи платити. А то тому, бо ми не розуміли ся на прашених лисах, і захотїло ся нам мати ученого двірника, котрий уже уміє при шацункові комісиї по нїмецки на 300 зр. драй ґульден сказати, а іще до того уміє там якусь мапку малювати і з нижницкими панками і підпанками порозуміти ся може. Но ми так зле не гадали, як оно і стало ся. Ми гадали: як ми вибирали неучених двірників і вони уміли нашим маєтком добре господарити, то як виберемо мати трохи ученого, то ще лїпше нам буде, тай узяли та вибрали Стефанка Дінеса, а він за штири роки таке нам пагосподарив, що далї всї и старші підемо, бо вже половина лагодить ся.

А то прошу послухати, як наш Стефанко з своїми товаришами господарять і через яку причину наш славний Спас може перейти на „Тиндиринди“.

Наш громадский лїс дає що року багато затрів дров і дерева до будови, котрий лиш кілька гавкачів з Стефанком за пів дурно купують, бо як би заплатили то, що варт, то на могорич не лишило-б ся, через що других не допускають купити. Нашу громадску толоку продає наш Стефанко також за пів дурно, але лишень межи свої гавкачі та і сам таки купує; і так вони в порозуміню, щоби дурничкою узяти, нїкого иньшого не допускають за вартну ціну купити, бо би не мали за що могорич пити. І так продають межи себе фалчу толоки по 14 корон, що найменьше варта по 24 корон. Є у нас багато бідних людий, що не мають достатком ґрунту і хотїли тої толоки хоть по ½ фалчі винаймити, але гавкачі тай богачі не допустили, бо мають що найменьше на фалчи 40 зр. зарібку. А що ще міра неабияка; каже до мене оногди мій сусїд Митро: подиви ко ти ся, куме, яка у нашого Стефанка політика до міряня громадскої толоки мала, що до тих двох фалеч, що він собі узяв, мало що бракує, аби було 3 фалчі. Й чекаю божого місяця, аби ночев сьвітив, а одну з собов 2 люди і піду умисне перемірати, бо пішов би я дивов, бо тото не є злодійство, але якби він дізнав ся, що я єму его від громадскої толоки фалчі міряю, то би мене подав, що я єму овес спас. І так з кождов річов від найбільшого до найменьшого радить наш Стефанко з своїми пару гавкачами, а громадский маєток нищить ся і пропадає. Але лишім то все на боцї, лишім лїс, толоку, пасовиско, оранину, луги, берегове і т. д., а подивіть ся на тоту бідну школу, що у нас тепер вимурована ся і хто на ню подивить ся, то она єму чорна видає ся, як би із скинеиної крови людскої зроблена. І по правдї та школа ще і яков кривавицею змурована! Бо ми і наші дїти голі і голодні позістували за отой канавок муру, і так нас обробив Стефанко з школов, що деякі вже пішли а решта збирають ся іти на море. При будівлї школи то так пообдирав нарід і хоть казав, що більше не буде, що є недостатком, а він повторив і другий раз і обдирає ще лїпше. Я маю в своїй голові такий рахунок, що за сеї гроші, що більше як 1000 нумера платить по 3 зр. від 1 зр. податкового а обшар двірский окрім того дає 2400 зр., може більше меньше до 16.000 зр. бути, тоби за тоту суму міг дві такі школї збудувати! І то хто знає ще, ци тих гроший стане, бо школа ще не готова, Стефанко сиух, а жидок Дуцьо — не знаю, ци секвестер, ци що

„Як Дант за житя перейшов в через пекло“ — повтаряють за поетом, котрий зовсїм не перейшов через пекло, ріжні молоді ентузиасти, котрі не думали переходити через пекло. Але Нехлюдов був справдї тим Дантом, котрий увійшов до пекла і звидїв усї его круги, а бодай пізнав чи не усї роди мучених.

Почавши від Катї, котра, на питанє предсїдателя: чи має що на свою оборону?... „оглянула ся по усїх — як те згонене на смерть звіря і опустивши очи, плакала, заходячись голосно“. Нехлюдов видїв — і той „гурт людий, прибитих лицями до крат, як мухи, що обсїли кусень цукру“ і того старого камінїря, по котрого лиця повзала велика, сїра в...“ і Марию Павловну, дочку ґенерала, котра за те пішла в каторгу, що переняла на себе чужу вину, і нещасну Лїдию, котра несподійно оглядаючись і навиваючи косу на пальцї, доти толкувала кождому, що Мітїя не через ню зістав арештований, поки не впала в спазми...

І ще бачив Нехлюдов двох арештантів, котрі, гонені в горячий день на стацию зелїзничу, узнали сонїчному пораженю і того засланця, котрий з каторжником перемінив ся на особи і того безносого, котрий забив товариша і живив ся его мясом...

Те він бачив і ще десятки і сотки иньших, одні від других страшнїйших річий. Але замість поїхати на відпочинок до Швайцариї і оголосити сьвіту: „Як Дант за житя перейшов в пекло“ — він тихо осїв на Сибіри, в сусїдстві тих каторжників, говорячи собі: „Ищѣте (шукайте) царствія Божія и правды, а прочая приложатся вамъ“. А ми шукаємо хиба того „прочая“, і не знайшли, не будуємо царства Божого, але нищимо его“.

„Відродженє“ можна порівняти до огороду так заповненого дорогими і особливими ростинами, що аж тїсно. Не дбаю о викладанє всїх уваги гідних подрібностий, але згадаю о найважнїйших.

Про мову Толстого не можна сказати, що она є „брилянтова,“ — „золота“ а хочби лиш сніжева:“ бо єї добрі прикмети то ясність, простота і докладність. Автор різьбить нею і малює, але не вживає штук фриперских, цукорничих і ювилерських. Він знає, що кожде слово є дротом телеґрафічним потягненим від автора до читача, та що тому треба уживати тих дротів як найменше і не тратити ся на безцїльне їх прикрашенє.

За те незрівнаною є у автора образовість. Читатель бачить: сїрий, вязничий плащ Катї і єї личко біле „тою білостию властивою людем, довгий час замкненим у темници, котра пригадує кільцїта барабозї виросслі в вогкій пивницї.“ Видить того жовнїра з червоним вісповатим лицем і другого, котрий має грубі щоки. Подібно бачим предсїдателя суду, затовстїлого мужчину, з довгими, сивими заличками (баренбардами) котрий перед засїданєм замикає ся на засувку в кабінетї і ґімнастикує ся тягарками, — як рівнож того судию, котрий входячи на салю рахує кроки, щоби вивороживти собі: чи новий систем курациї вилїчить його з жолудкового катару?

Бачить ся усе і всїх: арештантів, догадачів, конвойних, великих достойників, обдертих мужиків, дїтий у брудних перкалевих сорочинках і той поїзд, за котрим колись бігла Катя, а котрий найперше рушав звільна, назад, далї зачали рушати вози — наперед — один за другим. „Потім рушив той ваґон, при котрім стояла Катя, потім побіч неї гнали вози другої класи, а потім ще скорше вози третьої класи...“

Кожда, особа входяча до повісти, має характер, цїль і чуте, котре обгортає єї в даній хвилї, годить ся або не годить ся з цїлию і чутєм иньших осіб. Майже нема там людий таких злих, в котрих не було би чогось доброго, анї добрих, без гріху, анї абсолютно гарних, анї безоглядно поганих. Головні-ж герої: князь Нехлюдов і каторжниця Маслова, хоча виносять ся на вершини людского посьвяченя, чинять се з великим трудом, серед безустанних вагань і помилок.

Ціла та збиранина людий ріжних верств товариских, ріжного пола, віку, просьвіти, і вартости моральної, не творить безладного хаосу, але величезний, хоч мрачний образ. Є се неначе ріка, широко розлита і хвилююча, на плесї котрої сїмсот арештантів, нїби сїмсот кусїв леду, підпливає дорогою на Сибір, до каторги. А над тим походом, як сонце, уносить ся дух великого чоловіка, котрий осьвітлює ріжні нужди суспільні і незмірні терпіня одиниць.

В повісти тій, побіч загально людского співчутя для невинних а терпячих, застановляють читача певні якби специяльно російскі ідеї.

Скляонність до покути: Серед народу російского лучають ся люди, готові не лиш жалувати за гріх, але навіть — признати его публично „на ринку“... Навіть ще більше: бувають і такі аскети чи дивани, котрі признають ся до незробленого гріха, коби лиш терпіти як Христос!...

На тім тай характер князя Нехлюдова стає ся більше зрозумілим. В кождім иньшім краю такий чоловік виглядав би як лист витятий з житя св. Вінкентия á Рапіо або св. Августина.

Милосерність над вязнями: Для Великороса кождий вязень є „нещасний“ і кождий одержить поміч, хочби у формі милостинї. О тих річах богато чув я оповідань від наочних сьвідків, а народне чутє повсяке нам повний милосердя тон, яким Толстой говорить о вязнях, без огляду на їх проступки.

Не противити ся злому: Е. Соловйов наводить гадку Толстого, що: „коли-б до его дому вдер ся убійця і різав єму дитину, він, Толстой, не противив би ся тому.“

Толстой є занадто сильним умом, щоби міг кинути подібну фразу без достаточних мотивів. Одначе я тої гадки не розумію, хоча знаменито розумію иньшу, споріднену їй засаду, — „не воювати на дурно зі злом,“ — котру бачим у „Відродженю.“

Один з гонених до стациї вязнів несе малу дївчинку, свою донечку. Офіцир-конвойний каже єму відібрати дитину, а самого закувати в кайдани. Розказ є страшний, злий, але — нїхто єму не противить ся.

Арештантка родить у ваґонї і стогне. Нехлюдов говорить о тім офіцирови, котрий одначає менше більше ось як:

— Нехай стогне,—щож вам до сего?

І Нехлюдов хоть князь, хоть споріднений з найбільшими достойниками в державі — усуває ся мовчки. Не показує свого „обурення“ — „не демонструє для засади“, навіть — „не стискає пястука і не глядить гнїваними очима“, бо... на що-ж се здало-б ся?... В вязници був арештант один такий Вісілієв, що узнав ся за ударенним через наглядника арештантом і „запротестував для засади“. Ну, і дістав 40 різок, а відтак уже певно не протестував.

Хто хоче „бороти ся зі злом“, мусить мати відповідні сили і сильну волю, що або — поборе, або — згине. Але хто не має сили і не готов на смерть „протестує против злого для засади“, той тілько зло зміцняє, а себе виставляє на соромне побите.

М. М.

він там є, що ходить по хатах і забирає — ци єму вже також доста, бо і він має 10-го лева за то, що гонить, аби платили, і аби стояли по цілій днині під канцеляриєв. Треба знати, що наш Стефанко не лиш дбає за великих паніків, аби були контентні, але також і за таких піддаників малих, що ні відки ратунку не мають. Також і жидок Дуцьо потребує на отримане ґвера і колісниці, що на кишках бігає, а ми сараки уже з нужди піша коло хати не можемо лазити, а ще дав Бог сушу, а жиди з збіжем пішли до гори і кажуть собі платити надмірну ціну, купити нема за що, і роби що хочеш. Заробити нема де, бо хоть у нас майже кождий господар уміє сокирев тесати, то не сьміє, бо наш двірник Стефанко подає до старостства, аби кождий концесию платив. І так різними способами нас гнобить і не дає нам упімнути ся нїгде за нашу кривду, бо він бачите і польоване закупив та панам заяцями очи затикає, а они скачуть коло него як заяцї.

Наведу тут оден спосіб, яким наш Стефанко воює з кождим, котрий кричить, що єго болить. В нашім двірскім обшарі є оден швець, називає ся Іван Марфієвич, та заскаржив нашого двірника Стефанка до карного суду, що за якусь там справу казав собі 5 зр. заплатити, і він мусїв змежи 7-мох дїтий 3 зр. дати, а 2 зр. лишив ся винен, а двірник як не робив нїчо так і не робить. Але зі злости, що Марфієвич єго заскаржив, посилає Дуцька Бижинаря, котрий у него 3 дни колоний мікав за тото, що єго присяжним зробив, аби Івана Марфієвича з обшару двірского зафантувати, аби він концесию платив. А то з тої причини, що Марфієвич не в станї вже єму, властиве двірникови, тілько дегтю купувати, аби наш двірник Стефанко жидам коршму обрігав і на столї в коршмі спав, через тото післав Гуменюка тридцятника від колопень, аби Марфієвича забрав. Сей оден спосіб най послужить за всї, бо таких і ще гірших способів, котрими наш Стефанко воює, є дуже багато, котрі задля браку часу тепер не можемо помістити, бо маємо багато і прирого сапаня.

Мушу признати, що дуже ми ошукали ся з нашим дуже трохи ученим двірником, бо він не знати де вивчив ся до кінця, і тепер знає тілько полїтики, що не лиш в селї і в канцеляриї воює, але що ся тичить церковного порядку, то також Стефанко вивчив ся. Наш Стефанко так далеко вивчив ся, що навіть наша св. православна церква не має спокою через Стефанкову полїтику.

Здає ся врешті, що засаду „непротивити ся злому“ в певній мірі виносить слїдуючий цитат І. А Сьвєнціцкого в передмові до польского перекладу „Відродженя“: „Найбільшим нещастєм — пише Толстой — є нужденний, оплаканий стан мужицький, а те лихо можна направити тілько через працю і терпливість“...

Справдї — величезну більшість „злого“ в житю можна поправити не борбою, а тим меньше не пустою „манїфестацією для засади“, лише „працею і терпливостию“. Той погляд Толстого є зрозумілим.

„Відродженє“, рівночасно з оригіналом, друковало ся у всїх европейских мовах: се доказ — як високо цінять автора. В польскій мові одночасно вийшли чотири видання сеї знаменитої повісти: се доказ — що польский загал осьвічений розуміє і відчуває ґеніяльного писателя.*)

На Росиян вплив „Відродженя“ має бути могучим.

Дійсно, читаючи сей драмат, чоловік догадує ся, що хиба нема прокуратора, нема члена суду чи сенату, нема судиї присяжного, котрий, маючи хоч дрібку людских почувань, не перенив би ся тяжкою долею Масловоі і не забажав би уникнути тих промахів, котрі на цїлім сьвітї стають ся причиною засудженя безвинних. І що нема наставника або дозорцї, котрий від тепер не бажав би уменшити судьбу засуджених.

Словом — ся повість у російській суспільности мусить викликати користний ферменґ: „піднесе душі і поправить обичаї“. А в такім случаю автор одержить справдешний титул: реформатора свого народу, апостола правди і милосердя. Нехай се і стане ся!

*) По руски друкував ся переклад тілько в „Буковинї“.

потру він в церкві таки гарненько розпочав і то все з своїми кількома облизачами. З нашим Стефанком хто тримає, то дуже добре єму веде ся, бо наїсть ся і напє ся; а той, що на гуцвоцтво не хоче з ним тримати і за своїм бере ся упоминати, то наш двірник зараз бере ся до способу, в церкві полїтику показувати і наче таким сьвічки не давати, або хрест не давати цїлувати, або еще лїпше: де такий чоловік стоїть, то єму якусь скриньку покласти, аби не мав де стояти. І ріжними такими поступами через дуже зарозумілого двірника Стефанка мусить і Божий дім бути місцем полїтики. Є кілька порядних і вікових господарів, що хочуть покидати свою св. церкву і десь до другої участвовати і молити ся, бо без Бога ані до порога.

Може хтось погадає собі, таже в церкві є панотець, котрий з епітропами може тому всему запобігти. То правда, але тепер треба погадати і над тим, хто від него залежить, хто него ся боїть, хто кому перечить, хто за ним стоїть. Не дуже красно то з особливо для православної церкви, коли вже три господарі мусїли собі свої власні сьвічки так звані братсві до церкви зробити, бо церковних не дїставали через Стефанкову полїтику. Здибав я ся раз з Максимом Павлюком та він менї каже: моя жінка дуже слаба, та я був у двірника Стефанка, аби пішла до шпиталю, а він хоче лева, а я лева не маю, та слаба жінка мусїла 2 дни єму кукурудзи сапати а до шпиталю таки не пішла. Прийшов до мене в недїлю мій кум Остафій тай каже до мене: чи знаєте куме що? Наш сват двірник дуже слабий, говорили люди коло церкви, що спухла єму голова від людских сліз, що за їх кривавий крайцар Спасского пропінатора богачем зробив.

Здибав я ся з одним мазуром, що єго Войтек великий звуть, як він з нашим двірником Стефанком десь там на бесїдї був і казав, що оповідав єму Стефанко, що ще нїколи процесу не пріграв і не гадає нїколи пріграти. А я несе дуже вірю, бо читаєм ґазету, що як принесе нюму панови заяця, то той пан скаче коло него як заяць.

Ми не можемо собі раду дати з нашим миленьким Стефанком, що так по „отцївски“ нами опікує ся і щиро нас нїмцам і жидам в руки передає. Але не знати, як буде. Бо Ісус Христос в жидівских руках витримав, а ми віднї не витримаємо. То просимо: хто би над нашим Стефанком зверхність мав, аби нам допоміг спід него видобути ся. Иначе, то піде село на Тиндеринди.

Допись з Товтрів.

Про читальню і крамницю. Про похорон школяря. Справи громадскі.

В Товтрах заложили собі читальнини дня 16. червня с. р. крамницю і вибрали собі до крамничного комітету отсих ч. ґаздів: Василя Грималюка, Тавраска Бойчука, Григорія Спіжавку, Николая Спіжавку, Василя Слободяна, Николая Лазорика, Василя Родийчука і Тодора Бойчука. З помежи тих з'обовязало ся пятьох до ведени крамницї, чотирох до ради і до помочи. Сї господарі належать заразом і до читальнї і до крамницї і до каси райфайзеньскої. Читальня була в домі Григория Спіжавки. Як переносили читальню до того дому, де крамниця, то Василь Грималюк повитав Григория Спіжавку разом з членами хлїбом-солию. Файно ся розвеселили Григорієви Спіжавці, бо він тримав читальню у своїй хатї цїлих три роки. Спіжавка дякував всїм. Аж нам кождому сльози станули в очах. Богу дякувати, добре нам тепер поводить ся: читальня розвиває ся красно а читальни з часов. Не вільно в читальни говорити злої бесїди, не вільно курити, бо читальня не до куреня, а до читаня. Читальники радить ся, як мають на сьвітї поступати, щоби їм добре було. Що добре, то треба брати, а що зле, то покидати.

Але є в нас ще досить лиха. Декотрі ще плачуть за жидівскими дїтьми, а за своїми нї гадки не мають. Є в нас три великі „добродїї“. Один добродїй в корчмі Дувида морочить людям голови. Другий добродїй то якийсь Аргон, прийшов з кількома грейцарями, а тепер він зробив сотки. Подумайте, брати, що се не він зложив але ми єму зложили. А третїй добродїй то Мошко, чесний жид, але лишень для себе, для других нї. Від других дере — загрібає, що може. Тепер, брати, понаймо ся і приступаймо разом до читальнї! Бо нам читальня отворить сьвіт, тай повидим, що добре, а що зле. І до церкви ходїм і рук не загинаймо і посилаймо дїти до школи. Але то біда, що наші люди називають „сьвятими“ тих, що ходять до церкви, а воно не зле, якби ся хто став сьвятим. Бо в день страшного суду кождий хтїв би бути сьвятим. . . .

Дня 16. мая с. р. помер в Товтрах школяр Дмитро Грималюк Грицків. О. Драчиньский провадив великий похорон до церкви. Перед церквою чекали чотири класи школярів з п. директором школи. Як явили ся школярі перед церквою, то мати того школяра омлїла з плачу і всїм нам станули сльози в очах. Як єго провадили з церкви до гробу, то на переді йшли хоругви, а за хоругвами усї школярі разом, а за ними о. Драчиньский, котрий сьпівав похорон з диком. Коли похід прийшов до сумного гробу, тодї о. Драчиньский відозвав ся: „От яке наше житє! Був малий школяр, котрий тїшив своїх учителїв, а тепер єго нема! Отже нинї: дякує він своєму дядьови і мамі своїй, що ся ним опікували. Дякує і своїм учителям за науку, що єго красно учили, дякує і всїм школярам, що єго припровадили нинї до сего гробу“. Говорив далї о. Драчиньский, що сей школяр помер, бо така воля Божа і нас всїх не мине смерть. Пан директор най здоров буде за науку, а бідному школярови вічний супокій! Так нас той похорон усїх розжалобив, так усїм то подобало ся, що школярі відпровадили до гробу свого товариша з такою парадою, що против школи чей уже нїхто не не повстане, хиба нїкчемний злий чоловік.

Сими днями мав відбувати ся у нас вибір на двірника, а ще нюсь не маєм відомости, коли той вибір, а то нам треба конче знати всїм громадянам. Закон приказує, що двірник повинен о тім виборі прибити якусь відомість коло церкви, а не коло коршми! А громада повинна на се добре уважати. Ми так гадаєм, що пан староста не позволив вибір картками. А тепер ще оден вибір має бути на епітропів церковних, котрих має ся вибрати 12. Допоможи Боже нашій громадї добре дїло довести до кінця!

У нас дїє ся зле в громадї. Ще нїколи не чулим рахунку про громадскі приходи і розходи.

А й за недїлю таки ся упімнїм: щоби в недїлю коршми були замкнені, бо з того буває всяка біда. Мужик робить через цїлий тиждень у пана за 20 кр. або й за 15. За цїлий тиждень заробив що найбільше лева, або 12 шісток, а в недїлю все жидови за проклету люру дав. За то дома жінка плаче і дїти голодні, а наш мужик бідний та темний не памятає, що Ісус Христос у недїлю воскрес із гробу, але проще все і о нїчо не дбає. Коли ті люди прийдуть до розуму!

Василь Бойчук.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 7-го липня 1900.

Іменоване. Адольф Міхневич іменований сталим учителем при низшій ґімназиї у Чернівцях, Осип Новак провіз. уч. ґімн. в Радівцях, а др. Оскар Бріс ст. уч. ґімн. в Серетї. Учителї Норберт Шнайґер з Чернівцїв і К. Зелїнка з Радівцїв виїхали з Буковини.

Програма концерту, уряджeного в Чернівцях у салї музичного товариства дня 12. липня 1900 тенором нїмецкої опери у Празї Евгенієм Гушалевичем: 1. Пісня Лисенка. 2. Ріхарда Ваґнера пісня з опери Meistersinger von Nürnberg. 3. Гра на фортепянї. 4. Ґунода арія Ромеа з опери Ромео і Юлїя. 5. Ваґнера пісні ковали з опери Siegfried. Павза. 6. Монюшка арія з опери „Галька“. 7. Гра на фортепянї. 8. Ваґнера оповідане з опери Lohengrin. 9. Верді пісня з опери Трубадур. Початок о 8. год. Чистий дохід призначений на нашу бурсу.

Дївочий лїцей в Чернівцях дістав ті самі права, що публичні школи.

Бійка в каварни. Слухач теольоґії, Серб Сімич побив учера одного висшого урядника судового в каварни Габсбурґ. Скандал був великий. Справа очивидно піде до суду. Серб пімстив ся за щось.

Жиди дурять і своїх, не лише наших людий. Приклад на се такий: Жидівска Ельґісер у Кичері довідала ся, що в городї Дьордїя Мудзака є закопаний скарб. Аби сей скарб добути, пішла на нараду до ворожки Сури Цїтерер у Серетї. Ворожка скористала з нагоди і з пів року водила дурну жидівку за ніс та видурила в неї з 300 зр. Ходила на город Мудзака, робила так якісь знаки, казала вже, що закопані самі дукати, лише біда з духами, що стережуть скарбу, — небезпечно зачінати їх. Відкладала копане раз на 91 днїв, потім знову на 91 днїв, аж вкінци Ельґісериха зміркувала, що Сура дурить єї. Заскаржила до суду і Сура ворожка посидить собі трошка без свого Мошка чи Менди. Засудили єї на 6 тижнїв арешту.

Комар. Так називає ся руска гумористична ґазета, що виходить у Львові два рази в місяць. Повно в нїй добрих рисунків (таких ще в руских гумор. ґазетах у нас не було) і добрих дотепів. Кожде число має иньшу титулову вінетку. Передплата до кінця року 2 зр. Адреса редакциї: Львів, ул. Личаківска число 23.

Найбільший бальон. У Фрідріхсгафен над озером Боденьским построено бальон нової конструкциї системи ґр. Цепеліна. Від давна запевняють винахідники, що воздушна плавба є квестиєю найблизшої хвилї, доси одная нїкому не удало ся єї розвязати. Бальон Цепеліна є величезних розмірів. Довгота єго виносить 125 метрів, а промір цилїндра 12 м.; разом з лодкою висоність бальона виносить 15 метрів, отже є так високий як триповерхова каменица. Поємність бальона виносить 11.000 метрів кубічних, або три рази тілько, а найбільші доси бальони. Сей велит важить всього 200 сотнарів, с. є. тілько, що один зелїзничий вагон. Бальонови надають рух чотири моторові шруби, а до кермованя служать чотири керми, кожда о площі 9 м². Сам бальон складає ся з 17-ох осібних відділів, а се в тій цїли, щоби нинїть тодї можна злетїти, коли бальон в однім місци трісне. З оттаким то бальоном роблено оногдї пробу над озером Боденьским. Проба випала удачно, бо бальон перелетїв у жаданім напрямі через озеро і спустив ся щасливо на землю. Але ще сумнїваються ся, чи можна буде кермувати бальоном.

Війна в Хінї. Хоч европейскі держави кажуть, що бунти в Хінї — то ще не війна, але сї подїї мають зовсїм воєнний характер. От сегодня (в пятницю по обідї) зістаємо з Лондону телеґраму таку. Ґазета Daily express подає страшний опис, як Хінцї заняли анґлїйске посольство у Пекінї 30. червня або 1. липня. Коли в окруженім домі посольства не стало пожиди і не стало чим стріляти, боксери напали дім і порубали всїх. Лондоньскі ґазети доносять з Шанґаю, що 4. липня коло Тієнтсіну з'явило ся 30.000 хіньского войска. Російске і японьске войско відперло Хінцїв. Що дня приходить Хінцям войско на поміч з Манджуриї. В палатї послів заявив Бродрік таке: анґлїйске правительство заявило хіньскому послови, що пекіньскі власти будуть відповідати особисто за напад на посольство, коли зранить якого посла чужої держави. З Вашінґтону дають знати таке: тому що Америка не може тепер післати свого войска, то попросила Японїю о поміч. Є гадка така, що й иньші держави попросять о то Японїю.

Складка. На загальних зборах читальнї в Банилові руским, дня 1. липня с. р. зложили на руки п-а Тодора Руснака датки на „Народний Дім“ ті добродїї: О. прот. Василь Харинович 5 к., о. Лазар Григорович 2 к., надуч. Василь Стефюк 1 к., п-а Олена Шкурган 2 к., уч. Теодор Руснак 1 к., п-і Каролина Влад 1 к., уч. Захарій Каєтанович 20 с., Юрій Ільчук 3 к., Семен Кузенко 1 к., Марко Флора 40 с., Козьма Ґоргійчук 40 с., Николай Стрипадка 40 с., Василь Шандро 20 с., Іван Ільчук 20 с., Іван Кузь 20 с., Дмитро Ґоргійчук 20 с., Павло Минзан 10 с., Тимофій Дощінник 40 с., Яків Стрипадка 40 с., Мойсей Шинкарюк 40 с., Теодор Іванчук 20 с., Петро Андрюк 20 с. і Дукіян Іванчук 40 с. — Разом **20 к. 30 с.**

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки. а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Справоздане Касове „Рускої Каси“.

за місяць червень 1900 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло			З кінцем місяця	
к.	с.		к.	с.	к.	с.
72	13	1. На фонд резерв. загальний	4	—	76	13
796	84	2. На фонд резер. товар.	—	—	796	84
857	96	3. Вложено паїв	124	72	982	68
13082	35	4. Вложено вкладок щадн.	4264	30	17346	65
7492	77	5. Звернено позичок на сервити	843	68	8336	45
4480	69	6. „ „ на векслї	971	82	5452	51
1849	99	7. Побрано відсотків	305	13	2155	12
309	68	8. На адміністрацию побрано	70	87	380	55
		9. Побрано коштів спору	31	36	31	36
28942	41		6615	88	35558	29
3349	70	9. Готівка	1640	76	3349	70
32292	11		8256	64	38907	99

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло			З кінцем місяця	
к.	с.		к.	с.	к.	с.
2591	72	1. Виплачено паїв (з того дивід. 28к. 96с.)	28	96	2620	68
10203	52	2. Виплачено вкладок щадн.	2530	38	12733	90
6400	—	3. Дано позичок на сервити	1830	—	8230	—
8470	—	4. „ „ на векслї	1080	—	9550	—
145	65	5. Виплачено відсотків	1104	70	1250	35
169	—	6. Виплачено коштів адм.	36	41	205	41
15	28	7. Виплачено оплат скарбових	73	93	89	21
2656	18	8. Розділ чистого зиску	—	—	2656	18
30651	35		6684	38	37335	73
1640	48	9. Готівка (Сальдо)	1572	26	1572	26
32292	11		8256	64	38907	99

В місяцю червни вступило 4 нових членів з паями декларованими на суму 160 корон, а дїйсно виплатили 124 корон 72 сот.

Дирекция:

Єр Пігуляк
голова.

Антін Клим
член старшини.

ДРУКАРНЯ
„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	„
Листи з пекла Озиа Шпитка	20	„
Людина, Ольги Кобилянської	40	„
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „ „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Сапюк I. і II. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки „ „	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українцїв „ „	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс з ц. к. технольоґічним промисловим музеєм у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відкликує заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мужцин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та з вкладкою остроконечностям а ортопедичним апаратом і з обдержанням природи до кождого порушуваня.

Через нешенк моїх черевиків зникають сейчас мозолї та инші нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанням.

ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляю ся тілько з заграничних шкір.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най їде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦІ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, з Анґлїї. — Lawntennis-черевики і білі черевики іркові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців коелсом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань, панів і дїтий.

Рукавички з Ґренобаґ (у Франциї) і з найлїпших тукраєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біле з найсолїднїйших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сикерского.

Ч. 76. Чернівцї. середа дня 28. червня (11. липня.) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порто.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Війна в Хінї.

Щораз страшнїйші вісти приходять з Хіни. Ті вісти часто поміж собою суперечні, але по кількох днях звичайно вияснюють ся — і перед нашими очима стає така страшна картина з історії людскости, яка давнїйше нікому і не снила ся. За часів найбільших тиранів, як наприклад за Нерона не було чогось такого, як дїє ся тепер на порозї 20. столїтя.

Замість подавати поривані телеграми з війни, котрі може тілько той розуміти, що з мапою в руках день за днем слїдить за війною, ми подаємо більше оброблені статї про хіньскі відносини і справоздання з війни, о скілько можна їх тепер зложити з недокладних вістий.

І так доси відомо на певно, як ми вже писали, що Хінцї в Пекінї вирізали всїх европейских конзулїв з родинами і з яких 700 Европейцїв, що схоронили ся до домів конзульств. Вісїмнайцять днїв боронили ся Европейцї, в кінци не стало амуніциї і харчів, — отже погибли всї. Начальник спільного европейского войска Сеймур хотїв прийти в поміч тим Европейцям, але не вдало ся єму дійти до Пекіну — добре, що сам не погиб.

Але і в палатах цїсарских у Пекінї склала ся страшна траґедия. Як відомо, панувала доси в Пекінї цїсарева Теу-сі, колись звичайна манджурска дївчина, котра своєю красою здобула собі трон. Була се жінка, дбала о Хінцїв, але дуже честилюбива. Хотїла сама панувати до самої смерти і тому усунула на бік молодого цїсаря Кванґ-су, а на престолонаслїдника назначила 11-лїтного сина своєго князя Туана. В імени сего хлопця вона панувала як реґентка. Але напитала собі баба клопоту страшенного з сим хлопцем. Туан, як батько престолонаслїдника, захотїв також панувати — і з того вийшла вся біда.

Коли почали Хінцї різати християн, цїсарева Теу-сі 23. червня змилосердила ся трохи і заборонила проливати кров. З того скористав Туан, напав з войском на палату і присилував цїсареву і бувшого цїсаря Кванґ-су випити богато опіюм. Кванґ-су від того помер, а цїсарева збожеволїла. Мало того, завзятий Туан казав зрубати голови чотиром тисячам Хінцїв, що вдали ся до него з просьбою, щоби полагодити мирно бунти. Такого проливу крови скаженого тирана, і то на раз, не пригадують собі люди з історії. Все те дїяло ся тому тиждень чи два тижнї.

Цїлий сьвіт просто остовпів, як дізнав ся про се. Нечуване варварство обурило всїх — і що з того всего вийде, не можна сказати наперед. Очевидно буде війна. Войска европейского і японьского збирає ся щораз більше в сусїдстві Хіни або і в Хінї, борби ведуть ся вже й тепер. От у понедїлок прийшли вісти, що войско російске і японьске побило 7. с. м. недалеко Пекіну Хінцїв, з котрих з 1000 упало. — Дня 4. с. м. ішли Хінцї приступом на місто Тієнтсін, що находить ся в руках Европейцїв; Японцї і Анґлїйцї відперли Хінцїв. Щож се як не війна? І то війна поважна і страшна, яка може закінчити ся переворотом у Хінї.

Всї більші европейскі дневники займають ся тепер переважно справою хіньскою. Зовсїм незначне місце забирає в них війна Анґлїї з бурами, до недавна улюблена тема, а в австрийских дневниках пійшла в кут навіть справа нїмецко-ческого спору і упорядкованя внутрішних відносин держави. Бо і справдї всї політики уважають хіньску справу за справу первостепенної ваги, і то не тілько для одної або другої держави Европи, але для всего цивілїзованого сьвіта, за справу сьвітову. Длятого живо інтересують ся і непокоїть ся нею також австрийскі політики, хотя безпосередно Австрия в Хінї не інтересована, не маючи там ані свого кусника землї, як другі великі держави, ані свого війска, окрім одного военного корабля, ані більших відносин торговельних. Всюди розбирають з найбільшим інтересом питанє, який буде результат акциї вісьмох великих держав Европи, Азиї і Америки против Хіни, а іменно які наслїдки вийдуть з наконечного переможеня монгольскої раси і з отвореня замкненого доси сьвіта для християньскої культури.

Хіна займає межи державами всїх пяти частий землї перше місце по Анґлїї числом мешканцїв (в Анґлїї зі всїми кольонїями є около 300 мілїонів, в Хінї около 360 мілїонів душ), а перше місце по Анґлїї і Росиї обемом землї (Анґлїя має 28 мілїонів, Росия 22 а Хіна 11 мілїонів квадр. кільометрів). Своєю цивілїзациєю є Хіна одинокою поганою, котра не має нїчого собі подібного в історії всего людства, ані межи всїми колишними народами культурними. Цивілїзация Хінцїв є зовсїм своєрідна, витворена і виплекана самими Хінцями без всякого перенесеня зо вні або чужої помочи, она є не тілько найстарша зі всїх (окрім хиба староєгипетскої), бо має за собою звиш пять тисяч лїт, але й відзначає ся дивною незмінностию і відпорною силою против всїх переображаючих впливів, а при тім она таки не є ще зужита і має жизненну силу.

Всїм найбільших держав землї лучать ся тепер против Хін, а то пять сьвітових держав: Анґлїя, Росия, Сполучені держави Америки, Нїмеччина і Франция, і три прочі великі держави: Японїя, Австро-Угорщина і Італїя. Тілько-ж треба запитати ся при тім, яке право мають другі держави мішати ся до хіньских справ і які наслїдки вийдуть з їх вмішуваня для добра всего людства.

Очевидно, що прочі держави не можуть лишити безкарно напади на їх горожан, на послів і т. и., хотя своєю дорогою ті держави найбільше самі винні, що до сего прийшло. Але не о те іменно ходить, а о цїлу політику їх супротив Хіни. Хінцї самі сидїли замкнені в своїм краю, жадному заграничному народови ані державі не докучали і до нїякої чужої справи не мішали ся ані до нїкого не приходили. Европейцї самі прийшли до них, зразу місіонарі, несучи їм християньску віру, потім торговельники. Ширеню християньства Хінцї були противні, особливо в пізнїйших часах, твердячи не без певної рациї, що оно шкідливе для них з політичних взглядів а під взглядом культурно-етичним не приносить відповідних користий, хіньскі-ж віри Лютса,

Християньскі місіонарі в Хінї.

Написав *Е. Шорнемтіс*[1]).

Льорд Сельсбері остерігав останними часами християньских місіонарів у заморских краях, а особливо в Хінї, щоби не були такими безоглядними і завзятими в ширеню християньства і вказував на наслїдки їх неполїтичних поступків. Так як найвисший керманич анґлїйский, відчули також і міністри инчих держав, інтересованих в Хінї — грізне небезпеченьство, котрого причина лежить у християнщеню Хіни. Нема жадного сумніву, що теперішні кріваві забуреня в Хінї, котрих наслїдки є ще невеликі, можна приписати ненависти хіньского населеня до місіонарів.

Християньскі місіонарі уважають собі за велику честь, не піддавати ся в своїх поглядах і постановах впливам політичним і практичним. На всї представленя відповідають вони словами з біблїї: „Ідїть, научайте всї народи і хрестїть їх во імя Отця і Сина і сьв. Духа“. Не зважаючи проте на се, що в біблїї є богато місць, що вкладають пірним на серце певного рода взгляди для сьвіта і начальства, висновують місіонарі всяких віроісповідань з висше наведених місць право і обовязок для себе, не піддавати ся у своїй місийній роботї жадним політичним впливам. Вони втискають ся всюда, старають ся заступників инчих їм недогідних віроісповідань витиснути і усувають все, що стоїть їм на перешкодї. Таке поминане місіонарского завзяту випроваджувало нераз держави кольонїзуючі в трудне положенє.

Богато можна би о тім говорити. Клопоти, які мали Французи з Індиянами в Канадї, мають свою причину в тім, що єзуїтскі місіонарі мішали ся завзято у всї справи і звичаї тубилїїв. Кріваві війни, які Іспанцї і Портуґальцї провадили в полудневій Бразилїї і Параґваю, повстали головно через се, що Єзуїти робили там на свою руку, не зважаючи на інтереси політичні держав европейских. Як останними часами говорить ся, мали бути анґлїйскі місийні товариства причиною війни в полудновій Африцї. Через свою упертість і односторонність на користь Неґрів, допровадили вони до того, що голяндска людність з початком 19. столїтя вивандрувала і заложила собі вільні держави, а тепер на їх знищенє потреба стільки жертв. Також історія Нової Зеляндиї, Таґітіє, Гавайє, Самоаа дає добрий примір поступованя місіонарів. Як би не вплив всяких товариств місийних, було би ту всюда обійшло ся без тих війн, страт і бунтів. О великім благословеньстві місийної роботи, о користях, які вона приносить для диких народів через працю многих безкористних і ідейних людий, можна сумнївати ся, коли розважити нерозумні способи і нерозважне поступованє многих місіонарів! Один знаменитий теольоґ анґлїйканьскої церкви виразив ся раз так перед льордом Курзоном, теперішним віцекоролем Індий: „Страта або зиск для цивілїзациї через місиї — зовсїм не обходить місіонара. Він підлягає одному Панови, висшому від усяких мужів державних і дипльоматів сего сьвіта. Не місіонар має рахувати ся з дипльоматом, але дипльоматом з місіонарем“. На сей погляд можна би ще згодити ся, коли би дїяльність місіонарів нїколи не дотикалась інтересів державних. Але на жаль такого випадку ще до тепер не було! Коли робота місіонарів допровадить до забуреня, то тодї найбільшу шкоду мають купцї, але крім сего не забувають нїколи і місіонарі візвати помочи своєї держави, жадати охорони і звороту страт. В такий спосіб знаходять ся держави нераз в конечности висилати коштовні експедициї і провадити війни і то в тім часї, коли мають богато важнїйших клопотів, а своїй сьвітовий загрожений нераз тодї, коли можна би того найменче сподївати ся.

Клопоти Европи з Хіною можна майже зовсїм приписати поступованю християньских місіонарів. В довших або коротших відступах часу вибухає відразу цїлих мас Хінцїв до зненавиджених апостолів нової віри. Місіонарів убивають, бурять церкви і уряджують кріваві різнї. Се ображує якусь там державу. Хінцї мусять на се відповутувати: скидає ся кількох мандаринів, стинає ся голови кільком людям, що мали бути в ту справу вмішані, а потому наступає знов супокій на якийсь час. Приклонять ся пекінські самодержцї до прехожених їм условий, то цїла історія переминає без дальших наслїдків. А роблять вони трудности, то може прийти до поважних непорозумінь, так, як от і тепер. Чим більше число місіонарів, тим натурально більше небезпеченьство з таких випадків. А то небезпеченьство росте з дня на день, бо десятки всяких місийних товариств з ріжних країв, висилають рік-річно що раз то нових апостолів евангелія до Хіни.

Льорд Курзон обрахував у своїй інтересній працї п. з. „Problems of the Far Eats“, що в Хінї є католицких місіонарів 705 а до помочи служить їм 559 сьвященників хіньского походженя.

Католицка місия, що находить ся переважно в руках французких товариств, числить самих домородних парафіян около 1,902.800. Протестантских місіонарів є в Хінї після новисше згаданого твору около 1.300, між тим 700 женщин. Число душ, що вони навернули, виносить після нїменних жерел майже 67.000. Католицка місия працює в Хінї від XVI. віка. Довший час мала вона велике поводженє і була надїя, що релїґія католицка стане ся державною. Але несподївано постиг кат. місіонарів великий удар. Своїми невгодами і зарозумілостю допровадили вони до того, що в XVII. віцї вибухло переслїдуванє християн, місіонарів вигнали, а тілько з великим трудом удало ся їм помалу знову заняти певне становиско в краю.

Протестантска місия розпочала свою

[1]) Гл. „Die Zeit“ ч. 300.

Конфуция і Будди суть більше східні з їх потребами. Торговлю стали вести особливо Анґлійці від половини 18-го столїтя в страшно шкідливий спосіб для Хінців, іменно вноженем опіюм, руйнуючого здорове і моральну силу хіньского населеня. Коли-ж Хінці хотїли сему положити конець, наступила в р. 1840 війна з Анґлійцями, котра скінчила ся пораженем Хінців і відступленем одного міста а отвореним кількох иньших міст для Анґлійців. Від того часу стали Европейці що раз більше вдирати ся до Хін; за Анґлійцями пішли Французи, дальше Росияни, а наконець і Нїмцї. Особливо після недавної нещасливої для Хінців війни з Японом стали европейскі держави і Американьска Унїя уважати Хіни мов би за свою добич, забирати собі з неї по куснику і ґаздували там як в якім підвластнім краю. Очивидно, що таке поступоване зовсїм несправедливе і неоправдане, на рівни як напасть Анґлійців на бурів, з може ще більше як в 18-ім столїтю розібране Польщі, бо тогди оправдувано ся бодай тим, що анархічна Польща есть небезпеченьством а бодай шкодою для сусїдних держав.

Даремно булби оправдувати постепенний забір Хіни користию для всесьвітної цивілїзациї і для монґольскої раси отворенем для тої цивілїзациї величезного хіньского краю. Помимо, що нїхто не може мати права комусь, тай то ще також цивілїзованому, свою цивілїзацию силою накидати, користи ті суть дуже проблематичні. Факт, що дотеперішні зносини Европейців з Хінцями цивілїзациї европейскої, окрім хиба будови зелїзниць та деяких подібних поверхових річий, в Хінї не защепили, а за те радше спинили природний розвій властивої цивілїзациї хіньскої. Навіть заведене християньства, котре там приняв около один мілїон людий, не піднесло анї культури анї моральности навернених Хінців. Впрочім не для цивілїзацийних цїлий пхають ся Европейцї і Американцї до Хіни. Як би їм дїйстно ходило о оживлене закостенїлої Хіни, о впровадженє там европейскої культури, то були би сю місию повірили перед кількома роками Японцям, котрі яко далеко близший нарід що до раси і вдачі могли-б єї далеко легше і лучше сповнити. Однакож Росия і Анґлїя не допустили Японцїв до Хіни, хоть як сеї були ласі на хіньский край, а не допустили іменно длятого, щоби самі той край для себе забрали.

Воно може й заносить ся тепер коли не на частковий подїл Хін то на забране деяких кусників краю, а певне що на більше отворене цїлого хіньского краю для Европи і Америки. Чи з того однакож, бодай на разї, але все-ж на довгий час, вийде для кого небудь користь, можна сумнївати ся. Полишаємо на боцї ту можливість, що межи ласими на хіньску землю державами може прийти до суперечки, коли не потрафлять погодити ся що до подїлу добичи. Але як таке насильне вдиране Европейцїв у хіньский край буде шкідливе для Хінців знов кажемо, бодай на разї, доки обі раси і обі цивілїзациї якось не вирівнають ся, бо віримо в наконечний поступ людства, — так з другої сторони через те дістануть і Хінцї приступ до Европи. А чи не розлїє ся відтак филя монґольскої раси на Европу подібно, хотя в иньшій формі, як за татарских часів, не можна на певно заперечити. Часть хіньского краю є перелюднена; вже доси з якої півтора сотки тисячів Хінцїв перейшло, помимо всяких перепон, до Сполучених Держав Америки, де суть дуже непожаданими гістьми, хоч вони і зовсїм не мішають ся там з людьми иньшої раси. Нехай отже вдираюча ся до Хін війною Европа стереже ся мирного вдирання Хінцїв до Европи!

НОВИНКИ.

Чернівцї, 10-го липня 1900.

На концерт п. Гушалевича, як зачуваємо, вибирає ся богато людий. В Чернівцях і взагалї в Буковинї мало коли є нагода почути першорядного сьпівака. Наш нїм. театр у Чернівцях грає тілько цару місяцїв і все наріжає на недобори; тому очивидно не може спроваджувати собі славних оперових сьпіваків. Тимчасом черновецкі мешканцї і взагалї Буковинцї звісні з того, що люблять добру музику і сьпів і радо йдуть на концерти славних сьпіваків. Так і тепер саля муз. товариства в четвер певно буде повна і нашої і чужої публики. Білети можна купити в склепі Розенцвайґа на паньскій улици.

Матуру в женьскій уч. семинариї в Чернівцях зробило 60 публичних питомців, з них 9 з відзначенем, між ними Русини Анґела Бабюк, Ґлїкерия Димитрієвич і Наталка Попович. З рускою викладовою мовою випробовані ще: Циґаник, Іеоненко, Качковска, Махневич, Неждїньска, Пан, Перзовска, Петровска, Прокопович, Рожанковска, Статкевич, Шіпот, Тимкович, Вітковска, Венґлїньска, Величук і Зота. Крім того одержало 8 питомців кваліфікацию, учити рускої мови в нїмецких школах.

Старий театр у Чернівцях, що єго були з весною замкнули з обави перед огнем або яким иньшим нещастем, тепер направили в середині, зробили ще більше дверий, завели до середини воду, так що не буде чого боятн ся. Як прийдуть в осени актори, будуть грати знову. Заким покладуть новий театр, треба було справдї якось порадити собі. Отже порадили.

Чернівцї заклали ся бути столицею, на лад иньших; майже на кождій улици будують ся нові доми і місто щораз більше розширює ся. Але то біда, що пропадають таким способом сади та що мешканя не стають таньші, тілько все дорожші як у Відни. А що до порядків у містї, то маґістрат робить контракт тілько з небом, щоби скропливало улицї, або сушило болота; небо контракту не дотримує і наша столиця виглядає часом гірше Садаґури, не в гнїв сказавши тамошному чудотворному рабинови... Садаґура прецї також славне місто...

На честь інспектора Тумлїржа, що дістав від цїсаря ордер зелїзної корони III. кл., устроїли професори середних шкіл в суботу вечерок у салї музичного товариства. Повна саля була гостий, грала войскова музика і сьпівало сьпіваче товариство. Між иньшими промовляли і проф. Пігулак, дякуючи п. Тумлїржови, що значно причинив ся до піднесеня осьвіти в Буковинї.

Мати і дочка. Дивний припадок лучив ся професорови тут. університету о. Конст. Поповичеви. Одного і того самого дня померла єму жінка в Чернівцях і донька, що була на курациї в Монахові. На посмертній картцї матери ще була підписана дочка, а в кілька годин пізнїйше вона вже була вписана як повійниця на иньшій картцї. Донька мала 21 лїт. Сей припадок викликав враженє в містї і всї жалували нещасного професора.

Фабрика цукру уже може повстане в Жучцї. Є на то тепер більша надія, як перше. Мала би то бути не самостійна фабрика, лише філїя перевірскої і звала би ся: „Галицко-буковиньска фабрика цукру в Жучцї“. Релїґійний фонд мав би дати на основане 350.000 к. і відступити ґрунт вартости 30.000 к. даром. Консистория вже згодила ся дати гроші, але жадає, щоби фабрика була самостійна, щоби бураки куповано лише в Буковинї і робітники були тутешні, щоби урядовано у фабрицї по нїмецки а консистория щоби мала право висилати свого відпоручника до каряду.

Касиери райфайзеньских кас на Буковинї мають великий клопіт з веденем книг, бо неприготовлені до того. Присилають нам до друку в ґазетї обрахунки, а ті обрахунки по контролї в нашій Рускій Касї показують ся злі і ми їх не друкуємо, бо не варто. В Галичинї призначив видїл краєвий осібного урядника, котрий їздить по касах і вчить, як вести книги. А в Буковини видїл краєвий ще про се не подумав. Тимчасом крайна пора постарати ся про такого учителя книговодства для касиерів і старшин кас, бо люди не знають, як собі порадити. Так н. пр. п. Іля Ілюк з Кичері пише нам, що варто би скликати всїх касиерів на пораду, що робити. Ми тут у Чернівцях сими днями розбирали сю справу з'їзду касиерів і рішили, що з такого з'їзду нїчого не вийде. На з'їздї не навчать ся касиери вести книги; треба пійти кождому до такої каси, де все в порядку, і навчити ся чи за день чи за два чи за довший час. Касиерами бувають часто учителї; нехай же вони користають тепер з вакаций і навчать ся вести книги. Ми тимчасом мусимо вимогти у видїлу краєвого урядника для науки касиерів.

роботу в Хінї доперва в 40. роках 19. столїтя, коли то Анґлїя за сим сильно вставила ся. В роцї 1847 появили ся там перші нїмецкі місіонарі. Потім наплили вони в великім числї з ріжних протестантских країв. Майже всї протестантскі секти суть там заступлені. Протестантскі місіонарі не задоволюють ся наукою евангелія, але крім сего занимають ся практичною лїкарскою і опікують ся хорими.

Натуральним змаганем польовій місийних є то, щоби зискати як найбільше приклонників між населенем. Більшість вибирає практичну дорогу: їзду по краю, при чім роздають ся між населене бібліо в хіньскім перекладї. Католики старають ся передовсїм дістати дїти в свої руки. Вони перебирають на себе виховане сиріт і купують у бідних родичів їх дїти. Потому перебирають ся в одїж населеня і переймають його звичаї, щоби не дразнити забобонних людий. А навіть ідуть так далеко, що своїм вихованцям, малим хіньским дївчатам стискають після хіньского звичаю ноги, щоби були маленькі. Протестанти рідко обирають таку дорогу. Вони заходять ся коло дїла в сей спосіб, що удїляють лїкарску поміч, принимають до закладів хорих, учать в школах письма і ремесла і виголошують проповіди. Часом попадають вони на дуже дикі помисли. Одно товариство утримувало недавно на своїм коштї одного місіонаря і 20 шведских дївчат, котрі публичними продуциями серед сьпіву псалмів, мали навертати людий на „путь праведних!“ Найкористнїйшим і найдорожшим є виховуване малих дїтий. В нерозвинені ще уми малих дїтий, відорваних від впливу родичів і сусїдів, дуже легко вносити европейский сьвітогляд. Трудність лежить тілько в тім, щоби тих вихованків пізнїйше призвичаїти знову до обставини краєвих і здобути для них належні їм права, яко тубильцям.

Ся власне змаганя з'огиджують в очах Хінців християньску місию. Образований Хінець зовсїм задоволений сьвітом і своїми поглядами. Він видить в особі місіонаря не сївача висшої етики і образованя, лише ненавидженого варвара, котрого наука є для него тим неприємнїйшою, чим більше вона противить ся єго навичкам і потребам. Та ненависть до християньства росте ще на вид ріжних християньских віроісповідань, що ненавидять ся між собою; а та ненависть стоїть висше понад всякими питаними. Так н. пр. як вказує льорд Курзон, уживають Американцї, Єзуїти і Анґлїйцї, кождий нічого слова, щоби віддати понятє „Бог“. Одні толкують „Пан неба“, другі „Правдивий Дух“, а инші „Найвисший Пан“ — все відповідно до назви найвисшого хіньского бога. Також зле враженє викликують переводи біблії. Оповіданя про давнину жидів, а навіть і дещо з нового завіта — відтручує образованого Хінця і настроює його против віри Христової. До того ще гнїватъ хіньских патріотів і спосіб, в який місіонарі християньства здобули собі приступ до хіньскої держави. Переговори, що їх провадила в р. 1858. Анґлїя і Франция з Хіною (при неминній помочи гармат) дали місіонарям право мешкати на побережу. Додаток „або на инчих місцях“ — відносив ся після поясненя анґлїйского правительства хиба до декотрих малих місцевостий в околицях деяких отвертих пристаний. Умова француза з р. 1858. давала місіонарям тілько право їздити по краю, а навернених Хінцям опіку і охорону. О праві набуваня землї і сталого мешканя в краю, не говорить нїчо і умова француза з р. 1860. Але один французкий місіонар, що був за перекладача, всунув собі до тексту хіньского на власну руку такі слова: „дальше позволяє ся французким місіонарям виймати землю у всїх провінциях краю, як також набувати єї на власність і будувати доми після вподоби“.

При підписуваню умови не добачено сего додатку. Хоть се пізнїйше відкрито — занекала Хіна протести чи то з гордости, чи може прибита нещастем. Досить, що тепер зачала ся Франция домагати (було се в р. 1865.) строгого виконаня сеї доноси. І хоть від того часу видав цїсар хіньский богато едиктів у тій справі, що наказували властям провінціональним строго придержувати ся сеї доданої части умови, мимо того не забули образовані верстви хіньского населеня на сей випадок і не опускають жадної нагоди, щоби місіонарям показати своє обурене. До сего огню доливає ще одним часта бестактовність поодиноких місіонарів, їх вічні відклики на привілеї, їх вмішуване у приватні незгоди і в справи державні, а також і проклямоване увільнене від льокальних обовязків для навернених Хінців. Як подають самі Анґлїйцї, викликало також велике обурене і се, що невіддані женщини жиють з жонатими місіонарями, їздить собі по краю без женьскої опіки, як також безоглядне поступоване американьских місіонарских родин. Також і згадка на бунт „Тайпінґів“, що єго давнїйше зорґанізували навернені Хінцї в тій цїли, щоби християньску релїґію учинити державною, не може Хінців настроїти прихильно до християньских місіонарів! Образовані верстви ухиляють ся від приняття християньства; тому не дивниця, що маси народу попросту дишуть ненавистию до християн. Найстрашнїйші байки і історії, які релїґійний фанатизм і классова ненависть могли видумати, щоби противника всїм збридити і з'огидити — знаходимо в Хінї вимірені против християн. Оповідає ся там о Христовій релїґії і богослуженю найпоганїйші річи. Чернь хіньска посуджує дуже часто християн, будьто би вони були позбавлені всякого почутя морального, будьто би вони мордували малих дїтий і їх крови уживали до своїх забобонів і т. д. Такі посуджуваня доводили нераз до того, що нищено цїлі християньскі кольонії. — Чи можна при подібнім фанатизмі навіть у високо цивілїзованих країв, як у Франциї і Нїмеччинї, де був вимірений против віроісповідань і рас і нераз знаходив підпору правительства — дивувати ся тим випадкам в Хінї?

При таких обставинах не прийде до супокою в Хінї так довго, поки або ограничить ся там християньску місию, або поки хіньске правительство не здобуде ся на стілько сили, щоби енерґічно перемогти всякі забурени хіньского люду против християн.

Длятого, що перша можливість не є правоподібна, будуть мусїли европейскі держави поступати після можливости другої. Коли не удасть ся утворити в Пекінї сильного і здекларованого правительства, то Хіна довго істнувати не може; які страшні наслїдки принїс би упадок Хіни — се є річ знана.

Переклав *Микола Левицький.*

Висша ґімназия в Чернівцях числив минувшім шкільнім роцї 1899/1900 девятьнацять (!) клас, а в них 925 (!) учеників. Між ними було 548 Нїмцїв, 212 Волохів, 82 Русинів, 77 Поляків і 6 иньших, а після віроісповідання 368 (!) жидів, 274 православних (з них 56 Русинів), 167 рим. катол., 42 гр. кат., 39 ланг., 14 вірм. кат., а 3 прав. Вірменів. З Чернівцїв було 331, з прочих місцевостий Буковини 397, з Галичини 129, з Румунії 28 а решта з инших країв. Після замешкання родичів було 457 з Чернівцїв а 468 з поза Чернівцїв. З кінцем року одержано 85 відзначення, 623 першу класу, 80 поправку, 92 другу а 24 трету класу. Шкільна оплата принесла 34.980 К., такси вступні 10.752 К., а датки на наукові прибори 1986 К. Волосної мови вчило ся 262 обовязаних а 49 необовязаних, а рускої 88 обовязаних а 30 необовязаних, польскої 74 а французкої 47, правосл. сьпіву церковного 93 а гр. кат. 17. Вступні іспити до 1 класи відбувають ся перед вакациями 15., 16. і 17. липня а по вакациях 1., 2. і 3. вересня, так само поправки, а иншеи бувших учеників 1. і 2. вересня.

Загальні збори читальнї в Банилові рускім відбули ся в недїлю 1. липня о 4. годинї по полудни. По відчитаню тогорічного протоколу з загальних зборів і справозданю касиера забрав голос учитель Теодор Русиан і говорив про хосен читальнї, касу пожичкову і щадничу, шпихлїр і про згоду поміж членами читальнї. Потім наступив вибір виділових. До виділу вибрані пп.: господар Козьма Ґоргійчук головою, о. Лазар Григорович заст. гол., уч. Т. Русиан секретарем, Михайло Андрич касиером, Прокіп Кузь бібліотекарем, Теодор Іванчук і Олекса Дощінник заступниками. Дальше промовляв о. Л. Григорович і закінчив свою промову трикратним гурра на здорове нашого найяснїйшого цїсаря. Іван Ілюк вніс, щоби п. Жиґмонта Шольца і о. Стефана Маланчука іменувати почестними членами сеї читальнї. Внесене принято окликами „славно“. Т. Русиан говорив про значінє „Народного Дому“ і при тій нагоді зібрав 20 к. 30 с. Членів було того року 103 а при теперішних зборах вписало ся ще 28 нових; отже разом має наша читальня 131 членів. Помимо всїляких ворожих перепон процьвітає вона гарно і вже перед роком отворила крамницю а тепер хоче завести шпихлїр і касу пожичкову і щадничу.

Член.

Просьвіта в Румунії стоїть ще низше, як у Галичинї або в Буковинї. Там на 100 людий 83 не вміє ані читати ані писати. Особливо в праю поза містами, по селах, темнота страшенна; там на 4,789.062 мешканцїв є 4,243.320 анальфабетів, отже $88^1/_2$%. У містах сей процент меньший, бо лише 57. — В Румунії є ще то давне, що там живе звиш 272 тисяч людий, не приналежних до ніякої держави на сьвітї; се в більшій части самі жиди. Румунія не хоче їх приймати за своїх горожан, бо з ними гірка година. Вжеж, як би то були порядні люди, то хто би їх не приймив?

Жіноча спілка промислова „Труд“, товариство зареєстроване з обмеженою порукою у Львові, дістало рішенем ц. к. суду краєвого яко торговельного у Львові з дня 12. мая 1900 до ч. ф. 612 вписане в реєстр торговельний для товариств заробкових і господарских. — З огляду на се просять основателї згаданого товариства впп. Русинки і Русини, щоби чим скорше вписували ся и члени сего товариства, аби воно могло ще сего року увійти в житє. Один удїл виносить 20 кор., вписове 2 кор. і кождий член може мати більше удїлів. Гроші на удїли треба присилати на адресу: предсїдательки товариства „Клюбу Русинок“ п. Герміни Шухевичевої у Львові (ул. Собіщини ч. 7).

Темнота. На передмістю Болехова у Волоскім Селї умерла у Мих. Сороки дочка, що служила довший час в Мизуни. Недужа не давала ся чесати, бо терпіла страшний біль голови. Так і померла, отже і по смерти єї не причесано. По кількох днях по похоронї прибула до села банда циганів, до котрих удав ся Сорока о пораду, бо по єго дочцї мали лишити ся гроші, але невідомо було, де. Цигани пронюхавши все, виворожили, що гроші забрала дочка з собою до гробу і тому не давала ся чесати. Сорока взяв отже в ночи лопату і удав ся на кладовище, щоби відкопати гріб своєї дочки і „добути з єї волося гроші“. Тимчасом відкопав гріб і відкрив віко домовини не дочки, але якогось иншого небіщика. Закопав гріб, а рано удав ся до грабаря, щоби показав єму місце, де похована єго дочка; оповів єму також свою нічну пригоду. Грабар доніс власти, а прокураторія витягла Сороцї слїдство, лишаючи єго на вільній стопі. — А знов з Узина (пов. станиславівского) доносять, що там в часї недавного огню нарід замість ратувати своє майно, домагав ся чуда від Господа Бога. Підчас коли гріяний елемент нищив загороди, селяни замість взяти ся до ратунку, виносили образи сьвятих, затикали їх на дахи, „щоби охоронити ся від огню“. Сьвідчить се о фальшивій вірі у людий, що замість взяти ся до ратунку, хочуть від Бога показати чуда.

Страшна катастрофа. Тому тиждень вибухнув в домі північно-нїмецкого Льойда в порті Гобокен в Ню-Йорку огонь, котрий в одній хвили обняв всї т. зв. піри (по найбільшій части деревляні мости, під котрі заїзджають кораблї, щоби на них виносити привезені товари). Ті піри тягнуть ся 7 анґлїйских миль (миля і три чверти) далеко і під них можуть заїзджати навіть найбільші кораблї. Можна собі уявити, що то був за страшенний огонь коли горіли майже всї піри. В хвили вибуху огню було на доках множество пасажирів і робітників і иньших осіб. Огонь захопив був також і чотири великі кораблї. Була то словом нечувана доси катастрофа. Яких 200 до 400 людий або згоріло або утопило ся, або страшно покалїчило ся. Доси знайдено 59 трупів а в шпиталях лежить 150 зранених. Загальна шкода доходить до звиж 50 міліонів зр.

На Народний Дім жертвували: Вп. о. Юрій Мандрик 3 к., Іля Ілюк з Кичери 3 к. 38 с. складка дїтий. Тодор Русиан збірка 20 к. 20 с. **разом 1808 к. 51 с.**

Членьскі вкладки зложили: Вп. Корнило Козак 20 к., Од. Купчанко 10 к., Онисим Попович 4 к., Гедимін Лесиневский 16 к., Іван Брага 2 к., Петро Тимкович 10 к., п-і Іванна Ільїшина 6 к., Николай Ґелка 2 к., Іля Бойчук 4 к., Юрій Мазурак 6 к., **разом 822 к. 30 с.** Сердечна подяка!

Всячина.

— **Фунґ-Чу**, назва, якою називають Хінцї „добрих духів“, була причиною, длячого в Хінї так насильно опирає ся населенє всїм новостям, заведеним там Европейцями. Хінцї кажуть, що найменьша зміна в урядженю домів, загород, а ще більше телеґрафи, зелїзницї і т. п. спиняє зносини між собою „добрих духів“, через що вони далеко відлїтають та не легко їх знова запросити на давне місце. Коли будовано нову телеґрафічну лїнїю між Тієнтсіном а Пекіном, Хінцї ночию ломали, палили та викидали вкопані в землю стовпи, як осібні розпорядженя цїсаря та кілька засудів на смерть спинили їх варварства. Коли католицкий епископ Фаве почав будову катедри в Петанґ, Хінцї вельми занепокоїли ся, що вежа катедри буде дуже висока, та стане ся переповою для „добрих духів“. Вінци вислано в тій справі до епископа депутацию. „І на ній височині лїтають добрі духи?“ поспитав епископ цїлком поважно. „На височині 100 стіп“ — відповіли єму Хінцї. „Отже добре, вежа катедри не буде висшою як 99 стіп“, заявив епископ. Депутация відійшла вдоволена, бо катедра в Петанґ не буде переповою для „добрих духів“.

— **Скарб короля західних Ґотів Атанаріха**, внука Теодориха Великого знаходить ся тепер на виставі в Парижи, куди вислав єго букарештеньский музей. Але задля безпечности не уставлено єго на місце виставки але в Люврі, де єго через цїлий час виставки можна оглядати в сали дорогоцїнностий. Суть там знамениті дїла штуки золотарскої з 5. і 6. столїтя, котрі представляють вартість яких три міліони франків. Скарб той знайшов був в р. 1837 якийсь румуньский селянин з села Петроаса коло Буцеу, копаючи землю. Скарб той складав ся з посудин і прикрас з дуже чистого 21-каратового золота, ваги 110 фунтів а многі з тих золотих предметів були виложені дорогими каменями. Селянин, що знайшов той скарб, немав ні найменьшого понятя о тім, що він знайшов і дав поменьші штуки дїтям до забавки а за більші вимінав у циганів мідяні кітавки. В два роки опісля якийсь Грек пізнав ся на вартости тих предметів і купив, що ще лишило ся за кілька франків. Наконець вість о тім скарбі дійшла до Букарешту. Князь Ґіка, міністер справ внутрішних і брат тодїшного князя волоского старав ся уратувати, що ще дало ся. Єго заходам удало ся поволи придбати більшу часть найденого скарбу для книжого збору в Букарештї. Але якась злощасна судьба була призначена тому скарбови. В пятьдесяти роках украли єго були злодїї, що вломили ся були крізь стелю до комнати, де знаходили ся дорогоцїнности і забрали майже весь скарб. Аж по довгих заходах удало ся зрабований скарб знову відшукати, але більша часть предметів, а іменно більші штуки були вже дуже ушкоджені. Так н. пр. злодїї перерубали були долотом велику нашийну обручку Атанаріха на раз серединою межи рунов ним письмом на ній, а з иньших предметів повиломлювали й ті дорогі камені які ще були лишили ся. У вісїмдесяти роках посилано сей скарб до Парижа до направи, але тамошний золотар не вовче знав ся на такій роботї і направив так недокладно, що король Кароль Румуньский перед кількома роками спровадив був золотаря з Берлина, Павла Тельґе, котрий знає ся дуже добре на старинних річах і аж той так єго направив, що скарб сей, котрий складає ся з 14 предметів, викликує загальний подив.

Для учителів і учительок.

Про фонд для бідних школярів. У відповідь на сю справу, порушену п. Недїльским з Репужинцїв в однім з попередних чисел „Буковини“ дістали ми кілька дописий від учителїв. Нїхто з них не перечить ваги фонду для бідних школярів, але на спосіб, поданий п. Недїльским, не годить ся. Один з пп. учителїв пише нам так:

„Менї здає ся, що годї нам і нашим ученикам сьпівати для зарібку на соборних службах божих; ті служби бувають завсїгди в будні, а в будні у нас робота у школї, нема часу ходити на парастаси. Я не перечу, що десь у якімсь селї можна й сего способу ужити, але сего не можна порадити всїм, бо не всюди однакові відносини. Радше устроювати з учениками концерти і представленя по школах за дуже низькою оплатою для селян на дохід згаданого фонду — з того може бути більший дохід і хосен. Звичайним але пильним збиранем складок на сей фонд можна би також дещо осягнути. Тут церква, як богоугодна інституция, повинна прийти в поміч школї. Іде-ж о бідних школярів, а не о ніяку полїтику. Громадска старшина повинна у рахунки громади вставити також видаток на бідних школярів що року. В порядних громадах не треба би до того й намовляти; сама старшина повинна знати, що коли і поможе бідним дїтям, то се дїти з власної громади, а не чужі. Нехай лїпше господарять громадским грошем, то найде ся поміч і для бідних школярів“.

Иньший учитель порушив при сїй нагоді справу відносин сьвященників до учителїв. Се страшенно прикра справа, так у нас як і в Галичинї. Майже всюди поміж приходством а школою пропасть, сьвященик з учителем не жиє в згодї, хоч оба призначені на те, щоби просьвічати нарід. З причини сих відносин годї виконати проект п. Недїльского.

„Але — каже далї наш дописуватель — я не хочу сим сказати, що учитель може уже руки заложити, — і він нехай працює, лише у відповідний спосіб. Я бажаю, щоби кождий учитель стояв на становищу устави державної шкільної з дня 14. мая 1869 р. і працював в єї дусї. Зміна сеї устави у звістнім напрямі, що наступила 2. мая 1883 року мене не одушевляє. А треба знати, що час на часї не стоїть, тож учитель нехай працює, коли єму сприяють обставини, що мога, що сила, щоби нарід виробив собі иже раз правдиве понятє о школї, щоб він пізнав єї правдивий пожиток. Тих часів нам не бажати, коли школа на то була призначена, щоб научити хлопця прочитати в церкві лише „отче наш“ і „вірую“.

Учитель В. пише нам у тій самій справі таке:

Фонд для школярів.

На підставі розпорядженя ради краєвої шкільної з дня 2. марта 1900 до ч. 887, що дбає про те, щоби бідні школярі мали даром зошити — продаю для шкільних дїтий прибори до писаня. З сего можна мати чистого доходу 30% або і більше. Чистий дохід дїлю на двоє. Одну половину призначую на фонд для бідних школярів і складаю єго на книжочку почтової щадницї. Другу половину роздаю що місяця або що дві недїлї шкільним дїтям зошитами.

В тих селах, де є рускі крамницї і люди вже відвикли трохи від жидів, будуть дїти громадно купувати зошити, а фонд для бідних школярів буде рости з дня на день. В селах, де знаходять ся лиш жидівскі склепи, буде чуповане зошитів у школї з початку мляво, але і воно повинно з часом поправити ся. В такім разї треба дїтий до покупки зошитів заохотити, н. пр. так:

В однім чеськім місточку увійшов хлопець-термінатор до склепу і зажадав за крайцар сїрника. Дїставши пачку сїрників, оглянув єї і звертаючи каже: „Дайте менї сїрників з написом „Matice skolska“, я иньших не купую“.

Не гадайте, що може жадав лїпших сїрників. Річ має ся так:

Одна фабрика сїрників обовязала ся дати половину чистого доходу на краєве ческе товариство шкільне, що зове ся „Matice skolska“ і сїрники з тої фабрики мають таку напись.

Видите, чому хлопець жадав сих сїрників, бо він хотїв, аби з єго гроший мало пожиток ще і краєве товариство і школярі. Ческий нарід уміє дбати за себе, через що єму чим раз лїпше...“

Видїл філїї тов. „Руска Школа“ черновецкого повіту подає до відомости, що вечерниці з танцями, що мали відбути ся 15. липня с. р., відложено на осїнну пору с. р. — За видїл: *Дорій Півуляк*, голова філїї; *Микола Ґаврищук*, писар.

ЖАРТИ.

„Нема нїчого понад чистоту!“ так думає собі циган і обертає свою сорочку що великодня на другий бік.

—

— Чи можу я з паном директором говорити?

Директор: Зараз буду служити, прошу взяти собі крісло і зачекати.

— Як я виджу, то ви не знаєте хто я є? Я є барон Калошевич з Торбівцїв!

— А, коли так, то прошу собі взяти два крісла!

—

Гуцул до туриста в горах: Пане, уважай тут, бо вже не одна худобина впала в сю пропасть!

—

Шеф до урядника: Що, ви хочете аж 5 день відпустки! Гей, то що таке, чи не хочете ви робити подорож около сьвіта?!

—

Подорожний: Що хочете, щоби ви менї занесли сей куфер на стацию?

Післанець: 1 кор.

Подорожний: Ге, ге, ге, таже я за 1 кор. маю фіякра!

Післанець: То правда, але подумайте, що фіякер має конї, а я мушу пішки йти!

З „Добрих Рад“.

СТУДЕНТ університету, Русин — пошукує на час ферий, евентуально на цїлий рік лекциї на село. — Близша відомість в нашій редакциї.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ✠ ЧЕРНІВЦЇ, ✠ улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Dtarp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek i Howlett & White, в Англії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої вартости.

Всїлякі артикули для їздців коелсом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів, (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань, панів і дїтий.

Рукавички з Гренобля (у Франциї) і з найлїпших тутешних фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біле з найсолїднїйших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім роялї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Рік заснованя 1892.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житєвих в найкорнстнїйших комбинациях.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство всекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціальна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ спиритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставає своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає позїки і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% і 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%.** Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Позички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50 кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20 „
Листи з пекла Олипа Шпитка	20 „
Людина, Ольги Кобилянської	40 „
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Чума горілчана, Омеляи Попович	20 „
25 повістоК „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки „ „	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв „ „	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь звернути шановний П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуває для мущин, женщин і дїтий з то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та з надї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеними прирядом до найлїпшого порушуваня.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас мозолї та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, такою обелутою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанєм

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько з заграничних шкір.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях

З друкарнї „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северского.

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**